

P.Z. br. 317

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/22-01/66

URBROJ: 65-22-02

Zagreb, 28. srpnja 2022.

Hs**NP*022-02/22-01/66*65-22-02**Hs

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 28. srpnja 2022. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra znanosti i obrazovanja dr. sc. Radovana Fuchsa i državne tajnike Stipu Mamića, Ivicu Šuška i Tomislava Paljka.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/22-01/37
URBROJ: 50301-04/25-22-5

Zagreb, 28. srpnja 2022.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra znanosti i obrazovanja dr. sc. Radovana Fuchsa i državne tajnike Stipu Mamića, Ivicu Šuška i Tomislava Paljka.

 PREDSJEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOG ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE
U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI**

Zagreb, srpanj 2022.

PRIJEDLOG ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. i člancima 67., 68. i 69. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 45/09., u daljnjem tekstu: ZOK), na snazi je od 18. travnja 2009. Na temelju ZOK-a donesena su dva provedbena propisa: Pravilnik o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta („Narodne novine“, broj 24/10., u daljnjem tekstu: Pravilnik o sadržaju dopusnice) i Pravilnik o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima za reakreditaciju znanstvenih organizacija i sadržaju dopusnice („Narodne novine“, broj 83/10., u daljnjem u tekstu: Pravilnik o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti).

Nakon provedene analize postojećeg stanja u sustavu osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti u Republici Hrvatskoj, postojećeg normativnog okvira, europskih i međunarodnih standarda te komparativnih rješenja u državama članicama Europske unije, utvrđeno je kako je potrebno novim zakonskim rješenjima unaprijediti sustav osiguravanja kvalitete znanosti i visokog obrazovanja Republike Hrvatske te taj sustav centralizirati kroz Agenciju za znanost i visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: Agencija), kao krovno nacionalno i međunarodno priznato tijelo zaduženo za poticanje kontinuiranog razvoja osiguravanja kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti, s ciljem trajnog unaprjeđivanja kvalitete visokih učilišta i znanstvenih organizacija. Navedeno proizlazi iz nužnosti osiguravanja snažnijeg uključivanja hrvatskog sustava visokog obrazovanja i znanosti u europski obrazovni i istraživački prostor omogućavanjem internacionalizacije istraživanja, poticanja uspostave združenih studija te uvođenja inovacija, kao i drugih modaliteta modernizacije hrvatskog sustava znanosti i visokog obrazovanja, sukladno strateškim dokumentima i smjernicama na nacionalnoj i europskoj razini, kao što su Smjernice za jačanje društvene dimenzije visokog obrazovanja (Principles and Guidelines to Strengthen the Social Dimension of Higher Education in the EHEA), koje je razvila Radna skupina za socijalnu dimenziju Savjetodavne skupine za praćenje Bolonjskog procesa i Europski pristup osiguravanju kvalitete združenih studija (European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes).

Nadalje, potreba za izmjenama ZOK-a također se očituje i u sljedećem:

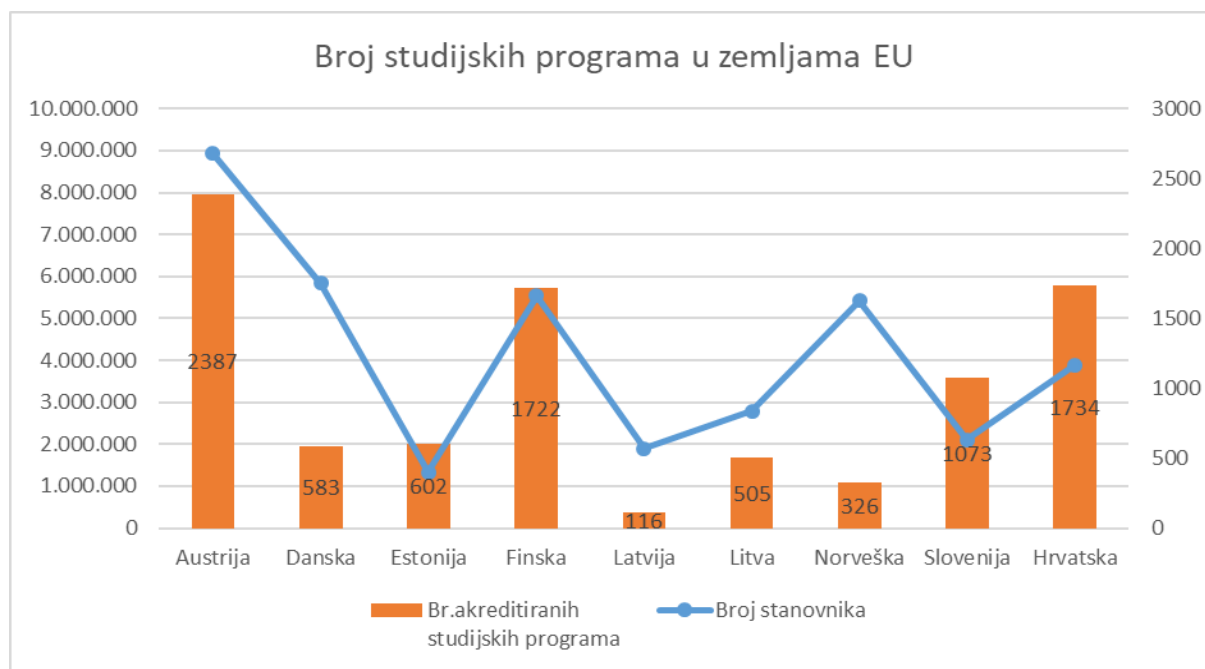
- 2015. ministri Europskog prostora visokog obrazovanja su usvojili novu verziju Europskih standarda i smjernica za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, u daljnjem tekstu: ESG), kao i popratni, gore navedeni dokument, Europski pristup osiguravanju kvalitete združenih studija (u daljnjem tekstu: Europski pristup). ESG kao krovni dokument s kojim je Agencija obvezna uskladiti svoj rad donosi niz izmjena, dok Europski pristup pojednostavljuje vrednovanje združenih studija tako da se izbjegava višestruko vrednovanje od strane više agencija, kao i strogo pridržavanje nacionalnih kriterija koji su često međusobno neusklađeni.
- 2021. izmijenjen je i dopunjen Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru („Narodne novine“, br. 22/13., 41/16. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 64/18., 47/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 20/21.), kojim se utvrđuje povezivanje Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (u daljnjem tekstu: HKO) s Europskim kvalifikacijskim okvirom te koji, među ostalim, ima za cilj uspostavljanje koordiniranog sustava osiguravanja kvalitete postojećih i novih kvalifikacija, a što je dodatno osnaženo prijedlogom ovoga zakona koji predviđa usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija upisanih u Registar Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Vezano uz navedeno, ESG propisuje da agencije pri vrednovanju programa i visokih učilišta uzimaju u obzir nacionalni i europski kvalifikacijski okvir.
- 2021. je provedeno međunarodno vanjsko vrednovanje Agencije od strane Europske udruge za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Association for Quality Assurance in Higher Education; u daljnjem tekstu: ENQA), koje je rezultiralo izvješćem s cijelim nizom preporuka za unaprjeđenje, kako rada Agencije, tako i cijelog sustava, od kojih neke zahtijevaju zakonske izmjene. U izvješću ENQA-e osobito se ističe da je potrebno dodatno osnažiti neovisnost Agencije tako da Agencija donosi konačne odluke o ishodu vrednovanja u postupku reakreditacije visokih učilišta te da se provedba HKO-a poveže s akreditacijom, posebice u slučaju inicijalne akreditacije studijskih programa. Osim toga, prema ESG-u, ključni standard 3.3. koji navodi da agencije moraju biti neovisne i samostalne u svom radu te u potpunosti odgovarati za svoje aktivnosti i njihove ishode, bez utjecaja trećih strana, određuje da je za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju ključna neovisnost tijela (agencije za osiguravanje kvalitete) koje provodi postupke vrednovanja, što uključuje i zahtjev da konačnu odluku o akreditaciji donose same agencije. Predloženim zakonom će se osigurati potpuna usklađenost s navedenim, tako da konačne akte u postupcima vrednovanja ubuduće izdaje Agencija, a ne kao do sada, Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
- 2016. je završen prvi ciklus reakreditacija, koji je rezultirao analizom cijelog sustava, a u tijeku je i drugi ciklus reakreditacije svih visokih učilišta u Republici Hrvatskoj pa je potrebno model vanjskog vrednovanja prilagoditi spoznajama iz prvog i drugog ciklusa. Jednu od prepreka u osnivanju novih visokih učilišta, kao i donošenju novih studijskih programa, predstavljala je i obveza donošenja mišljenja Agencije o usklađenosti osnivanja novog visokog učilišta, odnosno pokretanju novog programa, sa strateškim dokumentom - Mreža visokih učilišta i studijskih programa u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Mreža) koje je, sukladno važećim odredbama ZOK-a, donio Hrvatski sabor na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki

razvoj (u daljnjem tekstu: Nacionalno vijeće). U dosadašnjem razdoblju provedbe Mreže zaprimljeno je 260 zahtjeva javnih sveučilišta, od čega je 249 studijskih programa dobilo pozitivno mišljenje, a 11 negativno. Naknadno je na temelju dopunjene dokumentacije i za tih 11 programa izdano pozitivno mišljenje o usklađenosti s Mrežom. Sve to ukazuje da Mreža nije ostvarila svrhu tako da bi učinkovito filtrirala donošenje odluke za koje programe postoji opravdani razlog za pokretanje studijskog programa, a za koje takav razlog ne postoji ili barem ne u dovoljnoj mjeri da bi se program osnovao. Imajući na umu navedeno, napušten je institut Mreže te će se osnivanje visokih učilišta i pokretanje studijskih programa vezati uz mišljenje Nacionalnog vijeća te temeljiti na Standardima vrednovanja kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti koje će donijeti Agencija. Nastavno na navedene Standarde vrednovanja kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti, predloženim zakonom će se unaprijediti osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju kroz bolju usklađenost s krovnim europskim propisom o provođenju osiguravanja kvalitete u visokom obrazovanju - ESG.

Agencija je 2010. primljena u punopravno članstvo Europske udruge za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (ENQA), a 2011. uvrštena je u Europski registar agencija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (EQAR). U svrhu obnove članstva u ENQA-i, Agencija svakih pet godina prolazi postupak međunarodnog vanjskog vrednovanja te je ove godine Agencija uspješno prošla još jedan takav postupak. Time je potvrdila vjerodostojnost i kvalitetu svoga rada, odnosno postupaka vanjskog osiguravanja kvalitete u visokom obrazovanju koje provodi te se prema nalazu navedenog vrednovanja pozicionirala među najbolje ocijenjene agencije u Europskom prostoru visokog obrazovanja (EHEA). Predloženi zakon usmjeren je na pojednostavljenje procedure osiguravanja kvalitete, no ujedno i na stvaranje zakonodavnog okvira kako bi se Agenciji mogla dodijeliti nova zaduženja u postupku implementacije sustava programskog financiranja i vanjskog osiguravanja kvalitete. Važno je naglasiti da je na temelju provedenih analiza o provođenju *online* nastave na visokim učilištima tijekom pandemije bolesti COVID-19, utvrđena potreba i za unaprjeđenjem sustava osiguravanja kvalitete studijskih programa kada se oni izvode uz korištenje informacijsko-komunikacijskih alata. Navedeno je također vezano uz nova zaduženja Agencije koja će izdavati odobrenje za izvođenje studijskog programa na daljinu kako je to predviđeno prijedlogom zakona koji uređuje visoko obrazovanje i znanstvenu djelatnost te temeljem kojeg su potrebne i izmjene povezanih propisa, među kojima je i predloženi zakon.

Analizom postojećeg stanja sustava znanosti i visokog obrazovanja, posebice u dijelu koji se odnosi na broj akreditiranih studijskih programa te broj visokih učilišta, razvidno je kako je sustav osiguranja kvalitete nužno usmjeriti prema racionalizaciji kao osnovnoj pretpostavci podizanja razine kvalitete visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Prema dostupnim podacima, u Republici Hrvatskoj je samo na javnim sveučilištima u ovom trenutku akreditirano 1.432 studijska programa, a na javnim visokim školama i veleučilištima 93 studijska programa. Osim navedenoga, analiza provedbe vrednovanja studijskih programa prema ZOK-u je pokazala da je od 2010., u okviru internog postupka vrednovanja koje provode javna sveučilišta, samoakreditirano 367 studijskih programa na javnim sveučilištima što izravno utječe na znatan porast broja novih studijskih programa u Republici Hrvatskoj. Kada se tome pridodaju studijski programi privatnih visokih učilišta, razvidno je kako u Republici Hrvatskoj ima preko 1.700 akreditiranih studijskih programa. Usporedbom s akreditiranim studijskim programima na visokim učilištima u Europi, ovaj broj se također pokazuje kao visok. Primjerice, Austrija bilježi 2.387 akreditiranih studijskih programa na 8.932.664 stanovnika, dok Republike

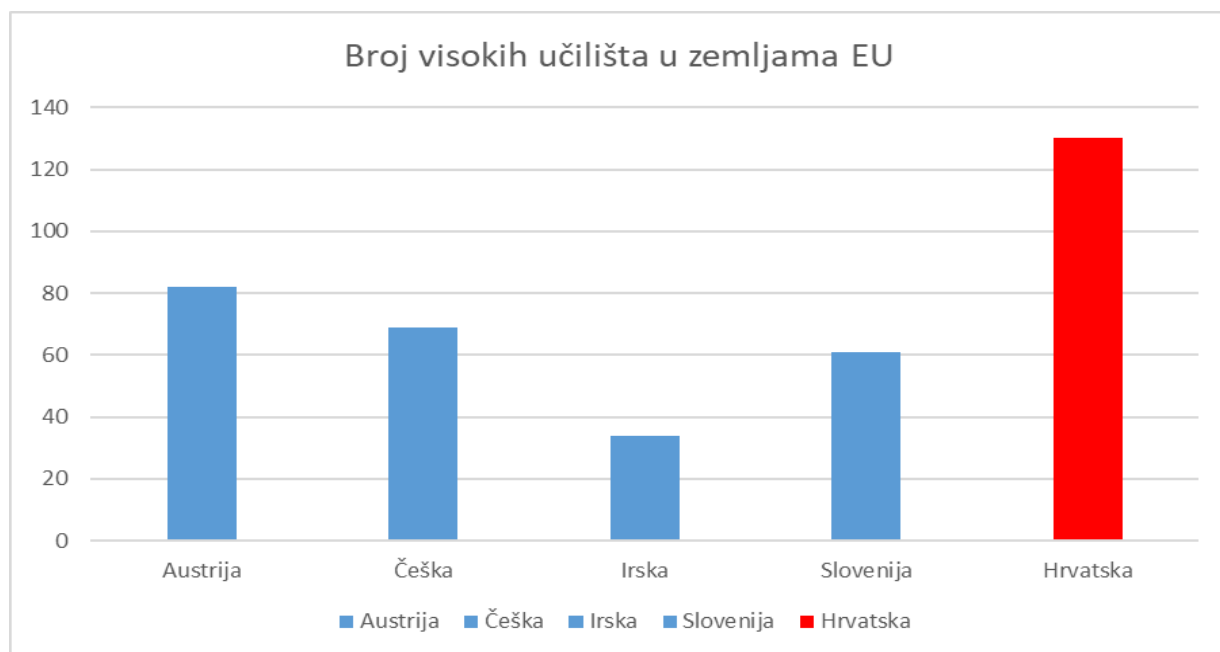
Hrvatska sa skoro trećinom stanovnika od 3.888.529 bilježi neproporcionalno manji broj od 1.734 akreditiranih studijskih programa (Graf 1).

Graf 1 - Broj studijskih programa u zemljama Europske unije u odnosu na broj stanovnika

Navedeno ukazuje na nužnu potrebu da se odluka o pokretanju novih studijskih programa više ne donosi samo na temelju odluka senata javnih sveučilišta, a kako je to riješeno važećim ZOK-om, već na temelju postupka inicijalne akreditacije koje provodi Agencija, kako za javna tako i za privatna visoka učilišta.

Pored ekspanzije studijskih programa, dodatno zabrinjava i brojnost visokoobrazovnih institucija kojih je u Republici Hrvatskoj trenutno preko 130. Usporedbe radi, u Austriji su registrirane 82 visokoobrazovane institucije, u Češkoj 69, Sloveniji 61, a u Irskoj tek 34 (Graf 2).

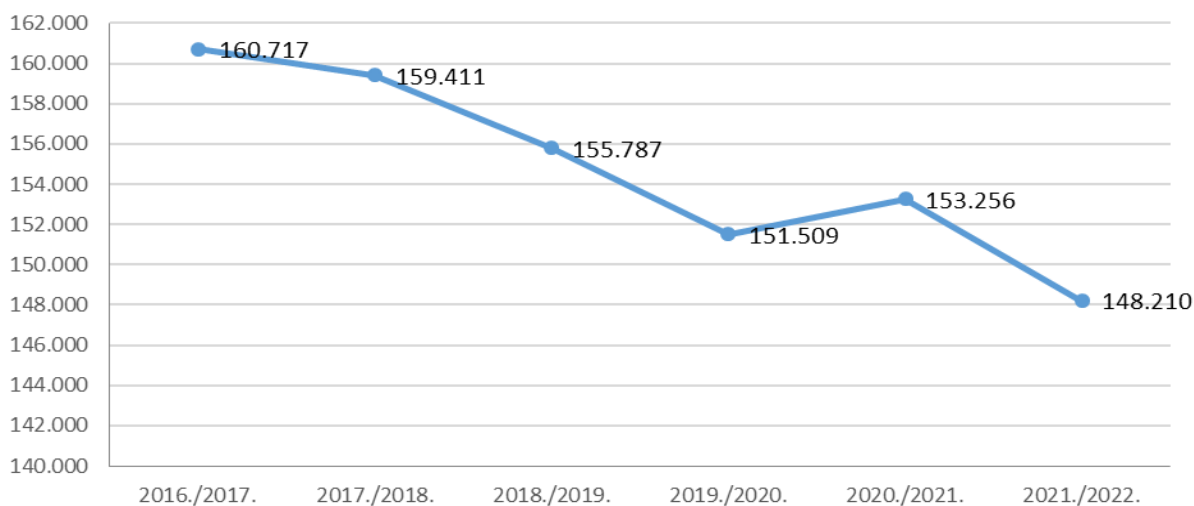

Graf 2 - Usporedba broja visokih učilišta u zemljama Europske unije

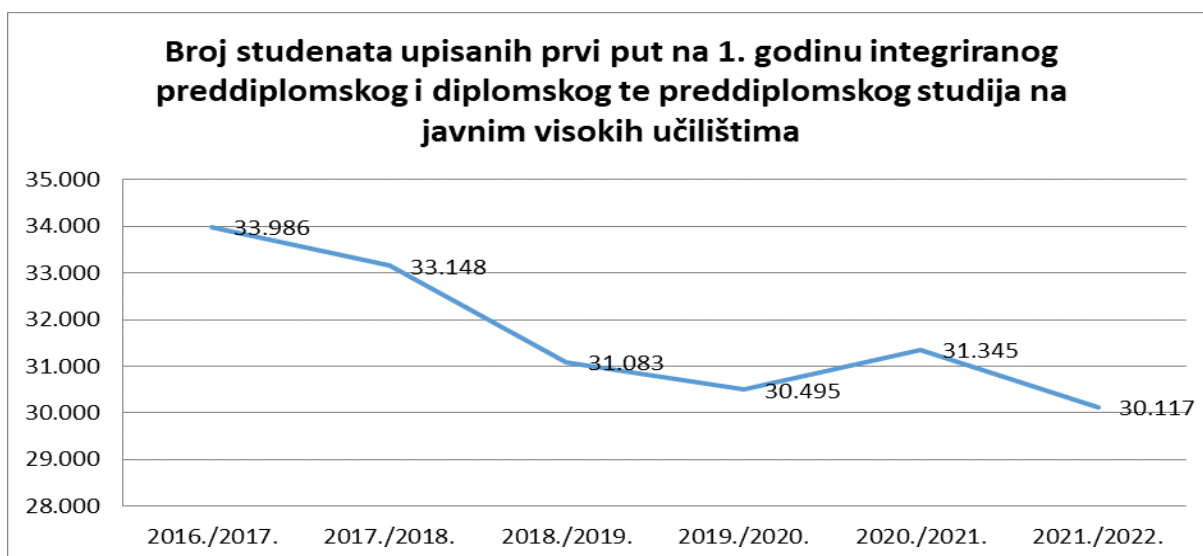
Na brojnost visokoobrazovnih institucija u Republici Hrvatskoj prilično utječe i dezintegriranost pojedinih sveučilišta, s obzirom na to da se na europskoj razini fakulteti i sastavnice pojedinih sveučilišta ne bilježe kao zasebne institucije kao što je to slučaj u Republici Hrvatskoj. Unatoč tome, gore izneseni podaci upućuju na potrebu ozbiljne racionalizacije sustava visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj, ponajprije primjenom odgovarajućih alata sustava osiguranja kvalitete (unutarnjeg i vanjskog vrednovanja, tematskog vrednovanja i drugo), kako bi se postojeći sustav racionalizirao te kako bi se sredstva oslobođena racionalizacijom preusmjerila u razvoj kvalitete visokih učilišta koji svojim izvedbenim pokazateljima mogu konkurirati odgovarajućim institucijama u okviru europskog obrazovnog i istraživačkog prostora.

Prema dostupnim podacima, razvidno je da se ukupan broj studenata na javnim visokim učilištima od akademske godine 2016./2017. do 2021./2022. smanjio za 12.507 studenata (Graf 3), a broj studenata upisanih prvi puta na prvu godinu integriranog preddiplomskog i diplomskog te preddiplomskog studija smanjio se za 3.869 studenata (Graf 4).

Broj studenata na javnim visokim učilištima

Graf 3 – Broj studenata na javnim visokim učilištima od 2016./2017. do 2021./2022.

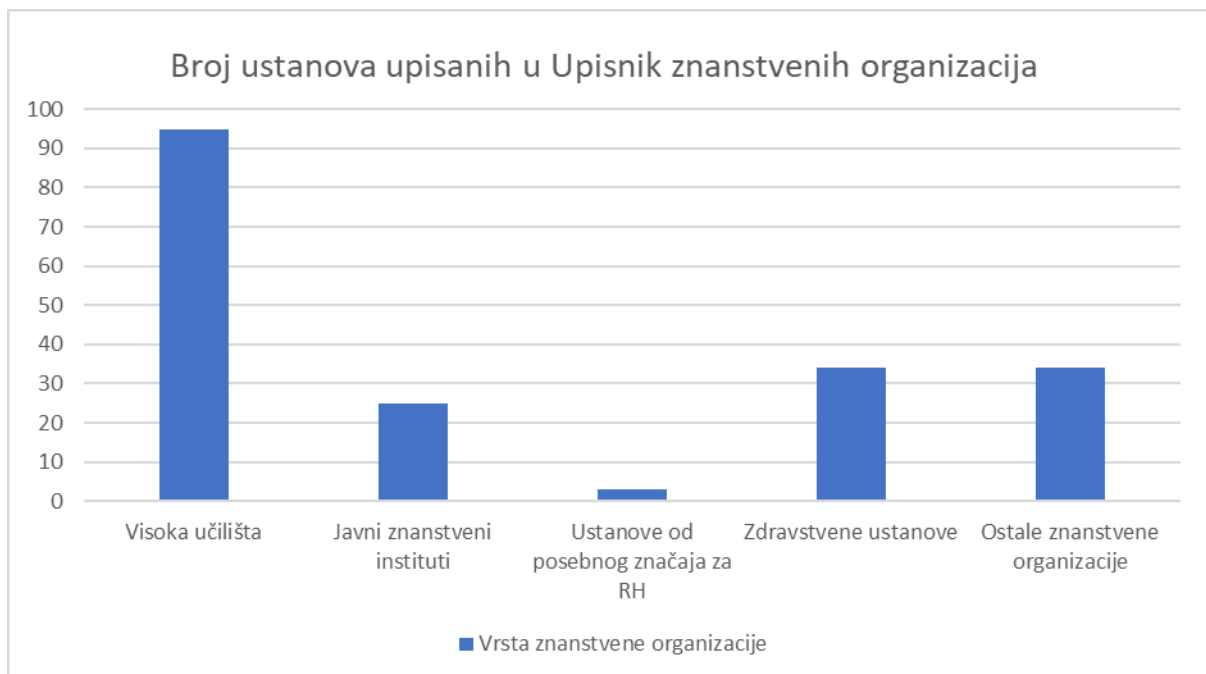

Graf 4 - Broj studenata upisanih prvi puta na 1. godinu integriranog preddiplomskog i diplomskog te preddiplomskog studija na javnim visokim učilištima od 2016./2017. do 2021./2022.

Paralelno sa smanjenjem broja studenata primijećen je porast broja studijskih programa te trenutno u Republici Hrvatskoj ima preko 1.700 studijska programa i 154.947 studenata na javnim i privatnim visokim učilištima.

U tom smislu, predloženim zakonom nužno je modernizirati reakreditacijske procedure i uskladiti ih sa suvremenim potrebama sustava te stvoriti okvir za izradu jasnih, nacionalnih kvalitativnih kriterija kojima će se provesti evaluacija postojećih institucija i studijskih programa. Predloženim zakonom nužno je propisati i mjere i mehanizme čijom će se primjenom efikasno provesti postupna racionalizacija sustava, temeljem ishoda gore navedenih postupaka vrednovanja. Potrebno je učinkovitije zaštititi pravo studenata na kvalitetno visoko obrazovanje te u interesu studenata, ali i poslodavaca unaprijediti kvalitetu kvalifikacija, što se postiže ciljanim, jasnim i jednakim kriterijima za vrednovanje kvalitete studijskih programa, kako na privatnim, tako i na javnim visokim učilištima. Nužna je snažnija integracija u europski sustav visokog obrazovanja i znanosti osnaživanjem internacionalizacije te uklanjanjem prepreka za provedbu združenih studija u kojima hrvatska visoka učilišta osiguravaju visoko obrazovanje u suradnji sa stranim visokim učilištima te čije se vrednovanje mora prilagoditi europskim kriterijima.

Sustav znanstvenih organizacija Republike Hrvatske čini 191 ustanova upisana u Upisnik znanstvenih organizacija, među kojima je 95 visokih učilišta, 25 javnih znanstvenih instituta, 3 ustanove od posebnog značaja za Republiku Hrvatsku (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Leksikografski zavod Miroslav Krleža i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu), 34 ustanove iz sustava zdravstva te 34 javnih i privatnih ustanova te trgovačkih društava koja su akreditirana za znanstvenu djelatnost (Graf 5).

Graf 5 - Broj ustanova upisanih u Upisnik znanstvenih organizacija prema vrsti

Od stupanja na snagu ZOK-a, Agencija je provela sljedeća vrednovanja znanstvenih organizacija:

- tematsko vrednovanje javnih znanstvenih instituta
- reakreditaciju javnih znanstvenih instituta
- reakreditaciju znanstvenih organizacija izvan sustava visokog obrazovanja i javnih znanstvenih instituta
- inicijalne akreditacije znanstvenih organizacija.

Agencija je za razdoblje 2010. - 2015. provela prvi ciklus reakreditacije visokih učilišta te objavila Analizu petogodišnjeg ciklusa reakreditacije visokih učilišta 2010. - 2015. s preporukama poboljšanja i uklanjanja nedostataka. U odnosu na tematsko vrednovanje, Ministarstvo znanosti i obrazovanja prepoznalo je važnost doktorskih studija te je u rujnu 2012. zatražilo od Agencije provedbu tematskog vrednovanja svih doktorskih studija u Republici Hrvatskoj. Svrha tematskog vrednovanja doktorskih studija bila je utvrđivanje kvalitete, svrsishodnosti i učinkovitosti doktorskih studija. Oba provedena vrednovanja, i tematsko vrednovanje i reakreditacija visokih učilišta, u prvom ciklusu upozorila su na određene nedostatke i probleme kod provedbe doktorskih studija. Zbog navedenog, odlučeno je pokrenuti zasebnu reakreditaciju svih doktorskih studija u Republici Hrvatskoj i ona je provedena u razdoblju od 2016. do 2019. (pregled nalaza reakreditacije dostupan je u dokumentu Pregled reakreditacije doktorskih studija u Republici Hrvatskoj, na mrežnim stranicama Agencije). U konačnici, kroz dosad provedena vrednovanja kvalitete doktorskih studija, evidentno je da bi promjena načina financiranja iz samofinanciranja u kompetitivno financiranje te promjena načina praćenja njihove kvalitete kroz znanstveni kapacitet institucije, mentora te samih doktoranada značajno unaprijedila kvalitetu doktorskih studija u Republici Hrvatskoj.

Agencija je 2010. započela i postupak Tematskog vrednovanja javnih znanstvenih instituta, a cilj tematskog vrednovanja javnih znanstvenih instituta je bio ustanoviti racionalnost i efikasnost svih javnih znanstvenih organizacija u Republici Hrvatskoj. Tematsko vrednovanje završilo je 2012., a rezultat vrednovanja je Sinteza tematskog vrednovanja javnih znanstvenih instituta. Zaključak tematskog vrednovanja je da javni znanstveni instituti ne ispunjavaju svoju zadaću u potpunosti.

Reakreditacija javnih znanstvenih instituta započela je 2013., a svrha reakreditacije javnih znanstvenih instituta je vanjsko vrednovanje kvalitete s temeljnim ciljem osiguravanja, ali i unaprjeđenja kvalitete znanstvene djelatnosti. Reakreditacijom je obuhvaćeno 25 javnih znanstvenih instituta.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja zatražilo je 2018. Agenciju mišljenje o dostavljenim akcijskim planovima nakon provedenog postupka reakreditacije instituta te je Povjerenstvo za naknadno praćenje u postupcima reakreditacije donijelo mišljenje za svaki institut, uzimajući pritom u obzir sve dokumente iz reakreditacije instituta, kao i dostavljene izvještaje o postignutim unaprjeđenjima. Agencija je temeljem svih navedenih dokumenata izradila Analizu postupka reakreditacije javnih znanstvenih instituta 2013. - 2017. iz koje, među ostalim, proizlazi kako su donošenjem ZOK-a i njemu podređenih pravilnika postavljeni minimalni institucijski uvjeti koje značajan dio instituta nije bio u mogućnosti ostvariti. Ishodi su reakreditacije pokazali kako ni 2014. većina od deset instituta nije uspjela doseći institucijske pretpostavke Pravilnika o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti u pogledu broja znanstvenika indikativno navodeći (ne)primjerenost zakonske regulative kao jedan od uzroka.

Visoka učilišta i znanstvene organizacije dužna su razvijati i stalno unaprjeđivati kvalitetu svoje djelatnosti jer time ispunjavaju svoju odgovornost prema društvu. U tom smislu nužno je uspostavljanje učinkovitog unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete koji nisu na svim visokim učilištima uspostavljeni tako da učinkovito vode računa o nacionalnim i ESG kriterijima ili se uspostavljaju *ad hoc* kako bi se uspješno ispunio jedan od standarda koji se procjenjuje u reakreditaciji. Stoga je nužno potaknuti visoka učilišta na sustavniji pristup osiguravanju kvalitete uz uvođenje zakonske obveze na ustrojavanje jedinica osiguravanja kvalitete.

Također, donošenje predloženog zakona nužno je radi povezivanja sustava osiguravanja kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju s donošenjem strateških odluka i politika na razini visokog obrazovanja.

Zbog planiranog donošenja novog zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti, potrebna je i izmjena povezanih propisa, među kojima je i predloženi zakon.

Unaprjeđenja predviđena predloženim zakonom proizlaze i iz strateških odrednica Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije („Narodne novine“, broj 124/14.), kao i Strateškog plana Ministarstva znanosti i obrazovanja 2020. - 2022., kojima se promiče ujednačavanje postupaka vanjskog vrednovanja za sve vrste visokih učilišta i programa, kvalitativna evaluacija ishoda visokog obrazovanja i njihovo povezivanje s HKO-om, vanjsko vrednovanje znanstvene djelatnosti utemeljeno na rezultatima i internacionalizaciji znanstvenog rada te konačno povezivanje vanjskog vrednovanja znanstvenih i visokoobrazovnih institucija sa sustavom programskog financiranja, utemeljenog na učincima, izvedbi, odnosno ostvarenju temeljnih i razvojnih ciljeva zacrtanih programskim sporazumima.

Izrada predloženog zakona ključna je točka provedbe reforme planirane u Nacionalnom planu oporavka i otpornosti 2021. - 2026. s ciljem podizanja istraživačkog i inovacijskog potencijala.

2. Osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom

Predloženim zakonom se nastoji osigurati ostvarivanje sljedećih ciljeva:

- unaprjeđenje i daljnji razvoj hrvatskog sustava visokog obrazovanja i znanosti u skladu sa strateškim odrednicama usvojenim na nacionalnoj i europskoj razini
- usvajanje novog sustava osiguranja kvalitete, utemeljenog na suvremenim kriterijima, posebice u pogledu diplomskih i poslijediplomskih studija, s ciljem poticanja osnivanja i razvoja studijskih programa u područjima relevantnima za razvoj gospodarstva i društva
- ujednačavanje okvira sustava osiguranja kvalitete koji će biti jednako primjenjiv na javna i privatna visoka učilišta, kao i postavljanje okvira za usvajanje sustava vrednovanja kojim će se osigurati primjena jednakih kvalitativnih standarda bez obzira na vrstu studijskih programa
- uspostava okvira kojim će se ojačati komponenta institucijskog strateškog planiranja, u svrhu poticanja institucija znanosti i visokog obrazovanja u smjeru definiranja strateških razvojnih ciljeva

- uspostava okvira kojim će se u okviru postupaka vrednovanja posebice uvažavati strateški ciljevi usvojeni na nacionalnoj razini, odnosno ciljevi definirani nacionalnim strategijama i strateškim planovima
- uspostava okvira kojim će se ujednačiti procedure akreditacijskog vrednovanja prilikom osnivanja novih privatnih i javnih znanstvenih i visokoobrazovnih institucija
- uspostava nacionalnog sustava akreditacijskog i reakreditacijskog vrednovanja studijskih programa, kako bi se unaprijedilo postupke osnivanja novih studijskih programa te racionaliziralo i kvalitativno unaprijedilo postojeće studijske programe
- povezivanje znanstvenih i visokoobrazovnih ishoda sa zacrtanim nacionalnim i institucijskim strateškim ciljevima te izvedbenim učincima zacrtanim programskim sporazumima.

Predloženim zakonom se propisuju vrste postupaka koje se provode u cilju unutarnjeg i vanjskog osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete visokog obrazovanja i znanosti, što uključuje i kriterije te postupak za provođenje takvih vrednovanja. Odredbama predloženog zakona propisane su aktivnosti i predmet te provedba sustava unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. U skladu s predloženim zakonom, visoko učilište, odnosno znanstveni institut obvezni su ustrojiti ustrojstvenu jedinicu za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete u roku šest mjeseci od stupanja na snagu predloženog zakona. Propisana je i obveza ustrojstvenih jedinica za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete da, u skladu s internim općim aktom kojim je uređen sustav unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, podnose godišnje izvješće senatu, fakultetskom vijeću, akademijском vijeću ili upravnom vijeću visokog učilišta, odnosno znanstvenom vijeću znanstvenog instituta.

Odredbama predloženog zakona koje uređuju sustav vanjskog vrednovanja kvalitete propisani su predmet i standardi te vrste postupaka kroz koje se provodi vanjsko vrednovanje kvalitete. Prema predloženom zakonu, sustav vanjskog vrednovanja kvalitete provodi se vrednovanjem kvalitete u postupku inicijalne akreditacije, reakreditacije, izvanrednog vrednovanja i tematskog vrednovanja visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta te u postupku inicijalne akreditacije studija.

Osim postupaka vrednovanja, predloženim zakonom se uređuje djelokrug rada, ustroj i tijela Agencije, kao pravne osobe koja je na nacionalnoj razini nadležna za provođenje vanjskih vrednovanja. Odredbama predloženog zakona propisani su poslovi Upravnog vijeća Agencije, ravnatelja Agencije, Akreditacijskog savjeta, Povjerenstva za prigovore i Povjerenstva za praćenje te obveza dostavljanja godišnjeg izvješća o radu Agencije Ministarstvu znanosti i obrazovanja, koje nadzire primjenu odredbi predloženog zakona i propisa donesenih na temelju predloženog zakona.

Predloženim zakonom je dana i jasna ovlast Agenciji za provođenje postupaka vrednovanja visokih učilišta i znanstvenih instituta u inozemstvu kada to zatraže inozemne ustanove za potrebe vlastite akreditacije te je propisana inicijalna akreditacija združenog studija domaćeg i stranog visokog učilišta prema europskom pristupu osiguranja kvalitete.

Prijelazne i završne odredbe predloženog zakona propisuju način i rokove za usklađivanje ustroja i poslovanja, što uključuje i usklađivanje postojećih propisa kojima je regulirano unutarnje i vanjsko osiguravanje kvalitete. Dodatno, propisan je i način na koji će se dovršiti postupci vrednovanja započeti do stupanja na snagu predloženog zakona.

3. Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći

Predloženim zakonskim rješenjem ujednačit će se uvjeti za vrednovanje kvalitete studijskih i obrazovnih programa visokih učilišta, postupcima vanjskog vrednovanja te će se ostvariti administrativna rasterećenja za sve sudionike procesa. Predloženo zakonsko rješenje ponudilo bi optimalno rješenje za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti u Republici Hrvatskoj, usklađeno s europskim i međunarodnim standardima kojim će se osigurati povezanost i uklopljenost hrvatskog sustava visokog obrazovanja i znanosti u Europski prostor visokog obrazovanja (European Higher Education Area - EHEA) i Europski istraživački prostor (European Research Area - ERA).

Optimizaciji postupaka, prije svega, vanjskog vrednovanja kvalitete, pridonijet će ukidanje traženja mišljenja Agencije o usklađenosti s Mrežom, pri pokretanju novog visokog učilišta, kao i pri pokretanju novog ili bitno izmijenjenog postojećeg studijskog programa, a umjesto navedenog, od visokog učilišta se u okviru Elaborata i prijedloga studijskog programa, kao dokaz traži mišljenje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o usklađenosti studija s potrebama tržišta rada, odnosno mišljenje Nacionalnog vijeća o potrebi osnivanja javnog visokog učilišta. Osim navedenoga, bitna promjena u odnosu na važeći ZOK jest da se zahtjevi za pokretanje pojedinog postupka vanjskog vrednovanja, sukladno predloženom zakonu, podnose Agenciji, a ne Ministarstvu znanosti i obrazovanja te da konačnu odluku u tim postupcima također donosi Agencija, a ne spomenuto Ministarstvo.

Kod osnivanja novih visokih učilišta više ne postoji obveza dvogodišnjeg zajedničkog izvođenja postojećeg programa s mentorskom ustavnom, već se visoka učilišta mogu osnovati ishodenjem dopusnica za rad, odnosno obavljanje znanstvene djelatnosti. U svrhu praćenja rada visokog učilišta, odnosno rada znanstvenog instituta ili za praćenje izvođenja studija osniva se povjerenstvo koje prati rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta tri godine, a izvođenje studija tijekom prvoga ciklusa izvođenja cjelovitoga studija.

Postupak dobivanja dopusnice za izvođenje studijskih programa, kao i kriteriji u njihovom vrednovanju se ujednačuju za sve vrste visokih učilišta te obuhvaćaju i usklađenost studijskog programa sa standardom kvalifikacije upisanim u Registar Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, ako je standard kvalifikacije upisan. Uvođenje kriterija usklađenosti studijskog programa sa standardom kvalifikacije upisanim u Registar Hrvatskog kvalifikacijskog okvira kroz redovni postupak izrade i odobravanja studijskih programa temeljenih na procjenama sadašnjih i budućih potreba tržišta rada, društva i pojedinaca, strateška je obveza Ministarstva znanosti i obrazovanja. Na taj se način ostvaruje prvi cilj Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije, u dijelu koji se odnosi na visoko obrazovanje, a koji se odnosi na „unaprjeđenje studijskih programa dosljednom provedbom postavki Bolonjske reforme i redefiniranje kompetencija koje se njima stječu“. Uvođenjem HKO-a kao kriterija vrednovanja novih studijskih programa, kao standarda relevantnosti i kvalitete studijskih programa omogućit će se da se studijski programi razvijaju na kvalitetnim analitičkim podlogama temeljem kojih se propisuju ishodi učenja koje studenti moraju steći i dokazati postupcima vrednovanja kako bi stekli kvalifikaciju. Standardi kvalitete na koje se naslanjaju studijski programi omogućit će da, u postupcima vrednovanja propisanim predloženim zakonom, tijela koja su za to zadužena, na transparentan, konzistentan i pouzdan način vrednuju studijske programe u odnosu na dogovorene standarde. Isto je već naglašeno u okviru Bolonjske reforme, s obzirom na to da ESG izrijekom navodi da agencije moraju vrednovati programe u kontekstu nacionalnog kvalifikacijskog okvira.

Za razliku od trenutno važećeg zakonodavnog okvira, u kojem javna sveučilišta sama odobravaju i donose odluke o izvođenju novih studijskih programa, dok druga prolaze vanjsko vrednovanje od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja i Agencije, predloženim zakonom se svi novi studijski programi prethodno akreditiraju i to po ujednačenim kriterijima za sve vrste visokih učilišta, bila ona privatna, javna, odnosno izvodila sveučilišne ili stručne programe (suglasnost za stručne studijske programe prema trenutnom zakonskom okviru daje Nacionalno vijeće). Ujedno, kriteriji vrednovanja kao i sadržaj dopusnice, sada su jasno definirani predloženim zakonom, umjesto Pravilnikom o sadržaju dopusnice čije je donošenje bilo u nadležnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja, dok će oblik i detaljniji sadržaj dopusnice za rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta te dopusnice za izvođenje studija propisati Agencija odlukom, a u skladu s novim nadležnostima koji proizlaze iz predloženog zakona. Vodeći se načelom centraliziranja sustava vanjskog vrednovanja, Agencija ujedno i odobrava studijske programe koji se provode kao učenje na daljinu. Jasno su propisani i uvjeti za akreditaciju združenog studija.

Prijedlogom zakona jača se uloga Agencije te se propisuju i nove ovlasti vezane za vrednovanje provedbe programskih ugovora, čime se ispunjava jedan od ključnih zahtjeva provedbe vanjskog osiguravanja kvalitete u skladu s europskim standardima - povezivanje postupaka osiguravanja kvalitete s politikama u visokom obrazovanju i znanosti. Uspostavom efikasnog sustava povezivanja vanjskog vrednovanja znanstvenih i visokoobrazovnih institucija sa sustavom programskog financiranja, utemeljenog na učincima, izvedbi, odnosno ostvarenju temeljnih i razvojnih ciljeva zacrtanih programskim sporazumima, postić će se podizanje razine kvalitete znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj.

Donošenjem predloženog zakona stvorit će se suvremen formalnopravni okvir za povećavanje broja visokoobrazovanih građana, u skladu s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske koja ima za cilj podići postotak visokoobrazovanih građana u dobnoj skupini 30 - 34 godine na prosjek Europske unije (koji je 2019. bio 41,6 %), uzimajući u obzir i mjere kojima će se upisna politika usklađivati s potrebama razvoja tržišta rada, gospodarstva i društva. U Republici Hrvatskoj je postotak visokoobrazovanih 33,1 % (2019.).

Unaprijedit će se sustav osiguravanja kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti te, posljedično i sama kvaliteta djelatnosti visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti, primarno ostvarenjem sljedećih ciljeva:

- uvođenje zahtjevnijih temeljnih (minimalnih) nacionalnih akreditacijskih kriterija, koji će se jednako primjenjivati na javna i privatna visoka učilišta i znanstvene institute
- uvođenje zahtjevnijih temeljnih (minimalnih) reakreditacijskih kriterija koji će predstavljati temelj za vrednovanje i racionalizaciju sustava znanosti i visokog obrazovanja u institucionalnom i programskom smislu
- proširivanje uloge i ingerencija Agencije u odnosu na sustav programskog financiranja, poglavito u pogledu evaluacije institucijskih strateških ciljeva, analize programskih indikatora te pružanja odgovarajuće podatkovne potpore
- proširivanje nadležnosti Agencije u pogledu postupaka vrednovanja u odnosu na utvrđene minimalne akreditacijske i reakreditacijske kriterije u postupcima osnivanja i vrednovanja institucija i studijskih programa

- uspostava fleksibilnog okvira sustava osiguravanja kvalitete kako bi se mogao prilagođavati odgovarajućim nacionalnim i europskim strateškim odrednicama, a sve u svrhu podizanja ukupne razine konkurentnosti sustava znanosti i visokog obrazovanja, njegovog usklađivanja s potrebama tržišta rada, gospodarstva i društva u cjelini te njegove snažnije uključenosti u europski prostor istraživanja i obrazovanja
- povezivanje sustava osiguravanja kvalitete s potrebama društva i gospodarstva kroz usklađivanje novih studijskih programa sa standardima kvalifikacija i standardima zanimanja u okviru HKO-a.

Predloženi zakon će neizravno doprinijeti postizanju cilja vezano uz udio ukupnih izdataka za istraživanje i razvoj (GERD) u BDP-u s 1,11 (2019.) na 3,0 % do 2030.

Zaključno, predloženi zakon će doprinijeti i ostvarenju vizije Republike Hrvatske 2030. navedene u Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske, točnije razvojnog smjera Održivo gospodarstvo i društvo ostvarivanjem prvenstveno strateškog cilja 2. Obrazovni i zaposleni ljudi, ali i strateškog cilja 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo kroz unaprjeđenje pravnog okvira znanosti i visokog obrazovanja kojim će se osigurati kvaliteta te kroz provođenje mjera kojima će se upisna politika usklađivati s potrebama razvoja tržišta rada, gospodarstva i društva.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu predloženog zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

PRIJEDLOG ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI

PRVI DIO

Predmet normiranja

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom uređuje se unutarnje osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete visokih učilišta i znanstvenih instituta, vanjsko vrednovanje kvalitete visokih učilišta i znanstvenih instituta te ustrojstvo i ovlasti Agencije za znanost i visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: Agencija).

(2) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose jednako na muški i ženski rod.

Osiguravanje kvalitete u sustavu visokog obrazovanja, znanstvene i umjetničke djelatnosti

Članak 2.

(1) Cilj osiguravanja kvalitete u sustavu visokog obrazovanja, znanstvene i umjetničke djelatnosti je kontinuirano osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete rada visokog učilišta i znanstvenog instituta, nastavnog, znanstvenog, odnosno umjetničkog i stručnog rada nastavnika, znanstvenika i suradnika, stručnog rada zaposlenika stručnih službi na visokom učilištu i znanstvenom institutu te praćenje kvalitete studijskih programa i studiranja na visokom učilištu, u skladu s europskim i međunarodnim standardima osiguravanja kvalitete u području visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti.

(2) Osiguravanje kvalitete u sustavu visokog obrazovanja, znanstvene i umjetničke djelatnosti provodi se sustavom unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete te sustavom vanjskog vrednovanja kvalitete.

DRUGI DIO

UNUTARNJE OSIGURAVANJE I UNAPRJEĐIVANJE KVALITETE

Sustav unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete na visokom učilištu

Članak 3.

(1) Visoka učilišta i znanstveni instituti dužni su uspostaviti sustav unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete.

(2) Sustav unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete na visokom učilištu obuhvaća:

1. praćenje provedbe strategije razvoja
2. provedbu postupaka unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete
3. praćenje i unaprjeđivanje kvalitete studijskog programa
4. praćenje i unaprjeđivanje metoda učenja, poučavanja i vrednovanja na studijima
5. praćenje i unaprjeđivanje ostvarivanja ishoda učenja studenata
6. praćenje i unaprjeđivanje znanstvene, odnosno umjetničke produktivnosti nastavnika
7. praćenje i unaprjeđivanje stručnog rada nastavnika
8. praćenje i unaprjeđivanje rada zaposlenika stručnih službi
9. praćenje i unaprjeđivanje drugih aktivnosti koje visoko učilište obavlja.

*Sustav unutarnjeg osiguravanja i
unaprjeđivanja kvalitete na znanstvenom institutu*

Članak 4.

Sustav unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete na znanstvenom institutu obuhvaća:

1. praćenje provedbe strategije razvoja
2. provedbu postupaka unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete
3. praćenje i unaprjeđivanje znanstvene produktivnosti znanstvenika
4. praćenje i unaprjeđivanje stručnog rada znanstvenika
5. praćenje i unaprjeđivanje rada zaposlenika stručnih službi
6. praćenje i unaprjeđivanje drugih aktivnosti koje znanstveni institut obavlja.

*Provedba unutarnjeg osiguravanja
i unaprjeđivanja kvalitete*

Članak 5.

(1) S ciljem provedbe sustava unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete visoko učilište, odnosno znanstveni institut ustrojava ustrojstvenu jedinicu za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete.

(2) Sustav unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete visoko učilište, odnosno znanstveni institut uređuje općim aktom.

(3) Ustrojstvena jedinica za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete podnosi godišnje izvješće senatu, fakultetskom vijeću, akademjskom vijeću ili upravnom vijeću visokog učilišta, odnosno znanstvenom vijeću znanstvenog instituta.

TREĆI DIO

VANJSKO VREDNOVANJE KVALITETE

Glava I

Sustav vanjskog vrednovanja kvalitete

Članak 6.

(1) Sustav vanjskog vrednovanja kvalitete obuhvaća vrednovanje i ocjenu kvalitete i učinkovitosti rada visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta, utemeljeno na objektivnim i jasnim kriterijima propisanim europskim i međunarodnim standardima osiguravanja kvalitete u području visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti, ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

(2) Sustav vanjskog vrednovanja kvalitete provodi se vrednovanjem kvalitete u postupku inicijalne akreditacije, reakreditacije, izvanrednog vrednovanja i tematskog vrednovanja visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta te u postupku inicijalne akreditacije studija.

Predmet vanjskog vrednovanja kvalitete

Članak 7.

(1) U postupku vanjskog vrednovanja kvalitete visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta utvrđuje se razina ispunjenosti standarda kvalitete visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta u pogledu ustrojstva, zaposlenika, prostora i opreme, financijskih sredstava te sustava unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete.

(2) U postupku vanjskog vrednovanja kvalitete sveučilišta, fakulteta, odnosno umjetničke akademije, pored navedenoga u stavku 1. ovoga članka, utvrđuje se ispunjava li sveučilište, fakultet, odnosno umjetnička akademija standarde osiguravanja kvalitete u pogledu metoda poučavanja i ocjenjivanja, prikupljanja i obradu podataka, informiranja javnosti, ustrojstva i izvođenja studija te obavljanja znanstvene, odnosno umjetničke i stručne djelatnosti, upisa, napredovanja, priznavanja te podrške studentima.

(3) U postupku vanjskog vrednovanja kvalitete veleučilišta, pored navedenoga u stavku 1. ovoga članka, utvrđuje se ispunjava li veleučilište standarde osiguravanja kvalitete u pogledu metoda poučavanja i ocjenjivanja, prikupljanja i obradu podataka, informiranje javnosti, ustrojstva i izvođenja studija te obavljanja stručne djelatnosti, upisa, napredovanja, priznavanja te podrške studentima.

(4) U postupku vanjskog vrednovanja kvalitete znanstvenog instituta, pored navedenoga u stavku 1. ovoga članka, utvrđuje se ispunjava li znanstveni institut standarde osiguravanja kvalitete u pogledu obavljanja znanstvene i stručne djelatnosti.

*Standardi vanjskog vrednovanja kvalitete***Članak 8.**

(1) U postupku vanjskog vrednovanja kvalitete primjenjuju se Standardi kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (u daljnjem tekstu: Standardi kvalitete).

(2) Standardi kvalitete temelje se i usklađuju se sa Standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja. Standardi kvalitete sadrže elemente i indikatore kvalitete koji uključuju i ispunjavanje uvjeta propisanih člancima 10. do 12. ovoga Zakona.

(3) Standarde kvalitete donosi Agencija te ih objavljuje na svojim mrežnim stranicama.

(4) Agencija donosi nadopune Standarda kvalitete redovito, a najkasnije godinu dana prije početka ciklusa reakreditacije te ih objavljuje na svojim mrežnim stranicama.

Glava II**Inicijalna akreditacija***Inicijalna akreditacija visokog učilišta,
znanstvenog instituta i studija***Članak 9.**

(1) Inicijalna akreditacija visokog učilišta provodi se u slučaju:

1. osnivanja visokog učilišta
2. statusne promjene visokog učilišta.

(2) Inicijalna akreditacija znanstvenog instituta provodi se u slučaju:

1. osnivanja znanstvenog instituta
2. statusne promjene znanstvenog instituta.

(3) Inicijalna akreditacija studija provodi se u slučaju:

1. uvođenja novoga studija na visokom učilištu
2. izmjene sunositelja združenog studija
3. izmjene mjesta izvođenja studija
4. izmjene jezika izvođenja studija
5. izmjene stručnog ili akademskog naziva ili akademskog stupnja koji se stječe završetkom studija
6. izmjene načina izvođenja studija
7. izmjene veće od jedne trećine ishoda učenja koji se stječu završetkom modula studija ili studija.

*Kriteriji za inicijalnu akreditaciju visokog učilišta***Članak 10.**

(1) Visoko učilište treba raspolagati predavaonicama, laboratorijima, odnosno prostorima za izvođenje praktične nastave, knjižnicom, informatičkom učionicom, kabinetima za nastavnike i uredima namijenjenim za rad stručnih službi.

(2) Predavaonice trebaju biti opremljene sjedećim mjestima za studente, katedrom i opremom za prezentiranje nastavnoga gradiva. Laboratoriji trebaju biti opremljeni odgovarajućom laboratorijskom opremom namijenjenom za izvođenje istraživanja za sveučilišta i za izvođenje praktične nastave. Kabineti nastavnika i uredi stručnih službi trebaju biti opremljeni uredskom opremom te opremom za rad nastavnika i stručnih službi.

(3) Visoko učilište treba osigurati odgovarajući broj računala koja su na raspolaganju studentima i bežični pristup internetu u svim prostorijama namijenjenim za studente.

(4) Visoko učilište treba osigurati nastavnu literaturu te literaturu namijenjenu za znanstveni i stručni rad. Knjižnica treba biti opremljena sredstvima informacijsko-komunikacijske tehnologije te omogućiti pristup knjižničnoj građi u tiskanom i elektroničkom obliku.

(5) Sveučilište bez sastavnica s pravnom osobnošću treba zapošljavati najmanje 21 nastavnika zaposlenih na znanstveno-nastavnom, odnosno umjetničko-nastavnom radnom mjestu u punom radnom vremenu. Najmanje sedam nastavnika treba biti zaposleno u pojedinom polju u kojem djeluje sveučilište. Fakultet, odnosno umjetnička akademija treba zapošljavati najmanje sedam nastavnika zaposlenih u pojedinom polju na znanstveno-nastavnom, odnosno umjetničko-nastavnom radnom mjestu u punom radnom vremenu. Veleučilište treba zapošljavati najmanje sedam nastavnika zaposlenih u pojedinom polju na nastavnom radnom mjestu u punom radnom vremenu.

(6) Visoko učilište treba izraditi samoanalizu u svrhu ishoda inicijalne akreditacije u skladu s uputama koje donosi Agencija.

(7) Financijski plan visokog učilišta treba sadržavati planirane prihode i rashode za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i stručne djelatnosti za trogodišnje razdoblje. Financijski plan sveučilišta, fakulteta, odnosno umjetničke akademije treba sadržavati i planirane prihode i rashode za obavljanje znanstvene, odnosno umjetničke i stručne djelatnosti.

*Kriteriji za inicijalnu akreditaciju
znanstvenog instituta***Članak 11.**

(1) Znanstveni institut treba raspolagati laboratorijima, odnosno prostorima za provođenje znanstvenih istraživanja, knjižnicom, kabinetima za znanstvenike i uredima namijenjenim za rad stručnih službi.

(2) Laboratoriji trebaju biti opremljeni odgovarajućom laboratorijskom opremom namijenjenom za provođenje znanstvenih istraživanja. Kabineti znanstvenika i uredi stručnih službi trebaju biti opremljeni uredskom opremom te opremom za rad znanstvenika i stručnih službi.

(3) Znanstveni institut treba osigurati literaturu namijenjenu za znanstveni i stručni rad. Knjižnica treba biti opremljena sredstvima informacijsko-komunikacijske tehnologije te omogućiti pristup knjižničnoj građi u tiskanom i elektroničkom obliku.

(4) Znanstveni institut treba zapošljivati najmanje 20 znanstvenika zaposlenih na znanstvenom radnom mjestu u punom radnom vremenu u području djelovanja instituta.

(5) Znanstveni institut treba izraditi samoanalizu u svrhu ishoda inicijalne akreditacije u skladu s uputama koje donosi Agencija.

(6) Financijski plan znanstvenog instituta treba sadržavati planirane prihode i rashode za obavljanje znanstvene, odnosno umjetničke i stručne djelatnosti za trogodišnje razdoblje.

Kriteriji za inicijalnu akreditaciju studija

Članak 12.

(1) U svrhu inicijalne akreditacije studija visoko učilište treba osigurati najmanje 0,5 m² prostornih kapaciteta po studentu. Prostorni kapaciteti izračunavaju se stavljanjem u odnos ukupne površine predavaonica, laboratorija i drugih prostora namijenjenih izvođenju nastave i ukupnog broja upisanih studenata na visokom učilištu.

(2) U svrhu inicijalne akreditacije studija visoko učilište treba u punom radnom vremenu zapošljivati nastavnike koji izvode kolegije u ukupnoj vrijednosti najmanje 50 % svih oblika neposredne nastave za sveučilišni studij, odnosno 35 % svih oblika neposredne nastave za stručni studij.

(3) U vrijeme podnošenja zahtjeva visoko učilište treba zapošljivati nastavnike koji će izvoditi kolegije u ukupnoj vrijednosti najmanje 50 % svih oblika neposredne nastave prve godine sveučilišnog studija, odnosno 35 % svih oblika neposredne nastave stručnog studija, a svake naredne godine nastavnike koji će izvoditi kolegije u ukupnoj vrijednosti najmanje 50 % svih oblika neposredne nastave za sveučilišni studij, odnosno 35 % svih oblika neposredne nastave za stručni studij sljedeće godine studija.

(4) Visoko učilište obvezno je prije početka akademske godine dostaviti Agenciji ugovore o radu kojima dokazuje ispunjavanje kriterija iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Za izvođenje sveučilišnog studija nastavnici iz stavka 2. ovoga članka trebaju biti zaposleni na znanstveno-nastavnim, odnosno umjetničko-nastavnim radnim mjestima, a za izvođenje stručnog studija nastavnici trebaju biti zaposleni na znanstveno-nastavnim, odnosno umjetničko-nastavnim ili nastavnim radnim mjestima u polju izvođenja studija.

(6) Na filološkim studijima najviše polovina nastavnika može biti izabrana na nastavno radno mjesto lektora, višeg lektora i lektora savjetnika.

(7) Godišnje nastavno opterećenje nastavnika iz stavka 2. ovoga članka na javnom visokom učilištu ne smije premašiti 20 % godišnjeg nastavnog opterećenja utvrđenog kolektivnim ugovorom za znanost i visoko obrazovanje. Kod izračuna godišnjeg nastavnog opterećenja u obzir se uzimaju svi oblici izvođenja nastave: predavanja, seminari i vježbe te grupna, individualna i mentorska nastava.

(8) Omjer između ukupnog broja upisanih studenata i nastavnika zaposlenih u punom radnom vremenu ne smije biti veći od 30:1.

(9) Pri izračunu omjera iz stavka 8. ovoga članka udio radnoga vremena nastavnika koji su zaposleni u dijelu radnoga vremena pribraja se do punog radnoga vremena jednog nastavnika. Nastavnik se računa s koeficijentom 1, viši asistent s koeficijentom 0,75, asistent s koeficijentom 0,5. Pri izračunu omjera naslovni nastavnici se računavaju koeficijentom 0,5. Student koji studira u redovitom statusu se računa s koeficijentom 1, a student koji studira u izvanrednom statusu s koeficijentom 0,5.

(10) Pri vrednovanju studijskog programa vrednuje se i usklađenost studijskog programa sa standardom kvalifikacije upisanom u Registar Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, ako je standard kvalifikacije upisan u ovaj Registar.

(11) Javno visoko učilište dokazuje raspolaganje sredstvima potrebnim za izvođenje studija zaključenim programskim ugovorom, projekcijom prihoda od školarina ili drugim prihodima.

*Pokretanje postupka inicijalne akreditacije
visokog učilišta*

Članak 13.

(1) Postupak inicijalne akreditacije visokog učilišta pokreće se zahtjevom za izdavanje dopusnice za rad visokog učilišta. Zahtjev se podnosi Agenciji, na obrascu i sukladno uputama koje utvrđuje Agencija.

(2) Uz zahtjev iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se samoanaliza prema Standardima kvalitete koja uključuje sljedeće:

1. akt o osnivanju visokog učilišta
2. elaborat o opravdanosti osnivanja javnog visokog učilišta
3. dokaze o raspolaganju prostorom i opremom
4. dokaze o raspolaganju sredstvima za obavljanje nastavne, znanstvene, odnosno umjetničke i stručne djelatnosti
5. ugovore o radu s nastavnicima
6. dokaze o financijskim sredstvima za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i stručne djelatnosti.

(3) Sveučilište, fakultet, odnosno umjetnička akademija, uz dokaze iz stavka 2. ovoga članka, dostavlja i višegodišnji strateški program znanstvenih istraživanja, u znanstvenome području za koje se traži izdavanje dopusnice te dokaz o financijskim sredstvima za obavljanje znanstvene, odnosno umjetničke djelatnosti.

(4) Javno visoko učilište, uz dokaze iz stavka 2. ovoga članka, dostavlja i mišljenje Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, znanost i tehnološki razvoj (u daljnjem tekstu: Nacionalno vijeće) o potrebi osnivanja javnog visokog učilišta.

(5) U postupku inicijalne akreditacije visokog učilišta obvezno se provodi akreditacija studija sukladno člancima 15. do 19. ovoga Zakona.

*Pokretanje postupka inicijalne akreditacije
znanstvenog instituta*

Članak 14.

(1) Postupak inicijalne akreditacije znanstvenog instituta pokreće se zahtjevom za izdavanje dopusnice za rad znanstvenog instituta. Zahtjev se podnosi Agenciji, na obrascu i sukladno uputama koje utvrđuje Agencija.

(2) Uz zahtjev iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se samoanaliza prema Standardima kvalitete, a koja uključuje sljedeće:

1. akt o osnivanju znanstvenog instituta
2. elaborat o opravdanosti osnivanja javnog znanstvenog instituta
3. dokaze o raspolaganju prostorom i opremom
4. dokaze o raspolaganju sredstvima za obavljanje znanstvene i stručne djelatnosti
5. ugovore o radu sa znanstvenicima
6. dokaz o financijskim sredstvima za obavljanje znanstvene djelatnosti
7. višegodišnji strateški program znanstvenih istraživanja u znanstvenome području za koje se traži izdavanje dopusnice.

(3) Javni znanstveni institut, uz dokaze iz stavka 2. ovoga članka, dostavlja i mišljenje Nacionalnog vijeća o potrebi osnivanja novog javnog znanstvenog instituta.

Pokretanje postupka inicijalne akreditacije studija

Članak 15.

(1) Postupak inicijalne akreditacije studija pokreće se zahtjevom za izdavanje dopusnice za izvođenje studija. Zahtjev se podnosi Agenciji, na obrascu i sukladno uputama koje utvrđuje Agencija.

(2) Uz zahtjev iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se:

1. prijedlog studijskog programa
2. mišljenje nadležnog tijela o ispunjavanju propisanih uvjeta za regulirane profesije
3. elaborat o opravdanosti izvođenja studija za javno visoko učilište
4. ugovore o radu s nastavnicima
5. dokaze o raspolaganju prostorom i opremom za izvođenje studija
6. dokaze o financijskim sredstvima za izvođenje studija.

(3) Prijedlog studijskog programa sadrži:

1. naziv studija
2. područje i polje izvođenja studija
3. analizu usklađenosti studija sa strateškim ciljevima visokog učilišta
4. stručni ili akademski naziv ili akademski stupanj koji se stječe završetkom studija
5. mišljenje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o usklađenosti studija s potrebama tržišta rada
6. za diplomski studij ispravu o akreditiranom prijediplomskom studiju iz istog znanstvenog ili umjetničkog polja, a za poslijediplomski, odnosno doktorski studij ispravu o akreditiranom diplomskom, odnosno integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju iz istog znanstvenog ili umjetničkog polja
7. uvjete upisa na studij, uvjete upisa u idući semestar, trimestar ili studijsku godinu te uvjete upisa drugih studijskih obveza
8. popis obveznih i izbornih kolegija s naznakom ECTS opterećenja, oblika izvođenja nastave, sadržaja kolegija, planiranih ishoda učenja i nositelja kolegija
9. kompetencije koje se stječu završetkom modula studija i studija
10. broj upisnih mjesta na studiju
11. ustroj i oblik izvođenja nastave
12. način provjere stečenih ishoda učenja za svaki kolegij, odnosno drugu studijsku obvezu
13. način završetka studija
14. analizu minimalnih institucionalnih pretpostavki za usporedivost predloženih studijskih programa sa srodnim akreditiranim studijskim programima u Republici Hrvatskoj i u zemljama Europske unije
15. mehanizme osiguravanja horizontalne i vertikalne mobilnosti studenata u nacionalnom i europskom prostoru visokog obrazovanja.

(4) Za inicijalnu akreditaciju združenog studija domaćih visokih učilišta, uz dokaze iz stavka 2. ovoga članka dostavlja se i ugovor zaključen između visokih učilišta, odnosno visokog učilišta i javnog znanstvenog instituta, kojim je uređen ustroj, izvedba, završetak, mjesto izvođenja, nositelj i način izdavanja završne isprave združenog studija te nositelj akreditacijskog postupka združenog studija.

(5) Visoko učilište kojemu je u postupku reakreditacije izdano pismo očekivanja ne može podnijeti zahtjev za inicijalnu akreditaciju studija prije otklanjanja nedostataka prethodno utvrđenih pismom očekivanja u posljednjoj reakreditaciji.

*Akreditacija združenog studija
domaćeg i inozemnog visokog učilišta*

Članak 16.

(1) Akreditacija združenog studija domaćeg i inozemnog visokog učilišta provodi se izravno primjenjujući postupak i standarde koje propisuje Europski pristup osiguravanju kvalitete združenih studija.

(2) Visoka učilišta koja sudjeluju u izvođenju združenog studija iz stavka 1. ovoga članka zajedno odabiru agenciju koja će provesti postupak inicijalne akreditacije, odnosno vanjskog osiguravanja kvalitete iz stavka 1. ovoga članka, a koja mora biti upisana u Europski registar agencija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR)).

(3) Ako visoka učilišta iz stavka 1. ovoga članka zajedno odaberu Agenciju za provođenje akreditacije združenog studija na postupak odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 15. ovoga Zakona.

(4) Ako visoka učilišta iz stavka 1. ovoga članka zajedno odaberu drugu agenciju upisanu u Europski registar za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju, domaće visoko učilište nakon provedenog postupka akreditacije dostavlja Agenciji izvješće o provedenom postupku akreditacije i odluku o akreditaciji.

(5) Ako je odluka druge agencije iz stavka 4. ovoga članka pozitivna, Agencija izdaje Odluku o priznavanju odluke druge agencije te rješenje o dopusnici za izvođenje združenog studija.

(6) Dopusnica združenog studija iz stavka 5. ovoga članka izdaje se na razdoblje od šest godina.

(7) Združeni studij upisuje se u Upisnik studijskih programa kojeg vodi ministarstvo nadležno za znanost i obrazovanje (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

(8) Postupak akreditacije združenog studija iz stavka 1. ovoga članka detaljnije uređuje Agencija općim aktom te ga objavljuje na svojim mrežnim stranicama.

Stručno povjerenstvo

Članak 17.

(1) U postupku vanjskog vrednovanja Akreditacijski savjet imenuje stručno povjerenstvo od najmanje pet članova.

(2) Pri akreditaciji sveučilišta, fakulteta, odnosno umjetničke akademije i studija koji se izvodi na visokom učilištu članovi stručnog povjerenstva biraju se iz reda domaćih i inozemnih nastavnika izabраниh na znanstveno-nastavno, odnosno umjetničko-nastavno radno mjesto.

(3) Pri akreditaciji veleučilišta i studija koji se izvodi na veleučilištu članovi stručnog povjerenstva biraju se iz reda domaćih i inozemnih nastavnika izabраниh na radno mjesto profesora stručnog studija ili profesora stručnog studija u trajnom izboru te nastavnika izabраниh na znanstveno-nastavna radna mjesta koji imaju iskustvo u nastavi na stručnom studiju.

(4) Pri akreditaciji znanstvenog instituta članovi stručnog povjerenstva biraju se iz reda domaćih i inozemnih znanstvenika izabраниh na znanstveno radno mjesto.

(5) Članom stručnog povjerenstva pri inicijalnoj akreditaciji, reakreditaciji, izvanrednom vrednovanju i tematskom vrednovanju visokog učilišta, odnosno akreditaciji studija, ne može biti domaći nastavnik zaposlen na visokom učilištu koje izvodi isti studij kao i vrednovano visoko učilište. Članom stručnog povjerenstva pri inicijalnoj akreditaciji, reakreditaciji, izvanrednom vrednovanju i tematskom vrednovanju znanstvenog instituta, ne može biti domaći znanstvenik zaposlen na znanstvenom institutu koji djeluje u istom području, odnosno polju znanosti.

(6) Jedan član stručnog povjerenstva pri inicijalnoj akreditaciji, reakreditaciji, izvanrednom vrednovanju i tematskom vrednovanju visokog učilišta, odnosno studija je student.

(7) Najmanje jedan član stručnog povjerenstva iz stavaka 2. i 3. ovoga članka mora biti u području i polju djelatnosti visokog učilišta, odnosno izvođenja studija.

Postupak inicijalne akreditacije

Članak 18.

(1) Stručno povjerenstvo posjećuje visoko učilište, odnosno znanstveni institut s ciljem vrednovanja kvalitete.

(2) Stručno povjerenstvo sastavlja izvješće o ocjeni kvalitete kriterija propisanih Standardima kvalitete iz članka 8. ovoga Zakona.

(3) Akreditacijski savjet na sjednici temeljem izvješća o ocjeni kvalitete iz stavka 2. ovoga članka donosi obrazloženi prijedlog o izdavanju dopusnice za rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta najkasnije u roku šest mjeseci od dana podnošenja urednog zahtjeva, a obrazloženi prijedlog o izdavanju dopusnice za izvođenje studija najkasnije u roku tri mjeseca od dana podnošenja urednog zahtjeva. Obrazloženi prijedlog o izdavanju dopusnice Agencija dostavlja podnositelju zahtjeva.

Prigovor u postupku inicijalne akreditacije

Članak 19.

(1) Protiv obrazloženog prijedloga o izdavanju dopusnice, podnositelj zahtjeva može izjaviti prigovor Povjerenstvu za prigovore u roku 30 dana od dana zaprimanja obrazloženoga prijedloga. Prigovor treba biti obrazložen i popraćen relevantnim dokazima.

(2) Povjerenstvo za prigovore ispituje osnovanost prigovora te se očituje o svim navodima naznačenim u prigovoru u roku od 15 dana od zaprimanja prigovora.

Rješenje o dopusnici i pravna zaštita

Članak 20.

(1) Rješenje o zahtjevu za izdavanje dopusnice donosi Agencija.

(2) Ako protiv obrazloženog prijedloga o izdavanju dopusnice podnositelj zahtjeva nije izjavio prigovor, obrazloženi prijedlog dostavlja se Agenciji.

(3) Na osnovi obrazloženog prijedloga Akreditacijskog savjeta i očitovanja Povjerenstva za prigovore, ako je izjavljen prigovor, o izdavanju dopusnice Agencija odlučuje rješenjem kojim izdaje dopusnicu ili odbija izdavanje dopusnice najkasnije u roku 30 dana od dana zaprimanja obrazloženog prijedloga, odnosno očitovanja Povjerenstva za prigovore.

(4) Rješenjem kojim je izdana dopusnica određuje se i postupak naknadnog praćenja rada visokog učilišta, odnosno rada znanstvenog instituta ili praćenja izvođenja studija kojeg provodi Povjerenstvo za naknadno praćenje.

(5) Protiv rješenja Agencije iz stavka 1. ovoga članka ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

Sadržaj dopusnice

Članak 21.

(1) Dopusnica za rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta sadrži:

1. naziv
2. OIB
3. sjedište
4. znanstveno ili umjetničko područje i polje obavljanja djelatnosti.

(2) Dopusnica za izvođenje studija sadrži:

1. naziv i sjedište visokog učilišta
2. naziv i vrstu studija
3. znanstveno ili umjetničko područje i polje studija
4. trajanje studija
5. broj ECTS bodova koji se stječu završetkom studija
6. akademski ili stručni naziv, odnosno akademski stupanj
7. jezik izvođenja studija
8. mjesto izvođenja studija
9. način izvođenja studija
10. upisnu kvotu
11. naznaku akademske godine u kojoj će se studij početi izvoditi.

(3) Oblik i detaljniji sadržaj dopusnice utvrđuje odlukom Agencija.

(4) Dopusnicu za rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta te dopusnicu za izvođenje studija nije dopušteno prenijeti na drugu fizičku ili pravnu osobu.

Glava III

Reakreditacija

Reakreditacija visokog učilišta i znanstvenog instituta

Članak 22.

(1) Reakreditacija visokog učilišta i znanstvenog instituta provodi se svakih sedam godina.

(2) Agencija provodi reakreditaciju u skladu s godišnjim planom reakreditacije visokih učilišta i znanstvenih instituta. Godišnji plan reakreditacije donosi Agencija na prijedlog Akreditacijskog savjeta. U godišnji plan reakreditacije Agencija može uključiti visoko učilište, odnosno znanstveni institut po službenoj dužnosti, na prijedlog ministra nadležnog za znanost i obrazovanje (u daljnjem tekstu: ministar) ili na zahtjev visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta.

Stručno povjerenstvo

Članak 23.

(1) Agencija je obvezna obavijestiti visoko učilište, odnosno znanstveni institut o terminu posjete stručnog povjerenstva najkasnije tri mjeseca prije posjeta.

(2) Uz obavijest o terminu posjeta stručnog povjerenstva, Agencija visokom učilištu dostavlja odluku o imenovanju stručnog povjerenstva.

(3) Visoko učilište, odnosno znanstveni institut može podnijeti Akreditacijskom savjetu zahtjev za izuzeće člana stručnog povjerenstva u roku 30 dana od dana dostave odluke o imenovanju stručnog povjerenstva.

Postupak reakreditacije

Članak 24.

(1) Postupak reakreditacije pokreće se prvim danom posjete stručnoga povjerenstva visokom učilištu, odnosno znanstvenom institutu.

(2) Postupak reakreditacije provodi se u skladu s člankom 18. ovoga Zakona.

(3) Akreditacijski savjet donosi obrazloženi prijedlog koji sadrži ocjenu kvalitete visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta te, preporuke za unaprjeđenje kvalitete. Obrazloženim prijedlogom utvrđuje se kako visoko učilište, odnosno znanstveni institut:

1. ispunjava kriterije za rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta
2. treba poduzeti određene mjere kako bi ispunjavalo kriterije za rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta ili kako bi ispunjavalo kriterije za izvođenje studija ili
3. ne ispunjava kriterije za rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta ili izvođenje studija.

(4) Ako akreditacijski savjet utvrdi kako visoko učilište, odnosno znanstveni institut ispunjava kriterije za rad, obrazloženim prijedlogom predlaže Agenciji izdavanje dopusnice na sedam godina.

(5) Ako Akreditacijski savjet utvrdi kako visoko učilište, odnosno znanstveni institut treba poduzeti mjere iz stavka 3. točke 2. ovoga članka, obrazloženim prijedlogom predlaže Agenciji izdavanje pisma očekivanja s rokom izvršenja najdulje tri godine uz mjere koje visoko učilište, odnosno znanstveni institut treba poduzeti kako bi ishodilo dopusnicu.

(6) Ako Akreditacijski savjet utvrdi kako visoko učilište, odnosno znanstveni institut ne ispunjava kriterije za rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta i/ili izvođenje studija, obrazloženim prijedlogom predlože Agenciji ukinuti dopusnicu za rad visokom učilištu, odnosno znanstvenom institutu i/ili ukinuti dopusnicu za izvođenje studija.

(7) Akreditacijski savjet obrazloženi prijedlog donosi najkasnije u roku šest mjeseci od dana pokretanja postupka reakreditacije. Obrazloženi prijedlog Agencija dostavlja visokom učilištu, odnosno znanstvenom institutu.

(8) Postupak reakreditacije visokog učilišta i znanstvenog instituta detaljnije propisuje Agencija općim aktom te ga objavljuje na svojim mrežnim stranicama.

Prigovor u postupku reakreditacije

Članak 25.

Protiv obrazloženog prijedloga visoko učilište, odnosno znanstveni institut može izjaviti prigovor Povjerenstvu za prigovore. Podnošenje prigovora i postupanje Povjerenstva za prigovore provodi se u skladu s člankom 19. ovoga Zakona.

Donošenje odluke i pravna zaštita

Članak 26.

(1) Odluku o izdavanju dopusnice donosi Agencija.

(2) Ako protiv obrazloženog prijedloga visoko učilište, odnosno znanstveni institut nije izjavio prigovor, obrazloženi prijedlog dostavlja se Agenciji.

(3) Na osnovi obrazloženog prijedloga Akreditacijskog savjeta i očitovanja Povjerenstva za prigovore, ako je izjavljen prigovor, o izdavanju pisma očekivanja, odnosno o ukidanju dopusnice za rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta ili o ukidanju dopusnice za izvođenje studija Agencija odlučuje rješenjem, najkasnije u roku 30 dana od dana zaprimanja obrazloženog prijedloga, odnosno očitovanja Povjerenstva za prigovore.

(4) Rješenjem kojim je izdano pismo očekivanja određuju se mjere koje visoko učilište, odnosno znanstveni institut treba poduzeti kako bi ispunjavalo kriterije za rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta ili kako bi ispunjavalo kriterije za izvođenje studija te rok za poduzimanje ovih mjera. Povjerenstvo za praćenje rada visokog učilišta, odnosno rada znanstvenog instituta ili za praćenje izvođenja studija prati rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta tri godine, a izvođenje studija tijekom prvoga ciklusa izvođenja cjelovitoga studija.

(5) Protiv rješenja Agencije iz stavka 3. ovoga članka ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

(6) U slučaju ukidanja dopusnice za rad visokog učilišta i/ili dopusnice za izvođenje studija Ministarstvo će na prijedlog Agencije donijeti mjere kojima će se osigurati nastavak i dovršenje studija studentima tog visokog učilišta, odnosno studija.

*Praćenje rada visokog učilišta,
odnosno znanstvenog instituta*

Članak 27.

(1) Visoko učilište, odnosno znanstveni institut kojem je izdano pismo očekivanja obvezno je najkasnije u roku tri mjeseca od izdavanja pisma očekivanja donijeti akcijski plan kojim određuje aktivnosti, rokove i pokazatelje nužne za poduzimanje mjera određenih u pismu očekivanja.

(2) O osnovanosti predloženih aktivnosti, rokova i indikatora odlučuje Akreditacijski savjet najkasnije u roku 30 dana.

(3) Ako visoko učilište, odnosno znanstveni institut ne provodi aktivnosti iz stavka 1. ovoga članka sukladno utvrđenim rokovima te iskazanim pokazateljima, Akreditacijski savjet obrazloženim prijedlogom predlaže Agenciji ukinuti dopusnicu za rad visokom učilištu, odnosno znanstvenom institutu i/ili ukinuti dopusnicu za izvođenje studija.

(4) Agencija o ukidanju dopusnice za rad visokom učilištu, odnosno znanstvenom institutu te o ukidanju izvođenja studija odlučuje rješenjem.

(5) Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

Glava IV

Izvanredno vrednovanje

Članak 28.

(1) Izvanrednim vrednovanjem vrednuje se jedno ili više područja djelatnosti visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta.

(2) Agencija provodi izvanredno vrednovanje po službenoj dužnosti na temelju odluke ravnatelja Agencije, odluke Akreditacijskog savjeta ili na zahtjev visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta. Pri donošenju odluke o pokretanju postupka izvanrednog vrednovanja ravnatelj Agencije u obzir uzima predstavke ili druge obavijesti koje upućuju na potrebu zaštite javnog interesa.

(3) Postupak izvanrednog vrednovanja završava donošenjem izvješća o izvanrednom vrednovanju na temelju kojeg se može pokrenuti postupak reakreditacije.

(4) Na postupak izvanrednog vrednovanja odgovarajuće se primjenjuju odredbe članaka 23. do 27. ovoga Zakona.

Glava V

Tematsko vrednovanje

Članak 29.

(1) Tematskim vrednovanjem vrednuju se istovrsni subjekti vrednovanja ili područja djelatnosti jednog ili više istovrsnih subjekata vrednovanja.

(2) Agencija provodi tematsko vrednovanje po službenoj dužnosti na temelju odluke Akreditacijskog savjeta Agencije ili na obrazloženi prijedlog ministra.

(3) Agencija je obvezna obavijestiti visoko učilište, odnosno znanstveni institut o tematskom vrednovanju najkasnije 30 dana prije posjete stručnog povjerenstva.

(4) Postupak tematskog vrednovanja pokreće se poduzimanjem prve radnje Agencije u svrhu provedbe tematskog vrednovanja te može trajati najdulje jednu godinu od dana pokretanja postupka. Postupak tematskog vrednovanja provodi se u skladu s člankom 18. stavcima 1. i 2. ovoga Zakona.

(5) Akreditacijski savjet na temelju izvješća stručnog povjerenstva donosi obrazloženo mišljenje koje sadrži ocjenu kvalitete tematskog vrednovanja po svakom pojedinom vrednovanom visokom učilištu, odnosno znanstvenom institutu.

(6) Obrazloženo mišljenje Agencija dostavlja visokom učilištu, odnosno znanstvenom institutu i Ministarstvu.

(7) Na temelju obrazloženoga mišljenja Agencija može pokrenuti postupak reakreditacije.

(8) Agencija će općim aktom detaljnije propisati postupak tematskog vrednovanja te isti objaviti na svojim mrežnim stranicama.

ČETVRTI DIO

AGENCIJA ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE

Agencija za znanost i visoko obrazovanje

Članak 30.

(1) Agencija za znanost i visoko obrazovanje je pravna osoba s javnim ovlastima upisana u sudski registar.

(2) Osnivač Agencije je Republika Hrvatska. Osnivačka prava nad Agencijom u ime Republike Hrvatske obavlja Ministarstvo.

(3) Sjedište Agencije je u Zagrebu.

(4) Agencija se akreditira i periodično vrednuje od Europskog udruženja za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)) te se upisuje u Europski registar agencija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju.

Djelokrug Agencije

Članak 31.

(1) Agencija samostalno i neovisno obavlja poslove iz djelokruga utvrđenog ovim Zakonom i drugim propisima, poštujući europske standarde i smjernice te međunarodnu praksu na području osiguravanja kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju.

(2) Agencija obavlja sljedeće poslove:

1. provodi postupke vanjskog vrednovanja utvrđene ovim Zakonom
2. provodi vrednovanje provedbe programskih ugovora
3. provodi postupak priznavanja i vrednovanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija
4. potiče stjecanje i proširenje znanja i istraživanja o sustavu kvalitete visokog obrazovanja, znanstvene i umjetničke djelatnosti u Republici Hrvatskoj te provodi edukacije članova stručnih tijela u postupcima vanjskog vrjednovanja
5. prikuplja i obrađuje podatke o sustavu visokog obrazovanja, znanstvenoj i umjetničkoj djelatnosti
6. pruža informacije o uvjetima upisa na visoka učilišta u Republici Hrvatskoj i objedinjuje podatke o ispunjavanju uvjeta za upis pristupnika na visoka učilišta
7. obavlja poslove povezivanja i uključivanja u međunarodna udruženja i mreže koje se bave osiguravanjem kvalitete u sustavu visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti
8. provodi postupke vrednovanja visokih učilišta i znanstvenih instituta u inozemstvu
9. obavlja poslove u skladu s drugim propisima.

(3) U obavljanju svoje djelatnosti Agencija poslove iz stavka 2. točaka 1. do 3. te točke 5. ovoga članka obavlja kao javnu ovlast te donosi pravilnike, odluke i Standarde kvalitete.

(4) Agencija prikuplja i obrađuje podatke o stanju i učinkovitosti sustava visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti nužne za utvrđivanje standarda i kriterija za vrednovanje i donošenje ocjena u postupcima vrednovanja te za donošenje strateških odluka za razvoj visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti. Prikupljene podatke, analize i statistike Agencija dostavlja Ministarstvu te s Ministarstvom usklađuje evidencije koje ono vodi na temelju ovoga Zakona te zakona kojim se uređuje visoko obrazovanje i znanstvena djelatnost. Agencija općim aktom uređuje postupak prikupljanja i obrade ovih podataka, u skladu s propisima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka te tajnost podataka.

Ustrojstvo i financiranje Agencije

Članak 32.

(1) Unutarnje ustrojstvo i poslovanje Agencije utvrđuje se statutom.

(2) Djelatnost Agencije financira se sredstvima osnivača, namjenskim prihodima i vlastitim prihodima u skladu s ovim Zakonom.

(3) Sredstva osnivača čine sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske za financiranje djelatnosti Agencije.

(4) Namjenske prihode Agencije čine prihodi koji proizlaze iz provedbe postupka vrednovanja i priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija.

(5) Agencija namjenske prihode iz stavka 4. ovoga članka troši na materijalne rashode i rashode za usluge nastale u postupku vrednovanja i priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija.

(6) Namjenske prihode agencije čine i sredstva europskih strukturnih i investicijskih fondova te drugih fondova i programa Europske unije.

(7) Agencija vlastite prihode ostvaruje obavljanjem tržišne djelatnosti iz članka 31. stavka 2. točke 8. ovoga Zakona.

(8) Agencija samostalno raspoložuje vlastitim prihodima u skladu s financijskim planom te mjerilima i načinu korištenja vlastitih prihoda. Mjerila i način korištenja vlastitih prihoda ministar utvrđuje pravilnikom.

Tijela Agencije

Članak 33.

(1) Tijela Agencije su Upravno vijeće, ravnatelj Agencije, Akreditacijski savjet, Povjerenstvo za prigovore i Povjerenstvo za naknadno praćenje.

(2) Agencija može ustrojiti i druga stručna i savjetodavna tijela, čiji sastav, način osnivanja i djelokrug se uređuju Statutom Agencije.

Upravno vijeće Agencije

Članak 34.

(1) Agencijom upravlja Upravno vijeće.

(2) Upravno vijeće sastoji se od predsjednika i osam članova.

(3) Predsjednika i sedam članova Upravnog vijeća imenuje i razrješuje Vlada Republike Hrvatske. Vlada Republike Hrvatske imenuje jednog člana na prijedlog Nacionalnoga vijeća, tri člana na prijedlog Rektorskoga zbora Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Rektorski zbor) te dva člana na prijedlog Zbora veleučilišta Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Zbor veleučilišta) te dva člana na prijedlog Ministarstva. Devetog člana Upravnog vijeća kao predstavnika radnika Agencije imenuje i razrješava radničko vijeće Agencije u skladu s općim propisom kojim su uređeni radni odnosi. Postupak predlaganja članova Upravnoga vijeća uređuje se Statutom Agencije.

(4) Mandat predsjednika i članova Upravnoga vijeća traje četiri godine.

(5) Predsjednik ili član Upravnoga vijeća može biti razriješen prije vremena na koje je imenovan, ako:

1. zatraži razrješenje
2. ne obavlja dužnost
3. izgubi sposobnost obavljanja dužnosti
4. svojim postupcima naruši ugled dužnosti koju obavlja.

(6) O postojanju razloga za razrješenje predsjednika i/ili člana Upravnoga vijeća, prije isteka vremena na koje je imenovan, Agencija obavještava Vladu Republike Hrvatske.

Poslovi Upravnog vijeća

Članak 35.

(1) Upravno vijeće:

1. na prijedlog ravnatelja i uz prethodnu suglasnost Ministarstva donosi Statut Agencije
2. imenuje i razrješava ravnatelja Agencije
3. na prijedlog ravnatelja Agencije imenuje i razrješava zamjenika i pomoćnike ravnatelja Agencije
4. imenuje i razrješava članove Akreditacijskog savjeta
5. donosi godišnji program rada Agencije
6. nadzire provođenje godišnjeg programa rada Agencije
7. usvaja godišnji financijski plan Agencije
8. usvaja završno financijsko izvješće Agencije
9. određuje usluge koje Agencija obavlja uz naknadu te naknadu za pruženu uslugu
10. donosi godišnji program rada Akreditacijskog savjeta
11. usvaja godišnje izvješće o radu Akreditacijskog savjeta
12. usvaja godišnje izvješće o radu Agencije
13. donosi druge opće akte u skladu s ovim Zakonom i Statutom Agencije
14. obavlja i druge poslove u skladu s ovim Zakonom i Statutom Agencije.

(2) Upravno vijeće odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova.

(3) Način rada Upravnoga vijeća pobliže se uređuje Statutom Agencije i poslovnikom o radu Upravnoga vijeća.

Ravnatelj Agencije

Članak 36.

(1) Ravnatelj Agencije je voditelj Agencije.

(2) Ravnatelja imenuje i razrješava Upravno vijeće.

(3) Ravnatelj se imenuje u postupku pokrenutom javnim natječajem. Uvjeti za imenovanje te postupak imenovanja i razrješenja ravnatelja uređuju se Statutom Agencije.

(4) Mandat ravnatelja traje četiri godine, a ista osoba može se jednom ponovo imenovati za ravnatelja Agencije.

Poslovi ravnatelja Agencije

Članak 37.

Ravnatelj Agencije:

1. organizira rad i poslovanje Agencije
2. predstavlja i zastupa Agenciju
3. predlaže Upravnom vijeću donošenje općih akata
4. samostalno poduzima pravne radnje u ime i za račun Agencije do vrijednosti utvrđene Statutom Agencije
5. predlaže Upravnom vijeću zamjenika i pomoćnike ravnatelja Agencije
6. predlaže Upravnom vijeću godišnji program rada Agencije
7. predlaže Upravnom vijeću godišnji financijski plan Agencije
8. podnosi Upravnom vijeću godišnje izvješće o radu Agencije
9. sudjeluje u radu Upravnoga vijeća bez prava odlučivanja
10. obavlja poslove u skladu s ovim Zakonom i Statutom Agencije.

Akreditacijski savjet

Članak 38.

(1) Akreditacijski savjet sastoji se od trinaest članova.

(2) Šest članova Akreditacijskog savjeta Upravno vijeće imenuje iz reda redovitih profesora ili redovitih profesora u trajnom izboru, a dva člana iz reda znanstvenih savjetnika ili znanstvenih savjetnika u trajnom izboru, jednog člana iz reda studenata sveučilišnih studija u redovitom statusu te jednog člana iz reda studenata stručnih studija u redovitom statusu, u postupku pokrenutom javnim pozivom, na prijedlog Nacionalnog vijeća, Rektorskog zbora, visokih učilišta i znanstvenih instituta.

(3) Dva člana Akreditacijskog savjeta Upravno vijeće imenuje iz reda nastavnika izabranih na radno mjesto profesora stručnog studija ili profesora stručnog studija u trajnom izboru, na prijedlog Zbora veleučilišta.

(4) Jednog člana Akreditacijskog savjeta Upravno vijeće imenuje iz reda gospodarstvenika, na prijedlog reprezentativnih udruga poslodavaca.

(5) Član Akreditacijskog savjeta ne može biti rektor, prorektor, dekan, prodekan, ravnatelj znanstvenog instituta, zamjenik ili pomoćnik ravnatelja znanstvenog instituta, osnivač ili čelnik osnivača visokog učilišta ili znanstvenog instituta niti vlasnik privatnog visokog učilišta ili čelnik, odnosno vlasnik pravne osobe koja je osnivač privatnog visokog učilišta.

(6) Pri imenovanju članova Akreditacijskog savjeta u obzir se uzimaju znanja pojedinoga kandidata o međunarodnom, europskom i nacionalnom sustavu osiguravanja kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.

(7) Mandat članovima Akreditacijskog savjeta traje četiri godine, a iste osobe mogu se jednom ponovo imenovati za člana Akreditacijskog savjeta.

(8) Članovi Akreditacijskog savjeta između sebe biraju predsjednika Akreditacijskog savjeta.

Poslovi Akreditacijskog savjeta

Članak 39.

(1) Akreditacijski savjet:

1. donosi kriterije i indikatore za ocjenu kvalitete u postupcima vanjskog vrednovanja
2. predlaže godišnji plan provedbe reakreditacije visokih učilišta i znanstvenih instituta
3. imenuje članove stručnih povjerenstava u postupcima vanjskog vrednovanja
4. imenuje članove Povjerenstva za naknadno praćenje
5. odlučuje o izuzeću člana stručnog povjerenstva u postupcima vanjskog vrednovanja
6. donosi obrazloženi prijedlog i obrazloženo mišljenje u postupcima vrednovanja
7. predlaže Upravnom vijeću godišnji program rada Akreditacijskog savjeta
8. podnosi Upravnom vijeću godišnje izvješće o radu Akreditacijskog savjeta
9. uređuje sastav i način rada radnih tijela Akreditacijskog savjeta
10. odlučuje o stručnim pitanjima na zahtjev Upravnog vijeća i ravnatelja Agencije.

(2) U radu Akreditacijskog savjeta bez prava odlučivanja sudjeluje ravnatelj Agencije.

(3) Akreditacijski savjet donosi odluke na sjednicama. Sjednicu saziva i njome predsjedava predsjednik Akreditacijskog savjeta. Akreditacijski savjet donosi odluke većinom glasova svih članova. Način rada te izbor predsjednika Akreditacijskog savjeta uređuje se poslovníkom o radu kojeg donosi Akreditacijski savjet.

Povjerenstvo za prigovore

Članak 40.

(1) Povjerenstvo za prigovore sastoji se od sedam članova.

(2) Članove Povjerenstva za prigovore imenuje Nacionalno vijeće iz reda redovitih profesora ili redovitih profesora u trajnom izboru. Najmanje dva člana Povjerenstva za prigovore trebaju biti pravne struke, jedan član Povjerenstva treba biti profesor stručnog studija te jedan član treba biti student u redovitom statusu.

(3) Član povjerenstva za prigovore ne može biti rektor, prorektor, dekan, prodekan, ravnatelj znanstvenog instituta, zamjenik ili pomoćnik ravnatelja znanstvenog instituta niti osnivač ili čelnik osnivača visokog učilišta ili znanstvenog instituta.

(4) Pri imenovanju članova Povjerenstva za prigovore u obzir se uzimaju znanja pojedinoga kandidata o međunarodnom, europskom i nacionalnom sustavu osiguravanja kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.

(5) Mandat članovima Povjerenstva za prigovore traje četiri godine, a iste osobe mogu se jednom ponovno imenovati za članove Povjerenstva.

(6) Članovi Povjerenstva za prigovore između sebe biraju predsjednika Povjerenstva za prigovore.

(7) Povjerenstvo za prigovore donosi odluke na sjednicama. Sjednicu saziva i njome predsjedava predsjednik Povjerenstva za prigovore. Povjerenstvo za prigovore donosi odluke većinom glasova svih članova. Način rada Povjerenstva za prigovore uređuje se poslovníkom o radu kojeg donosi Povjerenstvo za prigovore.

Povjerenstvo za naknadno praćenje

Članak 41.

(1) Povjerenstvo za naknadno praćenje sastoji se od pet članova.

(2) Za provođenje postupaka naknadnog praćenja Akreditacijski savjet imenuje Povjerenstvo za naknadno praćenje.

(3) Jedan član Povjerenstva za naknadno praćenje imenuje se iz reda Akreditacijskog savjeta te je ujedno i predsjednik Povjerenstva za naknadno praćenje.

(4) Četiri člana Povjerenstva za naknadno praćenje imenuje se na temelju javnog poziva i to tri člana iz reda nastavnika ili znanstvenika, a jednog člana iz reda studenata u redovitom statusu.

(5) Pri imenovanju članova Povjerenstva za naknadno praćenje u obzir se uzimaju znanja pojedinoga kandidata o međunarodnom, europskom i nacionalnom sustavu osiguravanja kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.

(6) Mandat članovima Povjerenstva za naknadno praćenje traje četiri godine, a iste osobe mogu se jednom ponovo imenovati za člana Povjerenstva za naknadno praćenje.

(7) Povjerenstvo za naknadno praćenje donosi odluke na sjednicama. Sjednicu saziva i njome predsjedava predsjednik Povjerenstva za naknadno praćenje. Povjerenstvo za naknadno praćenje donosi odluke većinom glasova svih članova. Način rada Povjerenstva za naknadno praćenje uređuje se poslovníkom o radu kojeg donosi Povjerenstvo za naknadno praćenje.

Poslovi povjerenstva za naknadno praćenje

Članak 42.

Povjerenstvo za naknadno praćenje, ovisno o vrsti postupka vanjskog vrednovanja, obavlja sljedeće poslove:

1. analizira i ocjenjuje akcijske planove koje je, nakon provedenog postupka vanjskog vrednovanja, donijelo visoko učilište ili znanstvena organizacija

2. analizira i ocjenjuje ostvarenje aktivnosti predviđenih akcijskim planom visokog učilišta ili znanstvene organizacije
3. donosi mišljenja, preporuke ili prijedloge u postupcima naknadnog praćenja te ih upućuje Akreditacijskom savjetu
4. pruža stručnu i savjetodavnu pomoć Akreditacijskom savjetu u pitanjima koje se odnose na naknadno praćenje rada visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta
5. na zahtjev Akreditacijskog savjeta odlučuje i o drugim pitanjima koja se odnose na naknadno praćenje rada visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta.

Nacionalni ENIC/NARIC ured

Članak 43.

(1) U Agenciji se ustrojava Nacionalni ENIC/NARIC ured.

(2) Nacionalni ENIC/NARIC ured je izvještajni centar o akademskoj pokretljivosti, priznavanju i vrednovanju visokoškolskih kvalifikacija.

(3) Ustrojstvo i djelokrug Nacionalnog ENIC/NARIC ureda uređuje se Statutom Agencije.

Središnji prijavni ured

Članak 44.

(1) U Agenciji se ustrojava Središnji prijavni ured.

(2) Središnji prijavni ured:

1. objedinjuje podatke o ispunjavanju uvjeta za upis pristupnika na visoka učilišta
2. izrađuje rang-listu bodovanih postignutih rezultata školovanja na temelju kojih visoka učilišta upisuju studente na studijske programe
3. pruža informacije o uvjetima upisa na visoka učilišta
4. zaprima zahtjeve za vrednovanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija u svrhu pristupanja tržištu rada, odnosno za priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija u svrhu nastavka obrazovanja.

(3) Radi usklađivanja podataka o uspjehu učenika na državnoj maturi Središnji prijavni ured surađuje s Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja i visokim učilištima u Republici Hrvatskoj.

(4) U radu Središnjega prijavnog ureda mogu sudjelovati predstavnici sveučilišta i predstavnik Zbora veleučilišta.

(5) Ustrojstvo i djelokrug Središnjega prijavnog ureda uređuje se Statutom Agencije.

PETI DIO*Nadzor***Članak 45.**

- (1) Agencija dostavlja Ministarstvu godišnje izvješće o radu Agencije.
- (2) Nadzor nad zakonitošću rada Agencije provodi Ministarstvo.
- (3) Ministarstvo nadzire primjenu odredaba ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona.

ŠESTI DIO*Prijelazne i završne odredbe***Članak 46.**

Visoko učilište i znanstveni institut obvezan je ustrojiti sustav unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete sukladno člancima 3. do 5. ovoga Zakona najkasnije u roku šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 47.

- (1) Agencija je obvezna uskladiti unutarnji ustroj i poslovanje s ovim Zakonom u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Agencija je obvezna uskladiti Statut i druge opće akte s ovim Zakonom u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (3) Upravno vijeće Agencije imenovat će Akreditacijski savjet u skladu s člankom 38. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (4) Nacionalno vijeće imenovat će Povjerenstvo za Prigovore u skladu s člankom 40. ovoga Zakona, u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (5) Akreditacijski savjet iz stavka 3. ovoga članka imenovat će Povjerenstvo za naknadno praćenje u skladu s člankom 41. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana imenovanja.
- (6) Upravno vijeće i ravnatelj Agencije nastavljaju s radom najdulje do isteka mandata na koje su imenovani.
- (7) Akreditacijski savjet i Povjerenstvo za prigovore nastavljaju s radom do imenovanja Akreditacijskog savjeta i Povjerenstva za prigovore u skladu s ovim Zakonom. Član Akreditacijskog savjeta i Povjerenstva za prigovore koji je do stupanja na snagu ovoga Zakona bio imenovan dva ili više puta ne može se ponovno imenovati za člana Akreditacijskog savjeta i Povjerenstva za prigovore.

Članak 48.

(1) Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona Agencija za znanost i visoko obrazovanje osnovana po Zakonu o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 45/09.), nastavlja s radom u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(2) Standarde kvalitete iz članka 8. ovoga Zakona Agencija je obvezna donijeti najkasnije u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Pravilnik iz članka 32. stavka 8. ovoga Zakona donijet će ministar nadležan za poslove obrazovanja u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Poslovnik o radu Akreditacijskog savjeta iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona te poslovnik o radu Povjerenstva za prigovore iz članka 40. stavka 7. ovoga Zakona Akreditacijski savjet, odnosno Povjerenstvo za prigovore obvezni su donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Poslovnik o radu Povjerenstva za naknadno praćenje, Povjerenstvo za naknadno praćenje obvezno je donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(5) Obrazce i upute za podnošenje zahtjeva za inicijalnu akreditaciju visokog učilišta iz članka 13. stavka 1. ovoga Zakona, inicijalnu akreditaciju znanstvenog instituta iz članka 14. stavka 1. ovoga Zakona i inicijalnu akreditaciju studija iz članka 15. stavka 1. ovoga Zakona te obrazac prijedloga studijskog programa iz članka 15. stavka 3. ovoga Zakona Agencija je obvezna donijeti u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.

(6) Oblik i detaljniji sadržaj dopusnice za rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta te dopusnice za izvođenje studija iz članka 21. ovoga Zakona Agencija je obvezna donijeti u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.

(7) Godišnji plan reakreditacije iz članka 22. stavka 2. ovoga Zakona na prijedlog Akreditacijskog savjeta Agencija je obvezna donijeti za iduću godinu od godine u kojoj je imenovan Akreditaciji savjet u roku od 30 dana od dana zaprimanja prijedloga Akreditacijskog savjeta.

(8) Opći akt kojim se uređuje postupak prikupljanja i obrade podataka o stanju i učinkovitosti sustava visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti nužnih za utvrđivanje standarda i kriterija za vrednovanje i donošenje ocjena u postupcima vrednovanja te za donošenje strateških odluka za razvoj visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti iz članka 31. stavka 4. ovoga Zakona, Agencija je obvezna donijeti u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 49.

Postupci vanjskog vrednovanja visokog učilišta, znanstvenog instituta, odnosno studijskog programa započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 45/09.) i propisima donesenim na temelju toga Zakona.

Članak 50.

Pravilnik o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta („Narodne novine“, broj 24/10.) i Pravilnik o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima za reakreditaciju znanstvenih organizacija i sadržaju dopusnice („Narodne novine“, broj 83/10.), doneseni na temelju Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 45/09.), ostaju na snazi do donošenja Standarda kvalitete iz članka 8. stavka 3. ovoga Zakona te odluke o obliku i detaljnijem sadržaju dopusnice iz članka 21. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 51.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 45/09.).

Članak 52.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovim člankom propisuje se predmet Zakona te se utvrđuje da se izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, koriste neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Uz članak 2.

Ovim člankom definira se svrha osiguravanja kvalitete u sustavu visokog obrazovanja, znanstvene i umjetničke djelatnosti te kako se ona provodi.

Uz članak 3.

Ovim člankom propisuje se obveza visokih učilišta i znanstvenih instituta na uspostavljanje sustava unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. Također se utvrđuje što taj sustav obuhvaća u odnosu na visoka učilišta.

Uz članak 4.

Ovim člankom definira se što treba obuhvaćati sustav unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete na znanstvenom institutu.

Uz članak 5.

Ovim člankom propisuje se obveza ustrojavanja jedinice za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete na visokom učilištu i znanstvenom institutu, kao i obveza podnošenja godišnjeg izvješća od strane navedene jedinice senatu, fakultetskom vijeću, akademjskom vijeću ili upravnom vijeću visokog učilišta, odnosno znanstvenom vijeću znanstvenog instituta.

Uz članak 6.

Ovim člankom utvrđuje se što obuhvaća sustav vanjskog vrednovanja kvalitete te kako se on provodi.

Uz članak 7.

Ovim člankom propisuje se postupak vanjskog vrednovanja kvalitete visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta.

Uz članak 8.

Ovim člankom utvrđuje se da se u postupku vanjskog vrednovanja kvalitete primjenjuju Standardi kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti, koji su usklađeni sa standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja, a koje će u određenom roku nakon stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti Agencija te ih ujedno objaviti na svojim mrežnim stranicama. Također se uvodi obveza Agencije da redovito donosi i objavljuje nadopune Standarda kvalitete, a najkasnije godinu dana prije početka ciklusa reakreditacije.

Uz članak 9.

Ovim člankom propisano je kada se provodi inicijalna akreditacija visokog učilišta i znanstvenog instituta te kada se provodi inicijalna akreditacija studija.

Uz članak 10.

Ovim člankom propisuju se kriteriji za inicijalnu akreditaciju visokog učilišta.

Uz članak 11.

Ovim člankom propisuju se kriteriji za inicijalnu akreditaciju znanstvenog instituta.

Uz članak 12.

Ovim člankom propisuju se kriteriji za inicijalnu akreditaciju studija.

Uz članak 13.

Ovim člankom uređuje se postupak inicijalne akreditacije visokog učilišta koji se pokreće podnošenjem zahtjeva Agenciji, a koji osim inicijalne akreditacije visokog učilišta obuhvaća i inicijalnu akreditaciju studija. Dalje se utvrđuje koja se opća i posebna dokumentacija prilaže uz zahtjev te se uređuje postupanje Agencije u slučaju neurednog ili nepotpunog zahtjeva.

Uz članak 14.

Ovim člankom uređuje se postupak inicijalne akreditacije znanstvenog instituta koji se pokreće podnošenjem zahtjeva Agenciji. Dalje se utvrđuje koja se opća i posebna dokumentacija prilaže uz zahtjev te se uređuje postupanje Agencije u slučaju neurednog ili nepotpunog zahtjeva.

Uz članak 15.

Ovim člankom uređuje se postupak inicijalne akreditacije studija koji se pokreće podnošenjem zahtjeva Agenciji. Dalje se utvrđuje koja se opća i posebna dokumentacija prilaže uz zahtjev te se uređuje postupanje Agencije u slučaju neurednog ili nepotpunog zahtjeva. Utvrđuje se dodatna dokumentacija koju je potrebno dostaviti u slučaju združenog studija. Također, propisana je nemogućnost traženja inicijalne akreditacije novih studija, ako je visokom učilištu u postupku reakreditacije izdano pismo očekivanja koje podrazumijeva da visoko učilište mora ukloniti određene nedostatke te ispuniti određene obveze u izvođenju studija i organizaciji visokog učilišta.

Uz članak 16.

Ovim člankom uređuje se postupak akreditacije združenog studija domaćeg i inozemnog visokog učilišta na koji se ne primjenjuju nacionalni standardi osiguravanja kvalitete već oni koje propisuje Europski pristup osiguravanja kvalitete združenih studija. U ovom slučaju akreditaciju studija može provesti ili domaća ili strana agencija uz uvjet da je upisana u EQAR. U jednom i drugom slučaju ako se radi o pozitivnoj odluci agencije, Agencija izdaje rješenje o dopusnici te se združeni studij upisuje u Upisnik studijskih programa kojeg vodi Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

Uz članak 17.

Ovim člankom propisuje se sastav stručnog povjerenstva koje provodi postupak vanjskog vrednovanja.

Uz članak 18.

Ovim člankom propisuje se uloga stručnog povjerenstva i Akreditacijskog savjeta u postupku inicijalne akreditacije visokog učilišta i znanstvenog instituta, kao i rokovi donošenja obrazloženog prijedloga o izdavanju dopusnice za rad visokog učilišta i znanstvenog instituta te rokovi donošenja obrazloženog prijedloga o izdavanju dopusnice za izvođenje studija.

Uz članak 19.

Ovim člankom utvrđuje se koji pravni lijek, u kojem roku te kojem tijelu podnositelj zahtjeva za izdavanje dopusnice može izjaviti protiv obrazloženog prijedloga o izdavanju dopusnice.

Uz članak 20.

Ovim člankom propisana je stvarna nadležnost Agencije u donošenju odluke o zahtjevu za izdavanje dopusnice te postupanje s obrazloženim prijedlogom o izdavanju dopusnice, ako na njega nije izjavljen prigovor. S obzirom na to da postupak inicijalne akreditacije prethodi upravnom postupku izdavanja dopusnice iz ovoga članka, zahtjev za izdavanje dopusnice smatra se urednim danom zaprimanja obrazloženog prijedloga Akreditacijskog savjeta, odnosno obrazloženog očitovanja Povjerenstva za prigovore. Ovim člankom također se propisuje postupak po prigovoru protiv obrazloženog prijedloga o izdavanju dopusnice, kao i to da se protiv rješenja donesenog u tom postupku može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

Uz članak 21.

Ovim člankom propisan je sadržaj dopusnice za rad visokog učilišta i znanstvenog instituta te dopusnice za izvođenje studija. Također se zabranjuje prijenos dopusnice na drugu fizičku ili pravnu osobu.

Uz članak 22.

Ovim člankom utvrđen je vremenski ciklus provođenja postupka reakreditacije visokog učilišta i znanstvenog instituta. Propisano je također tko provodi reakreditaciju i donosi godišnji plan reakreditacije.

Uz članak 23.

Ovim člankom utvrđena je obveza Agencije u kojem roku je dužna obavijestiti visoko učilište, odnosno znanstveni institut o terminu posjete i sastavu stručnog povjerenstva. Utvrđuje se i mogućnost te rok podnošenja zahtjeva za izuzeće člana stručnog povjerenstva.

Uz članak 24.

Ovim člankom propisan je postupak reakreditacije, kao i mogući ishodi tog postupka u okviru obrazloženog prijedloga koje donosi Akreditacijski savjet. Ako se reakreditacija provodi na zahtjev, zahtjev za izdavanje dopusnice smatra se urednim danom zaprimanja obrazloženog prijedloga Akreditacijskog savjeta.

Uz članak 25.

Ovim člankom propisan je pravni lijek koji visoko učilište, odnosno znanstveni institut može izjaviti protiv obrazloženog prijedloga Akreditacijskog savjeta.

Uz članak 26.

Ovim člankom propisano je postupanje s obrazloženim prijedlogom Akreditacijskog savjeta nakon provedenog postupka reakreditacije visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta, ako na njega nije izjavljen prigovor. Također se propisuje postupak po prigovoru protiv obrazloženog prijedloga Akreditacijskog savjeta nakon provedenog postupka reakreditacije visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta te se propisuje da se protiv rješenja iz tog postupka može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. Propisuje se da se pismo očekivanja izdaje u obliku rješenja u kojem se utvrđuju mjere koje visoko učilište ili znanstveni institut treba poduzeti da bi ispunilo kriterije za rad, odnosno izvođenje studija te rok u kojem je potrebno ove mjere ostvariti. Ujedno se propisuje da će Povjerenstvo za praćenje pratiti ostvarenje navedenih mjera od strane visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta. Propisuje se i obveza Ministarstva znanosti i obrazovanja na donošenje mjera kojima će se osigurati nastavak studiranja u slučaju ukidanja dopusnice za rad visokog učilišta i/ili dopusnice za izvođenje studija.

Uz članak 27.

Ovim člankom propisuje se obveza visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta na donošenje akcijskog plana kojim će predvidjeti mjere i rokove za uklanjanje nedostataka zbog koji je izdano pismo očekivanja (umjesto dopusnice za rad ili izvođenje studija), a u roku od tri mjeseca od dana izdavanja pisma očekivanja. Ujedno se propisuje da o osnovanosti aktivnosti, indikatora i rokova odlučuje Akreditacijski savjet koji u slučaju ne provođenja akcijskog plana od strane visokog učilišta ili znanstvenog instituta predlaže Agenciji ukidanje dopusnice za rad ili izvođenje studija o čemu Agencija odlučuje rješenjem.

Uz članak 28.

Ovim člankom propisano je što obuhvaća izvanredno vrednovanje, tko ga pokreće te kako se provodi.

Uz članak 29.

Ovim člankom propisano je što obuhvaća tematsko vrednovanje, tko ga pokreće te kako se provodi i u kojem roku se mora završiti.

Uz članak 30.

Ovim člankom utvrđuje se status i sjedište Agencije te tko je osnivač i tko vrši osnivačka prava. Također se utvrđuje koje tijelo akreditira i vrednuje Agenciju.

Uz članak 31.

Ovim člankom propisuju se djelokrug i poslovi Agencije. Utvrđuje se i koje poslove Agencija obavlja kao javnu ovlast te akte koje donosi.

Uz članak 32.

Ovim člankom utvrđuje se kako se propisuje unutarnji ustroj i poslovanje Agencije te izvori financiranja.

Uz članak 33.

Ovim člankom propisuju se tijela Agencije, kao i mogućnost ustrojavanja drugih tijela.

Uz članak 34.

Ovim člankom propisuje se sastav, mandat te način imenovanja i razrješenja članova Upravnog vijeća Agencije.

Uz članak 35.

Ovim člankom propisuju se poslovi, način rada i odlučivanja Upravnog vijeća Agencije.

Uz članak 36.

Ovim člankom propisuje se postupak imenovanja i razrješenja te trajanje mandata ravnatelja Agencije.

Uz članak 37.

Ovim člankom propisuju se ovlasti i dužnosti ravnatelja Agencije.

Uz članak 38.

Ovim člankom propisuje se sastav, način imenovanja i mandat Akreditacijskog savjeta.

Uz članak 39.

Ovim člankom propisuju se ovlasti Akreditacijskog savjeta i način donošenja odluka.

Uz članak 40.

Ovim člankom propisuje se sastav i mandat Povjerenstva za prigovore te način donošenja odluka.

Uz članak 41.

Ovim člankom propisuje se sastav i mandat Povjerenstva za naknadno praćenje te način donošenja odluka.

Uz članak 42.

Ovim člankom propisani su poslovi Povjerenstva za naknadno praćenje.

Uz članak 43.

Ovim člankom propisano je ustrojavanje izvještajnog centra o akademskoj pokretljivosti, priznavanju i vrednovanju visokoškolskih kvalifikacija (ENIC/NARIC) u Agenciji.

Uz članak 44.

Ovim člankom propisano je ustrojavanje Središnjeg prijavnog ureda u Agenciji. Također su propisani i poslovi Središnjeg prijavnog ureda te mogućnost suradnje s Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja i visokim učilištima u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 45.

Ovim člankom utvrđuje se tko provodi nadzor nad zakonitošću rada Agencije te obveza Agencije na dostavljanje godišnjeg izvješća o radu.

Uz članak 46.

Ovim člankom propisuje se rok u kojem su visoka učilišta i znanstveni instituti dužni ustrojiti sustav unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Uz članak 47.

Ovim člankom propisuje se rok u kojem je Agencija dužna uskladiti unutarnji ustroj i poslovanje, statut i druge opće akte u skladu s ovim Zakonom. Propisuje se i rok u kojem će Upravno vijeće imenovati Akreditacijski savjet i Povjerenstvo za prigovore u skladu s ovim Zakonom do čijeg imenovanja postojeći Akreditacijski savjet i Povjerenstvo za prigovore nastavljaju s radom. Utvrđuje se također da postojeće Upravno vijeće i ravnatelj Agencije nastavljaju s radom do isteka mandata na koje su imenovani. Također se utvrđuje da član Akreditacijskog savjeta i Povjerenstva za prigovore koji su dva ili više puta imenovani kao članovi ne mogu se ponovo imenovati s obzirom na to da je propisano da članovi Akreditacijskog savjeta, odnosno Povjerenstva za prigovore se mogu imenovati najviše dva puta.

Uz članak 48.

Ovim člankom propisuje se da Agencija za znanost i visoko obrazovanje osnovana po Zakonu o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 45/09.), nastavlja s radom. Također se propisuje rok u kojem je Agencija dužna donijeti Standarde vrednovanja kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti te rok u kojem su pojedina tijela Agencije dužna donijeti svoje poslovnike o radu.

Uz članak 49.

Ovim člankom određuje se da će se započeti postupci vanjskog vrednovanja visokog učilišta, znanstvenog instituta i studijskog programa koje provodi Agencija završiti prema odredbama propisa prema kojima su započeti.

Uz članak 50.

Ovim člankom utvrđuje se da će se propisi koji su doneseni na temelju Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 45/09.), primjenjivati do donošenja propisa po ovome Zakonu.

Uz članak 51.

Ovim člankom utvrđuje se da će stupanjem na snagu ovoga Zakona prestati važiti Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 45/09.).

Uz članak 52.

Ovim člankom utvrđuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.

Prilog: - Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću

OBRAZAC
IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM
JAVNOŠĆU O NACRTU PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE
U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI

Naslov dokumenta	Izvješće o provedenom savjetovanju o Nacrtu prijedloga zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti.
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Svrha dokumenta	Izvješćivanje o provedenom savjetovanju o Nacrtu prijedloga zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti.
Datum dokumenta	srpanj 2022.
Verzija dokumenta	I.
Vrsta dokumenta	Izvješće
Naziv nacrt zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti.
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	115
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrt	Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrt?	U postupak izrade Nacrta prijedloga zakona bili uključeni zaposlenici i stručne službe Ministarstva znanosti i obrazovanja.
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način? Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje? Ako nije, zašto?	Da, na portalu e-Savjetovanja (www.esavjetovanja.gov.hr) od 26. svibnja do 26. lipnja 2022.

Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?	Vidjeti u prilogu ovoga obrasca.
ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI Primjedbe koje su prihvaćene Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje	Vidjeti u prilogu ovoga obrasca.
Troškovi provedenog savjetovanja	Provedba javnog savjetovanja nije iziskivala dodatne financijske troškove.

Izješće o provedenom savjetovanju - Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o Nacrtu prijedloga Zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti

Redni broj	Korisnik/Sekcija/Komentar	Odgovor
1	<p>Neven Pintarić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Hrvatski studentski zbor, glavno koordinativno tijelo svih studentskih zborova koje predstavlja 160.000 studenata i koje temeljem čl. 8. Zakona o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama surađuje s ministarstvom nadležnim za visoko obrazovanje u pripremi propisa koji se odnose na studente, smatra da su studenti nezaobilazni i najzastupljeniji članovi akademske zajednice, njezin temelj i budućnost. Akademska zajednica promovira vrijednosti ravnopravnosti i uključivosti. Iz tog aspekta, bitan je odnos između studenata, ostalih sudionika u akademskoj zajednici i institucija unutar akademske zajednice. U Zakonu o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti nužno je osigurati uključivost svih dionika visokog obrazovanja. Indikativne su tendenciozne namjere Ministarstva znanosti i obrazovanja za ukidanjem prava i uključivosti studentskih predstavnika, kako u Nacrtu prijedloga zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti, tako i Nacrtu prijedloga ovog zakona. Ministarstvo znanosti i obrazovanja se jasno i nedvosmisleno navedenim nacrtima udaljava od procesa poučavanja sa studentom u središtu - jednog od ključnih ciljeva EHEA (Europskog prostora visokog obrazovanja). Isto tako, određene odluke krše osnovna studentska prava dobivena Bolonjskim procesom, a koje je i ESU (European Students' Union), krovna studentska organizacija koja predstavlja 20 milijuna studenata, prepoznala. Nažalost, Nacrt prijedloga zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti odstupa od uključivanja hrvatskog sustava visokog obrazovanja i znanosti u europski obrazovni i istraživački prostor u pogledu osiguravanja uključenosti studenata u sustavu kontrole kvalitete. Potrebno je uskladiti čl. 33. i čl. 37. s ENQA (ESG) standardima 2.4 i 3.1. Standard 3.1. navodi da Agencije trebaju osigurati zastupljenost svih dionika u svome upravljanju i radu (https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf). ENQA definira dionike visokog obrazovanja kao sve sudionike unutar institucija uključujući, studente i osoblje, kao i vanjske suradnike (str 5. https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf) Čl. 8. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju na snazi u skladu je sa standardom 3.1. budući da definira članstvo jednog studenta u Upravnom vijeću Agencije. Navedeno se ostvaruje imenovanjem na prijedlog Hrvatskog studentskog zbora, koji je temeljem čl. 8. Zakona o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama koordinativno tijelo svih studentskih zborova te predlaže predstavnika studenata u tijelima</p>	<p>Djelomično prihvaćen Članak 37. prijedloga Zakona će se izmijeniti na način da uključuje i studente kao članove Akreditacijskog savjeta. U odnosu na članak 33. prijedloga Zakona ističe se da je upravno vijeće Agencije za znanost i visoko obrazovanje nadzorno tijelo Agencije dok će zastupljenost studenata biti obuhvaćena člankom 37. a kojim će se ispuniti Standard 2.4. i 3.1. koji proizlazi kao preporuka iz dokumenta Standardi i smjernice za osiguravanje kvalitete na Europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG) .</p>

<p>organizacija u kojima sudjeluju predstavnici studenata. - Prijedlog čl. 37. obzirom na čl. 7. Zakona na snazi koji definira Akreditacijski savjet isključuje zastupljenost studentskog predstavnika. - Prijedlog čl. 33. s obzirom na čl. 8 Zakona na snazi koji definira sastav Upravnog vijeća Agencije isključuje zastupljenost studentskog predstavnika. Navedeno se protivi europskim standardima i uputama (ESG) 2.4. i 3.1., sukladno kojima posluje Agencija za znanost i visoko obrazovanje, te temeljem kojih je agencija položila vanjsko institucijsko vrednovanje od strane ENQA-e, te je pridružena EQAR registru (https://www.eqar.eu/register/agencies/).</p> <p>UKLJUČENOST STUDENATA Čl. 8. Zakona o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama navodi da Hrvatski studentski zbor surađuje s ministarstvom nadležnim za visoko obrazovanje u pripremi propisa koji se odnose na studente. Predstavnici studenata nisu bili uključeni u pripremi navedenog propisa. Spomenuto isključivanje studenata iz Upravnog vijeća te Akreditacijskog savjeta, protivno standardima ENQA, djelomično se očituje u procesu pripreme propisa koji je također, protivno Zakona o studentskom zboru, isključio studente. Uključenost studenata u kontroli kvalitete počevši od Agencije do institucija visokog obrazovanja jedan je od temeljnih standarda visokog obrazovanja s obzirom na ENQA te ustaljena praksa posljednjih 10 godina u sustavu visokog obrazovanja RH. U slučaju izuzimanja studenta iz procesa vrednovanja kvalitete, dovodi se u pitanje, ne samo transparentnost i kvaliteta visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj na lokalnoj razini, već i akreditacija studija i kvaliteta studija na nacionalnoj i međunarodnoj razini, usprkos politikama internacionalizacije visokog obrazovanja koju mnoga visoka učilišta provode. Ministarstvo znanosti i obrazovanja jedan je od glavnih suradnika na projektu "Bologna with Stakeholders' Eyes for a Stronger Future of the Bologna Process" (poveznica na publikaciju: https://esu-online.org/wp-content/uploads/2021/03/0037-Bologna-Publication-2021-WEB3.pdf), gdje se zalagalo za pojačano uključivanje studenata kao sudionika (engl. stakeholders) u Bolonjskom procesu te unutar Europskog prostora visokog obrazovanja. PRIMJERI DRUGIH DRŽAVA EHEA-e Izvješće ENQA-e (https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/Student-involvement.pdf) okuplja izvore dokaza o različitim vrstama i razinama uključenosti studenata u osiguranje kvalitete visokog obrazovanja u Europskom prostoru visokog obrazovanja. Studenti su uključeni u procese svojih 'vlastitih' institucija, u sklopu osiguranja kvalitete institucija i programa od strane vanjskih tijela, te u provjeru kvalitete samih tih tijela. Kako bi se osigurala kontinuirana snažnija integracija hrvatskog sustava visokog obrazovanja u europski obrazovni prostor sukladno standardima ESG, potrebno je izmijeniti čl. 33. i 37. U ime Hrvatskog studentskog zbora, Neven Pintarić</p>	
<p>2 prof. dr. sc. Josip Jurčević NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI ODBOR ZA ZNANOST I VISOKO OBAZOVANJE DOMOVINSKOG POKRETA SMATRA DA JE NUŽNO OBUSTAVITI POSTUPKE DONOŠENJA PAKETA ZAKONA U REŽIJI AKTUALNOG MINISTRA ZNANOSTI I OBRAZOVANJA POLAZEĆI OD NAČELNOG STAVA DA DIONICI SUSTAVNE POLITIČKE KORUPCIJE NE</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

MOGU PROVODITI REFORMU SUSTAVA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA. STAJALIŠTE ODBORA ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE DOMOVINSKOG POKRETA ŠIROKO JE ELABORIRANO I POTKRIJEPLJENO ANALITIČKIM PODACIMA TE JE U FORMI ZAHTJEVA I APELA UPUĆENO NA RELEVANTNE POLITIČKE I DRUŠTVENE ADRESE. ODBOR ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE DOMOVINSKOG POKRETA SMATRA DA JE ARGUMENTACIJU KOJA JE IZNESENA U ZAHTJEVU/APELU POTREBNO UZETI U OBZIR U SKLOPU SAVJETOVANJA SA ZAINTERSIRANOM JAVNOŠĆU O NACRTU PRIJEDLOGA ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI. Domovinski pokret Odbor za znanost i visoko obrazovanje Vlačka ulica 81a 10000 Zagreb Ne mogu dionici sustavne političke korupcije provoditi reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja

PREDMET: A. Zahtjev za obustavljanje reformskog procesa sustava znanosti i visokog obrazovanje dok nadležna tijela ne rasvijetle osnovane sumnje u političku korupciju u resornom vođenju tih sustava B. Apel za aktivnu podršku u stvaranju društvene i političke spremnosti za borbu protiv sustavne političke korupcije počevši od Ministarstva znanosti i obrazovanja Adresati

Zahtjeva: Mr. sc. Andrej Plenković, predsjednik Vlade Republike Hrvatske Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup, Zagrebačka nadbiskupija Gđa Zlata Hrvoj-Šipek, glavna državna odvjetnica, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske Gosp. Gordan Jandroković, predsjednik Hrvatskog sabora Gosp. Nikola Grmoja, predsjednik Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije Hrvatskog sabora Akademik Željko Reiner, predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora Gđa Marija Jelkovic, predsjednica Odbora za zakonodavstvo Hrvatskog sabora Gosp. Mišel Jakšić, predsjednik Odbora za pravosuđe Hrvatskog sabora Gosp. Domagoj Hajduković, predsjednik Odbora za europske poslove Hrvatskog sabora Gđa Katica Glamuzina, predsjednica Odbora za predstavke i pritužbe Hrvatskog sabora Gđa Nataša Novaković, predsjednica Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa Adresati

Apela: Gosp. Zoran Milanović, Predsjednik Republike Hrvatske Gđa Ursula von der Leyen, Predsjednica Europske komisije Gđa Tamara Laptoš, glavna tužiteljica u Uredu europskog javnog tužitelja Rektori javnih sveučilišta Klubovi zastupnika u Hrvatskom saboru Predsjednici parlamentarnih stranaka Znanstvene i kulturne institucije Udruge građana i strukovne organizacije Sredstva javnog priopćavanja

A. ZAHTJEV ZA OBUSTAVLJANJE REFORMSKOG PROCESA SUSTAVA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA DOK NADLEŽNA TIJELA NE RASVIJETLE OSNOVANE SUMNJE U POLITIČKU KURUPCIJU U VOĐENJU TIH SUSTAVA O pojmu sustavne političke korupcije Pojam „sustavne političke korupcije“ ovdje koristimo u smislu kako ga je definirao poznati sigurnosni stručnjak prof. dr. sc. Mirko Bilandžić: „Sustavna politička korupcija dominantan je oblik upravljanja Hrvatskom, dominantan oblik društvenih odnosa, osvajanja vlasti i održavanja na vlasti. Takav model nije rezultirao samo urušavanjem, uništavanjem ili pljačkom hrvatske države i hrvatskog društva, već su nepotizmi, klijentelizmi, kronizmi i prljavo-partikularni interesi i utjecaji doveli do negativne kadrovske selekcije i bitnih deficita institucionalnih državnih kapaciteta.“ [Ivan

Perkov „Sustavna politička korupcija ozbiljna je prijetnja Hrvatskoj“, intervju s prof. Mirkom Bilandžićem, Universitas (Split-Zagreb), br.143, 27. rujna 2021., str. 16]

Sustavna politička korupcija (dalje: SUPOK) patološka je socio-politička pojava koja se generira u sferi politike i državnih institucija odakle se prelijeva na ukupne društvene odnose i zbivanja. SUPOK sustavno uništava produktivne društvene potencijale, antagonizira društvene energije koje, u najboljem slučaju, završavaju u stagnaciji općeg društvenog razvoja, a najčešće u procesima propadanja kao što je evidentno u akutnom stanju hrvatske države i društva. Na razini društvene svijesti SUPOK proizvodi frustracije širokih razmjera, stvara osjećaj beznađa te pokreće mehanizam paničnog bijega iz besperspektivne situacije, što je rezultiralo samoubilačkom stopom iseljavanja koja bjelodano potvrđuje da su procesi propadanja doprli do same srži nacionalne opstojnosti. SUPOK kao patološka socio-politička pojava može poprimiti različite oblike od širokog spektra kaznenih djela preko političkih devijacija do etičkih prijestupa. Utoliko je u detektiranje, istraživanje i stručno elaboriranje ovog problema potrebno, u interdisciplinarnoj interakciji, uključiti veći broj znanstvenih disciplina. O razmjerima i ozbiljnosti problema svjedoči činjenica da je detektiran čak i u teološkoj perspektivi, gdje je poznat pod nazivom „strukture grijeha“. O tome papa Ivan Pavao II. izrijekom govori u enciklici *Sollicitudo rei socialis* iz 1987. godine [usp. Stipe Tadić, „Grijesi i strukture“, Nova prisutnost, 10/2012., str. 397-398], na što se u našim prilikama, s iznimnim javnim odjekom, u više navrata pozivao kardinal Josip Bozanić. Međutim, sustav znanosti, unutar kojega bi trebalo istražiti problem i postaviti konceptualni okvir za njegovo praktično rješavanje, dospio je i sam pod izravnu kontrolu sustava političke korupcije, koji je upravo na ogleđan način izgrađen u resoru Ministarstva znanosti i obrazovanja, što se očituje u pritiscima, ucjenama, prijetnjama, besmislenim direktivama, nazivanjima, pozivanjima u Ministarstvo, trgovačkim pogodovanjima, nevjerojatnim komplotima, dirigiranjem medija, tabuiziranjem i sličnim koruptivnim alatima kojima vrhuška iz resornog ministarstva na dnevnoj bazi „upravlja“ sustavom znanosti i visokog obrazovanja. Iz navedenoga proizlazi neotklonjiv zaključak da borbu protiv političke korupcije treba pod hitno početi upravo od resora znanosti i obrazovanja. Urgentnost političke, istražne i pravosudne intervencije u resor iz kojega se upravlja sustavima znanosti i visokog obrazovanja potencirana je grčevitim pokušajem aktualnog ministra i kompaktne koruptivne mreže oko njega da neformalnu praksu SUPOK-a, koju se još uvijek ima osnove smatrati devijantnom, najavljenom sveobuhvatnom promjenom zakonskog okvira ozakoni te u najavljenoj sveobuhvatnoj reformi sustava znanosti i visokog obrazovanje pretvori u institucionalni standard. Transformacija Nacionalnog vijeća prema zamišljenom zakonu To se može ilustrirati na primjeru predviđenog transformiranja uloge Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (dalje: Nacionalno vijeće) u sklopu sveobuhvatne reforme sustava znanosti i visokog obrazovanja. Prema važećem Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju Nacionalno vijeće definirano je kao „najviše stručno tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u Republici Hrvatskoj“ (čl. 6. st. 1.). Da bi moglo

autonomno obavljati zadaće „najvišeg stručnog tijela“ Nacionalno vijeće stavljeno je pod ingerenciju Hrvatskog sabora kao nositelja zakonodavne vlasti, pa je tako predviđeno da članove i predsjednika Nacionalnog vijeća imenuje Sabor na prijedlog saborskog Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu. Odnos prema izvršnoj vlasti jasno je postavljen u odredbi da Nacionalno vijeće „na svoje sjednice poziva ministra te po potrebi druge članove Vlade RH, koji mogu sudjelovati u raspravi bez prava glasa“. Unatoč izričitoj volji zakonodavca da Nacionalno vijeće djeluje u potpunoj neovisnosti u odnosu na izvršnu vlast, aktualni ministar ostvario je, zahvaljujući sustavu političke korupcije, potpunu kontrolu nad radom „najvišeg stručnog tijela“. SUPOK je iznimno učinkovit oblik djelovanja jer neformalno povezuje pojedince bez obzira na njihovu pripadnost različitim institucijama ili različitim stranama u podjeli vlasti. Bilo je dovoljno da aktualni ministar, kao predstavnik izvršne vlasti, s predsjednicom Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu, kao predstavnicom zakonodavne vlasti, uspostavi zakulisni dosluh o budućem sastavu Nacionalnog vijeća da bi preko „svojih ljudi“ zagospodario „najvišim stručnim tijelom“. Na njihovu nesreću operaciju su izveli traljavo tako da je imenovanje novih članova Nacionalnog vijeća, s jedne strane, osporeno utemeljenim i neugodnim prigovorima dok je, s druge strane, završilo u humorističkim vodama nakon što je novi sastav Nacionalnog vijeća, zbog visokog udjela ministrovih lovačkih drugara, koje je u suradnji s predsjednicom Odbora uspio ubaciti u prijedlog za imenovanje, prozvan „lovačkim društvom“. Saborski zastupnik i član Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Damir Bakić razotkrio je u saborskoj raspravi skandalozni postupak u kojem je Odbor predložio osam novih članova Nacionalnog vijeća [<https://www.youtube.com/watch?v=FMNRDrhcHC1>]. Prijedlog novih članova izglasan je na temelju „papićica iz hlača i sakoa“, pri čemu predsjednica Odbora nije dopustila raspravu prije nego tek nakon obavljenog glasovanja, što je zastupnik Bakić ocijenio „nezamislivim i negacijom parlamenta“. Na prigovor da u odabiru predložnika nisu bili uvaženi kriteriji iz javnog poziva i odgovarajuće zakonske odredbe (znanstveni doprinos, regionalna zastupljenost, zastupljenost znanstvenih i umjetničkih područja, rodna ravnopravnost) samouvjerena predsjednica Odbora dala je antologijski odgovor u stilu „sanctae simplicitatis“ da će se „ubuduće o tome voditi računa“. U Nacrtu prijedloga Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti, koji je početkom ožujka ove godine iz radionice u Ministarstvu znanosti i obrazovanja neplanirano i nakratko dospio u stvarnu javnu raspravu, predviđeno je da Nacionalno vijeće, koje je inače u Nacrtu izgubilo prestižnu oznaku „najvišeg stručnog tijela“, imenuje Hrvatski sabor na prijedlog Ministarstva. Taj radikalni zahvat u postojeću regulaciju, koji u bitnome mijenja status Nacionalnog vijeća, vješto je prikriven i odaje ga tek uzgredno preciziranje da će Ministarstvo pritom „voditi računa o razmjernoj zastupljenosti znanstvenih područja i umjetničkog područja te regionalnoj zastupljenosti članova“ (čl. 88. st. 3. Nacrta). Time otpada potreba za „papićicama iz hlača i sakoa“ i za nametanjem predizborne šutnje prije glasovanja. Drugim riječima, aktualni ministar svoje devijantno ponašanje prema važećim propisima kojim je, u tehnologiji sustavne političke korupcije, „najviše stručno tijelo“ uspio pretvoriti

u poslušničko tijelo izvršne vlasti, svojim Nacrtom zakona pokušava legalizirati i nametnuti kao institucionalni standard. Bila bi to konačna pobjeda sustavne političke korupcije, jer bi ona time postala zakon, a borba protiv korupcije postala bi protuzakonita djelatnost. Ovdje treba tek naznačiti da se aktualni ministar, kao što je to opisano u slučaju Nacionalnog vijeća, na isti način, dakle prema nekom zamišljenom svom zakonu koji se tek nedavno pojavio u formi nacrt, odnosio i prema drugim tijelima u sustavu visokog obrazovanja, pri čemu je posebnu brutalnost iskazao početkom 2021. godine u neviđenim pritiscima na Sveučilišni savjet Sveučilišta u Zagrebu, preko kojega je pokušao destabilizirati jedini sveučilišni sustav u državi koji je u stanju pružiti otpor Ministarstvu kako bi time pripremio teren za nadolazeću veliku zakonodavnu obmanu. U čemu se sastoji velika zakonodavna obmana ministra Radovana Fuchsa? Dobro je poznato da je Radovan Fuchs već bio ministar (2009.-2012.), ali je zbog efekta kratkog kolektivnog pamćenja slabo poznato da je njegov prethodni mandat završio fijaskom. Pokušaj da njemu svojstvenim metodama nametne paket od tri zakona za područje znanosti i visokog obrazovanja neslavno je propao 2011. godine u plebiscitarnom odbijanju koje je uspjelo kao nikad dotad objediniti akademsku zajednicu, ali i znatno šire društvene snage uključujući i suprotstavljene političke stranke. U uređenoj državi ne bi se moglo dogoditi da netko s takvom hipotekom za vratom ponovno postane ministar. Ako bi se nekom zabunom to i dogodilo, parametrima zdrave pameti nije moguće shvatiti da bi takvom resornom ponavljaču smjela dopustiti nova prilika da istim metodama, s istim ciljevima i akterima reprizira resorno zlostavljanje akademske populacije iz prethodnog mandata. Nova prilika stvorila se slijedom nevolja koje su snašle Europu i posebice Hrvatsku, koju je uz pandemiju dodatno pogodio snažni potres. Kako nevolje, prema narodnoj mudrosti, nikada ne dolaze same nego se vole grupirati tako se navedenim nevoljama, u slučaju Hrvatske, pridružila i treća u obliku reprize Fuchsovih zakona iz 2011. godine. Za razliku od prve dvije, ova treća se mogla spriječiti. Tako dolazimo do problema resorne samovolje aktualnog ministra, koju može provoditi s obzirom na evidentnu činjenicu da je od mandataru dobio carte blanche za slobodnu eksploataciju resora bez ikakvih ograničenja. Pitanje o razlozima i stvarnim motivima za tu vrstu izživljavanja izvršne vlasti nad najobrazovnijim dijelom nacije odnosi se na više razine vlasti, što ovdje nije u fokusu. Nova prilika ukazala se u obliku Uredbe 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2021.057.01.0017.01.HRV&toc=OJ%3AL%3A2021%3A057%3ATOC] (dalje: Uredba), koja je otvorila mogućnost da države članice iz europskih fondova dobiju znatna bespovratna financijska sredstva radi ublažavanja posljedica krize uzrokovane pandemijom te radi jačanja otpornosti na krizne izazove. Uredbom su države članice, koje se žele uključiti u mehanizam dodjele europskih sredstava, dobile obvezu da do 30. travnja 2021. Europskoj komisiji dostave Nacionalni plan oporavka i otpornosti (skraćeno: Nacionalni plan). Plan oporavka i otpornosti zamišljen je kao „sveobuhvatni i koherentni paket mjera za provedbu reformi i javnih ulaganja“ (čl. 17. st. 1.). Uredba je

međutim neoprezno otvorila mogućnost da se nacionalni plan oporavka i otpornosti, kao administrativni preduvjet za dobivanje europskih sredstava, može integrirati u jedinstveni dokument s nacionalnim programom reformi (čl. 18. st.3). S obzirom na činjenicu da pritom nisu propisane procedure i pravila za takvo povezivanje raznorodnih dokumenta, time su širom otvorena vrata za političke manipulacije kojima se dodjela europskih sredstava može iskoristiti kao financijska ucjena za provođenje samovoljnih mjera pod krinkom nužnih reformi. Nacionalni program reformi zahtijeva bitno različitu metodologiju izrade i bitno različitu proceduru donošenja od Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, koji se donosi u prigodnu svrhu „povlačenja“ europskih sredstava. Nacionalni program reformi kao strateški dokument može donijeti samo Hrvatski sabor. Naravno da je Hrvatska, čim se ukazala prilika, ušla na „širom otvorena vrata“ i krenula pogrešnim putem, posebice što se tiče reforme sustava znanosti i visokog obrazovanja. To je izrijeком potvrdio gosp. Andrej Plenković, predsjednik Vlade Republike Hrvatske u uvodnom obrazlaganju „Informacije o sažetku Nacrta Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026.“ koja se kao točka našla na dnevnom redu Hrvatskog sabora znakovitog datuma 1. travnja 2021. Tom prigodom premijer je rekao: „Dakle, kao što znate, Nacionalni plan oporavka i otpornosti, koji će biti fuzioniran s Nacionalnim programom reformi, u svojoj je naravi akt koji usvaja Vlada Republike Hrvatske, a ne Hrvatski sabor.“ Ovdje se ne može ulaziti u analizu je li uopće i u kojoj bi mjeri tehnologija „fuzioniranja“ bila zlorabljena u drugim dijelovima Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, ali sa sigurnošću možemo tvrditi da je aktualni ministar znanosti i obrazovanja prof. dr. sc. Radovan Fuchs upravo u toj tehnologiji izveo svoju veliku zakonodavnu obmanu u području znanosti i visokog obrazovanja. Njegova se velika zakonodavna obmana sastoji od inicijalnog podmetanja vlastitih interesnih projekcija pod krinkom neupitnih reformi u Nacionalni plan oporavka i otpornosti, te potom od niza krupnih prevara i raznih smicalica, pomoću kojih, nakon što je Nacionalni plan odobren, nastoji forsiranjem tzv. „promjene zakonodavnog okvira“ brzinski provesti svoju inicijalno podmetnutu kvazireformu. Pritom se kao momentom pritiska, kao što je to od samog početka bilo zamišljeno, u prvom redu služi financijskom ucjenom „povlačenja“ europskih sredstava, ali i brojnim drugim, već spomenutim koruptivnim pomagalicama. Inicijalno podmetanje Inicijalno ugrađivanje zamisli ministra Fuchsa i njegova interesnog kruga pod maskom nužnih reformi u tekst nacrta Nacionalnog plana oporavka i otpornosti počelo je u odajama Ministarstva nekoliko mjeseci prije nego je donesena Uredba, u vrijeme kada se inače na razini Vlade užurbano radilo na pripremanju nacrta Nacionalnog plana. Na izradi dijela nacrta Nacionalnog plana koji se odnosio na znanost i visoko obrazovanje radilo je nekoliko dužnosnika i službenika, među kojima je bila samo jedna osoba s iskustvom u znanosti i visokom obrazovanju te s odgovarajućim konceptualnim kapacitetom. Budući da je zastupala heretičke stavove - da bi u izradu Nacionalnog plana trebalo uključiti akademsku zajednicu, te posebno Rektorski zbor i Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, zatim da u Nacionalni plan treba uvrstiti znanstvene centre izvrsnosti kao i sustav znanstvenog izdavaštva te da treba osigurati

ravnopravan tretman društveno-humanističkih znanosti – bila je tretirana kao protivnik reformskih ideja te je postupno dospjela u izolaciju. Bile su to zabranjene teme. Ako bi nešto od tih tema uspjela uvrstiti u tekst nacra Nacionalnog plana, to bi preko noći bilo izbrisano. Premda je bila u nadređenom statusu državne tajnice, bila je izložena svojevrstnom mobingu od strane podobnih službenika iz ministrova povjerljivog kruga. Jedini izlaz iz neprijateljskog radnog okruženja i psihički nepodnošljive situacije bila je ostavka na dužnost državne tajnice. Razriješena je dužnosti 4. ožujka 2021., čime je bila uklonjena i zadnja prepreka da ministar i njegov amaterski krug modeliraju svoj dio nacra Nacionalnog plana prema vlastitim željama. U onome što su napravili zrcali se tragični raskorak između visokih ambicija koje prelaze u megalomaniju i više nego skromnih kompetencija koje su tek dostajale da se rječnikom, kakav obožava europska birokracija, sroči programski galimatijas kojemu je svrha ionako bila da prikrije stvarne namjere, ali da, nakon što se pribavi blagoslov europskih tijela, formalno omogući njihova realizacija u obliku paketa novih zakona. Pitanje je zašto ministar koji bi se, zajedno sa svojim diletantskim timom, morao svojski namučiti da korektno provede i minornu novelaciju zakona, preuzima megalomansku zadaću donošenja paketa zakona kojim se želi stvoriti „novi zakonodavni okvir“ i obaviti „sveobuhvatnu reformu“ sustava znanosti i visokog obrazovanja. O njihovu diletantizmu i nedoraslosti za zahtjevnije zakonodavne projekte dovoljno svjedoči podatak da Ministarstvo pravosuđa i uprave ne može potvrditi usklađenost nacra prijedloga zakona sa Zakonom o općem upravnom postupku, zbog čega se ne može započeti zakonodavni postupak. Naime, Vlada RH u 13. sazivu na 24. sjednici održanoj 24. svibnja 2016. donijela je Zaključak o obvezi dostave Izjave o usklađenosti nacra prijedloga zakona sa Zakonom o općem upravnom postupku [<https://vlada.gov.hr/UserDocImages//2016/Sjednice/2016/24%20sjednica%20Vlade//24%20-%2017.pdf>]. Njime su obvezana središnja tijela državne uprave da u pripremi nacra prijedloga zakona koji sadržava odredbe kojima se uređuju pojedina pitanja upravnog postupka dostave Ministarstvu uprave Izjavu o usklađenosti nacra prijedloga zakona i Prikaz usklađenosti postupovnih odredbi sa Zakonom o općem upravnom postupku. Nacrt prijedloga zakona uz koji nije priložena potpisana Izjava o usklađenosti nacra prijedloga zakona neće se uputiti u daljnji zakonodavni postupak, nego će se vratiti stručnom nositelju na doradu. Izjava o usklađenosti nacra prijedloga zakona i Prikaz usklađenosti postupovnih odredbi sa Zakonom o općem upravnom postupku predviđaju da ministarstvo koje predlaže nacrt zakona mora jednoznačno i uvjerljivo ispuniti rubrike: Odredbe nacra prijedloga zakona koje se odnose na upravno postupanje (broj članka i tekst odredbi), Odredbe Zakonom o općem upravnom postupku, koje dopuštaju da se pojedina pitanja upravnog postupka uređuju drukčije, Drugi razlozi za drukčije propisivanje pojedinih pitanja upravnog postupka, Obrazloženje. Na to Ministarstvo uprave treba dati svoje mišljenje je li prijedlog odredbe u skladu sa odredbama Zakona o općem upravnom postupku? (da/ne). Nacrt zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti ne može dobiti pozitivno mišljenje jer uvodi postupke sui generis i želi biti lex specialis, ali je podnormiran i delegira razradu pravila postupka na provedbene propise, što je

nesukladno načelima vladavine prava, hijerarhije propisa i objektivne pravne sigurnosti. Paket zakona stara je opsesija ministra Fuchsa još iz vremena prvog njegova pojavljivanja u ulozi resornog spasitelja. U neredu paketa, u mnoštvo drugih, po mogućnosti zbunjujućih regulacija, najlakše je sakriti stvarnu namjeru agilnog zakonotvorca da se sustav znanosti i visokog obrazovanja zakonski uredi po mjeri sustavne političke korupcije, odnosno da se politička korupcija ozakoni i oslobodi ponižavajućeg položaja u kojem se mora koristiti „papirićima iz hlača i sakoa“. Neka sve bude elegantno i legalno. Stvarna je namjera i glavni razlog ministrova opterećivanja sa zakonskim paketom koncentriranje političke i upravljačke moći u osobi ministra i u pripadajućem resoru radi kadrovske zaposjedanja sustava u prvom koraku, utjecaja na financijske tokove u drugom koraku te, u konačnici, radi utjecaja na završno „poniranje“ financijskih tokova u institucionalne i personalne okvire. Ta namjera, izražena u koruptivnom trokoraku, nije vidljiva u programskom galimatijasu Nacionalnog plana, što je razumljivo, jer ju je tamo trebalo upravo prikriti. Ona će u punom sjaju bljesnuti u prvim nacrtima zakona koji su izišli iz zakonodavne radionice Ministarstva. U Nacionalnom planu trebalo je tek inicijalno podmetnuti lažnu (neobrazloženu i neverificiranu) potrebu za donošenjem paketa zakona, koja će se, nakon odobrenja Nacionalnog plana na europskim tijelima, pretvoriti u državnu obvezu Hrvatske prema Europskoj uniji pod prijetnjom gubitka povećih iznosa bespovratnih sredstva. U paketu su se tako našla tri nova zakona iz segmenta znanosti i visokog obrazovanja: 1) Zakon o Hrvatskoj zakladi za znanost; 2) Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i 3) Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju. U paket je, za svaki slučaj, dometnut i jedan novi pravilnik (Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja). Zakon o Hrvatskoj zakladi za znanost kao zakonodavni prioritet S obzirom na okolnost da aktualni ministar pokazuje posebnu osjetljivost za financijska pitanja te posebnu brižnost za financijske tokove, ne čudi da je donošenje novoga Zakona o Hrvatskoj zakladi za znanost postalo njegov zakonodavni prioritet. Samo dvadesetak dana nakon što je predsjednica Europske komisije gđa Ursula von der Leyen, predsjednica Europske komisije 8. srpnja 2021. svečano uručila gosp. Andreju Plenkoviću, predsjedniku Vlade RH odobreni Nacionalni plan oporavka i otpornosti, ministar Fuchs je stavio Zakon o Hrvatskoj zakladi za znanost u proceduru savjetovanja sa zainteresiranim javnošću. Savjetovanje je otvoreno 29 srpnja 2021. i trajalo je do 28 kolovoza 2021., što znači da je održano usred kolektivnog godišnjeg odmora u sustavu znanosti i visokog obrazovanja (?!). U obrazac savjetovanja uneseno je ukupno 15 općih komentara, od kojih se samo jedan odnosio na tekst Prijedloga zakona, dok su ostali sadržavali uniformnu poruku kako „u potpunosti podržavaju Prijedlog Zakona o Hrvatskoj zakladi za znanost“, što neodoljivo podsjeća na „papiriće iz sakoa i hlača“, pogotovo što je tekst s jednog papirića krivo prepisan tako da se komentator „u potpunosti složio“ s prijedlogom „Zakona o Hrvatskoj nakladi za znanost“. Jedan je komentar, onaj koji se odnosio na sadržaj Prijedloga zakona, dala sveučilišna profesorica, dok su preostalih 14 komentara unijeli srednjoškolski i osnovnoškolski nastavnici, pri čemu je najveći interes

zabilježen u populaciji osnovnoškolskih nastavnika (8 komentara). Kako nije logično da bi se u javnom savjetovanju s (ne)zainteresiranom javnošću najvećim dijelom pojavile osobe koje u svom profesionalnom životu ne dolaze u doticaj s djelatnošću Hrvatske zaklade za znanost, opravdano je posumnjati da bi posrijedi moglo biti lažiranje javne rasprave u mehanizmu trgovanja utjecajem. Osnovana sumnja u takvu mogućnost proizlazi iz činjenice da bezrezervni podržavatelji Prijedloga zakona mahom dolaze iz sustava osnovnog i srednjeg obrazovanja, u kojem su ovisni o nadležnom ministru pa bi mogli biti zainteresirani da mu se dodvore u stvari do koje je njemu posebno stalo. Nije nemoguće da bi na takvo iskazivanje odanosti mogli biti potaknuti iz ministrova neposrednog okružja. No, to bi definitivno bila drugačija vrsta zainteresiranosti od one koju prvenstveno ima u vidu Zakon o pravu na pristup informacijama ili Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću. Ministar je imao peh da je jedna pripadnica zainteresirane javnosti za vrijeme godišnjeg odmora pratila stranicu javnog savjetovanja pa je tako propala stopostotna podrška (ne)zainteresirane javnosti Prijedlogu zakona. Štoviše, dežurna pripadnica zainteresirane javnosti u svom je komentaru precizno detektirala devijantni motiv ne samo za donošenja ovog zakona nego i za donošenje čitavog paketa Fuchsovih zakona. Sve ono što je u ovom komentaru rečeno o dovođenju Zaklade „u ovisnički položaj u odnosu na MZO“ u Prijedlogu Zakona o Hrvatskoj zakladi za znanost, do zadnjeg se zareza može primijeniti na status Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, zatim na status Rektorskog zbora i konačno na status svakog pojedinog sveučilišta (preko sveučilišnog vijeća) u Nacrtu prijedloga Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti. Komentar prenosimo u cijelosti: „U članku 3. stoji da je osnivač Zaklade RH, a osnivačka prava i obveze u ime RH ostvaruje ministarstvo nadležno za znanost. Premda se odabir tijela koje ostvaruje osnivačka prava i obveze čini logičnim, pitam se nije li na taj način Zaklada stavljena u ovisnu i podređenu poziciju naspram Ministarstva znanosti i obrazovanja, dok je namjera osnivanja HRZZ da bude neovisna institucija s ciljem razvoja i promicanja znanosti i tehnologije u RH. Ovo je promjena u odnosu na postojeći Zakon o HRZZ, u kojem tog "zastupanja" MZO nema. Zašto taj "zastupnik" nije npr. Sabor RH nego nadležno ministarstvo? I u nekim drugim člancima prijedloga novog Zakona o HRZZ vidljivo je da MZO ima kontrolu i završnu riječ, što nije bio slučaj u postojećem Zakonu o HRZZ. Npr. u novom prijedlogu Strateški plan Zaklade se donosi uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za znanost (članak 10), dok je u dosadašnjem Zakonu strateški plan predlagan izravno i neovisno o MZO Saboru RH (koji ga je onda i donosio), što je po mojem sudu bolje rješenje koje je upućivalo na neovisnost i samostalnost Zaklade, a sada to nije slučaj. Svojevrsni ovisnički položaj Zaklade u odnosu na MZO vidljiv je po mojem sudu i u odredbi da se Pravilnik o uvjetima i postupku dodjele sredstava za ostvarivanje svrhe Zaklade donose "uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za znanost", što upućuje na izravnu kontrolu MZO nad Zakladom, odnosno sredstvima financiranja. Ta je kontrola i eksplicirana u članku 18. Dakle, čini se da je ključna promjena novog prijedloga Zakona o HRZZ u odnosu na stari veća kontrola MZO nad radom Zaklade, dok je minorizirana

uloga Sabora RH, što ne vidim kao strateški dobru odluku i mislim da nije u duhu namjere s kojom je Zaklada osnovana. Mislim da je važno da u sustavu imamo nezavisnu instituciju koja se vodi jedino i isključivo kriterijima znanstvene izvrsnosti, bez posredničkog uplitanja resornog ministarstva. Iz novoga se prijedloga Zakona o HRZZ čini kao da je Zaklada više "podružnica" MZO, a manje samostalna i nezavisna institucija sustava. Srdačan pozdrav, prof. dr. Dinka Ćorkalo Biruški“ Osim u navedenom komentaru, koji je od velike važnosti zbog pravodobnosti reakcije i kristalne artikulacije problema, zainteresirana se javnost masovnije oglasila o Prijedlogu Zakona o Hrvatskoj zakladi za znanost sredinom ožujka 2022. donekle zakašnjelim Otvorenim pismom premijeru, ministru znanosti i saborskim zastupnicima [<https://www.index.hr/vijesti/clanak/69-znanstve-nika-vladi-zaustavite-stetan-zakon/2347495.aspx>]. U Otvorenom pismu 69 znanstvenika, koji su bili izravno uključeni u dosadašnji rad Zaklade, traži da se Zaklada ne podvodi pod utjecaj politike i da se u njenom radu ne napuštaju kriteriji znanstvene izvrsnosti. Dopis završava apelom da se zaustavi zakonodavni korak u pogrešnom smjeru: „Novi prijedlog zakona kojim se rad Zaklade stavlja pod nadzor politike, a kriteriji znanstvene izvrsnosti kod izbora stručnih tijela se jasno i izriječno ne spominju znači veliki korak natrag, te apeliramo da se taj korak ne napravi“. Ova je reakcija bila donekle, ali ne u potpunosti zakašnjela. Došla je, doduše, nakon što je Prijedlog zakona bio prihvaćen u prvom čitanju na sjednici Sabora 28. siječnja 2022., ali je došla dovoljno ranije nego li je Vlada na sjednici 31. ožujka 2022. bez ikakva problematiziranja usvojila konačni Prijedlog zakona u kojem su kontrolni mehanizmi Ministarstva nad Zakladom tek kozmetički ublaženi. U konačnom Prijedlogu zakona uvažene su neke primjedbe iz saborske rasprave, ali nitko nigdje nije ni spomenuo ovdje citiranu, supstancijalnu primjedbu iz savjetovanja sa zainteresiranom javnošću kao ni Otvoreno pismo 69 znanstvenika. To svjedoči o tome u kojoj mjeri izvršna vlast (ne)uvažava stavove zainteresirane javnosti. Arogantno neobaziranje na mišljenja i stavove zainteresirane javnosti moglo bi prouzročiti probleme i otvoriti neugodna pitanja toj istoj vlasti kada stane u red za dodjelu očekivanih sredstava iz fondova Unije prema pravilima Mehanizma, koja kao obvezatan dokazni element predviđaju „sažetak provedenog postupka savjetovanja s relevantnim nacionalnim dionicima“ (Uredba, točka 39. preambule), odnosno objašnjenje „načina na koji je doprinos dionika uzet u obzir u planu za oporavak i otpornost“ (Uredba, čl 18. točka 4.q.). Što bi se uopće o tome moglo napisati? Prevare i smicalice u forsiranju novog zakona Dok je prvi zakon iz Fuchsova paketa uspio „ispod radara“ proći ljetno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću te dospjeti do drugog čitanja u saborskoj proceduri prije nego što se oglasio alarm zainteresirane javnosti, drugi je zakon iz istog paketa, Nacrt prijedloga Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti dobio eksplicitnu odbijenicu Senata Sveučilišta u Zagrebu prije nego što je ušao u postupak javnog savjetovanja. U Zaključcima [http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Mediji/Priopcenja/Zakljucica_Senata_o_nacrt_ima_zakona_koji_se_odnose_na_reformu_sustava_znanosti_i_visokoga_obrazovanja.pdf] koji su doneseni na sjednici Senata 22. ožujka 2022., pod točkom I. stoji da

se „Nacrt prijedloga Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti koji je izradilo Ministarstvo znanosti i obrazovanja odbacuje u cijelosti“. U nastavku je taksativno navedeno 18 razloga za takav rezolutni stav Senata. U točki II. Zaključaka stoji: „Nacrt prijedloga Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, koji je izradilo Povjerenstvo za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, prihvaća se kao polazišna podloga za raspravu o cjelovitoj reformi sustava znanosti i visokog obrazovanja.“ Time je prekršen tabu ministra Fuchsa i njegove zakonodavne sljedbe, kojim je bilo najstrože zabranjeno spominjati alternativni Nacrt prijedloga Zakona koji je izradilo Povjerenstvo Nacionalnog vijeća, pa čak i smatrati da takav zastrašujući entitet smije uopće postojati. Tabu je preko „lovačke komponente“ prenesen na novi sastav Nacionalnog vijeća tako da je postalo nezamislivim da bi na sjednicama Nacionalnog vijeća u novom sastavu netko izustio tu strogo zabranjenu sintagmu. Ostalo je neizvjesno hoće li ministar Fuchs Zaključke Senata Sveučilišta u Zagrebu također proglasiti tabuom, ponašati se kao da ne postoje i svoj neslavni Nacrt prijedloga Zakona o visokom obrazovanju i znanosti uputiti u postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću. U Priopćenju Ministarstva od 6. travnja 2022. državni tajnik Ivica Šušak najavio je da će javna rasprava o Nacrtu prijedloga Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti početi „krajem ovog tjedna“. Usp.

[<https://www.glasistre.hr/hrvatska/predstavnicim-a-studentskih-zborova-predstavljen-zakon-o-visok-om-obrazovanju-788837>]. Senat je očigledno imao u vidu i takav scenarij pa je u Zaključke pod točkom V. ugradio upozorenja protiv mogućeg ignoriranja: „S obzirom na posebni položaj koji Sveučilište u Zagrebu ima u sustavu znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj, s oko 50% udjela prema broju studenta i s preko 50% udjela u ukupnim znanstvenim postignućima prema različitim parametrima, očekuje se da ovi zaključci neće biti ignorirani u daljnjoj raspravi i provedbi reforme sustava znanosti i visokog obrazovanja te se, pod tom pretpostavkom, dostavljaju Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, Vladi Republike Hrvatske, Hrvatskom saboru, Predsjedniku Republike Hrvatske, Ministarstvu znanosti i obrazovanja, Rektorskom zboru, senatima javnih sveučilišta u Republici Hrvatskoj, javnim znanstvenim institutima kao i hrvatskoj javnosti.“ Istodobno s rušenjem tabua počelo se u akademskoj i široj javnosti [https://www.youtube.com/watch?v=wrn5EK9_fYo&t=3s] razmotavati klupko prevara i smicalica kojima se ministar, uglavnom u duetu sa sveprisutnim državnim tajnikom, služio i nastavlja služiti kako bi osporeni zakonski nacrt pod svaku cijenu progurao kroz proceduru donošenja i ustoličio kao važeći zakon. Prva se prevara sastoji u tome što je u Nacrtu prijedloga novoga zakona, umjesto promišljenih i inovativnih regulacija, u bitnim odredbama kao i u temeljnoj intenciji tek recikliran stari sadržaj i smisao plebiscitarno odbačenih zakonskih nacrtu iz 2011. godine. To međutim i nije ni moglo ispasti drugačije s obzirom na činjenicu da je oba zakonska nacrtu pisao isti autor. Državni tajnik Ivica Šušak u javno dostupnom životopisu samodopadno se pohvalio svojim ne baš pohvalnim autorstvom, što je inače podatak koji se u to vrijeme čuvao kao najstroža

tajna: „Tijekom 2010. i 2011. godine sudjelovao sam, kao član, u radu Radne skupine Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH za izradu nacrt zakonskih tekstova iz područja znanosti, visokog obrazovanja te statusa sveučilišta. Osobno sam izradio tekst nacrt Zakona o znanosti te sam suautor teksta nacrt Zakona o visokom obrazovanju.“

[<https://zaklada.civilnodrustvo.hr/uploads/files/sectionModuleFile/2021/07/23/PfgVA25gTSp2fXrWBWYOGzHQRNXD8KhV.pdf>] Druga je prevara u tome što je Nacrt sadržajno protivan strateškim dokumentima koji se navode u Predgovoru Nacionalnog plana (str. 2), a koji bi trebali biti obvezujući za nove zakonske inicijative iz tog okvira. Posebno je neshvatljivo da Nacrt izravno proturječi odrednicama Programa Vlade RH 2020.-2024., iz čega bi se moglo zaključiti da je ministar Fuchs dobivenom carte blanche oslobođen čak i od obveza u odnosu na Program Vlade u kojoj sjedi kao ministar. Navodimo neke od odrednica iz Programa Vlade koje Nacrt prijedloga novog zakona načinom izrade i sadržajem izravno krši: „Donijet će se novi temeljni zakon koji će sustavno i sveobuhvatno urediti cijeli sustav znanosti i visokog obrazovanja, uključujući i uređenje sustava za osiguranje kvalitete.“ „Kako bi svi pridonijeli pripremi novog zakonskog i strateškog okvira, u dijalog će se uključiti cijelu akademsku zajednicu, Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, članove Rektorskog zbora i Vijeća veleučilišta i visokih škola.“ „Vlada će se zalagati za zadržavanje sustava izbora u znanstvena zvanja kao jamca kvalitete ...“ „Jačat će se znanstvene centre izvrsnosti na STEM području te osigurati odgovarajuću financijsku potporu znanstvenim centrima izvrsnosti na području društveno-humanističkih znanosti koja su od strateškog značaja za Hrvatsku i njegovanje nacionalnog identiteta.“ Treća je prevara u tvrdnji da donošenje najavljenih novih zakona i drugih akata iz ove domene od nas traži Europska unija, što ministar i njegov zakonotvorni pobočnik vole naglasiti u službenim dopisima na ovu temu. Prava je istina da prema Ugovoru o Europskoj uniji obrazovanje spada u isključivu nadležnost država članica (čl. 6), dok je istraživanje u vrlo uskom segmentu (utvrđivanje i provedba programa) u zoni podijeljene nadležnosti (čl. 4). Četvrta je prevara da je najavljena potrebu za novim zakonima koja je, kao što je već objašnjeno, podmetnuta u Nacionalni program, kao preuzetu obvezu moguće ispuniti isključivo donošenjem novih zakona i to po koruptivnom ukusu aktualnog ministra. Druga su se ministarstva već preorijentirala na donošenje izmjena i dopuna postojećih zakona [<https://m.vecernji.hr/vijesti/odgoda-se-zakon-o-radu-hrvatskoj-vedi-750-milijuna-eura-iz-eu-reg-urirat-ce-se-samo-dvije-stavke-1576299>]. Ministar Fuchs je postao svjestan opasnosti logičnog zaključivanja pa je na vrijeme lansirao svoju petu prevaru da je, nakon nekoliko noveliranja, po Ustavu RH i nekom neodređenom zakonu, nužno donijeti novi zakon, što je detaljno opovrgnuto u spomenutim Zaključcima Senata Sveučilišta u Zagrebu. Prevaru je ciljano lansirao na sjednici Rektorskog zbora u Rijeci 25. veljače 2022. kako nekom od rektora ne bi pala na um ta grešna pomisao. Ministar je tom prilikom kazao: „Intencija je bila da prvo predstavimo Zakon Rektorskome zboru, izmjene i dopune postojećeg Zakona nisu na stolu niti su bile od početka, jer ne mogu biti niti Odlukom Ustavnog suda, ako se ne varam, koji je naložio da se promijeni

kompletan Zakon, jer su neki elementi postojećeg Zakona neprimjenjivi, tako da ne znam kako postoji ideja koja nikad nije bila komunicirana da će se mijenjati postojeći Zakon, koji je već ne znam koliko puta promijenjen do sada i zakonski se više ne može mijenjati.“ Niz prevara, operativnih smicalica i koruptivnih alata, koji su navedeni na početku teksta, mogao bi se nastaviti unedogled. No, dovoljno je rečeno u smislu obrazloženja naslovno istaknutog zahtjeva za obustavljanjem reforme sustava znanosti i visokog obrazovanja dok se ne rasvijetle osnovane sumnje u političku korupciju u resornom vođenju tih sustava. Preostaje precizirati zahtjeve nadležnim tijelima za donošenje interventnih odluka te za rasvjetljavanje osnovanih sumnji u političku korupciju. Zahtjevi i molbe nadležnim tijelima za donošenje interventnih odluka te za rasvjetljavanje sumnji u političku korupciju 1.) Tražimo da se utvrdi odgovornost, koje god vrste (politička, etička, pravna), izv. prof. dr. sc. Vesne Bedeković, predsjednice Odbora za obrazovanje znanost i kulturu Hrvatskog sabora zbog nepropisnog vođenja postupka predlaganja novih članova Nacionalnog vijeća, jer nije dopustila raspravu i slobodno formuliranje prijedloga prije glasovanja o izboru predloženika za članove Nacionalnog vijeća. S obzirom da nije dopustila raspravu prije izglasavanja prijedloga te da nije pripremila analitičku podlogu za donošenje odluke Odbora, stvorila je uvjete za donošenje protuzakonitog prijedloga novih članova Nacionalnog vijeća, te u konačnici za donošenje protuzakonite odluke Sabora o njihovom imenovanju, jer u postupku imenovanja nije uvažena odredba članka 9. st. 2. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju koja propisuje da „se članovi Nacionalnog vijeća u zvanju znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju te redovitog profesora u trajnom zvanju biraju se iz redova vrhunskih znanstvenika, osobito onih koji imaju svjetski priznate znanstvene radove iz više znanstvenih polja“ kao ni odredba članka 11. st. 1. Zakona koja propisuje da članove Nacionalnog vijeća „imenuje Hrvatski sabor na prijedlog odbora za obrazovanje, znanost i kulturu, vodeći računa o zastupljenosti predstavnika iz područja znanosti i umjetnosti, te regija (...)“. 2.) Nadalje, tražimo od Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa da utvrdi ima li elemenata sukoba interesa i zlorabe položaja u strelovitom profesionalnom napredovanju dr. sc. Vesne Bedeković za vrijeme obavljanja dužnosti saborske zastupnice, ministrice za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku te predsjednice Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskog sabora. Vesna Bedeković napustila je 13. listopada 2016. godine radno mjesto dekanice Visoke škole za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici u nastavnom zvanju profesorice više škole da bi već na sjednici Stručnog vijeća za društveno područje Sveučilišta u Zadru 18. veljače 2019. bila izabrana u znanstveno-nastavno zvanje izvanredne profesorice na Odjelu za nastavničke studije u Gospiću [usp. https://www.unizd.hr/Portals/0/zapisnici/sv/2018_19/2018_19_dr_V_zapisnik_20190218.pdf?ver=GDHS8IYBfQHWuno8m-gA9w%3d%3d]. U vrijeme izbora imala je odobrenje Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa samo za obavljanje edukacijske djelatnosti na Visokoj školi za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici te na inozemnom visokom učilištu (Mostar) [usp. Mišljenje Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa broj 711-I-1644-M-176/16-02-11 Od 17.

studenog 2016. godine:
<https://www.sukobinteresa.hr/sites/default/files/akti/2016/m-178-16-02.pdf>] Takvo je odobrenje sasvim je razumljivo s obzirom na činjenicu da je V. B. te djelatnosti obavljala prije nego se počela profesionalno baviti politikom, ali se ono ne odnosi na moguće širenje „poslovanja“ na nova visoka učilišta. Stvaranje novih poslovnih aranžmana za vrijeme obavljanja političke dužnosti po definiciji je koruptivno, jer pritom nije moguće isključiti politički utjecaj dužnosnika. Takve situacije opravdano pobuđuju sumnje u trgovinu utjecajem, pa se tako i u ovom slučaju javlja sumnja u koincidenciju da je, u vrijeme dok se provodi postupak izbora predsjednica Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu u naslovno znanstveno-zvanje na Sveučilištu u Zadru, rektorica tog Sveučilišta i profesorica na Odjelu za pedagogiju bila imenovana za vanjsku članicu upravo toga odbora. Možda je to čista slučajnost, a možda i nije. Međutim, Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa u svom je Mišljenju od 24. srpnja 2019. bilo „široke ruke“ pa je umjesto odobrenja za obavljanje edukativne djelatnosti na konkretnim visokim učilištima (u Virovitici i Mostaru) izdalo opće odobrenje za „održavanje nastave na domaćim i inozemnim učilištima i sveučilištima“ [Usp. Mišljenje Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa broj 711-I-1470-M-106/19-02-11 od 24. srpnja 2019. godine: <https://www.sukobinteresa.hr/hr/misljenja/vesna-bedeckovic-m-10619-misljenje>]. Povjerenstvo se nije izjasnilo o brzim napredovanjima, pa je sada u prilici da to učini. Povjerenstvo, a možda i neko drugo tijelo, trebalo bi se također očitovati o činjenici da je dr. sc. Vesna Bedeković, za vrijeme obavljanja dužnosti predsjednice Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu, uspjela pripremiti novo radno mjesto na koje planira „aterirati“ nakon silaska s dužnosti. Bez obzira što se u znanstveno-nastavno zvanje dala izabrati na Sveučilištu u Zadru, na Odjelu za nastavničke studije u Gospiću, za svoje trajno akademsko nastanjenje ipak je izabrala prestižniji fakultet u metropoli, što samo po sebi pokazuje kako onim dužnosnicima koji se znaju koristiti pozicijom stoje na raspolaganju široke mogućnosti izbora. 3.) Tražimo da Hrvatski sabor poništi ili ukine Odluku o imenovanju članova Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj koju je donio na sjednici 23. travnja 2021. (Klasa: 021-13/21-07/36, Narodne novine, br. 44/21) zbog toga što je donesena na temelju prijedloga koji je izrađen u nedemokratskom i koruptivnom (u smislu SUPOK) postupku, te zbog toga što je u meritumu protuzakonita, odnosno protivna odredbama čl. 9. st. 2. i čl. 11. st. 1. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. 4.) Sugeriramo da Hrvatski sabor donese novu Odluku o imenovanju članova Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj na temelju prijedloga Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu koji će biti donesen u korektnoj proceduri, uz uvažavanje demokratskih i parlamentarnih načela, na osnovi analitičke podloge te nakon održane rasprave na sjednici Odbora (prije, a ne poslije glasovanja!). U analitičkoj podlozi za raspravu i odlučivanje trebalo bi valorizirati svih 45 pristupnika, koji su se odazvali javnom pozivu, prema parametrima zakonskih odredbi koje se odnose na izbor članova Nacionalnog vijeća. Takav radni materijal mogla bi prirediti neovisna ekspertna skupina ili stručne službe Sabora. 5.) Tražimo od Vlade Republike Hrvatske da Prijedlog zakona o Hrvatskoj zakladi za

znanost povuče iz postupka donošenja u Hrvatskom saboru. Snažna indicija, koja upućuje na nužnost takvog proceduralnog „koraka unatrag“, sadržana je Odluci o imenovanju članova Upravnog odbora Hrvatske zaklade za znanost od 2. lipnja 2021. (Klasa: 021-13/21-07/42, Narodne novine, br. 63/21, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_06_63_1210.html) u kojoj se, u činjenici da su se u sastavu Odbora „našla“ dva (od kojih je jedan „došao“ na poziciju predsjednika Odbora) bivša dužnosnika Ministarstva znanosti i obrazovanja, tijesno povezana s aktualnim ministrom, lako je prepoznati utjecaj sustavne političke korupcije. Navedena Odluka može poslužiti kao pokazna vježba za „prvi korak“ (kadrovsko zaposjedanje institucija) u sklopu „koruptivnog trokoraka“. 6.) Tražimo od Vlade Republike Hrvatske da pokrene postupak izrade strateškog okvira za reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja te da u tu svrhu imenuje povjerenstvo u reprezentativnom sastavu u koje će ući delegirani predstavnici državnih tijela, sveučilišta, drugih visokih učilišta, znanstvenih institucija i studenata. Zadaća bi tog povjerenstva bila da - na temelju stručne analize postojećih zakona i pravilnika, koji se odnose na sustav znanosti i visokog obrazovanja, uzimajući pritom u obzir, u prvom redu, Polazišta za strukturnu reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj i Program Vlade Republike Hrvatske (2020.-2024.) izradi smjernice za reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja. Smjernice bi, nakon šire verifikacije, postale obvezujući okvir za izradu zakona i pravilnika, čime bi bila zajamčena konzistencija normativnih akata u području znanosti i visokog obrazovanja. Do donošenja Smjernica trebalo bi obustaviti rad na izradi i donošenju novih zakonskih prijedloga i podzakonskih akata u tom području. 7.) Molimo kardinala Josipa Bozanića da u ime Nadbiskupije zagrebačke preispita financijsku transakciju kojom je Nadbiskupija krajem 2011. godine isplatila iznos od 12.000.000 kuna kao naknadu za raskid ugovora o najmu zemljišta, površine od 6.500 četvornih metara, koje se nalazi blizini Hrvatskog katoličkog sveučilišta, na rok od 99 godina. Ova transakcija pobuđuje sumnju u mogući utjecaj „strukture grijeha“ s obzirom na okolnost da je u transakciju bila umiješana tvrtka Ilica Centar d.o.o. u kojoj je jedan od direktora bio Rikard Fuchs, sin aktualnog ministra, dok je drugi direktor dolazio iz tvrtke Stipić Grupa d.o.o. koja je bila jedan od investitora na unajmljenom zemljištu. Naime, aktualni ministar bio je na dužnosti ministra i u vrijeme kada je transakcija obavljena, dok je niz godina prije toga bio dužnosnik u Ministarstvu znanosti pa je mogao imati utjecaja na odluke koje su se donosile u svezi sa ustrojavanjem i statusom Hrvatskog katoličkog sveučilišta. 8.) Tražimo od Državnog odvjetništva RH da a) nezavisno od nalaza Nadbiskupije zagrebačke, provjeri sumnje koje se javljaju u svezi s transakcijom iz prethodne točke; b) donese odgovarajući pravorijek iz svoje nadležnosti u svezi s osnovanim sumnjama, koje su iznesene u hrvatskim medijima (afera „Pandora papers“), o mogućoj povezanosti aktualnog ministra s offshore-poslovanjem njegova sina, Rikarda Fuchsa: <https://www.portal-ostro.hr/hr/pandora-papers>
<https://www.europarl.europa.eu/news/hr/press-room/20211014IPR14912/pandorini-dokumenti-zastupnic-istrage-istre-ostre-mjere-i-nove-propise>

jedina-afeta-fuchsov-sin-u-hrvatskoj-vodi- razgranat-
 biznis-povezan-je-s-cak-24-tvrtke-i-dvije-intrigantne-
 poslovne-price-20211004
<https://www.hop.com.hr/2022/02/21/mr-sc-arna-seb-alj-otkriva-mega-afetu-trese-se-hdz-i-stolica-om-razenom-ministru-fuchsu/> c) provjeri poslovanje tvrtke N.I.R., uvoz-izvoz, konzalting usluge, d.o.o. sa sjedištem na adresi Mlinovi 88, Zagreb. Tvrtka je osnovana 1991. godine, a iz Registra je brisana 2013. godine. Jedini osnivač, član Društva i direktor tvrtke bila je Maja Marija Fuchs, supruga aktualnog ministra, koji je za vrijeme poslovnog vijeka tvrtke obnašao visoke dužnosti u Ministarstvu znanosti (1993.-2000. - pomoćnik ministra; 2004.-2008. – pomoćnik ministra; 2008.-2009. – državni tajnik; 2000.- 2012. – ministar). U svezi s navedenim vremenskim preklapanjem, javlja se sumnja da je aktualni ministar kao državni dužnosnik mogao imati utjecaja na subjekte iz domene nadležnosti Ministarstva koji su poslovali s tvrtkom. d) rasvijetli sumnje u vezi s njegovim decenijskim utjecajem na djelovanje i vođenje Veterinarskog instituta u kojem se pojavljivao u različitim formalnim i neformalnim ulogama. Određeno vrijeme bio je čak zaposlenik na pola radnog vremena, što su drugi zaposlenici percipirali kao fiktivno zapošljavanje, a bio je i predsjednik Upravnog vijeća. Pod sumnjom su ostala njegova korištenja institutskih resursa, prije svega lovišta „Šumbar“ kod Karlovca, kojim je u to vrijeme Institut raspolagao (kasnije će se pobrinuti da ga prenese u ingerenciju Instituta za medicinska istraživanja na kojem je stalno zaposlen) kao i službenog terenskog vozila u lovačke svrhe. Kao ministar odgovoran je za štíćenje neregularnog stanja i održavanje višekratno prijavljivanih nepravilnosti na Veterinarskom institutu. B. APEL ZA AKTIVNU PODRŠKU U STVARANJU DRUŠTVENE I POLITIČKE SPREMNOSTI ZA BORBU PROTIV SUSTAVNE POLITIČKE KORUPCIJE POČEVŠI OD MINISTARSTVA ZNANOSTI I OBRAZOVANJA Molimo institucije, tijela i pojedince kojima je ova predstavka upućena u formi apela da se pobliže upoznaju s problemom, te da ovu predstavku prihvate kao poticaj za stvaranje društvene i političke spremnosti za bitni pomak od deklarativnih osuda na davanje konkretnih doprinosa i poduzimanje konkretnih mjera u borbi protiv sustavne političke korupcije kao rodnog mjesta za brojne druge oblike devijantnog i nezakonitog ponašanja, te kao ishodišta društvenih frustracija, političke apatije i drugih negativnih tendencija u državi i društvu. Borba protiv korupcije u Hrvatskoj pokazala se neuspješnom jer se s jedne strane vodila na razni proklamacija, te s druge strane na razini posljedica. Stoga se svako konkretno sankcioniranje utvrđene korupcije doživljava kao slučajno pa i nepravedno, jer se postavlja pitanje zašto se netko sankcionira za nešto što mnogi drugi nekažnjeno rade, jer je to standardni oblik ponašanja. Stoga je težište borbe protiv korupcije potrebno premjestiti na razinu u kojoj se korupcija generira kao standardni oblik ponašanja, a to je razina sustavne političke korupcije. Dva su razloga zbog kojih je bitni pomak u borbi protiv korupcije potrebno početi upravo od Ministarstva znanosti i visokog obrazovanja; prvi je što je u ovom resoru sustavna politička korupcija dovedena do pune zaokruženosti i savršenstva oblika; drugi je što bi sustav znanosti i visokog obrazovanja trebalo sačuvati kao slobodan prostor u kojem se razvija kritičko mišljenje, osvještava stvarno stanje i osmišljavaju strategije za otklanjanje devijantnih pojava u društvu.

	<p>Urgentni razlog zbog kojega borba protiv sustavne političke korupcije mora početi „sada i ovdje“ proizlazi iz evidentne činjenice da „stvaranje novog zakonodavnog okvira za sveobuhvatnu reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja“ u režiji aktualnog ministra nije ništa drugo nego pokušaj institucionaliziranja i legaliziranja sustavne političke korupcije. Stvarni je cilj njegove lažne reforme da, koncentracijom političke moći u Ministarstvu i demontažom postojećih institucija s autonomnim ovlastima (resorni apsolutizam), institucionalno omogući i legalizira koruptivni trokorak: 1) kadrovska zaposjedanje institucija, 2) kontrolu financijskih tokova i 3) utjecaj na završnu raspodjelu financijskih sredstava. Koordinator odbora Domovinskog pokreta prof. dr. sc. Josip Jurčević, v. r.</p>	
3	<p>TINA ŠARIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Očitujem se na Članak 10. stavak 5.: "Sveučilište treba zapošljavati najmanje 21 nastavnika zaposlenih na znanstveno-nastavnom, odnosno umjetničko-nastavnom radnom mjestu u punom radnom vremenu. Najmanje 7 nastavnika treba biti zaposleno u pojedinom polju u kojem djeluje sveučilište". U ovom članku kvantificira se, između ostaloga, broj nastavnika koji trebaju biti stalno zaposleni na radnim mjestima u određenom znanstvenom polju u kojem djeluje sveučilište. Ovaj zahtjev smatram problematičnim pogotovo za mala sveučilišta koja se razvijaju kroz različite discipline. Podjela na znanstvena polja i izbori u zvanja/radna mjesta, prema znanstvenim poljima, sama po sebi predstavljaju prepreku interdisciplinarnosti i nisu poticajni za znanstvenike i nastavnike koji djeluju u različitim disciplinama, ruše znanstvene klastere i pomiču granice znanja kroz različite discipline. Ako bi takav kriterij uskog definiranja područja izbora u određeno znanstveno polje bio kriterij za zapošljavanje i to u punom radnom vremenu, posljedica, za manja sveučilišta, bi bila ili povećanje zapošljavanja u punom radnom vremenu, (ne nužno uz puno radno opterećenje te ne nužno uz povećanje kvalitete, ali uz povećanje izdvajanja za plaće, ako se radi o javnom sektoru); ili pokretanje i izvođenje usko jedno-disciplinarnih studijskih programa koji ne odgovaraju zahtjevima inovativnosti koji su danas nužan kriterij kvalitete. Nastavno na izloženo, predlažem brisanje odredbe: "Najmanje 7 nastavnika treba biti zaposleno u pojedinom polju u kojem djeluje sveučilište".</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
4	<p>BRUNA BANDULA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam osnaživanje članstva hrvatskog sustava visokog obrazovanja i znanosti u europskom obrazovnom i istraživačkom prostor. Nacrt prijedloga odstupa od navedenog u pogledu osiguravanja uključenosti studenata u sustavu kontrole kvalitete. Potrebno je uskladiti čl. 33. i čl. 37. s ENQA (ESG) standardima 2.4 i 3.1. Standard 3.1. navodi da Agencije trebaju osigurati zastupljenost svih dionika u svome upravljanju i radu (https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf). ESG definira dionike visokog obrazovanja kao sve sudionike unutar institucija uključujući, studente i osoblje, kao i vanjske suradnike (str 5. <a 549="" 709="" 928="" 942"="" href="https://www.enqa.eu/wp-</p> </td> <td data-bbox="> <p>Djelomično prihvaćen Članak 37. prijedloga Zakona će se izmijeniti na način da uključuje i studente kao članove Akreditacijskog savjeta. U odnosu na članak 33. prijedloga Zakona ističe se da je upravno vijeće Agencije za znanost i visoko obrazovanje nadzorno tijelo Agencije dok će zastupljenost studenata biti obuhvaćena člankom 37. a kojim će se ispuniti Standard 2.4. i 3.1. koji proizlazi kao preporuka iz dokumenta Standardi i smjernice za osiguravanje kvalitete na Europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG) .</p> </p>	

<p>content/uploads/2015/11/E_SG_2015.pdf) • Čl. 8. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju na snazi u skladu je sa standardom 3.1. budući da definira članstvo jednog studenta u Upravnom vijeću Agencije. Navedeno se ostvaruje imenovanjem na prijedlog Hrvatskog studentskog zbora, koji je temeljem čl. 8. Zakona o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama koordinativno tijelo svih studentskih zborova te predlaže predstavnika studenata u tijelima organizacija u kojima sudjeluju predstavnici studenata. • Prijedlog čl. 33. s obzirom na čl. 8, Zakona na snazi, koji definira sastav Upravnog vijeća Agencije isključuje zastupljenost studentskog predstavnika. • Prijedlog čl. 37. obzirom na čl. 7. Zakona na snazi, koji definira Akreditacijski savjet isključuje zastupljenost studentskog predstavnika. Navedeno se protivi europskim standardima i uputama (ESG) 2.4. i 3.1., sukladno kojima posluje Agencija za znanost i visoko obrazovanje, te temeljem kojih je agencija položila vanjsko institucijsko vrednovanje od strane ENQA-e, te je pridružena EQAR registru (https://www.eqar.eu/register/agencies/). UKLJUČENOST STUDENATA Čl. 8. Zakona o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama navodi da Hrvatski studentski zbor surađuje s ministarstvom nadležnim za visoko obrazovanje u pripremi propisa koji se odnose na studente. Predstavnici studenata nisu bili uključeni u pripremi navedenog propisa. Spomenuto isključivanje studenata iz Upravnog vijeća te Akreditacijskog savjeta, protivno standardima ENQA, djelomično se očituje u procesu pripreme propisa koji je također, protivno Zakona o studentskom zboru, isključio studente. Uključenost studenata u kontroli kvalitete počevši od Agencije do institucija visokog obrazovanja jedan je od temeljnih standarda visokog obrazovanja s obzirom na ENQA te ustaljena praksa posljednjih 10 godina u sustavu visokog obrazovanja RH. U slučaju izuzimanja studenta iz procesa vrednovanja kvalitete, dovodi se u pitanje, ne samo transparentnost i kvaliteta visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj na lokalnoj razini, već i akreditacija studija i kvaliteta studija na nacionalnoj i međunarodnoj razini, usprkos politikama internacionalizacije visokog obrazovanja koju mnoga visoka učilišta provode. PRIMJERI DRUGIH DRŽAVA EHEA-e Izvješće ENQA-e (https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/Student-involvement.pdf) okuplja izvore dokaza o različitim vrstama i razinama uključenosti studenata u osiguranje kvalitete visokog obrazovanja u Europskom prostoru visokog obrazovanja. Studenti su uključeni u procese svojih 'vlastitih' institucija, u sklopu osiguranja kvalitete institucija i programa od strane vanjskih tijela, te u provjeru kvalitete samih tih tijela. Kako bi se osigurala kontinuirana snažnija integracija hrvatskog sustava visokog obrazovanja u europski obrazovni prostor sukladno standardima ESG, potrebno je izmijeniti čl. 33. i 37.</p>	
<p>5 Hrvatsko katoličko sveučilište NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Djelovanje i postupanje privatnih visokih učilišta (na temelju međunarodnih Ugovora) se, kao i u odredbama članaka Nacrta Zakona o visokom obrazovanju znanstvenoj i umjetničkoj djelatnosti, ne utvrđuje posebno u Prijedlogu Zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti. Prijedlog Zakona o</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

	<p>osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti (dalje u tekstu: Zakon), ne navodi postupke vrednovanja posebnog statusa visokog učilišta, posebno u osnovnim pitanjima donošenja zakona i posljedicama koje će proizaći donošenjem Zakona; pitanjima financiranja i osiguranja pologa za privatna Sveučilišta, posebno u slučaju prestanka rada privatnog visokog učilišta koje se financira iz različitih izvora te pitanja načina utvrđivanja visine pologa. Primjer je Hrvatsko katoličko sveučilište koje je osnovano na temelju međunarodno potpisanih ugovora i koje se djelomice financira iz Državnog proračuna Republike Hrvatske. Budući da su svi postupci inicijalne akreditacije (koje je dijelom provodilo Ministarstvo znanosti i obrazovanja) prebačeni na Agenciju za znanost i visoko obrazovanje, pitanje je tko utvrđuje potrebna novčana sredstva za pokretanje studijskog programa i jesu li ona osigurana u Državnom proračunu za tekuću godinu, kao i za sljedeće godine za vrijeme trajanja izvođenja studijskog programa.</p>	
6	<p>nikola đaković NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI</p> <p>Poštovani, svakako bih prvo pohvalio želju Ministarstva za osuvremenjivanje Zakona što je sigurno ogroman trud. Ovdje bih izložio neka viđenja gledajući iz perspektive kliničkog bolničkog centra (KBC-a) kao jedne specifične bolničke ustanove koja je prema dosadašnjim propisima upisana u Upisnik znanstvenih organizacija pod Ostale znanstvene organizacije. Pod tim Ostalim znanstvenim organizacijama su uvršteni razni javni i privatni subjekti koji nisu bili registrirani kao visoka učilišta ili javni znanstveni instituti ali su imali prepoznate veće ili manje potencijale za znanstveni rad. U obrazloženju ovog Nacrta prijedloga Zakona stoji: „Od 2016. do danas Ministarstvo je izdalo ukupno 34 potvrde o ispunjavanju uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti znanstvenim organizacijama izvan sustava visokog obrazovanja i javnih znanstvenih instituta.“ Prema Nacrtu prijedloga Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti predviđa se ukidanje Upisnika znanstvenih organizacija i nije razvidna formalna budućnost tih Ostalih znanstvenih organizacija u novo predviđenom sustavu. Mišljenja sam da kao mala zemlja ograničenih kapaciteta trebamo poticati znanstveni rad svih mogućih dionika te olakšati njihovo uključivanje ali uz zadržavanje visoke kvalitete. Ukoliko je intencija da se i ti subjekti ili njihovi dijelovi također registriraju kao znanstveni instituti, za takve dionike izvan sustava visokog obrazovanja i javnih znanstvenih instituta bi se vjerujem u članku 11. trebalo predvidjeti da se kod ispunjavanja uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti uključujući mogućnost djelomičnog rada na poslovima znanosti tj. kroz ekvivalent punog radnog vremena (FTE). Time bi se i potaknulo subjekte u gospodarstvu gdje je često preklapanje raznih vrsta poslova da zapošljavaju takav kadar te time potiču svoj sektor razvoja i inovacija. Znamo iz nedavne prošlosti da su svi veći i propulzivni poslovni sustavi imali svoje institute za istraživanje i razvoj što je vjerujem i daljnja njihova tendencija. Primijenjena istraživanja su u znanosti naročito važna te je na njima naglasak i u EU strategijama. Klinički bolnički centri, iako prvenstveno zdravstvene ustanove, su specifični jer su nastavne baze našim visokoškolskim ustanovama i u njima prosječno radi više od stotinu (!) djelatnika s doktoratom znanosti te</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

<p>je razvidna potreba da se u takvim ustanovama aktivno i institucionalno potiče znanstveni rad. Dosadašnje prepoznavanje takvih ustanova u sustavu i kroz Upisnik sigurno je opravdano s njihovom ulogom vidljivom i mjerljivom kroz scientometrijske podatke. Na primjer, kao rezultat znanstvenog i stručnog rada djelatnici KBC-a Sestre milosrdnice iz Zagreba godišnje objave oko 250 radova u časopisima uvrštenim u indeksne i citatne baze (Web of Science Current Contents Connect, Web of Science Core Collection, Web of Science Medline i Scopus). U ovom KBC-u se izdaju tri znanstvena časopisa (Acta Clinica Croatica od 1962. godine, Archives of Psychiatry Research od 1965. godine, Libri Oncologici od 1972. godine). KBC u svojoj suštini je uronjen u sve sastavnice „kvadrata znanja” (obrazovanje, istraživanje, inovacije i društvene usluge) jer kroz sudjelovanje u praktičnom obrazovanju mladih, primijenjenom znanstvenom istraživanju i stalnim inovacijama najbolje može ispunjavati svoje važne društvene usluge. KBC je kao bolnica i ključno mjesto poticanja praktičnog transfera znanja i tehnologija u gospodarski sektor što je glavna pretpostavka za podizanje razine konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Zbog prožimanja višestrukih uloga KBC-a (zdravstvo, nastava i istraživanje), kroz brzu praktičnu primjenu rezultata istraživanja i inovacija, olakšava se uspostavljanje mehanizama za njihovu tržišnu komercijalizaciju. Mišljenja sam da je i dalje nužno i na formalni način prepoznati taj potencijal i time jednim dijelom i pomoći pristup takvih organizacija europskim i ostalim sredstvima za istraživanje i razvoj. Izmjenom članka 11. i omogućavanjem za dionike izvan sustava visokog obrazovanja i javnih znanstveni instituta da se kod ispunjavanja uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti vrednuje i djelomični rad na poslovima znanosti (kroz ekvivalent punog radnog vremena (FTE)) sigurno bi bio važan korak u njihovom i formalnom zadržavanju u sustavu znanosti. S poštovanjem Nikola Đaković</p>	
<p>7 Agencija za znanost i visoko obrazovanje NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI</p> <p>Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) ovim se putem očituje na nacrt prijedloga Zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti. Budući je nedavno dovršen postupak ENQA-inog međunarodnog vanjskog vrednovanja AZVO-a u kojemu je potvrđeno da AZVO u cijelosti ispunjava Standarde i smjernice za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG-je), nalazi proizašli iz navedenoga vrednovanja u najvećoj su mjeri osnova za ovo očitovanje. U svjetlu navedenoga, posebice se pohvaljuje prijedlog da AZVO ubuduće donosi konačne odluke o ishodima postupaka vanjskoga vrednovanja što je i u skladu s ENQA-inom preporukom i ESG 3.3. standardom kojim se navodi da agencije trebaju biti neovisne u odlučivanju o ishodima postupaka vanjskoga vrednovanja. Nadalje, pohvaljuje se omogućavanje AZVO-u da provodi vanjska vrednovanja u inozemstvu što je i svojstveno svim agencijama koje su dio Europskog Registra (EQAR-a). Navedene prijedloge vidimo u svjetlu daljnjeg osnaživanja neovisnosti i internacionalizacije AZVO-a. Uz sve navedeno, a imajući u vidu kako je područje osiguravanja kvalitete vrlo specifično i s obzirom da je ono regulirano, ne samo</p>	<p>Djelomično prihvaćen</p> <p>Prijedlog Zakona će se urediti na način da će se uvesti obveza izrade samoanalize za visoka učilišta i znanstvene institute. Predstavnici studenata će se uključiti u stručna tijela Agencije. Uspostaviti će se Povjerenstvo za naknadno praćenje te definirati poslovi istog au svrhu praćenja akcijskih planova i izvješća o realizaciji. Urediti će se odredbe o potrebnom broju nastavnika u odgovarajućem polju za izvođenje studija. Uvesti će se odredbe o akreditaciji združenog studija domaćeg i inozemnog visokog učilišta sukladno Europskom pristupu za osiguravanje kvalitete združenih studija. Izmijeniti će se odredbe u odnosu da pojedina tijela Agencije donose svoj poslovnik o radu.</p>

nacionalnim zakonodavstvom, nego treba biti usklađeno i s međunarodnim standardima (prije svega ESG) i primjerima dobre prakse, ovim putem iznosimo načelne prijedloge za daljnje unaprjeđenje zakonskoga prijedloga:

- U skladu s već spomenutim standardom ESG 3.3., agencije trebaju imati, ne samo neovisnost za odlučivanje o ishodima svojih postupaka već i operativnu neovisnost koja podrazumijeva da one same propisuju postupke vanjskog vrednovanja (tijek postupka, način imenovanja, odabir i sastav stručnog povjerenstva, način naknadnog praćenja, postupak prigovora ili žalbe, standarde kvalitete i sl.). U tom bi smislu bilo važno kroz prijedlog zakona jasno istaknuti da AZVO svojim općim aktima detaljnije propisuje postupke vanjskoga vrednovanja (koji trebaju uključivati izradu samoanalize (kao podloge za svako vrednovanje), imenovanje stručnog povjerenstva, posjet povjerenstva visokom učilištu, izradu završnog izvješća i postupak naknadnog praćenja (ESG standard 2.3.)). Također, trebalo bi promijeniti dijelove predloženog zakonskog rješenja koji detaljnije ulaze u propisivanje procedure jer bi to moglo dovesti u pitanje operativnu neovisnost AZVO-a u sljedećem ENQA-inom vrednovanju AZVO-a, ali i otežati provođenje postupaka prema uobičajenoj međunarodnoj praksi (posebice je važno omogućiti sudjelovanje nacionalnih eksperata u postupcima vanjskog vrednovanja koji moraju biti stručnjaci iz istog područja koje se vrednuje jer se cijeli postupak vrednovanja temelji na peer-review procesu u kojem nacionalni stručnjaci sudjeluju u postupku zajedno s međunarodnim stručnjacima); omogućiti sudjelovanje u postupku svih kategorija nastavnika izabраниh u znanstven-nastavna, umjetničko-nastavna i nastavna zvanja; izostaviti spominjanje rokova za pojedine faze postupka kao što je dostavljanje odluke o imenovanju stručnog povjerenstva uz najavu postupka i sl.) (ESG standard 3.3., standard 2.4.).
- U skladu s ESG standardom 2.1., agencije u postupcima vanjskoga vrednovanja trebaju provjeravati kako visoka učilišta vode brigu o ispunjavanju ESG standarda prvoga dijela (ESG standardi 1.1. – 1.10) i stoga je važno u prijedlogu zakona jasno istaknuti da se u procesu vanjskoga vrednovanja, osim nacionalnih minimalnih standarda, vrednuju i sva područja pokrivena ESG standardima prvoga dijela. U tom smislu važno je istaknuti da je AZVO odgovorna za donošenje standarda kvalitete koji, uz sve potrebne elemente i indikatore, trebaju pokrivati sva područja koje navodi ESG I dio.
- Jedna je od osnovnih ideja ESG-ja da su agencije neovisne, ali u svoje postupke i tijela moraju uključivati dionike (ESG standard 3.1.). Stoga je važno da se u svim tijelima i stručnim povjerenstvima AZVO-a osigura zastupljenost različitih grupa dionika, a posebice je obavezno sudjelovanje studenta. Na tragu toga je i ENQA-ina preporuka AZVO-u za još snažnije uključivanje dionika i u tijela kao što su Povjerenstvo za prigovor i Povjerenstvo za naknadno praćenje.
- Osnovni cilj postupaka vanjskoga vrednovanja je unaprjeđivanje kvalitete visokih učilišta i stoga je važno osigurati konzistentan postupak naknadnog praćenja u kojemu će AZVO provjeravati provode li visoka učilišta preporuke stručnih povjerenstava. U ENQA-inom postupku vanjskoga vrednovanja pohvaljen je način na koji AZVO provodi postupak naknadnog praćenja (jedno Povjerenstvo za naknadno praćenje kojemu se dostavljaju akcijski planovi i izvješća o realizaciji akcijskih planova u postupcima vanjskog vrednovanja) te bi s

<p>takvom praksom trebalo nastaviti, a ne ju mijenjati (ESG standard 2.3.). • Jedan od ključnih standarda prema kojemu se vrednuju agencije je ESG 2.7. standard koji se odnosi na to da visoka učilišta moraju imati mogućnost prigovora i na samu proceduru i na ishod postupka te bi zakonsko rješenje trebalo omogućiti agenciji da na optimalan način uredi to pitanje. • Predlaže se preispitati minimalne akreditacijske uvjete na način kako su oni definirani prijedlogom zakona (posebice vezano uz potreban broj nastavnika koji bi trebali biti kvalificirani za studij koji izvode tj. izabrani u odgovarajućem području i polju; ali i vezano za ideju da se potreban broj nastavnika definira kroz ECTS-e budući su oni prije svega mjera opterećenja studenata, a ne nastavnika te bi se time razlikovali i odmakli od europske prakse). • Dopuniti prijedlog zakona na način da se jasno naglasi kako se akreditacija združenih studija provodi u skladu s dokumentom Europski pristup za osiguravanje kvalitete združenih studija (prema kojemu, između ostalog, konzorcij visokih učilišta koji izvodi združeni studij može odabrati jednu agenciju iz EQAR-a koja provodi postupak samo na temelju europskih standarda (bez primjene nacionalnih minimalnih kriterija) kao i propisati postupak priznavanja odluke strane agencije). Nadalje, prijedlog zakona trebalo bi dopuniti propisivanjem uvjeta/postupka u slučaju kada inozemno visoko učilište želi izvoditi studij u Hrvatskoj tj. visoko učilište iz RH želi izvoditi studij u inozemstvu. Predložimo omogućiti AZVO-u naplatu takvih postupaka što je u skladu s međunarodnom praksom. • Jasnije propisati moguće ishode/odluke u postupcima vanjskoga vrednovanja. • Izmijeniti dio koji govori o tome da Središnji prijavitelji provode postupke priznavanja u svrhu pristupanja tržištu rada jer on provodi postupke priznavanja samo u svrhu nastavka obrazovanja (sukladno Zakonu o priznavanju i vrednovanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (NN 69/22)). • Molimo u tekstu zakonskog prijedloga uskladiti da pojedina tijela AZVO-a donose svoj poslovnik o radu, a ne Upravno vijeće Agencije.</p>	
<p>8 Petra Štimac NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam Zakon o osiguranju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti. Hrvatski sustav visokog obrazovanja i znanosti ovim zakonom će se približiti europskom obrazovnom sustavu.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
<p>9 ANTE ČOVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj donijelo je na sjednici, održanoj 21. prosinca 2020., Odluku o imenovanju Stručnog povjerenstva za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja (Klasa: 030-02/21-02/0002; Urbroj: 355-08-21-0001). Povjerenstvo je imenovano u reprezentativnom sastavu tako da je 28 njegovih članova pokrilo gotovo sve segmente sustava znanosti i visokog obrazovanja. U Odluci je precizno utvrđen zadatak Povjerenstva: „Zadatak Povjerenstva je provesti stručnu analizu postojećih zakona i pravilnika koji reguliraju sustav znanosti i visokog obrazovanja, podnijeti Nacionalnom vijeću za znanost, visoko</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

obrazovanje i tehnološki razvoj rezultate analize, te mu predložiti rješenja za poboljšanje i unaprjeđenje sustava na temelju Polazišta za strukturnu reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja usvojenih na sjednici Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj.“ U ovom važnom programskom dokumentu Nacionalnog vijeća za znanost, visoko o obrazovanje i tehnološki razvoj, na koji se poziva predmetna Odluka, formulirani su načelni stavovi kao koncepcijska podloga i polazište za strukturnu reformu sustava, kao i za realizaciju ciljeva hrvatske „Nacionalne razvojne strategije 2030“, poglavito prioritetne politike razvoja znanosti i tehnologije, strateškog cilja 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo, te prioritetne javne politike unaprjeđenja visokog obrazovanja, strateškog cilja 2. Obrazovani i zaposleni ljudi. Dokument u nastavku prenosim u cijelosti: POLAZIŠTA ZA STRUKTURNU REFORMU SUSTAVA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA 1. Potreba za strukturnom reformom sustava znanosti i visokog obrazovanja proizlazi iz povećane odgovornosti akademske zajednice za ukupan hrvatski razvoj u novoj stvarnosti. Ubrzani razvoj novih tehnologija i inovativnih procesa rezultira promjenom cjelokupne tehnološke paradigme u kojoj je ljudski rad, pored prirodnih resursa i proizvodnoga kapitala, bio tek jedan od triju proizvodnih faktora. U novim tehnološkim i organizacijskim obrascima, ljudski potencijali postaju (infrastrukturna) pretpostavka inovativnoga učinkovitoga korištenja ostalih dvaju faktora; prirodnih resursa i proizvodnoga kapitala. Otuda potreba prilagodbe hrvatskoga sustava novoj, u svjetskim razmjerima prepoznatoj, vodećoj ulozi obrazovanja i znanstvenih istraživanja u ukupnom društvenom, gospodarskom, kulturnom i umjetničkom kao i osobnom razvoju. 2. Trostruka je (samo)odgovornost sustava znanosti i visokog obrazovanja. Prvo je odgovornost za ukupan razvoj hrvatskog društva i države. Drugo je odgovornost za održivi razvoj i opstanak čovječanstva i života na Zemlji. Treće je odgovornost za vlastitu kvalitetu kako bi mogla odgovoriti prvim dvjema zadaćama. Nacionalno vijeće smatra da akademska znanstvena zajednica predstavlja vrh iznad kojeg nema drugih znanstveno-stručnih autoriteta pa načelno nema tko, osim nje same, ocjenjivati kvalitetu nastavnika, programa i institucija, što povećava njenu društvenu odgovornost. Ova činjenica (kao jedan od ključnih razloga autonomije) ujedno traži regulirano podvrgavanje etičkim i bioetičkim normama i udovoljavanje trajno rastućim kriterijima međunarodno vidljive znanstveno-nastavne izvrsnosti. 3. Temelj odgovornosti akademske zajednice je međunarodno usporediv rast kvalitete poučavanja i znanstvenih istraživanja. Filozofski, kulturni, estetski, etički i bioetički aspekti nove stvarnosti zahtijevaju institucionalna rješenja koja potiču ubrzan razvoj i sustava i kvalitete znanosti i visokoga obrazovanja te intenziviranje i podizanje međunarodne relevantnosti znanstvenih istraživanja i inovacijske aktivnosti, što podrazumijeva jačanje suradnje s privatnim i javnim gospodarskim sektorom. Sustav stalnog unaprjeđenja kvalitete valja poticati bez diskriminacije, jednako u javnim i privatnim visokim učilištima. To je temeljni preduvjet sustizanja europskog razvojnog koraka i ugradbe hrvatske nacionalne prepoznatljivosti u evoluciju europskog civilizacijskog kruga. Stoga su načela i stavovi strateških dokumenata Europskog prostora visokog obrazovanja

(EHEA) i Europskog istraživačkog prostora (ERA), kojima Europska unija identificira ključne zadatke sustava znanosti i visokog obrazovanja u europskom razvoju, potreban sastavni dio hrvatske strategije i institucionalnog uređenja sustava znanosti i visokog obrazovanja, kao i ranije usvojeni hrvatski dokumenti poglavito Strategija pametne specijalizacije (S3) i Strategija obrazovanja, znanosti i tehnološkog razvoja (SOZT).

4. Hrvatsko državno osamostaljenje i stvaranje suverene demokratske države nakon 1990., stvorili su povoljno okruženje za razvoj visokog obrazovanja i znanstvenih istraživanja. U razdoblju 1990-2018. broj studenata je više nego udvostručen: od blizu 70 na 157 000. Uspješnost studiranja je također povećana. Broj studenata koji diplomiraju je utrostručen, od 10 tisuća na preko 33. Broj doktora znanosti i doktorskih kandidata povećan je za 53%. Osobito je impresivan obuhvat stanovništva u studentskoj dobi (19-23) tercijarnim obrazovanjem koje je poraslo od 1/5 (22%) na gotovo 2/3 (64%). Hrvatski sustav visokog obrazovanja, kvalitetu kojeg treba bitno unaprjeđivati promišljenim i dubokim strukturnim reformama, u osnovi daje solidnu i kvalitetnu preddiplomsku i dijelom diplomsku nastavu. To potvrđuje interes velikih stranih kompanija koje u sve većem broju nude studentima hrvatskih sveučilišta stipendije i buduće zaposlenje već na trećoj godini studija. Pored toga naši diplomanti s lakoćom upisuju poslijediplomske studije elitnih europskih i američkih sveučilišta. Naše doktorske studije treba pak bitno i cjelovito unaprijediti i istraživački povezati s znanstvenim institutima. Potrebu kritičke analize pozitivnih rezultata visokog obrazovanja valja staviti u kontekst izrazito nepovoljnih trendova u financiranju, koji osobito u razdoblju krize 2009-2015 bitno utječu kako na kvalitetu tako i na poziciju nacionalnog sustava u europskom okruženju jer je: državni proračun povećan (+8,5%), proračun MZO za Visoko obrazovanje i znanost u njemu je smanjen (-4,5%), broj studenata na visokim učilištima je povećan (+11,6%)

5. Hrvatska na općenito niskoj razini ukupnih ulaganja, relativno učinkovito ulaže u znanost, jer relativno mali broj radova objavljen s još manje uloženih financijskih sredstava, daje rezultat iznad prosjeka. Prema Nature Global Indexu (NGI) kojeg objavljuje časopis Nature Hrvatska se, među 27 članica EU, po znanstvenoj produktivnosti nalazi na 19 mjestu. Istodobno, prema EUROSTAT-u, Hrvatska se s udjelom javnih bruto izdvajanja za istraživanje od 0,4% BDP nalazi na 23. mjestu među članicama EU. Međutim, gotovo konstantna hrvatska vrhunska znanstvena produkcija od 4% tijekom ovog razdoblja rezultira posebno zabrinjavajućom činjenicom po kojoj je hrvatska znanost „zarobljena“ u tzv. niskoj ravnoteži odnosno ravnoteži pri relativno visokom stupnju „nezaposlenosti“ znanstvenih resursa. Ocjenu, koja na prvo mjesto kao uzrok zaostajanja, stavlja javno financiranje, Europska komisija temelji na konkretnim pokazateljima. Hrvatska se s 0,79% izdataka za I&R u 2014. nalazi na 25. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska se s 1,03% izdataka za I&R u 2004. nalazila na 16. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska je jedina članica EU koja je u desetljeću 2004-2014 smanjila ukupan iznos izdvajanja za I&R od 345 na 340 milijuna €. Spoznaja kako je hrvatska znanstveno-istraživačka produkcija kvalitetom zaostaje za EU prosjekom važna je za početnu ocjenu stanja kao i sugestija Europske komisije kako bez promjene u strukturi proračunskih izdataka u korist prometa i

znanosti i obrazovanja, Hrvatska ne može ostvariti održivi rast. Stoga Nacionalno vijeće treba posebno naglašavati kako povećanje izdataka za znanost na 1,11% BDP koje bilježi EUROSTAT u 2019. ne znači i povećanje nacionalnih izdvajanja. Ona su i nadalje oko 0,4% javnih i oko 0,41% BDP ulaganja poslovnog sektora. Ostatak oko 0,3% su sredstva EU fondova. To potvrđuje i činjenica kako su sadašnja nacionalna proračunska izdvajanja za znanost oko 350 milijuna € gotovo ista kao i prije 15 godina, pa su hrvatska izdvajanja za znanost po stanovniku ispod 50% prosječnog EU izdvajanja.

6. Duboke strukturne reforme počivaju na dva stožerna subjekta koja kao jedini stvaratelji znanstveno-obrazovne dodane vrijednosti, čine početak i kraj reformi. Sve ostalo su institucionalni i ustrojbeni podupiratelji i poticatelji. Prvi stožerni subjekt je student, organski povezan sa svijetom rada, ohrabrivan u buđenju intelektualne radoznalosti, te u punoj kritičkoj i kreativnoj slobodi. Interakcija studiranja/istraživanja i svijeta rada čini studiranje relevantnim, a društvenu praksu sposobnu odgovoriti socijalnim, tehnologijskim i drugim izazovima. Polazište je, prije svega, maksimalna usklađenost ponude obrazovnih programa s identificiranim sposobnostima i sklonostima studenata, potom sa strateškim razvojnim interesima društva i države, a tek nakon toga s trenutnim potrebama tržišta rada. Nema veće štete niti po individualnu produktivnost niti po društvenu konkurentnost, od prinude osobe da radi posao koji niti voli niti ima za nj sklonosti. Sa stajališta nacionalnoga blagostanja, takva prinuda predstavlja razoran i najskuplji gubitak nacionalnih resursa. Drugi stožerni subjekt je nastavnik/istraživač, sposoban prenositi znanje i osobito poučavati kako učiti i istraživati. On je ključni, stvarni provoditelj reforme. Istinska realizacija propisanih ishoda učenja i stvarna kvaliteta istraživanja bit će onoliko životni koliko su sposobni i motivirani nastavnici/istraživači. Zato je nezaobilazan razlog reforme stvaranje poticajnoga institucionalno-financijskoga okvira za kvalitetnoga nastavnika/istraživača prema međunarodno usporedivim kriterijima.

7. Dva temeljna, međusobno povezana, reformska cilja proizlaze iz narečenih polazišta i identificiranih subjekata. Prvi je snažnije povezivanje i brže usklađivanje s potrebama hrvatskog društva i gospodarstva. To podrazumijeva uvođenje obvezne prakse studenata tijekom svake godine u gospodarskim i društvenim subjektima, postupno širenje obveze (reguliranih profesija) obnavljanja profesionalne licence za obavljanje stručnih poslova i na ostale struke. Ovu obvezu valja povezati s cjeloživotnim obrazovanjem i potrebom tercijarno obrazovanih i ostalih zaposlenika da kontinuirano obnavljaju znanja kraćim programima u sustavu visokoga obrazovanja. Sustav znanosti i visokog obrazovanja ima posebnu odgovornost u umrežavanju i projektnom okrupnjavanju kapaciteta za istraživanje i razvoj usitnjenih hrvatskih gospodarskih subjekata. Drugi je jačanje međunarodne konkurentnosti putem snažnije internacionalizacije. Rast kvalitete nalaže izlazak podobnih hrvatskih programa izvođenih i na svjetskim jezicima na međunarodno visokoobrazovno tržište. Sposobnost privlačenja stranih studenata prema konkurentskim uvjetima, što podrazumijeva i razrađeni sustav njihovog stipendiranja, može biti jedan od prihvatljivih indikatora kvalitete. Paralelno izvođenje programa na hrvatskom i svjetskom jeziku istodobno je i

dobar put razvoja moderne hrvatske znanstvene terminologije i doprinos razvoju nacionalnog identiteta. 8. Učinkovito institucionalno uređenje strukturnih reformi, među ostalim, znači i racionalnu „trodiobu ovlasti“ u sustavu između sveučilišta, državne uprave (MZO) i državnih strateških tijela (NVZVOTR). Načela po kojima se valja ustrojiti institucionalna pozicija i umrežavanje glavnih dionika sustava su : a) Sveučilišta - autonomija uz odgovornost. Podrazumijeva savjet sveučilišta koji u novoj ulozi i proširenom sastavu osigurava javni interes. Ima zadaću strateške procjene usklađenosti sveučilišnih programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada. Ako je ona pozitivna, tada AZVO nezavisnim i transparentnim postupkom međunarodnog recenziranja utvrđuje je li program dovoljno kvalitetan za dopusnicu. Druga bitna poluga autonomije uz odgovornost je senat sveučilišta pa valja razraditi elemente programske, financijske i upravljačke autonomije sveučilišta što uključuje i kriterije demokratskog biranja rektora i svih drugih dužnosnika. b) Državna uprava (MZO) kao drugi dionik „trodiobe“ operativno upravlja sustavom s brojnim stručnim zadaćama kao što su; izdavanje/ukidanje (temeljem prijedloga AZVO) dopusnica za obavljanje znanstvene i visokoobrazovne djelatnosti, upravni, inspekcijski i financijski nadzor, analiza upisa i upisnih kvota, uspješnosti završetka studija i zapošljavanja, vođenje evidencije nadarenih i nagrađivanih studenata, uspostava evidencije i politike nagrađivanja najuspješnijih znanstvenika i najbolje ocijenjenih nastavnika. c) NVZVOTR kao nacionalno strateško tijelo treći je dionik „trodiobe“. Ono po svom sastavu (predstavnicima gospodarstva, poduzetnika, sveučilišta i javnih instituta) ojačano autoritetom Hrvatskog sabora čini kvalificirano „posredničko“ tijelo s primarnom zadaćom harmoniziranja upravno-administrativne i sveučilišno-autonomne vertikale sustava i usklađivanje s potrebama gospodarstva i državnim interesima. To među ostalim znači snaženje objektivnih i mjerljivih parametara kvalitete u Mreži visokoškolskih institucija i javnih instituta. Podrazumijeva razradu kriterija raspodjele proračunskih sredstava namijenjenih financiranju znanosti i visokog obrazovanja i osobito kriterija prema kojima se sklapaju ugovori o programskom financiranju između sveučilišta i MZO. 9. „Normativni optimizam“ kao surogat i prepreka provođenju strukturnih reformi. Model „normativnog optimizma“ općenito radom na strukturnim reformama podrazumijeva donošenje novih propisa kojima se „inovativno“ reguliraju iste (neprovedene) zadaće postojećih propisa. Relativno usko područje znanosti i visokog obrazovanja s ukupno oko 14.000 nastavnika-istraživača i suradnika sistemski trenutno uređuje 13 zakona: Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Zakon o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, Zakon o hrvatskom (nacionalnom) kvalifikacijskom okviru, Zakon o hrvatskim državnim nagradama za znanost, Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju, Zakon o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija, Zakon o dokazivanju stečene školske spremne, Zakon o hrvatskoj zakladi za znanost, Zakon o državnoj potpori za istraživačke-razvojne projekte, Zakon o Agenciji za mobilnost i programe Europske unije, Zakon o državnom proračunu, Zakon o izvršenju državnog proračuna, Zakon o ustanovama. 10. Deformiranje državnih potreba i akademske inicijative kao rezultat prekomjernog

birokratiziranja. Izravan rezultat „normativnog optimizma“ su ekspandirajuća upravno-administrativna tijela; agencije, uprave, službe, odjeli, direkcije i druga tijela i ad hoc povjerenstva. Ovdje valja posebno naglasiti kako se ne radi o ljudima koji u njima rade, jer oni rade svoj posao kao i svi ostali, a mnogi i bolje. Radi se naprosto o sistemskoj poziciji koja ima svoju vlastitu samošireću logiku. U nužnom dokazivanju opravdanosti svog postojanja ta tijela (ne sva) kreiraju labirint od gotovo 100 pravilnika, poslovnika, registara i pod-registara, upisnika, postupovnika, napatuka, odluka, uputa i slično, izvan javnog i transparentnog uvida u procedure i operacije. Stalna proizvodnja nebrojenih formulara, upitnika i obrazaca stvarne državne potrebe deformira do neprepoznatljivosti, a sveučilišno-institutsku inicijativu i inovativnost zatrpava administrativnim košmarom.

PRIJEDLOG ZA IZRADU SMJERNICA REFORME SUSTAVA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA

Povjerenstvo Nacionalnog vijeća za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja obavilo je, nakon intenzivnog devetomjesečnog rada, povjerenstu zadaću te je na sjednici 17. rujna 2021. usvojilo Nacrt prijedloga zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Povjerenstvo je uz Nacrt priložilo Napomenu, u kojoj je objašnjena metodologija rada, te opsežno Uvodno obrazloženje u kojem je sistematizirana dokumentacija i stručna podloga kojom se Povjerenstvo služilo u izradi Nacrta prijedloga zakona. Tako zaokruženi, cjeloviti dokument (182 str.) Povjerenstvo je 14. listopada 2021. uputilo Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj. Ono što se dalje događalo s ovom respektabilnom inicijativom Nacionalnog vijeća predstavlja trijumf mediokracije (vlдавине mediokriteta) i usporedivo je s izrezivanjem nepodobnih osoba sa službenih fotografija u totalitarnim režimima. Ovdje je iz službene rasprave o reformi sustava znanosti i visokog obrazovanja, konstantnim političkim pritiscima iz Ministarstva znanosti i obrazovanja, sustavno odstranjen („izrezan“) intelektualno superiorni strateški dokument Povjerenstva Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje samo zato da bi isto to Ministarstvo u prostoru javne rasprave osiguralo monopolističku poziciju za svoje diletantske i koruptivno motivirane zakonske inicijative. Strateški dokument Povjerenstva Nacionalnog vijeća za akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja dobio je određenu satisfakciju u Zaključcima Senata Sveučilišta u Zagrebu od 22. ožujka 2022. gdje je prihvaćen „kao polazišna podloga za raspravu o cjelovitoj reformi sustava znanosti i visokog obrazovanja.“ Na tragu Zaključaka Senata Sveučilišta u Zagrebu predlažem da Vlada Republike Hrvatske obustavi postupak donošenja Nacrta prijedloga Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti te da formira radnu skupinu meritornoga i reprezentativnog sastava sa zadaćom da, uzimajući u prvom redu u obzir Program Vlade Republike Hrvatske (2020.-2024.) i strateški dokument Povjerenstva Nacionalnog vijeća za akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja, izradi smjernice za reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja kao obvezujući okvir za izradu novih zakonskih prijedloga u području znanosti i visokog obrazovanja. U tu svrhu kao stratešku podlogu i polazište u prilogu u cijelosti prenosim Nacrt prijedloga zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju s uvodnom napomenom i obrazloženjem, koji je izradilo

Povjerenstvo za akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja Nacionalnog vijeća za znanost i visoko obrazovanje. Grafički prilozi i bilješke koji se nisu mogli prenijeti u aplikaciju e-Savjetovanja dostupni su na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf Prof. dr. sc. Ante Čović, Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu

***** Republika Hrvatska Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj Povjerenstvo za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja Zagreb, rujna 2021.

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

NAPOMENA Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, na svojoj 49. sjednici održanoj 21. prosinca 2020. godine, imenovalo je Stručno povjerenstvo za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja. Zadatak je Povjerenstva bio provesti stručnu analizu postojećih zakona i pravilnika koji reguliraju sustav znanosti i visokog obrazovanja, podnijeti Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj rezultate analize, te mu predložiti rješenja za poboljšanje i unaprjeđenje sustava na temelju Polazišta za strukturnu reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja usvojenih na 49. redovitoj sjednici Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj.

Polazišta za strukturnu reformu Nacionalnog vijeća, među ostalim ističu 2 međusobno povezana cilja:

- Prvi je snažnije povezivanje i brže usklađivanje s potrebama hrvatskog društva i gospodarstva. Sustav znanosti i visokog obrazovanja ima posebnu odgovornost u umrežavanju i projektnom okrupnjavanju kapaciteta za istraživanje i razvoj usitnjenih hrvatskih gospodarskih subjekata.
- Drugi je jačanje međunarodne konkurentnosti putem snažnije internacionalizacije. Rast kvalitete nalaže izlazak podobnih hrvatskih studijskih programa izvođenih i na svjetskim jezicima na međunarodno visokoobrazovno tržište. Povjerenstvo je svoj pristup reformskim zadaćama utemeljilo na državnim strateškim dokumentima kao što su osobito:

- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnološkog razvoja (2014),
- Strategija pametne specijalizacije (2016),
- Akcijski plan provedbe strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije (2018)
- Program Vlade Republike Hrvatske (2020-2024)
- Nacionalni plan oporavka i otpornosti (2021 – 2026)
- Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine, poglavito prioritetne politike razvoja znanosti i tehnologije, strateškog cilja 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo, te prioritetne javne politike unaprjeđenja visokog obrazovanja, strateškog cilja 2. Obrazovani i zaposleni ljudi.

Povjerenstvo je realizaciji svoje zadaće pristupilo slijedećim aktivnostima:

- detaljnom kronološkom i sadržajnom analizom 15 izmjena i dopuna temeljnog Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju tijekom 15 godina od njegovog donošenja 2003. godine do posljednjih izmjena 2018. godine,
- analitičkim pregledom 15 drugih zakona koji u cjelini, ili djelomično reguliraju područje znanosti i visokog obrazovanja,
- uvidom u dosadašnje zakonske inicijative i prijedloge MZO, Nacionalnog vijeća i sveučilišta koji još nisu ušli u formalnu zakonsku proceduru,
- analizom nacionalne i europske statističke dokumentacije; broja i strukture upisanih studenata, diplomanata, polaznika doktorskih

poslijediplomskih studija, nastavnika i istraživača, kvalifikacijske strukture zaposlenih i nezaposlenih, strukturnih poslovnih pokazatelja hrvatskog gospodarstva, te iscrpnih komparativnih strukturnih i financijskih podataka članica EU Povjerenstvo je svoju aktivnost tijekom devet mjeseci organiziralo na slijedeći način; • polazeći od zadaće Nacionalnog vijeća te analize zakonskog okvira, stvarnih procesa u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, te relevantnih statističkih pokazatelja, usuglašeni su glavni reformski ciljeve za koje treba potražiti odgovarajuća zakonska rješenja, • utvrđeno je, među ostalim, kako je zakone o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, o akademskim i stručnim nazivima i studentskom zboru, te priznavanju stečene školske spremne, moguće ugraditi u temeljni zakon. Pored toga konstatirane su prilagodbe koje treba učiniti u Zakonu o zakladi za znanost i Zakonu o državnoj potpori za istraživanja i razvoj, kako bi sustav bio konzistentan, • rad Povjerenstva organiziran je u 7 radnih skupina prema glavnim dijelovima zakona, koje su u preko 30 radnih sastanak obavile detaljne stručne rasprave, • nakon završetka rada radnih skupina, njihovi koordinatori su tijekom ljeta i 5 intenzivnih sastanaka, usklađivali prijedloge i stavove i usuglasili konzistentan i cjelovit prijedlog, • Povjerenstvo je na svojoj sjednici u 17. rujna 2020. godine usvojilo Nacrt prijedloga Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Prijedlog koji Stručno povjerenstvo za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja dostavlja Nacionalnom vijeću za znanost visoko obrazovanje i tehnološki razvoj sastoji se od dva dijela. Prvi dio čini Uvodno obrazloženje sastavljeno od 6 poglavlja. Osloncem na strateške državne dokumente, kao ishodište reforme, definirane su društvena, osobna, identitetska i razvojna odgovornost akademske zajednice za ukupan hrvatski napredak. Samo-odgovornost znanstvene akademske zajednice, koja je pretpostavka uspješnosti njene šire društvene uloge, obrađuje se komparativnom europskom analizom i detaljnom ocjenom stanja u hrvatskim znanstvenim istraživanjima, inovacijama i visokom obrazovanju. Drugi dio čini sam tekst Nacrta prijedloga Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju koji se sastoji od 11 poglavlja i 243 članka. Uključene su, među ostalim, odredbe o osiguranju kvalitete s naglaskom na stručnu nezavisnost Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Predložena je obveza znanstvenog napredovanja prema međunarodnim kriterijima znanstvene izvrsnosti, mogućnosti ubrzanog napredovanja posebno nadarenih znanstvenika s međunarodno priznatim rezultatima, te regulirana mogućnost gubitka radnog mjesta u slučaju neispunjenja uvjeta za izbor u znanstveno zvanje. Predložena reforma visokog obrazovanja podrazumijeva, obvezno i postupno uvođenje mentorske nastave i mentorske studentske prakse, pojačanu mobilnost i internacionalizaciju. Razrađen je koncept sveučilišne autonomije u uvjetima pojačane društvene odgovornosti i razgraničena uloga državnih i autonomnih sveučilišnih tijela u strateškom vođenju i upravljanju istraživačko-nastavnim procesima i organizacijama. Nov reformski pristup. Novim reformskim pristupom u središte se reforme stavlja studente i nastavnike kao subjekte reforme. Sveučilišta, te državna upravna (ministarstvo) i strateška (Nacionalno vijeće) tijela su infrastrukture, koje programski i organizacijski spajaju studente i nastavnike u obrazovno istraživačkom procesu i suradnji s društvom

i gospodarstvom. Ponuđeni reformski pristup pri tome polazi od bitne razlike između donošenja (jednokratnog čina) i provođenja (stalna aktivnost) reforme. S jedne je strane donošenje zakonodavnog okvira, sporazumom strateških državnih tijela s jedne strane te visokoškolskih ustanova, sindikata, te stručnih i udruga civilnog društva s druge strane. Svi oni zajedno, donošenjem zakona, institucionalno omogućuju reformu (jednokratni normativni čin). S druge su strane ministarstvo i druga državna tijela zadužena za provođenje znanstveno-obrazovne politike. Njihovom se svakodnevnom aktivnošću i suradnjom s drugim dionicima (sveučilišta, nastavnici i studenti) konkretiziraju i realiziraju reformski zahvati u sustavu (stalna aktivnost na ostvarenju normativnog). Sustavno promišljanje, cjelovitost i dubina predloženog reformskog zahvata, kojemu je u ishodištu postupan i kontinuiran rast kvalitete istraživanja, poučavanja, te institucija, ishoda učenja i stečenih kvalifikacija, čini hrvatsku znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje sposobnima provesti zadaće iz Nacionalne strategije razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine i učinkovito apsorbirati sredstva iz Nacionalnog plana otpornosti i oporavka (2021-2026). Kazalo: PRVI DIO - UVODNO OBRAZLOŽENJE 10 I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA 10 II. ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR 10 III. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA – ODGOVORNOST AKADEMSKE ZAJEDNICE 12 1. Društvena odgovornost znanstvene akademske zajednice. 12 2. Dvostruka osobna odgovornost 13 3. Identitetska odgovornost 14 4. Razvojna odgovornost znanstvene akademske zajednice 17 IV. OCJENA STANJA – SAMOODGOVORNOST AKADEMSKE ZAJEDNICE 20 IV-I. ZNANOST I INOVACIJE 20 1. Hrvatski i EU trendovi znanstvenih istraživanja 21 2. Kompatibilnost znanstvenoistraživačkih politika Hrvatske i Europske komisije (EK) 25 3. Učinkovitost hrvatskih ulaganja u znanost 33 IV-II. VISOKO OBRAZOVANJE 40 1. Dinamika hrvatskoga visokoga obrazovanja 40 2. Hrvatski, globalni i EU obrazovni trendovi 41 3. Elementi kvalitete nastave i mobilnosti. 46 4. Racionalnost ustroja hrvatskog sustava visokog obrazovanja 50 IV-III. HRVATSKI VISOKO OBRAZOVNI ZNANSTVENI SUSTAV I TRŽIŠTE RADA 53 1. Ponuda 54 2. Potražnja. 56 3. „Ravnoteža“ 63 V. CILJEVI I OSNOVNA REFORMSKA RJEŠENJA 67 1. Dva subjekata 67 2. Dvije infrastrukture 70 VI. ZAKLJUČNA OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA 76 DRUGI DIO – NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU (str. 80-182) 78 I. OPĆE ODREDBE 79 II. NACIONALNO VIJEĆE ZA ZNANOST, VISOKO OBRAZOVANJE I TEHNOLOŠKI RAZVOJ 85 III. OSIGURAVANJE KVALITETE U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU 92 1. OPĆE ODREDBE 92 2. SUSTAV OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE VISOKOG OBRAZOVANJA I ZNANSTVENE DJELATNOSTI 93 3. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI VISOKOG OBRAZOVANJA 94 4. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA IZVOĐENJE STUDIJSKOG PROGRAMA 97 5. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA OBAVLJANJE ZNANSTVENE DJELATNOSTI 101 6. REAKREDITACIJA VISOKIH UČILIŠTA I ZNANSTVENIH ORGANIZACIJA 102 7. VANJSKO VREDNOVANJE UNUTARNJEG SUSTAVA

OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE (AUDIT) 103 8. TEMATSKO VREDNOVANJE 104 9. POSTUPCI VANJSKOG VREDNOVANJA S INOZEMNIM OBILJEŽJIMA 105 10. DIONICI SUSTAVA OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE VISOKOG OBRAZOVANJA I ZNANSTVENE DJELATNOSTI 107 10.1. OPĆE ODREDBE 107 10.2. AGENCIJA ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE 108 IV. SUSTAV ZNANSTVENE DJELATNOSTI 114 1. OPĆE ODREDBE O ZNANSTVENOM RADU I DJELATNOSTI 114 2. ZNANSTVENI INSTITUTI 116 3. KOLABORATIVNI ZNANSTVENI PROGRAMI, ZNANSTVENI CENTRI IZVRSNOSTI I ZNANSTVENO-TEHNOLOGIJSKI PARKOVI 118 4. ZNANSTVENICI I SURADNICI 119 V. SUSTAV VISOKOG OBRAZOVANJA 129 1. VISOKA UČILIŠTA 129 A. OSNIVANJE I POČETAK RADA VISOKIH UČILIŠTA 129 B. SVEUČILIŠTE 131 C. SASTAVNICE SVEUČILIŠTA 136 D. VELEUČILIŠTE I VISOKA ŠKOLA 141 2. STUDIJI NA VISOKIM UČILIŠTIMA 141 A. VRSTE STUDIJA 141 B. UPIS NA STUDIJ, NJEGOVO USTROJSTVO I IZVEDBA 147 C. ZAVRŠETAK STUDIJA 150 3. STUDENTI 152 4. NASTAVNICI I SURADNICI 157 VI. REKTORSKI ZBOR I VIJEĆE VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA 167 VII. FINANCIRANJE ZNANSTVENE DJELATNOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA 168 1. FINANCIRANJE IZ PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE 169 2. PLAĆE I PRIMANJA ZAPOSLENIKA I VANJSKIH SURADNIKA U SUSTAVU ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA 172 3. FINANCIRANJE MJERAMA POTPORE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA 174 VIII. ETIKA U ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU 175 IX. NADZOR 176 X. PREKRŠAJNE ODREDBE 177 XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE 179 PRVI DIO - UVODNO OBRAZLOŽENJE I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA Ustavna osnova za donošenje Zakona sadržana je u članku 1., 49., 55., 63., 67., 68. i 69. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010. - pročišćeni tekst i 5/2014. - Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske). Nacrt Zakona usklađen je s - člankom 1. st. 1. Ustava Republike Hrvatske (dalje u tekstu Ustava RH) (Narodne novine, broj 85/2010. - pročišćeni tekst) kojim je Republika Hrvatska definirana kao jedinstvena, nedjeljiva, demokratska i socijalna država, - člankom 49. st. 3. kojim Hrvatska država jamči poticanje gospodarskoga napretka i socijalnoga blagostanja svojih građana, - člankom 55. st. 2. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči slobodno biranje poziva i zaposlenja - člankom 63. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči stvaranje socijalnih, kulturnih, odgojnih, materijalnih i drugih uvjeta kojima se promiče ostvarivanje prava na dostojan život, - člankom 66. st. 1. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči obrazovanje dostupno svakomu, pod jednakim uvjetima, u skladu s njegovim sposobnostima, - člankom 68. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči autonomiju sveučilišta i samostalno odlučivanje o svom ustroju i djelovanju, u skladu sa zakonom, - člankom 69. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči slobodu znanstvenoga, kulturnoga i umjetničkoga stvaralaštva (st. 1.), poticanje i pomaganje razvitka znanosti, kulture i umjetnosti (st. 2.), zaštitu znanstvenih, kulturnih i umjetničkih dobara kao duhovnih narodnih vrednota (st. 3.). II. ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR Zakonodavni okvir razvoja

sustava znanosti i visokoga obrazovanja temelji se na - Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju - pročišćeni tekst (NN 123/03., 105/04., 174/04., 2/07. – Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske, 46/07., 45/09., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14. – Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske, 60/15. – Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske, i 131/17. – Uredba Vlade Republike Hrvatske, NN 131/17., 96/18.), - Zakonu o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju (NN 107/07., 118/12.), - Zakonu o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (NN 158/2003., 198/03., 138/06., 124/09., 45/11.), - Zakonu o dokazivanju stečene školske spreme (NN 27/1976.), - Zakonu o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama (NN 71/2007.), Zakonu o obavljanju studentskih poslova (NN 96/2018., 16/20.), - Zakonu o obrazovanju odraslih (NN 17/2007., 101/07, 24/10), - Zakonu o hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 22/13., NN 41/16. - Odluka Ustavnoga suda, 64/18., 47/20.), - Zakonu o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/09.), - Zakonu o Hrvatskoj zakladi za znanost (NN 117/01., 92/10., 78/12.), - Zakonu o hrvatskim državnim nagradama za znanost (NN 108/1995., 104/1997., 142/2008.), - Zakonu o Agenciji za mobilnost i programe Europske unije (NN 121/2017.), - Zakonu o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte (NN 64/2018.), - Zakonu o proračunu (NN 87/2008., 109/07., 136/12., 15/15.), - Zakonu o izvršavanju državnog proračuna (NN 135/2020.), - Zakonu o ustanovama (NN 127/2019.), - Zakonu o općem upravnom postupku (NN 47/2009.), Ti zakoni oblikuju temeljni institucionalni okvir za razvoj i provedbu znanstvene djelatnosti i visokoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj te razvoj sustava potrebnoga za njezino ostvarenje. Valja pripomenuti da tako veliki broj zakona koji reguliraju relativno usko područje, čini cijeli zakonski okvir nepreglednim, s ponekad međusobno proturječnim rješenjima. Sustav znanstvenih organizacija Republike Hrvatske čini 9 javnih, 3 privatna sveučilišta, 25 javnih znanstvenih instituta te 71 javna i privatna ustanova i trgovačko društvo, koji su akreditirani za znanstvenu djelatnost. Najviše državno strateško stručno tijelo koje se brine za razvitak, kvalitetu i utvrđivanje kriterija financiranja cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokoga obrazovanja, tehnološkoga razvoja i inovacijskoga sustava u Republici Hrvatskoj je Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (u daljnjem tekstu: Nacionalno vijeće), kojeg imenuje Hrvatski sabor. Središnje tijelo državne uprave nadležno i odgovorno za funkcioniranje, razvoj i financiranje znanstvene djelatnosti i visokoga obrazovanja je Ministarstvo znanosti i obrazovanja (u daljnjem tekstu: MZO), koje predlaže i provodi stručne mjere za unapređenje sustava te nadzire utrošak sredstava državnoga proračuna za financiranje visokoobrazovne i znanstvene djelatnosti. Hrvatska zaklada za znanost neovisna je javna ustanova koja osigurava financijsku potporu za provedbu znanstvenih projekata prema kriterijima znanstvene izvrsnosti u skladu sa strateškim ciljevima koje utvrđuje Nacionalno vijeće. Agencija za znanost i visoko obrazovanje neovisna je javna ustanova koja brine o osiguranju i unapređivanju kvalitete u znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju te provodi postupke akreditacije i vrednovanja kvalitete visokih učilišta i znanstvenih organizacija, u skladu sa strateškim ciljevima

unapređenja kvalitete koje donosi Nacionalno vijeće i Europskim standardima kvalitete (ESG) . Agencija za mobilnost i programe Europske unije je javna ustanova nadležna za obavljanje stručnih i savjetodavnih poslova obrazovanja, mladih, znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja vezanih uz programe i strukturne instrumente Europske unije i druge međunarodne programe. III. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA – ODGOVORNOST AKADEMSKE ZAJEDNICE Opći razlog za donošenje novog zakona jest potreba prisposode hrvatskoga sustava novoj, u svjetskim razmjerima prepoznatoj, vodećoj ulozi obrazovanja i znanstvenih istraživanja u ukupnom društvenom, gospodarskom, kulturnom i umjetničkom kao i osobnom razvoju. To u velikoj mjeri podrazumijeva institucionalizaciju odgovarajućih ciljeva i mjera strateških državnih programskih dokumenata koji definiraju zadaće sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja, kao što su; Strategija obrazovanja, znanosti i tehnološkog razvoja (2014) , Strategija pametne specijalizacije (2016) , Akcijski plan provedbe strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije (2018) Program Vlade Republike Hrvatske (2020-2024) Nacionalni plan oporavka i otpornosti (2021 – 2026) Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine Ubrzani razvoj novih tehnologija i inovativnih procesa rezultira promjenom cjelokupne tehnološke paradigme u kojoj je ljudski rad, pored prirodnih resursa i proizvodnoga kapitala, bio tek jedan od triju proizvodnih faktora. U novim tehnološkim i organizacijskim obrascima, visoko obrazovani ljudski potencijali postaju (infrastrukturna) pretpostavka inovativnoga učinkovitoga korištenja ostalih dvaju faktora; prirodnih resursa i proizvodnoga kapitala. Kompleksno hrvatsko društvo, diversificirane obrazovne, socijalne, imovinske i dohodovne strukture, prožeto različitim svjetonazorskim pogledima na svoje trajanje, isprepletено mirijadom osobnih i grupnih interesa objektivno zadanih položajem u društvu, svoj opstanak, među ostalim, nužno temelji na doprinosu intelektualne, duhovne, kulturno-umjetničke i stručne visoko obrazovane zajednice. Tako određena razvojno-povijesna pozicija u nacionalnom korpusu oblikuje višestruku odgovornost akademske zajednice kao ishodište razloga za donošenje zakona. 1. Društvena odgovornost znanstvene akademske zajednice. Oko 10. 000 istraživački aktivnih doktora znanosti čini oko ¼ postotka hrvatskog stanovništva. Uz sve mane i vrline to je obrazovna „elita“ na kojoj počiva velika stručna odgovornost dostizanja životnih uvjeta razvijenog dijela Europe, u slijedećih 30-ak godina radnog vijeka generacija koje sada ulaze u svijet rada. Provizorna kvantifikacija ove nedvojbene odgovornosti u potrazi za rastućim osobnim boljitkom i nacionalnim blagostanjem hrvatskih građana, iznosi otprilike 55 milijardi kuna; 20 godina školovanja doktora znanosti društvena je investicija od oko 500 000 po znanstveniku odnosno ukupno oko 5 milijardi kuna, prosječno 20 godina radnog iskustva doktora znanosti s prosječnim (proračunskim) mjesečnim bruto primanjima od 15. 000 kuna društvena je investicija od otprilike 36 milijardi kuna 728 000 m² istraživački i nastavno opremljenog prostora društvena je investicija od otprilike 14 milijardi kuna Brojke su tek kvantitativna ilustracija kojom se naglašavaju razlozi koji akademsku zajednicu čine intelektualno i stručno odgovornom za formuliranje hrvatskih razvojnih i

identitetskih izbora. 2. Dvostruka osobna odgovornost Prepoznavanjem platitelja/ulagatelja u sustav znanosti i visokog obrazovanja, opća društvena odgovornost konkretizira se u dvostruku osobnu odgovornost prema poreznom obvezniku. U prvom redu kao neposrednom korisniku koji se tri puta pojavljuje kao naručitelj/platitelj usluga sustava znanosti i visokog obrazovanja. U drugom redu kad se također tri puta pojavljuje kao snositelj punog rizika njegovih ishoda odnosno zapošljivosti. Hrvatski porezni obveznik kao platitelj visokog obrazovanja. Hrvatski porezni obveznik je trostruki investitor/platitelj; prvi put kao sadašnji (oko 1 400 000) ili donedavni (oko 1 100 000) zaposlenik/umirovljenik odnosno proizvođač-stvaratelj koji, plaćanjem poreza na dohodak, dobit, prihod od imovine i slično, financira iz svog dohotka i obrazovanje i znanost, drugi put (njih oko 2 500 000 zajedno s obiteljima) kad kao zadnji potrošač u lancu plaća puni iznos PDV za kupljene robe i usluge iz čega se također proračunski investira i u znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje, treći put kao skrbnik koji studentu osigurava životne uvjete (stanovanje i druge egzistencijalne potrebe u razdoblju investiranja-obrazovanja) osiguravajući mu „početak“ na povrat od ulaganja u obrazovanje. Hrvatski porezni obveznik kao snositelj rizika zapošljivosti. Hrvatski poreznik je i trostruki snositelj rizika izbora i ishoda visoko-obrazovnih programa; prvi put kad neposredno financira studentsku egzistenciju, drugi put kad diplomiranom studentu financira obiteljsku egzistenciju do vremena prvog zaposlenja, treći put posredno, kad plaćanjem poreza i doprinosa financira proračunske i druge izdatke za nezaposlenost. Neotuđivo pravo poreznog obveznika. Iz narečenog jasno slijedi da su preferencije poreznog obveznika, temeljene na informiranom izboru, glavni i tržišni i društveni signal za formiranje ponude a time i prvi bitan kriterij utvrđivanja upisnih kvota odnosno programskog ili bilo kojeg drugog oblika financiranja sustava. Onaj tko plaća i tko snosi rizik ishoda ima neotuđivo pravo izbora. Pravo izbora investitora osobito je važno definirati u zemljama kratkotrajnije demokratske tradicije, kakva je Hrvatska. Javni diskurs je ovdje značajno „obojen“ državnim „paternalizmom“. Država je nekad bila „nasljedno pravo“ vladara, koji se kao dobar „otac“ - „brinuo“ za svoje (uglavnom neobrazovane) podanike. Sustavno je stvarana slika kako vladar svojom providnošću i milošću „gradi“ ceste, mostove, bolnice, škole, kazališta i umjetničke galerije. Tek razvojem građanskog društva sazrijeva svijest da država (državni aparat) nije vlasnik svojih građana nego obrnuto. Građani svoje „vlasništvo“ dokazuju poreznim uplatama i drugim doprinosima koji u konačnom zbroju čine državni proračun. Država u osnovi nema nikakvih prihoda osim onih koje su joj priskrbili njeni porezni obveznici. Čak niti državno vlasništvo nije ništa drugo nego prošla kapitalizirana uplata nekadašnjih građana-poreznih obveznika, odnosno njihova imovina pribavljena vremenskom distribucijom (oporezovanog) dijela dohotka. U tom su smislu i prihodi od državne/nacionalne imovine, ili njene prodaje, također prihodi poreznih obveznika kao konačnih vlasnika. 3. Identitetska odgovornost Mali narod u oba aspekta svoje povijesne prepoznatljivosti, nacionalnom identitetu i respektabilnoj državi svih svojih građana, i kanalizira i amplificira društvenu odgovornost hrvatske znanstvene i umjetničke zajednice. Njena su nezaobilazna

pretpostavka institucionalna rješenja koja osiguravaju potpunu slobodu istraživača u predmetu, sadržaju i metodama istraživanja, analize i debate. Rješenjima koja potiču „nesmiljeno“ inovativno kritičko promišljanje koja svako prekrajanje znanstvene istine destimuliraju kao „izdaju intelektualca“ . Primarna svrha osobito temeljnih istraživanja u prirodnim i društvenim te humanističkim znanostima, nije postizanje nekoga unaprijed (izvana) zadanoga cilja koji onda postaje i mjerilo uspjeha. Upravo obrnuto, u tom je „prvome sloju“, svrha samopropitivanje, poticanje duhovne, intelektualne, istraživačke radoznalosti, koja pomičući granice spoznaje nadmašuje našu trenutnu sposobnost, ne samo objašnjenja aktualnih fenomena, nego i sadašnju sposobnost formulacije istraživačkih problema. Ta sloboda (iz „prvoga sloja“) individualnog istraživanja, u okruženju međunarodno valorizirane znanstvene izvrsnosti, u „drugome sloju“ postaje platformom kritičkog propitivanja tuđih i vlastitih spoznaja i praksi kako bi se prepoznali, inovirali i redizajnirali procesi što potiču kreiranje razvojnih niša i demokratsko oblikovanje modernog nacionalnog identiteta. Povijesno inovativna priprema za demokraciju, pored osobnog razvoja i pripreme za tržište rada, prepoznata je, ne samo kao nova, nego prema Vijeću Europe, i bitna svrha visokog obrazovanja . Stoga reformska paradigma nužno uključuje istraživanje i spoznavanje procesa nastanka hrvatske državne samobitnosti i suradnjom i sukobom s okruženjem, i međusobnim prožimanjem i poricanjem s drugima. Taj dug povijesni slijed, gotovo jednoznačno potvrđuje kulturu demokratskog dijaloga kao glavno sredstvo održivog razvojnog iskoraka. Poznavanje korijena svoje ljudske, nacionalne i državne slobode, ishodišta su samosvijesti hrvatskih građana, ali i bitan instrument intelektualnog i stručnog osobnog sazrijevanja tijekom obrazovnog procesa. Akademska zajednica svojim izučavanjem i poučavanjem odgovorna je valorizirati narodno samopoštovanje koje raste tek susretanjem i otvorenosti prema drugima. Začudna otpornost, kojom je hrvatski nacionalni korpus prepoznatljivo samosvjesno dugo koračao i konačno zakoračio u 21. stoljeće, kao suverena, svoja i država svih svojih građana, uči važnoj spoznaji kako završetak svakog sukoba traži dijalog i ravnopravan dogovor kao garanciju trajnijeg mira. To je neprocjenjiva vrijednost, distribuiranjem koje, znanstvena zajednica osigurava stabilnost budućeg napretka. Ona obrazlaže golemost identitetske zadaće hrvatske znanstveno-umjetničke zajednice. Samo strpljivom znanstveno-umjetničkom kritičkom obradom prošlih iskustava, sklapa se mozaik produktivnog nacionalnog identiteta. Toliko pozitivnog i inovativnog koliko je potrebno za identifikaciju hrvatskih niša modernog razvoja u europskom kulturnom krugu i svjetskoj civilizaciji. Takvim pristupom strukturnoj reformi hrvatskog sustava znanosti i visokog obrazovanja, Hrvatska se približava demokratskim EU standardima opisanima u „Referentnom okviru kompetencija za demokratsku kulturu“ (Reference Framework of Competences for Democratic Culture - RFCDC)), čije su tri glavne komponente; „Kontekst, koncept i model“, „Deskriptori kompetencija“ i „Vodič za implementaciju . RFCDC sadrži detaljno obrazložene koncepte identiteta, kulture i interkulturalnoga dijaloga. Koncept identiteta kojega su glavni atributi osobna tolerancija i socijalna empatija, podrazumijeva i nacionalni, etnički, religijski, spolni, generacijski i druge identitete. On posebno

naglašava kako se demokratske rasprave te interkulturalna i sučeljavanja i interakcije odvijaju i u fizičkom i digitalnom online svijetu. Stoga je RFCDC relevantan ne samo za poučavanje o demokratskom državljanstvu, ljudskim pravima i interkulturalnoj komunikaciji nego i za obrazovanje e-građana . Gotovo ekskluzivna i aktualna odgovornost akademske zajednice za znanstveno-stručnu podlogu ukupnog hrvatskoga razvoja, oblikovanog stabilnim demokratskim institucijama i otvorenim nacionalnim identitetom, obuhvaća, među ostalim, kako aktualni gospodarski preokret pojednostavljeno nazvan - industrija 4 ., tako i njime izazvane socijalne učinke pojednostavljeno nazvane - društvo 5 . Prirodno-tehničko (STEM) područje i Industrija 4.0. Glavno obilježje bjelodanoga preokreta razvojnih čimbenika definiranih kao 4. industrijska revolucija su virtualno (cyber)-fizički sustavi (CPS) koji, vođeni umjetnom inteligencijom (AI), ujedinjuju informacijsku (IT) i operacijsko-proizvodnu (OT) tehnologiju, tvoreći "Internet stvari" (Internet of Things - IoT) . Vrtoglava brzina 4. industrijske revolucije širi njen početni koncept iz prerađivačke industrije u promet, logistiku (opskrbu), pametne zgrade, energetiku, pametnu zdravstvenu skrb, digitalizirano učenje i brojne druge aplikacije što transformira i Internet stvari u Internet stvari, podataka i usluga. Ovo „razmicanje“ granica između virtualnog (cyber) i stvarnog (fizičkog) svijeta ima za izravnu posljedicu postupan nestanak brojnih današnjih struka i zanimanja povezanih s industrijskim i uslužnim fizičkim radom i nastanak novih ili/i inoviranih zanimanja i poziva. Procjena studije Svjetske organizacije rada (ILO) primjerice govori kako je 47 % sadašnjih poslova u SAD pod rizikom nestanka u slijedećih 20 godina . Svjetski ekonomski forum (WEF), prognozira kako će u Engleskoj 65 % djece koja počinju školovanje raditi poslove koji danas ne postoje . U STEM obrascu hrvatska znanost i istraživanja odgovorni su posebno za prevođenje koncepta industrije 4.0. u učinkovito, održivo i štedljivo poduzetničko korištenje hrvatskih resursa. Hrvatsko vodno/morsko, sirovinsko, energetska, zemljišno-šumsko, geoprometno, kulturno-povijesno, nacionalno bogatstvo ima onoliko vrijednost koliko mu je pridaje zdravlje, obrazovanost i stručnost ljudskog faktora. Identitetska je zadaća i odgovornost posebno „stemovske“ akademske zajednice da, u uvjetima ozbiljnih demografskih deficita, nabrojene i druge tradicionalne faktore hrvatskih prostora, jezikom novih sofisticiranih tehnologija, prevedu u visoko automatiziranu, ekološki održivu razvijenost. Neupitna odgovornost, pretpostavlja stratešku i projektnu integraciju hrvatskih prirodnih, biomedicinskih, biotehničkih i tehničkih znanosti, u krupnim zahvatima transformacije hrvatske materijalne i intelektualne infrastrukture. Pored toga ona se objavljuje, kako produktivnim umrežavanjem usitnjene hrvatske gospodarske strukture, tako i kontinuiranom konkurentskom potragom za međunarodnim tržišnim nišama. STEM područje ima posebnu odgovornost u optimizaciji ekonomije obujma u hrvatskim uvjetima. Pokretljivost, neprekidna široka eksterna potraga, te sposobnost brze interne proizvodno-organizacijske prilagodbe, sredstva su koja globalno količinski „sitnog“ sudionika, transformiraju u lidera kvalitete (mikro) niša svjetskog tržišta. Društveno-humanističko i umjetničko područje (DHU) i društvo 5.0. U DHU obrascu naglašena je odgovornost za socijalne i bioetičke izazove društva

koje nosi 4. industrijska revolucija. Kraticom- društvo 5.0. u inicijalnoj se japanskoj varijanti teži uskladiti 5 ključnih elemenata održivog ekonomskog razvoja u uvjetima 4. industrijske revolucije, s rješavanjem 5 ključnih socijalnih problema koje takav razvoj donosi; (I). tako rastuću energetska potrebu ekonomskog razvoja valja uskladiti s društvenom potrebom smanjenja emisije stakleničkih plinova, (II) rastuću ekonomsku potrebu za hranom treba uravnotežiti s rastom proizvodnje i smanjenjem gubitaka (propadanjem zaliha) hrane, (III) produženje životnog vijeka kao rezultata ekonomskog napretka i prateće starenje stanovništva mora se uravnotežiti s rastućim socijalnim troškovima starećeg društva, (IV) ekonomsku činjenicu sve oštrije međunarodne konkurencije potaknute rastom industrije 4.0. valja korigirati društvenim konceptom održive industrijalizacije, (V) rastuću koncentraciju bogatstva i rastuće regionalne ekonomske nejednakosti, treba se uravnotežiti društvenom redistribucijom bogatstva i korekcijom globalnih regionalnih nejednakosti . No razrada hrvatska varijante društva 5.0., upućuje na predvidive dodatne učinke industrije 4.0., koji dotiču i duboka egzistencijalna pitanja ljudske vrste, na koja DHU područje mora tražiti odgovore širenjem konteksta i koncepta društva 5.0. Nazire se, po svemu sudeći, kako umjetna inteligencija (AI), kao „tehnološka“ podloga novog društva sa sposobnošću procesuiranja bezbrojnih milijardi senzorskih informacija, iz realnog svijeta, u virtualne operativne instrukcije i natrag u fizički svijet, višestruko premašuje trenutne ljudske sposobnosti. Razlog su kako prirodno različite individualne sposobnosti, tako još više i (još uvijek) biološki ograničena životna dob čovjeka. Njeno eventualno razmicanje u „trokutu“ između individualno dešifriranog ljudskog genoma, nano/piko tehnologije i sintetske biologije, najavljuje svijet i društvo čiji su obrisi jedva dohvatljivi s postojećim spoznajnim kategorijalnim aparatom. U DHU području hrvatska je znanost i umjetnost odgovorna za otvaranje potpuno novih prostora ljudske slobode znakovito praćene novim moralnim, etičkim, bioetičkim, sociološkim, kulturnim, političkim, ekonomskim i inim dubinskim propitivanjima. Traže se inovativne kombinacije univerzalnih istraživačko-umjetničkih sloboda u pravno-institucionalnom i kulturno-umjetničkom razvoju hrvatskog nacionalnog populacijskog, kulturno-povijesnog i lingvističkog prostora. To će vjerojatno tražiti neočekivane sinteze onoga što danas razdvajamo kao filozofsko-humanistička, društvena, biomedicinska i prirodno-tehnička znanja. Ta neodgodiva potraga za novim paradigmama umovanja, vjerojatni je („sutrašnji“) nastavak strukturnih reformi koje su sada na redu, što i njih čini dodatno zahtjevnima, a znanstvenu akademsku zajednicu dodatno odgovornom. 4. Razvojna odgovornost znanstvene akademske zajednice Krajnje pojednostavljeno, za dostizanje prosjeka razvijenih zemalja EU, Hrvatskoj treba godišnja stopa rasta BDP od oko 6 % u slijedećih 30 godina, uz poduzetnički stimulativniju i socijalno prihvatljiviju raspodjelu dohotka. Koliko je to izazovna i osjetljiva zadaća podsjeća nas činjenica da je u 40 godina od 1980. do 2020. g. prosječna hrvatska stopa rasta BDP bila oko 0,2 % godišnje. Kako se u tom razdoblju stanovništvo prosječno smanjivalo po stopi od oko -0,3 %, prosječna godišnja stopa rasta BDP p.c. (po stanovniku) je nešto viša i iznosi oko 0,5 % (Grafikon 1.) Grafikon 1. BDP i BDP p.c. 1980-2020 (u tekućim \$ 1990) Grafikon je

dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozuj ak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 19 Izvor: Izračun I. Družić prema publikacijama; DZS RH 1992-2020 i RZS SRH 1980-1991. Valja naglasiti, kako rasta praktički nema od 1980. godine, kad je usvojen prvi tzv. „stabilizacijski obrazac“ ekonomske politike Svjetske banke i MMF, koji je u redizajniranom obliku potvrđen Stabilizacijskim programom Vlade RH 1992 i koji u osnovi traje do danas . Uz potpuno uvažavanje ogromnih ljudskih i materijalnih žrtava tijekom Domovinskog rata, zajednički je nazivnik hrvatske dugoročne ekonomske stagnacije vjerojatno u tzv. „zamci srednjeg dohotka“. Stoga i odgovornost znanstvene zajednice za stručnu podlogu ukupnog društvenog razvoja, proizlazi iz empirijski potvrđene studije ekspertnog tima Svjetske banke kojeg je predvodio nobelovac M. Spence u predvečerje krize 2008. godine. Studija je utvrdila da zemlje srednjeg dohotka, kakvom je Hrvatska postala krajem 1970-tih, mogu iz „zamke stagnacije“ izići ako preoblikuju razvojnu paradigmu temeljenu na klasičnoj industrijalizaciji (željezo, čelik, petrokemija) i kvantitativnom rastu ukupne i zaposlenosti žena što uz rast standarda povratno smanjuje prirodni priraštaj. U tim uvjetima izvor rasta nije više broj (kvantiteta), nego kvalificiranost (kvaliteta) zaposlenih. Radna snaga postaje ljudski potencijal a rast, prema nalazu Spenceovog tima, postaje razvoj temeljen na obrazovanju, znanju i inovacijama . Koliko je to teška zadaća potvrđuje empirija po kojoj je takvim razvojem svega 6 zemalja u svijetu, uspjelo sustići najrazvijenije. Sve su ostale (pa i Hrvatska) ostvarile usporen-stagnantan rast s širećim razvojnim jazom prema najrazvijenijima. Hrvatskoj razvojnoj strategiji, među ostalim, osobito bi značajnom trebala biti empirijska potvrda ovih postavki u brojnim zemljama. Opsežnim testiranjem većeg broja varijabli u čitavom nizu zemalja, opaženo je kako se rastom broja studenata i visoko obrazovanih u strukturi radne snage smanjuje opasnost zamke srednjeg dohotka . Ekstenzivnom ekonometrijskom analizom makroekonomskih indikatora, strukture poreznog sustava, dohodovnih razlika, demografskih trendova, financijskih agregata, vanjsko-trgovinske otvorenosti, kvalitete institucija u zemljama Latinske Amerike, rast visokog obrazovanja i podizanje kvalitete srednjeg obrazovanja, redovito je na drugom mjestu (nakon kvalitete institucija pravne države), čimbenika ubrzanog rasta odnosno prevladavanja zamke srednjeg dohotka na (rijetkim) pozitivnim primjerima Trinidada i Tobaga, Urugvaja i Čilea Hrvatska demografska gibanja bjelodano ne samo potvrđuju nego i amplificiraju ove učinke. Dugotrajan negativan prirodni priraštaj, samo u desetljetnom razdoblju 2010-2019 rezultirao je oko 130 000 višim mortalitetom od nataliteta, ili s prosječno godišnje 13 000 više umrlih, nego rođenih . Istodobno iz Hrvatske je u desetljeću 2010-2019 emigriralo/iselilo preko 253 000 stanovnika. Kada uzmemo u obzir imigraciju/useljavanje u Hrvatsku tada je „neto“ odljev preko 112 000 stanovnika . Kako su demografske dugoročne projekcije u svjetskim razmjerima vrlo pouzdane, tako se s relativnom pouzdanošću može predvidjeti da će Hrvatska u 2031., pri sadašnjim trendovima, imati oko 3,7 milijuna stanovnika, što znači da će se broj stanovnika u odnosu na 2001. smanjiti za oko 756 000 odnosno oko 17 %. Naličje procesa je

ubrzano starenje stanovništva pa je u Hrvatskoj prosječna starost porasla od otprilike 32 godine u 1961, godini na 42 godine u 2011.g . Osobito je za hrvatsku razvojnu perspektivu značajna prognoza po kojoj bi, pri nepromijenjenim sadašnjim trendovima, Hrvatska u 2050 mogla imati preko 30 % stanovništva starog 65 i više godina. To ne samo da ograničava potencijale ubrzanog rasta, nego situaciju čini ekonomski neodrživom . Te spoznaje, uronjene u nazočnu hrvatsku gospodarsku i socijalnu strukturu, valja neprestance obnavljati novim činjenicama i analizama. Nema niti jedne zemlje na svijetu koja u današnjim uvjetima svoje razvojne uspjehe, u okruženju oskudnosti ljudskih potencijala, bilo da se radi o zadržavanju statusa visoke razvijenosti, bilo da se radi o dostizanju najrazvijenijih, nije temeljila na visokom obrazovanju, znanosti te istraživanju i razvoju.

IV. OCJENA STANJA – SAMOODGOVORNOST AKADEMSKE ZAJEDNICE Nedvojbena samoodgovornost započinje nalazom, prema kojem hrvatska znanstvena i visoko-obrazovna zajednica ne daje potreban stručan javni doprinos preskakanju „mentalnog zida“ koji znanost i visoko obrazovanje, umjesto u ključnu investiciju novog razvoja, smješta u proračunski trošak koji po definiciji treba minimizirati. Tvrdnja kako znanost ima rješenja, a visoko obrazovanje djelomično solidne rezultate, ali ih politika ne sluša, nije razumljiva ni politici niti običnom građaninu. Konstruktivno mijenjanje odnosa znanosti, visokog obrazovanja i nositelja društvenih odluka zahtjeva, od akademske zajednice, preuzimanje odgovornosti, umjesto iznalaženja opravdanja. (Samo)kritična odgovornost je pretpostavka razumnog definiranja reformskih ciljeva. Nasuprot tome nizanje opravdanja kao (tuđih) grešaka, pretpostavka je supstitucije reforme birokratskim natezanjima oko preraspodjele ovlasti u sustavu. Veće povjerenje u potencijale nacionalne znanosti, koja najvećim dijelom ne samo da je pripravna, nego praktički jedina posjeduje znanja potrebna za modeliranje suvremenog razvoja, bez daljnje devastacije nacionalne kulturno-društvene i gospodarske strukture, započinje se graditi otvorenom i objektivnom ocjenom stanja. Veće povjerenje u hrvatsko visoko obrazovanje, kvalitetu kojeg treba bitno unaprjeđivati promišljenim i dubokim strukturnim reformama, temelji se na solidnoj preddiplomskoj i dijelom diplomskoj nastavi. To potvrđuje interes velikih stranih kompanija, koje u sve većem broju nude studentima hrvatskih sveučilišta stipendije i buduće zaposlenje, već na trećoj godini studija. Pored toga naši diplomanti s lakoćom upisuju poslijediplomske studije elitnih europskih i američkih sveučilišta. Bitno i cjelovito treba unaprijediti doktorske (poslijediplomske) studije, koji su inovacijski najdragocjeniji i koje neizostavno treba istraživački povezati sa znanstvenim institutima, a projektno s društvenim i gospodarskim subjektima gdje je to moguće.

IV-1. ZNANOST I INOVACIJE Komparativnom analizom podataka iz statističkih publikacija EU bjelodano je zaostajanje RH u 2000-ima, osobito nakon krize 2008. godine. U svim bitnim elementima znanstvene politike Hrvatska se nalazi uglavnom između 25. i 27. mjesta od donedavnih 28 članica EU: znanstvenoj produktivnosti mjerenoj međunarodnom vidljivošću i citiranošću, broju istraživača u ekvivalentu punog radnog vremena (FTE), inovativnosti i broju patenata, broju i razvijenosti istraživačkih jedinica u gospodarskim subjektima, izdvajanjima poslovnog sektora za istraživanje i razvoj,

kao i nacionalnim javnim/proračunskim izdvajanjima. Snažniji priljev sredstava EU fondova nakon 2018, vidljivo je poboljšao status pojedinih elemenata znanstveno-istraživačkog procesa, ali ne dovoljno da bi se ukupna slika bitnije promijenila. 1. Hrvatski i EU trendovi znanstvenih istraživanja

Europska je unija identificirala „velikih 5“ – Amazon, Apple, Facebook, Google, Microsoft, – kao „kralježnicu“ oporavka i nove razvojno-konkurentne dinamike SAD-a nakon krize 2008. Covid-19 kriza, transformirala je ovaj pristup SAD-a u izravan „Osam godišnji državni plan razvoja infrastrukture“ koji je „težak“, do sada nezabilježenih 2 tisuće milijardi dolara, planiranih državnih investicija. U njemu se među prioritetima nalazi i 50 milijardi ulaganja u proizvodnju poluvodiča, 46 milijardi u električna vozila, 26 milijardi u inovacijske hubove, 180 milijardi investicija u istraživanje i razvoj visokih tehnologija, 100 milijardi u obrazovanje i 100 milijardi dolara u digitalnu infrastrukturu. Tako kreirana investicijska potražnja velike će američke digitalne i ostale tvrtke pretvoriti u tržišne gigante. Europski strateški „odgovor“, u „Višegodišnjem financijskom okviru 2020-2027 (VFO), prije Covid-19 krize, „predviđao je 360 milijardi eura zajmova i 390 milijardi eura bespovratnih sredstava („grantova“), kojima se namjeravalo, u proračunskom razdoblju 2021-2027, definitivno prevladati posljedice financijske krize 2008. U području znanosti bilo je naglašeno modeliranje platformi koje će ubrzati transformaciju evidentno kvalitetnoga znanstveno istraživačkoga doprinosa u inovacijsku primjenu i nove tehnologije. Motor novoga razvoja su inter/multi/transdisciplinarna istraživanja kojima se integriraju STEM i DH područja u njegovu cjelovitu tehnološko inovacijsku podlogu i preduvjet daljnjeg napose „zelenog“ razvitka. Vjerodostojnost odlučnosti EU da promijeni stanje i podigne konkurentnost svojih znanstvenih istraživanja i inovacija, pridaje opredjeljenje da se izdvajanje za istraživanje i razvoj (I&R) od prosječnih oko 2 % u 2014., u 2020-tima poveća na 3 % BDP. Pored povećanja izdvajanja poslovnoga sektora to je podrazumijevalo da se nakon 2020. udvostruči proračun EU za razvoj i istraživanje. No Covid-19 kriza promijenila je ne samo iznose nego i koncept ekonomske i proračunske politike. Izmijenjena ekonomska strategija podrazumijevala je stapanje VFO s instrumentom Europske komisije nazvan „EU slijedeće generacije“ (Next Generation EU- NGEU), NGEU, čiji je središnji dio „Plan otpornosti i oporavka“. To je rezultiralo, do tada neslućenim, planom od preko 2 tisuće milijardi eura, s naglaskom na istraživanje i inovacije te klimatsku i digitalnu tranziciju (Ne)pripravljenost Hrvatske prije i nakon krize izazvane Covidom-19, razvidna je iz slijedećih činjenica; Hrvatska se sa 1,03 % izdataka za I&R u 2004. nalazila na 16. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska se sa 0,79 % izdataka za I&R u 2014. nalazila na 25. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska se sa 0,97 % izdataka za I&R u 2018. nalazila na 21. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska je, što je iz ovih podataka vidljivo, među rijetkim članicama EU koja je u 15 godišnjem razdoblju 2004-2018. smanjila udjel izdvajanja za I&R u BDP, unatoč priljevu EU fondova koji je „popravio“ rang, pa je sada Hrvatska na 21. umjesto 25. mjestu. No to je još uvijek značajno udaljeno od 16. mjesta 2004. godine. Negativan učinak divergencije umjesto konvergencije prema trendovima financiranja istraživanja u EU, jasno dokumentira početni nalaz

(Tablica 1.). Tablica 1. Izdaci za istraživanje i razvoj (% udjel u BDP-u i u apsolutom iznosu, milijuni eura) 2004., 2014. i 2018. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 24-25. Izvori: Eurostat „News Release 209/2015, Eurostat (2021) Gross domestic expenditure on R&D (GERD). https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_20/default/table?lang=en 2. Kompatibilnost znanstvenoistraživačkih politika Hrvatske i Europske komisije (EK) Narečena je ocjena razvidno polazište EU u motrenju hrvatskoga sustava znanosti i visokoga obrazovanja. EU za ostvarenje nekolicine ključnih strateških ciljeva „bilancira“ konkretna potrebna financijska sredstva, čineći tako svoju strategiju održivom i izvedivom. Držeći se istih načela, Europska komisija (EK) redovito (godišnje) ocjenjuje pripravljenost svake članice, pa tako i Hrvatske, da svojim politikama ostvaruje nacionalne ciljeve i doprinese rastu kvalitete i konkurentnosti znanstvenih istraživanja i inovativnosti Europske unije. Europska komisija konstatira kako je zaostajanje hrvatskoga sustava I&R za ostalim članicama EU uvelike rezultat oskudnih javnih ulaganja, a potom i: fragmentiranosti hrvatskih institucija visokoga obrazovanja, nedostatka poticaja za karijere istraživača, zanemarivanja relevantnosti internacionalizacije hrvatske znanstvene i inovacijske arene . Trendovi izdataka potvrđuju redosljed uzroka hrvatskoga zaostajanja koji, prema nalazu EK, na prvo mjesto stavlja javno financiranje. Hrvatski izdaci (2005) za I&R od 72,5€ po stanovniku bili su za 5,6 puta niži od EU prosjeka od 408,6€. Deset godina kasnije (2014.), hrvatskih 80 € bilo je 7 puta niže od prosjeka EU od 558,4 €. U 2018. „vratili“ smo se, u relativnim odnosu, na 2005.g. Valja svakako napomenuti kako su izdaci za znanost, istraživanje i razvoj između 2014. i 2018., osobito nakon 2016. godine, porasli za 50 % od 80 na 122 € po stanovniku. To je svakako značajan napredak i konkretan rezultat hrvatskog pristupanja EU. U tom kontekstu valja konstatirati dvije činjenice. Prvo, ovo povećanje u prvom je redu nastalo pribrajanjem prispjelih sredstava EU kohezijskih fondova u nacionalne izdatke. Drugo, paralelno s hrvatskim, rasli su izdaci i drugih članica, tako da su hrvatska 122 € (s uključenim EU fondovima) 5 puta niža od EU prosjeka od 613 €. Time smo se u relativnom odnosu prema EU „vratili“ na 2005. godinu (Tablica 2.). Tablica 2. Bruto domaći izdaci za I&R po stanovniku od 2005. do 2018. (u eurima €). Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 27. Izvor: Eurostat (2021) GERD by sector of performance and source of funds https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=rd_e_gerdfund&lang=en Dosad izloženi raskoraci Hrvatske u odnosu na znanstveno obrazovne politike gotovo svih ostalih članica EU, rezultirali su nepovoljnim trendovima u razvoju ljudskih istraživačkih potencijala koji su i pretpostavka i odlučujući čimbenik kvalitete i konkurentnosti. Zamjetne oscilacije u broju istraživača s padom u 2014. godini u odnosu na 2010. godinu i porastom u 2016. godini, ne mijenjaju činjenicu da je u promatranom razdoblju Hrvatska prema broju od 1,8 istraživača na 1000 stanovnika, na dnu EU ljestvice. Jedino su Cipar i Rumunjska iza naše zemlje (Grafikon

2). Grafikon 2. Broj istraživača na 1.000 stanovnika. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozuj ak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 28. Izvor: Eurostat (2019b), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/science-techno logy-innovation/overview> Kombinacija dugoročno niskih ulaganja i posljedično maloga broja istraživača dovela je Hrvatsku, ispred Bugarske i Rumunjske, na začelje članica EU prema JRC indikatoru znanstvene izvrsnosti, koji je sintetski pokazatelj broja izvrsnih članaka, međunarodnih patenata i ERC grantova po stanovniku (Grafikon 3.). Grafikon 3. JRC kompozitni indikator znanstvene izvrsnosti za 2018. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozuj ak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 28. Izvor: European Commission (2020) The Adjusted Research Excellence Index 2020 <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository /handle/JRC122029> Veliko značenje pojedinih elemenata kompozitnoga JRC indikatora (vrhunska znanost i ERC projekti/grantovi inovacije i projekti/grantovi (Obzor 2020)), traži njihovu pojedinačnu analizu. Vrhunska znanost. Predstavljena je kao postotak objavljenih vrhunskih znanstvenih radova u odnosu na sve objavljene znanstvene radove. Prema tom indikatoru Hrvatska je na pretposljednem (ispred Bugarske) mjestu s ispod 4 % od ukupnog broja znanstvenih publikacija objavljenih u 10 % visoko citiranih znanstvenih publikacija (Grafikon 4). Kako vidimo, vrhunska znanstvena produkcija neznatno varira od otprilike 3,5 % do otprilike 3,8 % u tri trogodišnja citatna razdoblja, tijekom osamnaest godina. Analizu ovako nepovoljnog pokazatelja valja usporediti s gornjim podacima o udjelu izdataka za I&R u BDP-u. U razdoblju 2005-2014 oni su najprije pali za 23 % (od 1,03 na 0,79), odnosno smanjili su se u apsolutnom iznosu od 345 na 340 milijuna eura. Nakon toga su povećali udjel u BDP za 23 % između 2014 – 2018 odnosno povećali su u apsolutnom iznosu od 340 na 501 milijun eura. Hrvatska nije, tijekom tih 15 godina, znatnije povećala vrhunsku znanstvenu produkciju (broj publikacija). To je svakako neuspjeh, koji povezan s činjenicom kako, uz zabilježene oscilacije, pad udjela za istraživanje i razvoj u BDP u dugom razdoblju, upućuje na dostignutu graničnu efikasnost sustava odnosno iscrpljenost unutarnjih rezervi i žurnu potrebu poticajnih financijskih i institucionalnih reformi, te povećano investiranje u opremu, publikacije i publiciranje. Grafikon 4. Vrhunskih 10 % visokocitiranih publikacija 2000., 2007. i 2016. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozuj ak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 29. Izvor: European Commission (2020b),) Science, research and innovation performance of the EU 2020. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/srip/2020/ec_rtd_srip-2020-report.pdf Situacija stagnirajuće vrhunske znanstvene „proizvodnje“ uz blago rastuću - „produktivnost“, snažno se negativno reflektira na međunarodnu konkurentnost. Nedovoljna visokocitirana znanstvena produkcija, transformira se u činjenicu kako je Hrvatska nositelj tek dvaju vrhunskih ERC grantova/projekata. Usporedbe radi, Slovenija i

Litva imaju po 1, Finska 56, a Belgija 100 (Grafikon 5.). Grafikon 5. Broj ERC projekata po zemljama 2017. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 30. Izvor: European Commission (2018) European Commission (2018b) Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018, str. 161

Značenju ovoga pokazatelja pridonosi informacija kako su Hrvati na inozemnim institucijama nositelji 19, a u domovini 3 ERC granta/projekta. Tom činjenicom uzroci nepovoljnog stanja postaju jasniji. Nije dakle primaran uzrok kvaliteta istraživača i relevantnost istraživačkih ciljeva. Hrvatski istraživači u inozemstvu u jakoj konkurenciji domicilnih, dobivaju elitne europske projekte. Radeći na vrhunskoj suvremenoj opremi i u poticajnom institucionalnom okruženju, oni bjelodano postižu vrhunske rezultate. Istodobno se ti rezultati ne postižu u hrvatskim uvjetima. To je očekivan ishod kada se analizira kvantiteta i kvaliteta kapitalne istraživačke opreme, njezina koncentracija i dostupnost te stupanj zastarjelosti i model održavanja. Nacionalna krupna (kapitalna) istraživačka oprema sama po sebi nije dovoljno relevantna infrastruktura, da bi mogla privući elitna europska sredstva, što potiču „cutting edge“ istraživanja bazirana na najsuvremenijoj opremi obično visoke vrijednosti. Pored toga donedavna koncentracija gotovo $\frac{3}{4}$ vrijednosti kapitalne opreme u četirima znanstvenima institucijama, odnosno gotovo $\frac{1}{2}$ u Institutu Ruđer Bošković proizvodi dodatan nepovoljan utjecaj. Naime u situaciji neriješenih troškova „hladnoga pogona“ (održavanje, servisiranje, plaće operatora opreme, eksperimentalni materijali), financiranje uglavnom pada na teret troškova redovite djelatnosti matične institucije. To sa svoje strane često ograničava dostupnost opreme istraživačima iz ostalih znanstvenih i znanstveno obrazovnih organizacija. Inovacije.

Relevantna analiza niske inovativnosti i malog broja inovacija u Hrvatskoj, nužno mora početi od potražnje gospodarskih subjekata za I&R i inovativnim aktivnostima. Potražnja je pak uvelike zadana strukturom odnosno ekonomskom/financijskom snagom poduzeća da ulažu u I&R i ustrojavaju vlastite istraživačke jedinice. Ona u Hrvatskoj iznosi niskih 0,38 % BDP-a, stavljajući nas na 24. mjesto u EU, „ispred“ Latvije, Cipra i Rumunjske. Tehnološki zaostale i u prosjeku usitnjene hrvatske tvrtke objektivno ne mogu snositi troškove istraživanja i razvoja. Među bitnim uzrocima poslovno-organizacijske insuficijentnosti hrvatskih tvrtki za intenzivniju inovativnu aktivnost je činjenica da je Hrvatska umjesto „prirodne terciarizacije“ i relativne deindustrijalizacije doživjela drastičnu i naglu apsolutnu deindustrijalizaciju bez potrebnoga restrukturiranja i modernizacije. Strategija pametne specijalizacije (S3) to posredno evidentira u niskoj zaposlenosti od 5000 do 10000 ljudi u 5 ključnih sektora novoga inovativnoga razvoja. Posljedice niske tehnološke razine i ovakva stanja potražnje poslovnoga sektora za inovativnom aktivnošću među ostalim su i sljedeće: 4,34 patentne prijave na milijun stanovnika 2013. g., što je Hrvatsku stavilo na pretposljednje (ispred Rumunjske) mjesto među članicama EU, 4,84 patentne prijave na milijun stanovnika 2017. g., što je Hrvatsku, ostavilo na pretposljednjem mjestu (ispred Rumunjske), bez razvidnijega napretka u inovacijama (Grafikon 6.) Grafikon 6. Broj patenata na milijun stanovnika (2017.).

Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 32. Izvor: Eurostat (2021), Prijave patenata Europskom uredu za patente (EPO), https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=pat_ep_ntot&lang=en visoki troškovi inovacijske aktivnosti kao posljedice niskog intenziteta razvidni u četiri puta višim hrvatskim troškovima u odnosu na njemačke, odnosno četiri puta višim izdacima po patentu registriranom u SAD-u (Grafikon 7). Grafikon 7. Potrebna investicija po patentu registriranom u SAD-u. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 32. Izvor: World Bank (2013) „Overview of the Research and Innovation Sector in the Western Balkans, World Bank Technical Assistance Project (P123211), str 9“ Povratan učinak narečene inovacijske slike i njezinih uzroka relativno je niska pozicija u globalnoj konkurentnosti, koja je pak u skladu s ekonomskom snagom nacionalne ekonomije. Hrvatska se po ekonomskoj snazi odnosno prema vrijednosti BDP-a iskazanoj u američkim dolarima prema nominalnom tečaju nacionalnih valuta prema trima svjetskim listama; Međunarodni monetarni fond – IMF, Svjetska banka – WB i Ujedinjeni narodi – UN, nalazi između 76. i 78. mjesta između 200-tinjak zemalja. To mjesto gotovo u cijelosti odgovara 74. mjestu prema Globalnom indeksu konkurentnosti Svjetskoga ekonomskoga foruma . Tu „ravnotežnu“ sliku narušava nizak (106.) rang u inovacijama unutar Globalnoga indeksa konkurentnosti kao „potvrda“ nepovoljne inovacijske aktivnosti. Najveći „doprinos“ nepovoljnom „sintetskom“ inovacijskom rangu daju: - Vladina nabava naprednih tehnoloških proizvoda - 134, - Kapacitet za inovacije - 120, - Suradnja znanosti i industrije u istraživanju i razvoju-118, - Ulaganje poduzeća u istraživanje i razvoj -97, a potom slijede, - Dostupnost znanstvenika i inženjera - 95 i „najmanji“ problem - Kvaliteta znanstveno-istraživačkih institucija - 66 Valja svakako napomenuti kako je Hrvatska u posljednje vrijeme znatno napredovala u nekim aspektima inovacijske aktivnosti kao što je korištenje informacijske tehnologije i umrežavanje što je poboljšalo indikatore proizvodnih inovacija u malim i srednjim poduzećima (43 % iznad EU prosjeka), inovacija poslovnih procesa (21 % iznad EU prosjeka) i povećalo broj poduzeća koja dodatno obrazuju zaposlenike u primjeni ICT tehnologija (20 % iznad EU prosjeka). No zaostajanje je i dalje bjelodano u izdvajanjima poslovnog sektora za R&D (oko 65 % ispod EU prosjeka), dok su izdvajanja po zaposlenome oko 76 % ispod EU prosjeka. Osobito značajno što je broj zaposlenih ICT stručnjaka 25 % niži od EU prosjeka . Uočeno stanje upućuje na potrebu „obrnutoga“ pristupa od uobičajenoga, prema kojemu se potražnja gospodarstva i „unutarnja“ razvojna potreba poduzeća da održi i unaprijedi konkurentnost materijalizira u ulaganjima u I&R te rast inovacija. Potreba „inovativne“ inovacijske politike nužna je i zbog diferenciranih hrvatskih regionalnih socio-povijesnih obilježja što rezultira specifičnostima inovacijske kulture s jedne te tretiranja inovacijske politike kao „neželjenog djeteta“ u krugu kreatora državnih politika . Valja primijetiti kako se situacija bitno mijenja usvajanjem „Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do

2030“, kojom inovacije postaju prioritet kao dio prvog strateškog cilja u prvom razvojnom smjeru (Konkurentno i inovativno gospodarstvo“ . Nove hrvatske strateške okolnosti zahtijevaju, među ostalim, i (samo)osposobljavanje znanosti ne samo da čeka „narudžbe“ iz prakse, nego i da (dodatnim transparentnim financiranjem) „kreira“ potražnju za istraživačkim projektima koji unapređuju poslovanje i konkurentnost, okupljajući poduzetnike u centrima izvrsnosti, centrima kompetencije, znanstveno-tehnologijskim parkovima, klasterima, spin-off i spin-out pothvatima i drugim oblicima. Ovako neizravno „subvencioniranje“ i podizanje konkurentnosti nacionalnoga gospodarstva predviđeno je hrvatskim strateškim dokumentima i propisima i dopušteno EU pravilima slobodne tržišne utakmice. 3. Učinkovitost hrvatskih ulaganja u znanost

Analizirajući učinkovitost hrvatskih ulaganja u znanost, Europska komisija, pored već spomenute niske razine i padajućega udjela javnih ulaganja u znanost 2008. - 2015., upućuje na rezultirajuću nepovoljnu strukturu odnosno niski udjel izdataka za „infrastrukturne“ sektore u proračunskim izdacima, koji su preduvjet suvremenoga razvoja: „.....trendovi indiciraju da se udjel izdataka za promet i obrazovanje smanjio u razdoblju 2008. -2015.“

Raščlanjujući učinkovitost hrvatskih javnih/proračunskih izdataka, Europska se komisija oslanja na poredbeno Izvješće o znanstvenim, istraživačkim i inovacijskim performansama EU. EK naglašava kako su hrvatski rezultati u učinkovitosti korištenja kompatibilni odnosno u suglasju s rezultatima peer skupine zemalja (Poljska, Latvija, Slovačka,) dakle sa zemljama sa sličnim investicijama u znanost u odnosu na BDP. Međutim, u usporedbi s EU prosjekom Hrvatska ima vrlo slabe rezultate u kvaliteti znanstvenoga outputa , jer među 10 % svjetski najcitiranijih publikacija kao postotkom ukupnih znanstvenih publikacija ima 4,1 % u odnosu na EU prosjek od 11,1 % (Grafikon 8). Grafikon 8. Najboljih 10 % znanstvenih radova kao funkcija udjela javnih izdataka za istraživanje i razvoj u BDP-u, 2014. (citatno razdoblje 2014.-2016.). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozuj ak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 35. Izvor: Science, Research and Innovation performance of the EU 2018 str. 162, Figure I.4-A Dvije godine kasnije globalna se situacija nije bitno promijenila, iako se naziru strukturni pomaci. SAD imaju višu kvalitetu znanstvene produkcije od EU iako imaju niži intenzitet javnih ulaganja. Južna Koreja i Japan pokazuju niži odjek znanstvene produkcije u odnosu na intenzitet javnih ulaganja. Kineska se razina znanstvene izvrsnosti približava EU. Obje EU regije kojima Hrvatska pripada; Mediteran i istočna Europa, imaju i niže razine ulaganja u I&R i nižu razinu znanstvene izvrsnosti od EU prosjeka . Hrvatska je pak svoje slabe rezultate dodatno pogoršala jer ima ispod 4 % od ukupnih znanstvenih publikacija među 10 % svjetski najcitiranijih, iako se povećao intenzitet javnih ulaganja u I&R (Grafikon 9.) Dio objašnjenja mogla bi biti promjena u strukturi hrvatskih javnih ulaganja. Naime, kao što je već napomenuto, nakon 2016. godine počinje povećan priljev sredstava EU fondova, među ostalim i za poboljšanje znanstvene izvrsnosti. Ta se sredstva statistički pribrajaju izdacima hrvatskog državnog proračuna za znanost i visoko obrazovanje. No kako se radi u najvećoj mjeri o ulaganjima u znanstveno-

istraživačku infrastrukturu (opremu i građevinske radove), to zahtijeva stanovito investicijsko (maturizacijsko) razdoblje od početka ulaganja do njihovog završetka odnosno do početka punog istraživačkog „pogona“. Grafikon 9. Najboljih 10 % znanstvenih radova kao funkcija udjela javnih izdataka za istraživanje i razvoj u BDP-u, 2016. (citatno razdoblje 2016.-2018.). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 36. Izvor: European Commission (2020) Science, Research and Innovation performance of the EU 2020 str. 373. Spoznaja kako je hrvatska znanstveno-istraživačka produkcija „u skladu“ s mediteranskim članicama EU (osim Italije) i „tranzicijskim“ susjedima u Srednjoj Europi, ali i da kvalitetom zaostaje za EU prosjekom, važna je za početnu ocjenu stanja, osobito stoga što se situacija donekle pogoršala između dva citatna razdoblja. Njena je dopuna i sugestija Europske komisije kako bez promjene u strukturi (nacionalnih) proračunskih izdataka u korist prometa te znanosti i obrazovanja, Hrvatska ne može ostvariti održivi rast. Zato je znanstveno-istraživačkoj produktivnosti Hrvatske kao male zemlje potrebno posvetiti dodatnu pozornost. Naime, kako javno izdvajanje za znanstvena istraživanja obuhvaća sva znanstvena područja, to stavlja u različiti položaj veće u odnosu na manje zemlje, odnosno „veće“ u odnosu na „manje“ jezike, u pojedinim znanstvenim područjima. U pojedinim znanstvenim područjima manje su zemlje odnosno njihove publikacije na materinskom jeziku od početka zakinite glede mogućnosti (konkurentnosti) publiciranja u svjetskim visoko citiranim časopisima. To se osobito odnosi na društvene i humanističke znanosti. Tako primjerice radovi koji se bave hrvatskim povijesnim, umjetničko-povijesnim, lingvističkim, ekonomskim, pravnim ili sociološkim temama, bitnima za hrvatski društveni, kulturni i gospodarski razvoj i nacionalni identitet i koji su pri tom objavljeni na hrvatskom jeziku, ne moraju biti zanimljivi široj svjetskoj znanstvenoj javnosti, pa je i mogućnost njihove objave u svjetskim časopisima u startu niža. No to se može odnositi i na prirodoslovno i/ili biotehničko područje kada istražuju pojave ili procese povezane sa specifičnostima hrvatskoga razvoja. To je za zemlju koja je kao Hrvatska, ne tako davno, stekla punu nacionalnu slobodu i državnu samostalnost osobito značajno pitanje, kojemu je potreban razuman i stručno uravnotežen pristup. Tako je u znanstvenoj produkciji važno biti međunarodno vidljiv i kvalitetu dokazivati objavom u visoko-citiranim svjetskim časopisima, što podrazumijeva i objavljivanje na svjetskim (uglavnom engleskom) jezicima. No isto tako je iznimno važno objavljivati znanstvene radove i na hrvatskom jeziku, kako bi se iznašli hrvatski termini za nove znanstvene pojave i procese, kako bi se iznašli hrvatski termini za nove znanstvene pojave i procese, te stabilizirali u uporabi u znanstvenoj i stručnoj javnosti. Jedino tako materinski jezik ostaje - „živ“ - i ne tone u lokalno narječje. Takva zadaća - objave u vrhunskim svjetskim časopisima na svjetskim jezicima i razvoj visoko kvalitetne znanstvene produkcije na materinskom jeziku - mora biti uzeta u obzir pri međunarodnim usporedbama, a osobito se mora uzeti u obzir kada se utvrđuju politika i kriteriji financiranja znanstvenih istraživanja. U tom je smislu podobna međunarodna analiza koja uspoređuje prirodne znanosti koje, imajući

uglavnom zajedničke (identične) predmete istraživanja, međusobno komuniciraju univerzalnim jezikom struke (nekoć latinskim, a danas engleskim). Naime usporedbe su dodatno objektivizirane kada su baza usporedbe „objavljivi“ radovi u prirodnim znanostima (na engleskom jeziku), umjesto ukupne znanstvene produkcije koja uključuje i međunarodno „neobjavljive“ radove (na hrvatskom jeziku u društvenim i humanističkim znanostima). Takvu analizu poduzima svjetski visoko citiran časopis Nature objavljivanjem Nature Global Indexa (NGI), kojim se uspoređuje znanstvena kvaliteta i produktivnost 100 zemalja (od 2016. godine 50 zemalja) u prirodnim znanostima, temeljem objavljenih radova u 68 najkvalitetnijih svjetskih časopisa u prirodnim znanostima. Pri tom se koriste dva pokazatelja. Prvi je Ukupan zbroj članaka („AC“ –article count). Drugi je „Ponderirani frakcijski zbroj“ (WFC – Weighted Fractional Count) (Nature Index Global, 2014). WFC se koristi kako bi se izbjegao prenaplašen utjecaj članaka iz područja fizike i astrofizike. Naime, četiri časopisa iz tih disciplina objavljuju oko 50 % svih radova u časopisima iz fizike – oko pet puta više od drugih disciplina. Stoga se podaci za astrofiziku i fiziku prikupljaju na isti način i njima se pridružuje jedna petina pondera (0,2) koja se pridružuje ostalim člancima . NGI 2014, koji za 2013 rangira zemlje prema vrijednosti WFC-a, stavlja Hrvatsku na 43. mjesto s vrijednošću AC-a od 105 i WFC-a od 22,66. Kako bismo usporedili efikasnost objavljenih istraživanja Hrvatske i ostalih članica EU prilagodili smo tablicu NGI-ja samo za zemlje članice EU, među kojima je Hrvatska rangirana na 19. mjesto Istodobno, prema statistici EU Hrvatska se s udjelom javnih Bruto izdvajanja za istraživanje i razvoj (GERDp - Gross Expenditure for Research &Development -public) od 0,4 % BDP-a nalazi na 23 mjestu među članicama EU (Tablica 3.). Tablica 3. Rangiranje članica EU prema efikasnosti javnih ulaganja (GERDp) u znanstvena istraživanja $\left[\frac{k}{k} \right] _GERDp$

Zemlja	NGI- rang	GERDp-rang	k_	GERDp
1 Ujedinjeno Kraljevstvo	2	16	8,00	2
2 Njemačka	1	4	4,00	3
3 Italija	4	15	3,75	4
4 Francuska	3	9	3,00	5
5 Španjolska	5	14	2,80	6
6 Poljska	11	20	1,82	7
7 Mađarska	17	24	1,41	8
8 Belgija	8	11	1,38	9
9 Irska	16	22	1,38	10
10 Rumunjska	20	27	1,35	11
11 Bugarska	21	26	1,24	12
12 Hrvatska	19	23	1,21	13
13 Grčka	15	18	1,20	14
14 Slovenija	18	19	1,06	15
15 Cipar	26	25	0,96	16
16 Portugal	13	12	0,92	17
17 Nizozemska	6	5	0,83	18
18 Latvija	27	21	0,78	19
19 Slovačka	23	17	0,74	20
20 Austrija	10	6	0,60	21
21 Luksemburg	25	13	0,52	22
22 Češka	14	7	0,50	23
23 Litva	24	10	0,42	24
24 Estonija	22	8	0,36	25
25 Švedska	7	2	0,29	26
26 Finska	12	3	0,25	27
27 Danska	9	1	0,11	

Izvor: obrada I. Družić prema Global Nature indeks 2014 i Eurostat news release 209/2015 Koeficijent efikasnosti javnih ulaganja u znanost i istraživanja ($k_ (GERDp)$) polazi od pretpostavke da je njegova jedinična vrijednost prema kojoj je rang javnih izdvajanja za istraživanje i razvoj (GERDp) jednak rangu u Nature globalnom indeksu, „normalna“ ili očekivana vrijednost. Svaka vrijednost veća od 1 čini izdvajanje efikasnim pa što je koeficijent viši, to je ulaganje (izdvajanje) efikasnije. Obrnuto, što je koeficijent niži od 1 odnosno bliži nuli, to je ulaganje neefikasnije. Jedinična efikasnost prikazana je crvenom crtom (Grafikon 9). Takvoj su efikasnosti najbliži Slovenija (rang prema NGI 18 a prema javnim ulaganjima GERDp ima rang 19) te Cipar (NGI rang 26 a GERDp rang 25). Te su zemlje prikazane crnim stupcima. Pojednostavljeno, njihov rang prema Nature

indeksu gotovo odgovara rangu prema udjelu izdvajanja za I&R u bruto domaćem proizvodu. Plavi stupci lijevo od jediničnih vrijednosti („crnih“ stupaca Cipra i Slovenije) predstavljaju zemlje koje financijski efikasno ulažu, dok stupci desno predstavljaju zemlje koje financijski neefikasno ulažu u znanstvena istraživanja. Prema tom pokazatelju, Hrvatska s oskudnim ulaganjima ulaže relativno efikasno (21 % iznad jedinične vrijednosti, „crveni“ stupac) i zauzima 12 mjesto prema financijskoj efikasnosti ulaganja među članicama EU u prirodnim znanostima (Grafikon 10.). Grafikon 10. Rang članica EU 2014. prema k_(GERDp). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 39. Izvor: obrada I. Družić prema Global Nature indeks 2014 i Eurostat news release 209/2015 Narečeno rezultira osobito zabrinjavajućom činjenicom prema kojoj je hrvatska znanost „zarobljena“ u tzv. niskoj ravnoteži deficita broja istraživača, odnosno kako pri općenito niskoj razini ukupnih ulaganja, relativno efikasno ulaže u znanost. Relativno mali broj radova objavljen s još manje uloženih financijskih sredstava daje nadprosječan rezultat. Potreba aktiviranja, ponajprije ljudskih, znanstvenih potencijala kao pretpostavke kvalitetnog gospodarskog rasta i ukupnog društvenog razvoja, nameće potrebu kontinuirane poredbene analize efikasnosti ulaganja u znanstvena istraživanja. Analiza nakon četiri godine pokazuje neočekivane strukturne pomake u efikasnosti ulaganja u znanost (Grafikon 11). Prema vrijednosti - k_GERDp u 2018. godini u odnosu na 2014. godini, iste su zemlje na prvih 6 mjesta, ali u izmijenjenom poretku. Španjolska se s petog probila na drugo mjesto promjenama oba ranga. U izdvajanjima (GERD) rang joj je pao za 2 mjesta od 14 na 16 (-14 %). Istodobno NGI rang je porastao od 5. na 4. mjesto (+20 %). Pojednostavljeno, s relativno manjim izdvajanjima, viši rang izvrsnih publikacija. S druge pak strane Njemačka je poboljšala GERD rang od 4. na 3. mjesto (+25 %) zadržavši isti NGI rang – 1. Pojednostavljeno, s relativno višim izdvajanjima, isti rang izvrsnih publikacija. Ovdje se uočava i ograničenje k_GERDp jer on daje samo rang (a „boljeg“ ranga od -1., nema), a ne broj publikacija koje su „donijele“ rang. Slijedećih 6 mjesta (7-12) je posebno zanimljivo jer se ovdje nalazi i Hrvatska, koja je popravila svoj k_GERDp rang od 12. na 11. mjesto, iako joj je vrijednost k_GERDp smanjena od 23 % na 11 % iznad EU prosjeka, što govori da promjene u „okruženju“ imaju prava strukturna obilježja. Drastičan je primjer Mađarska koja je prema k_GERDp rangu pala od 7. na 22. mjesto, od 41 % iznad do 29 % ispod jedinične vrijednosti, koju u obje godine predstavlja Cipar (Grafikon 11). Grafikon 11. Rang članica EU (2018) prema [(k)]_GERDp). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 40. Izvori; obrada I. Družić prema European Commission (2020) Science, Research and Innovation performance of the EU 2020 i NGI (2020/2021) <https://www.natureindex.com/country-outputs/gene-rate/All/global/All/score> Unatoč koncepcijskim postavkama i strateškim proklamacijama, realni indikatori (broj istraživača, izdvajanja u odnosu na BDP, broj primijenjenih inovacija) sve razvidnije guraju Hrvatsku na začelje EU. Pri tome je bijelodana korelacija

sa sličnim trendovima indikatora ukupnog razvitka i životnog standarda kojim Hrvatska također tone na začelje EU. IV-II. VISOKO OBRAZOVANJE 1. Dinamika hrvatskoga visokoga obrazovanja Hrvatsko državno osamostaljenje i stvaranje suverene demokratske države nakon 1990., stvorili su povoljno okruženje za razvoj visokoga obrazovanja, ostvarivši zapažene rezultate. To je okruženje izuzetno važno kako za kvalitetu ishoda učenja i stjecanje potrebnih kvalifikacija i zvanja, tako i za njihov utjecaj na opstojnost te društveni, gospodarski, kulturni i umjetnički boljitak vlastite države i njezine međunarodne civilizacijske stečevine. Bjelodana dinamika hrvatskog sustava visokoga obrazovanja, zabilježena je u trendu kojim je broj studenata više nego udvostručen: od gotovo 70 000 na 157 000. Uspješnost studiranja također je povećana. Broj studenata koji godišnje diplomiraju je utrostručen: od 10 tisuća na više od 33 tisuće. Osobito je dojmljiv obuhvat stanovništva u studentskoj dobi (19-23) tercijarnim obrazovanjem, koje je poraslo od 1/5 (22 %) na gotovo 2/3 (65 %) (Tablica 4.). Tablica 4. Razina obrazovanosti. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 41. Izvori: DZS (2009) Priopćenje br. 8.1.7 https://www.dzs.hr/Hrv/publication/2009/8-1-7_1h2009.htm, DZS (2021) Studenti upisani na stručni i sveučilišni studij u zimskom semestru ak. g. 2018./2019. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/08-01-07_01_2019.htm, DZS (2021c), Srednje škole. Kraj šk. g. 2018./2019. i početak šk. g. 2019./2020. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/08-01-03_01_2020.htm, Eurostat (2021e), Population on 1 January by age and sex https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo_pjan&lang=en Učinjeni su iskoraci u kvaliteti prema rezultatima akreditacije visokih učilišta provedenoj prema međunarodnim sustavima kvalitete i temeljem nalaza međunarodnih recenzenata. Naglasak je na uglavnom zadovoljavajućoj kvaliteti programa i nastavnika, a nezadovoljavajući su međunarodna suradnja (mobilnost) i objavljivanje u inozemnim publikacijama. Učinjen je i pomak u strukturi studija tako da je udjel studenata koji studiraju u društveno-humanističkom području u tom razdoblju smanjen s 59 % na 54 %. No treba napomenuti kako taj postotak uključuje, osim javnih koja se financiraju iz proračuna i privatna visoka učilišta. Privatna visoka učilišta kojima se broj studenata povećao za 46 % u ovom razdoblju (od 10.924 na 15.985) pretežitim dijelom programa pripadaju društveno-humanističkom području (oko ¾ studenata) gdje dominiraju programi poslovne ekonomije. Kad se to uzme u obzir tada se omjer javnog financiranja društvenih studija dodatno mijenja, tako da u 2018. g. imamo praktički izjednačen broj studenata u prirodno (bio)tehničkim u odnosu na društveno-humanističke i umjetničke studije s približnim omjerom 49:51. 2. Hrvatski, globalni i EU obrazovni trendovi Učinjeno dakako nije niti izbliza dovoljno jer su se u globalnim i europskim razmjerima, također zbili golemi iskoraci kao posljedica svrstavanja obrazovanja i znanosti u „infrastrukturne“ prioritete o kojima u bitnome ovisi uspješan ukupan rast te osobito rast konkurentnosti. Europska unija u svojim je strategijskim ciljevima (EU 2013.) među ostalim naglasila znanost i inovacije kao ključan razvojni čimbenik te prioritet podizanja razine

obrazovanosti i kvalificiranosti stanovništva . U visokoj naobrazbi taj se cilj definira kao udjel od 40 % tercijarno obrazovanih u strukturi radne snage u dobi od 25-65 godina, a negdje i više. Štoviše, rast udjela visokoobrazovanoga stanovništva vidi se kao jedan od bitnih elemenata izlaska iz krize 2008. godine, ali i kao bitan element dugoročnoga uspješnoga i održivoga rasta. Ekonomski najuspješnije zemlje EU-a poput Njemačke, u tom smislu najavljuju i povećanje javnih izdataka za visoku naobrazbu . Tad je (2011) u razvijenom dijelu EU-a udjel visokoobrazovanih u strukturi radne snage bio oko 30 %, a u Hrvatskoj oko 22 %. U slijedećem razdoblju, do 2018. godine, Hrvatska je bitno napredovala povećavši udjel tercijarno obrazovanih na 30,9 %. Prosjek EU 28 je 34,5 % a razvijeni dio (EU 15) ima prosjek od 37,2 %. Kako vidimo, EU je blizu ostvarenja cilja Obzora 2020. Nesporan hrvatski napredak stavljen u dugi komparativni rok od 2002. do 2018. osvjetljava aporije sustava. U 2002. Hrvatska je imala 19,2 % tercijarno obrazovanih, EU 27 je imala 22,2 % dok je razvijeni dio – EU 15, bio na 25,1 %. Hrvatska je razlika bila 3 odnosno 5,9 postotnih poena. U 2020. Hrvatska je na 30,9 %, što je velik napredak, EU 27 na 34,5 %, EU 15 na 37,2. Hrvatska je razlika sada 3,6 odnosno 6,3 postotna poena. Hrvatski relativni zastoj je ponajprije rezultat stagnacije do 2008. godine, tako da skok nakon 2011. nije uspio rezultirati očekivanom konvergencijom u ovom razdoblju. No ako se održi dinamika nakon 2015. može se, pri nepromijenjenim ostalim uvjetima, očekivati konvergencija u narednom proračunskom razdoblju EU (Tablica 5.).

Tablica 5. Udjel tercijarno obrazovanih u strukturi radne snage u dobi od 25 do 64 godine. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadjanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 43. Izvor: Eurostat (2021): Data explorer https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_agaed&lang=en

Dakle, razvojne potrebe najvećeg dijela članica EU diktiraju projekcije i strategije visokoga obrazovanja kojima se neprekidno povećava broj tercijarno obrazovanoga stanovništva, približavajući se 40 % i težeći dostizanju 50 % tercijarno obrazovanih do 2050. Iz toga proizlazi jednostavna orijentacijska kvantifikacija: Hrvatska bi trebala imati oko 200.000 više tercijarno obrazovanih nego što ih trenutno ima da bi bila na razini od oko 40 % njihova udjela u strukturi radne snage, koliko će uskoro imati razvijene članice EU-a. Uzroci takvog stanja napretka u rastu tercijarne obrazovanosti i nezadovoljavajuće dostignute razine, mogu se dijelom pronaći u komponentama globalnoga rangiranja 50 nacionalnih sustava visokoga obrazovanja Melbourne-skog instituta za primijenjena socijalna i ekonomska istraživanja među kojima su 22 članice EU. Nacionalni sustavi šest članica EU (Cipar, Luksemburg, Latvija, Litva, Estonija, Malta), nisu rangirani među 50 najbolje rangiranih svjetskih sustava. Hrvatska je prema ukupnom rangu na 43. mjestu, pri čemu su Bugarska i Rumunjska iza nje, što znači da je između 28 članica EU, Hrvatska na 20. mjestu. Ukupan rang rezultat je ponderiranja četiriju komponente: Ishodi-Output (40 %) najznačajnija su komponenta (broj objavljenih znanstvenih radova –ukupno i po stanovniku), prosječan čimbenik odjeka, rangiranje prema Šangajskoj listi, obuhvat populacije u studentskoj dobi tercijarnim obrazovanjem, broj istraživača na milijun stanovnika,

nezaposlenost tercijarno obrazovanih u odnosu na nezaposlene sa srednjim obrazovanjem u populaciji 25-64 godine. Upravo je prema toj najznačajnijoj komponenti Hrvatska rangirana, na 34. mjesto, znatno iznad ukupnoga ranga. Od članica EU iza nje su Bugarska, Rumunjska i Slovačka (str. 17.). Povezanost-Connectivity (20 %) obuhvaća znanstveno-istraživačku vidljivost i odjek (webometrics visibility, webometrics transparency), udjel stranih studenata u tercijarnom obrazovanju, transfer znanja i udjel zajedničkih publikacija s istraživačima iz gospodarstva. Prema toj komponenti Hrvatska je rangirana na 40. mjesto. Od članica EU iza nje je Poljska, a kao kuriozitet i Rusija, Kina, Brazil i Indija (str. 15.). Dakle, ta dva kriterija „dižu“ rang Hrvatske, osobito najvažniji-ishodi. Okruženje-Environment (20 %) obuhvaća kriterije autonomije i konkurentnosti (omjer javnih i privatnih obrazovnih institucija, udjel žena u studentskoj i nastavničkoj populaciji, kvalitetu podataka, pregled rezultata u financijskoj autonomiji u institucionalnom uređenju). Prema tome pokazatelju Hrvatska je rangirana na 44. mjesto. Od članica EU iza nje su Bugarska i Grčka (str. 13.). Financiranje-Resources (20 %) obuhvaća ključne financijske pokazatelje (javna/proračunska ulaganja kao postotak BDP-a, ukupna ulaganja u tercijarno obrazovanje kao postotak BDP-a, godišnji izdaci po studentu obračunati u USD prema paritetu kupovne moći-PPP, izdaci institucija tercijarnoga obrazovanja za I&R kao postotak BDP-a, izdaci u tercijarnom obrazovanju za I&R po stanovniku obračunati u USD prema paritetu kupovne moći. Prema tom pokazatelju Hrvatska se nalazi na 45. mjestu od 50 zemalja. Od izlistanih članica EU iza nje su Rumunjska i Bugarska (str. 11.). Kako vidimo, ta dva kriterija „spuštaju“ rang Hrvatske, osobito zbog iznimno važne komponente - financiranja. Rezultati analize „Universitas 21“, snagom kompleksnih pokazatelja upućuju na probleme koje je identificirala i prioritete koje je utvrdila EU. U području obrazovanja EU potpuno jasno upozorava kako će ulaganja u kreiranje Europskoga prostora obrazovanja - European Area of Education (EAE), što uključuje i stvaranje „mreže europskih sveučilišta“, tražiti ostvarenje financijskoga „benchmarka“, odnosno izdvajanje minimalno 5 % BDP-a država članica za obrazovanje (od osnovnoga do visokoškolskoga) . Podaci pak govore kako se Hrvatska nalazi na 21. mjestu od tadašnjih 28. članica EU u razdoblju 2012-2017. s prosjekom od 4,08 %. U skladu s brojnim drugim pokazateljima koji Hrvatsku smještaju bliže dnu EU ljestvica, i ovdje je Hrvatska dosta „dalje“ od ulaganja Danske (7, 81 %) i Švedske (7,58 %) na vrhu i daleko „bliže“ Bugarskoj (3,73 %) i Rumunjskoj (3,04 %) na dnu ljestvice (Grafikon 11.) Grafikon 12. Izdvajanje za obrazovanje kao postotak BDP-a (prosjeak 2012. – 2017.). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 45. Izvor: Domestic spending on research and development as a share of GDP, 1996–2018 (%) | 2021 Science Report (unesco.org) Koliko god uočena poredba, ukazujući na bitno zaostajanje, zorno potvrđuje stajalište Europske komisije o potrebi restrukturiranja hrvatskih nacionalnih proračunskih izdvajanja u korist obrazovanja, daleko više brinu, pokazatelji daljnje eskalacije negativnih trendova. Tako vidimo trend pada udjela javnih ukupnih izdataka

za obrazovanje u BDP 2018. na 3,92 %, a u proračunu na 8,6 % (Tablica 7). Time hrvatska obrazovna politika u financijskom aspektu divergira od spoznaja i opredjeljenja, ne samo EU, nego i UNESCO-a, koji održivi razvoj povezuju s potrebom izdvajanja 6 % BDP i 20 % nacionalnog državnog proračuna za obrazovanje. Podloga ovakvom opredjeljenju je podatak kako se primjerice 75 % proračuna za primarno obrazovanje, izdvaja za plaće, što onemogućuju kako zapošljavanje novih učitelja, tako i nužne razvojne investicije . Tablica 7. Javni izdaci za obrazovanje (Croatia) Javni izdaci za obrazovanje 2012. 2014. 2018. Kao % od BDP-a 4,15 4,56 3,92 Kao % od ukupnih javnih izdataka 8,5 9,5 8,6 Izvor: <https://www.unesco.org/reports/science/2021/en>

Tako uspostavljeno dugotrajno funkcioniranje temeljem niske razine financiranja ima gotovo razoran učinak na učinkovitost sustava. Istraživački i obrazovni trendovi pokazuju ozbiljno zaostajanje Hrvatske, s nespornim dugoročnim negativnim učincima na modernizaciju i restrukturiranje hrvatskoga gospodarstva te na inovativnost i apsorpcijski kapacitet u primjeni novih tehnologija . Cjeloživotno obrazovanje. Bitne elemente politike i stanja visokog obrazovanja valja sagledati u novoj perspektivi cjeloživotnog obrazovanja. koje obuhvaća formalno, neformalno i informalno obrazovanje. . Sadašnje formalno visoko obrazovanje koje završava „prediplomskom“ kvalifikacijom prvostupnika, „diplomskim“ zvanjem magistra struke i poslijediplomskom titulom doktora znanosti, valja shvaćati kao početne „karike“ u cjeloživotnom obrazovanju. Ubrzani tehnološki napredak i kontinuirane inovacije znatno skraćuju „trajnost“ pojedinoga zanimanja odnosno struke. Čitav spektar formalnog, i neformalnog općeg i stručnog obrazovanja uključujući „hibridno“ poučavanje kao kombinaciju fizičke i online komunikacije, podupiru ciljevi i mjere Europske komisije. Cilj da se, umjesto 11,3 % participacije odraslih u dobi 25-64 u 2019. godini, u 2020-tim godinama podigne na 15 %, namjerava se postići osiguranjem potrebnih programskih sredstava EU, temeljem Europske agende za obrazovanje odraslih . Programiranje i organizacija sustava hrvatskog cjeloživotnog obrazovanja treba svakako valorizirati nove pojave informalnog/neformalnog tercijarnog obrazovanja koje pod nazivom „University 42“ kao startup campuse pokreću tehnološke kompanije. . Specifičnosti i potrebe hrvatskoga razvoja temeljenog na tehnološkoj modernizaciji i visokim tehnologijama, traži dodatno inovativan pristup cjeloživotnom obrazovanju. Valjalo bi uspostavljati sustav kojim će se postupno širiti obveza (za sada samo reguliranih profesija) obnavljanja, nakon određenog vremena, znanja i profesionalne licence. Valja pronaći odgovarajuće oblike obveze obnavljanja licence za obavljanje stručnih poslova i na ostale struke te ih povezati s cjeloživotnim obrazovanjem i potrebom tercijarno obrazovanih zaposlenika da u određenim vremenskim intervalima pohađaju kraće programe obnove znanja i (re)kvalifikacije u sustavu visokoga obrazovanja. Cjeloživotno obrazovanje treba omogućiti i vertikalnu mobilnost odnosno stjecanje novih znanja i kvalifikacija zaposlenih sa srednjom ili nižom spremom, kao i standardno stjecanje kvalifikacija prekvalifikacijom sukladno pojavi novih zanimanja slijedom potreba Industrije 4.0 i Društva 5.0 3. Elementi kvalitete nastave i mobilnosti. Studenti i nastavnici. Izložena djelomična ocjena stanja sustava visokoga obrazovanja ponajprije

upućuje na ključne probleme u sustavu koje valja adresirati da bi se ostvarili stvarno potrebni pomoci. To je dakako pitanje što treba učiti, kako u pojedinom kurikulumu inovirati, modificirati, preoblikovati i/ili napuštati postojeća i usvajati nova znanja? No jednako je važno pitanje kako učiti. I najsuvremeniji obrazovni sustavi poput američkoga suočeni su s velikim postotkom dugoga studiranja i napuštanja sveučilišta, osobito s nezadovoljavajućim napretkom u usvajanju znanja na kraju u odnosu na početak studiranja. Uočena je neefikasnost osobito klasičnih predavanja u prenošenju znanja američkim studentima, jer se studenti netom nakon predavanja sjećaju manje od 50 % informacija iznesenih tijekom predavanja, a 20 % im ostaje u sjećanju tjedan dana kasnije. Polazeći od saznanja kako predavanjima mogu efikasno prenositi informacije, ali ne i efikasno promicati (kritičko) razmišljanje i sposobnost rješavanja problemskih zadataka, istraživači pedagoških tehnika upućuju na kombinaciju predavanja s grupnim i individualnim rješavanjem problemskih zadataka, raspravama studenata, stimuliranjem kritičkoga mišljenja u manjim debatnim skupinama, interaktivnim zajedničkim učenjem i slično (Tablica 8).

Tablica 8. Strukturne promjene u metodama učenja na američkim sveučilištima od 1991. -2011. (% institucija u kojima se koriste pojedini oblici učenja) 1991. - 1993. 2010. - 2011.

Ekstenzivna predavanja	54,2	47,4
Diskusije u predavaonicama	69,4	80,7
Kooperativno/grupno učenje	31,7	53,7
Učenje u praksi/studijska putovanja	19,8	23,4
Grupni projekti	21,6	30,4
Višekratna izrada pisanih radnih materijala	14,4	21,7

Izvor: Bok (2013:215)

Mogućnost ocjene pripravljenosti sustava za ovakav strukturni preobražaj koji vodi mentorskoj nastavi, inicijalno proizlazi iz odnosa broja studenata i nastavnika prema dostupnim podacima. EU statistika bilježi za Hrvatsku, prosječno 12,8 studenata po nastavniku. Time se Hrvatska smješta na 19. mjestu između 27 zemalja članica. No valja napomenuti kako se pod nastavnici obračunavaju svi nastavnici i suradnici (asistenti, viši asistenti, doktorandi, postdoktorandi) odnosno ukupno akademsko osoblje. Udio profesora u ovom ukupnom broju je 17,5 %. EU statistika, kako vidimo, Hrvatsku smješta na (relativno visoko) 19. mjesto prema broju studenata po nastavniku, kad se radi o ukupnom broju akademskog osoblja. Hrvatska (razrađujući EU podatke) statistika, pruža detaljniji uvid u pokazatelje znanosti i visokog obrazovanja, koristeći MOZVAG, AZVO, te statistiku iz Upisnika znanstvenika MZO. To omogućuje specifičnu analizu broja i strukture studenata na sveučilištima i usporedbu s preciznijim brojem i strukturom nastavnika na sveučilištima koji su u znanstvenim zvanjima (bez suradnika i drugog akademskog osoblja) (Tablica 9). Kao što vidimo u Upisniku znanstvenika na sveučilištima je u znanstvenim zvanjima ukupno 6119 nastavnika. Uz to je u javnim znanstvenim institutima zaposlena 1.021 osoba u znanstvenim zvanjima, što daje ukupan broj znanstvenika istraživača i nastavnika od 7.140.

Prosječan broj studenata po nastavniku na sveučilištima je 20, pri čemu varira od 15 u STEM do 29 u DH području. Povoljan odnos u STEM području imaju biotehničke struke (8), biomedicina (11) i prirodne znanosti (12) Povoljan odnos u DH području imaju humanističke znanosti (10). Nepovoljan odnos, što je posebno značajno imaju dva područja bitna za razvoj i brži napredak Hrvatske. Prvo su tehničke znanosti i

struke unutar STEM, krucijalne za hrvatski priključak industriji 4.0., gdje je odnos student/nastavnik 22:1. Drugo su društvene znanosti, bitne za istraživanje socijalnih i drugih učinaka industrije 4.0., definiranih kao društvo 5.0., gdje je odnos student/nastavnik 44:1. Ova dva područja bilježe znakovit nastavnički deficit, kad bi se kao stručno poželjan standard, postavili odnos student/nastavnik 10:1 u STEM, a 15:1 u DH području. Tada bi u tehničkim strukama/znanostima trebalo 3.058 nastavnika (nedostaje 1.645). U društvenim znanostima/strukama trebalo bi 3.670 nastavnika (nedostaje 2.418). Ovo su dakako samo opće informativne aproksimacije. Naime i u tehničkim i društvenim područjima su brojne znanosti i struke različitog izravnog i neizravnog učinka, kako na sustav visokog obrazovanja, tako i na ukupan razvoj. Stoga bi pomnija razrada svakako pružila argumentiraniji uvid.

Tablica 9. Studenti i nastavnici 2018/2019. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 49. Izvori: DZS (2020) Studenti upisani na stručni i sveučilišni studij 2019/2020, Priopćenje 8.1.7. STUDENTI UPISANI NA STRUČNI I SVEUČILIŠNI STUDIJ U ZIMSKOM SEMESTRU AK. G. 2019./2020./STUDENTS ENROLLED ON PROFESSIONAL AND UNIVERSITY STUDY, WINTER SEMESTER OF 2019/2020 ACADEMIC YEAR (dzs.hr) i MZO (2018) Analiza iz upisnika znanstvenika (nastavnici u znanstvenim zvanjima na javnim sveučilištima) Višestruko zabrinjavajuće stanje nastavničkih potencijala, uključujući znatne deficite u razvojno i društveno Hrvatskoj vitalnim područjima znanosti, otvara ozbiljna pitanja kadrovske obnove i pripreme znanstvenog podmlatka za popunjavanje istraživačko-nastavnih mjesta i preuzimanje odgovornosti za nužan kvalitativan iskorak. Parcijalan uvid u dinamiku i strukturu doktorskih studenata i „diplomiranih“ doktora znanosti ukazuje, kako divergenciju prema trendovima EU, tako i na nacionalno nepovoljne trendove u razdoblju 2012-2017. Ukupan broj doktoranada se smanjio za 9 %, a broj doktora znanosti u 2017. godini je za 14 % niži nego 2012. godine (Tablica 10). U STEM području imamo 1 % više doktoranada i 16 % manje doktora znanosti u 2017., u odnosu na 2012. godinu. Broj doktorskih studenata u biomedicini je povećan za 13 %, ali je broj doktora znanosti smanjen za 20 %. U prirodnim znanostima je broj doktorskih studenata smanjen za 5 %, a doktora znanosti povećan za 4 %. S druge strane broj doktoranada u biotehničkom području je povećan za 15 %, a broj doktora smanjen za 28 %. No posebno zanimljivo je tehničko područje sa 7 % manjim brojem doktoranada i 18 % nižim brojem doktora znanosti. U DH području je 19 % manje doktorskih studenata i 15 % manje doktora znanosti. Pri tome je u društvenim znanostima 19 % manje doktoranda i 16 % manje doktora znanosti, dok je u humanističkom području 18 % manje doktoranada i 13 % manje doktora znanosti. Kao što vidimo, konkretni pokazatelji, potvrđuju opću tezu kako poslijediplomski (doktorski) studiji, posebno njihova istraživačka komponenta, zbog vrlo negativnih trendova, trebaju postati reformski prioritet, sa snažnijim uključivanjem javnih znanstvenih instituta. U tom smislu valja istražiti i mogućnosti preraspodjele nastavničkih obveza, tako da nastavnici voditelji istraživačkih

znanstvenih projekata, koncentriraju svoje nastavne obveze na doktorskim studijima i vođenju doktoranada, što nije prepoznato ni važećim Kolektivnim ugovorom za znanost i visoko obrazovanje Tablica 10. Doktorandi i doktori znanosti (2018.). Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 50-51. Izvor DZS (2018) Priopćenje Publikacije prema područjima (dzs.hr) Mobilnost. Suvremena nastava i potreba njenog paralelnog izvođenja na materinskom i svjetskim (engleskom) jezicima temeljna je pretpostavka internacionalizacije hrvatskoga sustava visokoga obrazovanja. To se osobito odnosi na dolaznu mobilnost studenata koji žele studirati i eventualno steći diplomu. Takvih je studenata u Velikoj Britaniji, na Cipru i u Austriji više od 15 % , a Hrvatska je na samom začelju - samo 0,6 %. Povoljnija je situacija s odlaznom mobilnosti studenata koji stječu diplomu izvan matične zemlje. Hrvatska se s odlaznom mobilnošću od 4,4 % nalazi na 16. mjestu od 28 članica EU. 4. Racionalnost ustroja hrvatskog sustava visokog obrazovanja Hrvatska znanstveno-nastavna zajednica, kao autor, predlagatelj i izvoditelj studijskih programa, snosi najveći dio odgovornosti za efikasnost i organizaciju nastavno-istraživačkog procesa. Programiranje racionalnog ustroja sustava, tadašnje Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje, učinilo je prijedlogom „Mreže visokih učilišta“ koju je Hrvatski sabor aklamacijom prihvatio 2011. Na 154 stranice, visoko stručna elaboracija, stanja, mjera, razrađenih 19 kvantitativnih i kvalitativnih kriterija osnivanja visokih učilišta, uključivala je lokacijsku analizu i popis prioriteta prema 3 hrvatske statističke regije Osjetljivost i sporost, pa i divergentna stvarna kretanja u odnosu na postavljene ciljeve i preporučene mjere, traži konstruktivnu i otvorenu kritičku raspravu, temeljenu na činjenicama i podacima. Do 2003. odnosno donošenja sadašnjeg Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju u Republici Hrvatskoj bilo je; 6 sveučilišta, 7 veleučilišta i 15 visokih škola. Ukupno je bilo oko 400 studijskih programa. U tim vremenima neposredno pred primjenu „bolonjskog procesa“ bilo je blizu 133 tisuće studenata U 2010. godini bilo je; 10 sveučilišta (7 javnih i 3 privatna), 15 veleučilišta i 30 visokih škola. Ukupno je bilo gotovo 1.300 studijskih programa. To znači da se broj visokih učilišta u Republici Hrvatskoj u 6 – 7 godina provođenja bolonjskog procesa udvostručio, a broj studijskih programa utrostručio. Istodobno je broj studenata porastao na oko 145 tisuća, odnosno svega za 9 %. Nastavnika i suradnika u ekvivalentu punog radnog vremena bilo je 11.459. Promišljanje strukturne reforme svakako treba uzeti u obzir argumentirane ocjene iz dokumenta mreže među kojima se ističu slijedeći stavovi: „uspostavom sedam javnih sveučilišta Republika Hrvatska dosegla je maksimum koji je ostvariv, s obzirom na raspoloživ znanstveno-nastavni potencijal sada i u idućih 10 – 15 godina (str. 12.), osnivanjem triju novih privatnih sveučilišta u relativno kratkom razdoblju Republika Hrvatska odstupa od uobičajene prakse u razvijenim zemljama Europske unije, koja ne poznaje osnivanje sveučilišta ab ovo, nego bi to trebao biti dugotrajan i zahtjevan proces preoblikovanja već postojećeg visokog učilišta u sveučilište u trenutku kada je ono spremno izvoditi doktorski studij (str. 13.), iako je proračunsko financiranje raslo u apsolutnom iznosu, ta sredstva nisu

mogla pokrivati proširenu mrežu visokih učilišta i studijskih programa pa su javna visoka učilišta iz godine u godinu smanjivala upisnu kvotu na teret državnoga proračuna Republike Hrvatske, a povećavala upisnu kvotu za studente s djelomičnom subvencijom iz državnoga proračuna koji troškove studija dijelom ili u cijelosti snose sami (studenti za osobne potrebe i izvanredni studenti) (str 13).“ U 2018. bilo je: 12 sveučilišta (9 javnih i 3 privatna) 71 fakultet i umjetnička akademija, 17 veleučilišta (11 javnih i 6 privatnih) te 18 visokih škola (3 javne i 15 privatnih) . Broj studijskih programa je 1.625 (Tablica 11.). Istodobno broj studenata je porastao na 160 tisuće studenata, odnosno za 10 %. Nastavnika i suradnika bilo je u ekvivalentu punog radnog vremena 12 189 odnosno 6 % više. Kratka rekapitulacija, u Mreži planiranih, i stvarnih zbivanja (2010-2018) bila bi; ukupan broj sveučilišta porastao je od 10 na 12 (20 %) dostignuti „maksimalan“ broj javnih sveučilišta iz 2011. porastao je od 7 na 9 (premašen je za 29 %) broj studijskih programa porastao je od 1.300 na 1625 (25 %) (Tablica 11) broj studenata je porastao od 145 na 160 tisuća (10 %) broj nastavnika je porastao od 11,4 na 12,2 tisuće (6 %) Kad ovu rekapitulaciju produljimo na čitavo razdoblje gotovo 20-godišnjeg važenja postojećeg ZZDiVO (2003-2021), vidimo kako je; broj sveučilišta udvostručen (od 6 na 12), broj veleučilišta veći za blizu 2,5 puta (od 7-17), broj studijskih programa uvećan za 4 puta (od 400 na 1625), broj studenata povećan za svega 1/5 - 20 % (od 133 na 160 tisuća). Uočeni trendovi i strukturne promjene trebali bi biti polazište daleko detaljnijih analiza. Pri tome valja ukazati na bitnu razliku između donošenja (jednokratnog čina) i provođenja (stalna aktivnost) reforme. S jedne je strane donošenje zakonodavnog okvira, sporazumom strateških državnih tijela s jedne strane te visokoškolskih ustanova, sindikata, te stručnih i udruga civilnog društva s druge strane. Svi oni zajedno, donošenjem zakona, institucionalno omogućuju reformu (jednokratni normativni čin). S druge je strane ministarstvo i druga državna tijela zadužena za provođenje znanstveno-obrazovne politike. Njihovom se svakodnevnom aktivnošću i suradnjom s drugim dionicima (sveučilišta, nastavnici i studenti) konkretiziraju i realiziraju reformski zahvati u sustavu (stalna aktivnost na ostvarenju normativnog). Razlikovanje donošenja od provedbe zakonskih rješenja, bitno je za prepoznavanje i uklanjanje „normativnog optimizma“ kojim se blokiraju reforme. Model „normativnog optimizma“ općenito, pod radom na strukturnim reformama podrazumijeva donošenje novih propisa kojima se "inovativno" reguliraju iste (neprovedene) zadaće postojećih propisa. Potreba „provođenja“, novim propisima, neprovedenih „starih“ propisa, kreira labirint kriterija, pravilnika, registara i pod registara, upisnika, postupovnika i naputaka (100-tinjak akata u sustavu znanosti i visokog obrazovanja). Stalna proizvodnja neprovedenih formulara, upitnika i obrazaca, kao surogata konkretnog provođenja reformi, deformira do neprepoznatljivosti stvarne državne potrebe, a sveučilišno-institutsku inicijativu i inovativnost zatrpava administrativnim košmarom. Tablica 11. Broj i vrsta studijskih programa (2020.) Redni broj Vrste studija Broj studijskih programa 1. Preddiplomski sveučilišni studiji 389 2. Diplomski sveučilišni studiji 461 3. Integrirani studiji 62 4. Poslijediplomski (doktorski) studiji 137 5. Ukupno (1-4) 1 049 6. Poslijediplomski specijalistički studiji 286 7. Preddiplomski stručni studiji 191 8.

Specijalistički diplomski stručni studiji 97 9. Kratki stručni studiji 2 10. Ukupno (6-9) 576 11. Sveukupno 1 625
 Izvor: AZVO (2021) MOZVAG-Preglednik studijskih programa,
<https://mozvag.srce.hr/preglednik/studijskiprogram/vrsta/sifra/1> IV-III. HRVATSKI VISOKOOBRAZOVNI ZNANSTVENI SUSTAV I TRŽIŠTE RADA U strateškom je smislu za uspostavu učinkovitoga i potrebama gospodarskoga razvoja prisposobljenoga sustava visokoga obrazovanja, napose štetna vulgarizacija, a nakon toga i dominacija, pojednostavljenog stava o školovanju prema potrebama gospodarstva, odnosno tržišta rada, oslonjena na dvije teze. Vremensko razgraničenje ponude i potražnje na tržištu rada. Prva teza polazi od tekućeg uvida u stanje na tržištu rada, kao „regulatora“ potražnje za visoko obrazovnim profilima. Međutim uparivati trenutačnu (kratkoročnu-godišnju) potražnju za radom, ovisnu o fazi poslovnoga ciklusa, s ponudom koja traži ili 4 godine srednjega i/ili ukupno 7/9 godina srednjega i visokoga obrazovanja (kako se to sada nameće u dijelu tzv. sektorskih projekcija tržišta rada), ne pripada području racionalne ekspertize. Učinkovita raščlamba trebala bi početi od potrebe da gospodarski subjekti iskažu potražnju za obrazovnim profilima u njihovoj poslovnoj strategiji i razvojnim planovima za narednih 5 - 10 godina. Tako oblikovana potražnja mogla bi se onda uravnoteživati s ponudom obrazovnih profila, jer i školovanje budućih stručnjaka traje 4 odnosno 7/9 godina. Stručno objektivni pristup mora uzeti u obzir tržišnu konkurenciju i čest pritisak dioničara/vlasnika za što bržom isplatom dividendi/dobiti. To uvjetuje sužavanje poslovnog vremenskog horizonta na kratko razdoblje (1 godina), a time ograničava dugoročan/strateški pristup, koji pretpostavlja i dugotrajnije investicije u obrazovanje i istraživanje. „Cjenovna“ reforma tržišta rada. Druga je teza bitna za ocjenu stanja kako je za rast izvozne konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva potrebno reformirati tržište rada odnosno smanjiti cijenu rada. Na to se nadovezuje stav kako treba obrazovati više stručnjaka s (jeftinijim) srednjim obrazovanjem pa bi svega 50 % srednjoškolaca trebalo nastavljati visoko obrazovanje. Teza kako će se stimuliranjem odnosno smanjenjem troškova rada postojeće gospodarske strukture povećati konkurentnost, ima vrlo konkretne posljedice, ponajprije zadržavanje zastarjele gospodarske strukture i odljev radne snage iz Hrvatske. Istodobno tehnološki i organizacijski zastarjelo gospodarstvo rezultira dugoročnim mjerljivim gubitkom konkurentnosti. U posljednjih 20-tak godina hrvatsko je gospodarstvo kumulativno uvezlo preko 150 milijardi USD roba više nego je izvezlo, što je oko 2,5 godišnjih BDP-a. Nije dakako problem u uvozu, nego u višku uvoza nad izvozom. Tržišna „pouka“. Tržišna je pouka i poruka sustavu znanosti i visokoga obrazovanja stoga, kako (re)programiranje sustava treba upraviti prema potrebama hrvatskog suvremenog razvitka, potrebama budućih zanimanja kao rezultata novih nastajućih tehnologija (FET) i aktualnoga modernoga europskoga tržišta rada, a tek manjim dijelom prema trenutačnim potrebama hrvatskoga tržišta rada. Stoga je kritičko raščlanjivanje kompatibilnosti aktualne kvalifikacijske strukture zaposlenih i strukture visoko-obrazovnih programa s jedne i kompatibilnosti obrazovne strukture zaposlenih sa strukturom razvijenih članica EU s druge strane, početna operativna točka razabiranja razloga i smisla strukturnih reformi sustava znanosti i visokog

obrazovanja, a s time i odgovornosti akademske zajednice. 1. Ponuda Raspoloživi podaci dobrim dijelom osporavaju tvrdnje o nezadovoljavajućoj kvalifikacijskoj strukturi tercijarno obrazovanih, među kojima, tim nedokumentiranim tvrdnjama, dominiraju društvene znanosti, osobito ekonomske i pravne, uz izvođenje paušalnih zaključaka na razini struke, bez usporedne analize pojedinih kvalifikacija unutar iste struke, kao i bez dinamičke analize i sagledavanja uzročno-posljedičnih relacija u odnosu prema opsegu gospodarske (i društvene) aktivnosti. Podaci, kao indikatori, posredno odgovaraju na dva pitanja. Pojednostavljeno, prvo je pitanje „proizvodimo“ li (zbog prevelikoga broja studenata u društvenom i humanističkom području) stručnjake za burzu umjesto za tržište rada? Odgovor je: ne, ne proizvodimo. Naime, od 2010.-2017. hrvatski visoko-obrazovni sustav (sveučilišta, veleučilišta i visoke škole) stvara „ponudu“ oko 32.000 (tercijarno obrazovanih) diplomiranih studenata. Kao „proxy“ varijablu njihove zapošljivosti (ponude), uzeli smo broj visoko-obrazovanih nezaposlenih, do jedne godine, bez radnoga staža. Ta kategorija zadovoljavajuće interpretira zapošljivost onih koji imaju diplomu, ali nemaju radno iskustvo, što su upravo diplomirani studenti prijavljeni na zavodima za zapošljavanje do godine dana. Taj broj varira s poslovnim ciklusom. „Zagrijavanjem“ krize 2012. godine taj se broj povećao s 6.908 na 10.222, čime je udjel nezaposlenih među diplomiranim povećan od 21 % na 28 %. „Rasplamsavanjem“ krize 2014. zapošljivost je dodatno smanjena: bez posla je 32 % odnosno 1/3 tercijarno obrazovanih. No „splašnjavanjem“ krize odnosno gospodarskim oporavkom u 2017. samo je 15 % odnosno malo više od 1/6 tercijarno obrazovanih bez posla godinu dana nakon diplome (Tablica 12). Tablica 12. Odnos diplomiranih i nezaposlenih s tercijarnim obrazovanjem

Godina	Diplomirani studenti	Nezaposleni	Odnos (%)
1990.	10.338	6.789	66 %
2000.	13.510	7.528	56 %
2010.	32.278	6.908	21 %
2012.	36.964	10.222	28 %
2014.	33.741	10.755	32 %
2016.	32.895	7.695	23 %
2017.	32.728	5.038	15 %

Izvor: Priopćenja DZS-a, Hrvatski zavod za zapošljavanje Drugo je pitanje proizvodi li visoko obrazovanje nezaposlenost umjesto rasta? I na ovo je pitanje odgovor negativan: ne, ne proizvodi. U razdoblju krize 2010. - 2012. dolazi do krupnih dinamičkih i strukturnih promjena. Broj nezaposlenih tercijarno obrazovanih porastao je za oko 50 %. Istodobno je ukupan broj nezaposlenih porastao za gotovo 18 %. To je rezultiralo povećanjem udjela tercijarno obrazovanih nezaposlenih u ukupnoj nezaposlenosti na 2,9 %, da bi 2014. dostigao 3,2 %. No i ovdje „splašnjavanjem“ krize i umjerenim oporavkom taj je odnos u 2017. pao na 2,6 % (Tablica 13.). Tablica 13. Obrazovanost i nezaposlenost. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 56. Izvor: Priopćenja DZS-a, Hrvatski zavod za zapošljavanje Statistički dokumentiran odgovor na oba pitanja upućuje na tzv. cikličku nezaposlenost tercijarno obrazovanih, prouzročenu stanjem poslovnoga ciklusa. Istodobno odgovor ne upućuje na tzv. strukturnu nezaposlenost tercijarno obrazovanih, koja bi bila prouzročena neodgovarajućom strukturom ponude tercijarno obrazovanih struka i na razini pojedinih struka i unutar

pojedinih struka. Aktualna situacija i reformski prioriteti traže, poseban fokus na javna sveučilišta. To znači kako je pored ukupnog broja od tadašnjih 9 javnih sveučilišta u 2017., na kojima studira oko 113 tisuća studenata, nužan uvid u veličinu i strukturu njihove ponude. Njih 22.518 završili su sveučilišni preddiplomski i diplomski studij. Kako studenti sa završenim sveučilišnim preddiplomskim studijem, u najvećem broju ne izlaze na tržište rada nego nastavljaju studij, a oko 600 studenata godišnje upisuje doktorske studije, to se realnu tržišnu ponudu, uz sve ograde, orijentacijski može procijeniti na oko 11.000 sveučilišnih diplomiranih studenata. Od toga je 5.610 (51 %) STEM, a DH područje 5.390 (49 %).

2. Potražnja Potražnju čine obje komponente sustava; potražnja za visokim obrazovanjem i potražnja za znanstvenim istraživanjima

2.1 Potražnja za visokim obrazovanjem Potražnja koju formiraju poduzeća, ustanove i samostalne profesije, sastoji se od 1,4 milijuna ukupno zaposlenih. U pravnim subjektima je oko 1,1 milijun od čega oko 250 tisuća ili 23 % ima sveučilišno obrazovanje. Valja svakako naglasiti kako je učinjena analiza strukture potražnje tek orijentacijska parcijalna procjena. Ona statički procjenjuje potražnju za radom u jednoj godini kao zamjenu za umirovljene zaposlenike sa sveučilišnim obrazovanjem. Otuda i više ograničenja. Prvo, ne uzima se u obzir eventualna promjena postojeće kvalifikacijske strukture prigodom zamjene umirovljenih radnika novozaposlenima, dakle bez povećanja ukupnog broja zaposlenih. Drugo, ne uzima se u obzir eventualna promjena kvalifikacijske strukture kod rasta broja zaposlenih. Treće neki podaci obuhvaćaju različita (kvartalna, godišnja) razdoblja pa nisu sasvim usporedivi. No kako broj zaposlenih relativno sporo raste ili čak oscilira, praćen relativno stabilnom kvalifikacijskom strukturom u višegodišnjem razdoblju, to rezultira relativno zadovoljavajućom ilustracijom potražnje u 2017. godini (vidi Tablicu 14.). U strukturi potražnje za radom, gotovo ravnomjerno dominiraju tri sektorske skupine djelatnosti. Prvu čini kolokvijalno nazvano STEM područje (prerađivačka industrija, energetika, rudarstvo, građevinarstvo, opskrba vodom i zaštita okoliša) s oko 300 tisuća zaposlenih od kojih blizu 33 tisuće (11 %) ima sveučilišno obrazovanje. Godišnja potražnja temeljem zamjene umirovljenih sveučilišno obrazovanih radnika procijenjena je na 496, odnosno stopa zamjene je 1,5 %. Drugu čini uslužni sektor kojeg, zbog „polarizacije“ kvalifikacijske strukture valja motriti u dvije podskupine. Podskupina – USLUGE 1. (trgovina, prijevoz, ugostiteljstvo i turizam, ostale uslužne djelatnosti) također ima oko 300 tisuća zaposlenih od kojih 33 tisuće (također 11 %) posjeduje sveučilišno obrazovanje. Ovdje je procijenjena „zamjenska“ godišnja potražnja za sveučilišno obrazovanim 404 radnika, a stopa zamjene 1,2 %.

Podskupina – USLUGE 2. (informacije i komunikacija, financijske djelatnosti, poslovanje s nekretninama te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti) ima 115 tisuća zaposlenih od kojih više od 51 tisuće (blizu 45 %) ima sveučilišno obrazovanje. To emitira „zamjensku“ potražnju od 688 sveučilišno obrazovanih zaposlenika. Treću skupinu čini javni sektor (uprava, obrana, obrazovanje, zdravstvo, kultura, umjetnost) s oko 320 tisuća zaposlenih od kojih otprilike 126 tisuća (oko 30 %) ima sveučilišno obrazovanje. Oni emitiraju „zamjensku“ potražnju za 3.111 sveučilišno obrazovanih radnika. Dakle ove tri skupine (bez sektora A-poljoprivrede i S –

ostale uslužne djelatnosti) emitiraju ukupnu godišnju „zamjensku“ potražnju za 4.699 sveučilišno obrazovana radnika. Valja zamijetiti da od ukupno 250 tisuća zaposlenih sa sveučilišnim obrazovanjem u pravnim subjektima, njih 126 tisuća (50 %) radi u javnom sektoru. Tablica 14. Potražnja za sveučilišno obrazovanim temeljem zamjene umirovljenika. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 59-61. Izvori; (izračun I. Družić) prema SLJH – 2018 https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2018/sljh2018.pdf, HZMO (2017) Izvešće o radu i poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2017. <https://www.mirovinsko.hr/> 2.2 Potražnja za znanstvenom djelatnošću i istraživanjima Obzirom na potrebnu ulogu visokog obrazovanja, znanosti i istraživanja u inovativnoj transformaciji i tehnološkoj modernizaciji hrvatskih poduzeća, bitno je promotriti njihovu veličinu i organizacijsku strukturu. Naime, veličina poduzeća prema prihodu i dobiti, a osobito prema broju zaposlenih, zrcali njihov kapacitet za razvoj, temeljen na primjeni novih tehnologija i inovacijama. Poduzeća s većim prihodom i većim brojem zaposlenih, prema sektorskoj strukturi, imaju i (isplativu) mogućnost ustroja vlastitih razvojnih i istraživačkih jedinica neophodnih za kontinuiran rast produktivnosti i konkurentnosti. Financijski snažnija poduzeća, s manjim brojem zaposlenih, imaju potencijala da umrežavanjem, udruživanjem u klastere i zadruga, ubrzaju inovativnu primjenu novih tehnologija, koristeći nove oblike zaposlenosti. Tehnološki zaostale i u prosjeku usitnjene hrvatske tvrtke objektivno ne mogu snositi troškove istraživanja i razvoja. Globalan uvid u strukturu hrvatskog poslovnog sektora pokazuje da oko 1 milijun zaposlenih radi u gotovo 150 tisuća poduzeća, što daje prosjek od 6,7 zaposlenih po poduzeću U prerađivačkoj industriji u kojoj ukupno oko 264 tisuće zaposlenih radi u više od 19 tisuća poduzeća, prosječno je zaposleno 13, radnika po poduzeću. Pri tome je oko 100 tisuća zaposlenih u 154 „velika“ poduzeća koja prosječno zapošljavaju oko 650 radnika. Obzirom na višekratno službeno proklamirana mala i srednja poduzeća kao oslonac hrvatskog razvoja, valja navesti kako je u 19 321. srednjem i malom poduzeću prerađivačke industrije, zaposleno oko 163 tisuće radnika, što daje prosjek od 8,5 zaposlenih po poduzeću . Uvid u novije detaljnije podatke onog dijela STEM sektora na kojima bi se trebala temeljiti izvozna konkurentnost obzirom na raspoložive prirodne (prehrambena i drveno prerađivačka industrija) ili ljudske potencijale (farmaceutska industrija, ICT sektor) jasno upućuje na temeljne organizacijske i troškovne probleme (Tablica 15). Primjerice u proizvodnji hrane oko 52 tisuće radnika zaposleno je u nešto više od 2700 poduzeća, što daje prosjek od 19 zaposlenih po poduzeću s godišnjim bruto troškom rada po zaposlenom od oko 93 tisuće kuna. Aproximativno bi to značilo neto satnicu od oko 4 eura. U proizvodnji namještaja približno 11 tisuća radnika radi u oko 1.000 poduzeća, što daje prosjek od 11 zaposlenih po poduzeću, s godišnjim bruto troškom rada po zaposlenom od oko 80 tisuća kuna. Aproximativno to bi značilo neto satnicu od 3,4 eura. Naposljetku u IT sektoru računalnog programiranja 20.718 radnika zaposleno je u 4.647 poduzeća, što daje prosjek od 4,5 zaposlenih po poduzeću, s godišnjim bruto troškom rada po zaposlenom od oko 153 tisuće kuna. Aproximativno

to bi značilo neto satnicu od 6,7 eura. Udjel troškova rada u troškovima proizvodnje ova tri sektora omogućuje bliži uvid u faktore konkurentnosti. Niski troškovi rada u prehrambenoj i industriji namještaja čiji je udjel u troškovima proizvodnje 15 % odnosno 21 % kombinirani s niskim ulaznim troškovima sirovina i materijala najvećim dijelom doprinose konkurentnosti. Relativno visok udio troškova rada od 35 % u troškovima proizvodnje sektora računalnog programiranja čini okosnicu konkurentnosti i položaja na međunarodnom tržištu. Relativno visok brutto trošak rada (plaća) od oko 1.700 eura mjesečno, za hrvatske prilike, transformira se u izuzetno konkurentnu neto satnicu hrvatskog programera od 6,7 eura, na međunarodnom tržištu.

Tablica 15. Osnovni strukturno-poslovni pokazatelji poduzeća u 2018. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 63. Izvor: DZS (2019) Priopćenje 15.1.1./2019 OSNOVNI STRUKTURNO-POSLOVNI POKAZATELJI PODUZEĆA U 2018. Privremeni podaci/BASIC STRUCTURAL BUSINESS INDICATORS OF ENTERPRISES, 2018 Provisional Data (dzs.hr) 3. „Ravnoteža“ Tržište rada.

„Zamjenska“ (inicijalna i orijentacijska) potražnja od 4.699, u prethodnoj provizornoj računici (Tablica 14), susreće ponudu od 11.000 sveučilišno diplomiranih. „Višak“ ponude je 6.301. Pri tome valja imati na umu kako se „zamjenska“ potražnja primjerice u STEM sektoru ne odnosi samo na STEM zanimanja, jer se pored diplomiranih u STEM strukama ovdje zapošljavaju i ekonomisti i pravnici. S druge strane diplomanti prirodnih i biomedicinskih znanosti u velikom se broju zapošljavaju u javnom sektoru; obrazovanju (nastavnici) i zdravstvu (liječnici). Stoga je potrebno ove početne nalaze, u daljnjim istraživanjima, dopuniti detaljnom analizom. Što se događa s tim „viškom“. Uz ogradu kako se radi tek o indikativnim, a nikako o egzaktnim brojkama, može se procijeniti da dio „viška“ od 3.375 (vidi Tablicu 12.) završava na Zavodu za zapošljavanje. No podaci ukazuju i da se brojka nezaposlenih do godine dana s tercijskim obrazovanjem ne povećava, već se postupno smanjuje. Svježi podaci potvrđuju znatno brže zapošljavanje („odljev“ iz nezaposlenosti) fakultetski obrazovanih u odnosu na druge oblike obrazovanja. Tako među ukupno nezaposlenima do tri mjeseca, sveučilištarci čine 19,2 %. No nakon godine dana taj je udjel više nego prepolovljen, čineći 9,7 % među nezaposlenima od jedne do dvije godine (Tablica 16.). Pojednostavljeno bi se moglo tvrditi da se zapošljavaju dvostruko brže od prosjeka. Tablica 16. Trajanje nezaposlenosti prema razinama obrazovanja u 2021. godini (prosjeak od siječnja do kolovoza). Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 64. Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, <https://statistika.hzz.hr/> To upućuje na zaključak kako je priljev diplomiranih na Zavod za zapošljavanje kompenziran „odljevom“ iz nezaposlenosti. Odljev se može odnositi na porast udjela sveučilišno obrazovanih među zaposlenima, na zaposlene u obrtu, djelatnostima slobodnih profesija, poljoprivredi, šumarstvu i ostalim uslugama. Dio bi se mogao odnositi na diplomante koji su nastavili studij ili su se zaposlili u inozemstvu. Potražnju za hrvatskim

sveučilištarcima na inozemnim tržištima rada bi svakako trebalo dodatno istražiti Naime, činjenično je utvrđen trend „vrbovanja“ boljih studenata hrvatskih sveučilišta, već na III godini studija, gdje „head hunting“ agencije nude stipendije za račun poslodavaca osobito u Austriji, Švicarskoj i Njemačkoj. Valja uzeti u obzir i činjenicu kako visoko obrazovani češće nalaze posao mimo zavoda za zapošljavanje. U svakom slučaju, prema dostupnim podacima, diplomanti visokog obrazovanja, izgleda većim dijelom, nađu rješenje za svoju nezaposlenost tijekom godine dana nakon diplomiranja. No „zamjenska“ potražnja osobito u STEM i uslužnim sektorima „negativne“ tercijarizacije (Usluge-1), snažno upućuje na zastarjelu kvalifikacijsku strukturu, koja zrcali nisku tehnološku razinu proizvodnje roba i usluga. To pak rezultira tržišnim nišama u kojima se konkurentnost, zbog niske produktivnosti (oko 200 tisuća kuna dodane vrijednosti po zaposlenom), temelji uglavnom na niskoj cijeni rada. Stagnantna kvalifikacijska struktura ovih sektora s ukupno više od 600 tisuća zaposlenih, ukazuje na nemogućnost tehnološkog/inovacijskog uzleta poslovnih subjekata, „vlastitim“ snagama. Ohrabrujući izuzetak čini uslužni sektori „pozitivne“ tercijarizacije (Usluge-2) s visokim udjelom sveučilišno obrazovanih i blizu 600 tisuća kuna dodane vrijednosti po zaposlenom . Tržište istraživanja i razvoja. Relevantna analiza „ravnoteže“ na tržištu istraživanja i razvoja u Hrvatskoj , upućuje na odnos strukture poslovnog sektora i koncentracije istraživačkih potencijala. Podaci pokazuju kako usitnjena poslovna struktura, uz spomenutu zastarjelu kvalifikacijsku strukturu, rezultira s niskih 0,38 % BDP-a poslovnih ulaganja u I&R, stavlja Hrvatsku na 24. mjesto u EU, „ispred“ Latvije, Cipra i Rumunjske . Ovu nisku „potražnju“, prati i niska „ponuda“ od oko 500 milijuna kuna subvencija odnosno poreznih olakšica za istraživanje i razvoj (Tablica 17.). No općenito nisku, ovako definiranu ponudu, prati visoka koncentracija. Od ukupno gotovo 150 tisuća poduzeća njih svega 160 do 190 odnosno oko 0,1 % stvara statistički „primjetnu“ ponudu za istraživanje i razvoj. Kad se tome pribroji i podatak kako svega 6 poduzeća „kontrolira“ 72 % od spomenutih 500 milijuna kuna ponude, bjelodanom postaje činjenica, da su hrvatski razvojno-istraživački kapaciteti, slično kao i znanost, „zarobljeni“ u niskoj ravnoteži male potražnje i nedovoljne ponude. Tablica 17. Pregled poreznih obveznika koji su u prijavi poreza na dobit (PD obrascu) za 2011. i 2012. godinu iskazali državnu potporu za istraživačko-razvojne projekte (r.b. 34.2. PD obrasca). Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p_ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 66. Izvor: Ministarstvo financija RH, Porezna uprava Među bitnim uzrocima poslovno-organizacijske insuficijentnosti hrvatskih tvrtki za intenzivniju inovativnu aktivnost je činjenica kako je Hrvatska, umjesto „prirodne tercijarizacije“ i relativne deindustrijalizacije, doživjela drastičnu i naglu apsolutnu deindustrijalizaciju bez potrebnoga restrukturiranja i modernizacije. Strategija pametne specijalizacije (S3) to posredno evidentira u niskoj zaposlenosti od 5.000 do 10. 000 ljudi u 5 ključnih sektora novoga inovativnoga razvoja . Država i ravnoteža na tržištu istraživanja i razvoja. Pored hrvatske gospodarske strukture i neovisno o njoj, važno je skrenuti pozornost na nove spoznaje i politike koje postupno primjenjuju najrazvijenija gospodarstva, koja

izdvajaju i više od 3 % BDP za istraživanje i razvoj, u uvjetima snažnih gospodarskih razvojno-istraživačkih centara, laboratorija i industrijskih instituta. Dvije tendencije mogu imati učinka na hrvatsku politiku istraživanja i razvoja, te na odnos države i poduzetnika. Prva je teza da privatni sektor i poduzetnička sklonost rizičnim ulaganjima nisu jedini, ključan faktor za razvoj novih tehnologija, kojima država treba samo osigurati slobodu djelovanja, ili eventualno i kratkoročno ispravljati tržišne nesavršenosti. Primjer kojim se dokazivalo što sve može poduzetnik oslobođen od državnih stega je - Appleov iPhone. No nov pogled, otvara saznanje o višestrukoj posrednoj i neposrednoj ulozi, u ovom slučaju, američke države. Prvo, iPhone ovisi o internetu „praotac“ kojega je ARPANET iz 1960-tih, kojega je financirala Agencija za napredne obrambene istraživačke projekte – DARPA, Ministarstva obrane SAD. Drugo, GPS- sustav globalnog pozicioniranja, također ključan za iPhone, počeo je kao vojni program NAVSTAR 1970-tih. Treće „touchscreen“ tehnologija, rezultat je sveučilišnog projekta kojega je financirala CIA. Četvrto iPhone-ov asistent SIRI ustvari je spinoff DARPA-inog programa razvoja umjetne inteligencije. Time se želi dokazati upravo obrnuto, kako je država glavna poduzetnica i generator novih tehnologija. Novi lijekovi u SAD uglavnom su rezultat 30 milijardi USD ulaganja NIH (Nacionalnog instituta za zdravlje). Kompanije Elona Muska; Tesla Motors, SolarCity i SpaceX američka je Vlada ukupno financirala s 4,9 milijardi USD. No ono što bi za Hrvatsku moglo biti posebno zanimljivo je etabliranje države, ne samo kao „financijera“ nove ponude, nego i kreatora tržišne potražnje, pa je tako država odobrila SpaceX-u 5 milijardi USD subvencija za kupnju električnih vozila (Tesla) i solarnih panela, a NASA još 5 milijardi USD za istraživanje svemira . Druga je teza da je država kao preuzimatelj rizika, zapravo glavni „poduzetnik“ u financiranju rizičnih istraživanja, a tek kad se istraživanje pokaže uspješnim i rizik se smanji, pojavljuju se privatni poduzetnici i preuzimaju daljnju primjenu. No dobit koju se ostvari razvojem i primjenom gotovih „državnih“ (od države financiranih) tehnoloških otkrića i novih proizvoda, prisvaja isključivo privatnik. Time se dolazi u situaciji da su rizici ulaganja socijalizirani, a dobici privatizirani, što uviđaju i nesporno tržišno opredijeljeni stručnjaci kao što je to glavni ekonomist Bank of England, A. Haldane . Valja naglasiti kako nove činjenice i spoznaje ne ponavljaju rasprave o odnosu države i poduzetnika po načelu ili-ili, nego i-i. U tom suradničkom modelu, država i privatnici kao partneri zajedno kreiraju i nove tehnologije i tržište za njegovu primjenu, dijeleći i rizik i eventualnu korist. Novi pristup je itekako interesantan Hrvatskoj gdje se država, zbog usitnjene gospodarske strukture, mora strateški i organizirano pojaviti i kao kreator ponude (objedinjujući istraživanja za potrebe više malih i srednjih poduzeća) i kao kreator potražnje (primjerice digitalizacije javne uprave, ili primjene „čiste“ energije sunca i/ili vjetra u proizvodnji električne energije).

V. CILJEVI I OSNOVNA REFORMSKA RJEŠENJA Osnovni reformski ciljevi predloženog zakona, koje definiraju razlozi donošenja i ocjena polaznoga stanja jesu: - unapređenje kvalitete studentskih kompetencija, kvalitete studija i ishoda učenja, kvalitete stečenih kvalifikacija (diploma), - unapređenje individualne kvalitete znanstvenoga i nastavničkoga rada nastavnika, - unapređenje kvalitete

nastavnih i istraživačkih programa i njihove povezanosti s praksom, - unapređenje kvalitete nastavno-znanstvenih institucija te unapređenje kvalitete i učinkovitosti upravljanja sustavom znanosti i visokoga obrazovanja. Ostvarenje ovako definiranog skupa reformskih zadaća počiva na takvom odnosu između ocjene stanja, ciljeva, i rješenja za njihovo ostvarenje, kojima se operativno uspostavlja logičan poredak reformskih prioriteta. Reformski prioriteti, u ishodište sadržajnih reformi stavljaju dva subjekta koji svojom interakcijom realiziraju ciljeve reforme i dvije infrastrukture koje tvore institucionalno okruženje neophodno za takvu interakciju

1. Dva subjekata Subjekti su studenti i nastavnici 1.1. Student Prvi subjekt je student organski povezan sa svijetom rada, ohrabrivan u buđenju intelektualne radoznalosti, te punoj kritičkoj i kreativnoj slobodi. Interakcija studiranja/istraživanja i svijeta rada čini studiranje relevantnim, a društvenu praksu sposobnom odgovoriti socijalnim i drugim izazovima. Polazište je prvo maksimalna usklađenost ponude obrazovanih programa s identificiranim sposobnostima i sklonostima studenata, potom sa strateškim razvojnim interesima društva i države i nakon toga, s trenutnim potrebama tržišta rada. S državnog stajališta nema veće štete niti po individualnu produktivnost niti po društvenu konkurentnost, od prinude osobe da radi posao koji niti voli niti ima za nj sklonosti. Sa stajališta nacionalnog blagostanja takva prinuda predstavlja razoran i najskuplji gubitak nacionalnih resursa. Cilj je dobiti bolje obrazovane stručnjake sposobne u praksi inovativno rješavati probleme, u područjima koja ih zanimaju. Temeljem učinjene analitičke ocjene stanja, adresirana su tri ključna problema studiranja te definirani ciljevi i naznačena reformska rješenja za njihovo ostvarenje:

Uvođenje, 1 mjesečne mentorske stručne prakse postupno svake studijske godine počevši od druge, za oko 65.000 studenata. Nedostatak praktičnog iskustva je problem koji naglašavaju i studenti i poslodavci. Da bi ostvarili ovaj cilj predložena je zakonska mogućnost (ne i obveza) ustroja sveučilišnih/fakultetskih centara za cjeloživotno obrazovanje i stručnu praksu studenata - kao profesionalnih pravnih subjekata, koji organiziraju stručnu praksu i angažiraju mentore među sadašnjim (umirovljenim) zaposlenicima poduzeća i društvenih subjekata u kojima se praksa odvija. Njihova je „povratna“ funkcija stalno obnavljanje znanja, koje sve brže zastarijeva, različitim oblicima cjeloživotnog obrazovanja tercijarno obrazovanih zaposlenika kako bi, po mogućnosti, jednom u pet godina proveli ukupno jedan semestar na obnovi znanja i kvalifikacije u sustavu visokog obrazovanja. Time se „dvosmjerno“ povećava kvaliteta suradnje s gospodarstvom. Uvođenje inozemnog semestra za oko 12 tisuća studenata diplomskih od 4-6 godine studija. Sveučilišnim magistrima kao budućim kreatorima kulturno-društvene izvrsnosti i gospodarske konkurentnosti nužno je i međunarodno iskustvo i umrežavanje Za ostvarenje ovog cilja predložili smo kao mogućnost (ne i obavezu) centre za međunarodnu suradnju i mobilnost, kao profesionalne pravne subjekte I najvažnije – postupno uvođenje mentorske nastave u sustav. Suvremeno učenje i poučavanje, fokusirano na razvijanje sposobnosti samostalnog postavljanja i rješavanja stručno-istraživačkih problema, traži pedagoške standarde manjih studijskih grupa. Ostvarenje ovog cilja, polazi od poželjnog standarda od 10 studenata po

nastavniku u STEM i 15 u DH području što omogućuju relativno velika sredstva programa Oporavka i otpornosti. Strogo hipotetski, to traži povećanje sadašnjeg broja oko 6000 znanstveno nastavnih zvanja na sveučilištima za više od 60 % odnosno za više od 4000. To, dakako nije kvantifikacija nego tek ilustracija, kako novi reformirani sustav, za ovu svrhu, traži dodatna stalna (nacionalna) sredstva (ne samo vremenski ograničene EU fondove).

1.2. Nastavnik/znanstvenik Drugi subjekt je nastavnik/istraživač sposoban prenositi znanje i osobito poučavati kako učiti i istraživati. On je ključan stvaran provoditelj reforme, jer dobre stručnjake potrebne društvu i gospodarstvu stvaraju dobri studijski programi, dobre studijske programe kreiraju dobri nastavnici. A dobre sveučilišne nastavnike čini kombinacija dobrih znanstvenika i dobrih pedagoga što traži tri komponente (znanstvenu, nastavnu i razvoj karijere). Znanstveno-istraživačka komponenta Prvi cilj je rast znanstvene izvrsnosti, postupnim podizanjem sadašnje prosječne produktivnosti od 1 na minimalno 2 rada godišnje, od kojih 1 u časopisu visokog čimbenika odjeka prve/druge kvartile, u kojemu je istraživač samostalan ili prvi odnosno vodeći autor. Pri tome je naglasak na „otvorenoj“ znanosti i slobodan pristup rezultatima znanstvenog istraživanja, jer je u netransparentnom sustavu moguće da časopisi visok čimbenik odjeka imaju zahvaljujući samo nekolicini visoko citiranih radova a ne ukupnoj kvaliteti. Uz nužan kritički odmak i naglasak na publikacijama otvorenog pristupa, reformski predviđene, poželjne materijalne pretpostavke za ostvarenje ovog cilja su; 1 semestar inozemstva svakih 5 g., voditelj i/ili istraživač jednog, međunarodno recenziranog, znanstveno istraživačkog projekta svakih 5-7 godina ulaganje u suvremenu znanstveno-istraživačku opremu, unapređenje međunarodne indeksiranosti dvojezičnih izdanja domaćih časopisa, unapređenje indeksiranosti hrvatskih međunarodnih konferencija i sudjelovanja u inozemnim visokih standarda, Da bi se ostvario ovaj cilj predložena je, među ostalim, mogućnost (ne i obveza) ustroja sveučilišnih/fakultetskih znanstveno-inovacijskih instituta kao posebnih pravnih subjekata u kojima su znanstveni projekti financirani od HRZZ, do EU i međunarodnih Fondova. Drugi cilj je rast istraživačke relevantnosti uspostavljanjem kontinuirane projektno-inovativne suradnje s gospodarstvom i društvom, koja za poželjne pretpostavke ima; Suradnju s gospodarskim/društvenim subjektima na barem jednom razvojno-inovacijskom projektu svakih pet godina, Mentorstvo jednom doktorskom kandidatu iz gospodarskih/društvenih razvojno-istraživačkih jedinica svakih pet godina, Jedno inovativno rješenje proizvodno-poslovnih i/ili društvenih procesa u praksi svakih 5-7 godina Prijedlog, kao poticaj suradnje s gospodarstvom, obuhvaća i mogućnost (ne obvezu) osnivanja sveučilišnih/fakultetskih centara za inovacije i transfer tehnologije kao posebnih subjekata i hubova umrežavanja centara kompetencije, spin-off i spin-out i drugih poduhvata, osobito u visokim tehnologijama.

Nastavna komponenta. Čini je pedagoška kompetentnost (kako) i stručna kvalificiranost (što) poučavati. Cilj u pedagoškoj komponenti je usvajanje i primjena novih pedagoško-psiholoških obrazaca u učenju i poučavanju, znanstveno obuhvaćenih složenim konceptom metakognicije. Kolokvijalno rečeno to traži nastavnika sposobnog poučiti studente samoregulirajućem učenju odnosno načinu kako

prepoznati i naučiti ono što se ne zna. Pretpostavke rasta kvalitete pedagoške komponente, uz ostalo su; semestar metodičkog, prezentacijskog, govorničkog osposobljavanja, prije ulaska u fizičku/virtualnu predavaonicu mlađih suradnika koji nisu završili „nastavničke“ studije, razrada sustava obveznog anonimnog studentskog ocjenjivanja nastavnika i nastave svake akademske godine, stručna evaluacija pedagoške kvalitete koja mora uključivati analizu anonimnog studentskog ocjenjivanja, najkasnije 6 mjeseci prije svakog (re)izbora u znanstveno-nastavno zvanje. Cilj u nastavničkoj kvalificiranosti je transformacija sposobnosti prenošenja informacija u sposobnost prepoznavanja obrazaca i poticanja samoregulirajućeg učenja. Identificiranje, raščlanjivanje i rješavanje tih rastućih izazova, među ostalim ima za pretpostavke; 2 tjedna svake tri godine seminara za upoznavanje i ovladavanje suvremenim digitalnim tehnikama i programima prezentacije nastavne materije, 2 tjedna svake tri godine za pripremu nastave u terminima digitalne/digitalizirane metodike i suvremenih pedagoških obrazaca. Da bi ostvarili ovaj cilj potrebni su nam integrirani virtualno-fizički knjižnično-informatički sveučilišni/fakultetski centri za razvoj pedagoških kompetencija. Razvoj karijera Cilj je oblikovati transparentno maksimalno objektivizirano institucionalno okruženje za planiranje i ostvarenje karijere temeljene na rastu znanstveno-nastavne izvrsnosti. Pretpostavke za realizaciju ovog cilja su među ostalima; razrada sadašnjega dvokružnoga istorazinskoga (peer-review) sustava kako bi se kompenzirala bitno različita veličina znanstveno-nastavne zajednice u pojedinim znanstvenim poljima i na pojedinim hrvatskim sveučilištima u prvom krugu sustav čine institucijska stručna povjerenstva. Ona bi se, kao novost, formirala anonimnim postupkom „iz bubnja“ kojeg bi činio fond institucijskih i vanjskih eksperata za svako znanstveno polje. u drugom krugu to čine 22 znanstvena i jedan umjetnički matični odbor. Novost bi bila i obveza godišnje evidencije 10 % najuspješnijih kandidata za izbor u znanstvena zvanja, prema kriterijima znanstvene izvrsnosti. Da bi ostvarili ovaj cilj predloženo je zakonski obavezno napredovanje svakih 5 godina do izbora u trajno zvanje. Tu je i mogućnost ubrzanog (fast track) napredovanja s dvostruko ispunjenim uvjetima. Jednako tako je predloženo i penaliziranje stagnacije. Jedan put u karijeri može se ponoviti (re)izbor u zvanje s pola uvjeta odnosno 10 godina u zvanju nakon čega slijedi otkaz. Transparentno i precizno su propisani postupci oduzimanja zvanja odnosno potvrde umjetničke komponente glede povreda etičkih kodeksa. 2. Dvije infrastrukture Infrastrukture neophodne za učinkovitu interakciju studenata i nastavnika kao subjekata obrazovno znanstvene aktivnosti su s jedne strane visoka učilišta i javni znanstveni instituti, a s druge strane državno-strateški čimbenici, ministarstvo znanosti i obrazovanja i Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj Visoka učilišta, instituti i sveučilišta. Hrvatska sveučilišta, kao autonomni organizacijski oblici, obrazovnim programima i istraživačkim projektima povezuju nastavnike-istraživače s jedne i studente s druge strane u cjelovite studije. Silina tehnološkog napretka, nove tehnologije i inovacije traži fakultete i sveučilišta koji nude nova zanimanja, struke i kvalifikacije temeljene na inter/multi/trans-disciplinarnosti. Veleučilišta i visoke škole osiguravajući primijenjena

stručna znanja i kvalifikacije bitan su čimbenik ubrzanog transfera i primjene inovacija i novih tehnologija u društvenu i gospodarsku praksu. Javni znanstveni instituti kao specifičan oblik organizacije koji povezuje temeljna istraživanja, istraživače i istraživačke projekte imaju gospodarstvo odnosno društvenu praksu i visoko obrazovanje (osobito doktorske studije) kao dva podjednako važna kraka svoje misije. Unapređenje reformske „infrastrukturne“ funkcije sveučilišta definirano je dvama, međusobno uvjetovanim, ciljevima. Prvi (vanjski) cilj je unapređenje kvalitete studijskih programa, studiranja, i izlaznih kvalifikacija s kojim se visoka učilišta općenito, a sveučilišta posebno, osposobljavaju kako za preuzimanje odgovornosti za znanstveno-stručnu podlogu ukupnog društvenog razvoja, tako i za upravljanje uvećanjem vlastite kvalitete. Pretpostavke su korjenitog unutarnjeg preustroja potrebnog za autentično razvojno-kulturno sudjelovanje u ostvarenju (vanjskog) cilja napredovanja u civiliziranom okruženju demokratskih društava, među ostalim i slijedeće; • elastičnost i otvorenost unutarnjeg ustroja, sveučilišta, fakulteta i drugih sastavnica, • umrežavanje digitaliziranih nastavnih procesa sa svjetskim rangiranim sveučilištima i institutima relevantnim za pojedine struke, • opremanje laboratorija i kabineta/učionica relevantnom istraživačkom opremom s nediskriminacijskim pravom istraživačkog korištenja, bez obzira na njenu fizičku lokaciju, • osiguranje potpunog pristupa rezultatima svjetskih znanstvenih istraživanja, repozitorijima literature i mrežama velikih baza podataka, • poticanje međunarodne konkurentnosti uvođenjem višejezične nastave na hrvatskom i svjetskim jezicima važnim za pojedine struke, • internacionalizacijom i razmjenom težiti ka 10-15 % stranih studenata na hrvatskim sveučilištima, uz realnu cijenu studijskoga programa, • dodatno stimuliranje odlazne mobilnosti nastavnika i studenata u STEM području i hvatanju istraživačko-tehnološkog priključka sa suvremenim razvitkom, • dodatno stimuliranje dolazne mobilnosti u DH području, osiguravajući tako međunarodnu vidljivost hrvatskih nacionalnih društvenih, povijesnih, arheoloških, kulturnih, umjetničkih, lingvističkih i drugih specifičnih doprinosa međunarodnoj zajednici, • obnova i razvoj sustava uključivanja hrvatske znanstvene dijaspore u istraživačko-obrazovni proces. • organizacija kraćih studijskih boravaka svjetske istraživačke elite na hrvatskim sveučilištima i institutima, • financijsko poticanje istraživačkih ideja i projekata mladih istraživača, • stručna i financijska potpora objavljivanju u vrhunskim svjetskim publikacijama otvorenog pristupa za pojedine struke, • poticanje bilingvalnih izdanja znanstvenih publikacija, na hrvatskom i stranom jeziku važnom za struku, • utemeljenje sustavnog poticanja uvrštavanja i indeksiranja hrvatskih znanstvenih časopisa u svjetske citatne baze, • dodatno poticanje uključivanja u neposredne oblike suradnje s gospodarstvom, • ravnomjernija raspodjela individualnog vremena između istraživačko-nastavnih obveza i upravljačkih dužnosti • ravnomjernija interpersonalna distribucija upravljačkih dužnosti, tajnost izbora i ograničenje mandata, Sredstvo za ostvarenje ovog cilja je organizacija, upravljanje i održavanje sustava učinkovitog „horizontalnog“ i „vertikalnog“ umrežavanja i vremenske raspodjele znanstveno-nastavne i istraživačke aktivnosti. Horizontalno umrežavanje podrazumijeva raspodjelu i integraciju individualne radne

aktivnosti između nastave, istraživanja, inozemne specijalizacije, domaće suradnje s gospodarstvom i ravnomyernog sudjelovanja istraživača u vođenju i upravljanju sustavom. Vertikalno umrežavanje podrazumijeva mogućnost preraspodjele nastavnih obveza. Nastavnik-znanstvenik, koji je voditelj istraživačkih projekata, mogao bi koncentrirati svoje nastavne obveze na doktorskom studiju, istraživanju i mentoriranju doktorskih kandidata. Završetkom projekta „vraća“ se u (pred)diplomsku nastavu i standardno istraživanje. Drugi (unutarnji) cilj je povećanje učinkovitosti upravljanja sustavom primjenom ustavnog koncepta sveučilišne autonomije i akademskih sloboda u uvjetima pojačane društvene odgovornosti. Pretpostavka ostvarenja ovog cilja je uspostava razumnog i produktivnog odnosa, unutar ustavnog okvira, kojim se jasno razdjeljuju sredstava društvenog utjecaja i državne kontrole s jedne, od instrumenata sveučilišne autonomije i akademskih sloboda s druge strane. Sredstva društvenog utjecaja i državne kontrole, za ostvarenje ovog cilja višestruko „omeđuju“ sveučilišnu autonomiju i preduvjet su njenog suvremenog opstanka: prva su „međa“ sveučilišni savjeti (mješovita tijela predstavnika državnih organa, gospodarstva/poduzetnika, društvenih organizacija i sveučilišnih djelatnika) koji dobivaju dvije nove reformske funkcije; utvrđuju društvene i dugoročne potrebe tržišta rada, potrebe novih znanja i obrazovnih profila, ključne istraživačke pravce prema strateškim razvojnim prioritetima i s tim u skladu odobravaju započinjanje novih/ukidanje starih, studijskih programa, i istraživačkih ciljeva, mogu staviti na dnevni red senata i drugih tijela, određena pitanja, mogu obrazloženo zaustaviti odluke senata/rektora, ako ih drže protuzakonitima, ali ih ne mogu mijenjati, druga su „međa“ samostalna stručna javna tijela (AZVO) koja utvrđuju da li su ponuđeni programi dovoljno kvalitetni s jedne, te da li je obrazovna institucija (sveučilište) dovoljno ljudski i materijalno kvalitetna za izvođenje programa s druge strane, treća „međa“ su stručna upravna tijela (NVZ, matični odbori) koji propisuju uvjete i biraju u znanstvena zvanja, četvrta „međa“ su javna znanstvena tijela (Upravni odbor zaklade) koji odlučuju koja će i u kojem iznosu istraživanja financirati, peta „međa“ su državni i socijalni partneri (MZO i sindikati) koji propisuju normative, satnice, cijenu rada odnosno visinu i razrede osnovnih plaća i drugih primanja, šesta „međa“ su državni organi (MZO) i mješovita državna tijela (NVZ) koja utvrđuju kriterije i predlažu državnu raspodjelu financijskih sredstava, sedma međa je upravni nadzor nadležnog ministarstva Sredstva sveučilišne autonomije za ostvarenje ovog cilja, temelje se na nedjeljivosti prava i nepovredivosti obveza; prava na slobodnu potragu za znanstvenom istinom, izbor ciljeva i metoda znanstvenih istraživanja u skladu s etičkim normama civiliziranog društva, prava na utvrđivanje kapaciteta, upisnih kvota i uvjeta upisa, prava na kreiranje, programiranje i realiziranje visoko-školskog poučavanja, utvrđivanje stručnih uvjeta i kriterija za postizanje sveučilišnih obrazovnih stupnjeva i zvanja, prava na utvrđivanje kriterija i zapošljavanje suradnika i nastavnika, prava slobodnog, samostalnog demokratskog biranja svih tijela i čelnika odlučivanja i upravljanja sveučilištem, nepovredivosti obveze tijela i čelnika da osiguraju rast kvalitete istraživanja i nastave, nepovredivosti obveze tijela i čelnika pridržavanja etičkih normi u istraživanjima i nastavi, nepovredivosti obveze

tijela i čelnika u istraživačkom povezivanju s gospodarstvom i poduzetnicima i osiguranju studentske prakse, nepovredivosti obveze tijela i čelnika za rast međunarodne istraživačke i nastavne suradnje, odlaznu i dolaznu mobilnost nastavnika i studenata. Riječju društvena/državna tijela definiraju zadatke sveučilištu i traže/kontroliraju rezultate, a ne miješaju se u način/model kojim se zadaci izvršavaju i rezultati postižu. Državno - strateški čimbenici. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (MZO) kao tijelo državne uprave ima presudnu ulogu u upravljanju sustavom koja se ostvaruje dvama ciljevima: Prvi cilj je unaprijediti kvalitetu stručno-upravne i kontrolne uloge u operativnom upravljanju sustavom. Pretpostavke ostvarenja ovog cilja su; donošenje upravnih (podzakonskih) akata samostalno i na prijedlog nacionalnih stručnih tijela, izdavanje javnih isprava i licenci na prijedlog nacionalnih stručnih tijela, analiza upisa i upisnih kvota, uspješnosti završetka studija i zapošljavanja, vođenje evidencije znanstvenika u Hrvatskoj, vođenje evidencije nadarenih i nagrađivanih studenata, uspostava evidencije najuspješnijih znanstvenika i najbolje ocijenjenih nastavnika, uspostava i vođenje godišnje evidencije praćenja karijera hrvatskih znanstvenika u inozemstvu koji su diplomirali/doktorirali na hrvatskim sveučilištima, vođenje registra krupne znanstvene opreme i znanstvene infrastrukture, provođenje postupaka natječaja nabave nacionalno prioritetne opreme i druge znanstvene infrastrukture, upravljanje krupnim investicijskim projektima u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, sklapanje bilateralnih/multilateralnih ugovora o međunarodnoj suradnji, upravni, inspekcijski i financijski nadzor. Sredstvo za ostvarenje ovog cilja su primjereno ekipirani i kontinuirano educirani uposlenici i vanjski suradnici, te učinkovit unutarnji ustroj kojim se donošenje odluka i operativno vođenje sustava, temelji na stručnoj podlozi umreženih znanstvenih tijela Nacionalnog vijeća i drugih subjekata. Drugi cilj je uspostava učinkovitih modela projektne suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva na istraživanju, razvoju i transferu novih tehnologija te inovativnom redizajnu postojećih poslovno-proizvodnih procesa. Pretpostavke za ostvarenje ovog cilja, polazeći od konstatirane ekonomsko-financijske i organizacijske strukture dominirajuće malih i srednjih poslovnih subjekata, među ostalim su; organizacija i održavanje centara kompetencije i drugih oblika koji bi objedinjavali istraživanja i razvoj za grupacije, klastere i proizvodno-poslovno povezane skupine malih i srednjih poduzeća, prema prioritetima Strategije pametne specijalizacije, programiranje inovativnih aktivnosti i zapošljavanje i financiranje doktoranda angažiranih na istraživanju i razvoju u centrima kompetencije i drugim oblicima istraživačko-razvojnih jedinica i centara, uspostava, organizacija i kontrola zapošljavanja stručnjaka iz znanstvenih instituta, sveučilišta i poslovnog sektora u centrima kompetencije i drugim oblicima, uključujući i razvojne centre velikih poduzeća, Sredstva za ostvarenje ovog cilja su među ostalim, organizacija i održavanje „hubova“- mrežnih mjesta, koji povezuju centre kompetencije, spin-off i spin-out poduhvate u visokim tehnologijama, koristeći se modernim konceptima zapošljavanja kao što su; strateško dijeljenje ljudskih resursa između više poslodavaca, dijeljenje radnog mjesta između više zaposlenika sa skraćenim radnim vremenom, mobilni rad, vaučerska, portfeljna, platfomska i kolaborativna zaposlenost. Nacionalno

vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (NV) kao državno strateško tijelo, dobivenim autoritetom od Hrvatskog sabora, po svom sastavu čini kvalificiranu „posredničku“ instituciju s primarnom zadaćom harmoniziranja upravno-administrativne i sveučilišno-autonomne vertikale sustava. Cilj je utvrđivanje strateških pravaca razvoja visoko-obrazovnog procesa i znanstvenih istraživanja, te projektiranje modela njihove realizacije. Pretpostavke za ostvarenje ovog cilja aktivnosti Nacionalnog vijeća u uspostavi i funkcioniranju modela kontinuiranog rasta međunarodno relevantne kvalitete istraživanja i visokoškolske nastave, među ostalim su: status krovnog nacionalnog tijela koje skrbi za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u RH, i koje objedinjuje i predstavlja aktivnost znanstveno -akademske zajednice u Hrvatskom saboru, pojačane ovlasti u predlaganju kriterija izrade proračuna u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, uspostava istorazinskoga sustava izbora u znanstvena zvanja, temeljenog na međunarodno vidljivoj znanstvenoj izvrsnosti i imenovanju stručno kvalificiranih matičnih odbora, imenovanje, temeljem javnih poziva, članova upravnih odbora i vijeća Hrvatske zaklade za znanost i Agencije za znanost i visoko obrazovanje, imenovanje, temeljem javnih poziva, članova tijela koja su stručna potpora realizaciji strateških ciljeva i operativne politike MZO, kao što su savjet Hrvatskog istraživačkog prostora, Hrvatski strateški forum istraživačkih infrastrukture, Hrvatsko povjerenstvo za praćenje Bolonjskog procesa, Vijeće za tehnologiju i inovacije, sustavna komunikaciju i praćenje rada odgovarajućih tijela Europskog prostora visokog obrazovanja (EHEA) i Europskog istraživačkog prostora (ERA). Sredstva za ostvarenje postavljenog cilja su proširen sastav i način predlaganja članova Nacionalnog vijeća. Dvadeset i jednog člana Nacionalnog vijeća i dalje bi imenovao Hrvatski sabor, ali prema ključu na način da Rektorski zbor predlaže deset članova Nacionalnog vijeća, od kojih pet mora biti sa Sveučilišta u Zagrebu, Vijeće znanstvenih instituta predlaže pet članova Nacionalnog vijeća, od kojih dva moraju biti s instituta Ruđer Bošković, Vijeće veleučilišta i visokih škola predlaže tri člana Nacionalnog vijeća, Hrvatska gospodarska komora predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća, Hrvatska udruga poslodavaca predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća.

VI. ZAKLJUČNA OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA Ovaj se prijedlog strukturne reforme sustava znanosti i visokog obrazovanja, u institucionalnoj formi Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, konceptijski razlikuje od reformskih pokušaja posljednjih 15 godina u najmanje dva aspekta; Prvo on polazi od odgovornosti, a ne od prava znanstvene i akademske zajednice. Ne od očekivanja da društvo i država skrbe za visoko obrazovanu istraživačku zajednicu, nego obrnuto od njene stručne odgovornosti za funkcioniranje i napredak društva, smještene u dvostruki okvir stvarnih okolnosti. S jedne je strane dugoročno nepovoljan utjecaj demografskih gibanja na stanje i perspektive hrvatskih ljudskih potencijala. S druge su strane dugoročno stagnantne hrvatske razvojno-gospodarske performanse. Prvo on polazi od odgovornosti, a ne od prava znanstvene i akademske zajednice. Ne od očekivanja da društvo i država skrbe za visoko obrazovanu istraživačku

zajednicu, nego obrnuto od njene stručne odgovornosti za funkcioniranje i napredak društva, smještene u dvostruki okvir stvarnih okolnosti. S jedne je strane dugoročno nepovoljan utjecaj demografskih gibanja na stanje i perspektive hrvatskih ljudskih potencijala. S druge su strane dugoročno stagnantne hrvatske razvojno-gospodarske performanse. Prepoznavanje tog okvira omogućilo je objektiviziran pristup kojim je identificirana i razrađena društvena, osobna, identitetska i razvojna odgovornost akademske znanstvene zajednice. Drugo, on polazi od samo-odgovornosti primarno, oko 7.300 zaposlenih u znanstvenim zvanjima na sveučilištima i institutima, da se reformski mijenjaju onako kako je potrebno da bi mogli obaviti svoje društveno poslanje. Analitički i sintetički ujednačen pristup, temelji se na realnim ocjenama stanja u sve tri komponente sustava; znanosti, visokom obrazovanju, te tehnološkom razvoju i inovacijama. Ocjene stanja potom služe naznaci ciljeva, pretpostavki ostvarenja, i definiranju sredstava realizacije ciljeva, dvaju subjekata i dvije infrastrukture. Drugo, on polazi od samo-odgovornosti primarno, oko 7.300 zaposlenih u znanstvenim zvanjima na sveučilištima i institutima, da se reformski mijenjaju onako kako je potrebno da bi mogli obaviti svoje društveno poslanje. Analitički i sintetički ujednačen pristup, temelji se na realnim ocjenama stanja u sve tri komponente sustava; znanosti, visokom obrazovanju, te tehnološkom razvoju i inovacijama. Ocjene stanja potom služe naznaci ciljeva, pretpostavki ostvarenja, i definiranju sredstava realizacije ciljeva, dvaju subjekata i dvije infrastrukture. Subjekti su studenti i nastavnici. Postizanje cilja bolje obrazovanih stručnjaka od današnjih studenata, podrazumijeva mentorsku nastavu, studentsku praksu i obostranu međunarodnu mobilnost. Rast kvalitete istraživanja i poučavanja nastavnika motri se u znanstvenoj i nastavno-pedagoškoj komponenti te razvoju karijera, što među ostalim uključuje inozemne boravke, aktivnu suradnju s gospodarstvom, sposobnost programiranja i primjene metakognicijskog (poučavati kako učiti) problemskog pristupa nastavi, te razvoju karijera stalnim napredovanjem temeljem međunarodno vidljive izvrsnosti. Infrastrukture, koje subjekte spajaju u obrazovnom procesu i stjecanju praktičnih kompetencija su s jedne strane visoka učilišta i javni znanstveni instituti, a s druge strane državno-gospodarski čimbenici. Ostvarenje cilja unapređenja kvalitete studijskih programa i studiranja na sveučilištima, kao prvoj infrastrukturi reformski se, među ostalim, postiže razradom ustavnog koncepta autonomije u uvjetima pojačane društvene odgovornosti. Operativno upravljanje sustavom Ministarstva znanosti i obrazovanja kao dijela druge infrastrukture, pored utvrđenih stručnih zadaća i ovlasti, reformski obuhvaća uspostavu, organizaciju i održavanje učinkovitih modela projektne suradnje znanosti i gospodarstva u istraživanju i razvoju. Nacionalno vijeće, kao također (uz ministarstvo) dio druge infrastrukture, svoju ulogu krovnog nacionalnog strateškog tijela, ostvaruje posredničkom misijom harmoniziranja upravno-administrativne i sveučilišno-autonomne vertikalne sustava, te objedinjavanjem aktivnosti znanstveno - akademske zajednice u Hrvatskom saboru. Naposljetku, u sintetiziranom obliku ciljevi reforme su postupan i sustavan rast znanstveno-nastavne izvrsnosti istraživača i institucionalne kvalitete programa. Sredstva za ostvarenje ovog cilja su

ponajprije podizanje izvrsnosti uvjeta izbora u znanstveno-nastavna zvanja za 20-25 %, dopunama Pravilnika o uvjetima izbora u znanstvena zvanja svakih 5-7 godina. Potom je podizanje kriterija kvalitete programa i institucija za 20-25 % u (re)akreditacijskim postupcima, dopunama Pravilnika o uvjetima za izdavanje dopusnica, svakih 5-7 godina. Provođenje ovog zakona kojim se institucionaliziraju strateški državni ciljevi i mjere njihovog provođenja u području znanstvene djelatnosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja, u skladu s preporukama Europske komisije, zahtijeva postupno povećavanje nacionalnih javnih izdvajanja za oko 10 % godišnje u slijedećih 7-10 godina, uz učinkovitije korištenje raspoloživih sredstava fondova, među ostalim i uspostavom fonda za sufinanciranje, predfinanciranje i međufinanciranje EU projekata.

DRUGI DIO – NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU I. OPĆE ODREDBE Predmet normiranja Članak 1. (1) Ovim se Zakonom uređuju sustavi znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, osiguravanje kvalitete u tim sustavima, stjecanje i vrste akademskih i stručnih naziva, priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija te studentsko predstavništvo na visokim učilištima. (2) Znanstvena djelatnost i visoko obrazovanje su djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku koje se obavljaju kao javna služba. Definiranje pojmova Članak 2. Pojedini pojmovi u smislu ovog Zakona imaju sljedeće značenje: 1. Dopusnica za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i dopusnica za izvođenje studijskog programa su upravni akti kojima Akreditacijski savjet utvrđuje da kvaliteta djelatnosti visokog obrazovanja vrednovanog visokog učilišta ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom te na temelju njega donesenim propisima za izdavanje diploma, isprava o završetku studijskog programa ili drugih javnih isprava, a kojima se jamči uspješan završetak određenog studijskog programa i stjecanje njime utvrđenih znanja, sposobnosti i odgovornosti odgovarajućeg standarda kvalifikacije iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira; 2. Dopusnica za obavljanje znanstvene djelatnosti je upravni akt kojim Agencija utvrđuje da kvaliteta znanstvene djelatnosti vrednovane znanstvene organizacije opravdava njezino javno financiranje ili drugu javnu potporu za znanstvenu djelatnost koju obavlja; 3. ECTS je Europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova (European Credit Transfer and Accumulation System); 4. Fakultet je sastavnica sveučilišta koja se osniva radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene i stručne djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom; 5. Funkcionalno integrirano sveučilište je sveučilište koje je ustrojilo sastavnice s pravnom osobnošću. 6. Inicijalna akreditacija je postupak vanjskog vrednovanja u kojem se utvrđuje ima li subjekt vrednovanja koji prvi put počinje obavljati djelatnost visokog obrazovanja i/ili znanstvenu djelatnost na određenoj razini i/ili na određenom području ljudske potencijale, organizaciju, unutarnji sustav osiguravanja kvalitete, prostor, opremu i sredstva za obavljanje djelatnosti na način koji jamči postizanje unaprijed određenih, jasnih i objektivnih kriterija kvalitete; 7. Institucijska akreditacija je postupak vanjskog vrednovanja u kojem se utvrđuje osposobljenost određenog subjekta vrednovanja (njegovih ljudskih potencijala, organizacije, unutarnjeg sustava

osiguravanja kvalitete, prostora, opreme i sredstva za rad) za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i/ili znanstvene djelatnosti; 8. Institucionalno integrirano sveučilište je sveučilište koje nije ustrojilo sastavnice s pravnom osobnošću; 9. Izvođač je svako visoko učilište koje samostalno ili u suradnji s drugim visokim učilištem izvodi određeni studijski program, a u slučaju sveučilišnih studijskih programa izvođač je sastavnica sveučilišta; 10. Javni znanstveni institut je ustanova kojoj je zadaća provođenje znanstvenog i razvojnog istraživanja usmjerenog na ostvarenje utvrđenih društvenih potreba, a čiji je osnivač Republika Hrvatska; 11. Ministar je ministar nadležan za znanost i visoko obrazovanje; 12. Ministarstvo je središnje tijelo državne uprave nadležno za znanost i visoko obrazovanje; 13. Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj je najviše stručno i strateško tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u Republici Hrvatskoj; 14. Nositelj je visoko učilište koje je akreditiralo određeni studijski program, ali u čijem izvođenju sudjeluje jedno ili više drugih visokih učilišta kao izvođači; 15. Osiguravanje kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti je postupak u kojem dionici sustava na temelju unaprijed određenih i jasnih ciljeva te kriterija kvalitete nastoje stalno unaprjeđivati sustav visokog obrazovanja i znanosti radi stjecanja novih znanstvenih spoznaja, njihove humane i etičke primjene te razvijati visoko obrazovanje u skladu s potrebama socijalnog, gospodarskog, kulturnog, znanstvenog i tehnološkog napretka (u daljnjem tekstu: društvene potrebe); 16. Plaća – osnovna plaća i dodaci na osnovnu plaću koje zaposlenik ostvaruje obavljajući redovne poslove svog radnog mjesta, odnosno položaja sukladno Zakonu i kolektivnom ugovoru; 17. Privatna visoka učilišta su ustanove koje obavljaju djelatnost visokog obrazovanja i znanosti ako su osnovana kao sveučilišta, odnosno djelatnost visokog obrazovanja ako su osnovana kao veleučilišta ili visoke škole a čiji je osnivač osoba privatnog prava; 18. Programska akreditacija je postupak vanjskog vrednovanja u kojem se utvrđuje jesu li određeni studijski ili istraživački programi usklađeni s najnovijim znanstvenim spoznajama te društvenim, gospodarskim i tehnološkim razvojem. Posebna se pozornost posvećuje iskustvima primjene usporedivih akreditiranih programa u Europskom prostoru visokog obrazovanja te usklađenosti studijskog programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (u daljnjem tekstu: Registar HKO-a); 19. Razvojna istraživanja predstavljaju planirana istraživanja ili kritički pregled u cilju stjecanja novih znanja i vještina za razvoj novih proizvoda, procesa ili usluga odnosno za postizanje znatnog poboljšanja postojećih proizvoda, procesa ili usluga; 20. Reakreditacija je periodični postupak vanjskog vrednovanja u kojem se u dinamičnim uvjetima razvoja znanosti, društva, gospodarstva i tehnologije utvrđuje zadovoljavaju li akreditirani subjekt vrednovanja i/ili studijski programi koji se izvode unaprijed određene, jasne i objektivne kriterije kvalitete; 21. Rektorski zbor je tijelo koje čine rektori javnih sveučilišta ili od njih ovlaštene predstavnici te jedan predstavnik rektora privatnih sveučilišta i jedan predstavnik Vijeća veleučilišta i visokih škola, a ovlašteno je odlučivati o određenim pitanjima od zajedničkog interesa za

djelovanje i razvoj sveučilišta u Republici Hrvatskoj; 22. Samoanaliza je izvješće o stanju i perspektivama razvoja određenog subjekta vrednovanja koje u postupku akreditacije ili reakreditacije priprema sam taj subjekt; 23. Student je osoba upisana na sveučilište, veleučilište ili visoku školu; 24. Sveučilište je ustanova koja se osniva radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene, stručne i umjetničke djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom; 25. Tematsko vrednovanje je vanjsko vrednovanje samo jedne skupine istovrsnih subjekata vrednovanja ili određenog dijela djelatnosti jednog ili većeg broja istovrsnih subjekata vrednovanja; 26. Umjetnička akademija je sastavnica sveučilišta koja se osniva radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, umjetničke i znanstvene djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom; 27. Umjetnička i umjetničko-nastavna djelatnost u sustavu visokoškolske naobrazbe usporedno je područje jednakopravno s područjem znanosti te u njemu individualni pristup i kreativni proces umjetničkog stvaranja imaju posebno značenje u poučavanju i istraživanju; 28. Unutarnje osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete je skup mjera i aktivnosti kojima dionici sustava iskazuju svijest, opredjeljenje i odgovornost za stalno unaprjeđivanje kvalitete vlastite djelatnosti; 29. Vanjsko osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete je vrednovanje kvalitete određenog subjekta vrednovanja koje se provodi na temelju unaprijed određenih, jasnih i objektivnih kriterija u cilju unaprjeđivanja kvalitete visokog obrazovanja i/ili znanstvene djelatnosti. 30. Postupci vanjskog vrednovanja su institucijska ili programska akreditacija, inicijalna ili periodična akreditacija (reakreditacija), tematsko vrednovanje te vrednovanje unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete (audit). Pojedini oblici akreditacije mogu se provoditi istodobno; 31. Vanjsko vrednovanje unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete (audit) je postupak vrednovanja razvijenosti i funkcionalnosti unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete subjekata vrednovanja; 32. Veleučilište i visoka škola su ustanove koja se osniva radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja putem organizacije i izvođenja stručnih studija; 33. Vijeće javnih znanstvenih instituta je tijelo koje čine ravnatelji javnih znanstvenih instituta ili od njih ovlašteni predstavnici, a ovlašteno je odlučivati o određenim pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj instituta u Republici Hrvatskoj; 34. Visoko obrazovanje je djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku koja se provodi kroz stručne i sveučilišne studije; 35. Visoka učilišta su sveučilište, fakultet, umjetnička akademija, veleučilište i visoka škola. 36. Zajednički studijski program je zajednički program koji izvode dva ili više akreditirana visoka učilišta u Republici Hrvatskoj, pri čemu je samo jedno visoko učilište nositelj; 37. Združena kvalifikacija je kvalifikacija koju zajednički dodjeljuju sva visoka učilišta koja sudjeluju u ustrojavanju i izvedbi združenog studija; 38. Združeni studij je zajednički program dva ili više akreditirana visoka učilišta od koji je najmanje jedno izvan Republike Hrvatske, a završetkom kojeg se stječe jedna združena kvalifikacija ili se stječu dvije ili više kvalifikacija; 39. Znanstvena djelatnost je djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku koja se obavlja na sveučilištima, javnim znanstvenim institutima i znanstvenim institutima, Hrvatskoj akademiji znanosti i

umjetnosti te drugim pravnim osobama koje su upisane u Upisnik znanstvenih organizacija te obuhvaća znanstvena i razvojna istraživanja; 40. Znanstvena istraživanja predstavljaju eksperimentalni ili teorijski rad poduzet prvenstveno kako bi se stekla nova znanja o temeljnim načelima fenomena i vidljivih činjenica, bez predviđene izravne tržišne primjene ili uporabe; 41. Znanstveni institut je ustanova kojoj je zadaća provođenje znanstvenog i razvojnog istraživanja. Rodna neutralnost

Članak 3. Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod. Osnovna načela o znanosti i visokom obrazovanju

Članak 4. (1) Znanstvena djelatnost i visoko obrazovanje predstavljaju djelatnosti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i sastavni su dio međunarodnog, posebno europskoga, znanstvenoga, umjetničkoga i obrazovnog prostora. (2) Znanstvena djelatnost se temelji na: – slobodi i autonomiji stvaralaštva, – etičnosti znanstvenika i umjetnika, – javnosti rada, – povezanosti sa sustavom obrazovanja, – međunarodnim mjerilima kvalitete, – poticanju i uvažavanju specifičnosti nacionalnih sadržaja i – zaštiti intelektualnog vlasništva. (3) Visoko obrazovanje se temelji i na: – akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta, – otvorenosti visokih učilišta prema javnosti, građanima i lokalnoj zajednici, – nedjeljivosti sveučilišnoga nastavnog rada i znanstvenog istraživanja, odnosno umjetničkoga stvaralaštva, – uzajamnosti i partnerstvu pripadnika akademske zajednice, – europskoj humanističkoj i demokratskoj tradiciji te usklađivanju s europskim sustavom visokog obrazovanja, – poštivanju i afirmaciji ljudskih prava, – jedinstvu stručnog i obrazovnog rada u svrhu osposobljavanja za specifična stručna znanja i vještine, – koncepciji cjeloživotnog obrazovanja, – povezanosti s predtercijarnim obrazovanjem te – interakciji s društvenom zajednicom i obvezi sveučilišta, veleučilišta, visokih škola i javnih znanstvenih instituta da razviju društvenu odgovornost studenata i drugih članova akademske i znanstvene zajednice. Zadaće visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta

Članak 5. (1) Zadaće sveučilišta su znanstveno, umjetničko i razvojno istraživanje, posebice ostvarivanje znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, umjetničko stvaralaštvo i stručni rad te na njima utemeljeno preddiplomsko, diplomsko, integrirano preddiplomsko i diplomsko, poslijediplomsko (specijalistički i sveučilišni doktorski studiji) te cjeloživotno obrazovanje, uključujući programe tercijarnog obrazovanja i vrednovanje i poticanje informalnog i neformalnog obrazovanja. Svoje zadaće sveučilište ostvaruje u skladu s društvenim potrebama te u suradnji sa zajednicom u kojoj djeluje. (2) Zadaće visokih škola i veleučilišta su stručno visoko obrazovanje, umjetnička i stručna djelatnost u skladu s društvenim potrebama te u suradnji sa zajednicom u kojoj djeluje. (3) Zadaća javnih znanstvenih instituta je znanstveno istraživanje. Posebice, javni znanstveni instituti imaju zadaću ostvarivati znanstvene programe od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku te, zajedno sa sveučilištima, uspostavljati znanstvenu infrastrukturu od interesa za cjelokupni sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja. Javni znanstveni instituti mogu sudjelovati u procesu visokog obrazovanja u skladu ovom Zakonu. Akademska zajednica i njene slobode

Članak 6. (1) Akademska zajednicu čine svi nastavnici,

suradnici, studenti i drugi sudionici u procesu visokog obrazovanja. (2) Visoko obrazovanje u Republici Hrvatskoj temelji se na akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta, u skladu s Ustavom, međunarodnim ugovorima i ovim Zakonom. (3) Akademske slobode pripadaju svim članovima akademske zajednice a obuhvaćaju slobodu znanstvenog i umjetničkog istraživanja i stvaralaštva, poučavanja, međusobne suradnje i udruživanja, u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, međunarodnim ugovorima i ovim Zakonom. (4) Akademska samouprava na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj obuhvaća: – utvrđivanje pravila studiranja i upisa studenata, – izbor čelnika i nastavnika, – upravljanje resursima s kojima raspoložu visoka učilišta. Autonomija sveučilišta

Članak 7. (1) Sveučilište je slobodno od svih vanjskih utjecaja u ostvarivanju svojih zadaća u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima. (2) Autonomija sveučilišta na svim sveučilišnim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj, u skladu ovom Zakonu, obuhvaća: – uređenje unutarnjeg ustroja, uključujući izbor vlastitih nositelja čelnih dužnosti na visokom učilištu te njegovim ustrojbenim jedinicama i tijelima, – izbor nastavnika i suradnika te odlučivanje o njihovim pravima, obvezama i odgovornostima, – utvrđivanje obrazovnih, znanstvenih, umjetničkih i stručnih programa, – financijsku autonomiju u skladu s ovim Zakonom, a posebno u pogledu trošenja sredstava iz vlastitih prihoda i ostalih izvanproračunskih prihoda, – odlučivanje o prihvaćanju projekata i međunarodnoj suradnji, – ostale oblike autonomije, u skladu s ovim Zakonom. Odgovornost akademske zajednice

Članak 8. (1) Akademske slobode, akademska samouprava i autonomija sveučilišta uključuju i odgovornost akademske zajednice prema društvenoj zajednici u kojoj djeluje. (2) Akademska zajednica odgovara za zakonit i transparentan rad te je dužna svoj rad otvoriti javnosti. (3) Akademska zajednica, sveučilišta i njihove sastavnice, veleučilišta, visoke škole, znanstveni instituti i druge znanstvene organizacije dužni su primjenjivati etička pravila kojima se štiti znanstvena istina, etička načela u istraživanjima koja se provode na ljudima i životinjama, etička načela u ugovornim odnosima s industrijom i privatnim gospodarskim subjektima, istraživačka nepristranost, izvornost znanstvenog istraživanja i objave rezultata znanstvenog rada, zaštita od svih oblika ugroze znanstvenog poštenja, neovlaštenog prisvajanja tuđeg intelektualnog vlasništva i rezultata istraživanja te rezultata svih oblika umjetničkog izražavanja kao autorskog djela, koje djelatnosti moraju biti usklađene s visokim standardima akademskog poštenja utvrđenim etičkim načelima Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju. (4) Odnosi između nastavnika i suradnika koji sudjeluju u izvođenju nastave te studenata temelje se na međusobnoj suradnji, povjerenju i uvažavanju te poštivanju dostojanstva svake osobe. Nastavnici i suradnici imaju etičku odgovornost prema studentima i njihovoj naobrazbi i odgoju. Primjena propisa o ustanovama

Članak 9. (1) Ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, na visoka učilišta i ustanove u sustavu znanstvene djelatnosti primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama. (2) Visoka učilišta i ustanove u sustavu znanstvene djelatnosti mogu ustrojivati zajedničke službe u cilju racionalizacije poslovanja, a posebno računovodstvo, kadrovsku službu i službu za

javnu nabavu. II. NACIONALNO VIJEĆE ZA ZNANOST, VISOKO OBRAZOVANJE I TEHNOLOŠKI RAZVOJ

Nacionalno vijeće Članak 10. (1) Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (u daljnjem tekstu: Nacionalno vijeće) najviše je stručno i strateško tijelo koje se brine za strategiju razvitka i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u Republici Hrvatskoj. (2) Nacionalno vijeće: 1. raspravlja pitanja od važnosti za znanstvenu djelatnost te predlaže i potiče donošenje mjera za njezino unapređenje, 2. predlaže i potiče donošenje mjera za unapređenje visokog obrazovanja, 3. sudjeluje izravno ili putem svojih imenovanih predstavnika u izradi nacрта prijedloga zakona i drugih propisa te strateških ili planskih dokumenata koje nadležna državna tijela donose u području znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja, 4. donosi strateške dokumente Mrežu visokih učilišta i studijskih programa i Mrežu javnih znanstvenih instituta, 5. daje suglasnost na uvjete Rektorskog zbora i Vijeća veleučilišta i visokih škola za stjecanje znanstveno-nastavnih, umjetničko-nastavnih i nastavnih zvanja, 6. prati razvitak i pravilnikom utvrđuje znanstvena i umjetnička područja, polja grane, utvrđuje inter-, multi- i trans-disciplinarna znanstvena i umjetnička područja vodeći brigu u suvremenom razvoju znanstvenih istraživanja i umjetničkog stvaralaštva, 7. pravilnikom utvrđuje uvjete za stjecanje znanstvenih zvanja u skladu s ovim Zakonom, razvijajući međunarodni sustav istorazinske (sustručnjačke; peerreview) ocjene kvalitete individualnog znanstvenog doprinosa znanstvenika u postupku izbora za znanstvena, znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja, 8. utvrđuje uvjete koje trebaju ispuniti znanstvene organizacije i visoka učilišta u području umjetnosti da bi dobile ovlaštenje za provođenje postupka izbora u znanstvena zvanja odnosno potvrde umjetničke komponente umjetničko-nastavnih zvanja u skladu s ovim Zakonom, 9. daje suglasnost na kriterije izvrsnosti Rektorskog zbora i Vijeća javnih znanstvenih instituta za odabir znanstvenika i nastavnika za sklapanje ugovora na određeno vrijeme nakon 67 godina života, 10. proglašava znanstvene centre izvrsnosti te daje mišljenje o osnivanju znanstveno-tehnoloških parkova i kolaborativnih tehnoloških centara te periodično prati njihov rad, 11. predlaže i potiče sudjelovanje drugih subjekata i organizacija civilnog društva, posebno tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te gospodarskih subjekata u sustavu znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, 12. predlaže mjere i poduzima aktivnosti za afirmaciju, napredovanje i poticanje izvrsnosti znanstvenog i nastavnog podmlatka, 13. utvrđuje kriterije i odnose raspodjele proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje te tehnološki razvoj, 14. imenuje članove Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja i donosi Poslovnik o njegovom radu, 15. temeljem razmatranja i stavova Savjeta za financiranje znanosti i visokog obrazovanja, Vladi Republike Hrvatske predlaže kriterije raspodjele financijskih sredstava predviđenih u proračunu Republike Hrvatske za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje, 16. upućuje ministru prijedlog kriterija i prijedlog raspodjele proračunskih sredstava za znanost i visoko obrazovanje 17. predlaže i potiče mjere vezane za policentrični sustav znanstvene djelatnosti i visokog

obrazovanja u Republici Hrvatskoj, 18. raspravlja pitanja od važnosti za razvoj nacionalnoga inovacijskog sustava i predlaže i potiče donošenje mjera za njegovo unapređenje te poticanje tehnološkog razvoja, 19. objavljuje javni poziv za članove područnih znanstvenih i umjetničkih vijeća te matičnih odbora za pojedina polja te ih, temeljem javnog poziva, imenuje, 20. imenuje članove Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, 21. imenuje, temeljem javnog poziva, članove Upravnog odbora Hrvatske zaklade za znanost te ih razrješuje u skladu s odredbama zakona kojim se osniva i uređuje Hrvatska zaklada za znanost, 22. imenuje, temeljem javnog poziva, članove Upravnog vijeća Agencije za znanost i visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: Agencija), 23. imenuje, posebnom odlukom, Hrvatski strateški forum istraživačkih infrastruktura (dalje u tekstu: HSFII) od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu, 24. imenuje posebnom odlukom, Hrvatsko povjerenstvo za praćenje i unapređenje Bolonjskog procesa (dalje u tekstu: HPBP) od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu. razrada aktivnosti i mjera za povećanje interesa hrvatske dijaspore i inozemnih studenta za studiranje na hrvatskim visokim učilištima, 25. imenuje Savjet Hrvatskog istraživačkog prostora (dalje u tekstu: Savjet HIP-a) od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu, 26. imenuje, temeljem javnog poziva, Vijeće za tehnologiju i inovacije (dalje u tekstu: VTI) od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu, 27. imenuje, temeljem javnog poziva, Povjerenstvo za znanstveno izdavačku djelatnost od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu, 28. razmatra i javno objavljuje svoje mišljenje o drugim pitanjima važnima za razvoj sustava znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Sastav Nacionalnog vijeća

Članak 11. (1) Nacionalno vijeće ima predsjednika i dvadeset članova, od kojih su pet znanstvenih savjetnika u trajnom zvanju zaposlena u znanstvenim institutima, deset redovitih profesora u trajnom zvanju, uvažavajući ravnomjernost zastupljenosti znanstvenih i umjetničkih područja, tri profesora visoke škole u trajnom zvanju, jedan predstavnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, jedan predstavnik Hrvatske gospodarske komore te jedan predstavnik Hrvatske udruge poslodavaca. U radu Nacionalnog vijeća sudjeluju i predstavnici reprezentativnih sindikata u znanosti i visokom obrazovanju bez prava odlučivanja. (2) Članovi Nacionalnog vijeća u zvanju znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju te redovitog profesora u trajnom zvanju biraju se iz redova vrhunskih znanstvenika, odnosno umjetnika, a osobito onih koji imaju svjetski priznate znanstvene radove iz više znanstvenih polja, odnosno radove iz više umjetničkih polja. Imenovanje članova Nacionalnog vijeća

Članak 12. (1) Članove Nacionalnog vijeća imenuje Hrvatski sabor temeljem javnog poziva, a na prijedlog Rektorskog zbora, Vijeća znanstvenih instituta, Vijeća veleučilišta i visokih škola, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske udruge poslodavaca. (2) Hrvatski sabor imenuje dvadeset i jednog člana Nacionalnog vijeća uz prethodno obrazloženo mišljenje odbora Hrvatskog sabora nadležnog za znanost i visoko obrazovanje na sljedeći način: 1. Rektorski zbor, na temelju prijedloga senata pojedinih sveučilišta, uvažavajući ravnomjernost zastupljenosti znanstvenih i umjetničkih područja, predlaže deset članova Nacionalnog vijeća, od kojih pet mora biti sa Sveučilišta

u Zagrebu 2. Vijeće znanstvenih instituta, na temelju prijedloga pojedinih znanstvenih instituta, predlaže pet članova Nacionalnog vijeća, od kojih dva moraju biti s instituta Ruđer Bošković 3. Vijeće veleučilišta i visokih škola predlaže tri člana Nacionalnog vijeća 4. Hrvatska gospodarska komora predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća 5. Hrvatska udruga poslodavaca predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća 6. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća.

(3) Tijela i pravne osobe iz stavka 2. ovog članka mogu predložiti i više članova Nacionalnog vijeća od kojih Hrvatski sabor na njihov prijedlog imenuje potreban najmanji broj članova u skladu sa stavkom 2. ovog članka te člankom 11. stavkom 1. ovog Zakona. (4) Predsjednika Nacionalnog vijeća imenuje Hrvatski sabor. (5) Mandat predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za znanost je šest godina i ne može se ponoviti, s time da iznimno traje do imenovanja novih članova. Hrvatski sabor, u skladu sa ovim člankom, svake tri godine imenuje deset članova Nacionalnog vijeća. (6) Nacionalno vijeće na svoje sjednice poziva ministra te po potrebi druge članove Vlade Republike Hrvatske, koji mogu sudjelovati u raspravi bez prava glasa. (7) Rektori, prorektori, dekani i prodekani te čelnici znanstvenih instituta odjela, centara i zavoda, državni dužnosnici i članovi drugih najviših stručnih tijela koja se brinu za razvitak i kvalitetu cjelokupnog sustava znanosti i visokog obrazovanja ne mogu biti članovi Nacionalnog vijeća. Predstavnici Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske udruge poslodavaca u Nacionalnom vijeću ne mogu biti predstavnici pravnih osoba koje imaju visoko obrazovanje kao svoju osnovnu djelatnost. Razrješenje članova Nacionalnog vijeća

Članak 13. (1) Predsjednik ili član Nacionalnog vijeća bit će razriješen dužnosti prije isteka vremena na koje je imenovan ako: 1. sam zatraži razrješenje, 2. stupi na dužnost koja priječi rad u Nacionalnom vijeću, 3. ne ispunjava svoju dužnost, 4. izgubi sposobnost obnašanja dužnosti, 5. svojim postupcima povrijedi ugled dužnosti koju obnaša. (2) U slučaju razrješenja iz stavka 1. ovoga članka Hrvatski sabor će, u skladu s člankom 12. ovoga Zakona, imenovati novog predsjednika ili člana na vrijeme do isteka mandata razriješenog predsjednika ili člana. Rad i odlučivanje Nacionalnog vijeća

Članak 14. (1) Nacionalno vijeće donosi poslovnik o svom radu u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima. (2) Za raspravu o nekom pitanju ili za praćenje nekog područja Nacionalno vijeće može osnovati svoja radna tijela u čijem radu mogu sudjelovati i osobe koje nisu članovi Nacionalnog vijeća. (3) Raspravljajući o pitanjima iz svoje nadležnosti Nacionalno vijeće može tražiti mišljenje nadležnog ministarstva i odgovarajućih stručnjaka. Nadležna ministarstva dužna su dati zatražena mišljenja u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva za njihovo davanje. (4) Članovi Nacionalnog vijeća te članovi radnih tijela izuzet će se od odlučivanja o pitanjima kada kod njih postoji sukob interesa. Pitanje izuzeća članova Nacionalnog vijeća pobliže se uređuje poslovnice o radu tih tijela. (6) Nacionalno vijeće predlaže Hrvatskom saboru program rada za mandatno razdoblje i podnosi redovito godišnje izvješće o svom radu. Financiranje djelatnosti Nacionalnog vijeća osigurava se u državnom proračunu na prijedlog ministra. Za svoj rad članovi Nacionalnog vijeća odgovaraju tijelima koja su ih predložila Hrvatskom saboru kojima najmanje jednom godišnje podnose

izvještaje. (7) U slučajevima kada Nacionalno vijeće ministru predlaže donošenje kakvog općeg akta ili odluke, a ministar takav prijedlog ne prihvati, zatražit će ponovno razmatranje predmetnog prijedloga. Ako ni nakon tako provedenog postupka ne dođe do usuglašavanja o spornom pitanju o njemu će odlučiti Vlada Republike Hrvatske. (8) Administrativne i stručne poslove za Nacionalno vijeće obavlja Agencija u skladu s poslovníkom o radu koji donosi Nacionalno vijeće. U okviru Agencije ustrojava se posebno tajništvo za potrebe Nacionalnog vijeća. (9) Ministarstvo je dužno pružati stručnu pomoć Nacionalnom vijeću u granicama svojeg djelokruga i nadležnosti. Ministarstvo će pružiti stručnu pomoć Nacionalnom vijeću kad su mu potrebna saznanja o činjenicama i podacima kojima Ministarstvo raspolaže. Stručna pomoć pružit će se najkasnije u roku od osam dana od dana kada je zatražena. Stručna tijela Nacionalnog vijeća Područna znanstvena i umjetnička vijeća i matični odbori

Članak 15. (1) Nacionalno vijeće imenuje područna znanstvena i umjetnička vijeća (u daljnjem tekstu: područna vijeća) i matične odbore iz redova istaknutih znanstvenika, umjetnika i profesora odgovarajuće struke na vrijeme od četiri godine, na temelju javnog poziva za predlaganje kandidata za područna vijeća i matične odbore. (2) Područna vijeća osnivaju se radi razmatranja pitanja iz nadležnosti Nacionalnog vijeća za pojedina znanstvena i umjetnička područja navedena u članku 10. stavku 2. ovog Zakona. Područna vijeća sudjeluju u izboru u znanstvena zvanja u posebnim slučajevima navedenim u članku 91. stavku 5. ovog Zakona. (3) Matični odbori odlučuju o izboru u znanstvena zvanja i potvrde umjetničke komponente u skladu s ovim zakonom i na njemu utemeljenim propisima. (4) Sastav područnih vijeća i matičnih odbora te način njihova rada utvrđuje se detaljnije pravilnikom koji donosi Nacionalno vijeće, pri čemu se vodi računa o pravičnoj regionalnoj zastupljenosti. Članovi matičnih odbora mogu biti znanstvenici koji su izabrani u znanstveno zvanje znanstvenog savjetnika ili znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju. Članovi matičnih odbora su osobito svjetski priznati znanstvenici. (5) Područna vijeća i matični odbori razmatraju i ona pitanja iz nadležnosti Nacionalnog vijeća koja se odnose na pojedina znanstvena i umjetnička područja ili polja, a za čije razmatranje ih Nacionalno vijeće posebno ovlasti svojom odlukom. Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja

Članak 16. (1) Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja (u daljnjem tekstu: Savjet) je stručno tijelo Nacionalnog vijeća. Savjet čini petnaest članova i to tako da su u njemu tri člana sa znanstvenih instituta, šest članova sa sveučilišta, dva člana s veleučilišta, dva predstavnika sindikata te dva predstavnika koje u Savjet imenuje ministar. (2) Članove Savjeta imenuje Nacionalno vijeće natpolovičnom većinom ukupnog broja glasova na temelju javnog poziva, osim za predstavnike ministra, koji je Nacionalno vijeće dužno raspisati najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata ranijeg saziva Savjeta. Mandat članova Savjeta traje šest godina. Hrvatski strateški forum istraživačkih infrastrukture

Članak 17. HSFII, primjenjujući obrasce Europskog strateškog foruma istraživačkih infrastrukture (dalje u tekstu: ESFRI) obavlja sljedeće stručne poslove: 1. utvrđuje kriterije za ocjenu kvalitete javno prikupljenih prijedloga nabavke kapitalne istraživačke opreme i infrastrukture u skladu sa nacionalnim razvojnim

prioritetima, 2. pruža stručnu potporu Ministarstvu u mapiranju kapitalne opreme i predlaže nediskriminirajuće kriterije njenog učinkovitog korištenja, 3. predlaže Ministarstvu kriterije financiranja nabavke i održavanja opreme i infrastrukture, te zapošljavanja potrebnih stručnih suradnika. 4. nadzire učinkovitost, svrsishodnost i dostupnost korištenja kapitalne znanstveno-istraživačke opreme i infrastrukture svim hrvatskim znanstvenicima bez obzira na njenu fizičku lokaciju, 5. poduzima druge aktivnosti u skladu s Poslovníkom o svom radu. Hrvatsko povjerenstvo za praćenje i unapređenje Bolonjskog procesa Članak 18. (1) HPBP djeluje u skladu s ustrojem i zadaćama povjerenstava Vijeća ministara EU za praćenje Bolonjskog procesa. (2) HPBP kao sastavnica Hrvatskog prostora visokog obrazovanja i njegovog umrežavanja u Europski prostor visokog obrazovanja (dalje u tekstu: EHEA) obavlja sljedeće stručne poslove: 1. analizira rezultate srednjoročne upisne politike, njene usklađenosti sa strateškim potrebama visokoga obrazovanja i znanosti, sa spoznajnim potrebama, sadašnjim i dugoročnim društvenim, kulturnim, znanstvenim potrebama i potrebama tržišta rada te nacionalnom razvojnom strategijom, te predlaže mjere njenog unapređenja 2. razmatra izlazne rezultate procesa visokog obrazovanja i predlaže mjere poticanja obrazovne (naobrazbene) i nastavne izvrsnosti i redovitog završetka studija, 3. analizira primjenu i kvantificiranje graničnih vrijednosti te u suradnji s Akreditacijskim savjetom Agencije predlaže mjere njihovog unapređenja, a tim se parametrima vodi i u vlastitim procjenama učilišta i studijskih programa kada joj je to zadatak, 4. daje mišljenje Nacionalnom vijeću o strateškoj procjeni potrebe za pokretanjem novih studijskih programa ili osnivanjem novih visokoobrazovnih ustanova, 5. razmatra i predlaže poticajne mjere i instrumente internacionalizacije hrvatskog sustava visokog obrazovanja te uključivanja u mrežu europskih sveučilišta, prateći među ostalim i: - dolaznu i odlaznu mobilnost nastavnika i studenata, - razvoj višejezičnih programa i nastave na hrvatskim visokim učilištima, - umrežavanje višejezičnih studija u zajedničke studijske programe (zajedničke diplome) s europskim i drugim sveučilištima, - razvoj alata i mjera za unapređenje rangiranosti hrvatskih sveučilišta, - razradu aktivnosti i mjera za povećanje interesa hrvatske dijasporne i inozemnih studenata za studiranje na hrvatskim visokim učilištima, 6. poduzima druge aktivnosti u skladu s Poslovníkom o svom radu. Savjet Hrvatskog istraživačkog prostora Članak 19. (1) Savjet HIP-a uspostavlja digitalnu otvorenu (virtualnu) platformu kojoj je svrha integriranje znanstvenih resursa u državi, a osobito: 1. integriranje evidencije individualnog i kolektivnog znanstvenog doprinosa hrvatskih znanstvenika i njihove znanstveno-istraživačke produktivnosti i izvrsnosti, 2. umrežavanje različitih oblika evidencije znanstvene i stručne djelatnosti hrvatskih znanstvenika, 3. umrežavanje drugih portala, repozitorija, baza, mrežnih mjesta i drugih oblika javne prezentacije i pohranjivanja rezultata znanstvenih istraživanja hrvatskih autora, te 4. povećanje međunarodne vidljivosti hrvatske znanosti i prepoznatljivosti hrvatskih znanstvenika organiziranim uključivanjem u Europski istraživački prostor (ERA), (2) Savjet HIP-a poduzima i druge aktivnosti u skladu s Poslovníkom o svom radu. Vijeće za tehnologiju i inovacije Članak 20. VTI obavlja sljedeće stručne

poslove: 1. predlaže i potiče mjere za razvoj nacionalnoga inovacijskog sustava i unapređenje te potiče tehnološki razvoj u skladu sa strateškim dokumentima Republike Hrvatske, 2. predlaže i prati mjere za poticanje ulaganja osobito privatnog sektora u istraživanje i razvoj te povećanje broja poduzetnika i drugih subjekata koji ulažu u istraživanje i razvoj 3. potiče inovacijske aktivnosti, inovacije i zaštitu intelektualnog vlasništva, 4. predlaže mjere ubrzane identifikacije, adaptacije i implementacije suvremenih tehnologija koje inovativno optimiziraju uporabu hrvatskih prirodnih, proizvodnih i intelektualnih potencijala, 5. u velikim hrvatskim gospodarskim subjektima potiče i nadzire jačanje postojećih istraživačkih centara/instituta u projektnom povezivanju sa znanstvenim centrima izvrsnosti i javnim istraživačkim institucijama, potiče zajedničke doktorske studije i njihove istraživačke programe te zapošljavanje magistara i doktora znanosti, 6. u malim i srednjim poduzećima potiče i nadzire zajedničke projekte tehnoloških unapređenja i inovacija te njihovo umrežavanje i klustersko povezivanje u centrima kompetencije, znanstveno-tehnologijskim parkovima i drugim oblicima razvojno-istraživačke djelatnosti, 7. osmišljava i potiče posredničke uloge centara kompetencije i znanstveno tehnoloških parkova između znanstvenih centara izvrsnosti i jačanja inovativnosti i konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, 8. predlaže mjere i instrumente stipendiranja i zapošljavanja doktora znanosti u centrima kompetencije koji će osiguravati tehnološka, organizacijska i inovacijska rješenja za mala i srednja poduzeća, 9. u ulozi Znanstveno-stručnog savjeta, daje obvezujuće prethodno stručno mišljenje koje je sastavni dio godišnjeg izvješća o radu, godišnjeg plana rada i godišnjeg financijskog plana davatelja potpore i provedbenog tijela za dodjelu državnih potpora za istraživanje i razvoj u skladu zakonom koji uređuje državne potpore za istraživačko-znanstvene projekte te na temelju njega donesenim propisima, 10. poduzima i druge aktivnosti u skladu s Poslovnikom o svom radu.

Povjerenstvo za znanstveno izdavačku djelatnost Članak 21. Povjerenstvo za znanstveno izdavačku djelatnost obavlja sljedeće stručne poslove: 1. razrađuje kriterije za financijsku potporu znanstvenim časopisima i časopisima za popularizaciju znanosti, 2. potiče višejezična tiskana i online izdanja znanstvenih časopisa i časopisa za popularizaciju znanosti na hrvatskom i stranim jezicima, 3. potiče tiskana i online izdanja znanstvenih monografija, sveučilišnih udžbenika i ostalih znanstvenih publikacija, 4. potiče tiskana i online izdanja znanstvenih radova i zbornika s međunarodnih znanstvenih konferencija organiziranih u Hrvatskoj te indeksiranih u relevantnim bazama, 5. poduzima i druge aktivnosti u skladu s Poslovnikom o svom radu.

III. OSIGURAVANJE KVALITETE U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

1. OPĆE ODREDBE Osiguravanje kvalitete Članak 22.

(1) Ovim se Zakonom uređuje i nadležnost tijela koja provode postupke vrednovanja. (2) Kriteriji i postupci osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete javnih i privatnih visokih učilišta upisanih u Upisnik visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta i drugih znanstvenih organizacija kojima je osnivač Republika Hrvatska te privatnih znanstvenih instituta i drugih pravnih osoba koje se javno financiraju ili na drugi način ostvaruju potporu iz javnih sredstava upisanih u Upisnik znanstvenih organizacija (u daljnjem tekstu: visoka učilišta i znanstvene organizacije

ili subjekti vrednovanja propisuju se ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovog Zakona usklađenim sa Standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG), u daljnjem tekstu: Europski standardi i smjernice ili ESS). (3) Ovim se Zakonom uređuje djelatnost Agencije kao javne ustanove odgovorne za provođenje postupaka vrednovanja kvalitete subjekata vrednovanja iz stavka 1. ovog članka. Cilj osiguravanja kvalitete

Članak 23. (1) Cilj je zakonodavnog uređenja osiguranja kvalitete osigurati i unaprijediti kvalitetu visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti u Republici Hrvatskoj. (2) Sustavom osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti osigurava se povezanost i uklopljenost hrvatskog sustava visokog obrazovanja i znanosti u Europski prostor visokog obrazovanja (European Higher Education Area (EHEA)) i Europski istraživački prostor (European Research Area (ERA)). Akreditacija kao uvjet za izdavanje javnih isprava u sustavu visokog obrazovanja i javno financiranje znanstvene djelatnosti

Članak 24. (1) Visoko obrazovanje temeljem kojeg se stječe diploma, isprava o završetku studijskog programa ili druga javna isprava koja potvrđuje uspješan završetak određenog studijskog programa i stjecanje njime utvrđenih znanja, sposobnosti i odgovornosti odgovarajućeg standarda kvalifikacije iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (u daljnjem tekstu: Registar HKO-a) u Republici Hrvatskoj mogu obavljati samo visoka učilišta kvaliteta kojih je utvrđena u skladu s odredbama ovog Zakona te koja su upisana u Upisnik visokih učilišta i koja izvode akreditirane studijske programe upisane u Upisnik studijskih programa. (2) Visoko učilište će se akreditirati, odnosno reakreditirati samo ako ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (3) Znanstveni instituti i druge znanstvene organizacije mogu biti javno financirani ili na drugi način ostvarivati potporu iz javnih sredstava samo ako je kvaliteta njihovog znanstvenog rada utvrđena u skladu s kriterijima i u postupku propisanom ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. Znanstvene organizacije akreditirane u skladu s odredbama ovog Zakona upisuju se u Upisnik znanstvenih organizacija. (4) Znanstveni institut ili druga znanstvena organizacija će se akreditirati, odnosno reakreditirati samo ako ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. Iznimke od primjene

Članak 25. Odredbe ovog Zakona koje uređuju osiguravanje kvalitete ne primjenjuju se na znanstvene organizacije od posebnog značenja za Republiku Hrvatsku čija je djelatnost uređena posebnim zakonom (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Leksikografski zavod Miroslav Krleža).

2. SUSTAV OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE VISOKOG OBRAZOVANJA I ZNANSTVENE DJELATNOSTI

Unutarnji i vanjski sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete

Članak 26. (1) Sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete sastoji se od unutarnjeg i vanjskog dijela. (2) Visoka učilišta i znanstvene organizacije dužne su uspostaviti unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete te ga urediti općim aktom. (3) Unutarnji sustav osiguravanja i

unaprjeđivanja kvalitete sastavnica sveučilišta dio je jedinstvenog sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete sveučilišta kojega su one sastavnice. (4) Postojanje i učinkovitost unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete može biti predmet posebnog vanjskog vrednovanja. (5) Vanjski sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete uređuje se ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju njega usklađenim s europskim i međunarodnim standardima u području osiguravanja kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti. Mreža visokih učilišta i studijskih programa

Članak 27. (1) Visoka učilišta se osnivaju i studijski programi koje ona izvode se odobravaju u skladu s kriterijima propisanim Mrežom visokih učilišta i studijskih programa koju donosi Nacionalno vijeće. (2) Mreža iz stavka 1. ovog članka sadržava kriterije za osnivanje visokih učilišta i odobravanje studijskih programa. (3) Kada se utvrdi potreba revizije, Nacionalno vijeće će po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog Akreditacijskog savjeta revidirati Mrežu iz stavka 1. ovog članka. (4) Mreža iz stavka 1. ovog članka ima snagu i pravnu prirodu podzakonskog propisa i objavljuje se u »Narodnim novinama«. (5) Odluka Akreditacijskog savjeta u postupku institucijske ili programske akreditacije sadržava i obrazloženje zadovoljava li određena institucija, odnosno studijski program kriterije iz Mreže iz stavka 1. ovog članka. Mreža javnih znanstvenih instituta

Članak 28. (1) Javni znanstveni instituti osnivaju se u skladu s kriterijima propisanim Mrežom javnih znanstvenih instituta koju donosi Nacionalno vijeće. (2) Mreža iz stavka 1. ovog članka sadržava kriterije za osnivanje javnih znanstvenih instituta. (3) Kada se utvrdi potreba revizije, Nacionalno vijeće će po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog Akreditacijskog savjeta revidirati Mrežu iz stavka 1. ovog članka. (4) Mreža iz stavka 1. ovog članka ima snagu i pravnu prirodu podzakonskog propisa i objavljuje se u »Narodnim novinama«. (5) Odluka Akreditacijskog savjeta u postupku inicijalne akreditacije sadržava i obrazloženje zadovoljava li javni znanstveni institut u osnivanju kriterije iz Mreže iz stavka 1. ovog članka. Zastoj tjeka roka

Članak 29. Rokovi u postupcima vrednovanja iz ovog Zakona ne teku od 15. srpnja do 31. kolovoza te od 20. prosinca do 7. siječnja.

3. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI VISOKOG OBRAZOVANJA Inicijalna akreditacija visokih učilišta

Članak 30. (1) Visoko učilište koje na određenom području prvi put namjerava početi izvoditi jedan ili više studijskih programa za stjecanje neke od kvalifikacija iz Registra HKO-a razvrstane na razine 6, 7 ili 8 Hrvatskog kvalifikacijskog okvira mora prije osnivanja i početka obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja ishoditi dopusnicu kojom dokazuje da ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom i drugim zakonima koji uređuju visoko obrazovanje te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (2) U postupku inicijalne akreditacije visokog učilišta provode se institucijska akreditacija za izvođenje djelatnosti visokog obrazovanja i programska akreditacija za izvođenje predloženog odnosno predloženih studijskih programa. (3) U slučaju osnivanja sveučilišta zahtjev za izdavanje dopusnice mora se podnijeti za najmanje tri sveučilišna studijska programa iz najmanje dva znanstvena i/ili umjetnička područja u većem broju polja, a u slučaju osnivanja veleučilišta za najmanje tri stručna studijska programa iz različitih polja. Zahtjev za izdavanje

dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i izvođenje studijskog programa Članak 31. (1) Zahtjev za izdavanje dopusnice podnosi se Agenciji najmanje godinu dana prije početka akademske godine u kojoj se namjerava započeti izvođenje određenog studijskog programa. (2) Uz zahtjev za izdavanje dopusnice podnositelj dostavlja samoanalizu, mišljenje Sveučilišnog savjeta, odnosno Nacionalnog vijeća o usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada iz članka 31. ovog Zakona te druge podatke o ispunjavanju uvjeta propisanih ovim Zakonom i drugim zakonima koji uređuju sustav visokog obrazovanja te propisima donesenim na temelju tih zakona. Zahtjev i njegovi prilozi podnose se prema uputama i obrascu koje utvrđuje Akreditacijski savjet. (3) Samoanaliza iz stavka 2. ovog članka mora sadržavati: a) podatke o studijskom programu ili programima koje podnositelj namjerava izvoditi, b) dokaz o ispunjavanju posebnih uvjeta propisanih za te profesije ako se studijski program odnosi na regulirane profesije, c) dokaz o potrebnom broju nastavnika za izvođenje studijskih programa u skladu s odredbama članka 27. i 28. ovog Zakona, d) dokaz o osiguranom odgovarajućem prostoru i opremi za izvođenje studijskih programa u skladu s odredbama članka 29. ovog Zakona, e) dokaz o osiguranim potrebnim sredstvima za rad, odnosno troškovnik s projekcijom troškova za organizaciju rada i za provođenje studijskog programa te dokaz o osiguranim sredstvima u skladu troškovniku, f) dokaze o zadovoljavanju kriterija iz Mreže visokih učilišta i studijskih programa, g) dokaz o akreditaciji za obavljanje znanstvene djelatnosti u područjima u kojima će se izvoditi sveučilišni studijski programi u slučaju inicijalne akreditacije novog sveučilišta. (4) Ako zahtjev nije potpun Akreditacijski savjet će zaključkom upozoriti na to podnositelja i odredit će primjereni rok u kojem je podnositelj dužan otkloniti nedostatak, uz upozorenje na pravne posljedice ako to u određenom roku ne učini. Ako podnositelj ne dopuni zahtjev u skladu sa zaključkom, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. (5) Ako je sveučilišni savjet, odnosno Nacionalno vijeće izdalo negativno mišljenje o usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i/ili dugoročnim potrebama tržišta rada, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. (6) U slučaju pripajanja jednog visokog učilišta drugom, spajanja dvaju ili više visokih učilišta u jedno visoko učilište ili podjele jednog visokog učilišta na dva ili više visokih učilišta, odnosno u slučaju promjene vrste visokog učilišta, visoko učilište mora podnijeti novi zahtjev za izdavanje dopusnice. Nastavnici Članak 32. (1) Za izvođenje svakog sveučilišnog studijskog programa visoko učilište koje ga izvodi mora zapošljavati u punom radnom vremenu na neodređeno vrijeme najmanje deset nastavnika izabranih u znanstveno-nastavno zvanje odnosno umjetničko-nastavno zvanje, uz iznimku da u filološkim studijima do polovice potrebnog broja nastavnika može biti izabrano i u nastavno zvanje lektora i višeg lektora. (2) Do polovice najmanjeg broja stalno zaposlenih nastavnika izabranih u znanstveno- nastavno zvanje potrebnih za izvođenje sveučilišnog studijskog programa iz stavka 1. ovog članka mogu biti nastavnici zaposleni na visokom učilištu na nepuno radno vrijeme, uz uvjet da su zaposleni na pola radnog vremena ili više. (3) Najmanje tri četvrtine nastavnika iz stavka 1. i 2. ovog članka moraju biti izabrani u znanstveno-nastavna odnosno umjetničko-

nastavna zvanja u polju odnosno umjetničko-nastavna zvanja u grani u kojem se izvodi studijski program. (4) Nastavno opterećenje nastavnika iz stavka 1. ovog članka ne smije biti veće za više od jedne petine od propisanog nastavnog opterećenja. (5) Za izvođenje svakog stručnog studijskog programa visoko učilište koja ga izvodi mora zapošljavati u punom radnom vremenu na neodređeno vrijeme najmanje deset nastavnika izabranih u znanstveno-nastavno ili nastavno zvanje. (6) Do polovice najmanjeg broja stalno zaposlenih nastavnika izabranih u znanstveno- nastavno ili nastavno zvanje potrebnih za izvođenje stručnog studijskog programa iz stavka 5. Ovog članka može se popuniti nastavnicima koji su zaposleni na visokom učilištu na nepuno radno vrijeme, uz uvjet da su zaposleni na pola radnog vremena ili više. (7) Najmanje tri četvrtine nastavnika iz stavka 5. ovog članka moraju biti izabrane u nastavna zvanja u polju u kojem se izvodi studijski program. (8) Nastavno opterećenje nastavnika iz stavka 5. ovog članka ne smije za više od jedne petine prelaziti propisano nastavno opterećenje. (9) Kod izračuna nastavnog opterećenja u obzir se uzimaju svi oblici izvođenja nastave (predavanja, seminari i vježbe, grupna, individualna i mentorska umjetnička nastava) u skladu s pravilnikom koji o tome donosi ministar, odnosno sklopljenim kolektivnim ugovorom, uz prethodnu suglasnost Rektorskog zbora. (10) Najmanje polovicu nastave predviđene određenim studijskim programom moraju izvoditi nastavnici zaposleni s punim radnim vremenom na neodređeno vrijeme na visokom učilištu koje izvodi taj program. (11) U trenutku podnošenja zahtjeva za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa, visoko učilište mora imati najmanje pet nastavnika zaposlenih u skladu sa stavcima 2. ili 5. ovog članka, a dinamika daljnjeg zapošljavanja preostalih nastavnika može biti usklađena s dinamikom odvijanja studijskog programa u izvođenju kojeg ili kojih oni sudjeluju. (12) Nositelji kolegija za sveučilišni preddiplomski, diplomski, integrirani preddiplomski i diplomski studijski program mogu biti isključivo zaposlenici u znanstveno-nastavnim ili/ umjetničko-nastavnim zvanjima, a samo iznimno, ako postoji opravdan razlog vezan za određenu struku, mogu biti i zaposlenici u nastavnim zvanjima. Nositelji kolegija za stručni preddiplomski i specijalistički diplomski stručni studijski program mogu biti i zaposlenici u nastavnim zvanjima. (13) Nositelji kolegija na poslijediplomskom specijalističkom i doktorskom sveučilišnom studijskom programu osim zaposlenika nositelja i/ili izvođača određenog studijskog programa u znanstveno-nastavnom i/ili umjetničko-nastavnom zvanju mogu biti svi nastavnici u znanstveno-nastavnom i/ili umjetničko-nastavnom zvanju koji sudjeluju u izvođenju određenog studijskog programa. Omjer između broja nastavnika i studenata Članak 33. (1) Omjer između ukupnog broja stalno zaposlenih nastavnika (u koji broj se uračunavaju nastavnici zaposleni s punim radnim vremenom i nastavnici zaposleni najmanje s polovicom punog radnog vremena koje se preračunava na puno radno vrijeme) i ukupnog broja upisanih studenata ne smije biti nepovoljniji od 1:30, pri čemu se broj redovitih studenata množi s koeficijentom 1, a broj izvanrednih studenata s koeficijentom 0,5. (2) Pri izračunu omjera iz stavka 1. ovog članka asistenti se uračunavaju s koeficijentom 0,5, a poslijedoktorandi s koeficijentom 0,75. (3) U postupku inicijalne akreditacije, pri izračunu omjera iz stavka 1.

ovog članka, uzimat će se u obzir isključivo predviđeni broj upisanih studenata u prve tri godine izvođenja predloženog studijskog programa. Prostor Članak 34. Za izvođenje nastave visoko učilište mora svakodobno imati najmanje 1,25 m² upotrebljivog prostora po studentu. Odlučivanje o zahtjevu za izdavanje dopusnice Članak 35. (1) O zahtjevu za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti i izvođenje studijskog, odnosno studijskih programa odlučuje Akreditacijski savjet rješenjem koje sadržava mišljenje o ispunjavanju propisanih uvjeta i o usklađenosti studijskog odnosno studijskih programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra HKO-a. (2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet donosi na temelju izvješća stručnog povjerenstva sastavljenog od uglednih međunarodnih i domaćih znanstvenika i sveučilišnih nastavnika. Ako se akreditacija odnosi na veleučilišta ili visoke škole i njihove programe članovi stručnog povjerenstva mogu biti i profesori visoke škole te istaknuti stručnjaci u polju na koje se akreditacija odnosi. Jedan član stručnog povjerenstva mora biti predstavnik studenata. (3) U postupku utvrđivanja relevantnih činjenica stručno povjerenstvo će posjetiti visoko učilište koje je podnijelo zahtjev za izdavanje dopusnice. (4) O zahtjevu iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet odlučuje rješenjem najkasnije u roku od devet mjeseci od dana zaprimanja urednog zahtjeva. (5) Akreditacijski savjet će odbiti zahtjev za izdavanje dopusnice ako visoko učilište ne ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (6) Protiv rješenja Akreditacijskog savjeta ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. (7) U slučaju izdavanja dopusnice Ministarstvo, nakon obavijesti od strane Agencije, upisuje visoko učilište u Upisnik visokih učilišta, a studijske programe u Upisnik studijskih programa.

4. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA IZVOĐENJE STUDIJSKOG PROGRAMA Procjena usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada Članak 36. (1) Prije podnošenja zahtjeva za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa visoko učilište je dužno ishoditi stratešku procjenu o usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada. (2) Stratešku procjenu iz stavka 1. izdaje sveučilišni savjet za studijske programe sveučilišta ili njihovih sastavnica, a Nacionalno vijeće za studijske programe koji nisu sveučilišni te u slučaju osnivanja novog sveučilišta. (3) Usklađenost studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada procjenjuje se na temelju kriterija propisanih Mrežom visokih učilišta i studijskih programa. (4) Nadležno tijelo iz stavka 2. ovog članka izdat će mišljenje u roku od 60 dana od dana kada mu je visoko učilište dostavilo uredan zahtjev koji sadržava dokaze o zadovoljavanju propisanih kriterija. Zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa Članak 37. (1) Visoko učilište podnosi zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje novog studijskog programa Agenciji najmanje godinu dana prije početka akademske godine u kojoj namjerava započeti izvođenje studijskog programa. (2) Visoko učilište kojemu je u prethodnom postupku reakreditacije izdano pismo očekivanja ne može podnijeti zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje novog studijskog prije otklanjanja prethodno utvrđenih nedostataka. (3) Uz zahtjev za izdavanje dopusnice

podnositelj dostavlja samoanalizu, mišljenje sveučilišnog savjeta, odnosno Nacionalnog vijeća o usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada te druge podatke o ispunjavanju uvjeta propisanih ovim Zakonom i drugim zakonima koji uređuju sustav visokog obrazovanja te propisima donesenim na temelju tih zakona. Zahtjev i njegovi prilozi podnose se prema uputama i obrascu koje utvrđuje Akreditacijski savjet. (4) Samoanaliza iz stavka 3. ovog članka mora sadržavati: a) podatke o studijskom programu koje podnositelj namjerava izvoditi, b) dokaz o ispunjavanju posebnih uvjeta propisanih za te profesije ako se studijski program odnosi na regulirane profesije, c) dokaz o potrebnom broju nastavnika za izvođenje već akreditiranih i novoga studijskog programa u skladu s odredbama članaka 32. i 33. ovog Zakona, d) dokaz o osiguranom odgovarajućem prostoru i opremi za izvođenje već akreditiranog i novoga studijskog programa u skladu s odredbama članka 34. ovog Zakona, e) dokaz o osiguranim potrebnim sredstvima za rad, odnosno troškovnik s projekcijom troškova za organizaciju rada i za provođenje već akreditiranih i novoga studijskog programa te dokaz o osiguranim sredstvima u skladu s troškovnikom, f) dokaze o zadovoljavanju kriterija iz Mreže visokih učilišta i studijskih programa. (5) Ako se zahtjev odnosi na sveučilišni studijski program podnositelj mora uz zahtjev za izdavanje dopusnice podnijeti i dokaz o upisu u Upisnik znanstvenih organizacija u polju na koje se program odnosi. (6) Ako zahtjev nije potpun Akreditacijski savjet će zaključkom upozoriti na to podnositelja i odredit će primjereni rok u kojem je podnositelj dužan otkloniti nedostatak, uz upozorenje na pravne posljedice ako to u određenom roku ne učini. Ako podnositelj ne dopuni zahtjev u skladu sa zaključkom, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. (7) Ako je sveučilišni savjet, odnosno Nacionalno vijeće izdalo negativno mišljenje o usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i/ili dugoročnim potrebama tržišta rada, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. (8) Visoko učilište dužno je podnijeti zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa i u slučaju kada želi izmijeniti nositelja, odnosno u slučaju zajedničkog studija i/ili izvođača, mjesto izvođenja, jezik izvođenja, područje ili polje kvalifikacije, naziv kvalifikacije te način izvođenja studijskog programa za koji je izdana dopusnica. (9) Izvođenje studijskog programa izvan sjedišta visokog učilišta te kroz sustav učenja na daljinu (on-line) smatra se novim studijskim programom koji mora biti inicijalno akreditiran u skladu s odredbama ovog Zakona.

Zajednički i interdisciplinarni sveučilišni studijski program
Članak 38. (1) Ako se zahtjev odnosi na zajednički sveučilišni studijski program, nositelj i svaki od izvođača moraju biti upisani u Upisnik znanstvenih organizacija u polju na koje se studijski program odnosi. (2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka visoka učilišta će sklopiti i Agenciji dostaviti sporazum kojim se uređuje ustroj, izvedba i završetak zajedničkog studija. (3) U slučaju iz stavka 1. ovog članka nositelj i izvođači moraju osigurati izvođenje najmanje tri četvrtine nastave nastavnicima koji su kod njih zaposleni u punom radnom vremenu na neodređeno vrijeme. (4) Ako se zahtjev odnosi na interdisciplinarni sveučilišni studijski program nositelj i svaki od izvođača moraju biti upisani u Upisnik znanstvenih organizacija u nekom od polja koja u međusobnoj povezanosti

osiguravaju interdisciplinarnost. Odlučivanje o zahtjevu za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa

Članak 39. (1) O zahtjevu za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa odlučuje Akreditacijski savjet rješenjem koje sadržava mišljenje o ispunjavanju propisanih uvjeta i o usklađenosti studijskog programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra HKO-a ako za predloženi studijski program postoji standard kvalifikacije upisan u Registar. (2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet donosi na temelju izvješća stručnog povjerenstva sastavljenog od uglednih međunarodnih i domaćih znanstvenika i sveučilišnih nastavnika. Ako se akreditacija odnosi na veleučilišta ili visoke škole i njihove programe članovi stručnog povjerenstva mogu biti i profesori visoke škole te istaknuti stručnjaci u polju na koje se akreditacija odnosi. Jedan član stručnog povjerenstva mora biti predstavnik studenata. (3) U postupku utvrđivanja relevantnih činjenica stručno povjerenstvo će posjetiti visoko učilište koje je podnijelo zahtjev za izdavanje dopusnice. (4) O zahtjevu iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet odlučuje rješenjem najkasnije u roku od devet mjeseci od dana zaprimanja urednog zahtjeva. (5) Akreditacijski savjet će odbiti zahtjev za izdavanje dopusnice, ako visoko učilište ne ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (6) Protiv rješenja Akreditacijskog savjeta ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. (7) U slučaju izdavanja dopusnice Ministarstvo, nakon obavijesti od strane Agencije, upisuje studijski program u Upisnik studijskih programa. Sadržaj dopusnice za izvođenje studijskog programa

Članak 40. Dopusnica za izvođenje studijskog programa obvezno sadržava: a) naziv i sjedište visokog učilišta (za nositelja i izvođače), b) naziv i vrstu studijskog programa, c) naznaku akademske godine u kojoj će se studijski program početi izvoditi, d) trajanje studija u godinama, e) broj ECTS bodova koji se stječu završetkom studija, f) mjesto izvođenja studijskog programa (u sjedištu ili izvan sjedišta visokog učilišta), g) jezik izvođenja (hrvatski jezik ili drugi jezik), h) način izvođenja (klasični ili kroz sustav učenja na daljinu (on-line) ili kombinirani), i) akademski ili stručni naziv, odnosno akademski stupanj koji se stječe po završetku studija, j) znanstveno ili umjetničko područje i polje studijskog programa, k) predviđeni broj studenata (redovitih i/ili izvanrednih). Samostalno odlučivanje o ukidanju ili promjeni studijskog programa

Članak 41. (1) Postojeća javna sveučilišta mogu samostalno odlučivati o ukidanju ili promjeni postojećeg studijskog programa u granicama odobrenih financijskih sredstava. (2) Podatke o ukidanju ili promjeni postojećeg studijskog programa javna sveučilišta su dužna dostaviti Ministarstvu radi upisa u Upisnik studijskih programa. Samostalno odlučivanje o izmjenama ili dopunama studijskog programa

Članak 42. (1) Visoko učilište može samostalno izmijeniti i/ili dopuniti najviše jednu trećinu ishoda učenja studijskog programa u odnosu na studijski program za koji je izdana dopusnica. Izmjene veće od jedne trećine smatraju se novim studijskim programom koji je potrebno akreditirati u skladu s odredbama ovog Zakona. (2) Visoko učilište koje je dobilo certifikat o visokoj razvijenosti i funkcionalnosti unutaršnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete može postojeće studijske programe mijenjati odlukom svojih tijela u opsegu većem od jedne trećine ishoda učenja. (3)

Podatke o promjeni postojećeg studijskog programa visoko učilište je dužno dostaviti Ministarstvu radi upisa u Upisnik studijskih programa.

5. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA OBAVLJANJE ZNANSTVENE DJELATNOSTI

Znanstvene organizacije koje podliježu inicijalnoj akreditaciji

Članak 43. (1) Znanstvena organizacija može biti javno financirana ili na drugi način ostvarivati potporu iz javnih sredstava samo ako prethodno bude akreditirana u skladu s odredbama ovog Zakona te na temelju njega donesenim propisima. (2) Znanstvena organizacija koja se javno financira ili na drugi način ostvaruje potporu iz javnih sredstava može obavljati znanstvenu djelatnost, odnosno u sudski registar upisati takvu djelatnost samo na temelju dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti. Zahtjev za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti

Članak 44. (1) Zahtjev za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti podnosi se Agenciji. (2) Uz zahtjev za izdavanje dopusnice podnositelj dostavlja samoanalizu i druge podatke o ispunjavanju uvjeta propisanih ovim Zakonom. Zahtjev i njegovi prilozi podnose se prema uputama i obrascu koje utvrđuje Akreditacijski savjet. (3) Samoanaliza iz stavka 3. ovog članka mora sadržavati: a) osnivački akt, b) strateški program znanstvenih istraživanja za razdoblje od najmanje pet godina u znanstvenome polju za koje se traži izdavanje dopusnice, a u slučaju osnivanja javnog znanstvenog instituta i dokaze o zadovoljavanju kriterija iz Mreže javnih znanstvenih instituta, c) dokaz o zapošljavanju određenog broja znanstvenika u skladu s člankom 27. ovog Zakona, izabranih u odgovarajuće znanstveno zvanje, odnosno umjetničko-nastavno zvanje, pri čemu: – sveučilište mora imati najmanje 30 znanstvenika, od čega najmanje 15 u znanstvenom području u kojem se traži dopusnica, a u umjetničkom području 10 nastavnika u umjetničko- nastavnom zvanju u umjetničkom polju, od čega najmanje 5 u grani u kojoj se traži dopusnica, – javni znanstveni institut i sastavnica sveučilišta moraju imati najmanje 10 znanstvenika, od čega najmanje 5 u znanstvenom području u kojem se traži dopusnica, – sve ostale znanstvene organizacije upisane u Upisnik znanstvenih organizacija moraju imati najmanje 5 znanstvenika, od čega najmanje 3 u znanstvenom području u kojem se traži dopusnica, d) dokaz o odgovarajućem prostoru i opremi za provedbu strateškog programa znanstvenih istraživanja, e) dokaze o osiguranim potrebnim sredstvima za rad organizacije, odnosno financijski plan prihoda i rashoda za razdoblje od pet godina iz koje su razvidni izvori financiranja znanstvene organizacije i struktura rashoda prema namjenama. (4) Ako zahtjev nije potpun Akreditacijski savjet će zaključkom upozoriti na to podnositelja i odredit će primjereni rok u kojem je podnositelj dužan otkloniti nedostatak, uz upozorenje na pravne posljedice ako to u određenom roku ne učini. Ako podnositelj ne dopuni zahtjev u skladu sa zaključkom, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. Odlučivanje o zahtjevu za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti

Članak 45. (1) O zahtjevu za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti odlučuje Akreditacijski savjet rješenjem koje sadržava mišljenje o ispunjavanju propisanih uvjeta. (2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet donosi na temelju izvješća stručnog povjerenstva sastavljenog od uglednih međunarodnih i domaćih znanstvenika. (3) U postupku utvrđivanja relevantnih činjenica stručno povjerenstvo će

posjetiti institut koji je podnio zahtjev za izdavanje dopusnice. (4) O zahtjevu iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet odlučuje rješenjem najkasnije u roku od devet mjeseci od dana zaprimanja urednog zahtjeva. (5) Akreditacijski savjet će odbiti zahtjev za izdavanje dopusnice, ako podnositelj zahtjeva ne ispunjava uvjete propisane ovim te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (6) Protiv rješenja Akreditacijskog savjeta ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. (7) U slučaju izdavanja dopusnice Ministarstvo, po obavijesti od strane Agencije, upisuje podnositelja zahtjeva u Upisnik znanstvenih organizacija. 6. REAKREDITACIJA VISOKIH UČILIŠTA I ZNANSTVENIH ORGANIZACIJA Periodična i izvanredna reakreditacija Članak 46. (1) Reakreditacija javnih i privatnih visokih učilišta te znanstvenih organizacija koje su javno financirane ili na drugi način ostvaruju potporu iz javnih sredstava provodi se svakih pet godina (periodična akreditacija). (2) Akreditacijski savjet utvrđuje godišnji plan reakreditacije. (3) Na zahtjev nadležnog ministra ili po službenoj dužnosti, ako to okolnosti slučaja zahtijevaju, Akreditacijski savjet može odlučiti o izvanrednoj akreditaciji određenog subjekta vrednovanja te odrediti hoće li ona biti institucijska i/ili programska. (4) Zahtjev za provođenje postupka reakreditacije može podnijeti i sam subjekt vrednovanja. (5) Zahtjev iz stavka 4. podnosi se Agenciji koja ga dostavlja Akreditacijskom savjetu. Standardi za vrednovanje kvalitete Članak 47. (1) U postupku institucijske i/ili programske reakreditacije utvrđuje se ispunjava li subjekt vrednovanja standarde kvalitete u pogledu ljudskih potencijala, organizacije, unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete, raspoloživog prostora, opreme i financijskih sredstava te studijskog odnosno studijskih programa koje izvodi i drugih osobitosti obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti. (2) Postupak reakreditacije provodi se na temelju standarda za vrednovanje kvalitete koje će donijeti Akreditacijski savjet i objaviti na mrežnim stranicama Agencije. (3) Standardi iz stavka 2. ovog članka moraju se temeljiti na Europskim standardima i smjernicama (ESS-u), a naročito moraju uključivati standarde iz kojih je vidljiva ispunjenost uvjeta propisanih ovim Zakonom koji se odnose na provođenje postupka inicijalne akreditacije. Odlučivanje u postupku reakreditacije Članak 48. (1) U postupku reakreditacije Akreditacijski savjet odlučuje rješenjem koje sadržava mišljenje o ispunjavanju standarda kvalitete iz članka 42. ovog Zakona te o usklađenosti studijskog odnosno studijskih programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra HKO-a. (2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet donosi na temelju izvješća stručnog povjerenstva sastavljenog od uglednih međunarodnih i domaćih znanstvenika i sveučilišnih nastavnika. Ako se akreditacija odnosi na veleučilišta ili visoke škole i njihove programe članovi stručnog povjerenstva mogu biti i profesori visoke škole te istaknuti stručnjaci u polju na koje se akreditacija odnosi. Jedan član stručnog povjerenstva mora biti predstavnik studenata. (3) U postupku utvrđivanja relevantnih činjenica stručno povjerenstvo će posjetiti subjekt reakreditacije. (4) Rješenjem iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet će izdati dopusnicu, uskratiti dopusnicu ili izdati pismo očekivanja kojim se utvrđuju nedostaci i rok u kojemu se oni moraju otkloniti. (5) Protiv rješenja Akreditacijskog savjeta ne može se izjaviti

žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. (6) U slučaju uskrate dopusnice Ministarstvo će odlučiti kako će se studentima omogućiti nastavak i dovršenje započelih studija. Na zahtjev Ministarstva Akreditacijski savjet će predložiti za to prikladne mjere. 7. VANJSKO VREDNOVANJE UNUTARNJEG SUSTAVA OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE (AUDIT) Audit Članak 49. (1) Postojanje, razvijenost i funkcionalnost unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete subjekata vrednovanja može biti predmet posebnog postupka vanjskog vrednovanja (audit). (2) Postupak iz stavka 1. ovog članka provodi Akreditacijski savjet na vlastiti poticaj, na zahtjev nadležnog ministra ili na zahtjev subjekta vrednovanja. (3) Akreditacijski savjet imenuje stručno povjerenstvo na čiji prijedlog daje mišljenje o postojanju, razvijenosti i funkcionalnosti unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. (4) Akreditacijski savjet donijet će pravilnik kojim će urediti postupak i kriterije vrednovanja unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. (5) Pravilnik iz stavka 4. ovog članka objavit će se na mrežnim stranicama Agencije. Odlučivanje u postupku audita Članak 50. (1) Agencija objavljuje izvješće Akreditacijskog savjeta s ocjenom razvijenosti i funkcionalnosti unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete subjekta vrednovanja na mrežnim stranicama Agencije. (2) Ako Akreditacijski savjet utvrdi da subjekt vrednovanja nema unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, odnosno da je on nerazvijen i nefunkcionalan može donijeti odluku o pokretanju postupka izvanredne reakreditacije subjekta vrednovanja. (3) Ako Akreditacijski savjet utvrdi da je unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete visoko razvijen i funkcionalan donijet će o tome odluku te subjektu vrednovanja izdati certifikat o visokoj razvijenosti i funkcionalnosti unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete. (4) Ako u ponovnom postupku audita Akreditacijski savjet utvrdi da unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete subjekta vrednovanja više ne ispunjava uvjete visoke razvijenosti i funkcionalnosti, donijet će odluku o ukidanju certifikata iz stavka 3. ovog članka. 8. TEMATSKO VREDNOVANJE Postupak tematskog vrednovanja Članak 51. (1) Tematsko vrednovanje je postupak vanjskog vrednovanja određenih istovrsnih subjekata vrednovanja ili dijela djelatnosti jednog ili većeg broja istovrsnih subjekata vrednovanja. (2) Postupak tematskog vrednovanja provodi Akreditacijski savjet na vlastiti poticaj, na zahtjev nadležnog ministra ili na zahtjev jednog ili većeg broja subjekata vrednovanja. (3) Akreditacijski savjet imenuje stručno povjerenstvo na čiji prijedlog utvrđuje ishode tematskog vrednovanja. (4) Akreditacijski savjet donijet će pravilnik kojim će urediti postupak i kriterije po kojima će se utvrditi ishodi tematskog vrednovanja. (5) Pravilnik iz stavka 3. ovog članka objavit će se na mrežnim stranicama Agencije. Odlučivanje u postupku tematskog vrednovanja Članak 52. (1) Na temelju provedenog postupka, Akreditacijski savjet izrađuje izvješće o ishodima tematskog vrednovanja koje se objavljuje na mrežnim stranicama Agencije. (2) Na temelju ishoda tematskog vrednovanja Akreditacijski savjet može predložiti nadležnom ministru provođenje određenih mjera u području visokog obrazovanja i/ili znanstvene djelatnosti, a može i donijeti odluku o pokretanju postupka izvanredne reakreditacije

jednog ili većeg broja subjekata vrednovanja. 9.

POSTUPCI VANJSKOG VREDNOVANJA S INOZEMNIM OBILJEŽJIMA Vrednovanje inozemnih visokih učilišta i znanstvenih organizacija Članak 53. (1) Na zahtjev inozemnog visokog učilišta ili znanstvene organizacije ili na temelju javnog poziva Agencija može provesti postupak vanjskog vrednovanja inozemnog visokog učilišta ili znanstvene organizacije. (2) O provođenju postupka vrednovanja iz stavka 1. ovog članka Agencija sklapa ugovor s organizacijom koja traži provođenje tog postupka. (3) Za sklapanje ugovora iz stavka 2. ovog članka ravnatelju Agencije je potrebna prethodna suglasnost Upravnog vijeća Agencije. (4) Vanjsko vrednovanje iz stavka 1. ovog članka provodi se na temelju Europskih standarda i smjernica (ESS-a) i propisa o osiguravanju i unaprjeđivanju kvalitete visokog obrazovanja i/ili znanstvene djelatnosti zemlje u kojoj je sjedište organizacije koja traži provođenje vanjskog vrednovanja. (5) Akreditacijski savjet imenuje stručno povjerenstvo na temelju čijeg prijedloga donosi mišljenje u postupku vrednovanja iz stavka 1. ovog članka. (6) Ugovorom iz stavka 2. ovog članka utvrđuje se način podmirenja troškova provođenja postupka iz stavka 1. ovog članka. (7) Prihod ostvaren na temelju ugovora iz stavka 2. ovog članka je prihod Agencije. Akreditacija združenog studija i združene kvalifikacije Članak 54. (1) Postupak vanjskog vrednovanja kvalitete združenog studija provodi se u skladu s Europskim pristupom osiguravanju kvalitete združenih studija. (2) Visoka učilišta koja sudjeluju u izvođenju združenog studija zajedno će odabrati agenciju koja će provesti postupak iz stavka 1. ovog članka pod uvjetom da je upisana u Europski registar institucija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR)). (3) Prije odabira agencije iz stavka 2. ovog članka, hrvatsko visoko učilište koje sudjeluje u izvođenju združenog studija može zatražiti mišljenje Agencije o statusu odabrane agencije. (4) Ako visoka učilišta koja sudjeluju u izvođenju združenog studija zajedno odaberu Agenciju za provođenje postupka vanjskog vrednovanja iz stavka 1. ovog članka, postupak se obavlja na način pobliže propisan općim aktom Agencije. (5) Postupak iz stavka 4. ovog članka provodi se na temelju standarda kvalitete koje propisuje Europski pristup osiguravanju kvalitete združenih studija. (6) Ako visoka učilišta koja sudjeluju u izvođenju združenog studija zajedno odaberu drugu agenciju upisanu u Europski registar iz stavka 2. ovog članka, ta agencija i/ili visoko učilište nakon provedenog postupka dostavljaju Agenciji izvješće o provedenom postupku vanjskog vrednovanja i odluku. (7) Akreditacijski savjet provjerava je li postupak iz stavka 6. proveden u skladu s Europskim pristupom osiguravanju kvalitete združenih studija te mišljenje o tome dostavlja Ministarstvu koje, u slučaju pozitivnog mišljenja, takav program upisuje u Upisnik studijskih programa. (8) Združena kvalifikacija potvrđuje se javnom ispravom koja sadržava obilježja svih visokih učilišta koja sudjeluju u ustrojavanju i izvedbi združenog studija u skladu propisima kojima se uređuje izgled diploma i dopunskih isprava o studiju. (9) Javne isprave kojima se potvrđuje stjecanje združene kvalifikacije i javne isprave koje se stječu završetkom združenog studija ne podliježu postupku priznavanja inozemnih visokoškolskih obrazovnih kvalifikacija u svrhu zapošljavanja. Izvođenje inozemnih studijskih programa Članak 55. (1) Inozemno

visoko učilište sa sjedištem u državama Europskog gospodarskog prostora, samostalno ili u suradnji s hrvatskim visokim učilištem, može u Republici Hrvatskoj obavljati djelatnost visokog obrazovanja i izvoditi inozemni studijski program ako je inozemno visoko učilište akreditirano u matičnoj državi od neke od institucija upisanih u Europski registar iz članka 49. stavka 2. ovog Zakona i ako je inozemni studijski program kojeg izvodi u Republici Hrvatskoj akreditiran od neke od institucija upisanih u Europski registar i pripada sustavu visokog obrazovanja države u kojoj je sjedište tog visokog učilišta. (2) Inozemno visoko učilište iz stavka 1. ovog članka dužno je obavijestiti Ministarstvo o pokretanju inozemnog studijskog programa u Republici Hrvatskoj najkasnije godinu dana prije početka izvedbe studijskog programa te priložiti dokaz o svojoj akreditaciji i akreditaciji programa koji izvodi u matičnoj državi. Ministarstvo upisuje takav studijski program u Upisnik inozemnih studijskih programa koje izvode inozemna visoka učilišta u Republici Hrvatskoj. (3) Pri izvođenju inozemnog studijskog programa na stabilnoj i trajnoj osnovi, inozemno visoko učilište koje ga izvodi samostalno i domaće visoko učilište koje sudjeluje u izvođenju određenog studijskog programa moraju ispunjavati uvjete propisane ovim Zakonom. (4) Ako Akreditacijski savjet dođe do saznanja da se studijski programi iz stavka 1. ovog članka ne izvode u skladu s uvjetima iz stavka 3. ovog članka zatražit će od agencije koja je akreditirala inozemno visoko učilište i/ili studijski program koji ono izvodi u Republici Hrvatskoj potrebne informacije temeljem kojih će Agencija donijeti odluku o dopustivosti daljnjeg izvođenja studijskih programa iz stavka 1. ovog članka. (5) Ako inozemno visoko učilište iz stavka 1. ovog članka izvodi inozemni studijski program u suradnji s hrvatskim visokim učilištem, hrvatsko visoko učilište je dužno o tome obavijestiti Ministarstvo u roku propisanom stavkom 2. ovog članka. (6) Sudjelovanje hrvatskog visokog učilišta u izvedbi inozemnog studijskog programa dio je unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete i vanjskog vrednovanja u skladu s odredbama ovog Zakona. (7) Studenti koji se upisuju na inozemni studijski program koji je dio sustava visokog obrazovanja druge države ne smatraju se redovitim studentima u Republici Hrvatskoj i ne ostvaruju prava koja ostvaruju redoviti studenti u Republici Hrvatskoj. (8) Po završetku inozemnog studijskog programa iz stavka 1. ovog članka dodjeljuje se inozemna visokoškolska kvalifikacija koja podliježe postupku priznavanja inozemne obrazovne kvalifikacije u skladu s propisima kojima se uređuje priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija u svrhu zapošljavanja. (9) Inozemno visoko učilište iz stavka 1. ovog članka dužno je na mrežnim stranicama objaviti i prije upisa informirati studente o njihovom statusu i kvalifikaciji koju stječu završetkom inozemnog studija. Izvođenje studijskih programa u inozemstvu Članak 56. (1) Visoko učilište koje je akreditirano i ima sjedište u Republici Hrvatskoj (hrvatsko visoko učilište) može samostalno ili u suradnji s akreditiranim inozemnim visokim učilištem izvoditi svoj studijski program izvan teritorija Republike Hrvatske. (2) Studijski program iz stavka 1. ovog članka koji se izvodi na stabilnoj i trajnoj osnovi mora biti u skladu s propisima države u kojoj se izvodi. (3) Studijski program kojeg izvodi hrvatsko visoko učilište iz stavka 1. ovog članka u inozemstvu dio je sustava visokog obrazovanja Republike Hrvatske. (4) Visoko učilište iz

stavka 1. ovog članka podnosi zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa izvan sjedišta, s mjestom izvođenja u inozemstvu (dislocirani studijski program s mjestom izvođenja u inozemstvu). U zahtjevu se mora navesti mjesto izvođenja dislociranog studijskog programa. Zahtjev se podnosi Ministarstvu najmanje godinu dana prije početka akademske godine u kojoj će započeti izvođenje dislociranog studijskog programa. (5) Na postupak akreditacije studijskog programa iz stavka 1. ovog članka primjenjuju se odredbe ovog Zakona o inicijalnoj akreditaciji studijskih programa. (6) Studijski program koji visoko učilište iz stavka 1. ovog članka izvodi u inozemstvu upisuje se u Upisnik studijskih programa. (7) Studenti koji se upisuju na studijski program iz stavka 1. ovog članka ne smatraju se redovitim studentima u Republici Hrvatskoj i ne ostvaruju prava na subvencioniranu školarinu, prehranu i smještaj te ostala prava koja ostvaruju redoviti studenti u Republici Hrvatskoj. (8) Po završetku studijskog programa iz stavka 1. ovog članka dodjeljuje se hrvatska obrazovna kvalifikacija koja ne podliježe postupku priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija u svrhu zapošljavanja.

10. DIONICI SUSTAVA OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE VISOKOG OBRAZOVANJA I ZNANSTVENE DJELATNOSTI

10.1. OPĆE ODREDBE Dionici sustava
Članak 57. Dionici sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti su visoka učilišta i znanstvene organizacije koje djeluju u Republici Hrvatskoj, Nacionalno vijeće, Rektorski zbor, Vijeće javnih znanstvenih instituta, Vijeće veleučilišta i visokih škola, Agencija, Ministarstvo te druge institucije i tijela koja u skladu sa zakonima koji uređuju znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje te propisima donesenim na temelju tih zakona osiguravaju stalno unaprjeđivanje kvalitete znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj.

10.2. AGENCIJA ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE Pravni status Agencije
Članak 58. (1) Agencija je pravna osoba s javnim ovlastima upisana u sudski registar. (2) Osnivač Agencije je Republika Hrvatska. (3) Sjedište Agencije je u Zagrebu. (4) Agencija ima statut koji donosi Upravno vijeće, a potvrđuje ga Nacionalno vijeće. (5) Agencija mora biti akreditirana i periodično vrednovana od strane Europskog udruženja za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)) i biti upisana u Europski registar institucija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (EQAR). Samostalnost i neovisnost Agencije
Članak 59. (1) Agencija samostalno i neovisno obavlja poslove akreditacije te druge poslove propisane ovim i drugim zakonima te propisima donesenim na temelju tih zakona. (2) Pri propisivanju standarda za vrednovanje kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti Agencija se rukovodi standardima i smjericama razvijenim u Europskom prostoru visokog obrazovanja te iskustvima drugih nacionalnih i međunarodnih institucija koje djeluju u području osiguravanja kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti. (3) Zabranjen je svaki oblik utjecaja na rad Agencije koji bi mogao ugroziti njezinu samostalnost i neovisnost. (4) U obavljanju svojih poslova Agencija se povezuje i surađuje s drugim institucijama u području znanosti i visokog obrazovanja, a posebno sa središnjim tijelima državne uprave, znanstvenim organizacijama, visokim učilištima te

drugim pravnim osobama koje imaju javne ovlasti i udrugama koje djeluju u području znanosti i visokog obrazovanja. Suradnja se obavlja na način koji ne utječe na samostalnost, neovisnost i nepristranost Agencije.

Djelokrug i nadležnost Agencije Članak 60. (1) U okviru svoga djelokruga Agencija: a) provodi postupke vrednovanja u skladu s odredbama ovog Zakona, b) obavlja stručne i administrativne poslove za potrebe Nacionalnog vijeća, područnih znanstvenih vijeća i matičnih odbora te za njih poduzima radnje u upravnom sporu, c) prikuplja i obrađuje podatke o sustavu znanosti i visokog obrazovanja i drugim sustavima s kojima je znanost i visoko obrazovanje u međuovisnosti, na kojim se podacima temelje analize potrebne za propisivanje standarda i kriterija vrednovanja što ih provodi Agencija, za praćenje stanja i učinkovitosti sustava znanosti i visokog obrazovanja te za donošenje ocjena u tim postupcima, a koji su podaci potrebni državnim i drugim tijelima za donošenje strateških odluka o razvoju znanosti i visokog obrazovanja. To su osobito podaci: – o resursima znanosti i visokog obrazovanja i njihovoj primjerenosti društvenim potrebama, – o kvaliteti i učinkovitosti znanstvene djelatnosti i djelatnosti visokog obrazovanja, – o trendovima razvoja sustava znanosti i visokog obrazovanja te njihovih dijelova, d) provodi postupak stručnog priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija sa svrhom zapošljavanja u skladu s posebnim propisima, e) obavlja poslove povezivanja i uključivanja u međunarodna udruženja i mreže koje se bave osiguravanjem kvalitete u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, f) radi na poticanju znanja i istraživanja o kvaliteti sustava znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj i provodi sustavne edukacijske aktivnosti na nacionalnoj razini, a posebno edukaciji članova stručnih tijela u postupcima vrednovanja u okviru vanjskog sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, g) obavlja i druge poslove u skladu s posebnim propisima. (2) U obavljanju svoje djelatnosti Agencija poslove iz stavka 1. točke a) do d) i f) ovog članka obavlja kao javnu ovlast. (3) Djelatnost Agencije pobliže se uređuje Statutom i drugim općim aktima Agencije, u skladu s ovim i drugim zakonima te propisima donesenim na temelju tih zakona. (4) Statut i drugi opći akti Agencije objavljuju se na mrežnim stranicama Agencije. (5) Sve prikupljene podatke, analize i statistike iz stavka 1. točke c) ovog članka Agencija dostavlja Ministarstvu na njegov zahtjev, a zajedno s Ministarstvom usklađuje evidencije koje ono vodi na temelju svojih zakonskih ovlasti. (6) Prikupljanje i obradu podataka iz stavka 1. točke c) ovog članka, Agencija uređuje općim aktom u skladu s propisima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka te tajnost podataka. Financiranje Agencije Članak 61. (1) Sredstva za obavljanje djelatnosti Agencije osiguravaju se iz državnog proračuna. (2) Agencija može stjecati sredstva i iz drugih izvora u skladu s ovim i drugim zakonima te propisima donesenim na temelju tih zakona. Tijela Agencije Članak 62. (1) Tijela Agencije su Upravno vijeće, Akreditacijski savjet, ravnatelj i Povjerenstvo za prigovore. (2) Agencija može imati i druga stručna i savjetodavna tijela čiji se sastav, način osnivanja i djelokrug uređuju Statutom Agencije. Upravno vijeće Agencije Članak 63. (1) Agencijom upravlja Upravno vijeće koje ima predsjednika i osam članova. (2) Predsjednik i članovi Upravnog vijeća imenuju se na razdoblje od četiri godine i najviše jedanput uzastopno

mogu biti ponovno imenovani. (3) Predsjednika i sedam članova Upravnog vijeća imenuje i razrješava Nacionalno vijeće i to: – tri člana na prijedlog nadležnog ministra, – tri člana na prijedlog Rektorskoga zbora, – jednog člana na prijedlog Vijeća veleučilišta i visokih škola, – jednog člana iz reda studenata na prijedlog Hrvatskoga studentskog zbora. (4) Jednog člana Upravnog vijeća imenuju zaposlenici Agencije. (5) Način i postupak predlaganja predsjednika i članova Upravnog vijeća pobliže se uređuju Statutom Agencije. (6) Predsjedniku, odnosno članu Upravnog vijeća mandat može prestati i prije isteka vremena iz stavka 2. ovog članka, a osobito ako sam zatraži razrješenje, ako teže povrijedi dužnosti propisane Statutom Agencije, u slučaju nemogućnosti urednog obavljanja dužnosti dulje od šest mjeseci, u slučaju trajnoga gubitka sposobnosti za obavljanje dužnosti te u slučaju pravomoćne osude za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim obavljanja dužnosti. (7) O postojanju razloga za razrješenje predsjednika i člana Upravnog vijeća prije isteka razdoblja na koje je imenovan, Upravno vijeće obavještava Nacionalno vijeće. Nadležnosti Upravnog vijeća Članak 64. (1) Upravno vijeće Agencije: – donosi statut Agencije, – imenuje i razrješava članove Akreditacijskog savjeta, – imenuje i razrješava članove Povjerenstva za prigovore, – imenuje i razrješava ravnatelja, – imenuje i razrješava zamjenika ravnatelja Agencije na prijedlog ravnatelja, – na prijedlog ravnatelja donosi Pravilnik o unutarnjem redu kojim se pobliže uređuje unutarnji ustroj Agencije, – donosi godišnji program rada Agencije kojim se detaljno uređuju aktivnosti i poslovi Agencije za kalendarsku godinu te nadzire provođenje programa, – usvaja godišnji proračun Agencije na prijedlog ravnatelja, – prihvaća završno financijsko izvješće Agencije, – određuje vrste usluga koje Agencija pruža uz naknadu, kao i visinu naknade za pružene usluge na prijedlog ravnatelja, – usvaja godišnje izvješće o radu Agencije koje podnosi ravnatelj te ga dostavlja nadležnom ministru i Nacionalnom vijeću, – obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Agencije. (2) Upravno vijeće odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova. (3) Način rada Upravnog vijeća pobliže se uređuje Statutom Agencije i Poslovníkom o radu Upravnog vijeća. Akreditacijski savjet Članak 65. (1) Akreditacijski savjet je stručno tijelo Agencije koje čine dionici iz sustava znanosti i visokog obrazovanja. (2) Akreditacijski savjet ima petnaest članova koje imenuje Upravno vijeće na razdoblje od četiri godine i to: – deset članova iz reda sveučilišnih nastavnika uvažavajući ravnomjernost zastupljenosti znanstvenih i umjetničkih područja, – jednog člana iz reda znanstvenika zaposlenih u znanstvenim institutima, – jednog člana iz reda nastavnika veleučilišta i visokih škola na prijedlog Vijeća veleučilišta i visokih škola, – jednog člana na prijedlog Hrvatske udruge poslodavaca, – jednog člana iz reda studenata na prijedlog Hrvatskoga studentskog zbora, – jednog člana iz reda predstavnika nevladinih i neprofitnih organizacija koje djeluju u području znanosti i visokog obrazovanja. (3) Članovi Akreditacijskog savjeta mogu biti najviše jednom uzastopno ponovno imenovani. (4) Kandidate za članove Akreditacijskog savjeta predlažu Rektorski zbor, Vijeće javnih znanstvenih instituta, Vijeće veleučilišta i visokih škola, Hrvatski studentski zbor, Hrvatska udruga poslodavaca, visoka učilišta, znanstvene organizacije te znanstvenici i članovi akademske zajednice na temelju javnog poziva za

predlaganje kandidata koji upućuje Upravno vijeće. (5) Članovi Akreditacijskog savjeta imenuju se na način da se osigura zastupljenost svih znanstvenih i umjetničkih područja. (6) Državni dužnosnici i čelnici institucija u sustavu znanosti i visokog obrazovanja ne mogu biti članovi Akreditacijskog savjeta. (7) Akreditacijski savjet ima predsjednika i zamjenika predsjednika, koje članovi Akreditacijskog savjeta biraju između sebe. (8) Sastav, način rada te druga pitanja od značaja za rad Akreditacijskog savjeta pobliže se određuju Statutom Agencije i Poslovníkom o radu Akreditacijskog savjeta.

Nadležnosti Akreditacijskog savjeta Članak 66.
Akreditacijski savjet obavlja sljedeće poslove: – donosi pravilnike kojima propisuje kriterije i standarde na temelju kojih se ocjenjuje kvaliteta subjekata vrednovanja i studijskih programa koje izvode, – utvrđuje postupak vrednovanja, – donosi plan provođenja postupaka vrednovanja, – na prijedlog visokih učilišta, znanstvenih organizacija, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Hrvatske zaklade za znanost, stručnih službi Ministarstva i Agencije utvrđuje liste uglednih stranih i domaćih sveučilišnih nastavnika i znanstvenika po znanstvenim područjima i poljima s koje se imenuju članovi stručnih povjerenstava, a potvrđuje ju Nacionalno vijeće, – na prijedlog Hrvatskog studentskog zbora utvrđuje listu studenata koji sudjeluju u postupcima akreditacije, – transparentnim postupkom (ždrijebom) imenuje članove stručnih povjerenstava za provođenje postupaka vrednovanja, – izdaje dopusnice u postupcima vanjskog vrednovanja, – donosi kodeks ponašanja radi sprječavanja sukoba interesa i drugih neprihvatljivih ponašanja predsjednika i članova Akreditacijskog savjeta, – odlučuje o drugim stručnim pitanjima na zahtjev nadležnog ministra, Upravnog vijeća i Nacionalnog vijeća, – obavlja i druge poslove u skladu s ovim Zakonom i Statutom Agencije.

Ravnatelj Agencije Članak 67. (1) Ravnatelj je poslovodni i stručni voditelj Agencije. (2) Ravnatelja imenuje i razrješava Upravno vijeće. (3) Ravnatelj se, na temelju javnog natječaja, imenuje na razdoblje od četiri godine i može biti ponovno imenovan. (4) Za ravnatelja može biti imenovan sveučilišni nastavnik ili znanstvenik koji ispunjava uvjete propisane Statutom Agencije. (5) Postupak imenovanja i razrješavanja ravnatelja pobliže se uređuje Statutom Agencije.

Nadležnosti ravnatelja Agencije Članak 68.
Ravnatelj Agencije: – predstavlja i zastupa Agenciju, vodi poslovanje i stručni rad Agencije, – predlaže Upravnom vijeću Statut, njegove izmjene i dopune, pravilnik o unutarnjem redu i godišnji proračun, – donosi druge opće akte iz djelokruga rada Agencije, – samostalno poduzima pravne radnje u ime i za račun Agencije do vrijednosti propisane Statutom Agencije, – odlučuje o zasnivanju i prestanku radnog odnosa radnika Agencije, – sudjeluje u radu Upravnog vijeća i Akreditacijskog savjeta bez prava odlučivanja, – obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Agencije. Zamjenik i pomoćnici ravnatelja Članak 69. (1) Ravnatelj Agencije ima zamjenika i pomoćnike ravnatelja. (2) Za zamjenika i pomoćnika ravnatelja može biti imenovana osoba koja ispunjava uvjete propisane Statutom Agencije. (3) Broj pomoćnika ravnatelja, način i postupak za imenovanje zamjenika i pomoćnika ravnatelja te djelokrug njihova rada uređuju se Statutom Agencije i drugim općim aktom Agencije.

Povjerenstvo za prigovore Članak 70. (1) Povjerenstvo za prigovore je stalno, neovisno i nepristrano tijelo Agencije koje raspravlja i odlučuje o

osnovanosti prigovora na odluke o dopusnici ili druge odluke Akreditacijskog savjeta donesene u postupcima vrednovanja. (2) Povjerenstvo za prigovore se sastoji od predsjednika Povjerenstva i četiri člana, a imenuju se i četiri zamjenika člana. Zamjenik člana preuzima prava i obveze člana Povjerenstva u slučaju odsutnosti i spriječenosti člana čijim je zamjenikom imenovan. Predsjednik i dva zamjenika člana moraju biti osobe pravne struke. (3) Članove Povjerenstva za prigovore imenuje Upravno vijeće Agencije na prijedlog Rektorskog zbora, Vijeća javnih znanstvenih instituta i Vijeća veleučilišta i visokih škola. Članovi Povjerenstva za prigovore imenuju se na razdoblje od četiri godine i najviše jedanput uzastopno mogu biti ponovno imenovani. Ovlašteni predloženci dužni su predložiti po dva kandidata za predsjednika. Rektorski zbor predlaže četiri kandidata za dva člana i četiri kandidata za dva zamjenika člana, Vijeće javnih znanstvenih instituta predlaže dva kandidata za člana i dva kandidata za zamjenika člana, jednako kao i Vijeće veleučilišta i visokih škola. (4) Ako utvrdi da odluka o dopisnici ili druga odluka Akreditacijskog savjeta nije u skladu s odredbama ovog Zakona i propisima donesenim na temelju njega Povjerenstvo za prigovore će uz odgovarajuće obrazloženje predmet vratiti Akreditacijskom savjetu na ponovno odlučivanje. Pri donošenju nove odluke Akreditacijski savjet je dužan razmotriti stajališta Povjerenstva za prigovore te se o njima očitovati ako ih ne prihvaća. (5) Pri odlučivanju o izdavanju dopusnice Akreditacijski savjet će razmotriti navode prigovora i odluku Povjerenstva za prigovore. (6) Sastav, način rada te druga pitanja od značaja za rad Povjerenstva za prigovore pobliže se uređuju Statutom Agencije i Poslovníkom o radu Povjerenstva za prigovore.

Nacionalni ENIC/NARIC ured Članak 71. (1) U Agenciji se ustrojava Nacionalni ENIC/NARIC ured kao izvještajni centar o akademskoj pokretljivosti i priznavanju visokoškolskih kvalifikacija u svrhu zapošljavanja. (2) Ustrojstvo i djelokrug Nacionalnog ENIC/NARIC ureda pobliže se uređuju Statutom i drugim općim aktom Agencije. Središnji informacijski ured Članak 72. (1) U Agenciji se ustrojava Središnji informacijski ured sa zadaćom objedinjavanja podataka o ispunjavanju uvjeta za upis pristupnika na visoka učilišta i pružanja informacija o studijskim programima i visokim učilištima u Republici Hrvatskoj te uvjetima upisa. (2) U radu Središnjeg informacijskog ureda mogu sudjelovati predstavnici svakog sveučilišta i predstavnik Vijeća veleučilišta i visokih škola. (3) Ustrojstvo i djelokrug Središnjeg informacijskog ureda pobliže se uređuju Statutom i drugim općim aktom Agencije. Nadzor nad radom Agencije Članak 73. (1) Upravni nadzor nad zakonitošću rada Agencije obavlja Ministarstvo. (2) Upravno vijeće najmanje jedanput godišnje podnosi izvještaj o svom radu Nacionalnom vijeću te o tome izvješćuje Ministarstvo. Imovina Agencije Članak 74. (1) Imovinu Agencije čine sredstva za rad pribavljena od osnivača te iz drugih izvora, u skladu sa zakonom. (2) Agencija ne može bez suglasnosti osnivača steći, opteretiti ili otuđiti nekretnine i drugu imovinu čija je vrijednost veća od vrijednosti propisane Statutom Agencije. Odgovornost za obveze Agencije Članak 75. (1) Agencija odgovara za svoje obveze cijelom svojom imovinom. (2) Za obveze Agencije solidarno i neograničeno odgovara osnivač.

IV. SUSTAV ZNANSTVENE DJELATNOSTI 1. OPĆE ODREDBE O

ZNANSTVENOM RADU I DJELATNOSTI Sloboda znanstvenog rada i djelovanja Članak 76. (1) Znanstveni rad ne podliježe nikakvim ograničenjima ili formalnim zahtjevima osim onih koji proizlaze iz poštivanja etičnosti u znanstvenom i istraživačkom radu, zaštite ljudskih prava te zaštite osobne i opće sigurnosti na radu. (2) Formalni zahtjevi vezani za obavljanje znanstvene djelatnosti i bavljenje znanostima ne mogu biti zapreka slobodnom bavljenju znanostima i predviđene su isključivo radi stjecanja pojedinih prava predviđenih ovim Zakonom i na njemu utemeljenim propisima. (3) Načela iz prethodnih stavaka ovoga članka se na odgovarajući način primjenjuju i na istraživanja u umjetničkom području. Znanstveni rad Članak 77. (1) Znanstvenim radom u smislu ovog Zakona bave se znanstvenici na sveučilištima, institutima i drugim znanstvenim organizacijama te drugi znanstvenici u skladu s ovim Zakonom. (2) U znanstvenom radu sudjeluju studenti poslijediplomskih sveučilišnih studija te osobe izabrane na stručna radna mjesta prema ovome Zakonu. U znanstvenom radu mogu sudjelovati i ostali studenti te druge osobe koje sudjeluju u znanstvenom i nastavnom radu. Znanstvena djelatnost Članak 78. Znanstvenu djelatnost u smislu ovog Zakona obavljaju sveučilišta i njihove sastavnice, javni znanstveni instituti, znanstveni instituti, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti kao i druge pravne osobe i njihove ustrojstvene jedinice upisane u Upisnik znanstvenih organizacija (u daljnjem tekstu: znanstvene organizacije). Dostupnost informacija o znanstvenim organizacijama Članak 79. (1) Znanstvene organizacije su dužne javno objaviti, na svojim mrežnim stranicama ili na drugi način dostupan javnosti sljedeće informacije: 1. statut i druge opće akte, 2. uređenje unutarnjeg ustroja, 3. informacije o upravljačkim tijelima i njihovom sastavu, (2) Na rad znanstvenih organizacija se primjenjuju propisi o pravu na pristup informacijama. Upisnik znanstvenih organizacija Članak 80. (1) Ministarstvo vodi Upisnik znanstvenih organizacija. (2) Upis u Upisnik znanstvenih organizacija provodi se na temelju zahtjeva zainteresirane organizacije koja se bavi znanstvenom djelatnošću. (3) Ministar posebnim pravilnikom propisuje uvjete i postupak za upis u upisnik iz stavka 1. ovog Zakona i brisanje iz upisnika, ustroj i način njegova vođenja te sadržaj obrazaca za podnošenje zahtjeva za upis i obrazaca za izvod iz upisnika. (4) U postupku utvrđivanja uvjeta za upis u Upisnik znanstvenih organizacija Agencija za znanost i visoko obrazovanje utvrđuje ispunjava li organizacija koja je podnijela zahtjev popisane uvjete kvalitete. (5) Ministar upisuje organizaciju koja je podnijela zahtjev za upis u Upisnik iz stavka 1. ovoga članka na temelju provedenog postupka vrednovanja kvalitete (inicijalne akreditacije) koju provodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje. (6) Kvaliteta znanstvenog rada znanstvenih organizacija upisanih u Upisnik iz stavka 1. ovoga članka periodično se provjerava od strane Agencije za znanost i visoko obrazovanje (reakreditacija znanstvene djelatnosti) u skladu s odredbama ovog zakona o vanjskom vrednovanju kvalitete znanstvenog rada. (7) Organizacije koje nisu upisane u upisnik ili koji su brisani iz njega ne mogu se financirati iz državnog proračuna. (8) U znanstvene organizacije u smislu ovog zakona pripadaju i umjetničke akademije u sustavu visokog obrazovanja. Ostali subjekti znanstvene djelatnosti Članak 81. (1) Uz fizičke osobe koje se bave znanstvenim radom i subjekte

koji obavljaju znanstvenu djelatnost, subjekti znanstvene djelatnosti su i Nacionalno vijeće, Ministarstvo, Hrvatska akademska i istraživačka mreža (CARNET), Hrvatska zaklada za znanost te, u skladu sa zakonom, na temelju zakona donesenim propisom te ugovorom sklopljenim s visokim učilištem nastavne baze medicinskih, stomatoloških, veterinarskih i farmaceutskih fakulteta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene udruge, knjižnice na visokim učilištima, muzeji, arhivi i druge pravne osobe i njihove ustrojstvene jedinice čije je djelovanje od interesa za obavljanje znanstvene djelatnosti. (2) Način sudjelovanja subjekata iz stavka 1. ovog članka u organizaciji i provedbi znanstvene djelatnosti uređuje se zakonom, na njemu utemeljenom propisu te odlukama nadležnih tijela.

2. ZNANSTVENI INSTITUTI

Osnivanje znanstvenih instituta

Članak 82. (1) Znanstvene institute osnivaju domaće i inozemne pravne i fizičke osobe, u skladu s odredbama ovog Zakona i Zakona o ustanovama. (2) Radi ostvarivanja znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, Vlada Republike Hrvatske uredbom osniva javne znanstvene institute. Osnovne odredbe o unutarnjem ustroju znanstvenog instituta

Članak 83. (1) Na unutarnji ustroj i upravljanje javnim znanstvenim institutom i znanstvenim institutom (u daljnjem tekstu: znanstveni institut) primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama, ako ovim Zakonom nije određeno drukčije. (2) Statut znanstvenog instituta donosi njegovo upravno vijeće uz suglasnost osnivača. Suglasnost na statut javnoga znanstvenog instituta daje ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća u roku od dva mjeseca od dana zaprimanja prijedloga upravnog vijeća. Ako ministar ne da suglasnost u roku, ne smatra se da je suglasnost dana. (3) Institut ima: – upravno vijeće – znanstveno vijeće, – ravnatelja, – druga tijela predviđena statutom ili na njemu utemeljenim drugim općim aktom. Upravno vijeće znanstvenog instituta

Članak 84. (1) Upravno vijeće instituta, u skladu sa statutom, čine članovi koje imenuje osnivač te članovi koje izabere znanstveno vijeće instituta, uz jednog predstavnika zaposlenika. (2) Broj članova upravnog vijeća instituta određuje se statutom, uz ograničenje da ne može biti manji od pet ni veći od devet. (3) Članovi koje imenuje osnivač čine većinu članova upravnog vijeća. (4) Predsjednika upravnog vijeća iz reda njegovih članova imenuje osnivač. (5) Upravno vijeće donosi statut i ostale opće akte znanstvenog instituta (6) Upravno vijeće na prijedlog znanstvenog vijeća utvrđuje znanstvenu politiku te u skladu s njom vodi financijsku i poslovnu politiku, odlučuje o raspolaganju imovinom veće vrijednosti u skladu sa statutom te odlučuje o pitanjima koja statutom nisu stavljena u nadležnost ravnatelja ili drugih tijela instituta. Ravnatelj znanstvenog instituta

Članak 85. (1) Ravnatelja znanstvenog instituta imenuje, temeljem javnog natječaja, upravno vijeće na mandat od pet godina. (2) Ravnatelj javnog znanstvenog instituta ne može ponoviti mandat uzastopce. (3) Ravnatelj javnog znanstvenog instituta mora biti ugledni znanstvenik koji ispunjava uvjete propisane statutom instituta, u skladu s kriterijima propisanim općim aktom koji donosi Vijeće javnih znanstvenih instituta. (4) Ravnatelj znanstvenog instituta osobito: - predlaže statut i druge opće akte, za donošenje kojih je nadležno upravno vijeće, uz prethodno mišljenje znanstvenog vijeća, - predlaže upravnom vijeću prijedlog programskog ugovora uz prethodno mišljenje znanstvenog vijeća, - odlučuje o

pravima iz radnog odnosa zaposlenika znanstvenog instituta, - podnosi upravnom vijeću godišnje izvješće o radu i poslovanju. (5) Ravnatelj ima pravo povratka na radno mjesto na kojem je radio prije izbora u roku od 30 dana od dana prestanka mandata. Znanstveno vijeće znanstvenog instituta

Članak 86. (1) Znanstveno vijeće, koje čine predstavnici znanstvenika i suradnika u skladu sa statutom, odlučuje o znanstvenim i stručnim pitanjima. Znanstveno vijeće: – predlaže upravnom vijeću cjelovit prijedlog znanstvene politike instituta, – provodi znanstvenu politiku instituta, – raspravlja i odlučuje o znanstvenim i stručnim pitanjima, – provodi dio postupka izbora u znanstvena zvanja, ako je institut za to ovlašten, – provodi postupke izbora na znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta, – imenuje i razrješuje dio članova upravnog vijeća instituta, u skladu sa statutom, – daje upravnom vijeću mišljenje o kandidatima za ravnatelja instituta i njihovim programima tajnim glasanjem natpolovičnom većinom članova, – daje upravnom vijeću instituta prethodno mišljenje u postupku donošenja statuta i ostalih općih akata, sklapanja programskog ugovora te – obavlja druge poslove određene odlukom o osnivanju i statutom instituta. (2) U znanstvenim institutima koji zapošljavaju više od šezdeset znanstvenika mora se statutom predvidjeti sastav i način izbora članova znanstvenog vijeća, vodeći računa o znanstvenoj izvrsnosti i zastupljenosti različitih skupina znanstvenika. (3) Znanstveno vijeće ne smije imati više od četrdeset članova. (4) Znanstveni institut može imati znanstveni savjet. Članovi znanstvenog savjeta su istaknuti znanstvenici i gospodarstvenici koji rade u područjima od interesa za djelatnosti instituta. Ustroj, nadležnosti i način rada znanstvenog savjeta uređuje se statutom. Sudjelovanje znanstvenih instituta u visokom obrazovanju

Članak 87. (1) Znanstveni instituti surađuju s visokim učilištima u znanstvenom radu i izvođenju studijskih programa u skladu sa znanstvenim programom instituta te znanstvenim i studijskim programima visokih učilišta. (2) Jedan ili više znanstvenih instituta mogu zajedno sa sveučilištima biti nositelji doktorskih studijskih programa. (3) Suradnja iz stavka 1. i 2. ovog članka potanje se uređuje ugovorom visokog učilišta i instituta. (4) Visoka učilišta i instituti dogovaraju uspostavu znanstvene infrastrukture od interesa za cjelokupni sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja i ugovorom uređuju uvjete nabave, održavanja i korištenja takve infrastrukture. Vijeće javnih znanstvenih instituta

Članak 88. (1) Vijeće javnih znanstvenih instituta čine predsjednici znanstvenih vijeća i ravnatelji javnih znanstvenih instituta. (2) Vijeće javnih znanstvenih instituta odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj javnih znanstvenih instituta. (3) Vijeće javnih znanstvenih instituta donosi poslovnik o svojem radu uz suglasnost Nacionalnog vijeća. (4) Vijeće javnih znanstvenih instituta: 1. propisuje, Pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, kriterije izvrsnosti za sklapanje ugovora o radu sa znanstvenicima zaposlenim u javnim znanstvenim institutima nakon 67 godina života uz prethodnu suglasnost Nacionalnog vijeća, 2. propisuje, Pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, minimalne uvjete za reizbor na znanstveno radno mjesto, uz prethodnu suglasnost Nacionalnog vijeća, 3. razmatra problematiku rada i razvoja javnih znanstvenih instituta i o tome donosi preporuke i mišljenja, 4. odlučuje o zadovoljenju kriterija iz točke 1. ovog stavka, 5. utvrđuje, uz prethodnu suglasnost

Nacionalnog vijeća, minimalne uvjete kojima moraju udovoljavati ravnatelji javnih znanstvenih instituta. 3. KOLABORATIVNI ZNANSTVENI PROGRAMI, ZNANSTVENI CENTRI IZVRSNOSTI I ZNANSTVENO-TEHNOLOGIJSKI PARKOVI Kolaborativni znanstveni programi Članak 89. (1) Kolaborativni znanstveni program je interdisciplinarni, multidisciplinarni i transdisciplinarni istraživački program od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku koje na zahtjev ministra i prethodno odobreno posebnog javnog financiranja provode sveučilišta i javni znanstveni instituti i koji se u pravilu sastoji od većeg broja problemski povezanih znanstvenih projekata. (2) Nacionalno vijeće predlaže ministru provođenje jednog ili više kolaborativnih znanstvenih programa na poticaj visokih učilišta i znanstvenih instituta te potrebna sredstva i način financiranja tih programa. (3) Ako ministar prihvati prijedlog Nacionalnog vijeća za provođenje određenog kolaborativnog znanstvenog programa, sveučilište i institut raspisuje natječaj za prijavu projekata u sklopu tog programa. (4) Voditelja kolaborativnog znanstvenog programa imenuje Nacionalno vijeće na prijedlog podnositelja kolaborativnog znanstvenog programa. (5) Prihvaćenim kolaborativnim znanstvenim programom utvrđuju se sadržaji svi projekata koji će se provesti u sklopu određenog programa, njihovi voditelji, način financiranja i način utvrđivanja ispunjenja ciljeva predviđenih kolaborativnim znanstvenim programom. (6) Nacionalno vijeće donosi Postupovnik o vrednovanju prijedloga kolaboracijskih programa koje uključuje i vanjsko vrednovanje kvalitete 7. Nacionalno vijeće odluke o kvaliteti i rangiranju kolaborativnog znanstvenog programa i njime obuhvaćenih projekata donosi na temelju postupka vrednovanja kojega provodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje u skladu s odredbama Postupovnika iz stavka 6. ovog članka. (8) Kolaborativni znanstveni istraživački programi financiraju se iz posebne proračunske stavke Ministarstva. Potreban iznos proračunskih sredstava predlaže Nacionalno vijeće. Znanstveni centar izvrsnosti Članak 90. (1) Znanstveni centar izvrsnosti je znanstvena organizacija ili njezin ustrojbeni dio ili skupina znanstvenika koja po originalnosti, značenju i aktualnosti rezultata svoga znanstvenog rada ide u red najkvalitetnijih organizacija ili skupina u svijetu unutar svoje znanstvene discipline. (2) Znanstveni centar izvrsnosti može biti posebna pravna osoba ili organizacijska jedinica jednog od njezinih osnivača. (3) Ako u nadmetanju za proglašenje znanstvenog centra izvrsnosti sudjeluje više znanstvenih organizacija one ugovorom uređuju pravni status znanstvenog centra izvrsnosti i međusobne odnose. (4) Znanstveni centar izvrsnosti na temelju prijedloga Nacionalnog vijeća proglašava ministar. (5) Nacionalno vijeće dužno je najmanje svakih pet godina objaviti javni poziv za proglašenje centara izvrsnosti. Uz javni poziv Nacionalno vijeće donosi Postupovnik o prosudbi kvalitete i rangiranja prijedloga znanstvenih centara izvrsnosti koji mora uključivati kriterije međunarodne prosudbe kvalitete te prava koja će na temelju odluke o proglašenju ostvarivati znanstveni centar izvrsnosti. (6.) Znanstveni centar izvrsnosti proglašava se na razdoblje od pet godina, koje se na temelju pozitivne odluke o vrednovanju može produljiti za narednih pet godina. (7) Znanstveni centar izvrsnosti dužan je Nacionalnom vijeću jednom godišnje podnijeti skraćeno izvješće o

rezultatima rada, a prije proteka petogodišnjeg razdoblja i detaljno izvješće o radu i raspolaganju dobivanim sredstvima. Nacionalno vijeće može ministru predložiti prestanak financiranja znanstvenog centra izvrsnosti prije isteka ugovorenog roka, ako ne prihvati njegovo godišnje izvješće o rezultatima rada. (8) Znanstveni centri izvrsnosti financiraju se iz posebne proračunske stavke Ministarstva. Potreban iznos proračunskih sredstava predlaže Nacionalno vijeće.

Znanstveno-tehnologijski park Članak 91. (1) Znanstveno-tehnologijski park je trgovačko društvo koje se osniva radi komercijalizacije znanstvenih rezultata, poticanja suradnje znanstvenika i gospodarstvenika te jačanja na znanosti utemeljenog gospodarstva. (2) Suglasnost za korištenje naziva znanstveno-tehnologijskog parka daje ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća. (3) Znanstveno-tehnologijski park uživa porezne olakšice i druge pogodnosti kojima se potiče ostvarivanje njegovih ciljeva, u skladu sa zakonom.

4. ZNANSTVENICI I SURADNICI

Znanstvenici Članak 92. Znanstvenici u smislu ovog Zakona su osobe koje se bave znanstvenom djelatnošću, što uključuje i studente na sveučilišnim doktorskim studijima. Znanstvena zvanja Članak 93. (1) Znanstvena su zvanja: znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik, znanstveni savjetnik i znanstveni savjetnik u trajnom zvanju. Znanstvena zvanja stječu se u postupku i pod uvjetima predviđenim ovim Zakonom te na njemu utemeljenim propisima. (2) Za znanstvenog suradnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i koji zadovoljava uvjete koje je utvrdilo Nacionalno vijeće. (3) Za višeg znanstvenog suradnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i koji zadovoljava uvjete koje je utvrdilo Nacionalno vijeće te koji je najmanje pet godina bio u zvanju znanstvenog suradnika. (4) Za znanstvenog savjetnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i koji zadovoljava uvjete koje je utvrdilo Nacionalno vijeće te koji je najmanje pet godina bio u zvanju višeg znanstvenog suradnika. (5) Za znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i koji zadovoljava uvjete koje je utvrdilo Nacionalno vijeće te koji je najmanje pet godina bio u zvanju znanstvenog savjetnika. Uvjeti Nacionalnog vijeća

Članak 94. (1) Nacionalno vijeće pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, vodeći računa o posebnostima pojedinih znanstvenih i umjetničkih područja te pojedinih znanstvenih polja i interdisciplinarnog područja, propisuje uvjete za izbor u znanstvena zvanja iz stavaka 2., 3. i 4. članka 93. ovog Zakona (vrsta i broj znanstvenih radova, vrednovanje radova i sl.). (2) Znanstvene organizacije nadležne za provedbu dijela postupka izbora u zvanja provode dio postupka iz svog djelokruga, a nadležni matični odbori provode izbor u znanstvena zvanja na temelju uvjeta Nacionalnog vijeća. (3) Prilikom propisivanja uvjeta iz stavka 1. ovog članka, Nacionalno vijeće dužno je predvidjeti primjereno vremensko razdoblje primjene do tada važećih uvjeta kojim će se omogućiti reizbor ili napredovanje onih istraživača koji su svoj znanstveni rad obavljali prema tim uvjetima. To primjereno vremensko razdoblje ne može biti kraće od 30 mjeseci. U slučaju promjene uvjeta iz stavka 1. ovog članka, novi se uvjeti ne mogu primijeniti na istraživača kojemu je od zadnjeg izbora u znanstveno zvanje proteklo duže od 30 mjeseci, osim ako on to sam zatraži. Izbor u znanstveno zvanje prije isteka propisanih rokova

Članak 95. (1) Iznimno od

rokova za izbor u zvanje propisanih člankom 93. stavcima 3. i 4. ovog Zakona, istraživač koji zadovoljava uvjete za izbor u više zvanje u odnosu na ono u koje se bira može biti izabran u znanstveno zvanje višeg znanstvenog suradnika, ali ne prije nego što isteknu tri godine od njegova izbora u prethodno zvanje. Prijevremeni izbor u zvanje znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju nije dopušten. (2) Znanstvena organizacija ovlaštena za provođenje dijela postupka izbora, koja provodi dio postupka izbora u skladu sa stavkom 1. ovog članka dužna je u postupku izbora donijeti mišljenje o tome ispunjava li pristupnik uvjete za više znanstveno zvanje od onog zvanja u koje se pristupnik bira u postupku u skladu sa člankom 98. ovog Zakona. Ako se utvrdi da pristupnik ne zadovoljava propisane uvjete, postupak izbora se obustavlja. (3) Matični odbor može odobriti zahtjev za izravan izbor u znanstvena zvanja viša od znanstvenog suradnika pristupniku koji prethodno u Republici Hrvatskoj nije bio izabran u znanstveno zvanje, samo ako je za vrijeme rada na znanstvenoj ustanovi u inozemstvu zadovoljio uvjete iz članka 93. ovog Zakona za izbor u odgovarajuće znanstveno zvanje. Pokretanje postupka za stjecanje zvanja Članak 96. (1) Postupak izbora u znanstveno zvanje pokreće se zahtjevom osobe koja smatra da ispunjava uvjete za izbor u određeno znanstveno zvanje. Postupak može pokrenuti i znanstvena organizacija s kojom pristupnik ima ugovor o radu. Raspoloživost slobodnog radnog mjesta nije uvjet za provođenje izbora u određeno znanstveno zvanje. (2) Zahtjev za izbor u znanstveno zvanje podnosi se znanstvenoj organizaciji ovlaštenoj za provođenje dijela postupka izbora. Ako je osoba koja se bira zaposlena u znanstvenoj organizaciji koja je ovlaštena za provođenje dijela postupka izbora, ta je znanstvena organizacija isključivo nadležna za provođenje dijela postupka izbora u znanstveno zvanje. Na obrazloženi zahtjev osobe koja pokreće postupak izbora, Nacionalno vijeće za znanost može za provođenje dijela postupka odrediti i drugu ovlaštenu znanstvenu organizaciju. (3) Znanstvena organizacija ovlaštena za provođenje dijela postupka izbora koja zaprimi zahtjev pristupnika za izbor u znanstveno zvanje u određenom znanstvenom području i polju dužna je u propisanom roku provesti dio postupka izbora u znanstveno zvanje. (4) Ako nijedna znanstvena organizacija nije ovlaštena za provođenje dijela postupka izbora u pojedino znanstveno zvanje u određenom znanstvenom polju ili potvrde umjetničke komponente umjetničko-nastavnog zvanja ili interdisciplinarnom znanstvenom ili umjetničkom području, a matični odbor za to polje ili interdisciplinarno područje nije imenovan, postupak izbora provodi odgovarajuće područno znanstveno ili umjetničko vijeće. Ako nijedno područno znanstveno ili umjetničko vijeće nije ovlašteno za provođenje postupka, postupak izbora provodi Nacionalno vijeće za znanost. (5) Potvrda umjetničke komponente nije samostalna kategorija i izbor u zvanje već je vezana uz postupak izbora u umjetničko-nastavno zvanje, kojem je preduvjet. Ovlast za provođenje dijela postupka izbora Članak 97. (1) Ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća rješenjem utvrđuje znanstvenu organizaciju ovlaštenu za provođenje dijela postupka izbora u znanstveno zvanje u određenom znanstvenom području i polju koja u stalnom radnom odnosu s punim radnim vremenom ima zaposlenike sa znanstvenim zvanjem, i to najmanje petnaest u odgovarajućem

znanstvenom području te najmanje sedam u odgovarajućem znanstvenom polju, odnosno interdisciplinarnom području, od čega najmanje tri znanstvena savjetnika. (2) U umjetničkom području ovlaštenje za provođenje dijela postupka potvrde umjetničke komponente umjetničko-nastavnog zvanja imaju umjetničke akademije koje zapošljavaju najmanje deset nastavnika u umjetničko-nastavnom zvanju izabrana u odgovarajućem polju te najmanje pet u odgovarajućoj grani. (3) Na temelju rješenja iz stavka 1. ovog članka to se ovlaštenje znanstvene organizacije upisuje u Upisnik znanstvenih organizacija. (4) Postupak izbora u znanstvenoj organizaciji provodi stručno tijelo kojemu su statutom u nadležnost stavljena znanstvena pitanja. (5) Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti ovlaštena je, na temelju odluke nadležnoga matičnog odbora, za provođenje dijela postupka izbora u znanstvena zvanja za svoje zaposlenike na znanstvenim radnim mjestima za sva znanstvena područja i polja, u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti i njezinim Statutom. (6) Ovlaštena znanstvena organizacija može posebnim pravilnikom pobliže urediti onaj dio postupka izbora u znanstvena zvanja odnosno potvrde umjetničke komponente koji ona provodi.

Postupak izbora Članak 98. (1) Zahtjev za izbor u znanstveno zvanje mora sadržavati ili imati priložene dokaze o ispunjavanju uvjeta za izbor u određeno zvanje. Podnositelj zahtjeva obavještava odgovarajući matični odbor ili područno znanstveno ili umjetničko vijeće o podnošenju zahtjeva. (2) Ovlaštena znanstvena organizacija, najkasnije u roku od 30 dana od dana primitka zahtjeva za izbor u znanstveno zvanje, imenuje stručno povjerenstvo. Stručno povjerenstvo se sastoji od najmanje tri člana koji moraju biti u istom ili višem znanstvenom zvanju u odnosu na ono za koje se traži izbor. Članovi stručnog povjerenstva moraju biti iz znanstvenog polja u kojem se traži izbor. Ako se stručno povjerenstvo ne može imenovati od znanstvenika u polju u kojem se traži izbor, onda članovi stručnog povjerenstva mogu biti iz srodnih polja odnosno odgovarajućeg područja znanosti, s tim da barem jedan član mora biti iz znanstvenog polja u koje se traži izbor. Najmanje jedan član povjerenstva ne smije biti zaposlenik znanstvene organizacije u kojoj je pristupnik zaposlen. (3) U slučaju izbora u znanstveno zvanje u skladu s člankom 95. stavka 1. ovog Zakona, stručno povjerenstvo mora biti u sastavu koji je propisan za više zvanje od onoga u koje se pristupnik bira. (4) Ovlaštena znanstvena organizacija imenuje stručno povjerenstvo transparentnim postupkom - ždrijebom sa svojih institucijskih lista i nacionalnih lista matičnih odbora, znanstvenika u odgovarajućim znanstvenim zvanjima u pripadajućem znanstvenom polju ili interdisciplinarnom polju na sljedeći način: - Institucijske liste čine znanstvenici, zaposlenici znanstvene organizacije, razvrstani u znanstvena polja prema znanstvenim zvanjima. Ovlaštena znanstvena organizacija može svoje institucijske liste razraditi razvrstavanjem znanstvenika po granama unutar znanstvenog polja. - Člana (članove) stručnog povjerenstva određuje znanstvena organizacija, ždrijebom s institucijske liste znanstvenog polja ili razrađene liste, na kojoj mora biti najmanje tri puta veći broj znanstvenika u potrebnom znanstvenom zvanju, od broja članova stručnog povjerenstva koje imenuje ovlaštena znanstvena organizacija od svojih zaposlenika. Ako znanstvena

organizacija nema potreban broj znanstvenika u odgovarajućim znanstvenim zvanjima da bi ždrijeb bio pravovaljan, član ili članovi stručnog povjerenstva imenovati će se s nacionalne liste. - Nacionalne liste matičnih odbora čine svi znanstvenici koje je matični odbor birao, razvrstani prema znanstvenim zvanjima, koji su zaposleni u znanstvenim organizacijama u trenutku pokretanja izbora u znanstveno zvanje. Broj nacionalnih lista matičnog odbora jednak je broju znanstvenih polja u koja matični odbor bira znanstvenike. Svaka ovlaštena znanstvena organizacija ždrijebom imenuje potreban broj članova svog stručnog povjerenstva, u propisanom zvanju, s nacionalne liste matičnog odbora odnosno odgovarajućeg znanstvenog polja, s koje su izuzeti zaposlenici znanstvene organizacije koja je pokrenula i provodi dio izbora u znanstvena zvanja, te zaposlenici znanstvene organizacije u kojoj je zaposlen kandidat za izbor u znanstveno zvanje. (5) Stručno povjerenstvo na temelju podnesene dokumentacije ocjenjuje jesu li ispunjeni uvjeti za izbor te daje prijedlog da se pristupnik izabere ili ne izabere u znanstveno zvanje. Stručno povjerenstvo svoje izvješće podnosi u roku od najkasnije četrdeset i pet dana od dana imenovanja odnosno od isteka roka za prijave na natječaj ako se zajedno provode izbor u znanstveno zvanje i izbor u znanstveno ili znanstveno-nastavno radno mjesto. (6) Na temelju izvješća stručnog povjerenstva i odluke stručnog tijela iz članka 92. stavak 3. ovog Zakona ovlaštena znanstvena organizacija u roku od trideset dana daje mišljenje i prijedlog odgovarajućem matičnom odboru da se pristupnik izabere ili ne izabere u znanstveno zvanje. Odluka matičnog odbora Članak 99. (1) Matični odbor u roku od šezdeset dana od primitka mišljenja i prijedloga znanstvene organizacije bira ili ne bira pristupnika u znanstveno zvanje odnosno potvrđuje umjetničku komponentu. Propuštanje navedenog roka ne može rezultirati stjecanjem znanstvenog zvanja. (2) Matični odbor neće izabrati pristupnika u znanstveno zvanje te će donijeti odluku da se odbija izbor u znanstveno zvanje, odnosno potvrda umjetničke komponente ako: 1. smatra da je mišljenje ovlaštene znanstvene organizacije doneseno protivno uvjetima za izbor, 2. je mišljenje ovlaštene znanstvene organizacije u očitoj nesuglasnosti s podnesenim dokazima o ispunjavanju uvjeta ili 3. je bitno povrijeđen postupak provođenja izbora. (3) U slučajevima iz stavka 2. ovog članka matični odbor može odlučiti da će sam provesti postupak izbora koji će dovršiti u roku od devedeset dana ili zatražiti od druge ovlaštene znanstvene organizacije da provede dio postupka izbora. (4) Matični odbor će u roku od petnaest dana od donošenja odluku o izboru (pozitivnu ili negativnu) dostaviti pristupniku i znanstvenoj organizaciji koja je provodila dio postupka izbora u znanstveno zvanje. (5) U slučaju da se izbor provodi po članku 94. stavku 4. ovog Zakona zahtjev za izbor u znanstveno zvanje podnosi se odgovarajućem matičnom odboru ili područnom vijeću, odnosno Nacionalnom vijeću. Odgovarajući postupak provest će se u roku od 90 dana. (6) Protiv odluke matičnog odbora o izboru pristupnik nema pravo žalbe, ali može pokrenuti upravni spor. U upravnom sporu ne može se donijeti odluka o izboru pristupnika u znanstveno zvanje već samo poništiti odluku i odrediti ponovno provođenje postupka. Odgovarajuća primjena pravila o izboru u znanstveno zvanje Članak 100. Postupak za izbor u znanstvena zvanja primjenjuje se na odgovarajući način i na potvrdu

umjetničke komponente umjetničko-nastavnog zvanja koja je u svemu izjednačena sa znanstvenim zvanjem. Rokovi u postupku izbora i posljedice prekoračenja

Članak 101. (1) Rokovi u postupku izbora u znanstveno zvanje odnosno potvrde umjetničke komponente iz članka 98. ovog Zakona ne teku u razdobljima od 15. srpnja do 31. kolovoza te od 20. prosinca do 7. siječnja. (2) Prekoračenje rokova ne utječe na valjanost postupka, osim u slučaju iz članka 98. stavka 4. ovog Zakona. U slučaju da nadležna organizacija ne dostavi matičnom odboru mišljenje u roku od 70 dana od zaprimanja zahtjeva, po pritužbi pristupnika ili znanstvene organizacije u kojoj je pristupnik zaposlen, matični odbor može preuzeti postupak izbora i sam ga provesti. (3) Ovlaštenoj znanstvenoj organizaciji koja učestalo i neopravdano ne poštuje rokove propisane u članku 98. ovog Zakona ministar će, na prijedlog Nacionalnog vijeća, oduzeti ovlaštenje za provođenje postupka izbora u znanstvena zvanje. (4) Ako matični odbor učestalo ne poštuje rokove propisane u članku 99. ovog Zakona, Nacionalno vijeće će razriješiti predsjednika, zamjenika predsjednog odbora odnosno za kašnjenja odgovorne članove matičnog odbora te provesti postupak izbora novih članova matičnog odbora. Trajnost zvanja i njegov prestanak

Članak 102. (1) Znanstveno zvanje je trajno a prestaje prelaskom u više zvanje ili njegovim oduzimanjem. (2) Znanstveno zvanje može se oduzeti, odnosno potvrda umjetničke komponente poništiti: 1. ako se utvrde činjenice iz kojih proizlazi da u trenutku izbora u znanstveno zvanje pristupnik nije ispunjavao uvjete za izbor propisane ovim zakonom ili na temelju njega donesenih propisa, 2. ako se utvrdi da su znanstveni radovi na temelju kojih je znanstvenik izabran u znanstveno zvanje plagijat, da su istraživanja na kojima se temelje krivotvorena ili provedena protivno propisanim etičkim standardima. (3) Postupak oduzimanja zvanja može pokrenuti znanstvena organizacija, matični odbor, područno vijeće ili Nacionalno vijeće na prijedlog Odbora za etiku. Postupak oduzimanja znanstvenog zvanja provodi se odgovarajućom primjenom odredbi članka 96.-101. ovog Zakona. (4) U slučajevima iz stavka 2. ovoga članka postupak oduzimanja znanstvenog zvanja može se pokrenuti i provesti bez obzira na rokove propisane Zakonom o općem upravnom postupku za pokretanje i obnovu upravnog postupka. (5) Postupak oduzimanja znanstvenog odnosno poništenja umjetničke komponente provodi, temeljem odgovarajuće primjene odredbi članaka 97.-99. ovog Zakona, odgovarajući matični odbor u roku od najviše 90 dana od dana pokretanja postupka. Počasno zvanje

Članak 103. (1) Instituti i druge znanstvene organizacije svojim istaknutim umirovljenim znanstvenim savjetnicima mogu, bez provođenja javnog natječaja, dodijeliti počasno znanstveno zvanje zaslužni znanstvenik. (2) Zaslužni znanstvenik može, u skladu s potrebama znanstvene organizacije, sudjelovati u znanstvenim projektima i ostalim aktivnostima. (3) Postupak imenovanja i prava zaslužnog znanstvenika pobliže se uređuju statutom znanstvene organizacije. Radna mjesta u znanstvenim organizacijama

Članak 104. (1) Znanstvena radna mjesta u znanstvenim organizacijama su znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik, znanstveni savjetnik i znanstveni savjetnik u trajnom zvanju. (2) Suradnička radna mjesta u znanstvenim organizacijama su asistent i poslijedoktorand. (3) Stručna radna mjesta u znanstvenim organizacijama za zaposlenike koji

sudjeluju u obavljanju znanstvene djelatnosti su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik.

Postupak izbora na radna mjesta Članak 105. (1) Postupak izbora na znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta uređuje se statutom znanstvene organizacije. (2) Izbor na znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta u javnim znanstvenim organizacijama obavlja se na temelju javnog natječaja koji se objavljuje u „Narodnim novinama“ i na službenim internetskim stranicama znanstvene organizacije te na službenom internetskom portalu za radna mjesta Europskoga istraživačkog prostora. Natječaj za znanstvena i suradnička radna mjesta mora biti otvoren najmanje 30, a najviše 60 dana. Natječaj za stručna radna mjesta mora biti otvoren najmanje 8, a najviše 30 dana. (3) Ako po prikupljenim prijavama na natječaj bude više pristupnika koji zadovoljavaju uvjete natječaja, izabire se najbolji pristupnik. Kriterije za izbor među više pristupnika propisuje znanstvena organizacija svojim općim aktom. (4) Kada je raspisan natječaj za znanstveno radno mjesto u okviru istog postupka može se obaviti i izbor u znanstveno zvanje u skladu s člankom 96. ovog zakona ako pristupnik, koji je prema kriterijima iz stavka 3. ovog članka najbolji pristupnik, nema obavljen taj izbor, uz dodatni uvjet, kod izbora na znanstvena radna mjesta viša od znanstvenog suradnika, da je izabran u niže znanstveno zvanje od onoga u koje bi se birao, uz iznimku propisanu člankom 95. stavkom 3. ovoga Zakona. Nakon provedenog postupka izbora u znanstveno zvanje, znanstvena organizacija odlukom znanstvenog vijeća u roku od 60 dana dovršava postupak izbora na radno mjesto takvog pristupnika. (5) Znanstvena organizacija dužna je, elektroničkim putem, obavijestiti o rezultatu izbora sve pristupnike u roku od petnaest dana od dana donošenja odluke o izboru. (6) Ako odluka o izboru na isto ili više radno mjesto ne bude donesena do isteka roka na koji je neki od pristupnika bio izabran u prethodnom izboru u istoj znanstvenoj organizaciji, njegov ugovor o radu traje do donošenja odluke o izboru. **Pravna zaštita Članak 106. (1)** Protiv odluke znanstvene organizacije o izboru pristupnika na znanstveno radno mjesto i odluke iz članka 109. stavka 4. ovog zakona može se pokrenuti radni spor pred nadležnim sudom. (2) U radnom sporu ne može se donijeti odluka o izboru pristupnika na znanstveno radno mjesto nego samo poništiti nezakonita odluka i odrediti ponovno provođenje postupka. (3) Poništavanje odluke znanstvene organizacije o izboru na znanstveno radno mjesto predstavlja osobito važnu činjenicu radi koje će se izvanredno otkazati ugovor o radu zaključen na temelju poništene odluke. **Znanstvena radna mjesta Članak 107. (1)** U institutima se znanstvenici biraju na znanstvena radna mjesta. (2) Opći uvjet za izbor na znanstveno radno mjesto je izbor u isto ili više znanstveno zvanje, odnosno izbor proveden u skladu s člankom 105. stavkom 4. ovog Zakona. (3) Posebno se vrednuje, pri izboru na znanstveno radno mjesto znanstvenog suradnika, doktorsko ili poslijedoktorsko usavršavanje na drugoj uglednoj znanstvenoj instituciji. Uvjete ovog vrednovanja odredit će Rektorski zbor. (4) Na radno mjesto višeg znanstvenog suradnika može biti izabrana osoba koja je najmanje pet godina bila u znanstvenom zvanju znanstvenog suradnika. (5) Na radno mjesto znanstvenog savjetnika može biti izabrana osoba koja je najmanje pet godina bila u znanstvenom zvanju višeg

znanstvenog suradnika. (6) Na radno mjesto znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju može biti izabrana osoba koja je najmanje pet godina bila u znanstvenom zvanju znanstvenog savjetnika. (7) Znanstvenik izabran na znanstveno radno mjesto ima pravo na jedan reizbor na isto znanstveno radno mjesto. (8) Javni natječaj za izbor se raspisuje, odnosno postupak reizbora se pokreće najranije šest mjeseci, a najkasnije tri mjeseca prije isteka roka od pet godina od dana izbora odnosno reizbora na trenutno znanstveno radno mjesto. (9) Institut će općim aktom uz uvjete za izbor na radno mjesto propisani ovim Zakonom utvrditi i dodatne uvjete koje mora ispunjavati znanstvenik za rad na tom radnom mjestu. Prijevremeni izbor na znanstveno radno mjesto

Članak 108. (1) Ako se utvrdi da pristupnik ispunjava kriterije za izbor na više znanstveno radno mjesto u odnosu na ono na koje se bira, natječaj za izbor iz članka 107. stavaka 4. i 5. ovog Zakona može biti raspisan i ranije od rokova propisanih tim stavcima, ali ne prije nego isteknu tri godine od njegovog prethodnog izbora na niže znanstveno radno mjesto. Prijevremeni izbor na radno mjesto znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju nije dopušten. (2) Prije raspisivanja natječaja iz stavka 1. ovog članka znanstveno vijeće mora prethodno utvrditi da pristupnik ispunjava kriterije za izbor na više znanstveno radno mjesto u postupku provedenom prema odredbama članka 95. ovog Zakona, odnosno utvrditi da je pristupnik izabran u znanstveno zvanje koje odgovara znanstvenom radnom mjestu koje je više od onoga u koje bi se birao, uz primjenu kriterija iz članka 93. stavka 5. ovog Zakona. (3) Ispunjenje uvjeta iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se u postupku izbora na znanstveno radno mjesto. Ugovor o radu

Članak 109. (1) S osobom izabranom na znanstveno radno mjesto javni znanstveni institut sklapa ugovor o radu na neodređeno vrijeme, s obavezom provođenja izbora na više radno mjesto i mogućnošću provođenja jednog reizbora za svako znanstveno radno mjesto. (2) Reizbor znanstvenika na znanstvenom radnom mjestu znanstvenog suradnika, višega znanstvenog suradnika i znanstvenog savjetnika obavlja se na način da stručno povjerenstvo ovlaštene znanstvene organizacije podnosi znanstvenom vijeću javnog znanstvenog instituta u kojem je pristupnik zaposlen, svakih pet godina nakon izbora odnosno reizbora na znanstveno radno mjesto, izvješće o radu znanstvenika. Stručno povjerenstvo se sastoji od tri člana koji moraju biti u istom ili višem znanstvenom zvanju i na odgovarajućem radnom mjestu, s obzirom na ono za koje se traži reizbor. Barem jedan član povjerenstva ne može biti zaposlenik znanstvene organizacije u kojoj je zaposlen pristupnik. (3) Oblik izvješća te uvjete radnih obveza za znanstvena radna mjesta za koje se podnosi izvješće iz stavka 2. ovog članka propisuje Vijeće javnih znanstvenih instituta. Javni znanstveni institut općim aktom propisuje postupak odlučivanja o prihvaćanju izvješća, a može propisati i dodatne uvjete radnih obveza na znanstvenim radnim mjestima za koje se podnosi izvješće iz stavka 2. ovog članka. (4) Ako znanstvenik izabran na znanstveno radno mjesto ne bude izabran na više radno mjesto istekom pet godina od reizbora na isto znanstveno radno mjesto, prestaje mu okončanjem postupka izbora ugovor o radu. Ugovor o radu prestaje i ako u postupku reizbora znanstveno vijeće javnog znanstvenog instituta ne prihvati pozitivno izvješće stručnog povjerenstva ili prihvati negativno izvješće o radu znanstvenika. (5) S

osobom izabranom na znanstveno i suradničko radno mjesto, a koja radi na projektu ograničenog trajanja, ugovor o radu može se zaključiti se na određeno vrijeme, bez obzira na ograničenja propisana Zakonom o radu, koje je jednako vremenu trajanja projekta ili dijela projekta na kojoj ta osoba radi. (6) Obveza podnošenja izvješća o radu znanstvenika iz ovog članka prestaje nakon što zaposlenik bude izabran na znanstveno radno mjesto znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju. (7) Znanstveniku u javnom znanstvenom institutu istekom kalendarske godine u kojoj je navršio 67 godina života prestaje ugovor o radu. (8) Kada su sredstva za plaću znanstvenika iz stavka 7. ovog članka osigurana iz namjenskih sredstava za znanstvene ili stručne projekte ili iz vlastitih sredstava, javni znanstveni institut može mu produljiti radni odnos i izvan ograničenja propisanih stavkom 7. ovog članka. (9) Voditelj znanstvenog projekata u kojem su predviđena namjenska sredstva za njegovu plaću može ostati u radnom odnosu do okončanja projekta. (10) Znanstvenik stariji od 67 godina kojem je prestao ugovor o radu zbog odlaska u mirovinu može se zaposliti na određeno vrijeme u drugoj znanstvenoj organizaciji, ako se na raspisani natječaj u toj znanstvenoj organizaciji nije javio pristupnik koji ispunjava uvjete iz natječaja. (11) Sredstva potrebna za povećanje plaća koje je rezultat redovitog izbora na više radno mjesto osigurava Ministarstvo u državnom proračunu. Iznimke od prestanka ugovora o radu

navršenih 67 godina života Članak 110. (1) Iznimno, sa znanstvenikom koji je zaposlen na znanstvenom radnom mjestu znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju javni znanstveni institut može na teret državnog proračuna sklopiti ugovor o radu na određeno vrijeme i nakon nastupa uvjeta iz čl. 109. st. 7. ovog Zakona, u trajanju do tri godine, ako postoji potreba, a znanstvenik zadovoljava kriterije izvrsnosti koje je propisalo Vijeće javnih znanstvenih instituta. (2) Postojanje potrebe iz stavka 1. ovog članka utvrđuje, na temelju prethodno pribavljenog mišljenja znanstvenog vijeća, ravnatelj javnog znanstvenog instituta, a ispunjavanje kriterija izvrsnosti nadležni matični odbor. Suradnička zvanja i radna mjesta Članak 111. (1) Suradnička zvanja i radna mjesta su asistent i poslijedoktorand. Izbor na radno mjesto asistenta ili poslijedoktoranda provodi se na temelju javnog natječaja. Pri izboru asistenta ili poslijedoktoranda uzimaju se u obzir kriteriji iz članka 194. ovog Zakona, a znanstvena organizacija može propisati i dodatne kriterije. (2) S osobom koja je završila sveučilišni diplomski studij znanstveni institut može zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme u trajanju do najviše šest godina na suradničkom radnom mjestu asistenta. Asistent je dužan upisati poslijediplomski studij. (3) Osobu koja je završila poslijediplomski sveučilišni studij znanstvena organizacija može na temelju javnog natječaja izabrati u zvanje poslijedoktoranda te s njom zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme, u trajanju do najviše četiri godine na suradničkom radnom mjestu poslijedoktoranda. Iznimno od odredaba Zakona o radu o sklapanju ugovora o radu na određeno vrijeme, s poslijedoktorandom se može, neposredno nakon prestanka prethodnog ugovora o radu na određeno vrijeme, sklopiti novi ugovor o radu na određeno vrijeme radi rada na znanstvenom projektu određenog trajanja. (4) Ako se plaća i/ili troškovi poslijediplomskog sveučilišnog studija asistenta ili poslijedoktoranda ne osiguravaju iz vlastitih prihoda

javnoga znanstvenog instituta nego iz sredstava državnog proračuna, suglasnost za zaključenje ugovora o radu iz stavka 1. ovog članka daje ministar. (5) Na traženje voditelja znanstvenog ili tehnološkog projekta, znanstvena organizacija može zaposliti asistenta ili poslijedoktoranda za rad na projektu na teret sredstava projekta i na rok koliko traje znanstveni projekt. Vrednovanje rada asistenata, poslijedoktoranada i mentora Članak 112. (1) Svaki asistent ima jednog ili više mentora koje imenuje institut na način propisan općim aktom. Mentor može biti osoba koja svojom znanstvenom ili umjetničkom aktivnošću osigurava učinkovito obrazovanje asistenta. (2) Svake godine znanstvena organizacija ocjenjuje rad asistenta. Ocjena se temelji na pisanom izvješću mentora u kojem se vrednuje njegova uspješnost na poslijediplomskom sveučilišnom studiju. (3) Najmanje jednom u dvije godine poslijedoktorand podnosi izvješće znanstvenom vijeću o svom radu temeljem kojeg se vrednuje njegova uspješnost u znanstvenom ili umjetničkom te nastavnom radu. (4) Ako je asistent ili poslijedoktorand dva puta ocijenjen negativno, o drugom izvješću mišljenje donosi upravno vijeće javnog znanstvenog instituta. Ako se usvoji drugo negativno izvješće, koje sadrži i očitovanje asistenta ili poslijedoktoranda, otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. (5) Sadržaj, kriterije te postupak usvajanja izvješća iz stavaka 1., 2. i 3. ovog članka propisuje znanstvena organizacija općim aktom. (6) Najmanje jedanput u dvije godine znanstvena organizacija ocjenjuje rad mentora asistenta na temelju izvješća o radu te izvješća i ocjene asistenta o mentoru. Mentor koji je dva puta ocijenjen negativno, ne može više biti imenovan za mentora. Postupak, kriteriji ocjene i imenovanja mentora propisuju se općim aktom znanstvene organizacije. Stručna zvanja i radna mjesta Članak 113. (1) Stručna zvanja su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik. (2) Osobe u stručnim zvanjima rade na odgovarajućim radnim mjestima stručne poslove vezane za znanstvena istraživanja. (3) Uvjete za izbor u stručna zvanja i izbor na odgovarajuća radna mjesta propisuje znanstvena organizacija općim aktom. Mirovanje rokova za izbor Članak 114. (1) Za vrijeme bolovanja dužih od tri mjeseca, izvršenja vojne obveze, korištenje roditeljnog ili roditeljskog dopusta ili nekog drugog prava iz sustava roditeljskih i roditeljskih potpora, a tijekom korištenja kojih znanstvenik ne radi ili radi sa skraćenim radnim vremenom, rokovi za izbor odnosno reizbor na znanstvena radna mjesta i znanstveno-nastavna zvanja te suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta ne teku ili se razmjerno produžuju. Rokovi za izbor odnosno reizbor miruju i u slučajevima iz članka 203. stavka 5. ovog Zakona, ako to osoba zatraži. (2) Osobama zaposlenima u suradničkim zvanjima produžuje se ugovor o radu na određeno vrijeme za onoliko vremena koliko je trajao neki od razloga propisanih stavkom 1. ovog članka. Rad izvan znanstvene organizacije Članak 115. (1) Ugovorni odnosi zaposlenika u znanstvenim organizacijama o znanstvenom ili stručnom radu kod trećih osoba mogu se ograničiti ili uvjetovati suglasnošću matične znanstvene organizacije kada je to predviđeno statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta, ako se radi o znanstvenom ili stručnom radu koji bi negativno utjecali na rad matične znanstvene organizacije ili ako je riječ o ugovoru s organizacijom koja svojom djelatnošću konkurira matičnoj znanstvenoj organizaciji s kojom zaposlenik ima

ugovor o radu. (2) Rad protivno takvom ograničenju ili uvjetu razlog je za otkaz ugovora o radu. V. SUSTAV VISOKOG OBRAZOVANJA 1. VISOKA UČILIŠTA A. OSNIVANJE I POČETAK RADA VISOKIH UČILIŠTA

Vrste visokih učilišta i njihova zadaća Članak 116. (1) Visoka učilišta su sveučilište te fakultet i umjetnička akademija u njegovom sastavu, veleučilište i visoka škola. (2) Visoka učilišta obavljaju svoju djelatnost kao javnu službu. (3) Sveučilište, fakultet i umjetnička akademija osnivaju se radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene, stručne i umjetničke djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom. U okviru djelatnosti visokog obrazovanja ta visoka učilišta organiziraju i izvode sveučilišne a, u skladu s ovim Zakonom, mogu organizirati i izvoditi i stručne studije. (4) Veleučilište i visoka škola osnivaju se radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja putem organizacije i izvođenja stručnih studija te mogu obavljati stručnu i umjetničku djelatnost u skladu s ovim Zakonom i svojim statutom. Osnivanje visokih učilišta

Članak 117. (1) Sveučilišta, veleučilišta i visoke škole osnivaju se kao javne ustanove. (2) Sveučilište može osnovati i u svom sastavu imati fakultete, umjetničke akademije i sveučilišne odjele te druge sastavnice u skladu sa zakonom. (3) Veleučilišta i visoke škole ne mogu osnovati druga visoka učilišta. (4) Visoka učilišta za potrebe vojnog i policijskog obrazovanja osniva Vlada Republike Hrvatske u skladu s uvjetima koje predviđa ovaj Zakon. (5) Posebnim sporazumom sveučilišta ili veleučilišta i Vlade Republike Hrvatske ustrojava se studij u okviru određenog sveučilišta ili veleučilišta te položaj visokih učilišta osnovanih prema stavku 4. ovog članka u okviru sveučilišta. Za takav studij jamstvo i odgovornost snosi sveučilište. (6) Uredbom Vlade Republike Hrvatske uređuju se posebnosti studija iz stavka 4. ovog članka, posebice njihov ustroj, prava i obveze nastavnika i studenata s obzirom na njihove vojne ili policijske zadaće. (7) Upravni nadzor nad zakonitošću rada i općih akata visokih učilišta iz stavka 4. ovog članka obavljaju ministarstvo nadležno za unutarnje poslove, odnosno ministarstvo nadležno za obranu, u skladu s posebnim sporazumom. Javna, vjerska i privatna visoka učilišta

Članak 118. (1) Visoka učilišta mogu biti javna, vjerska i privatna. (2) Javna visoka učilišta iz stavka 1. ovog članka su ona koja osniva Republika Hrvatska. Republika Hrvatska osniva sveučilište zakonom, a veleučilište i visoku školu uredbom Vlade Republike Hrvatske. Osnivačka prava nad visokim učilištima u ime Republike Hrvatske obnaša Vlada Republike Hrvatske, u skladu s aktom o osnivanju ili drugim odgovarajućim propisom. (3) Javna visoka učilišta su i ona koja najmanje dvije trećine svojih ukupnih prihoda trajno ostvaruju iz državnog i/ili proračuna jedinica lokalne samouprave. (3) Nije dopušteno osnivanje novih sveučilišta nastalih izdvajanjem iz postojećeg sveučilišta bez dvotrećinske suglasnosti senata sveučilišta iz kojeg bi se novo sveučilište izdvojilo. (4) Privatno sveučilište, veleučilište i visoka škola osnivaju se odlukom osnivača na način propisan odredbama ovog Zakona i propisima koji se odnose na osnivanje ustanova. Naziv visokih učilišta

Članak 119. (1) Naziv sveučilište, fakultet i umjetnička akademija, odnosno riječ »akademija« uz naziv područja umjetnosti te veleučilište i visoka škola, ili drugi naziv koji sadrži neki od tih pojmova, mogu nositi samo visoka učilišta osnovana prema ovom Zakonu. Sud ili drugo

nadležno državno tijelo neće odobriti upis u odgovarajući registar pravne osobe ili njene podružnice koja nosi neki od tih naziva, ili ako ti pojmovi čine dio naziva, ako ta pravna osoba nije osnovana u skladu s ovim Zakonom.

(2) Umjetnička akademija u svom nazivu može umjesto riječi »umjetnička« koristiti naziv područja umjetnosti u kojemu djeluje. (3) Nazive iz stavaka 1. i 2. ovog članka mogu iznimno koristiti i pravne osobe koje nisu ustrojene prema ovome Zakonu, ako je to moguće prema posebnom zakonu ili ako uporabu naziva odobri ministar.

Dopusnica za obavljanje djelatnosti visokih učilišta i upis u Upisnik Članak 120. (1) Visoko učilište osnovano prema ovome Zakonu i propisima koji se odnose na osnivanje ustanova može započeti obavljanje djelatnosti i izvođenje određenih studija nakon upisa u Upisnik visokih učilišta i sudski registar kao ustanove pri trgovačkom sudu. (2) Visoka učilišta u okviru svoje nastavne aktivnosti obvezuju se promicati tjelovježbu i studentski šport u skladu s posebnim zakonom. (3) Obrazovni programi provedeni bez dopusnice dobivene prema odredbama ovog Zakona ne smatraju se sveučilišnim ili stručnim studijem niti se njihovim završetkom stječu akademska zvanja i stupnjevi kao ni stručna zvanja. Organizatori takvih programa ne mogu izdavati diplome ili druge isprave o studiju predviđene ovim Zakonom, ali mogu izdavati potvrde o završenom obrazovanju. Visoka vjerska učilišta i njihov studij Članak 121. (1) Visoka vjerska učilišta osnovana po općim aktima vjerskih zajednica imaju prava i obveze kao i visoka učilišta iz ovog Zakona, ako ispunjavaju uvjete iz ovog Zakona. (2) Položaj visokih vjerskih učilišta iz stavka 1. ovog članka koja djeluju kao fakulteti u sastavu nekog od javnih sveučilišta uređuje se ugovorom između sveučilišta i osnivatelja učilišta. (3) Položaj i djelovanje katoličkih bogoslovnih fakulteta u sastavu javnih sveučilišta i drugih vjerskih učilišta koje djeluju u okviru javnih sveučilišta uređuju se uz poštivanje važećih međunarodnih ugovora i ugovora između osnivatelja i sveučilišta, uz suglasnost nadležnih državnih i crkvenih vlasti. (4) Vjerske zajednice mogu osnivati visoka učilišta i ustrojavati studije koji nisu vjerski u skladu s odredbama ovoga Zakona koje se odnose na privatna visoka učilišta. B. SVEUČILIŠTE Osnovne odredbe o sveučilištu Članak 122. (1) U skladu sa svojom zadaćom iz članka 5. ovog Zakona, sveučilišta su obrazovne ustanove koje povezivanjem znanstvenog istraživanja, umjetničkog stvaralaštva, studija i nastave razvijaju znanost, struku i umjetnost, pripremaju studente za obavljanje profesionalnih djelatnosti na temelju znanstvenih spoznaja i metoda kao i umjetnosti, obrazuju znanstveni i umjetnički podmladak, sudjeluju u ostvarivanju društvenih interesa studenata te promiču međunarodnu, posebice europsku suradnju u visokom obrazovanju te znanstvenoj i umjetničkoj djelatnosti. (2) O ispunjavanju svojih zadaća doprinosom univerzalnom znanju, znanosti i visokom obrazovanju, doprinosom svekolikom hrvatskom razvitku, posebno u izgradnji hrvatske nacionalne kulture, sveučilišta obavještavaju javnost najmanje jednom godišnje javno objavljujući na svojim mrežnim stranicama godišnje izvješće o radu sveučilišta koje na prijedlog rektora raspravlja i usvaja senat. (3) Sveučilište integrira funkcije svojih sastavnica, posebno fakulteta, akademija i odjela (dalje: funkcionalna integracija) te putem svojih tijela osigurava njihovo jedinstveno i usklađeno djelovanje u skladu sa strateškim i razvojnim odlukama o akademskim pitanjima

i o profiliranju znanstvenih istraživanja te jedinstveno i usklađeno djelovanje u financijskom poslovanju i pravnom prometu, investicijama, razvojnim planovima te u nastupu prema vanjskim partnerima u znanstvenim djelatnostima i visokom obrazovanju. (4) Digitalizacijom istraživačkih aktivnosti i prezentacije rezultata istraživanja, kreiranjem vlastitih mrežnih mjesta, platformi i virtualnih mreža i njihovim nacionalnim i međunarodnim povezivanjem sveučilište aktivno sudjeluju u kreiranju Hrvatskog istraživačkog i prostora visokog obrazovanja i njihovim integriranju u europski istraživački i obrazovni prostor. (5) Sveučilište osigurava unutarnju i vanjsku mobilnost studenata i nastavnika, racionalno korištenje ljudskih potencijala i materijalnih resursa, razvoj interdisciplinarnih i multidisciplinarnih studija te nadzor i stalni rast kvalitete kao i konkurentnosti nastavnoga, znanstvenoga, umjetničkog i stručnog rada. (6) Sveučilište razvija jedinstveni informacijski i knjižnični sustav kao dio Hrvatskog istraživačkog i prostora visokog obrazovanja. Ustroj sveučilišta i njegove sastavnice

Članak 123. (1) Sveučilište je javna ustanova koja osniva i provodi sveučilišne studije u najmanje tri znanstvena i/ili umjetnička područja u većem broju polja te interdisciplinarne studije kao autonomni i integrirani proces, neposredno ili putem svojih fakulteta, umjetničkih akademija i odjela koje osniva u skladu s ovim Zakonom. Sveučilište i njegova visoka učilišta (fakulteti i umjetničke akademije) mogu u skladu s ovim Zakonom provoditi i stručne studije. (2) Sveučilište može kao sastavnice (podružnice, ustanove ili pravne osobe) imati fakultete, umjetničke akademije, odjele i institute te druge sastavnice i to: zaklade, fondacije, udruge, studentske centre, zdravstvene ustanove, knjižnice, tehnolojske centre, informatičke, kulturne, sportske kao i one sastavnice (ustanove ili trgovačka društva) koji služe zadovoljavanju potreba studenata i sveučilišta. (3) Statutom sveučilišta, aktom o osnivanju te općim aktima sastavnica utvrđuje se način upravljanja koji osigurava integriranost funkcija sveučilišta i ostvarenje interesa i ciljeve radi kojih je sveučilište osnovalo sastavnicu. (4) Djelovanje pojedinih sastavnica, posebice razina njihovih ovlasti u pravnom prometu i poslovanju, utvrđuje se statutom sveučilišta i aktom o njihovu osnivanju. Aktom o osnivanju može se predvidjeti davanje suglasnosti osnivača na statut. (5) Odluke o statusnoj promjeni sastavnica u okviru sveučilišta ili izlasku pojedinih sastavnica iz sveučilišta donosi senat dvotrećinskom većinom ukupnog broja glasova. Statutom sveučilišta detaljnije se uređuje postupak provođenja statusnih promjena sastavnica. Ako statutom sveučilišta nije određeno drukčije, protiv odluke senata ne može se podnijeti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. (6) Nije dopušteno posebnim zakonom izdvajati sastavnice i/ili studije sa sveučilišta u cilju osnivanja novog sveučilišta. (7) Sveučilište radi komercijalizacije znanstvenih rezultata, otkrića ili patenata te umjetničkih ostvarenja, poticanja suradnje s gospodarstvenicima ili jačanja na znanju temeljenog gospodarstva može biti osnivač ili suosnivač trgovačkih društava. Dio dobiti takvih trgovačkih društava koji pripada sveučilištu može se koristiti isključivo za unapređenje djelatnosti sveučilišta. Nepovredivost sveučilišta

Članak 124. (1) Prostor sveučilišta je nepovrediv. (2) Nadležna državna tijela na prostoru sveučilišta mogu postupati samo uz suglasnost čelnika, prema odluci nadležnog suda ili ako postoji neposredna opasnost za život i zdravlje ljudi ili za

imovinu. (3) Pretragu prostora sveučilišta može iznimno odrediti samo nadležni sud ako su ispunjeni uvjeti propisani zakonom koji uređuje kazneni postupak. (4) Pretraga visokog učilišta može se poduzeti bez nazočnosti čelnika, odnosno osobe koju on ovlasti, samo ako se oni bez opravdana razloga nisu odazvali pravodobnom pozivu. Tijela sveučilišta Članak 125. (1) Sveučilište ima: - sveučilišni savjet, - senat - rektora (2) Sveučilište može imati i druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost uređuje statutom ili drugim općim aktom. Uz to, sveučilište svojim statutom može vođenje poslovanja ili njegova dijela povjeriti određenom tijelu (poslovni ravnatelj, poslovni odbor i sl.). Sveučilišni savjet Članak 126. (1) Sveučilišni savjet je tijelo koje brine za ostvarivanje djelatnosti sveučilišta prema aktu o osnivanju i statutu. Posebice, sveučilišni savjet brine o razvoju sveučilišta i njegovoj interakciji s društvom u kojemu djeluje te raspravlja i potvrđuje strateške i razvojne odluke senata, u skladu sa statutom sveučilišta. (2) Sveučilišni savjet nadzire izvršavanje zadaća sveučilišta u skladu s člankom 5. i 122. ovog Zakona, posebno zakonitost njegova rada, racionalnu uporabu kadrovskih i materijalnih resursa, ostvarivanje odluka senata te obavlja druge poslove predviđene aktom o osnivanju i statutom. Sveučilišnom savjetu ne mogu se dati nadležnosti kojima bi se utjecalo na autonomiju sveučilišta. (3) Sveučilišni savjet ima do dvadeset članova i to: –dvije petine članova, među kojima je najmanje jedan student, koje imenuje senat, – tri petine članova koje imenuju: osnivač (do četiri), županija (do dva), grad u kojem je sjedište (do dva) i Hrvatska gospodarska komora (do dva). - ako je sjedište sveučilišta u Gradu Zagrebu, Grad Zagreb imenuje do četiri člana. (4) U sveučilišnom savjetu ne mogu biti članovi senata i čelnici sastavnica sveučilišta. Članovi sveučilišnog savjeta biraju između sebe predsjednika savjeta. Postupak kandidiranja članova sveučilišnog savjeta i njihovog razrješenja, trajanje mandata, način zamjene članova kojima je članstvo u sveučilišnom savjetu prestalo prije isteka mandata te način donošenja odluka utvrđuju se statutom sveučilišta. (5) Sveučilišni savjet sudjeluje u pokretanju studijskih programa i osnivanju novih sastavnica i nastavku njihovog rada donoseći stratešku procjenu o društvenoj relevantnosti i potrebama tržišta rada (dalje u tekstu: strateška procjena). Strateška procjena je obavezno prethodno mišljenje koje senat ili njegova sastavnica trebaju pribaviti prije pokretanju novog studijskog programa i procjeni društvenih i potreba tržišta rada za nastavak rada sastavnica i obrazovanih programa. (6) Savjet može imati obrazovno-gospodarska vijeća kao svoja stručna radna tijela koja se osnivaju u skladu s potrebama (veličinom) sveučilišta . Ona za potrebe savjeta prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) i teritorijalnim jedinicama analiziraju i identificiraju potrebe društva i sadašnje i buduće potrebe tržišta rada za obrazovnim profilima i strukama te daju stručno mišljenje Obrazovno-gospodarskog vijeća kada postoje senatska vijeća područja. (7) Obrazovno-gospodarsko vijeće donosi Stručno mišljenje uzimajući u obzir analitičku provjeru prijedloga programa u strateškom dokumentu Mreža institucija visokog obrazovanja te usporedbu s Registrom HKO. Ako savjet sveučilišta nema obrazovno-gospodarska vijeća, tada sam obavlja ove poslove. (8) Sveučilišni savjet radi na sjednicama koje se održavaju najmanje jednom u šest mjeseci. U radu sveučilišnog

savjeta sudjeluje rektor bez prava glasa. Sveučilišni savjet najmanje jednom godišnje podnosi izvješće osnivaču. O podnesenom izvješću obavještava se senat sveučilišta. (9) Sveučilišni savjet ima pravo uvida u sve pojedinačne i opće akte sveučilišta, a u njegovom radu administrativnu mu potporu osigurava sveučilište. (10) Sveučilišni savjet može, natpolovičnom većinom svih članova, u slučaju uočavanja težih nepravilnosti u općim ili pojedinačnim aktima sveučilišta, obrazloženom odlukom, naložiti nadležnim tijelima njihovo ispravljanje. (11) Sveučilišni savjet može, dvotrećinskom većinom svih članova, u slučaju da nadležna tijela ne isprave uočene nepravilnosti u općim ili pojedinačnim aktima sazvati sjednicu senata i odrediti dnevni red s obrazloženim prijedlogom odluka. (12) Sveučilišni savjet će, ako senat ne prihvati predložene odluke, u roku od 15 dana od njihovog odbijanja na senatu, od Visokog upravnog sud Republike Hrvatske, zatražiti ocjenu zakonitosti općeg akta sveučilišta, odnosno obustaviti od primjene pojedinačni akt sveučilišta. (13) Visoki upravni sud Republike Hrvatske dužan je riješiti o zakonitosti osporenog općeg akta u roku od 30 dana od primitka zahtjeva sveučilišnog savjeta. (14) Sveučilišni senat dužan je uskladiti opći akt sa zakonom u roku od 30 dana od primitka odluke Visokog upravnog suda. (15) Ako Sveučilišni savjet obustavi od primjene pojedinačni akt sveučilišta, protiv odluke o obustavi sveučilište može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

Senat Članak 128. (1) Senat je najviše stručno tijelo koje čine dekani sastavnica kod funkcionalno integriranih sveučilišta odnosno čelnici organizacijskih jedinica kod institucionalno integriranih sveučilišta, osim kada je drugačije propisano statutom sveučilišta, kada se senat bira u skladu sa statutom Sveučilišta (2) Studentski predstavnici koje u skladu ovim Zakonom i općim aktom sveučilišta biraju sami studenti, čine 15 % ukupnog broja članova senata. Ostali zaposlenici zastupljeni su u senatu u skladu sa statutom sveučilišta. (3) Raspodjela mjesta predstavnika studenata u senatu određuje se statutom sveučilišta. Predstavnici studenata sudjeluju u radu senata u skladu sa statutom sveučilišta. (4) Rektor je član senata po položaju. Prorektori sudjeluju u radu senata bez prava glasovanja. (4) U radu senata bez prava glasovanja sudjeluju i predstavnici sindikata u djelatnosti znanosti i visokog obrazovanja. Nadležnost senata Članak 129. (1) Senat, tajnim glasovanjem, dvotrećinskom većinom članova, donosi i mijenja statut sveučilišta. Senat donosi i druge opće akte sveučilišta, natpolovičnom većinom članova, ako statutom sveučilišta nije određeno drugačije. (2) Senat, u skladu sa statutom, odlučuje o svim akademskim, stručnim, znanstvenim i umjetničkim pitanjima, uključivši odlučivanje o organizaciji znanstvene, stručne i nastavne djelatnosti, izboru nastavnika, o razvojnim i poslovnim pitanjima kao i o drugim pitanjima predviđenim ovim Zakonom, a posebice: 1. odlučuje o obrazovnoj, znanstvenoj, umjetničkoj i stručnoj djelatnosti, 2. odlučuje o akademskim pitanjima, 3. odlučuje o razvojnim i istraživačkim planovima, 4. utvrđuje studijske kapacitete i upisnu politiku, određuje upisne kvote te utvrđuje standarde studiranja i nadzire njihovo poštovanje, 5. provodi ili povjerava sastavnicama provedbu postupka stjecanja doktorata, 6. dodjeljuje počasne doktorate, 7. bira professore emerituse i znanstvenike emerituse, 8. odlučuje o uvjetima studiranja i studentskom standardu, 9. koordinira

međunarodnu suradnju, 10. odlučuje o izdavačkoj djelatnosti, 11. na prijedlog izabranog rektora imenuje prorektore, 12. imenuje članove drugih tijela sveučilišta kada je to određeno statutom ili drugim općim aktom, 13. potvrđuje izbor dekana fakulteta i umjetničkih akademija i pročelnika sveučilišnih odjela, 14. imenuje čelnike drugih sastavnica sveučilišta, ako statutom sveučilišta ili aktom o osnivanju i statutom sastavnice nije drugačije određeno, 15. bira nastavnike i suradnike, ako statutom ili na njemu utemeljenom propisu nije drugačije određeno, 16. odlučuje o osnivanju, osnovama ustroja i ukidanju sastavnica sveučilišta te usklađuje njihov rad i poslovanje, 17. odlučuje o osnivanju znanstveno-tehnoloških parkova i drugih trgovačkih društava, 18. vodi financijsku politiku i donosi proračun sveučilišta, raspravlja o financijskim izvješćima i prihvaća završni račun te odlučuje o kapitalnim ulaganjima. (3) Senat obavlja i druge poslove predviđene statutom i drugim općim aktima. (4) Odlučivanje o pojedinim pitanjima iz nadležnosti senata statutom se može povjeriti odgovarajućim sastavnicama sveučilišta. Statutom sveučilišta može se, radi osiguranja integriteta nastavnog i znanstvenog procesa na sveučilištu, predvidjeti pravo suspenzivnog veta na pojedine odluke nadležnih tijela sastavnica koje nemaju vlastiti statut, o tim pitanjima, ali tako da se ne naruše njihove akademske slobode i akademska samouprava. Godišnje izvješće rektora o radu sveučilišta

Članak 130. (1) Senat na posebnoj sjednici raspravlja i tajnim glasovanjem, natpolovičnom većinom svih članova, usvaja godišnje izvješće o radu sveučilišta, koje podnosi rektor, najkasnije u roku od 60 dana od završetka akademske godine za koju se podnosi izvješće. (2) Ako rektor ne podnese godišnje izvješće u roku određenom ovim stavkom, Savjet sveučilišta je obvezan, u roku od 30 dana, sazvati izvanrednu sjednicu senata sa samo jednom točkom dnevnog reda: Godišnje izvješće rektora o radu sveučilišta u protekloj godini. (3) U slučaju da rektor ne podnese godišnje izvješće u propisanom roku ili da senat ne prihvati godišnje izvješće, rektoru, prorektorima i od rektora imenovanim savjetnicima i pomoćnicima prestaje mandat idućeg dana od proteka roka iz stavka 1. ovog članka ili danom odbijanja izvješća na senatu. Na istoj sjednici se najstariji član senata u znanstveno-nastavnom zvanju redoviti profesor ili redoviti profesor u trajnom zvanju, imenuje obnašateljem dužnosti rektora. (4) Ako najstariji profesor ne prihvati imenovanje za obnašatelja dužnosti rektora, senat će, na istoj sjednici redosljedom prema godinama starosti, imenovati slijedećeg obnašatelja koji prihvaća imenovanje, (5) Obnašatelj će u roku od 90 dana, u skladu sa statutom, organizirati i provesti postupak izbora novog rektora. Razriješeni rektor i prorektori ne mogu biti kandidati u ovom postupku. Rektor

Članak 131. (1) Rektor sveučilišta bira se iz redova redovitih profesora i redovitih profesora u trajnom zvanju zaposlenih na sveučilištu tajnim glasovanjem, većinom glasova ukupnog broja članova biračkog tijela određenog statutom sveučilišta. Mandat rektora traje šest godina i ne može se ponoviti. (2) Postupak izbora i razrješenja te razlozi za razrješenje rektora prije isteka mandata, osim onih navedenih u članku 130. ovoga Zakona, propisuju se statutom sveučilišta, (3) U svom radu rektor ima prava i obveze ravnatelja ustanove te mandat i ovlasti predviđene ovim Zakonom i drugim zakonima te statutom sveučilišta. Rektor saziva i predsjedava

sjednicama senata. (4) Rektor može imati jednog ili više prorektora koje imenuje senat, tajnim glasovanjem natpolovičnom većinom svih članova, na način predviđen statutom sveučilišta. Priprema za preuzimanje dužnosti

Članak 132. (1) Izabrani rektor i njegovi prorektori, u razdoblju pripreme, prije preuzimanja dužnosti, obvezno pohađaju "Program stručne pripreme čelnika visokih učilišta i njihovih sastavnica", koji donosi senat sveučilišta. (2) Senat će donijeti pravilnik o programu stručne pripreme čelnika visokih učilišta i njihovih sastavnica kojim će pobliže urediti način pripreme, odvijanja i opsega programa. (3) Obveza pohađanja Programa stručne pripreme odnosi se i na novoizabrane čelnike sastavnica; pročelnike sveučilišnih odjela, dekane i prodekane fakulteta, te druge čelnike koje odredi senat sveučilišta

Posebne ovlasti senata i rektora

Članak 133. (1) Rektor svojom odlukom može upozoriti dekana fakulteta, umjetničke akademije i ostale čelnike sastavnica, odnosno čelnike ustrojbenih jedinica sveučilišta, koje donose vlastiti statut kako je propisano statutom sveučilišta (dalje u tekstu; sastavnica), na protuzakonitost ili protustatutarnost njihovih planiranih ili donesenih odluka, koje se moraju ispraviti u roku od 15 dana od primitka upozorenja. Upozorenje rektora mora biti obrazloženo ili čelnik nije dužan postupiti po njemu. (2) Ako nadležna tijela sastavnica iz stavka 1. ovog članka, na prijedlog njihovih čelnika, ne isprave, u propisanom roku protuzakonite ili protustatutarne opće akte i na njima temeljene pojedinačne odluke ili druge pojedinačne odluke, rektor će privremeno obustaviti od izvršenja opći akt sastavnice i/ili pojedinačne odluke, te u roku od 15 dana od dana obustave, od Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, tražiti ocjenu zakonitosti općeg akta. Visoki upravni sud Republike Hrvatske dužan je riješiti o zakonitosti obustavljenog općeg akta u roku od 30 dana od primitka zahtjeva rektora. (3) Ako Visoki upravni sud Republike Hrvatske ocijeni obustavljeni opći akt nezakonitim, prestaju važiti svi pojedinačni akti doneseni temeljem nezakonitog općeg akta. (4) Ako sastavnica pokrene upravni spor pred nadležnim upravnim sudom protiv odluke rektora o obustavi pojedinačnog akta, spor će se prekinuti do okončanja ocjene zakonitosti općeg akta temeljem kojega je donesen pojedinačni akt, ako je i taj akt osporen u postupku pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske. (4) Nadležna tijela sastavnica uskladit će svoje akte i na njima temeljene odluke s presudom Visokog upravnog suda, u roku od 15 dana od objave presude u Narodnim novinama. (5) Senat sveučilišta, na prijedlog rektora, može u statutom utvrđenim slučajevima nepoštivanja zakona, drugih propisa, statuta ili na njima utemeljenih sveučilišnih odluka dvotrećinskom većinom članova i tajnim glasovanjem, razriješiti dekana i na istoj sjednici postaviti većinom glasova kao obnašatelja dužnosti dekana najstarijeg redovitog profesora u trajnom zvanju na sastavnici, kako bi se osiguralo funkcioniranje sastavnice odnosno ustrojbene jedinice sveučilišta. Rektor je prije predlaganja suspenzije dužan provesti postupak u skladu sa stavicima 1. i 2. ovog članka. (6). Ako najstariji profesor ne prihvati imenovanje za obnašatelja dužnosti dekana, senat će, na istoj sjednici redosljedom prema godinama starosti, imenovati slijedećeg obnašatelja koji prihvaća imenovanje, (7) Prestankom mandata dekana, prestaje i mandat svim čelnicima (prodekanima i osobama koje pomažu dekanu) izabranima na prijedlog

dekana te rektor na prijedlog vršitelja dužnosti dekana imenuje te osobe. (8) Obnašatelj dužnosti dekana, obvezan je organizirati i provesti izbore za novog dekana, u skladu sa statutom sveučilišta i statutom sastavnica koje donose vlastiti statut, u roku od 90 dana od dana svog imenovanja. Razriješeni dekan i prodekani ne mogu biti kandidati u ovom postupku. Pitanja od posebnog interesa za studente Članak 134. Statutom sveučilišta utvrđuju se pitanja od posebnog interesa za studente, za koja prilikom odlučivanja u senatu studentski predstavnici imaju pravo suspenzivnog veta. Pitanja od posebnog interesa za studente posebice su ona vezana za promjenu sustava studija, osiguranje kvalitete studija, donošenje nastavnih programa, utvrđivanja izvedbenih planova nastave, participacije studenata u troškovima studiranja te studentskog standarda. Nakon suspenzivnog veta senat ponovo raspravlja o navedenom pitanju najranije u roku od 8 dana. U ponovljenom odlučivanju nema suspenzivnog veta. Način upotrebe studentskoga suspenzivnog veta kao i potrebna većina u ponovnom odlučivanju nakon suspenzivnog veta pobliže se utvrđuju statutom sveučilišta. C. SASTAVNICE SVEUČILIŠTA Fakultet i umjetnička akademija Članak 135. (1) Fakultet je visoko učilište koje kao sastavnica sveučilišta ustrojava i izvodi sveučilišne studije te razvija znanstveni i stručni rad u jednom ili više znanstvenih i stručnih polja. Fakultet može osnivati i izvoditi i stručne studije u skladu s ovim Zakonom. (2) Umjetnička akademija je visoko učilište koje kao sastavnica sveučilišta ustrojava i izvodi sveučilišne umjetničke studije te razvija vrhunsko umjetničko stvaralaštvo i znanstvenoistra-živačku djelatnost u području umjetnosti. Umjetnička akademija može ustrojavati i izvoditi i stručne umjetničke studije u skladu s ovim Zakonom. (3) Fakulteti i umjetničke akademije moraju imati statut. Statut mora biti suglasan sa statutom sveučilišta. (4) Fakulteti i umjetničke akademije u pravnom prometu sudjeluju pod svojim nazivom i pod nazivom sveučilišta. Tijela fakulteta i umjetničke akademije Članak 136. Fakultet i umjetnička akademija imaju: – stručno vijeće (fakultetsko ili akademijsko vijeće) – dekana, te – druga tijela predviđena statutom sveučilišta, njihovim statutom ili drugim općim aktom. Fakultetsko vijeće Članak 137. (1) Fakultetsko vijeće fakulteta i akademijsko vijeće umjetničke akademije (dalje u tekstu fakultetsko vijeće) čine predstavnici nastavnika, suradnika, studenata i jedan predstavnik zaposlenika, u skladu sa statutom fakulteta ili umjetničke akademije. Studentski predstavnici koje u skladu s posebnim zakonom i statutom sveučilišta biraju sami studenti, čine 15 % ukupnog broja članova vijeća. (2) Raspodjela mjesta predstavnika studenata u fakultetskom ili akademijskom vijeću određuje se statutom fakulteta ili umjetničke akademije. (3) Predstavnici studenata sudjeluju u radu fakultetskom ili akademijskom vijeću u skladu sa statutom fakulteta i umjetničke akademije. (4) Fakultetsko ili akademijsko vijeće donosi plan razvoja fakulteta u skladu sa statutom sveučilišta i statutom fakulteta (5) Fakultetsko ili akademijsko vijeće u skladu sa statutom sveučilišta: 1. donosi odluke o akademskim, znanstvenim, umjetničkim i stručnim pitanjima, posebno o izboru i zapošljavanju nastavnika, 2. donosi godišnji plan zapošljavanja i napredovanja koji sadrži popis zaposlenika za čijim ostankom nakon 67. godine života postoji potreba, na prijedlog dekana, 3. bira i razrješuje

dekana i prodekane, 4. donosi statut i druge opće akte, 5. obavlja druge poslove utvrđene statutom sveučilišta, statutom visokog učilišta ili drugim općim aktom. (6) Statutom fakulteta i umjetničke akademije se, u skladu s ovim Zakonom i statutom sveučilišta, utvrđuju pitanja od posebnog interesa za studente, za koja prilikom odlučivanja fakultetskog ili akademijskog vijeća studentski predstavnici imaju pravo suspenzivnog veta u skladu s člankom 131. ovog Zakona. Godišnje izvješće dekana o radu fakulteta ili akademije Članak 138. (1) Fakultetsko vijeće raspravlja i tajnim glasovanjem, natpolovičnom većinom svih članova, usvaja godišnje izvješće o radu fakulteta, koje podnosi dekan, najkasnije u roku od 60 dana od završetka akademske godine za koju se podnosi izvješće. (2) Godišnje izvješće o radu fakulteta ili akademije dostavlja se rektoru u roku od osam dana od dana njegovog usvajanja, a u svrhu eventualne primjene stavka 3. ovog članka. (3) Ako dekan ne podnese godišnje izvješće u roku određenom stavkom 5. ovog članka senat sveučilišta je na prijedlog rektora, obvezan je u roku od 30 dana sazvati izvanrednu sjednicu fakultetskog vijeća sa samo jednom točkom dnevnog reda; Godišnje izvješće dekana o radu fakulteta odnosno sastavnice u protekloj godini. (4) U slučaju da dekan u roku ne podnese godišnje izvješće, odnosno ako fakultetsko ili akademijsko vijeće tajnim glasovanjem natpolovičnom većinom članova, ne prihvati godišnje izvješće, dekanu, prodekanima i od dekana imenovanima savjetnicima i pomoćnicima prestaje mandat idućeg dana od proteka roka iz stavka 5. ovog članka za podnošenje izvješća, odnosno danom odbijanja izvješća, Na istoj sjednici se najstariji član fakultetskog ili akademijskog vijeća u nastavno znanstvenom zvanju redoviti profesor ili redoviti profesor u trajnom zvanju imenuje obnašateljem dužnosti dekana. (5) Ako najstariji profesor ne prihvati imenovanje za obnašatelja, fakultetsko vijeće će, na istoj sjednici redosljedom prema godinama starosti, imenovati slijedećeg obnašatelja dužnosti dekana koji prihvaća imenovanje, (6) Obnašatelj će u roku od 90 dana, u skladu sa statutom fakulteta i statutom sveučilišta, organizirati i provesti postupak izbora novog dekana. Razriješeni dekan i prodekani ne mogu biti kandidati u ovom postupku. Dekan Članak 139. (1) Dekana fakulteta ili umjetničke akademije bira, uz suglasnost senata sveučilišta, i razrješava fakultetsko vijeće ili akademijsko vijeće na način i u postupku utvrđenim statutom sveučilišta odnosno općim aktom fakulteta ili umjetničke akademije. (2) Ako senat sveučilišta ne da suglasnost na izbor dekana fakultetsko vijeće dužno je u roku od 30 dana predložiti drugog kandidata. (3) Mandat dekana ne smije biti kraći od tri godine, niti duži od četiri godine i ne može se ponoviti. (4) Dekan predstavlja i zastupa fakultet ili umjetničku akademiju, i ima prava i obveze u skladu sa statutom sveučilišta i statutom fakulteta ili umjetničke akademije. Dekanu u radu pomažu prodekani te statutom utvrđena druga tijela. (5) Dekan je odgovoran za provedbu odluka fakultetskog vijeća i senata sveučilišta na fakultetu ili umjetničkoj akademiji. Sveučilišni odjel Članak 140. (1) Sveučilišni odjel se osniva kao sastavnica sveučilišta koja sudjeluje u izvedbi studijskih programa ili samostalno izvodi studijski program te razvija znanstveni, umjetnički i stručni rad u jednom znanstvenom polju ili interdisciplinarnom znanstvenom području te sudjeluje u izvedbi studija. (2) U sveučilišnom odjelu su nastavnici, znanstvenici i

suradnici sveučilišta iz određenoga znanstvenog polja ili interdisciplinarnoga znanstvenog područja, odnosno iz nekog područja umjetnosti. (3) Sveučilišni odjel ima pročelnika, stručno vijeće i druga tijela čiji se sastav, način osnivanja, djelokrug rada i ovlasti utvrđuju statutom sveučilišta i općim aktima odjela. Pročelnika bira i razrješava stručno vijeće s trajanjem mandata, na način i u postupku utvrđenim statutom sveučilišta. U odnosu na pročelnika i stručno vijeće odjela na odgovarajući će se način primijeniti odredbe članka 137.-139. ovog Zakona. (4) Sveučilišni odjeli sudjeluju u pravnom prometu pod nazivom sveučilišta i svojim nazivom, ako je tako utvrđeno statutom sveučilišta.

Sveučilišni znanstveno-inovacijski institut Članak 141. (1) Sveučilišni i fakultetski znanstveno-inovacijski institut (dalje u tekstu: znanstveni institut sveučilišta) je pravna osoba koja se osniva radi obavljanja znanstvene djelatnosti u jednom ili više srodnih znanstvenih polja temeljnom zadaćom poticanja znanstveno-istraživačke preobrazbe i snažnijeg povezivanja procesa visokog obrazovanja s potrebama društva i gospodarstva. Sveučilišni institut može obavljati i visokostručni rad, te sudjelovati u nastavi u skladu s općim aktima sveučilišta. Djelatnost instituta ne financira se iz proračuna Ministarstva kao dijela državnog proračuna Republike Hrvatske. (2) Znanstveni instituti sveučilišta i njegovih fakulteta organiziraju i provode znanstvena istraživanja i obavljaju druge znanstveno-istraživačke zadaće financirajući ih iz sredstava europskih i međunarodnih fondova, kompetitivnih i drugih projekata Hrvatske zaklade za znanost, suradnje s hrvatskim i inozemnim društvenim i gospodarskim subjektima te iz drugih izvan proračunskih izvora. (3) Znanstveni instituti sveučilišta i njegovih fakulteta mogu biti sudjelovati u izvođenju poslijediplomskih studija sveučilišta i sastavnica s naglašenom istraživačkom funkcijom. (4) Sredstva ostvarena aktivnostima iz st. 2. i 3. ovog članka i drugim aktivnostima vlastita su sredstava sveučilišnih znanstvenih instituta te ne podliježu propisima kojima se regulira izvršavanje državnog proračuna. (5) Znanstveni institut sveučilišta ima ravnatelja, stručno vijeće i druga tijela čiji se sastav, način osnivanja, djelokrug rada i ovlasti utvrđuju statutom sveučilišta, ili statutom fakulteta i općim aktima sveučilišnog instituta. Ravnatelja imenuje senat sveučilišta ili fakultetsko vijeće trajanje mandata, način i postupak se utvrđuje statutom sveučilišta ili statutom fakulteta. (6) Unutarnji ustroj sveučilišnog instituta, njegova tijela i njihove ovlasti te ostala pitanja rada sveučilišnog instituta uređuju se statutom i/ili općim aktima sveučilišnog instituta, uz odgovarajuću primjenu odredbi ovoga Zakona koje se odnose na znanstvene institute. (7) Znanstveni instituti sveučilišta angažiraju istraživače u znanstveno-nastavnim zvanjima sa sveučilišta i sastavnica ugovorom o radu na određeno i neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu, ugovorom o radu kod drugog poslodavca iznad punog radnog vremena, ugovorom o autorskom radu, ugovorom o djelu i drugim oblicima stalnog, privremenog i povremenog rada reguliranih Zakonom. (8) Znanstveni institut sveučilišta sudjeluju u pravnom prometu pod nazivom sveučilišta i svojim nazivom, ako je tako utvrđeno statutom sveučilišta. Povezivanje prakse, znanosti, umjetnosti i visokog obrazovanja Članak 142. (1) Sveučilište te fakulteti i umjetničke akademije, uz suglasnost sveučilišta, mogu osnovati organizacije ili svoje unutarnje organizacijske cjeline u kojima se obavlja

djelatnost kojom se povezuje praksa, znanost, umjetnost i visoko obrazovanje i u čijem radu mogu sudjelovati i studenti (inženjerijski biro, radionice, pravni centri, centri za socijalni rad i drugu pomoć građanima, pokušališta, proizvodni centri, turističke i slične organizacije, studiji, umjetnički sastavi, kazališta, galerije, radio i televizijske postaje, društvene i druge digitalne mreže i drugo). (2) Dobit ostvarena obavljanjem poslova prema stavku 1. ovog članka koristi se isključivo za unapređenje rada sveučilišta, odnosno njegovih sastavnica, a u skladu s odlukom sveučilišta. (3) U slučaju kada je pojedina djelatnost uređena posebnim propisima, organizacije iz stavka 1. ovog članka osnivaju se i njihov se rad uređuje uz suglasnost ministra nadležnog za određeno područje. (4) U skladu sa statutom i svojom dopusnicom, visoka učilišta na temelju ugovora s organizacijom iz stavka 1. ovoga članka mogu izvođenje dijela nastave organizirati u toj pravnoj osobi pod vodstvom svojih nastavnika, a uz primjereno sudjelovanje stručnjaka iz te pravne osobe.

Sveučilišne bolnice i odjeli Članak 143. (1) U području biomedicine i zdravstva nastava, znanstveni i stručni rad obavlja se istodobno s pružanjem zdravstvene zaštite u zdravstvenoj ustanovi utemeljenoj u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, a s kojom je uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo visoko učilište o tome sklopilo ugovor. (2) Zdravstvena ustanova koja je sa sveučilištem ili njegovom sastavnicom sklopila ugovor iz stavka 1. ovoga članka u svojem nazivu ili u nazivu određene organizacijske jedinice koristi naziv „sveučilišni“ u skladu s pravilnikom koji donosi ministar uz prethodnu suglasnost ministra nadležan za zdravstvo. (3) Nastavnici, znanstvenici i suradnici sveučilišta ili njegove sastavnice koji rade u zdravstvenoj ustanovi iz stavka 1. ovoga članka, nastavnoj bazi toga sveučilišta ili njegove sastavnice, imenuju se na mjesta ravnatelja, zamjenika ravnatelja i druga odgovarajuća rukovodna radna mjesta u toj zdravstvenoj ustanovi ili njenim organizacijskim dijelovima u kojima se obavlja rad iz stavka 1. ovoga članka. (4) Radno vrijeme nastavnika, znanstvenika i suradnika iz stavka 1. ovoga članka uređuje se propisima o zdravstvenoj zaštiti. (5) Za rad iz stavka 1. ovoga članka kojim istodobno pružaju zdravstvenu zaštitu i sudjeluju u visokom obrazovanju nastavnici, znanstvenici i suradnici imaju pravo na plaću prema propisima koji uređuju plaće u zdravstvu i visokom obrazovanju. Centri za transfer tehnologije, inovacija i drugih oblika komercijalizacije znanstvenih istraživanja Članak 144. (1) Visoka učilišta, u cilju komercijalizacije znanstvenih istraživanja te stručnog osposobljavanja istraživača, mogu samostalno i zajedno s partnerima iz gospodarstva i javnog sektora, privatnim poduzetnicima i društvenim institucijama osnivati centre transfera tehnologije, inovacija i drugih oblika komercijalizacije znanstvenih istraživanja (dalje u tekstu: centri). (2) Centri iz stavka 1. ovoga članka: 1. potiču gospodarske i društvene inovacije, njihovu primjenu u praksi, brinu se o zaštiti intelektualnog vlasništva, te promoviranju inovacije i patente i njihovu registraciju, 2. potiču i stručno podupiru spin-out, spin-off i start-up projekte, tvrtke i centre kompetencije koji stvaraju i primjenjuju inovacije, i kojima se povezuju praksa, znanost, umjetnost i visoko obrazovanje u svim područjima. Mogu ih činiti i inženjerski biro, robotičke i druge radionice, pravni centri i centri za socijalan rad, veterinarske i druge ambulante, sveučilišne/kliničke bolnice, pokušališta, poljoprivredna dobra i farme,

proizvodni centri, turističke i organizacije integralnog destinacijskog menadžmenta, umjetnički sustavi, glazbeni orkestri i produkcija, galerije, radio, film, TV i internetske platforme i online servisi, sportsko-rekreacijski centri i sl., 3. potiču i organiziraju sudjelovanje studenata poslijediplomskih (doktorskih) studija U istraživanjima i aktivnostima subjekata I tijela iz stavka 2. ovog članka, 4. potiču uvođenje i primjena najnovijih vrhunskih tehnologija i inovacija koje korjenito mijenjaju način kreiranja proizvoda, usluga i socijalne komunikacije u svim područjima, 5. potiču rast inovacijskog potencijala prioritarnom ulogom inter/multi/transdisciplinarnih istraživanja. (3) Centri iz stavka 1. ovoga članka djeluju kao samostalne organizacije u pravnom prometu koje osniva sveučilište ili njegova sastavnica. Ostvarena se sredstva raspodjeljuju prema kriterijima i pravilnicima koje donosi upravljačko tijelo imenovano od osnivača. (4) Djelatnost centra ne financira se iz proračuna Ministarstva kao dijela državnog proračuna Republike Hrvatske. (5) Sredstva ostvarena aktivnostima centra vlastita su sredstva centra te ne podliježu odredbama Zakona o državnom proračunu odnosno Zakona o izvršenju državnog proračuna.

D. VELEUČILIŠTE I VISOKA ŠKOLA Osnovne odredbe Članak 145. (1) Veleučilište i visoka škola su ustanove koje ustrojavaju i izvode stručne studije te obavljaju djelatnost u skladu s člankom 116. stavkom 4. ovog Zakona i svojem statutu. (2) Veleučilište je visoka škola koja izvodi barem tri različita studija iz barem tri različita polja. Veleučilište ne može imati visoke škole kao sastavnice. (3) Statutom veleučilišta i visoke škole uređuju se pitanja unutarnjeg ustroja, upravljanja i odlučivanja. (4) Statut veleučilišta i visoke škole donosi upravno vijeće na prijedlog stručnog vijeća, a potvrđuje ga osnivač. Tijela veleučilišta i visoke škole

Članak 146. (1) Veleučilište i visoka škola imaju: – upravno vijeće, – stručno vijeće, – dekana, – i druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost uređuje statutom ili drugim općim aktom. (2) Dekana veleučilišta ili visoke škole bira i razrješava stručno vijeće s mandatom, na način i u postupku utvrđenim statutom veleučilišta ili visoke škole. Izbor dekana potvrđuje upravno vijeće. Dekan ima prava i obveze u smislu Zakona o ustanovama i za svoj rad je odgovoran stručnom vijeću i upravnom vijeću. (3) Stručno vijeće veleučilišta i visoke škole čine nastavnici, suradnici i studenti, u skladu sa statutom. Stručno vijeće, u skladu sa statutom, odlučuje o stručnim i nastavnim pitanjima. Studenti čine najmanje 15 % ukupnog broja članova stručnog vijeća. Studente – članove stručnog vijeća biraju sami studenti u skladu sa statutom veleučilišta i visoke škole. Na odlučivanje studenata u stručnom vijeću odnose se na odgovarajući način odredbe članka 134. ovog Zakona o suspenzivnog vetu na sveučilištu. (4) Upravno vijeće veleučilišta ili visoke škole ima pet članova od kojih tri imenuje osnivač a dva bira stručno vijeće veleučilišta ili visoke škole. Predsjednika upravnog vijeća biraju članovi između sebe. Dekan veleučilišta i visoke škole sudjeluje u radu upravnog vijeća bez prava glasovanja. (5) Upravno vijeće brine o ostvarivanju djelatnosti veleučilišta i visoke škole prema aktu o osnivanju i statutu, posebice brine o zakonitosti njihova rada, racionalnoj uporabi materijalnih i kadrovskih resursa, provođenju odluka stručnog vijeća, daje suglasnost na pojedine odluke dekana i stručnog vijeća u skladu sa statutom te obavlja ostale poslove

predviđene statutom. 2. STUDIJI NA VISOKIM UČILIŠTIMA A. VRSTE STUDIJA Vrste studija: sveučilišni i stručni studij Članak 147. (1) Visoko obrazovanje provodi se kroz sveučilišne i stručne studije. (2) Sveučilišni studij osposobljava studente za obavljanje poslova u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito te ih osposobljava za razvoj i primjenu znanstvenih i stručnih dostignuća. (3) Stručni studij pruža studentima primjerenu razinu znanja i vještina koje omogućavaju obavljanje stručnih zanimanja i osposobljava ih za neposredno uključivanje u radni proces. (4) Sveučilišni i stručni studiji usklađuju se s opisom razina kvalifikacija koje se stječu njihovim završetkom prema propisima koji uređuju nacionalni kvalifikacijski okvir. (5) Studiji iz stavka 1. ovog članka moraju biti u skladu s europskim sustavom stjecanja i prijenosa bodova (u daljnjem tekstu: ECTS) po kojem se jednom godinom studija u punom nastavnom opterećenju u pravilu stječe najmanje 60 ECTS bodova. (6) ECTS bodovi dodjeljuju se studijskim obvezama studenata na temelju prosječno ukupno utrošenog rada koji student mora uložiti kako bi stekao predviđene ishode učenja u sklopu te obveze, pri čemu jedan ECTS bod predstavlja u pravilu 30 sati ukupnog prosječnog studentskog rada uloženog za stjecanje ishoda učenja. Sveučilišni studij Članak 148. (1) Sveučilišno obrazovanje obuhvaća: 1. preddiplomski sveučilišni studij, 2. diplomski sveučilišni studij i 3. poslijediplomski studij. (2) Sveučilišni studiji ustrojavaju se i izvode na sveučilištu. Poslijediplomski studiji mogu se izvoditi i u sveučilišnom i fakultetskom znanstveno inovacijskom institutu i u suradnji sa znanstvenim institutima. (3) Svaka razina sveučilišnog studija završava stjecanjem određenog naziva ili stupnja. (4) Studijski programi mogu se provoditi i kao integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studiji čijim završetkom se stječe najmanje 300 ECTS bodova. Preddiplomski studij Članak 149. (1) Na preddiplomskom sveučilišnom studiju, koji u pravilu traje tri do četiri godine, stječe se od 180 do 240 ECTS bodova. Preddiplomski studij osposobljava studente za diplomski studij te im daje mogućnost zapošljavanja na odgovarajućim poslovima. (2) Završetkom preddiplomskog studija stječe se akademski naziv prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) uz naznaku struke, ako posebnim zakonom nije određeno drukčije. (3) U međunarodnom prometu i diplomi na engleskom jeziku stručni naziv po završetku preddiplomskog studija je baccalaureus, odnosno baccalaurea. (4) Završetkom preddiplomskog sveučilišnog studija koji u pravilu traje tri do četiri godine, čijim završetkom se stječe od 180 do 240 bodova u skladu s europskim sustavom prijenosa bodova (u daljnjem tekstu: ECTS bodova), osoba stječe akademski naziv sveučilišni prvostupnik (baccalaureus), odnosno sveučilišna prvostupnica (baccalaurea) uz naznaku struke (na primjer: sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnica baccalaureus/baccalaurea) arheologije, sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) ekonomije, sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) prava i slično). (5) Kratica naziva iz stavka 4. ovoga članka je univ. bacc. uz naznaku struke (na primjer: univ. bacc. arh., univ. bacc. oec., univ. bacc. iur. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (6) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, završetkom preddiplomskoga sveučilišnog

studija u znanstvenom području tehničkih znanosti, osoba stječe akademski naziv sveučilišni prvostupnik (baccalaureus) inženjer, odnosno sveučilišna prvostupnica (baccalaurea) inženjerka uz naznaku struke (na primjer: sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) inženjer/inženjerka geodezije i slično). (7) Kratica naziva iz stavka 6. ovoga članka je univ. bacc. ing. uz naznaku struke (na primjer: univ. bacc. ing. geod. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. Diplomski studij Članak 150. (1) Na diplomskom sveučilišnom studiju, koji u pravilu traje jednu do dvije godine, stječe se od 60 do 120 ECTS bodova. (2) Ukupan broj bodova koji se stječu na preddiplomskom i diplomskom studiju iznosi najmanje 300 ECTS bodova. (3) Završetkom diplomskog sveučilišnog studija stječu se akademski nazivi u skladu s posebnim zakonom koji uređuje akademske nazive. (4) Završetkom preddiplomskog i diplomskoga sveučilišnog studija ili integriranoga preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija, čijim završetkom se stječe najmanje 300 ECTS bodova, osoba stječe akademski naziv magistar, odnosno magistra uz naznaku struke (na primjer: magistar/magistra arheologije, magistar/magistra ekonomije, magistar/magistra prava i slično). (5) Kratica naziva iz stavka 1. ovoga članka je mag. uz naznaku struke (na primjer: mag. arh., mag. oec., mag. iur. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (6) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, završetkom preddiplomskog i diplomskoga sveučilišnog studija ili integriranog preddiplomskog i diplomskoga sveučilišnog studija iz područja tehničkih znanosti, osoba stječe akademski naziv magistar inženjer odnosno magistra inženjerka uz naznaku struke (na primjer: magistar/magistra inženjer/inženjerka geodezije i slično). (7) Kratica naziva iz stavka 3. ovoga članka je mag. ing. uz naznaku struke (na primjer: mag. ing. geod. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (8) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, završetkom diplomskog sveučilišnog studija medicine, stomatologije ili veterine osoba stječe akademski naziv doktor, odnosno doktorica uz naznaku struke (na primjer: doktor/doktorica medicine i slično). (9) Kratica naziva iz stavka 8. ovoga članka je dr. uz naznaku struke (na primjer: dr. med. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. Poslijediplomski studij Članak 151. (1) Poslijediplomski studiji su poslijediplomski doktorski i poslijediplomski specijalistički studij. (2) Poslijediplomski doktorski studij i poslijediplomski specijalistički studij može se upisati nakon završetka diplomskog sveučilišnog studija. (3) Poslijediplomski doktorski studij traje najmanje tri godine. Ispunjenjem svih propisanih uvjeta i javnom obranom doktorske disertacije u znanstvenim područjima se stječe akademski stupanj doktora znanosti (dr. sc.). Ispunjenjem svih propisanih uvjeta u umjetničkom području se stječe akademski stupanj doktora umjetnosti (dr. art.). (4) Iznimno, osobe koje su ostvarile znanstvena dostignuća koja svojim značenjem odgovaraju uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, na temelju odluke nadležnog vijeća utvrđenog statutom sveučilišta o ispunjavanju propisanih uvjeta te izrade i javne obrane doktorske disertacije, a uz suglasnost senata sveučilišta, mogu steći doktorat znanosti. (5) Iznimno, osobe koje su ostvarile umjetnička dostignuća koja svojim značenjem odgovaraju uvjetima za izbor u umjetničko-nastavna zvanja, na temelju odluke nadležnog vijeća utvrđenog statutom sveučilišta, o ispunjavanju propisanih uvjeta te

izrade i javne obrane doktorske disertacije, a uz suglasnost senata sveučilišta, mogu steći doktorat umjetnosti. (6) Iznimno, osobe izabrane u umjetničko-nastavna zvanja i na umjetničko-nastavna radna mjesta, mogu temeljem umjetničkih radova, na temelju odluke nadležnog vijeća, utvrđenog statutom sveučilišta, o ispunjavanju propisanih uvjeta koje donosi senat sveučilišta, steći doktorat umjetnosti. (7) Kratica dokorskog akademskog stupnja stavlja se ispred imena i prezimena osobe. (8) Sveučilište može organizirati poslijediplomski specijalistički studij u trajanju od jedne do dvije godine, odnosno s radnim opterećenjem studenata od 60 do 120 ECTS bodova, kojim se stječe akademski naziv specijalist određenog područja (spec.), u skladu s posebnim zakonom. Naziv specijalist, odnosno njegova kratica dodaju se akademskom nazivu iz članka 149. stavka 3. ovoga Zakona. (9) Posebnim propisom utvrdit će se akademski naziv koji se stječe završetkom poslijediplomskog specijalističkog studija, u slučaju kada je za određeno stručno područje posebnim zakonom propisano specijalističko usavršavanje. (10) Sveučilište općim aktom može odrediti stjecanje ECTS bodova na doktorskom studiju. Akademski nazivi u poslijediplomskom studiju Članak 152. (1) Završetkom poslijediplomskog specijalističkog studija osoba stječe akademski naziv sveučilišni specijalist, odnosno sveučilišna specijalistica uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: sveučilišni/a specijalist/specijalistica ekonomije, sveučilišni/a specijalist/specijalistica socijalne politike, sveučilišni/a specijalist/specijalistica financijske analize i slično), koji se može koristiti uz akademski naziv iz članka 150. ovoga Zakona. (2) Kratica naziva iz stavka 1. ovoga članka je univ. spec. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: univ. spec. oec., univ. spec. soc. polit., univ. spec. fin. anal. i slično), može se koristiti uz kraticu akademskog naziva iz članka 151. ovoga Zakona (na primjer: mag. oec. univ. spec. oec., mag. oec. univ. spec. soc. polit.) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, završetkom poslijediplomskoga specijalističkog studija u medicini, stomatologiji i veterini, osoba stječe naziv sveučilišni magistar odnosno sveučilišna magistra uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa koji se može koristiti uz akademski naziv iz članka 150. ovoga Zakona. (4) Kratica naziva iz stavka 3. ovoga članka je univ. mag. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa, može se koristiti uz kraticu akademskog naziva iz članka 150. ovoga Zakona (na primjer: dr. med. univ. mag. epidem.) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. Stručni studiji Članak 153. (1) Stručno obrazovanje obuhvaća: kratki stručni studij, preddiplomski stručni studij, specijalistički diplomski stručni studij. (2) Stručni studiji provode se na visokoj školi ili veleučilištu. Stručni studiji mogu se provoditi i na sveučilištu. (3) Svaka razina stručnog studija završava stjecanjem određenog stručnog naziva. (4) Kratki stručni studiji traju od dvije do dvije i pol godine i njihovim se završetkom stječe od 120 do 150 ECTS bodova. Završetkom kratkoga stručnog studija stječe se stručni naziv stručni pristupnik/pristupnica uz naznaku struke, u skladu s posebnim zakonom. (5) Preddiplomski stručni studij traje tri godine može trajati do četiri godine, u slučaju kada je to u skladu s međunarodno prihvaćenim standardima. Završetkom preddiplomskog

stručnog studija stječe se od 180 do 240 ECTS bodova te stručni naziv stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) uz naznaku struke, u skladu s posebnim zakonom. (6) Kratica stručnog naziva stavlja se iza imena i prezimena osobe. (7) Specijalistički diplomski stručni studij traje jednu ili dvije godine i njegovim se završetkom stječe od 60 do 120 ECTS bodova. Završetkom specijalističkog diplomskog stručnog studija stječe se stručni naziv stručni/a specijalist/ica određene struke, u skladu s posebnim zakonom. (8) Ukupan broj bodova koji se stječu na preddiplomskom i specijalističkom diplomskom stručnom studiju iznosi najmanje 300 ECTS bodova. (9) U slučaju kada je za određeno stručno područje posebnim zakonom propisano usavršavanje na razini specijalističkog diplomskog stručnog studija, odgovarajući stručni naziv utvrdit će se provedbenim propisom koji se donosi temeljem posebnog zakona.

Akademski nazivi u stručnom studiju Članak 154. (1) Završetkom stručnog studija u trajanju kraćem od tri godine, čijim završetkom se stječe manje od 180 ECTS bodova, osoba stječe stručni naziv stručni pristupnik odnosno stručna pristupnica uz naznaku struke (na primjer: stručni/a pristupnik/pristupnica ekonomije, stručni/a pristupnik/pristupnica medicinske radiologije, stručni/a pristupnik/pristupnica politologije i slično). (2) Kratica naziva iz stavka 1. ovoga članka je pristup. uz naznaku struke (na primjer: pristup. oec., pristup. med. rad., pristup. polit. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (3) Završetkom stručnog studija u trajanju od najmanje tri godine, čijim završetkom se stječe najmanje 180 ili više ECTS bodova, osoba stječe stručni naziv stručni prvostupnik (baccalaureus) odnosno stručna prvostupnica (baccalaurea) uz naznaku struke (na primjer: stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) ekonomije, stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) medicinske radiologije, stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) politologije i slično). (4) Kratica naziva iz stavka 3. ovoga članka je bacc. uz naznaku struke (na primjer: bacc. oec., bacc. med. rad., bacc. polit. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (5) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, završetkom stručnog studija u znanstvenom području tehničkih znanosti, osoba stječe stručni naziv stručni prvostupnik (baccalaureus) inženjer, odnosno stručna prvostupnica (baccalaurea) inženjerka uz naznaku struke (na primjer: stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) inženjer/inženjerka geodezije i slično). (6) Kratica naziva iz stavka 5. ovoga članka je bacc. ing. uz naznaku struke (na primjer: bacc. ing. geod. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (7) Završetkom specijalističkoga diplomskoga stručnog studija koji traje jednu do dvije godine, čijim završetkom se stječe u pravilu 60 do 120 ECTS bodova, osoba stječe stručni naziv stručni specijalist, odnosno stručna specijalistica uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: stručni/a specijalist/specijalistica politehnike i slično), koji se može koristiti uz naziv stečen na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju. (8) Kratica naziva iz stavka 7. ovoga članka je struč. spec. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: struč. spec. politeh. i slično), može se koristiti uz kraticu naziva stečenog na stručnom

studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (9) Iznimno od stavka 8. ovoga članka, završetkom specijalističkoga diplomskoga stručnog studija iz područja tehničkih znanosti osoba stječe stručni naziv stručni specijalist inženjer, odnosno stručna specijalistica inženjerka uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: stručni/a specijalist/specijalistica inženjer/inženjerka geodezije i slično), koji se može koristiti uz naziv stečen na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju. (10) Kratica naziva iz stavka 9. ovoga članka je struč. spec. ing. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: struč. spec. ing. geod. i slično), može se koristiti uz kraticu naziva stečenog na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (11) Iznimno od stavka 7. ovoga članka, završetkom specijalističkoga diplomskoga stručnog studija u medicini, stomatologiji i veterini, osoba stječe stručni naziv diplomirani, odnosno diplomirana uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: diplomirana medicinska sestra, diplomirani medicinski tehničar i slično), koji se može koristiti uz naziv stečen na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju. (12) Kratica naziva iz stavka 11. ovoga članka je dipl. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: dipl. ms., dipl. mt. i slično), može se koristiti uz kraticu naziva stečenog na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju i stavlja se iza imena i prezimena osobe.

Prijenos ECTS bodova
 Članak 155. (1) Prijenos ECTS bodova može se provesti između različitih studija. (2) Kriteriji i uvjeti prijena ECTS bodova iz stavka 1. ovog članka propisuju se općim aktom visokog učilišta, odnosno ugovorom između visokih učilišta.

Međunarodna suradnja, mobilnost i kompetitivnost
 Promicanje međunarodne suradnje
 Članak 156. Visoka učilišta promiču međunarodnu posebice europsku suradnju putem prekogranične suradnje, zajedničkih i združenih studija, mobilnosti studenata i nastavnika, izvođenjem nastave na hrvatskom i svjetskim jezicima.
 Članak 157. Prekogranično visoko obrazovanje podrazumijeva različite oblike suradnje visokih učilišta u izradi, odobravanju i izvedbi združenih studija i obrazovnih programa za stjecanje djelomične kvalifikacije, izvođenje studija koji su akreditirani u inozemstvu, na teritoriju Republike Hrvatske i izvođenje studija, koji su akreditirani u Republici Hrvatskoj u inozemstvu.

Centri za međunarodnu suradnju i mobilnost
 Centri za međunarodnu suradnju i mobilnost
 Članak 158. (1) Visoka učilišta mogu osnivati centre za međunarodnu suradnju i mobilnost u svrhu internacionalizacije hrvatskog sustava znanosti i visokog obrazovanja i unaprjeđenja njegove međunarodne konkurentnosti. Centri posebno: 1. potiču više-jezično izvođenje obrazovnih programa na hrvatskom i svjetskim jezicima. 2. potiču i organiziraju osobito inozemno osposobljavanje hrvatskih nastavnika za izvođenje programa na drugim jezicima kao oblika odlazne mobilnosti. 3. organiziraju i realiziraju osobito dolaznu mobilnost inozemnih nastavnika za izvođenje nastave na drugim jezicima. 4. organiziraju i vode sustav odlazne i dolazne mobilnosti studenata u okviru programa i fondova EU. 5. brinu se za međunarodnu promociju studija na drugim jezicima unutar EU i posebno na svjetskom tržištu visokog

obrazovanja, 6. organiziraju i promoviraju sustav stipendiranja za inozemne studente izvan EU, 7. predlažu aktivnosti i mjere za napredovanje hrvatskih sveučilišta i fakulteta na svjetskim rang-listama sveučilišta i povećanje broja inozemnih studenata na hrvatskim visokim učilištima. (2) Centri za međunarodnu suradnju i mobilnost djeluju kao samostalne organizacije u pravnom prometu koje osniva sveučilište ili njegova sastavnica. Ostvarena se sredstva raspodjeljuju prema kriterijima i pravilnicima koje donosi upravljačko tijelo imenovano od osnivača. Cjeloživotno učenje Članak 159. (1) Visoka učilišta mogu izvoditi različite obrazovne programe koji se ne smatraju studijem u smislu ovog Zakona, te se temelje na načelima cjeloživotnog učenja. (2) Visoka učilišta mogu u sklopu cjeloživotnog obrazovanja izvoditi cjelovite preddiplomske/diplomske studije s djelomičnim opterećenjem (izvanredni studiji), troškove kojih snose sami studenti i/ili poslodavci. (3) Visoka učilišta općim aktom uređuju načine i oblike provođenja aktivnosti koje se temelje na načelima cjeloživotnog učenja, uključujući načine i postupke utvrđivanja razlikovnih obveza studenata za potrebe promjene studijskog programa i/ili upisa na studij, dovršetka ranije započetog studija i priznavanja kompetencija stečenih izvan studijskog programa, a koje su uvjet za sudjelovanje na studiju. (4) Visoka učilišta općim aktom uređuju status studenata sa razlikovnim obvezama, polaznika obrazovnih programa koji se ne smatraju studijem i sudionika u aktivnostima kojima se promoviraju načela cjeloživotnog učenja. (5) Svi programi i postupci iz ovog članka sastavni su dio unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete te na odgovarajući način podliježu postupcima vanjskog osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. (6) Izvođenje programa iz stavka 1. ovog članka oslobođeno je poreza na dodanu vrijednost. Sveučilišni centri za cjeloživotno obrazovanje Članak 160. (1) Sveučilište i njegove sastavnice mogu osnivati sveučilišne centre za cjeloživotno obrazovanje i stručnu praksu studenata (dalje u tekstu: centri). Njihova je zadaća programiranje i organizacija različitih oblika obrazovanja i dodatnog/novog osposobljavanja stručnjaka kojima se prati i usavršava razvoj pojedinih struka u skladu s razvojem znanosti i tehnološkim napretkom. (2) Centar organizira seminare, kolokvije, radionice, tečajeve, tribine, konferencije i druge oblike osposobljavanja i dopunskog obrazovanja. (3) Posebnu djelatnost centra predstavlja odabir mentora i organizacija obvezne stručne prakse studenata nakon prve, na svakoj godini studija. Sredstva za mentorsku praksu osigurava državni proračun. (4) Centri za cjeloživotno obrazovanje i stručnu praksu studenata djeluju kao samostalne organizacije u pravnom prometu koje osniva sveučilište ili njegova sastavnica. Ostvarena se sredstva raspodjeljuju prema kriterijima i pravilnicima koje donosi upravljačko tijelo imenovano od osnivača. B. UPIS NA STUDIJ, NJEGOVO USTROJSTVO I IZVEDBA Uvjeti za upis Članak 161. (1) Upis studija obavlja se na temelju javnog natječaja koji objavljuje sveučilište, veleučilište ili visoka škola koji provode studij najmanje šest mjeseci prije početka nastave. Natječaj za upis mora sadržavati: uvjete za upis, broj mjesta za upis, postupak, podatke o ispravama koje se podnose i rokove za prijavu na natječaj i upis. (2) Sveučilište, veleučilište ili visoka škola utvrđuju postupak odabira pristupnika za upis na način koji jamči ravnopravnost svih pristupnika bez obzira na

rasu, boju kože, spol, jezik, vjeru, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, imovinu, rođenje, društveni položaj, invalidnost, seksualnu orijentaciju i dob. Sveučilište, veleučilište ili visoka škola utvrđuju kriterije (uspjeh u prethodnom školovanju, vrsta završenog školovanja, uspjeh na klasifikacijskom ili drugom ispitu, posebna znanja, vještine ili sposobnosti i sl.) na temelju kojih se obavlja klasifikacija i odabir kandidata za upis. (3) Sveučilište, veleučilište i visoka škola utvrđuju koji su srednjoškolski programi odgovarajući preduvjet za upis pojedinoga studija. (4) Diplomski sveučilišni studij može upisati osoba koja je završila odgovarajući preddiplomski sveučilišni studij, a specijalistički diplomski stručni studij može upisati osoba koja je završila odgovarajući preddiplomski stručni studij. Visoka učilišta propisuju uvjete upisa. (5) Poslijediplomski studij može upisati osoba koja je završila diplomski sveučilišni studij. Sveučilište može propisati i druge uvjete za upis poslijediplomskog studija. (6) Iznimno, pod uvjetima koje propiše visoko učilište, studij se može upisati i bez prethodno završenoga odgovarajućeg školovanja, ako je riječ o iznimno nadarenim osobama za koje se može očekivati da će i bez završenoga prethodnog školovanja uspješno svladati studiju ako je sveučilište, veleučilište i visoka škola općim aktom definiralo kriterije za takve procjene. (7) Strani državljani upisuju se na studij pod jednakim uvjetima kao hrvatski državljani. Od državljana država koje nisu članice Europskog gospodarskog prostora se, u skladu s odlukom nadležnoga državnog tijela ili visokog učilišta, može tražiti plaćanje dijela ili pune cijene studija. Stranim državljanima se upis može ograničiti ili uskratiti ako je riječ o studiju koji se odnosi na vojno ili policijsko obrazovanje ili drugi studij od interesa za nacionalnu sigurnost. Studijski program

Članak 162. (1) Studiji se ustrojavaju prema studijskom programu koji donosi visoko učilište. Studijske programe koji se izvode na sveučilištu donosi senat sveučilišta. (2) Kod utvrđivanja studijskog programa visoko učilište treba osobito brinuti da studij bude: usklađen s opisom skupova ishoda učenja, standardima zanimanja, programima za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja, programima za stjecanje kvalifikacija standarda i razinom kvalifikacije koja se stječe završetkom studijskog programa prema propisima koji uređuju hrvatski kvalifikacijski okvir u skladu s ovim Zakonom, usklađen sa strateškim dokumentom mreže visokih učilišta, na razini najnovijih znanstvenih spoznaja i na njima temeljenih vještina, usklađen s nacionalnim prioritetima i potrebama profesionalnog sektora, usporediv s programima u zemljama Europske unije. (3) Studijski program donosi se u skladu sa statutom i drugim općim aktom sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole te sadrži: 1. stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija, 2. akademske uvjete upisa na studij na početku studija, uvjete upisa studenta u sljedeći semestar ili trimestar, odnosno sljedeću godinu studija, kao i preduvjete upisa studijskih obveza, 3. predviđene ishode učenja koji se stječu ispunjavanjem pojedinačnih studijskih obveza, modula studija i ukupnog studijskog programa, kao i predviđen broj sati za svaku studijsku obvezu koji osigurava stjecanje predviđenih ishoda učenja, 4. za svaku studijsku obvezu dodijeljen odgovarajući broj ECTS bodova temeljen na prosječno ukupno utrošenom radu koji student mora uložiti kako bi stekao predviđene ishode učenja u sklopu te obveze, 5.

oblik provođenja nastave i način provjere stečenih ishoda učenja za svaku studijsku obvezu, 6. popis drugih studijskih programa iz kojih se mogu steći ECTS bodovi, 7. način završetka studija, 8. odredbe o tome mogu li i pod kojim uvjetima studenti koji su prekinuli studij ili su izgubili pravo studiranja nastaviti studij. (4) ECTS bodovi ne trebaju biti navedeni na doktorskom studiju na kojem nije predviđeno njihovo stjecanje. Izvedbeni plan Članak 163. (1) Studiji se izvode prema izvedbenom planu nastave koji donosi visoko učilište. Izvedbeni plan se objavljuje prije početka nastave u odnosnoj akademskoj godini i dostupan je javnosti. Izvedbeni plan nastave obvezno se objavljuje na službenim Internet stranicama visokog učilišta, uključujući sažetke predavanja i drugih oblika nastave kao i tekst samih predavanja te drugih oblika nastave u iznimnim slučajevima nedostupnosti odgovarajuće literature. Izvedbenim planom nastave utvrđuju se: 1. nastavnici i suradnici koji će izvoditi nastavu prema studijskom programu, 2. mjesta izvođenja nastave, 3. početak i završetak te satnica izvođenja nastave, 4. oblici nastave (predavanja, seminari, vježbe, konzultacije, provjere znanja, individualna, grupna i mentorska umjetnička nastava, umjetnička nastavna produkcija i sl.), 5. način polaganja ispita, 6. ispitni rokovi, 7. popis literature za studij i polaganje ispita, 8. mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku te 9. ostale činjenice važne za uredno izvođenje nastave. (2) Ako se na studijski program upisuju studenti s djelomičnim opterećenjem, u izvedbenom planu nastave definira se ustroj i način izvođenja nastave za njih. (3) Donošenje izvedbenog plana nastave uvjet je za početak izvođenja nastave u toj akademskoj godini. (4) Studij se može organizirati kroz sustav učenja na daljinu, uz suglasnost senata odnosno Vijeća veleučilišta i visokih škola. Akademska godina Članak 164. (1) Akademska godina počinje 1. listopada tekuće a završava 30. rujna sljedeće kalendarske godine. (2) Nastava se ustrojava po semestrima ili trimestrima, prema odredbama statuta sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole. (3) Nastava može početi i prije početka akademske godine iz stavka 1. ovog članka, ako je tako propisano izvedbenim planom nastave za tu akademsku godinu, ali ne prije 1. rujna. Ocjene Članak 165. (1) Uspjeh studenta na ispitu i drugim provjerama znanja izražava se sljedećim ocjenama: 5 – izvrstan, 4 – vrlo dobar, 3 – dobar, 2 – dovoljan, 1 – nedovoljan. U indeks i/ili drugu odgovarajuću ispravu i/ili evidenciju studenta unose se prolazne ocjene: 5, 4, 3 i 2. (2) Izvedbenim programom može se utvrditi da se neki oblici nastave provode bez ocjenjivanja, ili da se ocjenjuju opisno. Ostala pitanja vezana uz studij Članak 166. (1) Statutom visokog učilišta, odnosno općim aktom o pravilima studiranja pobliže se uređuju pravila o ispitima (pisani, usmeni, praktični dio ispita, sustav preduvjeta i sl.), žalbi na ocjenu, postupku ponavljanja ispita, sadržaju, obliku i načina vođenja isprava o ispitima, o javnosti ispita, pravu uvida u ispitne rezultate te po potrebi i o drugim pitanjima. (2) Opći akti iz stavka 1. ovoga članka objavljuju se na način da budu dostupni javnosti, posebice studentima i pristupnicima za stjecanje statusa studenta. (3) Akademska ili stručna naziv ili stupanj oduzimaju se ako se utvrdi da je stečen protivno propisanim uvjetima za njegovo stjecanje, grubim kršenjem pravila studija ili na temelju dokorskog rada (disertacije) koji je plagijat ili krivotvorina. (4) Pokretanje i provođenje postupka oduzimanja akademskog ili

stručnog zvanja provodi se u skladu s odredbama statuta ili drugog općeg akta visokog učilišta na kojemu je stečeno akademsko ili stručno zvanje ili stupanj. C. ZAVRŠETAK STUDIJA Uvjeti za završetak studija

Članak 167. (1) Preddiplomski studij završava polaganjem svih ispita te, ovisno o studijskom programu, izradom završnog rada i/ili polaganjem završnog ispita u skladu sa studijskim programom. (2) Diplomski studij završava polaganjem svih ispita, izradom diplomskog rada i polaganjem diplomskog ispita i/ili izradom ili izvedbom umjetničkog djela u skladu sa studijskim programom. (3) Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij završava polaganjem svih ispita, izradom diplomskog rada i polaganjem diplomskog ispita i/ili izradom ili izvedbom umjetničkog djela u skladu sa studijskim programom. (4) Doktorski studij završava polaganjem svih ispita, izradom i javnom obranom znanstvene ili umjetničke doktorske disertacije. (5) Poslijediplomski specijalistički studij završava polaganjem svih ispita, izradom završnog rada i/ili polaganjem odgovarajućeg završnog ispita u skladu sa studijskim programom. (6) Studijskim programom može se utvrditi da poslijediplomski umjetnički studij završava polaganjem svih ispita te polaganjem završnog ispita pred ispitnim povjerenstvom i/ili izradom ili izvedbom umjetničkog djela. (7) Postupak prijave, ocjene i obrane doktorske disertacije odnosno izrade i/ili izvedbe umjetničkog djela uređuje se statutom sveučilišta ili općim aktom sveučilišta. (8) Kratki stručni studij i preddiplomski stručni studij završava polaganjem svih ispita. Studijskim programom može se predvidjeti i polaganje završnog ispita i/ili izrada završnog rada. (9) Specijalistički diplomski stručni studij završava polaganjem svih ispita, izradom završnog rada i polaganjem odgovarajućeg završnog ispita u skladu sa studijskim programom. (10) Završetkom studija u skladu s odredbama ovog članka student stječe odgovarajući stručni ili akademski naziv ili stupanj te druga prava u skladu s posebnim propisima. (11) Visoka učilišta dužna su donijeti pravilnike i prije početka studija sa studentima sklopiti ugovore kojima će urediti pitanja autorskih prava nad završnim radovima i time omogućiti njihovu javnu objavu. (12) Sveučilišta i fakulteti dužni su trajno objaviti završne radove u javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te u javnoj internetskoj bazi završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. (13) Visoka učilišta dužna su donijeti pravilnike i prije početka studija sa studentima sklopiti ugovore kojima će urediti pitanja autorskih prava nad doktorskim disertacijama i time omogućiti njihovu javnu objavu. (14) Doktorske disertacije visoko učilište dužno je trajno objaviti u javnoj internetskoj bazi doktorskih disertacija Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Sveučilište je dužno osigurati da se i jedan otisnuti primjerak doktorske disertacije dostavi Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. (15) Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način. Isprave o studiju

Članak 168. (1) Po završetku sveučilišnoga preddiplomskog studija studentu se izdaje diploma kojom se potvrđuje završetak studija i stjecanje određenog akademskog naziva. (2) Nakon završetka diplomskog sveučilišnoga, integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnoga studija, poslijediplomskog sveučilišnoga i poslijediplomskog specijalističkog studija studentu se izdaje diploma. Diplomom se potvrđuje da je student završio određeni

studij i stekao pravo na akademski naziv ili stupanj. (3) Nakon završetka kratkog stručnog studija studentu se izdaje svjedodžba, a nakon završetka preddiplomskog stručnog studija i specijalističkog diplomskog stručnog studija studentu se izdaje diploma kojima se potvrđuje završetak studija i stjecanje određenog stručnog naziva. (4) Nakon završenog programa stručnog usavršavanja visoko učilište polazniku izdaje potvrdu koja sadrži opis obveza polaznika, a ako se opterećenje u sklopu programa mjeri ECTS bodovima, sadrži i ECTS bodove. (5) Uz svjedodžbu, diplomu ili potvrdu studentu se bez naknade i na hrvatskome i engleskom jeziku izdaje i dopunska isprava o studiju kojom se potvrđuje koje je ispite položio i s kojom ocjenom te s drugim podacima potrebnim za razumijevanje stečene kvalifikacije. (6) Diplome, svjedodžbe i potvrde koje izdaju visoka učilišta javne su isprave. (7) Sadržaj diploma i dopunskih isprava o studiju propisuje ministar. (8) Oblik diploma i dopunskih isprava o studiju, sadržaj i oblik svjedodžbi i potvrda te informacijskih paketa za prijenos ECTS bodova propisuje sveučilište, veleučilište i visoka škola. (9) Akademski i stručni nazivi i akademski stupanj unose se u potvrdu, svjedodžbu odnosno diplomu o završenom studiju te u dopunsku ispravu o studiju. (10) Akademski i stručni nazivi i akademski stupanj i njihove kratice na hrvatskom jeziku u potvrdi, svjedodžbi, odnosno diplomu te u dopunskoj ispravi o studiju, koje se izdaju na stranom jeziku, prevode se u odgovarajuće nazive i njihove kratice koje su prihvaćene u odnosnom jeziku. (11) Stečeni akademski i stručni nazivi i akademski stupanj koriste se u skladu s potvrdom, svjedodžbom, odnosno diplomom o završenom studiju. Standardi zanimanja i standard kvalifikacije Članak 169. (1) Standarde zanimanja, standarde kvalifikacija odnosno skupove ishoda učenja za upis u Registar Hrvatskog kvalifikacijskog okvira predlažu visoka učilišta koja su nositelji studijskih programa za zanimanja odnosno kvalifikaciju za koje se pojedini standard predlaže. (2) Uz zahtjev za upis standarda zanimanja, standarda kvalifikacije odnosno skupova ishoda učenja, pored dokumentacije predviđene zakonom, visoko učilište kao predlagatelj dostavlja i mišljenje o predloženom standardu zanimanja ili kvalifikacije drugih zainteresiranih visokih učilišta u svojstvu nositelja studijskih programa kojima se stječe zanimanje ili kvalifikacija za koji se predlaže standard. Vrednovanje prethodnoga učenja (ishodi učenja) Članak 170. (1) Visoko učilište općim aktom uređuje postupak priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja stečenih kroz formalno, neformalno obrazovanje te informalno učenje. (2) Postupkom priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja provjeravaju se ishodi učenja u svrhu određivanja profila i razine kompetencija te obujma izraženih u ECTS bodovima. (3) Općim aktom iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se postupak podnošenja zahtjeva, sadržaj zahtjeva, tijela nadležna za odlučivanje, načini provjere te druga pitanja važna za provedbu postupaka koja uključuju i postupke unutarnjeg osiguravanja kvalitete. Priznavanje inozemnih diploma i stručnih kvalifikacija Članak 171. Postupak priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija i inozemnih stručnih kvalifikacija za potrebe zapošljavanja provodi se u skladu s ovim Zakonom i Pravilnikom koji donosi ministar, te na temelju bilateralnih ili multilateralnih ugovora koji obvezuju Republiku Hrvatsku. Akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija i priznavanje

razdoblja studija odnosno ECTS bodova Članak 172. (1) Akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija i priznavanje razdoblja studija, odnosno ECTS bodova, obavlja visoko učilište u Republici Hrvatskoj na kojemu osoba želi nastaviti visokoškolsko obrazovanje. Vrednovanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija provodi stručno tijelo visokog učilišta u skladu s odredbama statuta. (2) U postupku vrednovanja inozemne visokoškolske kvalifikacije uzima se u obzir isključivo stupanj postignutih znanja, vještina i kompetencija koji je stečen kvalifikacijom, bez usporedbe nastavnih programa. (2) Zahtjev za stručno priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija podnosi se Nacionalnom ENIC/NARIC uredu pri Agenciji za znanost i visoko obrazovanje. Zahtjev za akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija podnosi se nadležnom uredu za akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija na visokom učilištu. Stručno priznavanje inozemne visokoškolske kvalifikacije Članak 173. (1) Agencija za znanost i visoko obrazovanje dužna je donijeti rješenje o priznavanju visokoškolske kvalifikacije u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva za stručno priznavanje. (2) Protiv rješenja o priznavanju inozemne visokoškolske kvalifikacije stranka nema pravo žalbe, ali se može pokrenuti upravni spor pred mjesno nadležnim upravnim sudom. Dostava rješenja o priznavanju ENIC/NARIC uredu Članak 174. Visoko učilište nadležno za priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija obavezno dostavlja Nacionalnom ENIC/NARIC uredu izvornik i kopiju rješenja s preslikom dokumentacije o provedenom postupku najkasnije u roku od mjesec dana od dana donošenja rješenja. 3. STUDENTI Stjecanje statusa studenta Članak 175. (1) Status studenta stječe se upisom na sveučilište, veleučilište ili visoku školu a dokazuje se odgovarajućom studentskom ispravom, čiji minimalni sadržaj propisuje ministar a oblik sveučilište, veleučilište ili visoka škola. (2) Pravo na upis na visoko učilište ima svaka osoba koja je ispunila uvjete iz članka 161. ovog Zakona, u okviru kapaciteta visokog učilišta. Ako broj osoba koje su ispunile uvjete iz članka 161. ovog Zakona prelazi kapacitet visokog učilišta, pravo na studij imaju one osobe koje su u postupku klasifikacije ostvarile bolje rezultate. (3) Studenti mogu biti redoviti ili s djelomičnim nastavnim opterećenjem. (4) Redoviti su oni studenti koji studiraju prema programu koji se temelji na punoj nastavnoj satnici (puno radno vrijeme). Troškovi studija (studijskog programa) mogu redovitim studentima biti dijelom ili u cijelosti financirani iz državnog proračuna, u skladu s općim aktom sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole. (5) Sveučilišta, veleučilišta i visoke škole mogu s Ministarstvom potpisati jednogodišnje ili višegodišnje ugovore o subvenciji participacije redovitih studenata u troškovima studija, u kojima se obvezno navode ciljevi subvencije, aktivnosti i rezultati za ostvarenje ciljeva, indikatori praćenja provedbe te dinamika dostave izvještaja o provedbi ugovora. (6) Studenti s djelomičnim nastavnim opterećenjem su oni koji obrazovni program pohađaju uz rad ili drugu aktivnost koja traži posebno prilagođene termine i načine izvođenja studija u skladu s izvedbenim planom nastave. Troškove takvog studija u cijelosti ili dijelom snosi sam student, u skladu s općim aktom sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole. Voditelj i mentor Članak 176. (1) Statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta utvrdit će se da se studentu odnosno grupi

studenata imenuje voditelj iz redova nastavnika ili suradnika koji pomaže u studiju te prati studentov rad i postignuća. (2) Studentu poslijediplomskog studija obvezno se imenuje mentor pri čemu će se, prema mogućnostima, voditi računa o želji studenta. (3) Poblize odredbe o voditelju i mentoru studenta utvrđuju visoka učilišta općim aktom. (4) Sveučilišta i njihove sastavnice mogu svojim općim aktom urediti uvođenje mentorske nastave u cjelinu ili dio preddiplomskog i diplomskog studijskog programa. O djelomičnom ili cjelovitom uvođenju mentorske nastave sveučilište i sastavnica potpisuju s nadležnim ministrom poseban ugovor kojim se definira način izvođenja i potrebna dodatna proračunska sredstva. Prava i obveze studenta

Članak 177. (1) Student ima pravo na: 1. kvalitetan studij i obrazovni proces kako je to predviđeno studijskim programom, 2. sudjelovanje u stručnom i znanstvenom radu, 3. konzultacije i mentorski rad, 4. slobodu mišljenja i iskazivanja stavova tijekom nastave i drugih aktivnosti na visokim učilištima, 5. završetak studija u kraćem roku, 6. slobodno korištenje knjižnica i ostalih izvora informacija, 7. upisivanje predmeta iz drugih programa, u skladu sa statutom i na njemu utemeljenim propisima sveučilišta, 8. izjašnjavanje o kvaliteti (ocjenjivanje) nastave i nastavnika, 9. sudjelovanje u odlučivanju, u skladu sa statutom visokog učilišta, 10. pritužbu za slučaj povrede nekog od njegovih prava predviđenih zakonom ili općim aktima visokog učilišta, 11. sudjelovanje u radu studentskih organizacija, 12. mirovanje obveza studenta za vrijeme služenja vojnoga roka, za vrijeme trudnoće i do godine dana starosti djeteta, za vrijeme dulje bolesti te u drugim opravdanim slučajevima prekida studija, 13. odgovarajuću psihološku i zdravstvenu pomoć u studentskim poliklinikama ili drugim odgovarajućim zdravstvenim ustanovama te 14. druga prava predviđena statutom i drugim općim aktima visokog učilišta. (2) Student ima obvezu poštovati režim studija i opće akte visokog učilišta te uredno izvršavati svoje nastavne i druge obveze na visokom učilištu. Stegovna odgovornost studenata uređuje se općim aktima visokog učilišta. (3) Redoviti studenti imaju prava iz zdravstvenog osiguranja u skladu s posebnim propisima. (4) Pravilnicima koje donosi ministar uredit će se uvjeti i način ostvarivanja prava redovitih studenata iz studentskog standarda, i to na: subvencionirano stanovanje, subvencioniranu prehranu, prijevoz studenata s invaliditetom, državne stipendije, zajmove i druge novčane potpore. (5) Visoka učilišta provode studentsku evaluaciju studija putem ankete ili na drugi primjereni način. Rezultati evaluacije služe planiranju nastavnog i znanstvenog programa na visokim učilištima. Studentske ankete pomoćno su sredstvo programiranja nastavno-pedagoškog osposobljavanja mlađih suradnika i nastavnika, poticanja i isticanja nastavne izvrsnosti i uspjeha u podučavanju i mentorskom radu. Prestanak statusa studenta

Članak 178. (1) Studentu prestaje status studenta: 1. kad završi studij, 2. kad se ispiše sa sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole, 3. kad je isključena sa studija po postupku i uz uvjete utvrđene statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta, 4. kad ne završi studij u roku utvrđenom statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta te 5. iz ostalih razloga utvrđenim statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta. (2) Studenti kojima prestane status studenta iz razloga navedenih u stavku 1. ovog članka, ne ulaze u evidenciju kojom se izračunava broj studenata po nastavniku u procesu (re)akreditacije

visokih učilišta i drugim mjerilima kvalitete visokih učilišta. Studentsko predstavništvo (studentski zbor)

Članak 179. (1) Studenti sudjeluju u upravljanju visokim učilištem kroz studentski zbor kao izorno predstavničko tijelo studenata visokog učilišta. (2) Studentski zbor visokog učilišta čine studenti visokog učilišta koje studenti izabiru na izborima između kandidata navedenih na izornoj listi. (3) Studentski izbori uređuju se općim aktom sveučilišta. (4) Studentski zbor na visokom učilištu: 1. bira studentske predstavnike u senat i druga tijela sveučilišta te u vijeće i druga tijela drugih visokih učilišta, 2. bira studentske predstavnike u odgovarajuće organizacije, ustanove i trgovačka društva kojima je osnivač visoko učilište, 3. donosi plan i program rada studentskog zbora, 4. imenuje studentskog pravobranitelja, 5. brine o kvaliteti života studenata, a posebice o kvaliteti studijskog procesa, studentskom standardu, ostvarivanju studentskih prava i drugim pitanjima važnim za studente, 6. predlaže nadležnim tijelima visokih učilišta plan financiranja studentskih aktivnosti, 7. potiče izvannastavne aktivnosti studenata, 8. donosi opće akte studentskog zbora, 9. obavlja druge poslove od interesa za studente visokog učilišta. (5) Nadzor nad zakonitošću rada studentskog zbora obavlja čelnik visokog učilišta. (6) Hrvatski studentski zbor je koordinativno tijelo koje usklađuje rad svih studentskih zborova visokih učilišta u Republici Hrvatskoj na zajedničkim programima, raspravlja o pitanjima od zajedničkog interesa za studente te rukovodi aktivnostima u međunarodnoj suradnji. (7) Hrvatski studentski zbor donosi opće akte Hrvatskog studentskog zbora i poslovnik o svome radu. Poslovnik o radu Hrvatskog studentskog zbora stupa na snagu kada ga potvrdi većina studentskih zborova sveučilišta, veleučilišta i visokih škola. (8) Hrvatski studentski zbor ima svog predsjednika, zamjenika predsjednika i druga tijela Hrvatskog studentskog zbora, sukladno općim aktima Hrvatskog studentskog zbora. Statut studentskog zbora

Članak 180. (1) Studentski zbor ima statut. Statut donosi visoko učilište, na prijedlog studentskog zbora pri čemu za njegovo donošenje treba glasovati većina ukupnog broja studentskih predstavnika u senatu sveučilišta, odnosno vijeću visokog učilišta. (2) Statutom studentskog zbora propisuje se: 1. način rada studentskog zbora, 2. tijela studentskog zbora, 3. sastav, način izbora i nadležnost pojedinog tijela studentskog zbora, 4. način imenovanja studentskog pravobranitelja, 5. način izbora predstavnika studenata u tijela visokog učilišta, 6. odgovornost tijela i članova studentskog zbora za neispunjavanje povjerenih im poslova vezanih uz rad studentskog zbora, 7. ostala pitanja važna za rad studentskog zbora. Financiranje studentskog zbora i studentskih udruga

Članak 181. (1) Rad studentskog zbora financira se iz proračuna visokog učilišta na kojem studentski zbor djeluje. (2) Visoko učilište može, u skladu sa svojim mogućnostima, financirati i rad studentskih udruga koje na njemu djeluju. (3) Studentski zbor visokog učilišta dužan je raspisati javni natječaj za financiranje studentskih programa koje provode studentske udruge ili pojedini studenti. Studentski zbor koji je raspisao javni natječaj ne može na natječaj prijaviti svoj studentski program. (4) Proračunski fondovi, kriteriji za natječaje te način vrednovanja studentskih programa koje provode studentske udruge ili pojedini studenti, osim studentskih zborova, propisuju se općim aktom, kojeg predlaže studentski zbor, natpolovičnom većinom

svih članova, a donosi senat sveučilišta odnosno vijeće visokog učilišta. Studentski pravobranitelj Članak 182.

(1) Visoko učilište ima studentskog pravobranitelja kojeg imenuje studentski zbor na vrijeme od jedne godine, u skladu s općim aktom studentskog zbora. Mandat studentskog pravobranitelja može se jednom ponoviti.

(2) Studentski pravobranitelj: prima pritužbe studenata koje se odnose na njihova prava i raspravlja o njima s nadležnim tijelima visokog učilišta, savjetuje studente o načinu ostvarivanja njihovih prava, može sudjelovati u stegovnim postupcima protiv studenata radi zaštite njihovih prava, obavlja druge poslove utvrđene općim aktom visokog učilišta. Evidencije u visokom obrazovanju Članak 183. (1) Visoka učilišta elektronički vode evidencije i zbirke podataka te obrađuju prikupljene osobne i druge podatke za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti. Navedene evidencije visoka učilišta mogu voditi i u tiskanom obliku. (2) Visoko učilište vodi sljedeće evidencije o osobnim podacima studenata: 1. evidenciju prijavljenih za postupke upisa na studij i programe stručnog usavršavanja, koja uključuje i rezultate postupka; 2. evidenciju studenata i polaznika programa stručnog usavršavanja; 3. osobni karton studenata i polaznika programa stručnog usavršavanja; 4. evidenciju o ispitima i drugim studijskim obvezama; 5. evidenciju studenata s punim (redoviti studenti) i djelomičnim nastavnim opterećenjem koji redovito upisuju narednu studijsku godinu ili semestar ili trimestar; 6. evidenciju studenata s punim (redoviti studenti) i djelomičnim nastavnim opterećenjem (izvanredni studenti) koji nisu u redovitom roku upisali narednu studijsku godinu ili semestar ili trimestar; 7. evidenciju studenata kojima je prestao status studenta; 8. evidenciju izdanih isprava o završetku studija te stečenih akademskih i stručnih naziva i akademskih stupnjeva; 9. druge evidencije propisane zakonom, provedbenim aktima i općim aktima visokog učilišta. (3) Visoko učilište vodi sljedeće evidencije o osobnim podacima zaposlenika: 1. osobni karton zaposlenika; 2. evidenciju nastavnika, suradnika i drugih osoba koje sudjeluju u nastavi te o njihovom nastavnom opterećenju; 3. druge evidencije propisane zakonom, provedbenim aktima i općim aktima visokog učilišta. (4) Visoka učilišta i studentski centri obvezni su za potrebe subvencioniranja studentskog standarda voditi sljedeće evidencije: 1. evidenciju prijavi za subvencionirano stanovanje i korisnika subvencioniranog stanovanja; 2. evidenciju korisnika i razine prava na subvencioniranu prehranu, 3. evidenciju korisnika subvencioniranih troškova studija. (5) Postupak vođenja evidencija iz stavaka 2. do 4. ovog članka sastavni je dio unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete te podliježe postupcima vanjskog osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. (6) Ministarstvo vodi sljedeće zbirke podataka o visokom obrazovanju: 1. Upisnik visokih učilišta; 2. Upisnik studijskih programa; 3. Evidenciju studenata; 4. Evidenciju studenata s punim (redoviti) i djelomičnim nastavnim opterećenjem (koji redovito upisuju narednu studijsku godinu ili semestar ili trimestar; i u redovitom roku stječu svjedodžbu o završetku preddiplomskog studija i diplomu o završetku diplomskog studija, 5. Evidenciju studenata s punim (redoviti) i djelomičnim nastavnim opterećenjem koji nisu u redovitom roku upisali narednu studijsku godinu ili semestar ili trimestar, i nisu u redovitom roku stekli svjedodžbu o završetku preddiplomskog studija i diplomu o završetku diplomskog studija, a kojima nije prestao

status studenta prema članku 162. st. 3. ovog Zakona 6. Evidenciju studenata s invaliditetom; 7. Evidenciju diplomiranih studenata; 8. Evidenciju prijavljenih za upisni postupak koja uključuje i rezultate postupka; 9. Evidenciju prijavljenih i korisnike subvencioniranog stanovanja, prehrane i troškova studija; 10. Evidenciju zaposlenika visokih učilišta; 11. Evidenciju nastavnog osoblja i opterećenja u nastavi; 12. Druge evidencije i zbirke podataka propisane zakonom i provedbenim aktima te potrebne za provedbu zakonskih ovlasti. (7) Podatke za zbirke podataka iz stavka 6. ovog članka prikupljaju i obrađuju Ministarstvo i Agencija za; 1. potrebe utvrđivanja prava studenata na studij i drugih prava na teret javnih sredstava, 2. planiranje politika i praćenja visokog obrazovanja koje utvrđuje Nacionalno vijeće i druga tijela, 3. obavještanja javnosti, planiranja i praćenja mreže visokih učilišta i studijskih programa koju predlaže i prati Nacionalno vijeće, 4. izradu analiza, statistika i provedbu istraživanja iz područja visokog obrazovanja, 5. provedbu postupaka vanjskog osiguranja kvalitete te izrade analiza i statističkih izvješća o visokom obrazovanju. (8) Ministar će, uz prethodno mišljenje Agencije, pravilnikom propisati sadržaj, način vođenja i način dostave podataka iz evidencija i zbirki podataka iz stavaka 2., 3., 4. i 6. ovog članka.

4. NASTAVNICI I SURADNICI

Znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna, suradnička i stručna zvanja

Članak 184. Znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja su docent (doc. dr. sc./dr. art., odnosno doc. art.), izvanredni profesor (izv. prof. dr. sc./dr. art., izv. prof. art.), redoviti profesor i redoviti profesor u trajnom zvanju (prof. dr. sc./dr. art., prof. art.). Kratice naziva znanstveno-nastavnih i umjetničko-nastavnih radnih mjesta pišu se ispred imena i prezimena osobe koja je izabrana na navedeno radno mjesto. Znanstveno-nastavna zvanja odgovaraju znanstvenim zvanjima kako slijedi: docent odgovara znanstvenom suradniku, izvanredni profesor odgovara višem znanstvenom suradniku, redoviti profesor odgovara znanstvenom savjetniku, redoviti profesor u trajnom zvanju odgovara znanstvenom savjetniku u trajnom zvanju. Nastavna zvanja su predavač (pred.), viši predavač (v. pred.), profesor visoke škole (prof. v. š.), profesor visoke škole u trajnom zvanju (prof. v. š. tz.), lektor, viši lektor, umjetnički suradnik, viši umjetnički suradnik i umjetnički savjetnik. Kratice naziva nastavnih zvanja na nastavnim radnim mjestima pišu se iza imena i prezimena osobe koja je izabrana na navedeno nastavno radno mjesto. Suradnička zvanja su asistent i poslijedoktorand. Stručna zvanja su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik. Zvanja na sveučilištu i odgovarajuća radna mjesta

Članak 185. Na sveučilištu ili sastavnici se provode izbori u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna i suradnička zvanja te nastavna zvanja iz članka 184. stavka 3. ovog Zakona, kao i stručna zvanja, u skladu s ovim Zakonom. (2) Na sveučilištu ili sastavnici se nastavnici biraju u zvanja iz stavka 1. ovog članka i na odgovarajuća radna mjesta putem javnog natječaja te se s izabranim pristupnikom zaključuje ugovor o radu. (3) Sveučilište ili sastavnica statutom propisuje postupak izbora za zapošljavanje odnosno napredovanja, uvjete i kriterije za odabir najboljih kandidata u skladu sa strategijom sveučilišta u području zapošljavanja i napredovanja te godišnjim planom sveučilišta ili sastavnice zapošljavanja i napredovanja nastavnika i suradnika. (4) U odgovarajuće znanstveno-nastavno,

umjetničko-nastavno, suradničko i nastavno zvanje može se izabrati osoba i bez zaključivanja ugovora o radu koja ispunjava uvjete za izbor u odnosno zvanje ako sudjeluje ili će sudjelovati u izvođenju dijela ili cijele nastave određenog predmeta (naslovno zvanje) na visokom učilištu. (5) Provedba postupka izbora u naslovna znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna zvanja, nastavna i suradnička zvanja istovjetna je provedbi postupka izbora u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i suradnička zvanja na sveučilištu i sastavnicama i provodi se u skladu s ovim Zakonom i općim aktom Sveučilišta. (6) Visoko učilište može povjeriti izvedbu do jedne trećine nastavnog predmeta nastavnicima, znanstvenicima, umjetnicima ili stručnjacima bez obveze sklapanja ugovora o radu, a u skladu s odredbama statuta sveučilišta ili sastavnice i bez izbora u znanstveno-nastavno zvanje (gostujući profesor ili nastavnik), uz uvjet da ostatak nastavnog predmeta izvode osobe izabrane u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna ili nastavna zvanja. (7) Pod uvjetima predviđenim statutom sveučilišta uglednom inozemnom profesorom ili istaknutom stručnjaku može se bez izbora u znanstveno-nastavno zvanje odnosno umjetničko-nastavno povjeriti izvođenje nastave iz određenog predmeta najdulje u dvije uzastopne akademske godine. (8) Iznimno, za glavne umjetničke predmete, odnosno studijske programe, koji se realiziraju kroz individualnu ili grupnu umjetničku nastavu i umjetničku nastavnu produkciju, mogu se u punom nastavnom opsegu predmeta angažirati vrhunski umjetnici, najdulje u dvije uzastopne akademske godine. (9) Studenti poslijediplomskog sveučilišnog studija mogu sudjelovati u izvođenju dijela nastave: seminara i vježbi preddiplomskog stručnog ili sveučilišnog studija, ili diplomskog sveučilišnog ili specijalističkog diplomskog stručnog studija, u skladu sa studijskim programom poslijediplomskog sveučilišnog studija i općim aktom sveučilišta, veleučilišta i visoke škole. Uvjeti za izbor u znanstveno-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta Članak 186. U znanstveno-nastavno ili umjetničko-nastavno zvanje može biti izabrana osoba sa znanstvenim zvanjem stečenim u odgovarajućem polju ili koja ispunjava uvjete za stjecanje toga znanstvenog zvanja pod uvjetom propisanim u članku 187. stavku 5. ovog Zakona i uvjete u pogledu obrazovnoga, nastavnog i stručnog rada koje propisuje Rektorski zbor, ako zadovoljava i druge uvjete propisane statutom sveučilišta odnosno sastavnice. Pristupnik može biti izabran u znanstveno-nastavno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto ako ispunjava uvjete Rektorskog zbora te uvjete za izbor u odgovarajuće znanstveno zvanje kako slijedi: docenta: znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik, znanstveni savjetnik, ili znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, izvanrednog profesora: viši znanstveni suradnik, znanstveni savjetnik, ili znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, redovitog profesora: znanstveni savjetnik ili znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, redovitog profesora u trajnom zvanju - znanstveni savjetnik u trajnom zvanju. (3) Pri izboru na znanstveno-nastavno radno mjesto docenta posebno se vrednuje doktorsko ili poslijedoktorsko usavršavanje na drugoj uglednoj instituciji. Način vrednovanja utvrdit će Rektorski zbor u uvjetima iz stavka 1. ovog članka. (4) Uvjeti Rektorskog zbora iz stavka 1. ovog članka objavljuju se u »Narodnim novinama«. Način provjere ispunjavanja tih uvjeta te potreba i način provjere psihofizičkih osobina propisuje

se statutom ili drugim općim aktom sveučilišta. (5) U znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto docenta može biti izabran onaj pristupnik koji je izabran u znanstveno-nastavno zvanje docenta. (6) U znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izvanrednog profesora može biti izabran onaj pristupnik koji je izabran u znanstveno-nastavno zvanje izvanrednog profesora i koji je bio najmanje pet godina u znanstveno-nastavnom zvanju docenta ili znanstvenom radnom mjestu znanstvenog suradnika. (7) U znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto redovitog profesora može biti izabran onaj pristupnik koji je izabran u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora i koji je bio najmanje pet godina u znanstveno-nastavnom zvanju izvanrednog profesora ili znanstvenom radnom mjestu višeg znanstvenog suradnika. (8) U znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto redovitog profesora u trajnom zvanju može biti izabran onaj pristupnik koji je izabran u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u trajnom zvanju i koji je bio najmanje pet godina u znanstveno-nastavnom zvanju redovitog profesora ili znanstvenom radnom mjestu znanstvenog savjetnika. (9) Ako je izbor redovitog profesora ili redovitog profesora u trajnom zvanju proveden na sastavnici sveučilišta, izbor potvrđuje senat sveučilišta.

Minimalni uvjeti za napredovanje u više znanstveno-nastavno zvanje od docenta

Članak 187. (1) Minimalni uvjet za napredovanje u više znanstveno-nastavno zvanje od docenta jest autorstvo ili suautorstvo najmanje dva međunarodna recenzirana znanstvena rada ili jednog međunarodnog patenta ili vođenje kompetitivnog projekta u posljednjih pet godina. (2) Za znanstvenike iz društvenih i humanističkih znanstvenih područja ovi uvjeti mogu se zamijeniti objavljivanjem jedne autorske ili uredničke znanstvene knjige u međunarodnim bazama podataka s priloženim dvjema istorazinskim recenzijama koje ju kategoriziraju kao znanstveni rad. Postupak izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja te odgovarajuća radna mjesta

Članak 188. (1) Postupak izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta provodi sveučilište kod institucionalno integriranih sveučilišta, a sastavnica sveučilišta kod funkcionalno integriranih sveučilišta uz odgovarajuću primjenu članaka 93. i 94. ovog Zakona, određaba statuta sveučilišta i statuta sastavnice te općeg akta kojim su utvrđeni kriteriji za izbor najboljeg kandidata. (2) Postupci izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta provode se, osim onih temeljem članka 186. stavka 3. ovog Zakona, temeljem javnog natječaja koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, na mrežnoj stranici sveučilišta odnosno sastavnice sveučilišta te na službenom mrežnom portalu za radna mjesta Europskog istraživačkog prostora. Natječaj mora biti otvoren najmanje 30, a najviše 60 dana. Odluka o izabranom kandidatu objavljuje se na mrežnoj stranici sveučilišta ili njegovoj sastavnici u roku od 8 dana od dana njegova dovršetka Svi pristupnici obavješćuju se o rezultatima natječaja u roku od 15 dana od dana njegova dovršetka. (3) Odluku o raspisivanju javnog natječaja iz stavka 2. ovog članka donosi sveučilište kod institucionalno integriranih sveučilišta odnosno sastavnica sveučilišta kod funkcionalno integriranih sveučilišta, uz prethodnu suglasnost sveučilišta, u skladu sa statutom sveučilišta i statutom sastavnice. (4) Ako više pristupnika ispunjava uvjete

natječaja, izabire se onaj pristupnik koji je među njima najbolji kandidat. Kriterije za izbor između više kandidata propisuje sveučilište odnosno sastavnica koja provodi postupak izbora svojim općim aktom. Uz uvjete za izbor na radno mjesto koji su propisani ovim Zakonom sveučilište i sastavnica sveučilišta može svojim statutom ili drugim općim aktom utvrditi i dodatne uvjete. (6) Ako u je natječajnom postupku obveznog izbora izabrana druga osoba od zaposlenika koji se javio na natječaj za napredovanje u više zvanje, tom zaposleniku ponudit će se drugo odgovarajuće radno mjesto ili će mu se u nedostatku takvog radnog mjesta redovito otkazati ugovor o radu. (7) Ako se zaposlenik ne javi na javni natječaj za napredovanje, a ne bude reizabran u isto zvanje zbog neispunjenja propisanih uvjeta, otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Mogućnost reizbora i rokovi za pokretanje postupka Članak 189. (1) Zaposlenik izabran na znanstveno-nastavno radno mjesto ima pravo na jedan reizbor na isto znanstveno-nastavno radno mjesto, odnosno može ukupno provesti najviše deset godina u istom odnosno svakom nastavno-znanstvenom zvanju i radnom mjestu, osim u zvanju i na rednom mjestu redovitog profesora u trajnom zvanju za koje nema ponovnog izbora odnosno reizbora. (2) Postupak izbora u više znanstveno-nastavno zvanje odnosno postupak reizbora pokreće se, uz suglasnost zaposlenika, najranije šest mjeseci, a najkasnije tri mjeseca prije isteka roka od pet godina od dana izbora odnosno reizbora na postojeće znanstveno-nastavno radno mjesto. (3) Ako odluka o izboru na isto ili više zvanje i odgovarajuće radno mjesto ne bude donesena do isteka roka na koji je zaposlenik bio izabran u prethodnom izboru na sveučilištu ili sastavnici, njegov ugovor o radu traje do donošenja odluke o izboru. (4) Sredstva potrebna za povećanje plaća koje je rezultat redovitog izbora u više zvanje osigurava Ministarstvo u državnom proračunu. Prijevremeni izbor na znanstveno-nastavno radno mjesto Članak 190. (1) Ako se utvrdi da pristupnik ispunjava kriterije za izbor na više znanstveno-nastavno radno mjesto u odnosu na ono na koje se bira, natječaj za izbor iz članka 185. stavka 2. i 3. ovog Zakona može biti raspisan i ranije od rokova propisanih tim stavcima, ali ne prije nego isteknu tri godine od njegovog prethodnog izbora na radno mjesto s nižim znanstveno-nastavnim zvanjem ako su osigurana sredstva potrebna za povećanje plaće zbog prijevremenog izbora na znanstveno radno mjesto. Prijevremeni izbor na znanstveno radno mjesto redovitog profesora u trajnom zvanju nije dopušten. (2) Prije objave javnog natječaja iz stavka 1. ovog članka stručno vijeće mora na temelju mišljenja povjerenstva imenovanog u skladu s člankom 95. ovog Zakona prethodno utvrditi da pristupnik ispunjava kriterije za izbor na više znanstveno-nastavno radno mjesto od onoga u koje bi se birao te je potrebno da je pristupnik izabran u znanstveno zvanje koje je propisano za znanstveno-nastavno radno mjesto u koje bi se birao. (3). Sastav i imenovanje stručnog povjerenstva te postupak utvrđivanja ispunjenost kriterija za prijevremeni izbor na znanstveno-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta određuje sveučilište ili sastavnica svojim općim aktom. Odgovarajuća primjena uvjeta za izbor Članak 191. Odredbe članka 184. i 185. ovog Zakona na odgovarajući se način primjenjuju na nastavnike izabrane u umjetničko-nastavna zvanja i umjetničko-nastavna radna mjesta. Odredbe članka 184. i 185. ovog

Zakona primjenjuju se u postupcima izbora u naslovna znanstveno-nastavna i nastavna zvanja. Mirovanje prava i obveza Članak 192. Za vrijeme bolovanja dužeg od tri mjeseca, izvršenja vojne obveze ili korištenja roditeljskog dopusta ili nekog drugog prava iz sustava roditeljskih i roditeljskih potpora, a tijekom korištenja kojih zaposlenik ne radi ili radi sa skraćenim radnim vremenom, rokovi za izbor odnosno reizbor na znanstveno-nastavna zvanja, nastavna zvanja, suradnička zvanja, stručna zvanja i odgovarajuća radna mjesta ne teku. Rokovi za izbor odnosno reizbor ne teku i u slučajevima kad nastavnik obavlja javnu dužnost iz članka 204. stavka 5. ovog Zakona na njegov osobni zahtjev. (2) Osobama zaposlenima u suradničkim zvanjima produžuje se ugovor o radu na određeno vrijeme za onoliko vremena koliko je trajao neki od razloga iz stavka 1. ovog članka.

Pravna zaštita Članak 193. (1) Protiv odluke sveučilišta ili sastavnice sveučilišta o izboru pristupnika u znanstveno- nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto može se pokrenuti upravni spor, a protiv odluke iz članka 202. stavka 5. ovog Zakona može se pokrenuti radni spor pred nadležnim sudom. (2) U radnom sporu ne može se donijeti odluka o izboru pristupnika u znanstveno-nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto nego samo poništiti nezakonita odluka i odrediti ponovno provođenje postupka. (3) Poništavanje odluke znanstvene organizacije o izboru na znanstveno radno mjesto predstavlja osobito važnu činjenicu radi koje će se izvanredno otkazati ugovor o radu zaključen na temelju poništene odluke. Počasno zvanje Članak 194. (1) Počasno znanstveno-nastavno ili umjetničko-nastavno zvanje je professor emeritus. (2) Počasno zvanje professor emeritus dodjeljuje sveučilište bez provođenja javnog natječaja zaslužnim redovitim profesorima u mirovini koji su se svojim znanstvenim ili umjetničkim radom posebno istakli i ostvarili međunarodnu reputaciju. (3) Postupak imenovanja i prava profesora emeritusa pobliže se uređuju pravilnikom sveučilišta. Suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta na sveučilištu Članak 195. Suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta na sveučilištu su stručni asistent, asistent i poslijedoktorand. Asistent i poslijedoktorand biraju se iz redova najuspješnijih studenata temeljem javnog natječaja, a osobito uzimajući u obzir: - za asistenta: prosjek ocjena, duljinu studija, ostvarene posebne uspjehe na studiju (dekanova nagrada, rektorova nagrada i sl.), objavljene znanstvene i stručne radovi; - za poslijedoktoranda: prosjek ocjena na poslijediplomskom studiju, duljinu studija, broj i kvalitetu objavljenih znanstvenih i stručnih radova, sudjelovanje na znanstvenim projektima. Izbor kandidata u suradničko zvanje i odgovarajuće radno mjesto mora biti obrazložen na način da se utvrdi zadovoljenje kriterija iz stavka 1. ovog članka. Stručni asistenti, asistenti i poslijedoktorandi pomažu u provođenju dijela nastavnog procesa, provjeri znanja, znanstvenoj, umjetničkoj i stručnoj djelatnosti visokog učilišta u skladu s njegovom općim aktom. (4) Suradnici u suradničkom zvanju i radnom mjestu asistenta i poslijedoktoranda koji nisu završili nastavničke studije odnosno dužni su u roku od dvije godine od dana zasnivanja radnog odnosa završiti program pedagoških kompetencija na sveučilištu ili sastavnici. Sveučilište kod integriranih sveučilišta, a sastavnica kod funkcionalno integriranih sveučilišta, obvezni su osigurati sredstva za troškove programa pedagoških kompetencija. (5) Osobu

koja je završila najmanje specijalistički diplomski stručni studij sveučilište odnosno sastavnica može izabrati u zvanje stručnog asistenta te s njom zaključiti ugovor o radu na neodređeno vrijeme u svrhu održavanja nastave na visokom učilištu u skladu s njegovim općim aktom. (6)

Osobu koja je završila diplomski sveučilišni studij, sveučilište odnosno sastavnica može izabrati u zvanje asistenta te s njom zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme, u najdužem trajanju od šest godina na suradničkom radnom mjestu asistenta. Asistent je dužan upisati i redovito pohađati poslijediplomski sveučilišni studij, osim za asistente u umjetničkom području. (7)

Osobu koja je završila doktorski studij sveučilište odnosno sastavnica može izabrati u zvanje poslijedoktoranda te s njom zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme, u najdužem trajanju od četiri godina na suradničkom radnom mjestu poslijedoktoranda. (8)

Suradnici na sveučilištu biraju se u skladu s općim aktom visokog učilišta pod uvjetima predviđenim člankom 111. ovog Zakona. (9) Iznimno od uvjeta predviđenih člankom 111. stavkom 3. ovog Zakona, na radno mjesto poslijedoktoranda u umjetničkom području, temeljem javnog natječaja, može biti izabran pristupnik koji nije završio sveučilišni (doktorski) studij, pod uvjetom da stručno povjerenstvo, sastavljeno u skladu s člankom 98. stavkom 2. ovog Zakona, prethodno pozitivno ocijeni umjetničku izvrsnost pristupnika. Vrednovanje rada stručnih asistenata, asistenata, poslijedoktoranada i mentora Članak 196. (1) Svake godine sveučilište odnosno sastavnica ocjenjuje rad stručnog asistenta. Ocjena se temelji na pisanom izvješću mentora u kojem se vrednuje kandidatova uspješnost u nastavnom radu. (2) Svake godine sveučilište odnosno sastavnica ocjenjuje rad asistenta. Ocjena se temelji na pisanom izvješću mentora u kojem se vrednuje kandidatova uspješnost u znanstvenom ili umjetničkom te nastavnom radu, kao i uspješnost na poslijediplomskom sveučilišnom studiju. Najmanje jednom u dvije godine poslijedoktorand podnosi stručnom vijeću izvješće o svom radu temeljem kojeg se vrednuje njegova uspješnost u znanstvenom ili umjetničkom te nastavnom radu. Ako stručno vijeće sveučilišta odnosno sastavnice drugi puta negativno ocijeni rad stručnog asistenta, asistenta ili poslijedoktoranda, otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Sadržaj, kriterije te postupak usvajanja izvješća iz stavaka 1. i 2. ovog članka propisuje visoko učilište općim aktom. Najmanje jednom u dvije godine sveučilište odnosno sastavnica ocjenjuje rad mentora na temelju njegovog izvješća o radu te izvješća i ocjene stručnog asistenta ili asistenta o mentoru. Mentor koji je dva puta ocijenjen negativno ne može više biti imenovan za mentora. Kriteriji ocjene i imenovanja mentora utvrđuju se općim aktom sveučilišta odnosno sastavnice. Nastavna i stručna zvanja na sveučilištu, veleučilištu i visokoj školi te odgovarajuća radna mjesta Članak 197. (1) Na veleučilištu i visokoj školi nastavnici se biraju u nastavna zvanja i na radna mjesta koja odgovaraju tim zvanjima. Iznimno, u slučajevima iz stavka 2. ovog članka, osobe se biraju u nastavna zvanja i na sveučilištu. Na veleučilištu i visokoj školi nema radnih mjesta koja odgovaraju znanstveno-nastavnim zvanjima, ali nastavu u svom zvanju mogu izvoditi nastavnici izabrani u znanstveno nastavna ili naslovna zvanja na sveučilištu. (2) Na sveučilištu, fakultetu i umjetničkoj akademiji izbor u nastavna zvanja obavlja se prema njihovom statutu u slučaju ako izvode

stručni studij za potrebe toga studija, kao i ako je riječ o predmetu koji ne zahtijeva znanstveni pristup, ili na umjetničkoj akademiji za potrebe korepeticije i druge suradnje u obrazovnom procesu. (3) Isključivo za potrebe sveučilišnog studija jezika i književnosti nastavnici se biraju u nastavna zvanja lektora, višeg lektora i lektora savjetnika kao i za odgovarajuću glumačku glazbenu nastavu na umjetničkim akademijama. (4) U nastavno zvanje predavača i odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor za sveučilište, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, najmanje tri godine radnog iskustva u struci, pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima, ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto, te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (5) U nastavno zvanje višeg predavača i odgovarajuće radno mjesto kod zasnivanja radnog odnosa može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski studij ili stručni i specijalistički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor za sveučilište, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, objavljene stručne radove, najmanje pet godina rada u struci, pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (6) U zvanje profesora visoke škole i na odgovarajuće radno mjesto na veleučilištu ili visokoj školi odnosno na sveučilištu može biti izabrana osoba s doktoratom, ispunjenim nužnim uvjetima koje propisuje Vijeće veleučilišta i visokih škola, odnosno Rektorski zbor, izvedenim značajnijim projektima, objavljenim radovima koji su znatno unaprijedili struku ili novim radovima nakon izbora na radno mjesto višeg predavača, najmanje osam godina radnog iskustva u struci, pozitivno ocijenjenim nastupnim predavanjem pred nastavnicima i studentima ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto te ispunjenim uvjetima propisanim od veleučilišta, visoke škole ili sveučilišta. (7) U zvanje lektora i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, objavljene stručne radove, najmanje tri godine radnog iskustva u struci, kod prvog izbora na nastavno radno mjesto, pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (8) U zvanje višeg lektora i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, objavljene stručne radove, najmanje pet godina radnog iskustva u struci, kod prvog izbora na nastavno radno mjesto pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (9) U zvanje lektora savjetnika lektora i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, objavljene stručne radove, najmanje osam godina radnog iskustva u struci, kod prvog izbora na nastavno radno mjesto pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (10) U zvanje umjetničkog suradnika i na odgovarajuće radno mjesto

može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski umjetnički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, dokazanu umjetničku djelatnost, najmanje pet godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (11) U zvanje višega umjetničkog suradnika i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski umjetnički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, dokazanu umjetničku djelatnost, najmanje deset godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (12) U zvanje umjetničkog savjetnika i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen umjetnički diplomski sveučilišni studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuje Rektorski zbor, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, dokazanu umjetničku djelatnost, najmanje 20 godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. Lektori stranih jezika na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj i lektori hrvatskog jezika na visokim učilištima u inozemstvu

Članak 198. (1) Na temelju međunarodnih ugovora i drugih akata, na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj mogu se zaposliti lektori stranih jezika, kao i lektori hrvatskog jezika i književnosti na stranim visokim učilištima, na osnovi ugovora o radu na određeno vrijeme. (2) Uvjete za izbor i zasnivanje radnog odnosa lektora hrvatskog jezika na stranim visokim učilištima propisuje pravilnikom ministar. (3) Lektor iz stavka 2. ovog članka koji je prethodno zasnovao radni odnos na neodređeno vrijeme u sustavu obrazovanja i znanosti u Republici Hrvatskoj ima pravo povratka na poslove na kojima je prethodno radio ili na druge poslove za koje ispunjava uvjete u roku od 30 dana od dana prestanka ugovora o radu lektora hrvatskog jezika na stranom visokom učilištu. (4) Uvjete za izbor i zasnivanje radnog odnosa lektora stranih jezika na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj propisuje visoko učilište svojim statutom. Suradničko zvanje i odgovarajuće radno mjesto na veleučilištu i visokoj školi

Članak 199. (1) Suradničko zvanje na veleučilištu i visokoj školi je asistent. (2) Uvjete za izbor u suradničko zvanje asistenta i na odgovarajuće radno mjesto propisuju veleučilište i visoka škola svojim statutom. Stručna zvanja i odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima

Članak 200. U stručna zvanja i na odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima mogu se izabrati osobe radi izvođenja dijela nastave i praktične nastave ili za provođenja znanstvenih i stručnih projekata pod uvjetima i u postupku predviđenom statutom visokog učilišta. Postupak izbora u nastavna i stručna zvanja te na odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima

Članak 201. Postupak izbora u nastavna i stručna zvanja te odgovarajuća radna mjesta provodi visoko učilište u skladu sa statutom, na temelju javnog natječaja koji se objavljuje u „Narodnim novinama“ i na internetskoj stranici visokog učilišta te na službenom internetskom portalu za radna mjesta Europskoga istraživačkog prostora. Natječaj za nastavna radna mjesta mora biti otvoren najmanje 30 dana, a najviše 60 dana. Natječaj za stručna radna mjesta mora biti otvoren najmanje 8 dana, a najviše 30 dana. (2) Natječaj koji se raspisuje za izbor u više nastavno, odnosno stručno zvanje i radno mjesto, odnosno reizbor, zbog isteka roka na koji je zaposlenik izabran u prethodnom natječaju raspisuje se

najkasnije tri mjeseca prije isteka roka i objavljuje se na mrežnim stranicama sveučilišta i sastavnice te mrežnim stranicama veleučilišta ili visoke škole. Posebnom odlukom stručnog vijeća visokog učilišta, i uz suglasnost zaposlenika, natječaj može biti raspisan i ranije od godine dana prije isteka roka na koji je zaposlenik izabran, ali ne prije nego što isteknu tri godine od prethodnog izbora. Natječaj za ponovni izbor u zvanje i odgovarajuće radno mjesto profesora visoke škole (trajno zvanje) raspisuje se najranije šest mjeseci prije isteka roka od pet godina od prvog izbora. Stručno vijeće visokog učilišta najkasnije 90 dana od zaključenja natječaja izabire u nastavno ili stručno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto onog pristupnika koji u najvećoj mjeri udovoljava uvjetima natječaja i uvjetima Rektorskog zbora i uvjetima iz članka 199. ovog Zakona. Odluka o izabranom kandidatu objavljuje se na mrežnoj stranici sveučilišta ili njegovoj sastavnici odnosno veleučilištu ili visokoj školi u roku od 8 dana od dana njegova dovršetka. Svi pristupnici obavješćuju se o rezultatima natječaja u roku 15 dana od dana njegova dovršetka. Ako je u natječajnom postupku izabrana druga osoba, zaposleniku koji je do tada radio na tom radnom mjestu ponudit će se drugo radno mjesto, a ako takvog radnog mjesta nema otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Ako na natječaj iz stavka 1. ovog članka zaposlenik ne podnese prijavu ili ne bude izabran zbog neispunjavanja uvjeta za ponovni izbor, otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Ugovor o radu za znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i stručna radna mjesta Članak 202.

(1) S osobama izabranim putem javnog natječaja u znanstveno-nastavna zvanja, umjetničko-nastavna zvanja, nastavna zvanja i stručna zvanja te odgovarajuća radna mjesta sklapa se ugovor o radu na neodređeno vrijeme s obvezom provođenja izbora na više radno mjesto i mogućnošću jednog reizbora. (2) S osobama koje su u postupku napredovanja izabrane putem javnog natječaja u viša znanstveno-nastavna zvanja, umjetničko-nastavna zvanja, nastavna zvanja i stručna zvanja te odgovarajuća radna mjesta osim redovitog profesora u trajnom zvanju te profesora visokog učilišta u trajnom zvanju sklapa se dodatak ugovora o radu s obvezom provođenja izbora na više radno mjesto i mogućnošću jednog reizbora. (3) Reizbor osobe u znanstveno-nastavnim, umjetničko-nastavnim, nastavnim i stručnim zvanjima i na odgovarajućim radnim mjestima, osim redovitih profesora u trajnom zvanju i profesora visoke škole u trajnom zvanju, vrši se na način da stručno povjerenstvo visokog učilišta podnosi stručnom vijeću visokog učilišta u kojem je pristupnik zaposlen izvješće o radu zaposlenika za razdoblje od pet godina od izbora odnosno reizbora na znanstveno-nastavno radno mjesto, umjetničko-nastavno radno mjesto, nastavno radno mjesto i stručno radno mjesto u skladu s općim aktima visokog učilišta. Stručno povjerenstvo se sastoji od tri člana koji moraju biti u istom ili višem zvanju i odgovarajućem radnom mjestu s obzirom na ono za koje se traži reizbor pri čemu dva člana stručnog povjerenstva moraju biti iz znanstvenog polja u kojem se traži reizbor. Ako se stručno povjerenstvo ne može sastaviti od znanstvenika u polju u kojem se traži reizbor, onda članovi stručnog povjerenstva mogu biti iz srodnih polja odnosno odgovarajućeg područja znanosti. Barem jedan član povjerenstva ne može biti zaposlenik visokog učilišta u

kojem je zaposlen pristupnik. (4) Oblik izvješća te minimalne uvjete radnih obveza o kojima se podnosi izvješće iz stavka ovog članka za znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, nastavno i stručno radno mjesto propisuje Rektorski zbor. Visoko učilište općim aktom propisuje postupak odlučivanja o prihvaćanju izvješća, a može propisati i dodatne uvjete o kojima se podnosi izvješće iz stavka 2. ovog članka. (5) Ako zaposlenik izabran u znanstveno-nastavno zvanje, umjetničko-nastavno zvanje, nastavno zvanje i stručno zvanje te odgovarajuće radno mjesto ne bude izabran u više znanstveno-nastavno zvanje, umjetničko-nastavno zvanje, nastavno zvanje i stručno zvanje te na odgovarajuće radno mjesto istekom pet godina od reizbora na isto znanstveno-nastavno radno mjesto, umjetničko-nastavno radno mjesto, nastavno radno mjesto i stručno radno mjesto otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Zaposleniku će se otkazati ugovor o radu redovitim otkazom i ako u postupku reizbora stručno vijeće visokog učilišta ne prihvati pozitivno izvješće stručnog povjerenstva ili prihvati negativno izvješće o radu. (6) S osobom izabranom na znanstveno-nastavno, umjetničko—nastavno i stručno radno mjesto, a koja radi na projektu ograničenog trajanja, ugovor o radu može se zaključiti se na određeno vrijeme, bez obzira na ograničenja propisana Zakonom o radu, koje je jednako vremenu trajanja projekta ili dijela projekta na kojoj ta osoba radi. (7) Obveza podnošenja izvješća iz ovog članka prestaje nakon što zaposlenik bude izabran u znanstveno-nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto redovitog profesora u trajnom zvanju, i profesora visoke škole u trajnom zvanju. (8) Zaposleniku u znanstveno-nastavnom, umjetničko-nastavnom i nastavnom zvanju na visokom učilištu prestaje ugovor o radu istekom akademske godine u kojoj je navršio 67 godina života i najmanje 15 godina mirovinskog staža. (9) Ako su sredstva za plaću nastavnika iz stavka 6. ovog članka osigurana iz namjenskih sredstava za znanstvene ili stručne projekte ili iz vlastitih sredstava visokog učilišta, visoko učilište mu može produljiti radni odnos i izvan ograničenja propisanih stavkom 6. ovog članka. (10) Nastavnik iz stavka 6. ovoga članka može se zaposliti na određeno vrijeme u drugom visokom učilištu, ako se na raspisani natječaj nije javio pristupnik koji ispunjava propisani uvjete za izbor na to radno mjesto. Takav nastavnik ne može biti jedini nositelj obveznih predmeta na tom visokom učilištu. Iznimke od prestanka ugovora o radu nakon navršenih 67 godina života Članak 203. (1) Iznimno, s nastavnikom visokog učilišta koji je zaposlen na znanstveno-nastavnom radnom mjestu redovitog profesora u trajnom zvanju odnosno profesora visoke škole u trajnom zvanju (drugi izbor) može se, na teret državnog proračuna, sklopiti ugovor o radu na određeno vrijeme i nakon nastupa uvjeta iz čl. 202. stavka 7. ovog Zakona, u maksimalnom trajanju do kraja akademske godine u kojoj navršava 70 godina života ako postoji potreba i znanstvenik zadovoljava kriterije izvrsnosti koje je propisao Nacionalno vijeće (2) Postojanje potrebe iz stavka 1. ovog članka utvrđuje čelnik visokog učilišta, na temelju mišljenja stručnog povjerenstva kojega je imenovao senat. (3) Mišljenje o udovoljenim kriterijima izvrsnosti iz stavka 1. ovog članka, utvrđuje Nacionalno vijeće temeljem prethodnog mišljenja odgovarajućeg matičnog odbora o znanstvenoj izvrsnosti i prethodnog mišljenja senata o nastavnoj izvrsnosti. (4) Protiv odluke

čelnika koja je donesena protivno mišljenju stručnog vijeća iz stavka 2 ovog članka i mišljenja Nacionalnog vijeća iz stavka 3. ovog članka, moguće je pokrenuti postupak iz članka 133. stavka 2. ovog Zakona. (4) Iznimno od odredbe članka 202. stavka 7. ovog Zakona, zaposlenicima izabranim na položaj dekana i rektora produljuje se radni odnos do isteka mandata na koji su izabrani. Prava i obveze nastavnika i suradnika Članak 204. (1) Nastavnici i suradnici dužni su uredno izvršavati nastavne i druge obveze u skladu s općim aktima visokog učilišta te ispunjavati obveze u odnosu na znanstveni, umjetnički i stručni rad koji obavljaju na visokom učilištu. Posebnu pozornost dužni su posvetiti radu sa studentima, poticanju njihova samostalnog rada i kreativnosti te uključivanju u stručni, znanstveni i umjetnički rad. (2) Ugovori nastavnika i suradnika s drugim pravnim osobama izvan ustanove zaposlenja mogu se zabraniti, ograničiti ili uvjetovati ako se radi o ugovorima koji bi negativno utjecali na rad visokog učilišta ili ako je riječ o ugovoru s organizacijom koja svojom djelatnošću konkurrira visokom učilištu s kojim nastavnik ili suradnik ima ugovor o radu. Rad protivno takvoj zabrani, ograničenju ili uvjetu razlog je za otkaz ugovora o radu. (3) Nastavnik ili znanstvenik može, uz uvjete propisane općim aktom visokog učilišta, koristiti plaćenu slobodnu studijsku godinu (sabbatical) radi znanstvenog, umjetničkog ili stručnog rada. Visoko učilište je dužno u tom razdoblju organizirati uredno izvođenje nastave te ispunjavanje drugih obveza umjesto odsutnog nastavnika. (4) Odlukom nadležnog tijela visokog učilišta nastavniku se mogu odobriti kraća (do šest mjeseci) ili dulja izbjivanja (do dvije godine, a iznimno za trajanja projekta) zbog znanstvenog, umjetničkog i stručnog usavršavanja ili kojega drugoga opravdanog razloga. U vrijeme takve odsutnosti nastavniku mogu mirovati prava i obveze iz ugovora o radu ili se mogu izvršavati djelomično, u skladu s odlukom nadležnog tijela i/ili ugovora koji je sklopljen između nastavnika i visokog učilišta. Pri tome se mora osigurati uredno odvijanje nastave ili odgovarajuća zamjena za nastavnika. (5) Nastavnik ili znanstvenik tijekom obavljanja javne dužnosti na koju je imenovan ili izabran (npr. nastavnik ili znanstvenik izabran u Hrvatski sabor, dužnosnik kojeg je na dužnost imenovao Hrvatski sabor, predsjednik Republike, Vlada ili Ustavni sud, župan, gradonačelnik ili načelnik općine), i nastavnik ili znanstvenik izabran u Europski sud za ljudska prava, Europski parlament, Sud Europske unije te dužnosnik kojeg je na dužnost imenovala Europska komisija, odnosno radi čijeg je obavljanja sklopio odgovarajući ugovor, može obavljati nastavu i baviti se znanstvenim radom na visokom učilištu ili u drugoj znanstvenoj organizaciji tako da s visokim učilištem ili drugom znanstvenom organizacijom sklopi odgovarajući ugovor. Nastavnik ili znanstvenik koji obnaša javnu dužnost ima se pravo, u skladu s ugovorom sklopljenim s visokim učilištem ili drugom znanstvenom organizacijom, vratiti na radno mjesto na kojem je radio prije odlaska na javnu dužnost ili drugo odgovarajuće radno mjesto. (6) Osoba izabrana na položaj prorektora ili rektora može za vrijeme trajanja mandata pokrenuti i provesti izbor u više znanstveno zvanje, odnosno javiti se na raspisani natječaj za izbor u više znanstveno-nastavno zvanje te na odgovarajuće znanstveno-nastavno radno mjesto te nakon isteka mandata ima se pravo povratka na visoko učilište na kojem je radila prije izbora. (7) Odredbe ovog

članka primjenjuju se na odgovarajući način i na znanstvenike u javnim znanstvenim organizacijama.

Stegovna odgovornost Članak 205. Na povrede radnih i drugih obveza zaposlenika u znanosti i visokom obrazovanju primjenjuje se opći propisu o radnim odnosima.

VI. REKTORSKI ZBOR I VIJEĆE VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA

Rektorski zbor

Članak 206. (1) Rektorski čine rektori javnih sveučilišta ili od njih ovlaštene predstavnici te jedan predstavnik rektora privatnih sveučilišta s pravom glasa i jedan predstavnik Vijeća veleučilišta i visokih škola bez prava glasa, a ovlašteno je odlučivati o određenim pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj sveučilišta u Republici Hrvatskoj (2) Postupak i način izbora predstavnika privatnih sveučilišta utvrđuju privatna sveučilišta na zajedničkom sastanku rektora privatnih sveučilišta, a postupak i način izbora predstavnika Vijeća veleučilišta i visokih škola utvrđuje Vijeće veleučilišta i visokih škola. (3) Rektorski zbor odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj sveučilišta u Republici Hrvatskoj. (4) Rektorski zbor donosi poslovnik kojim uređuje svoj rad i način odlučivanja. (5) Rektorski zbor: 1. propisuje, pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, nužne uvjete za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora na znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna i nastavna zvanja odnosno radna mjesta, 2. propisuje, pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, nužne uvjete za reizborna znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna i nastavna zvanja odnosno radna mjesta, 2. predlaže članove područnih znanstvenih i umjetničkih vijeća i matičnih odbora, 3. predlaže članove Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, 4. razmatra problematiku rada i razvoja sveučilišta i o tome donosi preporuke i mišljenja, 5. daje prethodno mišljenje na propise koji se odnose na sustav visokog obrazovanja te 6. obavlja i druge poslove predviđene ovim Zakonom i poslove koje mu povjere sveučilišta.

Vijeće veleučilišta i visokih škola

Članak 207. (1) Vijeće veleučilišta i visokih škola čine dekani svih veleučilišta i visokih škola u Republici Hrvatskoj. U radu Vijeća, bez prava odlučivanja, sudjeluje i predstavnik Rektorskog zbora. (2) Vijeće veleučilišta i visokih škola odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj veleučilišta i visokih škola. (3) Vijeće veleučilišta i visokih škola donosi poslovnik o svom radu. (4) Vijeće veleučilišta i visokih škola: 1. propisuje, pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, nužne uvjete za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora na nastavna zvanja, odnosno radna mjesta, 2. propisuje, pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, nužne uvjete za reizbor na znanstvena radna mjesta, 3. predlaže članove iz veleučilišnih i visokoškolskih redova u Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, 4. razmatra problematiku rada i razvoja veleučilišta i visokih škola i o tome donosi preporuke i mišljenja, te 5. obavlja druge poslove predviđene ovim Zakonom i poslove koje mu povjere visoka učilišta.

VII. FINANCIRANJE ZNANSTVENE DJELATNOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA

Izvori financiranja

Članak 208. (1) Visoka učilišta, instituti i druge znanstvene organizacije financiraju se iz: 1. sredstava osnivača, 2. državnog proračuna Republike Hrvatske, 3. proračuna jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu proračuna JLP(R)S), 4. namjenskih

sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske za: znanstvene programe i projekte raspodijeljenih preko Hrvatske zaklade za znanost, znanstvenih centara izvrsnosti i kolaborativnih znanstveno-tehnoloških programa i projekata prema prijedlogu Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, za nastavno-umjetničku djelatnost prema prijedlogu Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj 5. namjenskih izvanproračunskih sredstava za istraživačke i druge znanstveno-stručne projekte i programe Hrvatske zaklade za znanost, fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih organizacija, zaklada i drugih oblika financiranja znanstveno-istraživačke, nastavno-umjetničke djelatnosti i znanstveno-istraživačke infrastrukture, 6. vlastitih prihoda ostvarenih od participacija studenata u troškovima studija, istraživačkih, umjetničkih i stručnih projekata, elaborata, ekspertiza, nakladničke i drugih djelatnosti, 7. vlastitih prihoda ostvarenih od sveučilišnih i ostalih zaklada, ostvarene dobiti trgovačkih društava i drugih pravnih osoba iz članka 123. stavka 2. ovog Zakona, 8. vlastitih prihoda od izravnih ulaganja pojedinaca, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba, što se odnosi na prihode od financijske i nefinancijske imovine, kamata, najma, zakupa i ostalih prihoda 9. donacija te 10. ostalih izvora. (2) Sveučilišta, veleučilišta, visoke škole i javni znanstveni instituti mogu se financirati samo iz onih izvora koji ne utječu na njihovu neovisnost i dostojanstvo. Vlastiti prihodi mogu se ostvarivati samo djelatnostima koje ne štete ostvarenju osnovnih zadaća sveučilišta, veleučilišta, visokih škola i javnih znanstvenih instituta. (3) Izvori financiranja evidentiraju se kako slijedi: 1. sredstva javnih sveučilišta, veleučilišta, javnih znanstvenih instituta i visokih škola navedena u točkama 1., 2., 3. i 4. stavka 1. dio su proračunskih sredstava Ministarstva odnosno državnog proračuna i ulaze u državnu riznicu, te proračunskih sredstava JLP(R)S. 2. sredstva sveučilišta, veleučilišta, javnih znanstvenih instituta i visokih škola navedena u točkama 5., 6., 7., 8. 9. i 10. stavka 1. ovog članka ostvarena samostalnom aktivnošću ne ulaze u proračunska sredstva Ministarstva odnosno u državni proračun i državnu riznicu i raspodjeljuju se u skladu s općim aktom znanstveno-obrazovne institucije u razmjernim iznosima na: unapređenje znanstvene, nastavne i druge djelatnosti, ulaganje u studentski standard i unapređenje studiranja, potpomaganje studentskih aktivnosti i razvoj infrastrukture i opreme za njihovo učenje, isplate dodatka na plaću, ugovora o djelu, autorskih ugovora i ugovora o radu u skladu s ovim Zakonom, povećanje redovite plaće zaposlenika razmjerno radu iznad norme, prema satnici u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, isplate naknada za rad u nastavi vanjskim suradnicima na temelju ugovora o djelu u skladu s propisom kojim se uređuju obvezni odnosi (4) Sredstva ostvarena podstavkom 2. stavka 3. ovog članka bilježe se u posebnoj statističkoj evidenciji Ministarstva potrebnoj za razvoj sustava i planiranje mreže institucija znanosti i visokog obrazovanja. Odluku o načinu vođenja evidencije propisuje ministar uz prethodno mišljenje Nacionalnog vijeća. 1. FINANCIRANJE IZ PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE Prijedlog proračunskih sredstava i njihova raspodjela Članak 209. Ministar nadležan za područje znanosti i visokog obrazovanja (dalje u tekstu; ministar) utvrđuje i Vladi Republike

Hrvatske podnosi konačan prijedlog proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje, uzimajući u obzir kriterije i prijedloge Nacionalnog vijeća.

Članak 210. (1) Nacionalno vijeće posebnim „Naputkom o utvrđivanju kriterija za raspodjelu proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje“ (dalje u tekstu Naputak), utvrđuje kriterije za raspodjelu proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje, na temelju prijedloga Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja u skladu s člankom 10., t. 11. i t. 18. i člankom 16. ovog Zakona. Naputak kao svoj sastavni dio može uključivati i međusobno usklađene kriterije institucijskog, programskog i drugih modela temeljnog, varijabilnog i stimulativnog proračunskog financiranja visokog obrazovanja i znanosti. Kriteriji mogu uključivati pokazatelje i odnose; broja nastavnika i studenta, raspoložive površine, znanstveno-istraživačke i znanstveno-nastavne izvrsnosti te umjetničko-nastavne izvrsnosti i druge relevantne pokazatelje iz Mreže visokih učilišta i Mreže javnih instituta, izvještaja matičnih odbora o izborima u znanstvena i umjetnička zvanja, dokumentacije akreditacijskih postupaka AZVO, izvještaja i ocjene znanstvenih projekata Hrvatske zaklade za znanost i drugih službenih izvora.

(2) U skladu s kriterijima iz stavka 1. ovog članka ministar prikuplja prijedloge proračuna za financiranje znanosti i visokog obrazovanja na temelju prikupljenih prijedloga proračuna znanstvenih organizacija, sveučilišta, veleučilišta i visokih škola, u skladu s propisima kojima se planiraju i izvršavaju proračunska sredstva iz državnog proračuna te sačinjava početni prijedlog proračuna. Ako se uvodi posebno institucijsko, programsko ili neki drugi oblik varijabilnog, stimulativnog ili drukčijeg proračunskog financiranja na temelju kojih se donose posebne odluke Vlade ili ministra, ono mora biti transparentno prikazano dodatnim sredstvima, planiranim na temelju javnog poziva, u prijedlogu proračuna. Tako izrađeni početni prijedlog ministar dostavlja Savjetu za financiranje znanosti i visokog obrazovanja. Odluke o prijedlogu raspodjele proračunskih sredstava

Članak 211. Savjet za financiranje znanosti i visokog obrazovanja, uzimajući u obzir Naputak iz stavka 1. članka 210. razmatra početni prijedlog proračuna te ga sa svojim mišljenjem dostavlja Nacionalnom vijeću. Nacionalno vijeće donosi „Objedinjenu odluku o prijedlogu raspodjele proračunskih sredstava“ (dalje u tekstu; Objedinjena odluka) i dostavlja je ministru. Objedinjena odluka sastoji se od; Odluke o prijedlogu financiranja institucija visokog obrazovanja i znanosti i Odluke o prijedlogu financiranja znanstvenih istraživanja i znanstveno-istraživačke infrastrukture.

Članak 212. (1) Odluka o prijedlogu financiranja institucija visokog obrazovanja i znanosti obuhvaća ukupna sredstva za temeljno, varijabilno i stimulativno financiranje pojedinih sveučilišta, veleučilišta, visokih škola, znanstvenih instituta i drugih znanstvenih organizacija.

(2) Prijedlog ukupnih sredstava temeljnog institucijskog financiranja za pojedina sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene institute i druge znanstvene organizacije sastoji se od: 1. sredstva za plaće zaposlenih prema Kolektivnom ugovoru i Pravilniku o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, a koji za zaposlene u znanstveno-nastavnim zvanjima naznačuje dio za znanstvenu i dio za nastavnu komponentu plaće prema nastavnim zvanjima, 2.

sredstva za razvoj ljudskih potencijala u skladu sa zahtjevima i kriterijima osiguranja kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, 3. sredstva za troškove održavanja prostora, opreme i programa (3) Prijedlog ukupnih sredstava varijabilnog institucijskog ili programskog financiranja za sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene institute i druge znanstvene organizacije sastoji se od: 1. sredstava nagrađivanja nastavne izvrsnosti i inovativnosti, prema kriterijima i prijedlogu HPBP u skladu s člankom 10. t. 24. i člankom 18. ovog Zakona uz uvažavanje rezultata anonimnih studentskih anketa o kvaliteti nastave i nastavnika, 2. sredstva za nagrađivanje znanstveno istraživačke i umjetničke izvrsnosti, prema kriterijima i prijedlogu Savjeta HIP-a u skladu s člankom 10. t. 25. i člankom 19. ovog Zakona, 3. sredstva za nagrađivanje registriranih i nagrađivanih inovacija, prema kriterijima i prijedlogu VTI u skladu s člankom 10. t. 26. i člankom 20. ovog Zakona (4) Prijedlog ukupnih sredstava stimulativnog institucijskog ili programskog financiranja za sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene institute i druge znanstvene organizacije koji obuhvaća: (1) sredstva za poticanje studentske mentorske stručne prakse i pripremu mentora stručne prakse, prema kriterijima i prijedlogu HPBP, u skladu s člankom 10. točkom 24. i člankom 18. ovog Zakona, (2) sredstva za poticanje i provođenje mentorske nastave, prema kriterijima i prijedlogu HPBP, u skladu s člankom 10. točkom 24. i člankom 18. ovog Zakona, (3) sredstva za poticanje i provođenje višjejezične nastave, prema kriterijima i prijedlogu HPBP, u skladu s člankom 10. t. 24. i člankom 18. ovog Zakona, (4) sredstva za pripremu i prijavu projekata i programa fondova EU, Europskog istraživačkog prostora (ERA), Europskog istraživačkog savjeta (ERC), temeljem javnog poziva, prema kriterijima i prijedlogu Savjeta HIP-a, u skladu s člankom 10. točkom 25. i člankom 19. ovog Zakona, (5) sredstva za pripremu i prijavu inovacija, patenata i zaštite intelektualnog vlasništva prema kriterijima i prijedlogu VTI u skladu s člankom 10. točkom 26. i člankom 20. ovog Zakona. Članak 213. (1) Odluka o prijedlogu financiranja znanstvenih istraživanja i znanstveno-istraživačke infrastrukture obuhvaća prijedlog dodjele sredstava za nabavku, održavanje i nediskriminacijsko korištenje nacionalne krupne znanstvene opreme, znanstveno-istraživačku aktivnosti i projekte, projekte Hrvatske zaklade za znanost, znanstveno nakladništvo i popularizaciju znanosti, financiranje rada Nacionalnog vijeća i njegovih tijela. (2) Prijedlog dodjele sredstava za financiranje znanstvenih istraživanja i znanstveno-istraživačke infrastrukture sastoji se od: 1. sredstava za ulaganje u stratešku znanstveno istraživačku infrastrukturu i nabavku nacionalne krupne znanstveno-istraživačke opreme prema kriterijima i prijedlogu HSFI, u skladu s člankom 10. točkom 23. i člankom 17. točkama 1. 2. ovog Zakona, 2. sredstava za uspostavu, održavanje i redovito funkcioniranje modela nediskriminirajućeg, dostupnog korištenja krupne znanstvene opreme članovima hrvatske znanstvene zajednice i istraživačima, bez obzira na njenu fizičku lokaciju, prema kriterijima i prijedlogu HSFI, u skladu s člankom 10. t. 23. i člankom 17. točkama 3. 4. ovog Zakona, 3. sredstava za uspostavu, održavanje i redovito funkcioniranje otvorene platforme Hrvatskog istraživačkog prostora prema prijedlogu i kriterijima Savjeta HIP-a, u skladu s člankom 10. točkom 25. i

člankom 19. ovog Zakona (3) Prijedlog dodjele sredstava za znanstveno-istraživačku aktivnost i projekte Hrvatske zaklade za znanost sastoji se od: 1. sredstava za znanstveno istraživačku aktivnost i projekte znanstvenih centara izvrsnosti, kolaborativne znanstveno-tehnološke multidisciplinarne i međusveučilišne programe i projekte povezane s društvenim i gospodarskim partnerima, prema zajedničkom prijedlogu i kriterijima HSFII, Savjeta HIP-a i VTI, u skladu s člancima 10., 17., 19., i 20. ovog Zakona, 2. sredstava za financiranje znanstvenih projekata, Hrvatske zaklade za znanost, prema kriterijima i prijedlogu Upravnog odbora zaklade u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj zakladi za znanost i s člankom 10. točkom 21. ovog Zakona. (4) Prijedlog sredstava za financiranje znanstvenog nakladništva, znanstvenih časopisa, publikacija radova s međunarodnih znanstvenih konferencija organiziranih u Hrvatskoj, prema kriterijima i prijedlogu Povjerenstva za znanstveno-izdavačku djelatnost, u skladu s člankom 10 točkom 27. i člankom 21. ovoga Zakona, (5) Prijedlog dodjele sredstva za financiranje rada Nacionalnog vijeća i njegovih tijela, Agencije i drugih tijela. (6) U prijedlogu proračuna ministar je dužan predvidjeti sredstva potrebna za projicirano napredovanje znanstvenika i nastavnika, te obnove i rasta ljudskih potencijala, na temelju planova znanstvenih organizacija i sveučilišta i u skladu s člankom 208. ovog Zakona. Financiranje visokih učilišta Članak 214. (1) Javna sveučilišta, veleučilišta i visoke škole financiraju se iz državnog proračuna uzimajući u obzir utvrđene kapacitete pojedinoga visokog učilišta, troškove pojedinih studija te ocjenu o njihovoj kvaliteti na temelju vrednovanja iz ovog Zakona. (2) Iz državnog proračuna mogu se financirati i privatna visoka učilišta, na temelju prethodno sklopljenog ugovora, pod uvjetom da: 1. obavljaju djelatnost u kojoj društvene potrebe nadilaze raspoložive mogućnosti javnih visokih učilišta ili je njihova djelatnost od posebnoga državnog interesa, 2. ispunjavaju uvjete propisane Zakonom, 3. udovoljavaju kriterijima i prioritetima koje zajednički utvrđuje Nacionalno vijeće, uzimajući u obzir raspoloživa sredstva i kvalitetu tih učilišta. (3) Sredstva iz državnog proračuna namijenjena sveučilištima, veleučilištima i visokim školama doznaju se korisnicima u ukupnom iznosu, a korisnici ih svojim financijskim planom raspoređuju za pojedine namjene, u skladu sa statutom i drugim općim aktima; 1. financijski plan sveučilišta donosi senat na prijedlog rektora, 2. financijski plan sastavnice/fakulteta kod funkcionalno integriranog sveučilišta donosi stručno/fakultetsko vijeće na prijedlog dekana, 3. financijski plan sveučilišnog odjela kod institucionalno integriranog sveučilišta donosi stručno vijeće na prijedlog pročelnika sveučilišnog odjela, 4. financijski plan veleučilišta i visoke škole donosi stručno vijeće na prijedlog dekana. (4) Sastavnice sveučilišta dio vlastitih prihoda iz članka 208. stavka 1. točka 6. ovoga Zakona izdvajaju u proračun sveučilišta za kapitalna ulaganja i razvojne programe, te druge zajedničke fondove/aktivnosti, u skladu s općim aktima sveučilišta. Financiranje javnih znanstvenih instituta Članak 215. (1) Financijski plan javnog znanstvenog instituta predlaže ravnatelj. Odluku o financijskom planu donosi upravno vijeće na temelju prethodne suglasnosti ministra. (2) Djelatnost javnih znanstvenih instituta financira se sredstvima državnog proračuna Republike Hrvatske. (3) Uz suglasnost ugovornih strana dio djelatnosti instituta može se financirati i u skladu s posebnim ugovorima

sklopljenima između Ministarstva i instituta na temelju kriterija i postupaka propisanih člankom 213. ovog Zakona. (B) 2. PLAĆE I PRIMANJA ZAPOSLENIKA I VANJSKIH SURADNIKA U SUSTAVU ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA Plaća Članak 216. Plaće sudionika u znanosti i visokom obrazovanju isplaćene iz državnog proračuna Republike Hrvatske utvrđuju se kolektivnim ugovorom u skladu sa Zakonom. Dodatak na plaću, ugovori o djelu i autorski ugovori Članak 217. Iz namjenskih prihoda definiranih u članku 208. stavku 1. točkama 3. i 4. i vlastitih prihoda definiranih u članku 209. stavku 1. točkama 5., 6., 7., 8., 10. ovoga Zakona može se isplatiti zaposlenicima i vanjskim suradnicima visokih učilišta, znanstvenih javnih instituta i drugih znanstvenih organizacija za: 1. rad na temelju ugovora o djelu u skladu s propisom kojim se uređuju obvezni odnosi, 2. rad na temelju ugovora o autorskom djelu kada rezultat zaposlenika ima obilježja autorskog djela, u skladu s posebnim propisom kojim se uređuju autorska prava i srodna prava. Članak 218. Iz namjenskih prihoda definiranih u članku 208. stavku 1. točkama 3. i 4. ovog Zakona, može se po programu odnosno projektu, voditeljima isplatiti dodatak na plaću u maksimalnom iznosu do 100 %, te ključnim suradnicima programa odnosno projekta definiranim u odgovarajućem ugovoru ili odluci o imenovanju projektnog tima, dodatak na plaću u maksimalnom iznosu od 50 %, u odnosu na plaću koju bi zaposlenik ostvarivao obavljajući poslove svog radnog mjesta (bez obzira na izvor financiranja), a radi obavljanja aktivnosti vezanih uz provedbu programa odnosno projekta. Isplata mora biti utemeljena na objektivnim kriterijima koji se općenito primjenjuju u ustanovi u skladu s općim aktom, koje uvećanje se obračunava i isplaćuje za radno vrijeme na poslovima programa odnosno projekta, i mora biti u skladu s pravilima i obvezama projekta. Članak 219. (1) Zaposlenici znanstvene i znanstveno nastavne organizacije ili ustanove, ako su voditelji ili ključni suradnici međunarodnog kompetitivnog znanstveno-istraživačkog programa ili projekta, ili znanstvenog programa ili projekta s inozemnim izvorom financiranja, ili istraživačko-razvojnog projekta kojeg financiraju gospodarski subjekti, definirani u odgovarajućem ugovoru ili odluci o imenovanju projektnog tima, mogu za vrijeme trajanja znanstvenog programa ili projekta, ili istraživačko-razvojnog projekta, sporazumno izmijeniti odredbe postojećeg ugovora o radu tako da je dio radnog vremena plaćen iz istog izvora iz kojeg je bio plaćen prije dobivanja programa ili projekta, dok bi za ostatak radnog vremena isplata plaće bila iz sredstava programa ili projekta, ako je takva promjena ugovora o radu u skladu s pravilima programa ili projekta i općim aktima organizacije ili ustanove. (2) U slučaju promjene ugovora o radu u skladu sa stavkom 1. ovog članka, satnica rada za radno vrijeme rada na međunarodnom kompetitivnom znanstveno-istraživačkom programu ili projektu, ili znanstvenom programu ili projektu s inozemnim izvorom financiranja, ili istraživačko-razvojnog projektu kojeg financiraju gospodarski subjekti, mora biti u skladu s pravilima programa ili projekta i može iznositi do 400 % u odnosu na satnicu rada koju bi zaposlenik ostvarivao obavljajući poslove svog radnog mjesta (bez obzira na izvor financiranja). (3) Ako je za stjecanje određenih prava prema odredbama ovog članka važno prethodno trajanje radnog odnosa u znanstvenoj ili znanstveno-nastavnoj organizaciji ili

ustanovi, razdoblje rada u nepunom radnom vremenu smatrat će se radom u punom radnom vremenu. (4) Promjena ugovora o radu iz stavka 1. ovog članka za znanstvenika ne utječe na rokove za izbor ili reizbor u znanstveno-nastavno zvanje i znanstveno radno mjesto. Ugovor o radu na nepuno radno vrijeme za programske odnosno projektne aktivnosti Članak 220. (1) Iz vlastitih prihoda definiranih u članku 208. stavku 1. točkama 5., 6., 7., 8., 9. ovoga Zakona može se isplatiti zaposlenicima dodatak na plaću u maksimalnom kumulativnom iznosu do 30 % u odnosu na plaću koju bi zaposlenik ostvarivao obavljajući poslove svog radnog mjesta (bez obzira na izvor financiranja) ako je isplata utemeljena na objektivnim kriterijima propisanim općim aktom visokog učilišta ili javnog znanstvenog instituta koji uređuje isplatu dodatka na plaću. (2) Kriteriji propisani općim aktom iz stavka 1. ovoga članka, koji uređuju isplatu dodatka na plaću moraju biti utemeljeni na nastavnom i/ili znanstvenom radu zaposlenika. (3) Ispunjenost kriterija provjerava čelnik institucije za svakog zaposlenika za iduću akademsku ili kalendarsku godinu na temelju rada u prethodnoj akademskoj ili kalendarskoj godini. (4) Dodatak na plaću iz st. 1. ovog članka i dodatak na plaću iz članka 218. ovog Zakona te plaćanje prekovremenog rada sukladno kolektivnom ugovoru, međusobno se ne isključuju. 3.

FINANCIRANJE MJERAMA POTPORE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA Cilj mjera potpore istraživanju i razvoju

Članak 221. (1) Mjerama potpore istraživanju i razvoju cilj je povećanje ulaganja, osobito privatnog sektora, u istraživanje i razvoj, povećanje broja poduzetnika i drugih subjekata koji ulažu u istraživanje i razvoj te poticanje suradnje poduzetnika i drugih subjekata s organizacijama za znanstveno-istraživački rad i širenje znanja. (2) Mjere potpore istraživanju i razvoju dio su cjelovitog hrvatskog sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja za čiji se razvoj i kvalitetu kao najviše, od Hrvatskog sabora imenovano, stručno tijelo brine Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj u skladu s člankom 10. ovoga Zakona. Uvjeti za dodjeljivanje državne potpore

Članak 222. Uvjeti za dodjeljivanje državne potpore za istraživačko-razvojne projekte, nadležnosti tijela Republike Hrvatske u pogledu dodjele državnih potpora za istraživačko-razvojne projekte, postupak utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za ostvarivanje prava, vođenje evidencija i izvještavanje te druga pitanja vezana uz ostvarivanje prava na potpore za istraživačko-razvojne projekte, regulirane su posebnim zakonom koji uređuje državne potpore za istraživačko-razvojne projekte i na njemu temeljenim propisima i aktima. Uloga Nacionalnog vijeća

Članak 223. Osiguranje usklađenosti razvoja i politika visokog obrazovanja, znanstvenih istraživanja kojima pripadaju i mjere državne potpore istraživanja i razvoja i tehnološkog razvoja, obveza je i odgovornost Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj. Nacionalno vijeće u skladu s člankom 10. točkom 23. i člankom 20. ovog Zakona, imenuje VTI za Znanstveno-stručni savjet davatelja državne potpore za istraživačko-razvojne projekte odnosno provedbenog tijela kojemu ministarstvo nadležno za gospodarstvo, poduzetništvo i obrt kao davatelj potpore, povjerava pojedine aktivnosti u postupku davanja potpore u skladu sa zakonom koji uređuje državne potpore za istraživačko-znanstvene projekte. Uloga Znanstveno-stručnog savjeta

Članak 224. (1) Znanstveno-stručni

savjet prati i potiče razvoj istraživanja i razvoja osobito povezivanje znanstvenih organizacija i privatnih poduzetnika te drugih subjekata. U cilju osiguranja cjelovitosti i konzistentnosti nacionalnog sustava znanstvenih istraživanja i tehnološkog razvoja, rasta konkurentnosti hrvatskih gospodarskih subjekata putem inovacija i temeljnih, primijenjenih industrijskih i eksperimentalnih istraživanja Znanstveno-stručni savjet:

1. razmatra i daje prethodno mišljenje o godišnjem izvješću provedbenog tijela iz članka 5. Zakona o državnoj potpori za razvojno istraživačke projekte (Narodne novine br. 64/18). Obavezno mišljenje sastavni je dio godišnjeg izvješća koje podnosi Provedbeno tijelo o provedenim postupcima dodjele državnih potpora za istraživanje i razvoj. 2. razmatra i daje prethodno mišljenje o godišnjem planu rada i godišnjem financijskom planu provedbenog tijela iz članka 5. Zakona o državnoj potpori za razvojno istraživačke projekte (Narodne novine br. 64/18). Obavezno mišljenje sastavni je dio godišnjeg plana rada i godišnjeg financijskog poticanja istraživanja i razvoja davatelja potpore odnosno njegovog provedbenog tijela.

Pribavljanje obvezujućih prethodnih mišljenja Članak 225. Davatelj potpore odnosno provedbeno tijelo ugradit će odredbu o pribavljanju prethodnih mišljenja Znanstveno-stručnog savjeta iz članka 223. ovog Zakona u odgovarajuće akte davatelja potpore odnosno provedbenog tijela u roku od 60 dana od donošenja ovog zakona. Ovlašt Nacionalnog vijeća Članak 226. U svrhu analize, praćenja i poticanja ulaganja u istraživanje i razvoj, kao sastavnog dijela hrvatskog sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja, Nacionalno vijeće ima pravo tražiti podatke o svim dodijeljenim državnim potporama od ministarstva davatelja potpore, provedbenog tijela kojeg odredi davatelj potpore, korisnika potpore i ministarstva nadležnog za financije, u skladu sa zakonom koji uređuje državne potpore za istraživačko-znanstvene projekte.

VIII. ETIKA U ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

Etičnost u znanosti i visokom obrazovanju Članak 227. (1) Etičnost je jedna od najviših vrijednosti u visokom obrazovanju i znanosti i uvjet njihova optimalnog funkcioniranja, pa je treba trajno osnaživati i štiti. (2) U cilju promicanja etičnosti, svako visoko učilište i znanstveni institut dužni su ustrojiti dva etička povjerenstva: etičko povjerenstvo za znanstvena istraživanja i etičko povjerenstvo za zaštitu akademske čestitosti. (3) Etičko povjerenstvo za znanstvena istraživanja razmatra zahtjeve za odobravanjem protokola istraživanja uključenih u završne, diplomske i doktorske radove te nacрте znanstvenih projekata koji uključuju istraživanja na ljudima, životinjama, odnosno osjetljivim podacima. (4) Etičko povjerenstvo za zaštitu akademske čestitosti razmatra prijave kršenja Etičkog kodeksa kojega donosi Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju. (5) Sastav etičkih povjerenstava visokih učilišta, njihov izbor i način rada uređuju visoka učilišta svojim općim aktom, s tim da u svakom povjerenstvu treba biti najmanje jedan član koji nije zaposlenik institucije pri kojoj povjerenstvo djeluje te jedan student. Odlučivanje etičkih povjerenstava i pravna zaštita Članak 228. (1) Etička povjerenstva donose zaključke protiv kojih se može izjaviti prigovor odgovarajućem etičkom povjerenstvu sveučilišta odnosno Odboru za etiku u znanosti i visokom obrazovanju za znanstvene institute. (2) Integrirana

sveučilišta dužna su ustrojiti Žalbeno etičko povjerenstvo. (3) Odluka po žalbi je konačna. (4) Konačni zaključak etičkog povjerenstva za zaštitu akademske čestitosti institucije o eventualnom kršenju etičkog kodeksa povjerenstvo dostavlja čelniku institucije koji je dužan reagirati u skladu s nadležnim pravilnikom o stegovnoj odgovornosti institucije odnosno matičnog sveučilišta. Odbor za etiku, etički kodeks i etička povjerenstva Članak 229. (1) Nacionalno vijeće imenuje Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju (u daljnjem tekstu: Odbor) koji ima 9 članova, od kojih su četiri iz reda znanstvenika sa znanstvenih instituta, a pet iz reda sveučilišnih profesora. (2) Mandat članova Odbora je četiri godine. Nacionalno vijeće izabire članove Odbora na temelju javnog poziva upućenog zainteresiranoj javnosti da u roku od mjesec dana od objave poziva istakne prikladne kandidate za članove Odbora. (3) Članovi Odbora ne mogu biti rektori, prorektori, dekani, prodekani, ravnatelji te članovi Nacionalnog vijeća, predsjednik, potpredsjednici, glavni tajnik i voditelji zavoda HAZU. (4) Odbor ima predsjednika i zamjenika predsjednika, koje članovi Odbora biraju između sebe. (5) Primarna zadaća Odbora je promicanje etičkih načela i vrijednosti u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnim odnosima i u odnosima prema javnosti, te u primjeni suvremenih tehnologija i u zaštiti okoliša. (6) Odbor donosi etički kodeks kojim utvrđuje etička načela u visokom obrazovanju, znanstvenom radu, objavljivanju rezultata, odnosima među znanstvenicima, nastavnicima i drugim sudionicima u znanstvenom i obrazovnom procesu, postupcima i radnjama vezanim za tržišno natjecanje, te odnosu prema javnosti i sredstvima javnog priopćavanja. (7) Odbor donosi poslovnik o radu. (7) Odbor radi na sjednicama. Odbor donosi svoje načelne stavove u obliku preporuka, prijedloga ili primjedbi, većinom glasova. Članovi Odbora mogu izdvojiti mišljenje. (8) Odbor može Nacionalnom vijeću predložiti pokretanje postupka oduzimanja znanstvenog zvanja pred odgovarajućim matičnim odborom, a postupak se pokreće i vodi u skladu s člankom 102. ovog Zakona. (9) Odbor rješava žalbe protiv odluka etičkih povjerenstava znanstvenih instituta. (10). Izvješće o radu Odbora dio je godišnjeg izvješća o radu Nacionalnog vijeća. IX. NADZOR Nadzor nad zakonitošću Članak 230. (1) Upravni nadzor nad zakonitošću rada i općih akata visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija provodi Ministarstvo. (2) Nadzor iz stavka 1. ovog članka provodi se na način koji ne narušava autonomiju sveučilišta i ne ometa redoviti rad visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija. (3) Na temelju rezultata nadzora Ministarstvo može obustaviti izvršenje nezakonitih odluka i radnji visokih učilišta i znanstvenih organizacija. (4) Visoka učilišta dužna su dostaviti svu zatraženu dokumentaciju u postupku upravnog nadzora. Posebne ovlasti Ministarstva Članak 231. Posebne zadaće Ministarstva su : (1) predlaganje Vladi RH podzakonskih propisa iz oblasti znanosti, visokog obrazovanja, tehnološkog razvoja i inovacijskog sustava uz prethodno mišljenje Nacionalnog vijeća, (2) donošenje pravilnika, odluka, naputaka i drugih akata, (3) uspostava, vođenje i izrada evidencija, registara, upisnika i stručnih analiza kao što su: 1. vođenje sustava državnih stipendija te umrežavanje i koordinacija cjelokupnog sustava stipendija iz javnih izvora, donošenje odgovarajućih pravilnika, 2. izrada godišnje i srednjoročne analize upisa

i upisnih kvota prema naputcima i obrascu Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, 3. izrada godišnje i srednjoročne analize uspješnosti završetka studija prema naputcima i obrascu Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, 4. uspostava evidencije studenata hrvatske dijasporu na hrvatskim sveučilištima, 5. uspostava obrazaca i vođenje godišnje evidencije nadarenih i nagrađivanih izvrsnih studenata na temelju prijedloga institucija sveučilišnog i veleučilišnog obrazovanja, 6. uspostava i vođenje godišnje evidencije ulaganja u objekte i programe studentskog standarda, 7. vođenje upisnika znanstvenika, znanstveno-obrazovnih institucija i studijskih programa visokog obrazovanja, 8. uspostava godišnje evidencije 10 % najuspješnijih znanstvenih suradnika, viših znanstvenih suradnika, znanstvenih savjetnika i znanstvenih savjetnika na prijedlog matičnih odbora, 9. uspostava godišnje evidencije 10 % (prema studentskim anketama) najbolje ocijenjenih docenata, izvanrednih profesora, redovnih profesora i redovnih profesora u trajnom zvanju na prijedlog senata sveučilišta temeljenih na anketama studenata i drugim dokumentima, 10. uspostava i vođenje godišnje evidencije praćenja karijera hrvatskih znanstvenika u inozemstvu koji su diplomirali/doktorirali na hrvatskim sveučilištima, 11. vođenje registra krupne znanstvene opreme i znanstvene infrastrukture prema kriterijima Nacionalnog vijeća, 12. provođenje postupaka natječaja nabave kapitalne opreme i znanstvene infrastrukture, na temelju prijedloga Nacionalnog vijeća, 13. upravljanje krupnim investicijskim projektima u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, 14. izrada analitičkih podloga za sklapanje bilateralnih i multilateralnih ugovora o međunarodnoj suradnji u području znanosti i visokog obrazovanja, 15. izrada analiza i procjena učinaka sklapanja kolektivnih ugovora u području znanosti i visokog obrazovanja.

X. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 232. (1) Novčanom kaznom od 30.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. obavlja izbor u znanstvena, znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, suradnička ili nastavna zvanja a da za to nema ovlasti (članak 97. stavak 1., članak 183. stavak 1. i članak 197. stavak 1. i 2.),
2. izabere u znanstveno, znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko ili nastavno zvanje osobu za koju zna ili mora znati da ne ispunjava uvjete za izbor ili izbor obavi ne poštujući postupak izbora predviđen ovim Zakonom (članci 98., 186. i 197.),
3. ne otkáže ugovor o radu osobi izabranoj u znanstveno, znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko ili nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto u slučajevima kada ovaj Zakon predviđa otkazivanje ugovora o radu zbog neispunjavanja uvjeta za reizbor ili napredovanje ili ako ne poštuje odredbe ovoga Zakona o prestanku ugovora o radu radi navršenja određene dobi i mirovinskog staža ili radu izvan znanstvene organizacije ili visokog učilišta (članak 109. stavak 4., članak 112. stavak 4., članak 115. stavak 2., članak 188. stavci 6. i 7., članak 193. stavak 3., članak 196. stavak 3., članak 201. stavci 4. i 5., članak 204. stavak 2.)
4. obavi izbor u znanstveno, znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko ili nastavno zvanje, odnosno izbor na odgovarajuće radno mjesto bez natječaja ako je ovim Zakonom predviđeno da će se izbor obaviti na temelju natječaja (članak 67. stavak 3., članak 85. stavak 1., članak 105. stavak 2., članak 111. stavak 1. i 3., članak 183. stavak

2., članak 186. stavak 2., članak 195. stavci 1. i 7., članak 201. stavak 1.), 5. suprotno članku 119. ovoga Zakona koristi naziv sveučilište, fakultet, umjetnička akademija, odnosno riječ »akademija« uz naziv područja umjetnosti te veleučilište i visoka škola, ili drugi naziv koji sadrži neki od tih pojmova, 6. započne obavljanje znanstvene djelatnosti ili djelatnosti visokog obrazovanja bez dopusnice ili tu djelatnost obavlja bez dopusnice kad je ona za obavljanje djelatnosti potrebna prema odredbama ovoga Zakona ili djelatnost obavlja na način koji nije predviđen dopusnicom, 7. svojim statutom ne predvidi tijela upravljanja ili njihov sastav kako je to predviđeno ovim Zakonom, 8. upiše studente na studij ili u višu godinu studija, a da za to nisu ispunjeni uvjeti predviđeni ovim Zakonom i općim aktom visokog učilišta (članak 161.), 9. izdaje isprave o studiju suprotno članku 168. ovoga Zakona ili studentu ne izda ispravu o studiju iako su za to ispunjeni, ovim Zakonom i općim aktima visokog učilišta, predviđeni uvjeti, 10. ne vodi evidencije o studentima (članak 183.), 11. ne postupi u skladu s člankom 230. stavkom 4. ovoga Zakona. (2) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka fizička osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi. (3) Za prekršaje iz ovoga članka ovlašteni podnositelj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka je ministar ili osoba koju on ovlasti. (4) Osobi koja je počinitelj prekršaja iz stavka 1. i 2. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti fizičkoj osobi i odgovornoj osobi u pravnoj osobi, odnosno zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti pravnoj osobi, u trajanju od 3 mjeseca do godine dana. Članak 233. (1) Novčanom kaznom od 10.000 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u znanstvenoj organizaciji odnosno visokom učilištu ako: 1. znanstvena organizacija ne donese opći akt u skladu s odredbom članka 105. stavka 3. ovog Zakona, 2. sveučilište i sastavnica ne donesu opći akt u skladu s odredbom članka 188. stavka 4. ovog Zakona, 3. sveučilište i sastavnica ne donesu opći akt iz članka 195. stavka 6. ovog Zakona, (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka odgovorna pravna osoba kaznit će se novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 kuna. XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE Okončanje započelih postupaka Članak 234. (1) Postupci izbora u znanstvena zvanja, postupci izbora na znanstveno-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta, znanstvena radna mjesta te odgovarajući reizbori započeti do dana stupanja na snagu ovog Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 123/03., 105/04., 174/04., 2/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/07., 45/09., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 60/15. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 131/17. – Uredba Vlade Republike Hrvatske). (2) Postupci reakreditacije visokih učilišta, znanstvenih organizacija i studijskih programa započeti do dana stupanja na snagu ovog Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o osiguravanju kvalitete o znanosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 45/09.). (3) Postupci inicijalne akreditacije visokih učilišta pokrenuti na temelju Zakona o osiguravanju kvalitete o znanosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 45/09.), a koji nisu okončani do stupanja na snagu ovog Zakona, dovršit će se prema odredbama ovog Zakona. (4) Ispunjavanje uvjeta usklađenosti studijskog programa

s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra HKO-a iz članka 19. stavka 1., članka 25. stavka 1., članka 30. stavka 1. i članka 43. stavka 1. ovog Zakona u postupcima akreditacije i reakreditacije utvrđivat će se samo u slučaju ako je takav standard utvrđen i upisan u Registar HKO-a. Nastavak rada Agencije Članak 235. Agencija za znanost i visoko obrazovanje osnovana Zakonom o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 45/09.) nastavlja s radom u skladu s odredbama ovog Zakona. Mreža visokih učilišta i mreža javnih znanstvenih instituta Članak 236. (1) Mrežu visokih učilišta i studijskih programa i Mrežu javnih znanstvenih instituta Nacionalno vijeće će donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona. (2) Do dana stupanja na snagu Mreže visokih učilišta i studijskih programa iz stavka 1. ovog članka primjenjivat će se Mreža visokih učilišta i studijskih programa donesena na temelju Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 45/09.) u dijelu u kojem nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona. Mandat čelnika visokih učilišta i znanstvenih organizacija Članak 237. Nakon stupanja na snagu ovog Zakona rektor, prorektori, dekan, prodekani, čelnici ustrojbenih jedinica sveučilišta, ravnatelji znanstvenih instituta i članovi upravnih vijeća znanstvenih instituta ostaju na svojim dužnostima do isteka mandata na koji su imenovani. Mandat članova tijela Agencije Članak 238. Nakon stupanja na snagu ovog Zakona predsjednik i članovi Upravnog vijeća, ravnatelj, predsjednik i članovi Akreditacijskog savjeta ostaju na svojim dužnostima do isteka mandata na koji su imenovani. Usklađenje Statuta Agencije Članak 239. Upravno vijeće dužno je uskladiti Statut Agencije s odredbama ovog Zakona i zatražiti suglasnost Nacionalnog vijeća na Statut Agencije najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona. Donošenje pravilnika i drugih akata Članak 240. (1) Ministar će pravilnike iz članka 32. stavka 9., članka 80. stavka 3., članka 143. stavka 2., članka 168. stavka 7., članka 171., članka 183. stavka 8., članka 194. stavka 2. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu. (2) Nacionalno vijeće će pravilnike iz članka 10. stavka 2., 4. i 5., članka 15. stavka 4., članka 32. stavka 9. i članka 94. stavka 1. donijeti u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu. (3) Akreditacijski savjet će pravilnike iz članka 49. stavak 4., članka 51. i članka 66. ovog Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu te će standarde iz članka 47. Ovoga Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od njegovog stupanja na snagu. (4) Rektorski zbor će pravilnike iz članka 206. stavka 4. ovog Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu. (5) Vijeće javnih znanstvenih instituta će pravilnike iz članka 88. stavka 4. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca i uputiti ih na suglasnost Nacionalnom vijeću, a pravilnike iz članka 207. stavka 4. ovog Zakona donijeti će u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu (5) Visoka učilišta će donijeti pravilnike iz članka 132. stavka 2. i članka 167. stavaka 11. i 14. ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu. (6) Znanstvene organizacije će opći akt iz članka 105. stavka 3. ovoga Zakona donijeti u toku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu. (7) Sveučilišta i visoka učilišta će opće akte iz članka 188. stavka 4. i članka 194. stavka 6.

ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu. (8) Visoka učilišta i znanstveni instituti će svoje statute i druge opće akte uskladiti s odredbama ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu. Prestanak važenja dosadašnjih propisa Članak 241. (1) Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaju važiti: - Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 123/2003., 105/2004., 174/2004., 2/2007. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/2007., 45/2009., 63/2011., 94/2013., 139/2013., 101/2014. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 60/2015. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 131/2017. – Uredba Vlade Republike Hrvatske), - Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 45/2009.), - Zakon o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama (»Narodne novine«, broj 71/2007.), - Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju (Narodne novine, broj 107/2007. i 118/2012.), - Dio III. (članci 9. – 16.) Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (Narodne novine, broj 158/2003, 198/2003, 138/2006 i 45/2011).

(2) Pravilnici i drugi propisi doneseni na temelju zakona iz stavka 1. ovoga članka ostaju na snazi do donošenja pravilnika i drugih akata iz članka 239. ovog Zakon i primjenjuju se osim ako nisu u suprotnosti s odredbama ovog Zakona. Izmjena i dopuna drugih zakona Članak 242. (1) U Zakonu o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte (»Narodne novine«, broj 64/2018) dodaje se novi članak 16.a koji glasi: "Državne potpore za istraživačko-razvojne projekte u sustavima znanosti i visokog obrazovanja dodjeljuju se uz prethodno obvezujuće stručno mišljenje Vijeća za tehnologiju i inovacije iz članka 20. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju." (2) U Zakonu o Hrvatskoj zakladi za znanost (»Narodne novine«, broj 117/2001, 45/2009, 92/2010, 78/2012) u stavku 2. članka 5. riječi "Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske" zamjenjuju se riječima "Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj", a riječi "Vlada Republike Hrvatske" zamjenjuju se riječima "Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj". Stupanje na snagu Članak 243. Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu osmog dana od dana objave. Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj donijelo je na sjednici, održanoj 21. prosinca 2020., Odluku o imenovanju Stručnog povjerenstva za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja (Klasa: 030-02/21-02/0002; Urbroj: 355-08-21-0001). Povjerenstvo je imenovano u reprezentativnom sastavu tako da je 28 njegovih članova pokrilo gotovo sve segmente sustava znanosti i visokog obrazovanja. U Odluci je precizno utvrđen zadatak Povjerenstva: „Zadatak Povjerenstva je provesti stručnu analizu postojećih zakona i pravilnika koji reguliraju sustav znanosti i visokog obrazovanja, podnijeti Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj rezultate analize, te mu predložiti rješenja za poboljšanje i unaprjeđenje sustava na temelju Polazišta za strukturnu reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja usvojenih na sjednici Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj.“ U ovom važnom programskom dokumentu Nacionalnog vijeća za znanost, visoko o obrazovanje i tehnološki razvoj, na koji

se poziva predmetna Odluka, formulirani su načelni stavovi kao koncepcijska podloga i polazište za strukturnu reformu sustava, kao i za realizaciju ciljeva hrvatske „Nacionalne razvojne strategije 2030“, poglavito prioritetne politike razvoja znanosti i tehnologije, strateškog cilja 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo, te prioritetne javne politike unaprjeđenja visokog obrazovanja, strateškog cilja 2. Obrazovani i zaposleni ljudi. Dokument u nastavku prenosim u cijelosti: POLAZIŠTA ZA STRUKTURNU REFORMU SUSTAVA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA 1. Potreba za strukturnom reformom sustava znanosti i visokog obrazovanja proizlazi iz povećane odgovornosti akademske zajednice za ukupan hrvatski razvoj u novoj stvarnosti. Ubrzani razvoj novih tehnologija i inovativnih procesa rezultira promjenom cjelokupne tehnološke paradigme u kojoj je ljudski rad, pored prirodnih resursa i proizvodnoga kapitala, bio tek jedan od triju proizvodnih faktora. U novim tehnološkim i organizacijskim obrascima, ljudski potencijali postaju (infrastrukturna) pretpostavka inovativnoga učinkovitoga korištenja ostalih dvaju faktora; prirodnih resursa i proizvodnoga kapitala. Otuda potreba prilagodbe hrvatskoga sustava novoj, u svjetskim razmjerima prepoznatoj, vodećoj ulozi obrazovanja i znanstvenih istraživanja u ukupnom društvenom, gospodarskom, kulturnom i umjetničkom kao i osobnom razvoju. 2. Trostruka je (samo)odgovornost sustava znanosti i visokog obrazovanja. Prvo je odgovornost za ukupan razvoj hrvatskog društva i države. Drugo je odgovornost za održivi razvoj i opstanak čovječanstva i života na Zemlji. Treće je odgovornost za vlastitu kvalitetu kako bi mogla odgovoriti prvim dvjema zadaćama. Nacionalno vijeće smatra da akademska znanstvena zajednica predstavlja vrh iznad kojeg nema drugih znanstveno-stručnih autoriteta pa načelno nema tko, osim nje same, ocjenjivati kvalitetu nastavnika, programa i institucija, što povećava njenu društvenu odgovornost. Ova činjenica (kao jedan od ključnih razloga autonomije) ujedno traži regulirano podvrgavanje etičkim i bioetičkim normama i udovoljavanje trajno rastućim kriterijima međunarodno vidljive znanstveno-nastavne izvrsnosti. 3. Temelj odgovornosti akademske zajednice je međunarodno usporediv rast kvalitete poučavanja i znanstvenih istraživanja. Filozofski, kulturni, estetski, etički i bioetički aspekti nove stvarnosti zahtijevaju institucionalna rješenja koja potiču ubrzan razvoj i sustava i kvalitete znanosti i visokoga obrazovanja te intenziviranje i podizanje međunarodne relevantnosti znanstvenih istraživanja i inovacijske aktivnosti, što podrazumijeva jačanje suradnje s privatnim i javnim gospodarskim sektorom. Sustav stalnog unaprjeđenja kvalitete valja poticati bez diskriminacije, jednako u javnim i privatnim visokim učilištima. To je temeljni preduvjet sustizanja europskog razvojnog koraka i ugradbe hrvatske nacionalne prepoznatljivosti u evoluciju europskog civilizacijskog kruga. Stoga su načela i stavovi strateških dokumenata Europskog prostora visokog obrazovanja (EHEA) i Europskog istraživačkog prostora (ERA), kojima Europska unija identificira ključne zadaće sustava znanosti i visokog obrazovanja u europskom razvoju, potreban sastavni dio hrvatske strategije i institucionalnog uređenja sustava znanosti i visokog obrazovanja, kao i ranije usvojeni hrvatski dokumenti poglavito Strategija pametne specijalizacije (S3) i Strategija obrazovanja, znanosti i tehnološkog razvoja

(SOZT). 4. Hrvatsko državno osamostaljenje i stvaranje suverene demokratske države nakon 1990., stvorili su povoljno okruženje za razvoj visokog obrazovanja i znanstvenih istraživanja. U razdoblju 1990-2018. broj studenata je više nego udvostručen: od blizu 70 na 157 000. Uspješnost studiranja je također povećana. Broj studenata koji diplomiraju je utrostručen, od 10 tisuća na preko 33. Broj doktora znanosti i doktorskih kandidata povećan je za 53%. Osobito je impresivan obuhvat stanovništva u studentskoj dobi (19-23) tercijskim obrazovanjem koje je poraslo od 1/5 (22%) na gotovo 2/3 (64%). Hrvatski sustav visokog obrazovanja, kvalitetu kojeg treba bitno unaprjeđivati promišljenim i dubokim strukturnim reformama, u osnovi daje solidnu i kvalitetnu preddiplomsku i dijelom diplomsku nastavu. To potvrđuje interes velikih stranih kompanija koje u sve većem broju nude studentima hrvatskih sveučilišta stipendije i buduće zaposlenje već na trećoj godini studija. Pored toga naši diplomanti s lakoćom upisuju poslijediplomske studije elitnih europskih i američkih sveučilišta. Naše doktorske studije treba pak bitno i cjelovito unaprijediti i istraživački povezati s znanstvenim institutima. Potrebu kritičke analize pozitivnih rezultata visokog obrazovanja valja staviti u kontekst izrazito nepovoljnih trendova u financiranju, koji osobito u razdoblju krize 2009-2015 bitno utječu kako na kvalitetu tako i na poziciju nacionalnog sustava u europskom okruženju jer je: državni proračun povećan (+8,5%), proračun MZO za Visoko obrazovanje i znanost u njemu je smanjen (-4,5%), broj studenata na visokim učilištima je povećan (+11,6%)

5. Hrvatska na općenito niskoj razini ukupnih ulaganja, relativno učinkovito ulaže u znanost, jer relativno mali broj radova objavljen s još manje uloženih financijskih sredstava, daje rezultat iznad prosjeka. Prema Nature Global Indexu (NGI) kojeg objavljuje časopis Nature Hrvatska se, među 27 članica EU, po znanstvenoj produktivnosti nalazi na 19 mjestu. Istodobno, prema EUROSTAT-u, Hrvatska se s udjelom javnih bruto izdvajanja za istraživanje od 0,4% BDP nalazi na 23. mjestu među članicama EU. Međutim, gotovo konstantna hrvatska vrhunska znanstvena produkcija od 4% tijekom ovog razdoblja rezultira posebno zabrinjavajućom činjenicom po kojoj je hrvatska znanost „zarobljena“ u tzv. niskoj ravnoteži odnosno ravnoteži pri relativno visokom stupnju „nezaposlenosti“ znanstvenih resursa. Ocjenu, koja na prvo mjesto kao uzrok zaostajanja, stavlja javno financiranje, Europska komisija temelji na konkretnim pokazateljima. Hrvatska se s 0,79% izdataka za I&R u 2014. nalazi na 25. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska se s 1,03% izdataka za I&R u 2004. nalazila na 16. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska je jedina članica EU koja je u desetljeću 2004-2014 smanjila ukupan iznos izdvajanja za I&R od 345 na 340 milijuna €. Spoznaja kako je hrvatska znanstveno-istraživačka produkcija kvalitetom zaostaje za EU prosjekom važna je za početnu ocjenu stanja kao i sugestija Europske komisije kako bez promjene u strukturi proračunskih izdataka u korist prometa i znanosti i obrazovanja, Hrvatska ne može ostvariti održivi rast. Stoga Nacionalno vijeće treba posebno naglašavati kako povećanje izdataka za znanost na 1,11% BDP koje bilježi EUROSTAT u 2019. ne znači i povećanje nacionalnih izdvajanja. Ona su i nadalje oko 0,4% javnih i oko 0,41% BDP ulaganja poslovnog sektora. Ostatak oko 0,3% su sredstva EU fondova. To potvrđuje i činjenica kako su sadašnja nacionalna

proračunska izdvajanja za znanost oko 350 milijuna € gotovo ista kao i prije 15 godina, pa su hrvatska izdvajanja za znanost po stanovniku ispod 50% prosječnog EU izdvajanja. 6. Duboke strukturne reforme počivaju na dva stožerna subjekta koja kao jedini stvaratelji znanstveno-obrazovne dodane vrijednosti, čine početak i kraj reformi. Sve ostalo su institucionalni i ustrojbeni podupiratelji i poticatelji. Prvi stožerni subjekt je student, organski povezan sa svijetom rada, ohrabrivan u buđenju intelektualne radoznalosti, te u punoj kritičkoj i kreativnoj slobodi. Interakcija studiranja/istraživanja i svijeta rada čini studiranje relevantnim, a društvenu praksu sposobnu odgovoriti socijalnim, tehnološkim i drugim izazovima. Polazište je, prije svega, maksimalna usklađenost ponude obrazovnih programa s identificiranim sposobnostima i sklonostima studenata, potom sa strateškim razvojnim interesima društva i države, a tek nakon toga s trenutačnim potrebama tržišta rada. Nema veće štete niti po individualnu produktivnost niti po društvenu konkurentnost, od prinude osobe da radi posao koji niti voli niti ima za nj sklonosti. Sa stajališta nacionalnoga blagostanja, takva prinuda predstavlja razoran i najskuplji gubitak nacionalnih resursa. Drugi stožerni subjekt je nastavnik/istraživač, sposoban prenositi znanje i osobito poučavati kako učiti i istraživati. On je ključni, stvarni provoditelj reforme. Istinska realizacija propisanih ishoda učenja i stvarna kvaliteta istraživanja bit će onoliko životni koliko su sposobni i motivirani nastavnici/istraživači. Zato je nezaobilazan razlog reforme stvaranje poticajnoga institucionalno-financijskoga okvira za kvalitetnoga nastavnika/istraživača prema međunarodno usporedivim kriterijima. 7. Dva temeljna, međusobno povezana, reformska cilja proizlaze iz narečenih polazišta i identificiranih subjekata. Prvi je snažnije povezivanje i brže usklađivanje s potrebama hrvatskog društva i gospodarstva. To podrazumijeva uvođenje obvezne prakse studenata tijekom svake godine u gospodarskim i društvenim subjektima, postupno širenje obveze (reguliranih profesija) obnavljanja profesionalne licence za obavljanje stručnih poslova i na ostale struke. Ovu obvezu valja povezati s cjeloživotnim obrazovanjem i potrebom tercijarno obrazovanih i ostalih zaposlenika da kontinuirano obnavljaju znanja kraćim programima u sustavu visokoga obrazovanja. Sustav znanosti i visokog obrazovanja ima posebnu odgovornost u umrežavanju i projektnom okrupnjavanju kapaciteta za istraživanje i razvoj usitnjenih hrvatskih gospodarskih subjekata. Drugi je jačanje međunarodne konkurentnosti putem snažnije internacionalizacije. Rast kvalitete nalaže izlazak podobnih hrvatskih programa izvođenih i na svjetskim jezicima na međunarodno visokoobrazovno tržište. Sposobnost privlačenja stranih studenata prema konkurentskim uvjetima, što podrazumijeva i razrađeni sustav njihovog stipendiranja, može biti jedan od prihvatljivih indikatora kvalitete. Paralelno izvođenje programa na hrvatskom i svjetskom jeziku istodobno je i dobar put razvoja moderne hrvatske znanstvene terminologije i doprinos razvoju nacionalnog identiteta. 8. Učinkovito institucionalno uređenje strukturnih reformi, među ostalim, znači i racionalnu „trodiobu ovlasti“ u sustavu između sveučilišta, državne uprave (MZO) i državnih strateških tijela (NVZVOTR). Načela po kojima se valja ustrojiti institucionalna pozicija i umrežavanje glavnih dionika sustava su : a) Sveučilišta - autonomija

uz odgovornost. Podrazumijeva savjet sveučilišta koji u novoj ulozi i proširenom sastavu osigurava javni interes. Ima zadaću strateške procjene usklađenosti sveučilišnih programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada. Ako je ona pozitivna, tada AZVO nezavisnim i transparentnim postupkom međunarodnog recenziranja utvrđuje je li program dovoljno kvalitetan za dopusnicu. Druga bitna poluga autonomije uz odgovornost je senat sveučilišta pa valja razraditi elemente programske, financijske i upravljačke autonomije sveučilišta što uključuje i kriterije demokratskog biranja rektora i svih drugih dužnosnika.

b) Državna uprava (MZO) kao drugi dionik „trodiobe“ operativno upravlja sustavom s brojnim stručnim zadaćama kao što su; izdavanje/ukidanje (temeljem prijedloga AZVO) dopusnica za obavljanje znanstvene i visokoobrazovne djelatnosti, upravni, inspekcijski i financijski nadzor, analiza upisa i upisnih kvota, uspješnosti završetka studija i zapošljavanja, vođenje evidencije nadarenih i nagrađivanih studenata, uspostava evidencije i politike nagrađivanja najuspješnijih znanstvenika i najbolje ocijenjenih nastavnika. c) NVZVOTR kao nacionalno strateško tijelo treći je dionik „trodiobe“. Ono po svom sastavu (predstavnicima gospodarstva, poduzetnika, sveučilišta i javnih instituta) ojačano autoritetom Hrvatskog sabora čini kvalificirano „posredničko“ tijelo s primarnom zadaćom harmoniziranja upravno-administrativne i sveučilišno-autonomne vertikale sustava i usklađivanje s potrebama gospodarstva i državnim interesima. To među ostalim znači snaženje objektivnih i mjerljivih parametara kvalitete u Mreži visokoškolskih institucija i javnih instituta. Podrazumijeva razradu kriterija raspodjele proračunskih sredstava namijenjenih financiranju znanosti i visokog obrazovanja i osobito kriterija prema kojima se sklapaju ugovori o programskom financiranju između sveučilišta i MZO.

9. „Normativni optimizam“ kao surogat i prepreka provođenju strukturnih reformi. Model „normativnog optimizma“ općenito radom na strukturnim reformama podrazumijeva donošenje novih propisa kojima se „inovativno“ reguliraju iste (neprovedene) zadaće postojećih propisa. Relativno usko područje znanosti i visokog obrazovanja s ukupno oko 14.000 nastavnika-istraživača i suradnika sistemski trenutno uređuje 13 zakona: Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Zakon o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, Zakon o hrvatskom (nacionalnom) kvalifikacijskom okviru, Zakon o hrvatskim državnim nagradama za znanost, Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju, Zakon o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija, Zakon o dokazivanju stečene školske sprema, Zakon o hrvatskoj zakladi za znanost, Zakon o državnoj potpori za istraživačke-razvojne projekte, Zakon o Agenciji za mobilnost i programe Europske unije, Zakon o državnom proračunu, Zakon o izvršenju državnog proračuna, Zakon o ustanovama.

10. Deformiranje državnih potreba i akademske inicijative kao rezultat prekomjernog birokratiziranja. Izravan rezultat „normativnog optimizma“ su ekspanzirajuća upravno-administrativna tijela; agencije, uprave, službe, odjeli, direkcije i druga tijela i ad hoc povjerenstva. Ovdje valja posebno naglasiti kako se ne radi o ljudima koji u njima rade, jer oni rade svoj posao kao i svi ostali, a mnogi i bolje. Radi se naprosto o sistemskoj poziciji koja ima svoju vlastitu samošireću logiku. U nužnom dokazivanju opravdanosti svoj

postojanja ta tijela (ne sva) kreiraju labirint od gotovo 100 pravilnika, poslovnika, registara i pod-registara, upisnika, postupovnika, naputaka, odluka, uputa i slično, izvan javnog i transparentnog uvida u procedure i operacije. Stalna proizvodnja nebrojenih formulara, upitnika i obrazaca stvarne državne potrebe deformira do neprepoznatljivosti, a sveučilišno-institutsku inicijativu i inovativnost zatrpava administrativnim košmarom.

PRIJEDLOG ZA IZRADU SMJERNICA REFORME SUSTAVA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA

Povjerenstvo Nacionalnog vijeća za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja obavilo je, nakon intenzivnog devetomjesečnog rada, povjerenu zadaću te je na sjednici 17. rujna 2021. usvojilo Nacrt prijedloga zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Povjerenstvo je uz Nacrt priložilo Napomenu, u kojoj je objašnjena metodologija rada, te opsežno Uvodno obrazloženje u kojem je sistematizirana dokumentacija i stručna podloga kojom se Povjerenstvo služilo u izradi Nacrta prijedloga zakona. Tako zaokruženi, cjeloviti dokument (182 str.) Povjerenstvo je 14. listopada 2021. uputilo Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj. Ono što se dalje događalo s ovom respektabilnom inicijativom Nacionalnog vijeća predstavlja trijumf mediokracije (vlдавине mediokriteta) i usporedivo je s izrezivanjem nepodobnih osoba sa službenih fotografija u totalitarnim režimima. Ovdje je iz službene rasprave o reformi sustava znanosti i visokog obrazovanja, konstantnim političkim pritiscima iz Ministarstva znanosti i obrazovanja, sustavno odstranjen („izrezan“) intelektualno superiorni strateški dokument Povjerenstva Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje samo zato da bi isto to Ministarstvo u prostoru javne rasprave osiguralo monopolističku poziciju za svoje diletantske i koruptivno motivirane zakonske inicijative. Strateški dokument Povjerenstva Nacionalnog vijeća za akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja dobio je određenu satisfakciju u Zaključcima Senata Sveučilišta u Zagrebu od 22. ožujka 2022. gdje je prihvaćen „kao polazišna podloga za raspravu o cjelovitoj reformi sustava znanosti i visokog obrazovanja.“ Na tragu Zaključaka Senata Sveučilišta u Zagrebu predlažem da Vlada Republike Hrvatske obustavi postupak donošenja Nacrta prijedloga Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti te da formira radnu skupinu meritornoga i reprezentativnog sastava sa zadaćom da, uzimajući u prvom redu u obzir Program Vlade Republike Hrvatske (2020.-2024.) i strateški dokument Povjerenstva Nacionalnog vijeća za akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja, izradi smjernice za reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja kao obvezujući okvir za izradu novih zakonskih prijedloga u području znanosti i visokog obrazovanja. U tu svrhu kao stratešku podlogu i polazište u prilogu u cijelosti prenosim Nacrt prijedloga zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju s uvodnom napomenom i obrazloženjem, koji je izradilo Povjerenstvo za akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja Nacionalnog vijeća za znanost i visoko obrazovanje. Grafički prilozi i bilješke koji se nisu mogli prenijeti u aplikaciju e-Savjetovanja dostupni su na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf Prof. dr. sc. Ante Čović, Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu

***** Republika Hrvatska Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj Povjerenstvo za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja Zagreb, rujna 2021.

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

NAPOMENA Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, na svojoj 49. sjednici održanoj 21. prosinca 2020. godine, imenovalo je Stručno povjerenstvo za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja. Zadatak je Povjerenstva bio provesti stručnu analizu postojećih zakona i pravilnika koji reguliraju sustav znanosti i visokog obrazovanja, podnijeti Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj rezultate analize, te mu predložiti rješenja za poboljšanje i unaprjeđenje sustava na temelju Polazišta za strukturnu reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja usvojenih na 49. redovitoj sjednici Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj.

Polazišta za strukturnu reformu Nacionalnog vijeća, među ostalim ističu 2 međusobno povezana cilja:

- Prvi je snažnije povezivanje i brže usklađivanje s potrebama hrvatskog društva i gospodarstva. Sustav znanosti i visokog obrazovanja ima posebnu odgovornost u umrežavanju i projektnom okrupnjavanju kapaciteta za istraživanje i razvoj usitnjenih hrvatskih gospodarskih subjekata.
- Drugi je jačanje međunarodne konkurentnosti putem snažnije internacionalizacije. Rast kvalitete nalaže izlazak podobnih hrvatskih studijskih programa izvođenih i na svjetskim jezicima na međunarodno visokoobrazovno tržište. Povjerenstvo je svoj pristup reformskim zadaćama utemeljilo na državnim strateškim dokumentima kao što su osobito:
 - Strategija obrazovanja, znanosti i tehnološkog razvoja (2014),
 - Strategija pametne specijalizacije (2016),
 - Akcijski plan provedbe strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije (2018)
 - Program Vlade Republike Hrvatske (2020-2024)
 - Nacionalni plan oporavka i otpornosti (2021 – 2026)
 - Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine, poglavito prioritetne politike razvoja znanosti i tehnologije, strateškog cilja 1.

Konkurentno i inovativno gospodarstvo, te prioritetne javne politike unaprjeđenja visokog obrazovanja, strateškog cilja 2. Obrazovani i zaposleni ljudi.

Povjerenstvo je realizaciji svoje zadaće pristupilo slijedećim aktivnostima:

- detaljnom kronološkom i sadržajnom analizom 15 izmjena i dopuna temeljnog Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju tijekom 15 godina od njegovog donošenja 2003. godine do posljednjih izmjena 2018. godine,
- analitičkim pregledom 15 drugih zakona koji u cjelini, ili djelomično reguliraju područje znanosti i visokog obrazovanja,
- uvidom u dosadašnje zakonske inicijative i prijedloge MZO, Nacionalnog vijeća i sveučilišta koji još nisu ušli u formalnu zakonsku proceduru,
- analizom nacionalne i europske statističke dokumentacije; broja i strukture upisanih studenata, diplomanata, polaznika doktorskih poslijediplomskih studija, nastavnika i istraživača, kvalifikacijske strukture zaposlenih i nezaposlenih, strukturnih poslovnih pokazatelja hrvatskog gospodarstva, te iscrpnih komparativnih strukturnih i financijskih podataka članica EU

Povjerenstvo je svoju aktivnost tijekom devet mjeseci organiziralo na slijedeći način:

- polazeći od zadaće Nacionalnog vijeća te analize zakonskog okvira, stvarnih procesa u sustavu

znanosti i visokog obrazovanja, te relevantnih statističkih pokazatelja, usuglašeni su glavni reformski ciljevi za koje treba potražiti odgovarajuća zakonska rješenja, • utvrđeno je, među ostalim, kako je zakone o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, o akademskim i stručnim nazivima i studentskom zboru, te priznavanju stečene školske spreme, moguće ugraditi u temeljni zakon. Pored toga konstatirane su prilagodbe koje treba učiniti u Zakonu o zakladi za znanost i Zakonu o državnoj potpori za istraživanja i razvoj, kako bi sustav bio konzistentan, • rad Povjerenstva organiziran je u 7 radnih skupina prema glavnim dijelovima zakona, koje su u preko 30 radnih sastanaka obavile detaljne stručne rasprave, • nakon završetka rada radnih skupina, njihovi koordinatori su tijekom ljeta i 5 intenzivnih sastanaka, usklađivali prijedloge i stavove i usuglasili konzistentan i cjelovit prijedlog, • Povjerenstvo je na svojoj sjednici u 17. rujna 2020. godine usvojilo Nacrt prijedloga Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Prijedlog koji Stručno povjerenstvo za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja dostavlja Nacionalnom vijeću za znanost visoko obrazovanje i tehnološki razvoj sastoji se od dva dijela. Prvi dio čini Uvodno obrazloženje sastavljeno od 6 poglavlja. Osloncem na strateške državne dokumente, kao ishodište reforme, definirane su društvena, osobna, identitetska i razvojna odgovornost akademske zajednice za ukupan hrvatski napredak. Samo-odgovornost znanstvene akademske zajednice, koja je pretpostavka uspješnosti njene šire društvene uloge, obrađuje se komparativnom europskom analizom i detaljnom ocjenom stanja u hrvatskim znanstvenim istraživanjima, inovacijama i visokom obrazovanju. Drugi dio čini sam tekst Nacrta prijedloga Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju koji se sastoji od 11 poglavlja i 243 članka. Uključene su, među ostalim, odredbe o osiguranju kvalitete s naglaskom na stručnu nezavisnost Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Predložena je obveza znanstvenog napredovanja prema međunarodnim kriterijima znanstvene izvrsnosti, mogućnosti ubrzanog napredovanja posebno nadarenih znanstvenika s međunarodno priznatim rezultatima, te regulirana mogućnost gubitka radnog mjesta u slučaju neispunjenja uvjeta za izbor u znanstveno zvanje. Predložena reforma visokog obrazovanja podrazumijeva, obvezno i postupno uvođenje mentorske nastave i mentorske studentske prakse, pojačanu mobilnost i internacionalizaciju. Razrađen je koncept sveučilišne autonomije u uvjetima pojačane društvene odgovornosti i razgraničena uloga državnih i autonomnih sveučilišnih tijela u strateškom vođenju i upravljanju istraživačko-nastavnim procesima i organizacijama. Nov reformski pristup. Novim reformskim pristupom u središte se reforme stavlja studente i nastavnike kao subjekte reforme. Sveučilišta, te državna upravna (ministarstvo) i strateška (Nacionalno vijeće) tijela su infrastrukture, koje programski i organizacijski spajaju studente i nastavnike u obrazovno istraživačkom procesu i suradnji s društvom i gospodarstvom. Ponudeni reformski pristup pri tome polazi od bitne razlike između donošenja (jednokratnog čina) i provođenja (stalna aktivnost) reforme. S jedne je strane donošenje zakonodavnog okvira, sporazumom strateških državnih tijela s jedne strane te visokoškolskih ustanova, sindikata, te stručnih i udruga civilnog društva s druge strane. Svi oni zajedno, donošenjem zakona, institucionalno omogućuju reformu (jednokratnu

normativan čin). S druge su strane ministarstvo i druga državna tijela zadužena za provođenje znanstveno-obrazovne politike. Njihovom se svakodnevnom aktivnošću i suradnjom s drugim dionicima (sveučilišta, nastavnici i studenti) konkretiziraju i realiziraju reformski zahvati u sustavu (stalna aktivnost na ostvarenju normativnog). Sustavno promišljanje, cjelovitost i dubina predloženog reformskog zahvata, kojemu je u ishodištu postupan i kontinuiran rast kvalitete istraživanja, poučavanja, te institucija, ishoda učenja i stečenih kvalifikacija, čini hrvatsku znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje sposobnima provesti zadaće iz Nacionalne strategije razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine i učinkovito apsorbirati sredstva iz Nacionalnog plana otpornosti i oporavka (2021-2026).

Kazalo: PRVI DIO - UVODNO OBRAZLOŽENJE 10 I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA 10 II. ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR 10 III. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA – ODGOVORNOST AKADEMSKE ZAJEDNICE 12 1. Društvena odgovornost znanstvene akademske zajednice. 12 2. Dvostruka osobna odgovornost 13 3. Identitetska odgovornost 14 4. Razvojna odgovornost znanstvene akademske zajednice 17 IV. OCJENA STANJA – SAMOODGOVORNOST AKADEMSKE ZAJEDNICE 20 IV-I. ZNANOST I INOVACIJE 20 1. Hrvatski i EU trendovi znanstvenih istraživanja 21 2. Kompatibilnost znanstvenoistraživačkih politika Hrvatske i Europske komisije (EK) 25 3. Učinkovitost hrvatskih ulaganja u znanost 33 IV-II. VISOKO OBRAZOVANJE 40 1. Dinamika hrvatskoga visokoga obrazovanja 40 2. Hrvatski, globalni i EU obrazovni trendovi 41 3. Elementi kvalitete nastave i mobilnosti. 46 4. Racionalnost ustroja hrvatskog sustava visokog obrazovanja 50 IV-III. HRVATSKI VISOKO OBRAZOVNI ZNANSTVENI SUSTAV I TRŽIŠTE RADA 53 1. Ponuda 54 2. Potražnja. 56 3. „Ravnoteža“ 63 V. CILJEVI I OSNOVNA REFORMSKA RJEŠENJA 67 1. Dva subjekata 67 2. Dvije infrastrukture 70 VI. ZAKLJUČNA OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA 76 DRUGI DIO – NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU (str. 80-182) 78 I. OPĆE ODREDBE 79 II. NACIONALNO VIJEĆE ZA ZNANOST, VISOKO OBRAZOVANJE I TEHNOLOŠKI RAZVOJ 85 III. OSIGURAVANJE KVALITETE U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU 92 1. OPĆE ODREDBE 92 2. SUSTAV OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE VISOKOG OBRAZOVANJA I ZNANSTVENE DJELATNOSTI 93 3. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI VISOKOG OBRAZOVANJA 94 4. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA IZVOĐENJE STUDIJSKOG PROGRAMA 97 5. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA OBAVLJANJE ZNANSTVENE DJELATNOSTI 101 6. REAKREDITACIJA VISOKIH UČILIŠTA I ZNANSTVENIH ORGANIZACIJA 102 7. VANJSKO VREDNOVANJE UNUTARNJEG SUSTAVA OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE (AUDIT) 103 8. TEMATSKO VREDNOVANJE 104 9. POSTUPCI VANJSKOG VREDNOVANJA S INOZEMNIM OBIKLJEŽJIMA 105 10. DIONICI SUSTAVA OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE VISOKOG OBRAZOVANJA I ZNANSTVENE DJELATNOSTI 107 10.1. OPĆE ODREDBE 107 10.2. AGENCIJA ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE

108 IV. SUSTAV ZNANSTVENE DJELATNOSTI 114 1. OPĆE ODREDBE O ZNANSTVENOM RADU I DJELATNOSTI 114 2. ZNANSTVENI INSTITUTI 116 3. KOLABORATIVNI ZNANSTVENI PROGRAMI, ZNANSTVENI CENTRI IZVRSNOSTI I ZNANSTVENO-TEHNOLOGIJSKI PARKOVI 118 4. ZNANSTVENICI I SURADNICI 119 V. SUSTAV VISOKOG OBRAZOVANJA 129 1. VISOKA UČILIŠTA 129 A. OSNIVANJE I POČETAK RADA VISOKIH UČILIŠTA 129 B. SVEUČILIŠTE 131 C. SASTAVNICE SVEUČILIŠTA 136 D. VELEUČILIŠTE I VISOKA ŠKOLA 141 2. STUDIJI NA VISOKIM UČILIŠTIMA 141 A. VRSTE STUDIJA 141 B. UPIS NA STUDIJ, NJEGOVO USTROJSTVO I IZVEDBA 147 C. ZAVRŠETAK STUDIJA 150 3. STUDENTI 152 4. NASTAVNICI I SURADNICI 157 VI. REKTORSKI ZBOR I VIJEĆE VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA 167 VII. FINANCIRANJE ZNANSTVENE DJELATNOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA 168 1. FINANCIRANJE IZ PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE 169 2. PLAĆE I PRIMANJA ZAPOSLENIKA I VANJSKIH SURADNIKA U SUSTAVU ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA 172 3. FINANCIRANJE MJERAMA POTPORE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA 174 VIII. ETIKA U ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU 175 IX. NADZOR 176 X. PREKRŠAJNE ODREDBE 177 XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE 179 PRVI DIO - UVODNO OBRAZLOŽENJE I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA Ustavna osnova za donošenje Zakona sadržana je u članku 1., 49., 55., 63., 67., 68. i 69. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010. - pročišćeni tekst i 5/2014. - Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske). Nacrt Zakona usklađen je s - člankom 1. st. 1. Ustava Republike Hrvatske (dalje u tekstu Ustava RH) (Narodne novine, broj 85/2010. - pročišćeni tekst) kojim je Republika Hrvatska definirana kao jedinstvena, nedjeljiva, demokratska i socijalna država, - člankom 49. st. 3. kojim Hrvatska država jamči poticanje gospodarskoga napretka i socijalnoga blagostanja svojih građana, - člankom 55. st. 2. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči slobodno biranje poziva i zaposlenja - člankom 63. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči stvaranje socijalnih, kulturnih, odgojnih, materijalnih i drugih uvjeta kojima se promiče ostvarivanje prava na dostojan život, - člankom 66. st. 1. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči obrazovanje dostupno svakomu, pod jednakim uvjetima, u skladu s njegovim sposobnostima, - člankom 68. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči autonomiju sveučilišta i samostalno odlučivanje o svom ustroju i djelovanju, u skladu sa zakonom, - člankom 69. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči slobodu znanstvenoga, kulturnoga i umjetničkoga stvaralaštva (st. 1.), poticanje i pomaganje razvitka znanosti, kulture i umjetnosti (st. 2.), zaštitu znanstvenih, kulturnih i umjetničkih dobara kao duhovnih narodnih vrednota (st. 3.). II. ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR Zakonodavni okvir razvoja sustava znanosti i visokoga obrazovanja temelji se na - Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju - pročišćeni tekst (NN 123/03., 105/04., 174/04., 2/07. - Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske, 46/07., 45/09., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14. - Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske, 60/15. - Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske, i 131/17. - Uredba Vlade Republike Hrvatske, NN 131/17., 96/18.), - Zakonu

o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju (NN 107/07., 118/12.), - Zakonu o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (NN 158/2003., 198/03., 138/06., 124/09., 45/11.), - Zakonu o dokazivanju stečene školske sprema (NN 27/1976.), - Zakonu o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama (NN 71/2007.), Zakonu o obavljanju studentskih poslova (NN 96/2018., 16/20.), - Zakonu o obrazovanju odraslih (NN 17/2007., 101/07, 24/10), - Zakonu o hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 22/13., NN 41/16. - Odluka Ustavnoga suda, 64/18., 47/20.), - Zakonu o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/09.), - Zakonu o Hrvatskoj zakladi za znanost (NN 117/01., 92/10., 78/12.), - Zakonu o hrvatskim državnim nagradama za znanost (NN 108/1995., 104/1997., 142/2008.), - Zakonu o Agenciji za mobilnost i programe Europske unije (NN 121/2017.), - Zakonu o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte (NN 64/2018.), - Zakonu o proračunu (NN 87/2008., 109/07., 136/12., 15/15.), - Zakonu o izvršavanju državnog proračuna (NN 135/2020.), - Zakonu o ustanovama (NN 127/2019.), - Zakonu o općem upravnom postupku (NN 47/2009.). Ti zakoni oblikuju temeljni institucionalni okvir za razvoj i provedbu znanstvene djelatnosti i visokoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj te razvoj sustava potrebnoga za njezino ostvarenje. Valja pripomenuti da tako veliki broj zakona koji reguliraju relativno usko područje, čini cijeli zakonski okvir nepreglednim, s ponekad međusobno proturječnim rješenjima. Sustav znanstvenih organizacija Republike Hrvatske čini 9 javnih, 3 privatna sveučilišta, 25 javnih znanstvenih instituta te 71 javna i privatna ustanova i trgovačko društvo, koji su akreditirani za znanstvenu djelatnost. Najviše državno strateško stručno tijelo koje se brine za razvitak, kvalitetu i utvrđivanje kriterija financiranja cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokoga obrazovanja, tehnološkoga razvoja i inovacijskoga sustava u Republici Hrvatskoj je Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (u daljnjem tekstu: Nacionalno vijeće), kojeg imenuje Hrvatski sabor. Središnje tijelo državne uprave nadležno i odgovorno za funkcioniranje, razvoj i financiranje znanstvene djelatnosti i visokoga obrazovanja je Ministarstvo znanosti i obrazovanja (u daljnjem tekstu: MZO), koje predlaže i provodi stručne mjere za unapređenje sustava te nadzire utrošak sredstava državnoga proračuna za financiranje visokoobrazovne i znanstvene djelatnosti. Hrvatska zaklada za znanost neovisna je javna ustanova koja osigurava financijsku potporu za provedbu znanstvenih projekata prema kriterijima znanstvene izvrsnosti u skladu sa strateškim ciljevima koje utvrđuje Nacionalno vijeće. Agencija za znanost i visoko obrazovanje neovisna je javna ustanova koja brine o osiguravanju i unapređivanju kvalitete u znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju te provodi postupke akreditacije i vrednovanja kvalitete visokih učilišta i znanstvenih organizacija, u skladu sa strateškim ciljevima unapređenja kvalitete koje donosi Nacionalno vijeće i Europskim standardima kvalitete (ESG) . Agencija za mobilnost i programe Europske unije je javna ustanova nadležna za obavljanje stručnih i savjetodavnih poslova obrazovanja, mladih, znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja vezanih uz programe i strukturne instrumente Europske unije i druge međunarodne programe. III. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA –

ODGOVORNOST AKADEMSKE ZAJEDNICE Opći razlog za donošenje novog zakona jest potreba prisposode hrvatskoga sustava novoj, u svjetskim razmjerima prepoznatoj, vodećoj ulozi obrazovanja i znanstvenih istraživanja u ukupnom društvenom, gospodarskom, kulturnom i umjetničkom kao i osobnom razvoju. To u velikoj mjeri podrazumijeva institucionalizaciju odgovarajućih ciljeva i mjera strateških državnih programskih dokumenata koji definiraju zadaće sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja, kao što su; Strategija obrazovanja, znanosti i tehnološkog razvoja (2014) , Strategija pametne specijalizacije (2016) , Akcijski plan provedbe strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije (2018) Program Vlade Republike Hrvatske (2020-2024) Nacionalni plan oporavka i otpornosti (2021 – 2026) Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine Ubrzani razvoj novih tehnologija i inovativnih procesa rezultira promjenom cjelokupne tehnološke paradigme u kojoj je ljudski rad, pored prirodnih resursa i proizvodnoga kapitala, bio tek jedan od triju proizvodnih faktora. U novim tehnološkim i organizacijskim obrascima, visoko obrazovani ljudski potencijali postaju (infrastrukturna) pretpostavka inovativnoga učinkovitoga korištenja ostalih dvaju faktora; prirodnih resursa i proizvodnoga kapitala. Kompleksno hrvatsko društvo, diversificirane obrazovne, socijalne, imovinske i dohodovne strukture, prožeto različitim svjetonazorskim pogledima na svoje trajanje, isprepleteno mirijadom osobnih i grupnih interesa objektivno zadanih položajem u društvu, svoj opstanak, među ostalim, nužno temelji na doprinosu intelektualne, duhovne, kulturno-umjetničke i stručne visoko obrazovane zajednice. Tako određena razvojno-povijesna pozicija u nacionalnom korpusu oblikuje višestruku odgovornost akademske zajednice kao ishodište razloga za donošenje zakona. 1. Društvena odgovornost znanstvene akademske zajednice. Oko 10. 000 istraživački aktivnih doktora znanosti čini oko ¼ postotka hrvatskog stanovništva. Uz sve mane i vrline to je obrazovna „elita“ na kojoj počiva velika stručna odgovornost dostizanja životnih uvjeta razvijenog dijela Europe, u slijedećih 30-ak godina radnog vijeka generacija koje sada ulaze u svijet rada. Provizorna kvantifikacija ove nedvojbene odgovornosti u potrazi za rastućim osobnim boljitkom i nacionalnim blagostanjem hrvatskih građana, iznosi otprilike 55 milijardi kuna; 20 godina školovanja doktora znanosti društvena je investicija od oko 500 000 po znanstveniku odnosno ukupno oko 5 milijardi kuna, prosječno 20 godina radnog iskustva doktora znanosti s prosječnim (proračunskim) mjesečnim bruto primanjima od 15. 000 kuna društvena je investicija od otprilike 36 milijardi kuna 728 000 m² istraživački i nastavno opremljenog prostora društvena je investicija od otprilike 14 milijardi kuna Brojke su tek kvantitativna ilustracija kojom se naglašavaju razlozi koji akademsku zajednicu čine intelektualno i stručno odgovornom za formuliranje hrvatskih razvojnih i identitetskih izbora. 2. Dvostruka osobna odgovornost Prepoznavanjem platitelja/ulagatelja u sustav znanosti i visokog obrazovanja, opća društvena odgovornost konkretizira se u dvostruku osobnu odgovornost prema poreznom obvezniku. U prvom redu kao neposrednom korisniku koji se tri puta pojavljuje kao naručitelj/platitelj usluga sustava znanosti i visokog obrazovanja. U drugom redu kad se također tri puta pojavljuje kao

snositelj punog rizika njegovih ishoda odnosno zapošljivosti. Hrvatski porezni obveznik kao platitelj visokog obrazovanja. Hrvatski porezni obveznik je trostruki investitor/platitelj; prvi put kao sadašnji (oko 1 400 000) ili donedavni (oko 1 100 000) zaposlenik/umirovljenik odnosno proizvođač-stvaratelj koji, plaćanjem poreza na dohodak, dobit, prihod od imovine i slično, financira iz svog dohotka i obrazovanje i znanost, drugi put (njih oko 2 500 000 zajedno s obiteljima) kad kao zadnji potrošač u lancu plaća puni iznos PDV za kupljene robe i usluge iz čega se također proračunski investira i u znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje, treći put kao skrbnik koji studentu osigurava životne uvjete (stanovanje i druge egzistencijalne potrebe u razdoblju investiranja-obrazovanja) osiguravajući mu „početak“ na povrat od ulaganja u obrazovanje. Hrvatski porezni obveznik kao snositelj rizika zapošljivosti. Hrvatski poreznik je i trostruki snositelj rizika izbora i ishoda visoko-obrazovnih programa; prvi put kad neposredno financira studentsku egzistenciju, drugi put kad diplomiranom studentu financira obiteljsku egzistenciju do vremena prvog zaposlenja, treći put posredno, kad plaćanjem poreza i doprinosa financira proračunske i druge izdatke za nezaposlenost. Neotuđivo pravo poreznog obveznika. Iz narečenog jasno slijedi da su preferencije poreznog obveznika, temeljene na informiranom izboru, glavni i tržišni i društveni signal za formiranje ponude a time i prvi bitan kriterij utvrđivanja upisnih kvota odnosno programskog ili bilo kojeg drugog oblika financiranja sustava. Onaj tko plaća i tko snosi rizik ishoda ima neotuđivo pravo izbora. Pravo izbora investitora osobito je važno definirati u zemljama kratkotrajnije demokratske tradicije, kakva je Hrvatska. Javni diskurs je ovdje značajno „obojeno“ državnim „paternalizmom“. Država je nekad bila „nasljedno pravo“ vladara, koji se kao dobar „otac“ - „brinuo“ za svoje (uglavnom neobrazovane) podanike. Sustavno je stvarana slika kako vladar svojom providnošću i milošću „gradi“ ceste, mostove, bolnice, škole, kazališta i umjetničke galerije. Tek razvojem građanskog društva sazrijeva svijest da država (državni aparat) nije vlasnik svojih građana nego obrnuto. Građani svoje „vlasništvo“ dokazuju poreznim uplatama i drugim doprinosima koji u konačnom zbroju čine državni proračun. Država u osnovi nema nikakvih prihoda osim onih koje su joj priskrbili njeni porezni obveznici. Čak niti državno vlasništvo nije ništa drugo nego prošla kapitalizirana uplata nekadašnjih građana-poreznih obveznika, odnosno njihova imovina pribavljena vremenskom distribucijom (oporezovanog) dijela dohotka. U tom su smislu i prihodi od državne/nacionalne imovine, ili njene prodaje, također prihodi poreznih obveznika kao konačnih vlasnika. 3. Identitetska odgovornost Mali narod u oba aspekta svoje povijesne prepoznatljivosti, nacionalnom identitetu i respektabilnoj državi svih svojih građana, i kanalizira i amplificira društvenu odgovornost hrvatske znanstvene i umjetničke zajednice. Njena su nezaobilazna pretpostavka institucionalna rješenja koja osiguravaju potpunu slobodu istraživača u predmetu, sadržaju i metodama istraživanja, analize i debate. Rješenjima koja potiču „nesmiljeno“ inovativno kritičko promišljanje koja svako prekrajanje znanstvene istine destimuliraju kao „izdaju intelektualca“ . Primarna svrha osobito temeljnih istraživanja u prirodnim i društvenim te humanističkim znanostima, nije postizanje nekoga unaprijed (izvana)

zadanoga cilja koji onda postaje i mjerilo uspjeha. Upravo obrnuto, u tom je „prvome sloju“, svrha samopropitivanje, poticanje duhovne, intelektualne, istraživačke radoznalosti, koja pomičući granice spoznaje nadmašuje našu trenutnu sposobnost, ne samo objašnjenja aktualnih fenomena, nego i sadašnju sposobnost formulacije istraživačkih problema. Ta sloboda (iz „prvoga sloja“) individualnog istraživanja, u okruženju međunarodno valorizirane znanstvene izvrsnosti, u „drugome sloju“ postaje platformom kritičkog propitivanja tuđih i vlastitih spoznaja i praksi kako bi se prepoznali, inovirali i redizajnirali procesi što potiču kreiranje razvojnih niša i demokratsko oblikovanje modernog nacionalnog identiteta. Povijesno inovativna priprema za demokraciju, pored osobnog razvoja i pripreme za tržište rada, prepoznata je, ne samo kao nova, nego prema Vijeću Europe, i bitna svrha visokog obrazovanja. Stoga reformska paradigma nužno uključuje istraživanje i spoznavanje procesa nastanka hrvatske državne samobitnosti i suradnjom i sukobom s okruženjem, i međusobnim prožimanjem i poricanjem s drugima. Taj dug povijesni slijed, gotovo jednoznačno potvrđuje kulturu demokratskog dijaloga kao glavno sredstvo održivog razvojnog iskoraka. Poznavanje korijena svoje ljudske, nacionalne i državne slobode, ishodišta su samosvijesti hrvatskih građana, ali i bitan instrument intelektualnog i stručnog osobnog sazrijevanja tijekom obrazovnog procesa. Akademska zajednica svojim izučavanjem i poučavanjem odgovorna je valorizirati narodno samopoštovanje koje raste tek susretanjem i otvorenosti prema drugima. Začudna otpornost, kojom je hrvatski nacionalni korpus prepoznatljivo samosvjesno dugo koračao i konačno zakoračio u 21. stoljeće, kao suverena, svoja i država svih svojih građana, uči važnoj spoznaji kako završetak svakog sukoba traži dijalog i ravnopravan dogovor kao garanciju trajnijeg mira. To je neprocjenjiva vrijednost, distribuiranjem koje, znanstvena zajednica osigurava stabilnost budućeg napretka. Ona obrazlaže golemost identitetske zadaće hrvatske znanstveno-umjetničke zajednice. Samo strpljivom znanstveno-umjetničkom kritičkom obradom prošlih iskustava, sklapa se mozaik produktivnog nacionalnog identiteta. Toliko pozitivnog i inovativnog koliko je potrebno za identifikaciju hrvatskih niša modernog razvoja u europskom kulturnom krugu i svjetskoj civilizaciji. Takvim pristupom strukturalnoj reformi hrvatskog sustava znanosti i visokog obrazovanja, Hrvatska se približava demokratskim EU standardima opisanima u „Referentnom okviru kompetencija za demokratsku kulturu“ (Reference Framework of Competences for Democratic Culture - RFCDC)), čije su tri glavne komponente: „Kontekst, koncept i model“, „Deskriptori kompetencija“ i „Vodič za implementaciju“. RFCDC sadrži detaljno obrazložene koncepte identiteta, kulture i interkulturalnoga dijaloga. Koncept identiteta kojega su glavni atributi osobna tolerancija i socijalna empatija, podrazumijeva i nacionalni, etnički, religijski, spolni, generacijski i druge identitete. On posebno naglašava kako se demokratske rasprave te interkulturalna i sučeljavanja i interakcije odvijaju i u fizičkom i digitalnom online svijetu. Stoga je RFCDC relevantan ne samo za poučavanje o demokratskom državljanstvu, ljudskim pravima i interkulturalnoj komunikaciji nego i za obrazovanje e-građana. Gotovo ekskluzivna i aktualna odgovornost akademske zajednice za znanstveno-stručnu podlogu ukupnog

hrvatskoga razvoja, oblikovanog stabilnim demokratskim institucijama i otvorenim nacionalnim identitetom, obuhvaća, među ostalim, kako aktualni gospodarski preokret pojednostavljeno nazvan - industrija 4., tako i njime izazvane socijalne učinke pojednostavljeno nazvane - društvo 5. Prirodno-tehničko (STEM) područje i Industrija 4.0. Glavno obilježje bjelodanoga preokreta razvojnih čimbenika definiranih kao 4. industrijska revolucija su virtualno (cyber)-fizički sustavi (CPS) koji, vođeni umjetnom inteligencijom (AI), ujedinjuju informacijsku (IT) i operacijsko-proizvodnu (OT) tehnologiju, tvoreći "Internet stvari" (Internet of Things - IoT). Vrtoglava brzina 4. industrijske revolucije širi njen početni koncept iz prerađivačke industrije u promet, logistiku (opskrbu), pametne zgrade, energetiku, pametnu zdravstvenu skrb, digitalizirano učenje i brojne druge aplikacije što transformira i Internet stvari u Internet stvari, podataka i usluga. Ovo „razmicanje“ granica između virtualnog (cyber) i stvarnog (fizičkog) svijeta ima za izravnu posljedicu postupan nestanak brojnih današnjih struka i zanimanja povezanih s industrijskim i uslužnim fizičkim radom i nastanak novih ili/ i inoviranih zanimanja i poziva. Procjena studije Svjetske organizacije rada (ILO) primjerice govori kako je 47 % sadašnjih poslova u SAD pod rizikom nestanka u slijedećih 20 godina. Svjetski ekonomski forum (WEF), prognozira kako će u Engleskoj 65 % djece koja počinju školovanje raditi poslove koji danas ne postoje. U STEM obrascu hrvatska znanost i istraživanja odgovorni su posebno za prevođenje koncepta industrije 4.0. u učinkovito, održivo i štedljivo poduzetničko korištenje hrvatskih resursa. Hrvatsko vodno/morsko, sirovinsko, energetsko, zemljišno-šumsko, geoprometno, kulturno-povijesno, nacionalno bogatstvo ima onoliko vrijednost koliko mu je pridaje zdravlje, obrazovanost i stručnost ljudskog faktora. Identitetska je zadaća i odgovornost posebno „stemovske“ akademske zajednice da, u uvjetima ozbiljnih demografskih deficita, nabrojene i druge tradicionalne faktore hrvatskih prostora, jezikom novih sofisticiranih tehnologija, prevedu u visoko automatiziranu, ekološki održivu razvijenost. Neupitna odgovornost, pretpostavlja stratešku i projektnu integraciju hrvatskih prirodnih, biomedicinskih, biotehničkih i tehničkih znanosti, u krupnim zahvatima transformacije hrvatske materijalne i intelektualne infrastrukture. Pored toga ona se objavljuje, kako produktivnim umrežavanjem usitnjene hrvatske gospodarske strukture, tako i kontinuiranom konkurentskom potragom za međunarodnim tržišnim nišama. STEM područje ima posebnu odgovornost u optimizaciji ekonomije obujma u hrvatskim uvjetima. Pokretljivost, neprekidna široka eksterna potraga, te sposobnost brze interne proizvodno-organizacijske prilagodbe, sredstva su koja globalno količinski „sitnog“ sudionika, transformiraju u lidera kvalitete (mikro) niša svjetskog tržišta. Društveno-humanističko i umjetničko područje (DHU) i društvo 5.0. U DHU obrascu naglašena je odgovornost za socijalne i bioetičke izazove društva koje nosi 4. industrijska revolucija. Kraticom- društvo 5.0. u inicijalnoj se japanskoj varijanti teži uskladiti 5 ključnih elemenata održivog ekonomskog razvoja u uvjetima 4. industrijske revolucije, s rješavanjem 5 ključnih socijalnih problema koje takav razvoj donosi; (I). tako rastuću energetske potrebu ekonomskog razvoja valja uskladiti s društvenom potrebom smanjenja emisije stakleničkih plinova, (II) rastuću ekonomsku potrebu za hranom treba

uravnotežiti s rastom proizvodnje i smanjenjem gubitaka (propadanjem zaliha) hrane, (III) produženje životnog vijeka kao rezultata ekonomskog napretka i prateće starenje stanovništva mora se uravnotežiti s rastućim socijalnim troškovima starećeg društva, (IV) ekonomsku činjenicu sve oštrije međunarodne konkurencije potaknute rastom industrije 4.0. valja korigirati društvenim konceptom održive industrijalizacije, (V) rastuću koncentraciju bogatstva i rastuće regionalne ekonomske nejednakosti, treba se uravnotežiti društvenom redistribucijom bogatstva i korekcijom globalnih regionalnih nejednakosti. No razrada hrvatska varijante društva 5.0., upućuje na predvidive dodatne učinke industrije 4.0., koji dotiču i duboka egzistencijalna pitanja ljudske vrste, na koja DHU područje mora tražiti odgovore širenjem konteksta i koncepta društva 5.0. Nazire se, po svemu sudeći, kako umjetna inteligencija (AI), kao „tehnološka“ podloga novog društva sa sposobnošću procesuiranja bezbrojnih milijardi senzorskih informacija, iz realnog svijeta, u virtualne operativne instrukcije i natrag u fizički svijet, višestruko premašuje trenutne ljudske sposobnosti. Razlog su kako prirodno različite individualne sposobnosti, tako još više i (još uvijek) biološki ograničena životna dob čovjeka. Njeno eventualno razmicanje u „trokutu“ između individualno dešifriranog ljudskog genoma, nano/piko tehnologije i sintetske biologije, najavljuje svijet i društvo čiji su obrisi jedva dohvatljivi s postojećim spoznajnim kategorijalnim aparatom. U DHU području hrvatska je znanost i umjetnost odgovorna za otvaranje potpuno novih prostora ljudske slobode znakovito praćene novim moralnim, etičkim, bioetičkim, sociološkim, kulturnim, političkim, ekonomskim i inim dubinskim propitivanjima. Traže se inovativne kombinacije univerzalnih istraživačko-umjetničkih sloboda u pravno-institucionalnom i kulturno-umjetničkom razvoju hrvatskog nacionalnog populacijskog, kulturno-povijesnog i lingvističkog prostora. To će vjerojatno tražiti neočekivane sinteze onoga što danas razdvajamo kao filozofsko-humanistička, društvena, biomedicinska i prirodno-tehnička znanja. Ta neodgodiva potraga za novim paradigmatama umovanja, vjerojatni je („sutrašnji“) nastavak strukturnih reformi koje su sada na redu, što i njih čini dodatno zahtjevnima, a znanstvenu akademsku zajednicu dodatno odgovornom. 4. Razvojna odgovornost znanstvene akademske zajednice Krajnje pojednostavljeno, za dostizanje prosjeka razvijenih zemalja EU, Hrvatskoj treba godišnja stopa rasta BDP od oko 6 % u slijedećih 30 godina, uz poduzetnički stimulativniju i socijalno prihvatljiviju raspodjelu dohotka. Koliko je to izazovna i osjetljiva zadaća podsjeća nas činjenica da je u 40 godina od 1980. do 2020. g. prosječna hrvatska stopa rasta BDP bila oko 0,2 % godišnje. Kako se u tom razdoblju stanovništvo prosječno smanjivalo po stopi od oko -0,3 %, prosječna godišnja stopa rasta BDP p.c. (po stanovniku) je nešto viša i iznosi oko 0,5 % (Grafikon 1.) Grafikon 1. BDP i BDP p.c. 1980-2020 (u tekućim \$ 1990) Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 19 Izvor: Izračun I. Družić prema publikacijama; DZS RH 1992-2020 i RZS SRH 1980-1991. Valja naglasiti, kako rasta praktički nema od 1980. godine, kad je usvojen prvi tzv. „stabilizacijski obrazac“ ekonomske politike Svjetske

banke i MMF, koji je u redizajniranom obliku potvrđen Stabilizacijskim programom Vlade RH 1992 i koji u osnovi traje do danas . Uz potpuno uvažavanje ogromnih ljudskih i materijalnih žrtava tijekom Domovinskog rata, zajednički je nazivnik hrvatske dugoročne ekonomske stagnacije vjerojatno u tzv. „zamci srednjeg dohotka“. Stoga i odgovornost znanstvene zajednice za stručnu podlogu ukupnog društvenog razvoja, proizlazi iz empirijski potvrđene studije ekspertnog tima Svjetske banke kojeg je predvodio nobelovac M. Spence u predvečerje krize 2008. godine. Studija je utvrdila da zemlje srednjeg dohotka, kakvom je Hrvatska postala krajem 1970-tih, mogu iz „zamke stagnacije“ izići ako preoblikuju razvojnu paradigmu temeljenu na klasičnoj industrijalizaciji (željezo, čelik, petrokemija) i kvantitativnom rastu ukupne i zaposlenosti žena što uz rast standarda povratno smanjuje prirodni priraštaj. U tim uvjetima izvor rasta nije više broj (kvantiteta), nego kvalificiranost (kvaliteta) zaposlenih. Radna snaga postaje ljudski potencijal a rast, prema nalazu Spenceovog tima, postaje razvoj temeljen na obrazovanju, znanju i inovacijama . Koliko je to teška zadaća potvrđuje empirija po kojoj je takvim razvojem svega 6 zemalja u svijetu, uspjelo sustići najrazvijenije. Sve su ostale (pa i Hrvatska) ostvarile usporen-stagnantan rast s širećim razvojnim jazom prema najrazvijenijima. Hrvatskoj razvojnoj strategiji, među ostalim, osobito bi značajnom trebala biti empirijska potvrda ovih postavki u brojnim zemljama. Opsežnim testiranjem većeg broja varijabli u čitavom nizu zemalja, opaženo je kako se rastom broja studenata i visoko obrazovanih u strukturi radne snage smanjuje opasnost zamke srednjeg dohotka .

Ekstenzivnom ekonometrijskom analizom makroekonomskih indikatora, strukture poreznog sustava, dohodovnih razlika, demografskih trendova, financijskih agregata, vanjsko-trgovinske otvorenosti, kvalitete institucija u zemljama Latinske Amerike, rast visokog obrazovanja i podizanje kvalitete srednjeg obrazovanja, redovito je na drugom mjestu (nakon kvalitete institucija pravne države), čimbenika ubrzanog rasta odnosno prevladavanja zamke srednjeg dohotka na (rijetkim) pozitivnim primjerima Trinidada i Tobaga, Urugvaja i Čilea Hrvatska demografska gibanja bjelodano ne samo potvrđuju nego i amplificiraju ove učinke. Dugotrajan negativan prirodni priraštaj, samo u desetljetnom razdoblju 2010-2019 rezultirao je oko 130 000 višim mortalitetom od nataliteta, ili s prosječno godišnje 13 000 više umrlih, nego rođenih . Istodobno iz Hrvatske je u desetljeću 2010-2019 emigriralo/iselilo preko 253 000 stanovnika. Kada uzmemo u obzir imigraciju/useljavanje u Hrvatsku tada je „neto“ odljev preko 112 000 stanovnika . Kako su demografske dugoročne projekcije u svjetskim razmjerima vrlo pouzdane, tako se s relativnom pouzdanošću može predvidjeti da će Hrvatska u 2031., pri sadašnjim trendovima, imati oko 3,7 milijuna stanovnika, što znači da će se broj stanovnika u odnosu na 2001. smanjiti za oko 756 000 odnosno oko 17 %. Naličje procesa je ubrzano starenje stanovništva pa je u Hrvatskoj prosječna starost porasla od otprilike 32 godine u 1961, godini na 42 godine u 2011.g . Osobito je za hrvatsku razvojnu perspektivu značajna prognoza po kojoj bi, pri nepromijenjenim sadašnjim trendovima, Hrvatska u 2050 mogla imati preko 30 % stanovništva starog 65 i više godina. To ne samo da ograničava potencijale ubrzanog rasta, nego situaciju čini ekonomski neodrživom . Te

spoznaje, uronjene u nazočnu hrvatsku gospodarsku i socijalnu strukturu, valja neprestance obnavljati novim činjenicama i analizama. Nema niti jedne zemlje na svijetu koja u današnjim uvjetima svoje razvojne uspjehe, u okruženju oskudnosti ljudskih potencijala, bilo da se radi o zadržavanju statusa visoke razvijenosti, bilo da se radi o dostizanju najrazvijenijih, nije temeljila na visokom obrazovanju, znanosti te istraživanju i razvoju.

IV. OCJENA STANJA – SAMOODGOVORNOST AKADEMSKE ZAJEDNICE Nedvojbena samoodgovornost započinje nalazom, prema kojem hrvatska znanstvena i visoko-obrazovna zajednica ne daje potreban stručan javni doprinos preskakanju „mentalnog zida“ koji znanost i visoko obrazovanje, umjesto u ključnu investiciju novog razvoja, smješta u proračunski trošak koji po definiciji treba minimizirati. Tvrdnja kako znanost ima rješenja, a visoko obrazovanje djelomično solidne rezultate, ali ih politika ne sluša, nije razumljiva ni politici niti običnom građaninu. Konstruktivno mijenjanje odnosa znanosti, visokog obrazovanja i nositelja društvenih odluka zahtjeva, od akademske zajednice, preuzimanje odgovornosti, umjesto iznalaženja opravdanja. (Samo)kritična odgovornost je pretpostavka razumnog definiranja reformskih ciljeva. Nasuprot tome nizanje opravdanja kao (tuđih) grešaka, pretpostavka je supstitucije reforme birokratskim natezanjima oko preraspodjele ovlasti u sustavu. Veće povjerenje u potencijale nacionalne znanosti, koja najvećim dijelom ne samo da je pripravna, nego praktički jedina posjeduje znanja potrebna za modeliranje suvremenog razvoja, bez daljnje devastacije nacionalne kulturno-društvene i gospodarske strukture, započinje se graditi otvorenom i objektivnom ocjenom stanja. Veće povjerenje u hrvatsko visoko obrazovanje, kvalitetu kojeg treba bitno unaprijediti promišljenim i dubokim strukturnim reformama, temelji se na solidnoj preddiplomskoj i dijelom diplomskoj nastavi. To potvrđuje interes velikih stranih kompanija, koje u sve većem broju nude studentima hrvatskih sveučilišta stipendije i buduće zaposlenje, već na trećoj godini studija. Pored toga naši diplomanti s lakoćom upisuju poslijediplomske studije elitnih europskih i američkih sveučilišta. Bitno i cjelovito treba unaprijediti doktorske (poslijediplomske) studije, koji su inovacijski najdragocjeniji i koje neizostavno treba istraživački povezati sa znanstvenim institutima, a projektno s društvenim i gospodarskim subjektima gdje je to moguće.

IV-1. ZNANOST I INOVACIJE Komparativnom analizom podataka iz statističkih publikacija EU bjelodano je zaostajanje RH u 2000-ima, osobito nakon krize 2008. godine. U svim bitnim elementima znanstvene politike Hrvatska se nalazi uglavnom između 25. i 27. mjesta od donedavnih 28 članica EU: znanstvenoj produktivnosti mjerenoj međunarodnom vidljivošću i citiranošću, broju istraživača u ekvivalentu punog radnog vremena (FTE), inovativnosti i broju patenata, broju i razvijenosti istraživačkih jedinica u gospodarskim subjektima, izdvajanjima poslovnog sektora za istraživanje i razvoj, kao i nacionalnim javnim/proračunskim izdvajanjima. Snažniji priljev sredstava EU fondova nakon 2018, vidljivo je poboljšao status pojedinih elemenata znanstveno-istraživačkog procesa, ali ne dovoljno da bi se ukupna slika bitnije promijenila 1. Hrvatski i EU trendovi znanstvenih istraživanja

Europska je unija identificirala „velikih 5“ – Amazon, Apple, Facebook, Google, Microsoft, – kao „kralježnicu“ oporavka i nove

razvojno-konkurentnske dinamike SAD-a nakon krize 2008. Covid-19 kriza, transformirala je ovaj pristup SAD-a u izravan „Osam godišnji državni plan razvoja infrastrukture“ koji je „težak“, do sada nezabilježeni 2 tisuće milijardi dolara, planiranih državnih investicija. U njemu se među prioritetima nalazi i 50 milijardi ulaganja u proizvodnju poluvodiča, 46 milijardi u električna vozila, 26 milijardi u inovacijske hubove, 180 milijardi investicija u istraživanje i razvoj visokih tehnologija, 100 milijardi u obrazovanje i 100 milijardi dolara u digitalnu infrastrukturu. Tako kreirana investicijska potražnja velike će američke digitalne i ostale tvrtke pretvoriti u tržišne gigante. Europski strateški „odgovor“, u „Višegodišnjem financijskom okviru 2020-2027 (VFO), prije Covid-19 krize, „predviđao je 360 milijardi eura zajmova i 390 milijardi eura bespovratnih sredstava („grantova“), kojima se namjeravalo, u proračunskom razdoblju 2021-2027, definitivno prevladati posljedice financijske krize 2008. U području znanosti bilo je naglašeno modeliranje platformi koje će ubrzati transformaciju evidentno kvalitetnoga znanstveno istraživačkoga doprinosa u inovacijsku primjenu i nove tehnologije. Motor novoga razvoja su inter/multi/transdisciplinarna istraživanja kojima se integriraju STEM i DH područja u njegovu cjelovitu tehnološko inovacijsku podlogu i preduvjet daljnjeg napose „zelenog“ razvitka. Vjerodostojnost odlučnosti EU da promijeni stanje i podigne konkurentnost svojih znanstvenih istraživanja i inovacija, pridaje opredjeljenje da se izdvajanje za istraživanje i razvoj (I&R) od prosječnih oko 2 % u 2014., u 2020-tima poveća na 3 % BDP. Pored povećanja izdvajanja poslovnoga sektora to je podrazumijevalo da se nakon 2020. udvostruči proračun EU za razvoj i istraživanje. No Covid-19 kriza promijenila je ne samo iznose nego i koncept ekonomske i proračunske politike. Izmijenjena ekonomska strategija podrazumijevala je stapanje VFO s instrumentom Europske komisije nazvan „EU slijedeće generacije“ (Next Generation EU- NGEU), NGEU, čiji je središnji dio „Plan otpornosti i oporavka“. To je rezultiralo, do tada neslućenim, planom od preko 2 tisuće milijardi eura, s naglaskom na istraživanje i inovacije te klimatsku i digitalnu tranziciju (Ne)pripravljenost Hrvatske prije i nakon krize izazvane Covidom-19, razvidna je iz slijedećih činjenica; Hrvatska se sa 1,03 % izdataka za I&R u 2004. nalazila na 16. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska se sa 0,79 % izdataka za I&R u 2014. nalazila na 25. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska se sa 0,97 % izdataka za I&R u 2018. nalazila na 21. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska je, što je iz ovih podataka vidljivo, među rijetkim članicama EU koja je u 15 godišnjem razdoblju 2004-2018. smanjila udjel izdvajanja za I&R u BDP, unatoč priljevu EU fondova koji je „popravio“ rang, pa je sada Hrvatska na 21. umjesto 25. mjestu. No to je još uvijek značajno udaljeno od 16. mjesta 2004. godine. Negativan učinak divergencije umjesto konvergencije prema trendovima financiranja istraživanja u EU, jasno dokumentira početni nalaz (Tablica 1.). Tablica 1. Izdaci za istraživanje i razvoj (% udjel u BDP-u i u apsolutom iznosu, milijuni eura) 2004., 2014. i 2018. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p_ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 24-25. Izvori: Eurostat „News Release 209/2015, Eurostat (2021) Gross domestic expenditure on R&D (GERD).

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_20/default/table?lang=en 2. Kompatibilnost znanstvenoistraživačkih politika Hrvatske i Europske komisije (EK) Narečena je ocjena razvidno polazište EU u motrenju hrvatskoga sustava znanosti i visokoga obrazovanja. EU za ostvarenje nekolicine ključnih strateških ciljeva „bilancira“ konkretna potrebna financijska sredstva, čineći tako svoju strategiju održivom i izvedivom. Držeći se istih načela, Europska komisija (EK) redovito (godišnje) ocjenjuje pripravljenost svake članice, pa tako i Hrvatske, da svojim politikama ostvaruje nacionalne ciljeve i doprinese rastu kvalitete i konkurentnosti znanstvenih istraživanja i inovativnosti Europske unije. Europska komisija konstatira kako je zaostajanje hrvatskoga sustava I&R za ostalim članicama EU uvelike rezultat oskudnih javnih ulaganja, a potom i: fragmentiranosti hrvatskih institucija visokoga obrazovanja, nedostatka poticaja za karijere istraživača, zanemarivanja relevantnosti internacionalizacije hrvatske znanstvene i inovacijske arene . Trendovi izdataka potvrđuju redoslijed uzroka hrvatskoga zaostajanja koji, prema nalazu EK, na prvo mjesto stavlja javno financiranje. Hrvatski izdaci (2005) za I&R od 72,5€ po stanovniku bili su za 5,6 puta niži od EU prosjeka od 408,6€. Deset godina kasnije (2014.), hrvatskih 80 € bilo je 7 puta niže od prosjeka EU od 558,4 €. U 2018. „vratili“ smo se, u relativnim odnosu, na 2005.g. Valja svakako napomenuti kako su izdaci za znanost, istraživanje i razvoj između 2014. i 2018., osobito nakon 2016. godine, porasli za 50 % od 80 na 122 € po stanovniku. To je svakako značajan napredak i konkretan rezultat hrvatskog pristupanja EU. U tom kontekstu valja konstatirati dvije činjenice. Prvo, ovo povećanje u prvom je redu nastalo pribrajanjem prispjelih sredstava EU kohezijskih fondova u nacionalne izdatke. Drugo, paralelno s hrvatskim, rasli su izdaci i drugih članica, tako da su hrvatska 122 € (s uključenim EU fondovima) 5 puta niža od EU prosjeka od 613 €. Time smo se u relativnom odnosu prema EU „vratili“ na 2005. godinu (Tablica 2.). Tablica 2. Bruto domaći izdaci za I&R po stanovniku od 2005. do 2018. (u eurima €). Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 27. Izvor: Eurostat (2021) GERD by sector of performance and source of funds https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=rd_e_gerdfund&lang=en Dosad izloženi raskoraci Hrvatske u odnosu na znanstveno obrazovne politike gotovo svih ostalih članica EU, rezultirali su nepovoljnim trendovima u razvoju ljudskih istraživačkih potencijala koji su i pretpostavka i odlučujući čimbenik kvalitete i konkurentnosti. Zamjetne oscilacije u broju istraživača s padom u 2014. godini u odnosu na 2010. godinu i porastom u 2016. godini, ne mijenjaju činjenicu da je u promatranom razdoblju Hrvatska prema broju od 1,8 istraživača na 1000 stanovnika, na dnu EU ljestvice. Jedino su Cipar i Rumunjska iza naše zemlje (Grafikon 2). Grafikon 2. Broj istraživača na 1.000 stanovnika. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 28. Izvor: Eurostat (2019b), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/science-techno-logy-innovation/overview> Kombinacija dugoročno niskih ulaganja i posljedično maloga broja istraživača

dovela je Hrvatsku, ispred Bugarske i Rumunjske, na začelje članica EU prema JRC indikatoru znanstvene izvrsnosti, koji je sintetski pokazatelj broja izvrsnih članaka, međunarodnih patenata i ERC grantova po stanovniku (Grafikon 3.). Grafikon 3. JRC kompozitni indikator znanstvene izvrsnosti za 2018. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozuj ak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 28. Izvor: European Commission (2020) The Adjusted Research Excellence Index 2020 <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository /handle/JRC122029>

Veliko značenje pojedinih elemenata kompozitnoga JRC indikatora (vrhunska znanost i ERC projekti/grantovi inovacije i projekti/grantovi (Obzor 2020)), traži njihovu pojedinačnu analizu. Vrhunska znanost. Predstavljena je kao postotak objavljenih vrhunskih znanstvenih radova u odnosu na sve objavljene znanstvene radove. Prema tom indikatoru Hrvatska je na pretposljednem (ispred Bugarske) mjestu s ispod 4 % od ukupnog broja znanstvenih publikacija objavljenih u 10 % visoko citiranih znanstvenih publikacija (Grafikon 4). Kako vidimo, vrhunska znanstvena produkcija neznatno varira od otprilike 3,5 % do otprilike 3,8 % u tri trogodišnja citatna razdoblja, tijekom osamnaest godina. Analizu ovako nepovoljnog pokazatelja valja usporediti s gornjim podacima o udjelu izdataka za I&R u BDP-u. U razdoblju 2005-2014 oni su najprije pali za 23 % (od 1,03 na 0,79), odnosno smanjili su se u apsolutnom iznosu od 345 na 340 milijuna eura. Nakon toga su povećali udjel u BDP za 23 % između 2014 – 2018 odnosno povećali su u apsolutnom iznosu od 340 na 501 milijun eura. Hrvatska nije, tijekom tih 15 godina, znatnije povećala vrhunsku znanstvenu produkciju (broj publikacija). To je svakako neuspjeh, koji povezan s činjenicom kako, uz zabilježene oscilacije, pad udjela za istraživanje i razvoj u BDP u dugom razdoblju, upućuje na dostignutu graničnu efikasnost sustava odnosno iscrpljenost unutarnjih rezervi i žurnu potrebu poticajnih financijskih i institucionalnih reformi, te povećano investiranje u opremu, publikacije i publiciranje. Grafikon 4. Vrhunskih 10 % visokocitiranih publikacija 2000., 2007. i 2016. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozuj ak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 29. Izvor: European Commission (2020b),) Science, research and innovation performance of the EU 2020. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/srip/2020/ec_rtd_srip-2020-report.pdf

Situacija stagnirajuće vrhunske znanstvene „proizvodnje“ uz blago rastuću - „produktivnost“, snažno se negativno reflektira na međunarodnu konkurentnost. Nedovoljna visokocitirana znanstvena produkcija, transformira se u činjenicu kako je Hrvatska nositelj tek dvaju vrhunskih ERC grantova/projekata. Usporedbe radi, Slovenija i Litva imaju po 1, Finska 56, a Belgija 100 (Grafikon 5.). Grafikon 5. Broj ERC projekata po zemljama 2017. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozuj ak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 30. Izvor: European Commission (2018) European Commission (2018b) Science, Research and Innovation Performance of the

EU 2018, str. 161 Značenju ovoga pokazatelja pridonosi informacija kako su Hrvati na inozemnim institucijama nositelji 19, a u domovini 3 ERC granta/projekta. Tom činjenicom uzroci nepovoljnog stanja postaju jasniji. Nije dakle primaran uzrok kvaliteta istraživača i relevantnost istraživačkih ciljeva. Hrvatski istraživači u inozemstvu u jakoj konkurenciji domicilnih, dobivaju elitne europske projekte. Radeći na vrhunskoj suvremenoj opremi i u poticajnom institucionalnom okruženju, oni bjelodano postižu vrhunske rezultate. Istodobno se ti rezultati ne postižu u hrvatskim uvjetima. To je očekivan ishod kada se analizira kvantiteta i kvaliteta kapitalne istraživačke opreme, njezina koncentracija i dostupnost te stupanj zastarjelosti i model održavanja. Nacionalna krupna (kapitalna) istraživačka oprema sama po sebi nije dovoljno relevantna infrastruktura, da bi mogla privući elitna europska sredstva, što potiču „cutting edge“ istraživanja bazirana na najsuvremenijoj opremi obično visoke vrijednosti. Pored toga donedavna koncentracija gotovo $\frac{3}{4}$ vrijednosti kapitalne opreme u četirima znanstvenima institucijama, odnosno gotovo $\frac{1}{2}$ u Institutu Ruđer Bošković proizvodi dodatan nepovoljan utjecaj. Naime u situaciji neriješenih troškova „hladnoga pogona“ (održavanje, servisiranje, plaće operatora opreme, eksperimentalni materijali), financiranje uglavnom pada na teret troškova redovite djelatnosti matične institucije. To sa svoje strane često ograničava dostupnost opreme istraživačima iz ostalih znanstvenih i znanstveno obrazovnih organizacija. Inovacije. Relevantna analiza niske inovativnosti i malog broja inovacija u Hrvatskoj, nužno mora početi od potražnje gospodarskih subjekata za I&R i inovativnim aktivnostima. Potražnja je pak uvelike zadana strukturom odnosno ekonomskom/financijskom snagom poduzeća da ulažu u I&R i ustrojavaju vlastite istraživačke jedinice. Ona u Hrvatskoj iznosi niskih 0,38 % BDP-a, stavljajući nas na 24. mjesto u EU, „ispred“ Latvije, Cipra i Rumunjske. Tehnološki zaostale i u prosjeku usitnjene hrvatske tvrtke objektivno ne mogu snositi troškove istraživanja i razvoja. Među bitnim uzrocima poslovno-organizacijske insuficijentnosti hrvatskih tvrtki za intenzivniju inovativnu aktivnost je činjenica da je Hrvatska umjesto „prirodne terciarizacije“ i relativne deindustrijalizacije doživjela drastičnu i naglu apsolutnu deindustrijalizaciju bez potrebnoga restrukturiranja i modernizacije. Strategija pametne specijalizacije (S3) to posredno evidentira u niskoj zaposlenosti od 5000 do 10000 ljudi u 5 ključnih sektora novoga inovativnoga razvoja. Posljedice niske tehnološke razine i ovakva stanja potražnje poslovnoga sektora za inovativnom aktivnošću među ostalim su i sljedeće: 4,34 patentne prijave na milijun stanovnika 2013. g., što je Hrvatsku stavilo na pretposljednje (ispred Rumunjske) mjesto među članicama EU, 4,84 patentne prijave na milijun stanovnika 2017. g., što je Hrvatsku, ostavilo na pretposljednem mjestu (ispred Rumunjske), bez razvidnijega napretka u inovacijama (Grafikon 6.) Grafikon 6. Broj patenata na milijun stanovnika (2017.). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 32. Izvor: Eurostat (2021), Prijave patenata Europskom uredu za patente (EPO), https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=pat_ep_ntot&lang=en visoki troškovi inovacijske aktivnosti kao posljedice niskog intenziteta

razvidni u četiri puta višim hrvatskim troškovima u odnosu na njemačke, odnosno četiri puta višim izdacima po patentu registriranom u SAD-u (Grafikon 7). Grafikon 7. Potrebna investicija po patentu registriranom u SAD-u. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 32. Izvor: World Bank (2013) „Overview of the Research and Innovation Sector in the Western Balkans, World Bank Technical Assistance Project (P123211), str 9“ Povratan učinak narečene inovacijske slike i njezinih uzroka relativno je niska pozicija u globalnoj konkurentnosti, koja je pak u skladu s ekonomskom snagom nacionalne ekonomije. Hrvatska se po ekonomskoj snazi odnosno prema vrijednosti BDP-a iskazanoj u američkim dolarima prema nominalnom tečaju nacionalnih valuta prema trima svjetskim listama; Međunarodni monetarni fond – IMF, Svjetska banka – WB i Ujedinjeni narodi – UN, nalazi između 76. i 78. mjesta između 200-tinjak zemalja. To mjesto gotovo u cijelosti odgovara 74. mjestu prema Globalnom indeksu konkurentnosti Svjetskoga ekonomskoga foruma . Tu „ravnotežnu“ sliku narušava nizak (106.) rang u inovacijama unutar Globalnoga indeksa konkurentnosti kao „potvrda“ nepovoljne inovacijske aktivnosti. Najveći „doprinos“ nepovoljnom „sintetskom“ inovacijskom rangu daju: - Vladina nabava naprednih tehnoloških proizvoda - 134, - Kapacitet za inovacije - 120, - Suradnja znanosti i industrije u istraživanju i razvoju-118, - Ulaganje poduzeća u istraživanje i razvoj -97, a potom slijede, - Dostupnost znanstvenika i inženjera - 95 i „najmanji“ problem - Kvaliteta znanstveno-istraživačkih institucija - 66 Valja svakako napomenuti kako je Hrvatska u posljednje vrijeme znatno napredovala u nekim aspektima inovacijske aktivnosti kao što je korištenje informacijske tehnologije i umrežavanje što je poboljšalo indikatore proizvodnih inovacija u malim i srednjim poduzećima (43 % iznad EU prosjeka), inovacija poslovnih procesa (21 % iznad EU prosjeka) i povećalo broj poduzeća koja dodatno obrazuju zaposlenike u primjeni ICT tehnologija (20 % iznad EU prosjeka). No zaostajanje je i dalje bjelodano u izdvajanjima poslovnog sektora za R&D (oko 65 % ispod EU prosjeka), dok su izdvajanja po zaposlenome oko 76 % ispod EU prosjeka. Osobito značajno što je broj zaposlenih ICT stručnjaka 25 % niži od EU prosjeka . Uočeno stanje upućuje na potrebu „obrnutoga“ pristupa od uobičajenoga, prema kojemu se potražnja gospodarstva i „unutarnja“ razvojna potreba poduzeća da održi i unaprijedi konkurentnost materijalizira u ulaganjima u I&R te rast inovacija. Potreba „inovativne“ inovacijske politike nužna je i zbog diferenciranih hrvatskih regionalnih socio-povijesnih obilježja što rezultira specifičnostima inovacijske kulture s jedne te tretiranja inovacijske politike kao „neželjenog djeteta“ u krugu kreatora državnih politika . Valja primijetiti kako se situacija bitno mijenja usvajanjem „Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030“, kojom inovacije postaju prioritet kao dio prvog strateškog cilja u prvom razvojnom smjeru (Konkurentno i inovativno gospodarstvo“ . Nove hrvatske strateške okolnosti zahtijevaju, među ostalim, i (samo)osposobljavanje znanosti ne samo da čeka „narudžbe“ iz prakse, nego i da (dodatnim transparentnim financiranjem) „kreira“ potražnju za istraživačkim projektima koji unapređuju poslovanje i

konkurentnost, okupljajući poduzetnike u centrima izvrsnosti, centrima kompetencije, znanstveno-tehnolojskim parkovima, klasterima, spin-off i spin-out pothvatima i drugim oblicima. Ovako neizravno „subvencioniranje“ i podizanje konkurentnosti nacionalnoga gospodarstva predviđeno je hrvatskim strateškim dokumentima i propisima i dopušteno EU pravilima slobodne tržišne utakmice. 3. Učinkovitost hrvatskih ulaganja u znanost

Analizirajući učinkovitost hrvatskih ulaganja u znanost, Europska komisija, pored već spomenute niske razine i padajućega udjela javnih ulaganja u znanost 2008. - 2015., upućuje na rezultirajuću nepovoljnu strukturu odnosno niski udjel izdataka za „infrastrukturne“ sektore u proračunskim izdacima, koji su preduvjet suvremenoga razvoja: „.....trendovi indiciraju da se udjel izdataka za promet i obrazovanje smanjio u razdoblju 2008. -2015.“

Raščlanjujući učinkovitost hrvatskih javnih/proračunskih izdataka, Europska se komisija oslanja na poredbeno Izvješće o znanstvenim, istraživačkim i inovacijskim performansama EU. EK naglašava kako su hrvatski rezultati u učinkovitosti korištenja kompatibilni odnosno u suglasju s rezultatima peer skupine zemalja (Poljska, Latvija, Slovačka,) dakle sa zemljama sa sličnim investicijama u znanost u odnosu na BDP. Međutim, u usporedbi s EU prosjekom Hrvatska ima vrlo slabe rezultate u kvaliteti znanstvenoga outputa , jer među 10 % svjetski najcitiranijih publikacija kao postotkom ukupnih znanstvenih publikacija ima 4,1 % u odnosu na EU prosjek od 11,1 % (Grafikon 8). Grafikon 8. Najboljih 10 % znanstvenih radova kao funkcija udjela javnih izdataka za istraživanje i razvoj u BDP-u, 2014. (citatno razdoblje 2014.-2016.). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 35. Izvor: Science, Research and Innovation performance of the EU 2018 str. 162, Figure I.4-A

Dvije godine kasnije globalna se situacija nije bitno promijenila, iako se naziru strukturni pomaci. SAD imaju višu kvalitetu znanstvene produkcije od EU iako imaju niži intenzitet javnih ulaganja. Južna Koreja i Japan pokazuju niži odjek znanstvene produkcije u odnosu na intenzitet javnih ulaganja. Kineska se razina znanstvene izvrsnosti približava EU. Obje EU regije kojima Hrvatska pripada; Mediteran i istočna Europa, imaju i niže razine ulaganja u I&R i nižu razinu znanstvene izvrsnosti od EU prosjeka . Hrvatska je pak svoje slabe rezultate dodatno pogoršala jer ima ispod 4 % od ukupnih znanstvenih publikacija među 10 % svjetski najcitiranijih, iako se povećao intenzitet javnih ulaganja u I&R (Grafikon 9.) Dio objašnjenja mogla bi biti promjena u strukturi hrvatskih javnih ulaganja. Naime, kao što je već napomenuto, nakon 2016. godine počinje povećan priljev sredstava EU fondova, među ostalim i za poboljšanje znanstvene izvrsnosti. Ta se sredstva statistički pribrajaju izdacima hrvatskog državnog proračuna za znanost i visoko obrazovanje. No kako se radi u najvećoj mjeri o ulaganjima u znanstveno-istraživačku infrastrukturu (opremu i građevinske radove), to zahtijeva stanovito investicijsko (maturizacijsko) razdoblje od početka ulaganja do njihovog završetka odnosno do početka punog istraživačkog „pogona“. Grafikon 9. Najboljih 10 % znanstvenih radova kao funkcija udjela javnih izdataka za istraživanje i razvoj u BDP-u, 2016. (citatno razdoblje 2016.-2018.). Grafikon je dostupan na

http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 36. Izvor: European Commission (2020) Science, Research and Innovation performance of the EU 2020 str. 373. Spoznaja kako je hrvatska znanstveno-istraživačka produkcija „u skladu“ s mediteranskim članicama EU (osim Italije) i „tranzicijskim“ susjedima u Srednjoj Europi, ali i da kvalitetom zaostaje za EU prosjekom, važna je za početnu ocjenu stanja, osobito stoga što se situacija donekle pogoršala između dva citatna razdoblja. Njena je dopuna i sugestija Europske komisije kako bez promjene u strukturi (nacionalnih) proračunskih izdataka u korist prometa te znanosti i obrazovanja, Hrvatska ne može ostvariti održivi rast. Zato je znanstveno-istraživačkoj produktivnosti Hrvatske kao male zemlje potrebno posvetiti dodatnu pozornost. Naime, kako javno izdvajanje za znanstvena istraživanja obuhvaća sva znanstvena područja, to stavlja u različiti položaj veće u odnosu na manje zemlje, odnosno „veće“ u odnosu na „manje“ jezike, u pojedinim znanstvenim područjima. U pojedinim znanstvenim područjima manje su zemlje odnosno njihove publikacije na materinskom jeziku od početka zakinite glede mogućnosti (konkurentnosti) publiciranja u svjetskim visoko citiranim časopisima. To se osobito odnosi na društvene i humanističke znanosti. Tako primjerice radovi koji se bave hrvatskim povijesnim, umjetničko-povijesnim, lingvističkim, ekonomskim, pravnim ili sociološkim temama, bitnima za hrvatski društveni, kulturni i gospodarski razvoj i nacionalni identitet i koji su pri tom objavljeni na hrvatskom jeziku, ne moraju biti zanimljivi široj svjetskoj znanstvenoj javnosti, pa je i mogućnost njihove objave u svjetskim časopisima u startu niža. No to se može odnositi i na prirodoslovno i/ili biotehničko područje kada istražuju pojave ili procese povezane sa specifičnostima hrvatskoga razvoja. To je za zemlju koja je kao Hrvatska, ne tako davno, stekla punu nacionalnu slobodu i državnu samostalnost osobito značajno pitanje, kojemu je potreban razuman i stručno uravnotežen pristup. Tako je u znanstvenoj produkciji važno biti međunarodno vidljiv i kvalitetu dokazivati objavom u visoko-citiranim svjetskim časopisima, što podrazumijeva i objavljivanje na svjetskim (uglavnom engleskom) jezicima. No isto tako je iznimno važno objavljivati znanstvene radove i na hrvatskom jeziku, kako bi se iznašli hrvatski termini za nove znanstvene pojave i procese, kako bi se iznašli hrvatski termini za nove znanstvene pojave i procese, te stabilizirali u uporabi u znanstvenoj i stručnoj javnosti. Jedino tako materinski jezik ostaje - „živ“ - i ne tone u lokalno narječje. Takva zadaća - objave u vrhunskim svjetskim časopisima na svjetskim jezicima i razvoj visoko kvalitetne znanstvene produkcije na materinskom jeziku - mora biti uzeta u obzir pri međunarodnim usporedbama, a osobito se mora uzeti u obzir kada se utvrđuju politika i kriteriji financiranja znanstvenih istraživanja. U tom je smislu podobna međunarodna analiza koja uspoređuje prirodne znanosti koje, imajući uglavnom zajedničke (identične) predmete istraživanja, međusobno komuniciraju univerzalnim jezikom struke (nekoć latinskim, a danas engleskim). Naime usporedbe su dodatno objektivizirane kada su baza usporedbe „objavljivi“ radovi u prirodnim znanostima (na engleskom jeziku), umjesto ukupne znanstvene produkcije koja uključuje i međunarodno „neobjavljive“ radove (na hrvatskom jeziku u društvenim i humanističkim

znanostima). Takvu analizu poduzima svjetski visoko citiran časopis Nature objavljivanjem Nature Global Indexa (NGI), kojim se uspoređuje znanstvena kvaliteta i produktivnost 100 zemalja (od 2016. godine 50 zemalja) u prirodnim znanostima, temeljem objavljenih radova u 68 najkvalitetnijih svjetskih časopisa u prirodnim znanostima. Pri tom se koriste dva pokazatelja. Prvi je Ukupan zbroj članaka („AC“ –article count). Drugi je „Ponderirani frakcijski zbroj“ (WFC – Weighted Fractional Count) (Nature Index Global, 2014). WFC se koristi kako bi se izbjegao prenaplašen utjecaj članaka iz područja fizike i astrofizike. Naime, četiri časopisa iz tih disciplina objavljuju oko 50 % svih radova u časopisima iz fizike – oko pet puta više od drugih disciplina. Stoga se podaci za astrofiziku i fiziku prikupljaju na isti način i njima se pridružuje jedna petina pondera (0,2) koja se pridružuje ostalim člancima . NGI 2014, koji za 2013 rangira zemlje prema vrijednosti WFC-a, stavlja Hrvatsku na 43. mjesto s vrijednošću AC-a od 105 i WFC-a od 22,66. Kako bismo usporedili efikasnost objavljenih istraživanja Hrvatske i ostalih članica EU prilagodili smo tablicu NGI-ja samo za zemlje članice EU, među kojima je Hrvatska rangirana na 19. mjesto Istodobno, prema statistici EU Hrvatska se s udjelom javnih Bruto izdvajanja za istraživanje i razvoj (GERDp - Gross Expenditure for Research &Development -public) od 0,4 % BDP-a nalazi na 23 mjestu među članicama EU (Tablica 3.).

Tablica 3. Rangiranje članica EU prema efikasnosti javnih ulaganja (GERDp) u znanstvena istraživanja $\left[\frac{k}{k} \right] _GERDp$

Zemlja	NGI- rang	GERDp-rang	k_	GERDp
1 Ujedinjeno Kraljevstvo	2	16	8,00	2
2 Njemačka	1	4	4,00	3
3 Italija	4	15	3,75	4
4 Francuska	3	9	3,00	5
5 Španjolska	5	14	2,80	6
6 Poljska	11	20	1,82	7
7 Mađarska	17	24	1,41	8
8 Belgija	8	11	1,38	9
9 Irska	16	22	1,38	10
10 Rumunjska	20	27	1,35	11
11 Bugarska	21	26	1,24	12
12 Hrvatska	19	23	1,21	13
13 Grčka	15	18	1,20	14
14 Slovenija	18	19	1,06	15
15 Cipar	26	25	0,96	16
16 Portugal	13	12	0,92	17
17 Nizozemska	6	5	0,83	18
18 Latvija	27	21	0,78	19
19 Slovačka	23	17	0,74	20
20 Austrija	10	6	0,60	21
21 Luksemburg	25	13	0,52	22
22 Češka	14	7	0,50	23
23 Litva	24	10	0,42	24
24 Estonija	22	8	0,36	25
25 Švedska	7	2	0,29	26
26 Finska	12	3	0,25	27
27 Danska	9	1	0,11	

Izvor: obrada I. Družić prema Global Nature indeks 2014 i Eurostat news release 209/2015 Koeficijent efikasnosti javnih ulaganja u znanost i istraživanja ($k _ (GERDp)$) polazi od pretpostavke da je njegova jedinična vrijednost prema kojoj je rang javnih izdvajanja za istraživanje i razvoj (GERDp) jednak rangu u Nature globalnom indeksu, „normalna“ ili očekivana vrijednost. Svaka vrijednost veća od 1 čini izdvajanje efikasnim pa što je koeficijent viši, to je ulaganje (izdvajanje) efikasnije. Obrnuto, što je koeficijent niži od 1 odnosno bliži nuli, to je ulaganje neefikasno. Jedinična efikasnost prikazana je crvenom crtom (Grafikon 9). Takvoj su efikasnosti najbliži Slovenija (rang prema NGI 18 a prema javnim ulaganjima GERDp ima rang 19) te Cipar (NGI rang 26 a GERDp rang 25). Te su zemlje prikazane crnim stupcima. Pojednostavljeno, njihov rang prema Nature indeksu gotovo odgovara rangu prema udjelu izdvajanja za I&R u bruto domaćem proizvodu. Plavi stupci lijevo od jediničnih vrijednosti („crnih“ stupaca Cipra i Slovenije) predstavljaju zemlje koje financijski efikasno ulažu, dok stupci desno predstavljaju zemlje koje financijski neefikasno ulažu u znanstvena istraživanja. Prema tom pokazatelju, Hrvatska s oskudnim ulaganjima ulaže relativno efikasno (21 % iznad jedinične vrijednosti,

„crveni“ stupac) i zauzima 12 mjesto prema financijskoj efikasnosti ulaganja među članicama EU u prirodnim znanostima (Grafikon 10.). Grafikon 10. Rang članica EU 2014. prema k_(GERDp). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 39. Izvor: obrada I. Družić prema Global Nature indeks 2014 i Eurostat news release 209/2015 Narečeno rezultira osobito zabrinjavajućom činjenicom prema kojoj je hrvatska znanost „zarobljena“ u tzv. niskoj ravnoteži deficita broja istraživača, odnosno kako pri općenito niskoj razini ukupnih ulaganja, relativno efikasno ulaže u znanost. Relativno mali broj radova objavljen s još manje uloženih financijskih sredstava daje nadprosječan rezultat. Potreba aktiviranja, ponajprije ljudskih, znanstvenih potencijala kao pretpostavke kvalitetnog gospodarskog rasta i ukupnog društvenog razvoja, nameće potrebu kontinuirane poredbene analize efikasnosti ulaganja u znanstvena istraživanja. Analiza nakon četiri godine pokazuje neočekivane strukturne pomake u efikasnosti ulaganja u znanost (Grafikon 11). Prema vrijednosti - k_GERDp u 2018. godini u odnosu na 2014. godini, iste su zemlje na prvih 6 mjesta, ali u izmijenjenom poretku. Španjolska se s petog probila na drugo mjesto promjenama oba ranga. U izdvajanjima (GERD) rang joj je pao za 2 mjesta od 14 na 16 (-14 %). Istodobno NGI rang je porastao od 5. na 4. mjesto (+20 %). Pojednostavljeno, s relativno manjim izdvajanjima, viši rang izvrsnih publikacija. S druge pak strane Njemačka je poboljšala GERD rang od 4. na 3. mjesto (+25 %) zadržavši isti NGI rang – 1. Pojednostavljeno, s relativno višim izdvajanjima, isti rang izvrsnih publikacija. Ovdje se uočava i ograničenje k_GERDp jer on daje samo rang (a „boljeg“ ranga od -1., nema), a ne broj publikacija koje su „donijele“ rang. Slijedećih 6 mjesta (7-12) je posebno zanimljivo jer se ovdje nalazi i Hrvatska, koja je popravila svoj k_GERDp rang od 12. na 11. mjesto, iako joj je vrijednost k_GERDp smanjena od 23 % na 11 % iznad EU prosjeka, što govori da promjene u „okruženju“ imaju prava strukturna obilježja. Drastičan je primjer Mađarska koja je prema k_GERDp rangu pala od 7. na 22. mjesto, od 41 % iznad do 29 % ispod jedinične vrijednosti, koju u obje godine predstavlja Cipar (Grafikon 11). Grafikon 11. Rang članica EU (2018) prema k_(GERDp). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 40. Izvori; obrada I. Družić prema European Commission (2020) Science, Research and Innovation performance of the EU 2020 i NGI (2020/2021) [https://www.natureindex.com/country-outputs/gene rate/All/global/All/score](https://www.natureindex.com/country-outputs/gene%20rate/All/global/All/score) Unatoč konceptijskim postavkama i strateškim proklamacijama, realni indikatori (broj istraživača, izdvajanja u odnosu na BDP, broj primijenjenih inovacija) sve razvidnije guraju Hrvatsku na začelje EU. Pri tome je bjelodana korelacija sa sličnim trendovima indikatora ukupnog razvitka i životnog standarda kojim Hrvatska također tone na začelje EU. IV-II. VISOKO OBRAZOVANJE 1. Dinamika hrvatskoga visokoga obrazovanja Hrvatsko državno osamostaljenje i stvaranje suverene demokratske države nakon 1990., stvorili su povoljno okruženje za razvoj visokoga obrazovanja, ostvarivši zapažene rezultate. To je okruženje izuzetno važno kako za kvalitetu ishoda

učenja i stjecanje potrebnih kvalifikacija i zvanja, tako i za njihov utjecaj na opstojnost te društveni, gospodarski, kulturni i umjetnički boljitak vlastite države i njezine međunarodne civilizacijske stečevine. Bjelodana dinamika hrvatskog sustava visokoga obrazovanja, zabilježena je u trendu kojim je broj studenata više nego udvostručen: od gotovo 70 000 na 157 000. Uspješnost studiranja također je povećana. Broj studenata koji godišnje diplomiraju je utrostručen: od 10 tisuća na više od 33 tisuće. Osobito je dojmljiv obuhvat stanovništva u studentskoj dobi (19-23) tercijskim obrazovanjem, koje je poraslo od 1/5 (22 %) na gotovo 2/3 (65 %) (Tablica 4.). Tablica 4. Razina obrazovanosti. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadjanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 41. Izvori: DZS (2009) Priopćenje br. 8.1.7 https://www.dzs.hr/Hrv/publication/2009/8-1-7_1h2009.htm, DZS (2021) Studenti upisani na stručni i sveučilišni studij u zimskom semestru ak. g. 2018./2019. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/08-01-07_01_2019.htm, DZS (2021c), Srednje škole. Kraj šk. g. 2018./2019. i početak šk. g. 2019./2020. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/08-01-03_01_2020.htm, Eurostat (2021e), Population on 1 January by age and sex https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo_pjan&lang=en Učinjeni su iskoraci u kvaliteti prema rezultatima akreditacije visokih učilišta provedenoj prema međunarodnim sustavima kvalitete i temeljem nalaza međunarodnih recenzenata. Naglasak je na uglavnom zadovoljavajućoj kvaliteti programa i nastavnika, a nezadovoljavajući su međunarodna suradnja (mobilnost) i objavljivanje u inozemnim publikacijama. Učinjen je i pomak u strukturi studija tako da je udjel studenata koji studiraju u društveno-humanističkom području u tom razdoblju smanjen s 59 % na 54 %. No treba napomenuti kako taj postotak uključuje, osim javnih koja se financiraju iz proračuna i privatna visoka učilišta. Privatna visoka učilišta kojima se broj studenata povećao za 46 % u ovom razdoblju (od 10.924 na 15.985) pretežitim dijelom programa pripadaju društveno-humanističkom području (oko ¾ studenata) gdje dominiraju programi poslovne ekonomije. Kad se to uzme u obzir tada se omjer javnog financiranja društvenih studija dodatno mijenja, tako da u 2018. g. imamo praktički izjednačen broj studenata u prirodno (bio)tehničkim u odnosu na društveno-humanističke i umjetničke studije s približnim omjerom 49:51. 2. Hrvatski, globalni i EU obrazovni trendovi Učinjeno dakako nije niti izbliza dovoljno jer su se u globalnim i europskim razmjerima, također zbili golemi iskoraci kao posljedica svrstavanja obrazovanja i znanosti u „infrastrukturne“ prioritete o kojima u bitnome ovisi uspješan ukupan rast te osobito rast konkurentnosti. Europska unija u svojim je strategijskim ciljevima (EU 2013.) među ostalim naglasila znanost i inovacije kao ključan razvojni čimbenik te prioritet podizanja razine obrazovanosti i kvalificiranosti stanovništva. U visokoj naobrazbi taj se cilj definira kao udjel od 40 % tercijsko obrazovanih u strukturi radne snage u dobi od 25-65 godina, a negdje i više. Štoviše, rast udjela visokoobrazovanoga stanovništva vidi se kao jedan od bitnih elemenata izlaska iz krize 2008. godine, ali i kao bitan element dugoročnoga uspješnoga i održivoga rasta. Ekonomski najuspješnije zemlje EU-a poput

Njemačke, u tom smislu najavljuju i povećanje javnih izdataka za visoku naobrazbu . Tad je (2011) u razvijenoj dijelu EU-a udjel visokoobrazovanih u strukturi radne snage bio oko 30 %, a u Hrvatskoj oko 22 %. U slijedećem razdoblju, do 2018. godine, Hrvatska je bitno napredovala povećavši udjel tercijarno obrazovanih na 30,9 %. Prosjek EU 28 je 34,5 % a razvijeni dio (EU 15) ima prosjek od 37,2 %. Kako vidimo, EU je blizu ostvarenja cilja Obzora 2020. Nesporan hrvatski napredak stavljen u dugi komparativni rok od 2002. do 2018. osvjetljava aporije sustava. U 2002. Hrvatska je imala 19,2 % tercijarno obrazovanih, EU 27 je imala 22,2 % dok je razvijeniji dio – EU 15, bio na 25,1 %. Hrvatska je razlika bila 3 odnosno 5,9 postotnih poena. U 2020. Hrvatska je na 30,9 %, što je velik napredak, EU 27 na 34,5 %, EU 15 na 37,2. Hrvatska je razlika sada 3,6 odnosno 6,3 postotna poena. Hrvatski relativni zastoj je ponajprije rezultat stagnacije do 2008. godine, tako da skok nakon 2011. nije uspio rezultirati očekivanom konvergencijom u ovom razdoblju. No ako se održi dinamika nakon 2015. može se, pri nepromijenjenim ostalim uvjetima, očekivati konvergencija u narednom proračunskom razdoblju EU (Tablica 5.).

Tablica 5. Udjel tercijarno obrazovanih u strukturi radne snage u dobi od 25 do 64 godine. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 43. Izvor: Eurostat (2021): Data explorer https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_agaed&lang=en

Dakle, razvojne potrebe najvećeg dijela članica EU diktiraju projekcije i strategije visokoga obrazovanja kojima se neprekidno povećava broj tercijarno obrazovanoga stanovništva, približavajući se 40 % i težeći dostizanju 50 % tercijarno obrazovanih do 2050. Iz toga proizlazi jednostavna orijentacijska kvantifikacija: Hrvatska bi trebala imati oko 200.000 više tercijarno obrazovanih nego što ih trenutno ima da bi bila na razini od oko 40 % njihova udjela u strukturi radne snage, koliko će uskoro imati razvijene članice EU-a. Uzroci takvog stanja napretka u rastu tercijarne obrazovanosti i nezadovoljavajuće dostignute razine, mogu se dijelom pronaći u komponentama globalnoga rangiranja 50 nacionalnih sustava visokoga obrazovanja Melbourne-skog instituta za primijenjena socijalna i ekonomska istraživanja među kojima su 22 članice EU. Nacionalni sustavi šest članica EU (Cipar, Luksemburg, Latvija, Litva, Estonija, Malta), nisu rangirani među 50 najbolje rangiranih svjetskih sustava. Hrvatska je prema ukupnom rangu na 43. mjestu, pri čemu su Bugarska i Rumunjska iza nje, što znači da je između 28 članica EU, Hrvatska na 20. mjestu. Ukupan rang rezultat je ponderiranja četiriju komponente: Ishodi-Output (40 %) najznačajnija su komponenta (broj objavljenih znanstvenih radova –ukupno i po stanovniku), prosječan čimbenik odjeka, rangiranje prema Šangajskoj listi, obuhvat populacije u studentskoj dobi tercijarnim obrazovanjem, broj istraživača na milijun stanovnika, nezaposlenost tercijarno obrazovanih u odnosu na nezaposlene sa srednjim obrazovanjem u populaciji 25-64 godine. Upravo je prema toj najznačajnijoj komponenti Hrvatska rangirana, na 34. mjesto, znatno iznad ukupnoga ranga. Od članica EU iza nje su Bugarska, Rumunjska i Slovačka (str. 17.). Povezanost-Connectivity (20 %) obuhvaća znanstveno-istraživačku vidljivost i odjek (webometrics visibility, webometrics

transparency), udjel stranih studenata u tercijarnom obrazovanju, transfer znanja i udjel zajedničkih publikacija s istraživačima iz gospodarstva. Prema toj komponenti Hrvatska je rangirana na 40. mjesto. Od članica EU iza nje je Poljska, a kao kuriozitet i Rusija, Kina, Brazil i Indija (str. 15.). Dakle, ta dva kriterija „dižu“ rang Hrvatske, osobito najvažniji-ishodi. Okruženje-Environment (20 %) obuhvaća kriterije autonomije i konkurentnosti (omjer javnih i privatnih obrazovnih institucija, udjel žena u studentskoj i nastavničkoj populaciji, kvalitetu podataka, pregled rezultata u financijskoj autonomiji u institucionalnom uređenju). Prema tome pokazatelju Hrvatska je rangirana na 44. mjesto. Od članica EU iza nje su Bugarska i Grčka (str 13.). Financiranje-Resources (20 %) obuhvaća ključne financijske pokazatelje (javna/proračunska ulaganja kao postotak BDP-a, ukupna ulaganja u tercijarno obrazovanje kao postotak BDP-a, godišnji izdaci po studentu obračunati u USD prema paritetu kupovne moći-PPP, izdaci institucija tercijarnoga obrazovanja za I&R kao postotak BDP-a, izdaci u tercijarnom obrazovanju za I&R po stanovniku obračunati u USD prema paritetu kupovne moći. Prema tom pokazatelju Hrvatska se nalazi na 45. mjestu od 50 zemalja. Od izlistanih članica EU iza nje su Rumunjska i Bugarska (str. 11.). Kako vidimo, ta dva kriterija „spuštaju“ rang Hrvatske, osobito zbog iznimno važne komponente - financiranja. Rezultati analize „Universitas 21“, snagom kompleksnih pokazatelja upućuju na probleme koje je identificirala i prioritete koje je utvrdila EU. U području obrazovanja EU potpuno jasno upozorava kako će ulaganja u kreiranje Europskoga prostora obrazovanja - European Area of Education (EAE), što uključuje i stvaranje „mreže europskih sveučilišta“, tražiti ostvarenje financijskoga „benchmarka“, odnosno izdvajanje minimalno 5 % BDP-a država članica za obrazovanje (od osnovnoga do visokoškolskoga) . Podaci pak govore kako se Hrvatska nalazi na 21. mjestu od tadašnjih 28. članica EU u razdoblju 2012-2017. s prosjekom od 4,08 %. U skladu s brojnim drugim pokazateljima koji Hrvatsku smještaju bliže dnu EU ljestvica, i ovdje je Hrvatska dosta „dalje“ od ulaganja Danske (7, 81 %) i Švedske (7,58 %) na vrhu i daleko „bliže“ Bugarskoj (3,73 %) i Rumunjskoj (3,04 %) na dnu ljestvice (Grafikon 11.) Grafikon 12. Izdvajanje za obrazovanje kao postotak BDP-a (prosjeak 2012. – 2017.). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 45. Izvor: Domestic spending on research and development as a share of GDP, 1996–2018 (%) | 2021 Science Report (unesco.org) Koliko god uočena poredba, ukazujući na bitno zaostajanje, zorno potvrđuje stajalište Europske komisije o potrebi restrukturiranja hrvatskih nacionalnih proračunskih izdvajanja u korist obrazovanja, daleko više brinu, pokazatelji daljnje eskalacije negativnih trendova. Tako vidimo trend pada udjela javnih ukupnih izdataka za obrazovanje u BDP 2018. na 3,92 %, a u proračunu na 8,6 % (Tablica 7). Time hrvatska obrazovna politika u financijskom aspektu divergira od spoznaja i opredjeljenja, ne samo EU, nego i UNESCO-a, koji održivi razvoj povezuju s potrebom izdvajanja 6 % BDP i 20 % nacionalnog državnog proračuna za obrazovanje. Podloga ovakvom opredjeljenju je podatak kako se primjerice 75 % proračuna za primarno obrazovanje,

izdvaja za plaće, što onemogućuju kako zapošljavanje novih učitelja, tako i nužne razvojne investicije . Tablica 7. Javni izdaci za obrazovanje (Croatia) Javni izdaci za obrazovanje 2012. 2014. 2018. Kao % od BDP-a 4,15 4,56 3,92 Kao % od ukupnih javnih izdataka 8,5 9,5 8,6 Izvor: <https://www.unesco.org/reports/science/2021/en>

Tako uspostavljeno dugotrajno funkcioniranje temeljem niske razine financiranja ima gotovo razoran učinak na učinkovitost sustava. Istraživački i obrazovni trendovi pokazuju ozbiljno zaostajanje Hrvatske, s nespornim dugoročnim negativnim učincima na modernizaciju i restrukturiranje hrvatskoga gospodarstva te na inovativnost i apsorpcijski kapacitet u primjeni novih tehnologija . Cjeloživotno obrazovanje. Bitne elemente politike i stanja visokog obrazovanja valja sagledati u novoj perspektivi cjeloživotnog obrazovanja. koje obuhvaća formalno, neformalno i informalno obrazovanje. . Sadašnje formalno visoko obrazovanje koje završava „prediplomskom“ kvalifikacijom prvostupnika, „diplomskim“ zvanjem magistra struke i poslijediplomskom titulom doktora znanosti, valja shvaćati kao početne „karike“ u cjeloživotnom obrazovanju. Ubrzani tehnološki napredak i kontinuirane inovacije znatno skraćuju „trajnost“ pojedinoga zanimanja odnosno struke. Čitav spektar formalnog, i neformalnog općeg i stručnog obrazovanja uključujući “hibridno“ poučavanje kao kombinaciju fizičke i online komunikacije, podupiru ciljevi i mjere Europske komisije. Cilj da se, umjesto 11,3 % participacije odraslih u dobi 25-64 u 2019. godini, u 2020-tim godinama podigne na 15 %, namjerava se postići osiguranjem potrebnih programskih sredstava EU, temeljem Europske agende za obrazovanje odraslih . Programiranje i organizacija sustava hrvatskog cjeloživotnog obrazovanja treba svakako valorizirati nove pojave informalnog/neformalnog tercijarnog obrazovanja koje pod nazivom „University 42“ kao startup campuse pokreću tehnološke kompanije. . Specifičnosti i potrebe hrvatskoga razvoja temeljenog na tehnološkoj modernizaciji i visokim tehnologijama, traži dodatno inovativan pristup cjeloživotnom obrazovanju. Valjalo bi uspostavljati sustav kojim će se postupno širiti obveza (za sada samo reguliranih profesija) obnavljanja, nakon određenog vremena, znanja i profesionalne licence. Valja pronaći odgovarajuće oblike obveze obnavljanja licence za obavljanje stručnih poslova i na ostale struke te ih povezati s cjeloživotnim obrazovanjem i potrebom tercijarno obrazovanih zaposlenika da u određenim vremenskim intervalima pohađaju kraće programe obnove znanja i (re)kvalifikacije u sustavu visokoga obrazovanja. Cjeloživotno obrazovanje treba omogućiti i vertikalnu mobilnost odnosno stjecanje novih znanja i kvalifikacija zaposlenih sa srednjom ili nižom spremom, kao i standardno stjecanje kvalifikacija prekvalifikacijom sukladno pojavi novih zanimanja slijedom potreba Industrije 4.0 i Društva 5.0 3. Elementi kvalitete nastave i mobilnosti. Studenti i nastavnici. Izložena djelomična ocjena stanja sustava visokoga obrazovanja ponajprije upućuje na ključne probleme u sustavu koje valja adresirati da bi se ostvarili stvarno potrebni pomaci. To je dakako pitanje što treba učiti, kako u pojedinom kurikulu inovirati, modificirati, preoblikovati i/ili napuštati postojeća i usvajati nova znanja? No jednako je važno pitanje kako učiti. I najsuvremeniji obrazovni sustavi poput američkoga suočeni su s velikim postotkom dugoga studiranja i napuštanja sveučilišta, osobito s

nezadovoljavajućim napretkom u usvajanju znanja na kraju u odnosu na početak studiranja. Uočena je neefikasnost osobito klasičnih predavanja u prenošenju znanja američkim studentima, jer se studenti netom nakon predavanja sjećaju manje od 50 % informacija iznesenih tijekom predavanja, a 20 % im ostaje u sjećanju tjedan dana kasnije. Polazeći od saznanja kako predavanjima mogu efikasno prenositi informacije, ali ne i efikasno promicati (kritičko) razmišljanje i sposobnost rješavanja problemskih zadataka, istraživači pedagoških tehnika upućuju na kombinaciju predavanja s grupnim i individualnim rješavanjem problemskih zadataka, raspravama studenata, stimuliranjem kritičkoga mišljenja u manjim debatnim skupinama, interaktivnim zajedničkim učenjem i slično (Tablica 8).

Tablica 8. Strukturne promjene u metodama učenja na američkim sveučilištima od 1991. -2011. (% institucija u kojima se koriste pojedini oblici učenja) 1991. - 1993. 2010. - 2011.

Ekstenzivna predavanja	54,2	47,4
Diskusije u predavaonicama	69,4	80,7
Kooperativno/grupno učenje	31,7	53,7
Učenje u praksi/studijska putovanja	19,8	23,4
Grupni projekti	21,6	30,4
Višekratna izrada pisanih radnih materijala	14,4	21,7

Izvor: Bok (2013:215)

Mogućnost ocjene pripravljenosti sustava za ovakav strukturni preobražaj koji vodi mentorskoj nastavi, inicijalno proizlazi iz odnosa broja studenata i nastavnika prema dostupnim podacima. EU statistika bilježi za Hrvatsku, prosječno 12,8 studenata po nastavniku. Time se Hrvatska smješta na 19. mjestu između 27 zemalja članica. No valja napomenuti kako se pod nastavnicima uračunavaju svi nastavnici i suradnici (asistenti, viši asistenti, doktorandi, postdoktorandi) odnosno ukupno akademsko osoblje. Udio profesora u ovom ukupnom broju je 17,5 %. EU statistika, kako vidimo, Hrvatsku smješta na (relativno visoko) 19. mjesto prema broju studenata po nastavniku, kad se radi o ukupnom broju akademskog osoblja. Hrvatska (razrađujući EU podatke) statistika, pruža detaljniji uvid u pokazatelje znanosti i visokog obrazovanja, koristeći MOZVAG, AZVO, te statistiku iz Upisnika znanstvenika MZO. To omogućuje specifičnu analizu broja i strukture studenata na sveučilištima i usporedbu s preciznijim brojem i strukturom nastavnika na sveučilištima koji su u znanstvenim zvanjima (bez suradnika i drugog akademskog osoblja) (Tablica 9). Kao što vidimo u Upisniku znanstvenika na sveučilištima je u znanstvenim zvanjima ukupno 6119 nastavnika. Uz to je u javnim znanstvenim institutima zaposlena 1.021 osoba u znanstvenim zvanjima, što daje ukupan broj znanstvenika istraživača i nastavnika od 7.140. Prosječan broj studenata po nastavniku na sveučilištima je 20, pri čemu varira od 15 u STEM do 29 u DH području. Povoljan odnos u STEM području imaju biotehničke struke (8), biomedicina (11) i prirodne znanosti (12) Povoljan odnos u DH području imaju humanističke znanosti (10). Nepovoljan odnos, što je posebno značajno imaju dva područja bitna za razvoj i brži napredak Hrvatske. Prvo su tehničke znanosti i struke unutar STEM, ključne za hrvatski priključak industriji 4.0., gdje je odnos student/nastavnik 22:1. Drugo su društvene znanosti, bitne za istraživanje socijalnih i drugih učinaka industrije 4.0., definiranih kao društvo 5.0., gdje je odnos student/nastavnik 44:1. Ova dva područja bilježe znakovit nastavnički deficit, kad bi se kao stručno poželjan standard, postavili odnos student/nastavnik 10:1 u STEM, a 15:1 u DH području.

Tada bi u tehničkim strukama/znanostima trebalo 3.058 nastavnika (nedostaje 1.645). U društvenim znanostima/strukama trebalo bi 3.670 nastavnika (nedostaje 2.418). Ovo su dakako samo opće informativne aproksimacije. Naime i u tehničkim i društvenim područjima su brojne znanosti i struke različitog izravnog i neizravnog učinka, kako na sustav visokog obrazovanja, tako i na ukupan razvoj. Stoga bi pomnija razrada svakako pružila argumentiraniji uvid.

Tablica 9. Studenti i nastavnici 2018/2019. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 49. Izvori: DZS (2020) Studenti upisani na stručni i sveučilišni studij 2019/2020, Priopćenje 8.1.7. STUDENTI UPISANI NA STRUČNI I SVEUČILIŠNI STUDIJ U ZIMSKOM SEMESTRU AK. G. 2019./2020./STUDENTS ENROLLED ON PROFESSIONAL AND UNIVERSITY STUDY, WINTER SEMESTER OF 2019/2020 ACADEMIC YEAR (dzs.hr) i MZO (2018) Analiza iz upisnika znanstvenika (nastavnici u znanstvenim zvanjima na javnim sveučilištima) Višestruko zabrinjavajuće stanje nastavničkih potencijala, uključujući znatne deficite u razvojno i društveno Hrvatskoj vitalnim područjima znanosti, otvara ozbiljna pitanja kadrovske obnove i pripreme znanstvenog podmlatka za popunjavanje istraživačko-nastavnih mjesta i preuzimanje odgovornosti za nužan kvalitativan iskorak. Parcijalan uvid u dinamiku i strukturu doktorskih studenata i „diplomiranih“ doktora znanosti ukazuje, kako divergenciju prema trendovima EU, tako i na nacionalno nepovoljne trendove u razdoblju 2012-2017. Ukupan broj doktoranada se smanjio za 9 %, a broj doktora znanosti u 2017. godini je za 14 % niži nego 2012. godine (Tablica 10). U STEM području imamo 1 % više doktoranada i 16 % manje doktora znanosti u 2017., u odnosu na 2012. godinu. Broj doktorskih studenata u biomedicini je povećan za 13 %, ali je broj doktora znanosti smanjen za 20 %. U prirodnim znanostima je broj doktorskih studenata smanjen za 5 %, a doktora znanosti povećan za 4 %. S druge strane broj doktoranada u biotehničkom području je povećan za 15 %, a broj doktora smanjen za 28 %. No posebno zanimljivo je tehničko područje sa 7 % manjim brojem doktoranada i 18 % nižim brojem doktora znanosti. U DH području je 19 % manje doktorskih studenata i 15 % manje doktora znanosti. Pri tome je u društvenim znanostima 19 % manje doktoranda i 16 % manje doktora znanosti, dok je u humanističkom području 18 % manje doktoranada i 13 % manje doktora znanosti. Kao što vidimo, konkretni pokazatelji, potvrđuju opću tezu kako poslijediplomski (doktorski) studiji, posebno njihova istraživačka komponenta, zbog vrlo negativnih trendova, trebaju postati reformski prioritet, sa snažnijim uključivanjem javnih znanstvenih instituta. U tom smislu valja istražiti i mogućnosti preraspodjele nastavničkih obveza, tako da nastavnici voditelji istraživačkih znanstvenih projekata, koncentriraju svoje nastavne obveze na doktorskim studijima i vođenju doktoranada, što nije prepoznato ni važećim Kolektivnim ugovorom za znanost i visoko obrazovanje Tablica 10. Doktorandi i doktori znanosti (2018.). Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 50-51. Izvor DZS

(2018) Priopćenje Publikacije prema područjima (dzs.hr) Mobilnost. Suvremena nastava i potreba njenog paralelnog izvođenja na materinskom i svjetskim (engleskom) jezicima temeljna je pretpostavka internacionalizacije hrvatskoga sustava visokoga obrazovanja. To se osobito odnosi na dolaznu mobilnost studenata koji žele studirati i eventualno steći diplomu. Takvih je studenata u Velikoj Britaniji, na Cipru i u Austriji više od 15 % , a Hrvatska je na samom začelju - samo 0,6 %. Povoljnija je situacija s odlaznom mobilnosti studenata koji stječu diplomu izvan matične zemlje. Hrvatska se s odlaznom mobilnošću od 4,4 % nalazi na 16. mjestu od 28 članica EU. 4. Racionalnost ustroja hrvatskog sustava visokog obrazovanja Hrvatska znanstveno-nastavna zajednica, kao autor, predlagatelj i izvoditelj studijskih programa, snosi najveći dio odgovornosti za efikasnost i organizaciju nastavno-istraživačkog procesa. Programiranje racionalnog ustroja sustava, tadašnje Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje, učinilo je prijedlogom „Mreže visokih učilišta“ koju je Hrvatski sabor aklamacijom prihvatio 2011. Na 154 stranice, visoko stručna elaboracija, stanja, mjera, razrađenih 19 kvantitativnih i kvalitativnih kriterija osnivanja visokih učilišta, uključivala je lokacijsku analizu i popis prioriteta prema 3 hrvatske statističke regije Osjetljivost i sporost, pa i divergentna stvarna kretanja u odnosu na postavljene ciljeve i preporučene mjere, traži konstruktivnu i otvorenu kritičku raspravu, temeljenu na činjenicama i podacima. Do 2003. odnosno donošenja sadašnjeg Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju u Republici Hrvatskoj bilo je; 6 sveučilišta, 7 veleučilišta i 15 visokih škola. Ukupno je bilo oko 400 studijskih programa. U tim vremenima neposredno pred primjenu „bolonjskog procesa“ bilo je blizu 133 tisuće studenata U 2010. godini bilo je; 10 sveučilišta (7 javnih i 3 privatna), 15 veleučilišta i 30 visokih škola. Ukupno je bilo gotovo 1.300 studijskih programa. To znači da se broj visokih učilišta u Republici Hrvatskoj u 6 – 7 godina provođenja bolonjskog procesa udvostručio, a broj studijskih programa utrostručio. Istodobno je broj studenata porastao na oko 145 tisuća, odnosno svega za 9 %. Nastavnika i suradnika u ekvivalentu punog radnog vremena bilo je 11.459. Promišljanje strukturne reforme svakako treba uzeti u obzir argumentirane ocjene iz dokumenta mreže među kojima se ističu slijedeći stavovi: „uspostavom sedam javnih sveučilišta Republika Hrvatska dosegula je maksimum koji je ostvariv, s obzirom na raspoloživ znanstveno-nastavni potencijal sada i u idućih 10 – 15 godina (str. 12.), osnivanjem triju novih privatnih sveučilišta u relativno kratkom razdoblju Republika Hrvatska odstupa od uobičajene prakse u razvijenim zemljama Europske unije, koja ne poznaje osnivanje sveučilišta ab ovo, nego bi to trebao biti dugotrajan i zahtjevan proces preoblikovanja već postojećeg visokog učilišta u sveučilište u trenutku kada je ono spremno izvoditi doktorski studij (str. 13.), iako je proračunsko financiranje raslo u apsolutnom iznosu, ta sredstva nisu mogla pokrivati proširenu mrežu visokih učilišta i studijskih programa pa su javna visoka učilišta iz godine u godinu smanjivala upisnu kvotu na teret državnoga proračuna Republike Hrvatske, a povećavala upisnu kvotu za studente s djelomičnom subvencijom iz državnoga proračuna koji troškove studija dijelom ili u cijelosti snose sami (studenti za osobne potrebe i izvanredni studenti) (str 13).“ U 2018. bilo je: 12

sveučilišta (9 javnih i 3 privatna) 71 fakultet i umjetnička akademija, 17 veleučilišta (11 javnih i 6 privatnih) te 18 visokih škola (3 javne i 15 privatnih). Broj studijskih programa je 1.625 (Tablica 11.). Istodobno broj studenata je porastao na 160 tisuće studenata, odnosno za 10 %. Nastavnika i suradnika bilo je u ekvivalentu punog radnog vremena 12 189 odnosno 6 % više. Kratka rekapitulacija, u Mreži planiranih, i stvarnih zbivanja (2010-2018) bila bi; ukupan broj sveučilišta porastao je od 10 na 12 (20 %) dostignuti „maksimalan“ broj javnih sveučilišta iz 2011. porastao je od 7 na 9 (premašen je za 29 %) broj studijskih programa porastao je od 1.300 na 1625 (25 %) (Tablica 11) broj studenata je porastao od 145 na 160 tisuća (10 %) broj nastavnika je porastao od 11,4 na 12,2 tisuće (6 %) Kad ovu rekapitulaciju produljimo na čitavo razdoblje gotovo 20-godišnjeg važenja postojećeg ZZDiVO (2003-2021), vidimo kako je; broj sveučilišta udvostručen (od 6 na 12), broj veleučilišta veći za blizu 2,5 puta (od 7-17), broj studijskih programa uvećan za 4 puta (od 400 na 1625), broj studenata povećan za svega 1/5 - 20 % (od 133 na 160 tisuća). Uočeni trendovi i strukturne promjene trebali bi biti polazište daleko detaljnijih analiza. Pri tome valja ukazati na bitnu razliku između donošenja (jednokratnog čina) i provođenja (stalna aktivnost) reforme. S jedne je strane donošenje zakonodavnog okvira, sporazumom strateških državnih tijela s jedne strane te visokoškolskih ustanova, sindikata, te stručnih i udruga civilnog društva s druge strane. Svi oni zajedno, donošenjem zakona, institucionalno omogućuju reformu (jednokratni normativni čin). S druge je strane ministarstvo i druga državna tijela zadužena za provođenje znanstveno-obrazovne politike. Njihovom se svakodnevnom aktivnošću i suradnjom s drugim dionicima (sveučilišta, nastavnici i studenti) konkretiziraju i realiziraju reformski zahvati u sustavu (stalna aktivnost na ostvarenju normativnog). Razlikovanje donošenja od provedbe zakonskih rješenja, bitno je za prepoznavanje i uklanjanje „normativnog optimizma“ kojim se blokiraju reforme. Model „normativnog optimizma“ općenito, pod radom na strukturnim reformama podrazumijeva donošenje novih propisa kojima se "inovativno" reguliraju iste (neprovedene) zadaće postojećih propisa. Potreba „provođenja“, novim propisima, neprovedenih „starih“ propisa, kreira labirint kriterija, pravilnika, registara i pod registara, upisnika, postupovnika i naputaka (100-tinjak akata u sustavu znanosti i visokog obrazovanja). Stalna proizvodnja nebrojenih formulara, upitnika i obrazaca, kao surogata konkretnog provođenja reformi, deformira do neprepoznatljivosti stvarne državne potrebe, a sveučilišno-institutsku inicijativu i inovativnost zatrpava administrativnim košmarom. Tablica 11. Broj i vrsta studijskih programa (2020.) Redni broj Vrste studija Broj studijskih programa

1. Preddiplomski sveučilišni studiji	389
2. Diplomski sveučilišni studiji	461
3. Integrirani studiji	62
4. Poslijediplomski (doktorski) studiji	137
Ukupno (1-4)	1 049
6. Poslijediplomski specijalistički studiji	286
7. Preddiplomski stručni studiji	191
8. Specijalistički diplomski stručni studiji	97
9. Kratki stručni studiji	2
10. Ukupno (6-9)	576
11. Sveukupno	1 625

Izvor: AZVO (2021) MOZVAG-Preglednik studijskih programa, <https://mozvag.srce.hr/preglednik/studijskiprogram/vrsta/sifra/1> IV-III. HRVATSKI VISOKOOBRAZOVNI ZNANSTVENI SUSTAV I TRŽIŠTE RADA U strateškom je smislu za uspostavu učinkovitoga i potrebama

gospodarskoga razvoja prisposobljenoga sustava visokoga obrazovanja, napose štetna vulgarizacija, a nakon toga i dominacija, pojednostavljenog stava o školovanju prema potrebama gospodarstva, odnosno tržišta rada, oslonjena na dvije teze. Vremensko razgraničenje ponude i potražnje na tržištu rada. Prva teza polazi od tekućeg uvida u stanje na tržištu rada, kao „regulatora“ potražnje za visoko obrazovnim profilima. Međutim uparivati trenutačnu (kratkoročnu-godišnju) potražnju za radom, ovisnu o fazi poslovnoga ciklusa, s ponudom koja traži ili 4 godine srednjega i/ili ukupno 7/9 godina srednjega i visokoga obrazovanja (kako se to sada nameće u dijelu tzv. sektorskih projekcija tržišta rada), ne pripada području racionalne ekspertize. Učinkovita raščlamba trebala bi početi od potrebe da gospodarski subjekti iskažu potražnju za obrazovnim profilima u njihovoj poslovnoj strategiji i razvojnim planovima za narednih 5 - 10 godina. Tako oblikovana potražnja mogla bi se onda uravnoteživati s ponudom obrazovnih profila, jer i školovanje budućih stručnjaka traje 4 odnosno 7/9 godina. Stručno objektivni pristup mora uzeti u obzir tržišnu konkurenciju i čest pritisak dioničara/vlasnika za što bržom isplatom dividendi/dobiti. To uvjetuje sužavanje poslovnog vremenskog horizonta na kratko razdoblje (1 godina), a time ograničava dugoročan/strateški pristup, koji pretpostavlja i dugotrajnije investicije u obrazovanje i istraživanje.

„Cjenovna“ reforma tržišta rada. Druga je teza bitna za ocjenu stanja kako je za rast izvozne konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva potrebno reformirati tržište rada odnosno smanjiti cijenu rada. Na to se nadovezuje stav kako treba obrazovati više stručnjaka s (jeftinijim) srednjim obrazovanjem pa bi svega 50 % srednjoškolaca trebalo nastavljati visoko obrazovanje. Teza kako će se stimuliranjem odnosno smanjenjem troškova rada postojeće gospodarske strukture povećati konkurentnost, ima vrlo konkretne posljedice, ponajprije zadržavanje zastarjele gospodarske strukture i odljev radne snage iz Hrvatske. Istodobno tehnološki i organizacijski zastarjelo gospodarstvo rezultira dugoročnim mjerljivim gubitkom konkurentnosti. U posljednjih 20-tak godina hrvatsko je gospodarstvo kumulativno uvezlo preko 150 milijardi USD roba više nego je izvezlo, što je oko 2,5 godišnjih BDP-a. Nije dakako problem u uvozu, nego u višku uvoza nad izvozom. Tržišna „pouka“. Tržišna je pouka i poruka sustavu znanosti i visokoga obrazovanja stoga, kako (re)programiranje sustava treba upraviti prema potrebama hrvatskog suvremenog razvitka, potrebama budućih zanimanja kao rezultata novih nastajućih tehnologija (FET) i aktualnoga modernoga europskoga tržišta rada, a tek manjim dijelom prema trenutačnim potrebama hrvatskoga tržišta rada. Stoga je kritičko raščlanjivanje kompatibilnosti aktualne kvalifikacijske strukture zaposlenih i strukture visoko-obrazovnih programa s jedne i kompatibilnosti obrazovne strukture zaposlenih sa strukturom razvijenih članica EU s druge strane, početna operativna točka razabiranja razloga i smisla strukturnih reformi sustava znanosti i visokog obrazovanja, a s time i odgovornosti akademske zajednice.

1. Ponuda Raspoloživi podaci dobrim dijelom osporavaju tvrdnje o nezadovoljavajućoj kvalifikacijskoj strukturi tercijarno obrazovanih, među kojima, tim nedokumentiranim tvrdnjama, dominiraju društvene znanosti, osobito ekonomske i pravne, uz izvođenje paušalnih zaključaka na razini struke, bez usporedne analize pojedinih kvalifikacija unutar iste struke, kao i bez

dinamičke analize i sagledavanja uzročno-posljedičnih relacija u odnosu prema opsegu gospodarske (i društvene) aktivnosti. Podaci, kao indikatori, posredno odgovaraju na dva pitanja. Pojednostavljeno, prvo je pitanje „proizvodimo“ li (zbog prevelikoga broja studenata u društvenom i humanističkom području) stručnjake za burzu umjesto za tržište rada? Odgovor je: ne, ne proizvodimo. Naime, od 2010.-2017. hrvatski visoko-obrazovni sustav (sveučilišta, veleučilište i visoke škole) stvara „ponudu“ oko 32.000 (tercijarno obrazovanih) diplomiranih studenata. Kao „proxy“ varijablu njihove zapošljivosti (ponude), uzeli smo broj visoko-obrazovanih nezaposlenih, do jedne godine, bez radnoga staža. Ta kategorija zadovoljavajuće interpretira zapošljivost onih koji imaju diplomu, ali nemaju radno iskustvo, što su upravo diplomirani studenti prijavljeni na zavodima za zapošljavanje do godine dana. Taj broj varira s poslovnim ciklusom. „Zagrijavanjem“ krize 2012. godine taj se broj povećao s 6.908 na 10.222, čime je udjel nezaposlenih među diplomiranim povećan od 21 % na 28 %. „Rasplamsavanjem“ krize 2014. zapošljivost je dodatno smanjena: bez posla je 32 % odnosno 1/3 tercijarno obrazovanih. No „splašnjavanjem“ krize odnosno gospodarskim oporavkom u 2017. samo je 15 % odnosno malo više od 1/6 tercijarno obrazovanih bez posla godinu dana nakon diplome (Tablica 12).

Tablica 12. Odnos diplomiranih i nezaposlenih s tercijarnim obrazovanjem

Godina	Diplomirani studenti	Tercijarno obrazovani nezaposleni	Odnos nezaposlenih tercijarno obrazovanih bez radnoga staža i diplomiranih studenata
1990.	10.338	6.789	66 %
2000.	13.510	7.528	56 %
2010.	32.278	6.908	21 %
2012.	36.964	10.222	28 %
2014.	33.741	10.755	32 %
2016.	32.895	7.695	23 %
2017.	32.728	5.038	15 %

Izvor: Priopćenja DZS-a, Hrvatski zavod za zapošljavanje

Drugo je pitanje proizvodi li visoko obrazovanje nezaposlenost umjesto rasta? I na ovo je pitanje odgovor negativan: ne, ne proizvodi. U razdoblju krize 2010. - 2012. dolazi do krupnih dinamičkih i strukturnih promjena. Broj nezaposlenih tercijarno obrazovanih porastao je za oko 50 %. Istodobno je ukupan broj nezaposlenih porastao za gotovo 18 %. To je rezultiralo povećanjem udjela tercijarno obrazovanih nezaposlenih u ukupnoj nezaposlenosti na 2,9 %, da bi 2014. dostigao 3,2 %. No i ovdje „splašnjavanjem“ krize i umjerenim oporavkom taj je odnos u 2017. pao na 2,6 % (Tablica 13.).

Tablica 13. Obrazovanost i nezaposlenost. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 56. Izvor: Priopćenja DZS-a, Hrvatski zavod za zapošljavanje

Statistički dokumentiran odgovor na oba pitanja upućuje na tzv. cikličku nezaposlenost tercijarno obrazovanih, prouzročenu stanjem poslovnoga ciklusa. Istodobno odgovor ne upućuje na tzv. strukturnu nezaposlenost tercijarno obrazovanih, koja bi bila prouzročena neodgovarajućom strukturom ponude tercijarno obrazovanih struka i na razini pojedinih struka i unutar pojedinih struka. Aktualna situacija i reformski prioriteti traže, poseban fokus na javna sveučilišta. To znači kako je pored ukupnog broja od tadašnjih 9 javnih sveučilišta u 2017., na kojima studira oko 113 tisuća studenata, nužan uvid u veličinu i strukturu njihove ponude. Njih 22.518 završili su sveučilišni preddiplomski i diplomski studij. Kako studenti sa završenim sveučilišnim preddiplomskim studijem, u najvećem broju ne izlaze na

tržište rada nego nastavljaju studij, a oko 600 studenata godišnje upisuje doktorske studije, to se realnu tržišnu ponudu, uz sve ograde, orijentacijski može procijeniti na oko 11.000 sveučilišnih diplomiranih studenata. Od toga je 5.610 (51 %) STEM, a DH područje 5.390 (49 %).

2. Potražnja Potražnju čine obje komponente sustava; potražnja za visokim obrazovanjem i potražnja za znanstvenim istraživanjima

2.1 Potražnja za visokim obrazovanjem Potražnja koju formiraju poduzeća, ustanove i samostalne profesije, sastoji se od 1,4 milijuna ukupno zaposlenih. U pravnim subjektima je oko 1,1 milijun od čega oko 250 tisuća ili 23 % ima sveučilišno obrazovanje. Valja svakako naglasiti kako je učinjena analiza strukture potražnje tek orijentacijska parcijalna procjena. Ona statički procjenjuje potražnju za radom u jednoj godini kao zamjenu za umirovljene zaposlenike sa sveučilišnim obrazovanjem. Otuda i više ograničenja. Prvo, ne uzima se u obzir eventualna promjena postojeće kvalifikacijske strukture prigodom zamjene umirovljenih radnika novozaposlenima, dakle bez povećanja ukupnog broja zaposlenih. Drugo, ne uzima se u obzir eventualna promjena kvalifikacijske strukture kod rasta broja zaposlenih. Treće neki podaci obuhvaćaju različita (kvartalna, godišnja) razdoblja pa nisu sasvim usporedivi. No kako broj zaposlenih relativno sporo raste ili čak oscilira, praćen relativno stabilnom kvalifikacijskom strukturom u višegodišnjem razdoblju, to rezultira relativno zadovoljavajućom ilustracijom potražnje u 2017. godini (vidi Tablicu 14.). U strukturi potražnje za radom, gotovo ravnomjerno dominiraju tri sektorske skupine djelatnosti. Prvu čini kolokvijalno nazvano STEM područje (prerađivačka industrija, energetika, rudarstvo, građevinarstvo, opskrba vodom i zaštita okoliša) s oko 300 tisuća zaposlenih od kojih blizu 33 tisuće (11 %) ima sveučilišno obrazovanje. Godišnja potražnja temeljem zamjene umirovljenih sveučilišno obrazovanih radnika procijenjena je na 496, odnosno stopa zamjene je 1,5 %. Drugu čini uslužni sektor kojeg, zbog „polarizacije“ kvalifikacijske strukture valja motriti u dvije podskupine. Podskupina – USLUGE 1. (trgovina, prijevoz, ugostiteljstvo i turizam, ostale uslužne djelatnosti) također ima oko 300 tisuća zaposlenih od kojih 33 tisuće (također 11 %) posjeduje sveučilišno obrazovanje. Ovdje je procijenjena „zamjenska“ godišnja potražnja za sveučilišno obrazovanim 404 radnika, a stopa zamjene 1,2 %.

Podskupina – USLUGE 2. (informacije i komunikacija, financijske djelatnosti, poslovanje s nekretninama te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti) ima 115 tisuća zaposlenih od kojih više od 51 tisuće (blizu 45 %) ima sveučilišno obrazovanje. To emitira „zamjensku“ potražnju od 688 sveučilišno obrazovanih zaposlenika. Treću skupinu čini javni sektor (uprava, obrana, obrazovanje, zdravstvo, kultura, umjetnost) s oko 320 tisuća zaposlenih od kojih otprilike 126 tisuća (oko 30 %) ima sveučilišno obrazovanje. Oni emitiraju „zamjensku“ potražnju za 3.111 sveučilišno obrazovana radnika. Dakle ove tri skupine (bez sektora A-poljoprivrede i S – ostale uslužne djelatnosti) emitiraju ukupnu godišnju „zamjensku“ potražnju za 4.699 sveučilišno obrazovana radnika. Valja zamijetiti da od ukupno 250 tisuća zaposlenih sa sveučilišnim obrazovanjem u pravnim subjektima, njih 126 tisuća (50 %) radi u javnom sektoru.

Tablica 14. Potražnja za sveučilišno obrazovanim temeljem zamjene umirovljenika. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p

ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 59-61. Izvori; (izračun I. Družić) prema SLJH – 2018 https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2018/sljh2018.pdf, HZMO (2017) Izvešće o radu i poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2017. <https://www.mirovinsko.hr/> 2.2 Potražnja za znanstvenom djelatnošću i istraživanjima Obzirom na potrebnu ulogu visokog obrazovanja, znanosti i istraživanja u inovativnoj transformaciji i tehnološkoj modernizaciji hrvatskih poduzeća, bitno je promotriti njihovu veličinu i organizacijsku strukturu. Naime, veličina poduzeća prema prihodu i dobiti, a osobito prema broju zaposlenih, zrcali njihov kapacitet za razvoj, temeljen na primjeni novih tehnologija i inovacijama. Poduzeća s većim prihodom i većim brojem zaposlenih, prema sektorskoj strukturi, imaju i (isplativu) mogućnost ustroja vlastitih razvojnih i istraživačkih jedinica neophodnih za kontinuiran rast produktivnosti i konkurentnosti. Financijski snažnija poduzeća, s manjim brojem zaposlenih, imaju potencijala da umrežavanjem, udruživanjem u klastere i zadruga, ubrzaju inovativnu primjenu novih tehnologija, koristeći nove oblike zaposlenosti. Tehnološki zaostale i u prosjeku usitnjene hrvatske tvrtke objektivno ne mogu snositi troškove istraživanja i razvoja. Globalan uvid u strukturu hrvatskog poslovnog sektora pokazuje da oko 1 milijun zaposlenih radi u gotovo 150 tisuća poduzeća, što daje prosjek od 6,7 zaposlenih po poduzeću U prerađivačkoj industriji u kojoj ukupno oko 264 tisuće zaposlenih radi u više od 19 tisuća poduzeća, prosječno je zaposleno 13, radnika po poduzeću. Pri tome je oko 100 tisuća zaposlenih u 154 „velika“ poduzeća koja prosječno zapošljavaju oko 650 radnika. Obzirom na višekratno službeno proklamirana mala i srednja poduzeća kao oslonac hrvatskog razvoja, valja navesti kako je u 19 321. srednjem i malom poduzeću prerađivačke industrije, zaposleno oko 163 tisuće radnika, što daje prosjek od 8,5 zaposlenih po poduzeću . Uvid u novije detaljnije podatke onog dijela STEM sektora na kojima bi se trebala temeljiti izvozna konkurentnost obzirom na raspoložive prirodne (prehrambena i drvno prerađivačka industrija) ili ljudske potencijale (farmaceutska industrija, ICT sektor) jasno upućuje na temeljne organizacijske i troškovne probleme (Tablica 15). Primjerice u proizvodnji hrane oko 52 tisuće radnika zaposleno je u nešto više od 2700 poduzeća, što daje prosjek od 19 zaposlenih po poduzeću s godišnjim bruto troškom rada po zaposlenom od oko 93 tisuće kuna. Aproximativno bi to značilo neto satnicu od oko 4 eura. U proizvodnji namještaja približno 11 tisuća radnika radi u oko 1.000 poduzeća, što daje prosjek od 11 zaposlenih po poduzeću, s godišnjim bruto troškom rada po zaposlenom od oko 80 tisuća kuna. Aproximativno to bi značilo neto satnicu od 3,4 eura. Naposljetku u IT sektoru računalnog programiranja 20.718 radnika zaposleno je u 4.647 poduzeća, što daje prosjek od 4,5 zaposlenih po poduzeću, s godišnjim bruto troškom rada po zaposlenom od oko 153 tisuće kuna. Aproximativno to bi značilo neto satnicu od 6,7 eura. Udjel troškova rada u troškovima proizvodnje ova tri sektora omogućuje bliži uvid u faktore konkurentnosti. Niski troškovi rada u prehrambenoj i industriji namještaja čiji je udjel u troškovima proizvodnje 15 % odnosno 21 % kombinirani s niskim ulaznim troškovima sirovina i materijala najvećim dijelom doprinose konkurentnosti. Relativno visok udio troškova rada od 35 % u troškovima

proizvodnje sektora računalnog programiranja čini okosnicu konkurentnosti i položaja na međunarodnom tržištu. Relativno visok brutto trošak rada (plaća) od oko 1.700 eura mjesečno, za hrvatske prilike, transformira se u izuzetno konkurentnu neto satnicu hrvatskog programera od 6,7 eura, na međunarodnom tržištu.

Tablica 15. Osnovni strukturno-poslovni pokazatelji poduzeća u 2018. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 63. Izvor: DZS (2019) Priopćenje 15.1.1./2019 OSNOVNI STRUKTURNO-POSLOVNI POKAZATELJI PODUZEĆA U 2018. Privremeni podaci/BASIC STRUCTURAL BUSINESS INDICATORS OF ENTERPRISES, 2018 Provisional Data (dzs.hr) 3. „Ravnoteža“ Tržište rada. „Zamjenska“ (inicijalna i orijentacijska) potražnja od 4.699, u prethodnoj provizornoj računici (Tablica 14), susreće ponudu od 11.000 sveučilišno diplomiranih. „Višak“ ponude je 6.301. Pri tome valja imati na umu kako se „zamjenska“ potražnja primjerice u STEM sektoru ne odnosi samo na STEM zanimanja, jer se pored diplomiranih u STEM strukama ovdje zapošljavaju i ekonomisti i pravnici. S druge strane diplomanti prirodnih i biomedicinskih znanosti u velikom se broju zapošljavaju u javnom sektoru; obrazovanju (nastavnici) i zdravstvu (liječnici). Stoga je potrebno ove početne nalaze, u daljnjim istraživanjima, dopuniti detaljnom analizom. Što se događa s tim „viškom“. Uz ogradu kako se radi tek o indikativnim, a nikako o egzaktnim brojkama, može se procijeniti da dio „viška“ od 3.375 (vidi Tablicu 12.) završava na Zavodu za zapošljavanje. No podaci ukazuju i da se brojka nezaposlenih do godine dana s tercijarnim obrazovanjem ne povećava, već se postupno smanjuje. Svježi podaci potvrđuju znatno brže zapošljavanje („odljev“ iz nezaposlenosti) fakultetski obrazovanih u odnosu na druge oblike obrazovanja. Tako među ukupno nezaposlenima do tri mjeseca, sveučilištarci čine 19,2 %. No nakon godine dana taj je udjel više nego prepolovljen, čineći 9,7 % među nezaposlenima od jedne do dvije godine (Tablica 16.). Pojednostavljeno bi se moglo tvrditi da se zapošljavaju dvostruko brže od prosjeka. Tablica 16. Trajanje nezaposlenosti prema razinama obrazovanja u 2021. godini (prosjeak od siječnja do kolovoza). Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 64. Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, <https://statistika.hzz.hr/> To upućuje na zaključak kako je priljev diplomiranih na Zavod za zapošljavanje kompenziran „odljevom“ iz nezaposlenosti. Odljev se može odnositi na porast udjela sveučilišno obrazovanih među zaposlenima, na zaposlene u obrtu, djelatnostima slobodnih profesija, poljoprivredi, šumarstvu i ostalim uslugama. Dio bi se mogao odnositi na diplomante koji su nastavili studij ili su se zaposlili u inozemstvu. Potražnju za hrvatskim sveučilištarcima na inozemnim tržištima rada bi svakako trebalo dodatno istražiti Naime, činjenično je utvrđen trend „vrbovanja“ boljih studenata hrvatskih sveučilišta, već na III godini studija, gdje „head hunting“ agencije nude stipendije za račun poslodavaca osobito u Austriji, Švicarskoj i Njemačkoj. Valja uzeti u obzir i činjenicu kako visoko obrazovani češće nalaze posao mimo zavoda za zapošljavanje. U svakom slučaju, prema

dostupnim podacima, diplomanti visokog obrazovanja, izgleda većim dijelom, nađu rješenje za svoju nezaposlenost tijekom godine dana nakon diplomiranja. No „zamjenska“ potražnja osobito u STEM i uslužnim sektorima „negativne“ tercijarizacije (Usluge-1), snažno upućuje na zastarjelu kvalifikacijsku strukturu, koja zrcali nisku tehnološku razinu proizvodnje roba i usluga. To pak rezultira tržišnim nišama u kojima se konkurentnost, zbog niske produktivnosti (oko 200 tisuća kuna dodane vrijednosti po zaposlenom), temelji uglavnom na niskoj cijeni rada. Stagnantna kvalifikacijska struktura ovih sektora s ukupno više od 600 tisuća zaposlenih, ukazuje na nemogućnost tehnološkog/inovacijskog uzleta poslovnih subjekata, „vlastitim“ snagama. Ohrabrujući izuzetak čini uslužni sektori „pozitivne“ tercijarizacije (Usluge-2) s visokim udjelom sveučilišno obrazovanih i blizu 600 tisuća kuna dodane vrijednosti po zaposlenom. Tržište istraživanja i razvoja. Relevantna analiza „ravnoteže“ na tržištu istraživanja i razvoja u Hrvatskoj, upućuje na odnos strukture poslovnog sektora i koncentracije istraživačkih potencijala. Podaci pokazuju kako usitnjena poslovna struktura, uz spomenutu zastarjelu kvalifikacijsku strukturu, rezultira s niskih 0,38 % BDP-a poslovnih ulaganja u I&R, stavlja Hrvatsku na 24. mjesto u EU, „ispred“ Latvije, Cipra i Rumunjske. Ovu nisku „potražnju“, prati i niska „ponuda“ od oko 500 milijuna kuna subvencija odnosno poreznih olakšica za istraživanje i razvoj (Tablica 17.). No općenito nisku, ovako definiranu ponudu, prati visoka koncentracija. Od ukupno gotovo 150 tisuća poduzeća njih svega 160 do 190 odnosno oko 0,1 % stvara statistički „primjetnu“ ponudu za istraživanje i razvoj. Kad se tome pribroji i podatak kako svega 6 poduzeća „kontrolira“ 72 % od spomenutih 500 milijuna kuna ponude, bjelodanom postaje činjenica, da su hrvatski razvojno-istraživački kapaciteti, slično kao i znanost, „zarobljeni“ u niskoj ravnoteži male potražnje i nedovoljne ponude. Tablica 17. Pregled poreznih obveznika koji su u prijavi poreza na dobit (PD obrascu) za 2011. i 2012. godinu iskazali državnu potporu za istraživačko-razvojne projekte (r.b. 34.2. PD obrasca). Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozuj ak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 66. Izvor: Ministarstvo financija RH, Porezna uprava Među bitnim uzrocima poslovno-organizacijske insuficijentnosti hrvatskih tvrtki za intenzivniju inovativnu aktivnost je činjenica kako je Hrvatska, umjesto „prirodne tercijarizacije“ i relativne deindustrijalizacije, doživjela drastičnu i naglu apsolutnu deindustrijalizaciju bez potrebnoga restrukturiranja i modernizacije. Strategija pametne specijalizacije (S3) to posredno evidentira u niskoj zaposlenosti od 5.000 do 10.000 ljudi u 5 ključnih sektora novoga inovativnoga razvoja. Država i ravnoteža na tržištu istraživanja i razvoja. Pored hrvatske gospodarske strukture i neovisno o njoj, važno je skrenuti pozornost na nove spoznaje i politike koje postupno primjenjuju najrazvijenija gospodarstva, koja izdvajaju i više od 3 % BDP za istraživanje i razvoj, u uvjetima snažnih gospodarskih razvojno-istraživačkih centara, laboratorija i industrijskih instituta. Dvije tendencije mogu imati učinka na hrvatsku politiku istraživanja i razvoja, te na odnos države i poduzetnika. Prva je teza da privatni sektor i poduzetnička sklonost rizičnim ulaganjima nisu jedini, ključan faktor za razvoj novih tehnologija, kojima država treba samo osigurati

slobodu djelovanja, ili eventualno i kratkoročno ispravljati tržišne nesavršenosti. Primjer kojim se dokazivalo što sve može poduzetnik oslobođen od državnih stega je - Appleov iPhone. No nov pogled, otvara saznanje o višestrukoj posrednoj i neposrednoj ulozi, u ovom slučaju, američke države. Prvo, iPhone ovisi o internetu „praotac“ kojega je ARPANET iz 1960-tih, kojega je financirala Agencija za napredne obrambene istraživačke projekte – DARPA, Ministarstva obrane SAD. Drugo, GPS- sustav globalnog pozicioniranja, također ključan za iPhone, počeo je kao vojni program NAVSTAR 1970-tih. Treće „touchscreen“ tehnologija, rezultat je sveučilišnog projekta kojega je financirala CIA. Četvrto iPhone-ov asistent SIRI ustvari je spinoff DARPA-inog programa razvoja umjetne inteligencije. Time se želi dokazati upravo obrnuto, kako je država glavna poduzetnica i generator novih tehnologija. Novi lijekovi u SAD uglavnom su rezultat 30 milijardi USD ulaganja NIH (Nacionalnog instituta za zdravlje). Kompanije Elona Muska; Tesla Motors, SolarCity i SpaceX američka je Vlada ukupno financirala s 4,9 milijardi USD. No ono što bi za Hrvatsku moglo biti posebno zanimljivo je etabliranje države, ne samo kao „financijera“ nove ponude, nego i kreatora tržišne potražnje, pa je tako država odobrila SpaceX-u 5 milijardi USD subvencija za kupnju električnih vozila (Tesla) i solarnih panela, a NASA još 5 milijardi USD za istraživanje svemira . Druga je teza da je država kao preuzimatelj rizika, zapravo glavni „poduzetnik“ u financiranju rizičnih istraživanja, a tek kad se istraživanje pokaže uspješnim i rizik se smanji, pojavljuju se privatni poduzetnici i preuzimaju daljnju primjenu. No dobit koju se ostvari razvojem i primjenom gotovih „državnih“ (od države financiranih) tehnoloških otkrića i novih proizvoda, prisvaja isključivo privatnik. Time se dolazi u situaciji da su rizici ulaganja socijalizirani, a dobiti privatizirani, što uviđaju i nesporno tržišno opredijeljeni stručnjaci kao što je to glavni ekonomist Bank of England, A. Haldane . Valja naglasiti kako nove činjenice i spoznaje ne ponavljaju rasprave o odnosu države i poduzetnika po načelu ili-ili, nego i-i. U tom suradničkom modelu, država i privatnici kao partneri zajedno kreiraju i nove tehnologije i tržište za njegovu primjenu, dijeleći i rizik i eventualnu korist. Novi pristup je itekako interesantan Hrvatskoj gdje se država, zbog usitnjene gospodarske strukture, mora strateški i organizirano pojaviti i kao kreator ponude (objedinjujući istraživanja za potrebe više malih i srednjih poduzeća) i kao kreator potražnje (primjerice digitalizacije javne uprave, ili primjene „čiste“ energije sunca i/ili vjetra u proizvodnji električne energije). V. CILJEVI I OSNOVNA REFORMSKA RJEŠENJA Osnovni reformski ciljevi predloženog zakona, koje definiraju razlozi donošenja i ocjena polaznoga stanja jesu: - unapređenje kvalitete studentskih kompetencija, kvalitete studija i ishoda učenja, kvalitete stečenih kvalifikacija (diploma), - unapređenje individualne kvalitete znanstvenoga i nastavničkoga rada nastavnika, - unapređenje kvalitete nastavnih i istraživačkih programa i njihove povezanosti s praksom, - unapređenje kvalitete nastavno-znanstvenih institucija te unapređenje kvalitete i učinkovitosti upravljanja sustavom znanosti i visokoga obrazovanja. Ostvarenje ovako definiranog skupa reformskih zadaća počiva na takvom odnosu između ocjene stanja, ciljeva, i rješenja za njihovo ostvarenje, kojima se operativno uspostavlja logičan poredak reformskih prioriteta.

Reformski prioriteti, u ishodište sadržajnih reformi stavljaju dva subjekta koji svojom interakcijom realiziraju ciljeve reforme i dvije infrastrukture koje tvore institucionalno okruženje neophodno za takvu interakciju

1. Dva subjekata Subjekti su studenti i nastavnici 1.1. Student Prvi subjekt je student organski povezan sa svijetom rada, ohrabrivan u buđenju intelektualne radoznalosti, te punoj kritičkoj i kreativnoj slobodi. Interakcija studiranja/istraživanja i svijeta rada čini studiranje relevantnim, a društvenu praksu sposobnom odgovoriti socijalnim i drugim izazovima. Polazište je prvo maksimalna usklađenost ponude obrazovanih programa s identificiranim sposobnostima i sklonostima studenata, potom sa strateškim razvojnim interesima društva i države i nakon toga, s trenutnim potrebama tržišta rada. S državnog stajališta nema veće štete niti po individualnu produktivnost niti po društvenu konkurentnost, od prinude osobe da radi posao koji niti voli niti ima za nj sklonosti. Sa stajališta nacionalnog blagostanja takva prinuda predstavlja razoran i najskuplji gubitak nacionalnih resursa. Cilj je dobiti bolje obrazovane stručnjake sposobne u praksi inovativno rješavati probleme, u područjima koja ih zanimaju.

Temeljem učinjene analitičke ocjene stanja, adresirana su tri ključna problema studiranja te definirani ciljevi i naznačena reformska rješenja za njihovo ostvarenje:

Uvođenje, 1 mjesečne mentorske stručne prakse postupno svake studijske godine počevši od druge, za oko 65.000 studenata. Nedostatak praktičnog iskustva je problem koji naglašavaju i studenti i poslodavci. Da bi ostvarili ovaj cilj predložena je zakonska mogućnost (ne i obveza) ustroja sveučilišnih/fakultetskih centara za cjeloživotno obrazovanje i stručnu praksu studenata - kao profesionalnih pravnih subjekata, koji organiziraju stručnu praksu i angažiraju mentore među sadašnjim (umirovljenim) zaposlenicima poduzeća i društvenih subjekata u kojima se praksa odvija. Njihova je „povratna“ funkcija stalno obnavljanje znanja, koje sve brže zastarijeva, različitim oblicima cjeloživotnog obrazovanja tercijarno obrazovanih zaposlenika kako bi, po mogućnosti, jednom u pet godina proveli ukupno jedan semestar na obnovi znanja i kvalifikacije u sustavu visokog obrazovanja. Time se „dvosmjerno“ povećava kvaliteta suradnje s gospodarstvom. Uvođenje inozemnog semestra za oko 12 tisuća studenata diplomskih od 4-6 godine studija. Sveučilišnim magistrima kao budućim kreatorima kulturno-društvene izvrsnosti i gospodarske konkurentnosti nužno je i međunarodno i iskustvo i umrežavanje Za ostvarenje ovog cilja predložili smo kao mogućnost (ne i obavezu) centre za međunarodnu suradnju i mobilnost, kao profesionalne pravne subjekte I najvažnije – postupno uvođenje mentorske nastave u sustav. Suvremeno učenje i poučavanje, fokusirano na razvijanje sposobnosti samostalnog postavljanja i rješavanja stručno-istraživačkih problema, traži pedagoške standarde manjih studijskih grupa. Ostvarenje ovog cilja, polazi od poželjnog standarda od 10 studenata po nastavniku u STEM i 15 u DH području što omogućuju relativno velika sredstva programa Oporavka i otpornosti. Strogo hipotetski, to traži povećanje sadašnjeg broja oko 6000 znanstveno nastavnih zvanja na sveučilištima za više od 60 % odnosno za više od 4000. To, dakako nije kvantifikacija nego tek ilustracija, kako novi reformirani sustav, za ovu svrhu, traži dodatna stalna (nacionalna) sredstva (ne samo vremenski ograničene EU fondove).

1.2. Nastavnik/znanstvenik Drugi subjekt je nastavnik/istraživač sposoban prenositi znanje i osobito poučavati kako učiti i istraživati. On je ključan stvaran provoditelj reforme, jer dobre stručnjake potrebne društvu i gospodarstvu stvaraju dobri studijski programi, dobre studijske programe kreiraju dobri nastavnici. A dobre sveučilišne nastavnike čini kombinacija dobrih znanstvenika i dobrih pedagoga što traži tri komponente (znanstvenu, nastavnu i razvoj karijere). Znanstveno-istraživačka komponenta Prvi cilj je rast znanstvene izvrsnosti, postupnim podizanjem sadašnje prosječne produktivnosti od 1 na minimalno 2 rada godišnje, od kojih 1 u časopisu visokog čimbenika odjeka prve/druge kvartile, u kojemu je istraživač samostalan ili prvi odnosno vodeći autor. Pri tome je naglasak na „otvorenoj“ znanosti i slobodan pristup rezultatima znanstvenog istraživanja, jer je u netransparentnom sustavu moguće da časopisi visok čimbenik odjeka imaju zahvaljujući samo nekolicini visoko citiranih radova a ne ukupnoj kvaliteti . Uz nužan kritički odmak i naglasak na publikacijama otvorenog pristupa, reformski predviđene, poželjne materijalne pretpostavke za ostvarenje ovog cilja su; 1 semestar inozemstva svakih 5 g., voditelj i/ili istraživač jednog, međunarodno recenziranog, znanstveno istraživačkog projekta svakih 5-7 godina ulaganje u suvremenu znanstveno-istraživačku opremu, unapređenje međunarodne indeksiranosti dvojezičnih izdanja domaćih časopisa, unapređenje indeksiranosti hrvatskih međunarodnih konferencija i sudjelovanja u inozemnim visokih standarda, Da bi se ostvario ovaj cilj predložena je, među ostalim, mogućnost (ne i obveza) ustroja sveučilišnih/fakultetskih znanstveno-inovacijskih instituta kao posebnih pravnih subjekata u kojima su znanstveni projekti financirani od HRZZ, do EU i međunarodnih Fondova. Drugi cilj je rast istraživačke relevantnosti uspostavom kontinuirane projektno-inovativne suradnje s gospodarstvom i društvom, koja za poželjne pretpostavke ima; Suradnju s gospodarskim/društvenim subjektima na barem jednom razvojno-inovacijskom projektu svakih pet godina, Mentorstvo jednom doktorskom kandidatu iz gospodarskih/društvenih razvojno-istraživačkih jedinica svakih pet godina, Jedno inovativno rješenje proizvodno-poslovnih i/ili društvenih procesa u praksi svakih 5-7 godina Prijedlog, kao poticaj suradnje s gospodarstvom, obuhvaća i mogućnost (ne obvezu) osnivanja sveučilišnih/fakultetskih centara za inovacije i transfer tehnologije kao posebnih subjekata i hubova umrežavanja centara kompetencije, spin-off i spin-out i drugih poduhvata, osobito u visokim tehnologijama.

Nastavna komponenta. Čini je pedagoška kompetentnost (kako) i stručna kvalificiranost (što) poučavati. Cilj u pedagoškoj komponenti je usvajanje i primjena novih pedagoško-psiholoških obrazaca u učenju i poučavanju, znanstveno obuhvaćenih složenim konceptom metakognicije. Kolokvijalno rečeno to traži nastavnika sposobnog poučiti studente samoregulirajućem učenju odnosno načinu kako prepoznati i naučiti ono što se ne zna. Pretpostavke rasta kvalitete pedagoške komponente, uz ostalo su; semestar metodičkog, prezentacijskog, govorničkog osposobljavanja, prije ulaska u fizičku/virtualnu predavaonicu mlađih suradnika koji nisu završili „nastavničke“ studije, razrada sustava obveznog anonimnog studentskog ocjenjivanja nastavnika i nastave svake akademske godine, stručna evaluacija pedagoške

kvalitete koja mora uključivati analizu anonimnog studentskog ocjenjivanja, najkasnije 6 mjeseci prije svakog (re)izbora u znanstveno-nastavno zvanje. Cilj u nastavničkoj kvalificiranosti je transformacija sposobnosti prenošenja informacija u sposobnost prepoznavanja obrazaca i poticanja samoregulirajućeg učenja. Identificiranje, raščlanjivanje i rješavanje tih rastućih izazova, među ostalim ima za pretpostavke; 2 tjedna svake tri godine seminara za upoznavanje i ovladavanje suvremenim digitalnim tehnikama i programima prezentacije nastavne materije, 2 tjedna svake tri godine za pripremu nastave u terminima digitalne/digitalizirane metodike i suvremenih pedagoških obrazaca Da bi ostvarili ovaj cilj potrebni su nam integrirani virtualno-fizički knjižnično-informatički sveučilišni/fakultetski centri za razvoj pedagoških kompetencija . Razvoj karijera Cilj je oblikovati transparentno maksimalno objektivizirano institucionalno okruženje za planiranje i ostvarenje karijere temeljene na rastu znanstveno-nastavne izvrsnosti. Pretpostavke za realizaciju ovog cilja su među ostalima; razrada sadašnjega dvokružnoga istorazinskoga (peer-review) sustava kako bi se kompenzirala bitno različita veličina znanstveno-nastavne zajednice u pojedinim znanstvenim poljima i na pojedinim hrvatskim sveučilištima u prvom krugu sustav čine institucijska stručna povjerenstva. Ona bi se, kao novost, formirala anonimnim postupkom „iz bubnja“ kojeg bi činio fond institucijskih i vanjskih eksperata za svako znanstveno polje. u drugom krugu to čine 22 znanstvena i jedan umjetnički matični odbor. Novost bi bila i obveza godišnje evidencije 10 % najuspješnijih kandidata za izbor u znanstvena zvanja, prema kriterijima znanstvene izvrsnosti. Da bi ostvarili ovaj cilj predloženo je zakonski obavezno napredovanje svakih 5 godina do izbora u trajno zvanje. Tu je i mogućnost ubrzanog (fast track) napredovanja s dvostruko ispunjenim uvjetima. Jednako tako je predloženo i penaliziranje stagnacije. Jedan put u karijeri može se ponoviti (re)izbor u zvanje s pola uvjeta odnosno 10 godina u zvanju nakon čega slijedi otkaz. Transparentno i precizno su propisani postupci oduzimanja zvanja odnosno potvrde umjetničke komponente glede povreda etičkih kodeksa. 2. Dvije infrastrukture Infrastrukture neophodne za učinkovitu interakciju studenata i nastavnika kao subjekata obrazovno znanstvene aktivnosti su s jedne strane visoka učilišta i javni znanstveni instituti, a s druge strane državno-strateški čimbenici, ministarstvo znanosti i obrazovanja i Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj Visoka učilišta, instituti i sveučilišta. Hrvatska sveučilišta, kao autonomni organizacijski oblici, obrazovnim programima i istraživačkim projektima povezuju nastavnike-istraživače s jedne i studente s druge strane u cjelovite studije. Silina tehnološkog napretka, nove tehnologije i inovacije traži fakultete i sveučilišta koji nude nova zanimanja, struke i kvalifikacije temeljene na inter/multi/trans-disciplinarnosti. Veleučilišta i visoke škole osiguravajući primijenjena stručna znanja i kvalifikacije bitan su čimbenik ubrzanog transfera i primjene inovacija i novih tehnologija u društvenu i gospodarsku praksu. Javni znanstveni instituti kao specifičan oblik organizacije koji povezuje temeljna istraživanja, istraživače i istraživačke projekte imaju gospodarstvo odnosno društvenu praksu i visoko obrazovanje (osobito doktorske studije) kao dva podjednako važna kraka svoje misije. Unapređenje

reformne „infrastrukturne“ funkcije sveučilišta definirano je dvama, međusobno uvjetovanima, ciljevima. Prvi (vanjski) cilj je unapređenje kvalitete studijskih programa, studiranja, i izlaznih kvalifikacija s kojim se visoka učilišta općenito, a sveučilišta posebno, osposobljavaju kako za preuzimanje odgovornosti za znanstveno-stručnu podlogu ukupnog društvenog razvoja, tako i za upravljanje uvećanjem vlastite kvalitete. Pretpostavke su korjenitog unutarnjeg preustroja potrebnog za autentično razvojno-kulturno sudjelovanje u ostvarenju (vanjskog) cilja napredovanja u civiliziranom okruženju demokratskih društava, među ostalim i slijedeće; • elastičnost i otvorenost unutarnjeg ustroja, sveučilišta, fakulteta i drugih sastavnica, • umrežavanje digitaliziranih nastavnih procesa sa svjetskim rangiranim sveučilištima i institutima relevantnim za pojedine struke, • opremanje laboratorija i kabineta/učionica relevantnom istraživačkom opremom s nediskriminacijskim pravom istraživačkog korištenja, bez obzira na njenu fizičku lokaciju, • osiguranje potpunog pristupa rezultatima svjetskih znanstvenih istraživanja, repozitorijima literature i mrežama velikih baza podataka, • poticanje međunarodne konkurentnosti uvođenjem višejezične nastave na hrvatskom i svjetskim jezicima važnim za pojedine struke, • internacionalizacijom i razmjenom težiti ka 10-15 % stranih studenata na hrvatskim sveučilištima, uz realnu cijenu studijskoga programa, • dodatno stimuliranje odlazne mobilnosti nastavnika i studenata u STEM području i hvatanju istraživačko-tehnološkog priključka sa suvremenim razvitkom, • dodatno stimuliranje dolazne mobilnosti u DH području, osiguravajući tako međunarodnu vidljivost hrvatskih nacionalnih društvenih, povijesnih, arheoloških, kulturnih, umjetničkih, lingvističkih i drugih specifičnih doprinosa međunarodnoj zajednici, • obnova i razvoj sustava uključivanja hrvatske znanstvene dijaspe u istraživačko-obrazovni proces. • organizacija kraćih studijskih boravaka svjetske istraživačke elite na hrvatskim sveučilištima i institutima, • financijsko poticanje istraživačkih ideja i projekata mladih istraživača, • stručna i financijska potpora objavljivanju u vrhunskim svjetskim publikacijama otvorenog pristupa za pojedine struke, • poticanje bilingvalnih izdanja znanstvenih publikacija, na hrvatskom i stranom jeziku važnom za struku, • utemeljenje sustavnog poticanja uvrštavanja i indeksiranja hrvatskih znanstvenih časopisa u svjetske citatne baze, • dodatno poticanje uključivanja u neposredne oblike suradnje s gospodarstvom, • ravnomjernija raspodjela individualnog vremena između istraživačko-nastavnih obveza i upravljačkih dužnosti • ravnomjernija interpersonalna distribucija upravljačkih dužnosti, tajnost izbora i ograničenje mandata, Sredstvo za ostvarenje ovog cilja je organizacija, upravljanje i održavanje sustava učinkovitog „horizontalnog“ i „vertikalnog“ umrežavanja i vremenske raspodjele znanstveno-nastavne i istraživačke aktivnosti. Horizontalno umrežavanje podrazumijeva raspodjelu i integraciju individualne radne aktivnosti između nastave, istraživanja, inozemne specijalizacije, domaće suradnje s gospodarstvom i ravnomjernog sudjelovanja istraživača u vođenju i upravljanju sustavom. Vertikalno umrežavanje podrazumijeva mogućnost preraspodjele nastavnih obveza. Nastavnik-znanstvenik, koji je voditelj istraživačkih projekata, mogao bi koncentrirati svoje nastavne obveze na doktorskom studiju, istraživanju i

mentoriranju doktorskih kandidata. Završetkom projekta „vraća“ se u (pred)diplomsku nastavu i standardno istraživanje. Drugi (unutarnji) cilj je povećanje učinkovitosti upravljanja sustavom primjenom ustavnog koncepta sveučilišne autonomije i akademskih sloboda u uvjetima pojačane društvene odgovornosti. Pretpostavka ostvarenja ovog cilja je uspostava razumnog i produktivnog odnosa, unutar ustavnog okvira, kojim se jasno razdjeljuju sredstava društvenog utjecaja i državne kontrole s jedne, od instrumenata sveučilišne autonomije i akademskih sloboda s druge strane. Sredstva društvenog utjecaja i državne kontrole, za ostvarenje ovog cilja višestruko „omeđuju“ sveučilišnu autonomiju i preduvjet su njenog suvremenog opstanka: prva su „međa“ sveučilišni savjeti (mješovita tijela predstavnika državnih organa, gospodarstva/poduzetnika, društvenih organizacija i sveučilišnih djelatnika) koji dobivaju dvije nove reformske funkcije; utvrđuju društvene i dugoročne potrebe tržišta rada, potrebe novih znanja i obrazovnih profila, ključne istraživačke pravce prema strateškim razvojnim prioritetima i s tim u skladu odobravaju započinjanje novih/ukidanje starih, studijskih programa, i istraživačkih ciljeva, mogu staviti na dnevni red senata i drugih tijela, određena pitanja, mogu obrazloženo zaustaviti odluke senata/rektora, ako ih drže protuzakonitima, ali ih ne mogu mijenjati, druga su „međa“ samostalna stručna javna tijela (AZVO) koja utvrđuju da li su ponuđeni programi dovoljno kvalitetni s jedne, te da li je obrazovna institucija (sveučilište) dovoljno ljudski i materijalno kvalitetna za izvođenje programa s druge strane, treća „međa“ su stručna upravna tijela (NVZ, matični odbori) koji propisuju uvjete i biraju u znanstvena zvanja, četvrta „međa“ su javna znanstvena tijela (Upravni odbor zaklade) koji odlučuju koja će i u kojem iznosu istraživanja financirati, peta „međa“ su državni i socijalni partneri (MZO i sindikati) koji propisuju normative, satnice, cijenu rada odnosno visinu i razrede osnovnih plaća i drugih primanja, šesta „međa“ su državni organi (MZO) i mješovita državna tijela (NVZ) koja utvrđuju kriterije i predlažu državnu raspodjelu financijskih sredstava, sedma međa je upravni nadzor nadležnog ministarstva Sredstva sveučilišne autonomije za ostvarenje ovog cilja, temelje se na nedjeljivosti prava i nepovredivosti obveza; prava na slobodnu potragu za znanstvenom istinom, izbor ciljeva i metoda znanstvenih istraživanja u skladu s etičkim normama civiliziranog društva, prava na utvrđivanje kapaciteta, upisnih kvota i uvjeta upisa, prava na kreiranje, programiranje i realiziranje visoko-školskog poučavanja, utvrđivanje stručnih uvjeta i kriterija za postizanje sveučilišnih obrazovnih stupnjeva i zvanja, prava na utvrđivanje kriterija i zapošljavanje suradnika i nastavnika, prava slobodnog, samostalnog demokratskog biranja svih tijela i čelnika odlučivanja i upravljanja sveučilištem, nepovredivosti obveze tijela i čelnika da osiguraju rast kvalitete istraživanja i nastave, nepovredivosti obveze tijela i čelnika pridržavanja etičkih normi u istraživanjima i nastavi, nepovredivosti obveze tijela i čelnika u istraživačkom povezivanju s gospodarstvom i poduzetnicima i osiguranju studentske prakse, nepovredivosti obveze tijela i čelnika za rast međunarodne istraživačke i nastavne suradnje, odlaznu i dolaznu mobilnost nastavnika i studenata. Riječju društvena/državna tijela definiraju zadatke sveučilištu i traže/kontroliraju rezultate, a ne miješaju se u način/model kojim se zadaci izvršavaju i rezultati postižu.

Državno - strateški čimbenici. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (MZO) kao tijelo državne uprave ima presudnu ulogu u upravljanju sustavom koja se ostvaruje dvama ciljevima: Prvi cilj je unaprijediti kvalitetu stručno-upravne i kontrolne uloge u operativnom upravljanju sustavom. Pretpostavke ostvarenja ovog cilja su; donošenje upravnih (podzakonskih) akata samostalno i na prijedlog nacionalnih stručnih tijela, izdavanje javnih isprava i licenci na prijedlog nacionalnih stručnih tijela, analiza upisa i upisnih kvota, uspješnosti završetka studija i zapošljavanja, vođenje evidencije znanstvenika u Hrvatskoj, vođenje evidencije nadarenih i nagrađivanih studenata, uspostava evidencije najuspješnijih znanstvenika i najbolje ocijenjenih nastavnika, uspostava i vođenje godišnje evidencije praćenja karijera hrvatskih znanstvenika u inozemstvu koji su diplomirali/doktorirali na hrvatskim sveučilištima, vođenje registra krupne znanstvene opreme i znanstvene infrastrukture, provođenje postupaka natječaja nabave nacionalno prioritetne opreme i druge znanstvene infrastrukture, upravljanje krupnim investicijskim projektima u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, sklapanje bilateralnih/multilateralnih ugovora o međunarodnoj suradnji, upravni, inspekcijski i financijski nadzor.

Sredstvo za ostvarenje ovog cilja su primjereno ekipirani i kontinuirano educirani uposlenici i vanjski suradnici, te učinkovit unutarnji ustroj kojim se donošenje odluka i operativno vođenje sustava, temelji na stručnoj podlozi umreženih znanstvenih tijela Nacionalnog vijeća i drugih subjekata. Drugi cilj je uspostava učinkovitih modela projektne suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva na istraživanju, razvoju i transferu novih tehnologija te inovativnom redizajnu postojećih poslovno-proizvodnih procesa. Pretpostavke za ostvarenje ovog cilja, polazeći od konstatirane ekonomsko-financijske i organizacijske strukture dominirajuće malih i srednjih poslovnih subjekata, među ostalim su; organizacija i održavanje centara kompetencije i drugih oblika koji bi objedinjavali istraživanja i razvoj za grupacije, klastere i proizvodno-poslovno povezane skupine malih i srednjih poduzeća, prema prioritetima Strategije pametne specijalizacije, programiranje inovativnih aktivnosti i zapošljavanje i financiranje doktoranda angažiranih na istraživanju i razvoju u centrima kompetencije i drugim oblicima istraživačko-razvojnih jedinica i centara, uspostava, organizacija i kontrola zapošljavanja stručnjaka iz znanstvenih instituta, sveučilišta i poslovnog sektora u centrima kompetencije i drugim oblicima, uključujući i razvojne centre velikih poduzeća, Sredstva za ostvarenje ovog cilja su među ostalim, organizacija i održavanje „hubova“- mrežnih mjesta, koji povezuju centre kompetencije, spin-off i spin-out poduhvate u visokim tehnologijama, koristeći se modernim konceptima zapošljavanja kao što su; strateško dijeljenje ljudskih resursa između više poslodavaca, dijeljenje radnog mjesta između više zaposlenika sa skraćenim radnim vremenom, mobilni rad, vaučerska, portfeljna, platformska i kolaborativna zaposlenost. Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (NV) kao državno strateško tijelo, dobivenim autoritetom od Hrvatskog sabora, po svom sastavu čini kvalificiranu „posredničku“ instituciju s primarnom zadaćom harmoniziranja upravno-administrativne i sveučilišno-autonomne vertikale sustava. Cilj je utvrđivanje strateških pravaca razvoja visoko-obrazovnog procesa i znanstvenih istraživanja, te projektiranje modela njihove

realizacije Pretpostavke za ostvarenje ovog cilja aktivnosti Nacionalnog vijeća u uspostavi i funkcioniranju modela kontinuiranog rasta međunarodno relevantne kvalitete istraživanja i visokoškolske nastave, među ostalim su: status krovnog nacionalnog tijela koje skrbi za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u RH, i koje objedinjuje i predstavlja aktivnost znanstveno -akademske zajednice u Hrvatskom saboru, pojačane ovlasti u predlaganju kriterija izrade proračuna u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, uspostava istorazinskoga sustava izbora u znanstvena zvanja, temeljenog na međunarodno vidljivoj znanstvenoj izvrsnosti i imenovanju stručno kvalificiranih matičnih odbora, imenovanje, temeljem javnih poziva, članova upravnih odbora i vijeća Hrvatske zaklade za znanost i Agencije za znanost i visoko obrazovanje, imenovanje, temeljem javnih poziva, članova tijela koja su stručna potpora realizaciji strateških ciljeva i operativne politike MZO, kao što su savjet Hrvatskog istraživačkog prostora, Hrvatski strateški forum istraživačkih infrastrukture, Hrvatsko povjerenstvo za praćenje Bolonjskog procesa, Vijeće za tehnologiju i inovacije, sustavna komunikaciju i praćenje rada odgovarajućih tijela Europskog prostora visokog obrazovanja (EHEA) i Europskog istraživačkog prostora (ERA). Sredstva za ostvarenje postavljenog cilja su proširen sastav i način predlaganja članova Nacionalnog vijeća. Dvadeset i jednog člana Nacionalnog vijeća i dalje bi imenovao Hrvatski sabor, ali prema ključu na način da Rektorski zbor predlaže deset članova Nacionalnog vijeća, od kojih pet mora biti sa Sveučilišta u Zagrebu, Vijeće znanstvenih instituta predlaže pet članova Nacionalnog vijeća, od kojih dva moraju biti s instituta Ruđer Bošković, Vijeće veleučilišta i visokih škola predlaže tri člana Nacionalnog vijeća, Hrvatska gospodarska komora predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća, Hrvatska udruga poslodavaca predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća. VI. ZAKLJUČNA OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA Ovaj se prijedlog strukturne reforme sustava znanosti i visokog obrazovanja, u institucionalnoj formi Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, koncepcijski razlikuje od reformskih pokušaja posljednjih 15 godina u najmanje dva aspekta; Prvo on polazi od odgovornosti, a ne od prava znanstvene i akademske zajednice. Ne od očekivanja da društvo i država skrbe za visoko obrazovanu istraživačku zajednicu, nego obrnuto od njene stručne odgovornosti za funkcioniranje i napredak društva, smještene u dvostruki okvir stvarnih okolnosti. S jedne je strane dugoročno nepovoljan utjecaj demografskih gibanja na stanje i perspektive hrvatskih ljudskih potencijala. S druge su strane dugoročno stagnantne hrvatske razvojno-gospodarske performanse. Prvo on polazi od odgovornosti, a ne od prava znanstvene i akademske zajednice. Ne od očekivanja da društvo i država skrbe za visoko obrazovanu istraživačku zajednicu, nego obrnuto od njene stručne odgovornosti za funkcioniranje i napredak društva, smještene u dvostruki okvir stvarnih okolnosti. S jedne je strane dugoročno nepovoljan utjecaj demografskih gibanja na stanje i perspektive hrvatskih ljudskih potencijala. S druge su strane dugoročno stagnantne hrvatske razvojno-gospodarske performanse. Prepoznavanje tog okvira omogućilo je objektiviziran pristup kojim je

identificirana i razrađena društvena, osobna, identitetska i razvojna odgovornost akademske znanstvene zajednice. Drugo, on polazi od samo-odgovornosti primarno, oko 7.300 zaposlenih u znanstvenim zvanjima na sveučilištima i institutima, da se reformski mijenjaju onako kako je potrebno da bi mogli obaviti svoje društveno poslanje. Analitički i sintetički ujednačen pristup, temelji se na realnim ocjenama stanja u sve tri komponente sustava; znanosti, visokom obrazovanju, te tehnološkom razvoju i inovacijama. Ocjene stanja potom služe naznaci ciljeva, pretpostavki ostvarenja, i definiranju sredstava realizacije ciljeva, dvaju subjekata i dvije infrastrukture. Drugo, on polazi od samo-odgovornosti primarno, oko 7.300 zaposlenih u znanstvenim zvanjima na sveučilištima i institutima, da se reformski mijenjaju onako kako je potrebno da bi mogli obaviti svoje društveno poslanje. Analitički i sintetički ujednačen pristup, temelji se na realnim ocjenama stanja u sve tri komponente sustava; znanosti, visokom obrazovanju, te tehnološkom razvoju i inovacijama. Ocjene stanja potom služe naznaci ciljeva, pretpostavki ostvarenja, i definiranju sredstava realizacije ciljeva, dvaju subjekata i dvije infrastrukture. Subjekti su studenti i nastavnici. Postizanje cilja bolje obrazovanih stručnjaka od današnjih studenata, podrazumijeva mentorsku nastavu, studentsku praksu i obostranu međunarodnu mobilnost. Rast kvalitete istraživanja i poučavanja nastavnika motri se u znanstvenoj i nastavno-pedagoškoj komponenti te razvoju karijera, što među ostalim uključuje inozemne boravke, aktivnu suradnju s gospodarstvom, sposobnost programiranja i primjene metakognicijskog (poučavati kako učiti) problemskog pristupa nastavi, te razvoju karijera stalnim napredovanjem temeljem međunarodno vidljive izvrsnosti. Infrastrukture, koje subjekte spajaju u obrazovnom procesu i stjecanju praktičnih kompetencija su s jedne strane visoka učilišta i javni znanstveni instituti, a s druge strane državno-gospodarski čimbenici. Ostvarenje cilja unapređenja kvalitete studijskih programa i studiranja na sveučilištima, kao prvoj infrastrukturi reformski se, među ostalim, postiže razradom ustavnog koncepta autonomije u uvjetima pojačane društvene odgovornosti. Operativno upravljanje sustavom Ministarstva znanosti i obrazovanja kao dijela druge infrastrukture, pored utvrđenih stručnih zadaća i ovlasti, reformski obuhvaća uspostavu, organizaciju i održavanje učinkovitih modela projektne suradnje znanosti i gospodarstva u istraživanju i razvoju. Nacionalno vijeće, kao također (uz ministarstvo) dio druge infrastrukture, svoju ulogu krovnog nacionalnog strateškog tijela, ostvaruje posredničkom misijom harmoniziranja upravno-administrativne i sveučilišno-autonomne vertikalne sustava, te objedinjavanjem aktivnosti znanstveno - akademske zajednice u Hrvatskom saboru. Naposljetku, u sintetiziranom obliku ciljevi reforme su postupan i sustavan rast znanstveno-nastavne izvrsnosti istraživača i institucionalne kvalitete programa. Sredstva za ostvarenje ovog cilja su ponajprije podizanje izvrsnosti uvjeta izbora u znanstveno-nastavna zvanja za 20-25 %, dopunama Pravilnika o uvjetima izbora u znanstvena zvanja svakih 5-7 godina. Potom je podizanje kriterija kvalitete programa i institucija za 20-25 % u (re)akreditacijskim postupcima, dopunama Pravilnika o uvjetima za izdavanje dopusnica, svakih 5-7 godina. Provođenje ovog zakona kojim se institucionaliziraju strateški državni

ciljevi i mjere njihovog provođenja u području znanstvene djelatnosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja, u skladu s preporukama Europske komisije, zahtijeva postupno povećavanje nacionalnih javnih izdvajanja za oko 10 % godišnje u slijedećih 7-10 godina, uz učinkovitije korištenje raspoloživih sredstava fondova, među ostalim i uspostavom fonda za sufinanciranje, predfinanciranje i međufinanciranje EU projekata.

DRUGI DIO – NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU I. OPĆE ODREDBE Predmet normiranja

Članak 1. (1) Ovim se Zakonom uređuju sustavi znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, osiguravanje kvalitete u tim sustavima, stjecanje i vrste akademskih i stručnih naziva, priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija te studentsko predstavništvo na visokim učilištima.

(2) Znanstvena djelatnost i visoko obrazovanje su djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku koje se obavljaju kao javna služba. Definiranje pojmova

Članak 2. Pojedini pojmovi u smislu ovog Zakona imaju sljedeće značenje:

1. Dopusnica za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i dopusnica za izvođenje studijskog programa su upravni akti kojima Akreditacijski savjet utvrđuje da kvaliteta djelatnosti visokog obrazovanja vrednovanog visokog učilišta ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom te na temelju njega donesenim propisima za izdavanje diploma, isprava o završetku studijskog programa ili drugih javnih isprava, a kojima se jamči uspješan završetak određenog studijskog programa i stjecanje njime utvrđenih znanja, sposobnosti i odgovornosti odgovarajućeg standarda kvalifikacije iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira;
2. Dopusnica za obavljanje znanstvene djelatnosti je upravni akt kojim Agencija utvrđuje da kvaliteta znanstvene djelatnosti vrednovane znanstvene organizacije opravdava njezino javno financiranje ili drugu javnu potporu za znanstvenu djelatnost koju obavlja;
3. ECTS je Europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova (European Credit Transfer and Accumulation System);
4. Fakultet je sastavnica sveučilišta koja se osniva radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene i stručne djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom;
5. Funkcionalno integrirano sveučilište je sveučilište koje je ustrojilo sastavnice s pravnom osobnošću.
6. Inicijalna akreditacija je postupak vanjskog vrednovanja u kojem se utvrđuje ima li subjekt vrednovanja koji prvi put počinje obavljati djelatnost visokog obrazovanja i/ili znanstvenu djelatnost na određenoj razini i/ili na određenom području ljudske potencijale, organizaciju, unutarnji sustav osiguravanja kvalitete, prostor, opremu i sredstva za obavljanje djelatnosti na način koji jamči postizanje unaprijed određenih, jasnih i objektivnih kriterija kvalitete;
7. Institucijska akreditacija je postupak vanjskog vrednovanja u kojem se utvrđuje osposobljenost određenog subjekta vrednovanja (njegovih ljudskih potencijala, organizacije, unutaršnjeg sustava osiguravanja kvalitete, prostora, opreme i sredstva za rad) za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i/ili znanstvene djelatnosti;
8. Institucionalno integrirano sveučilište je sveučilište koje nije ustrojilo sastavnice s pravnom osobnošću;
9. Izvođač je svako visoko učilište koje samostalno ili u suradnji s drugim visokim učilištem izvodi određeni studijski program, a u slučaju sveučilišnih studijskih programa izvođač je sastavnica sveučilišta;
- 10.

Javni znanstveni institut je ustanova kojoj je zadaća provođenje znanstvenog i razvojnog istraživanja usmjerenog na ostvarenje utvrđenih društvenih potreba, a čiji je osnivač Republika Hrvatska; 11. Ministar je ministar nadležan za znanost i visoko obrazovanje; 12. Ministarstvo je središnje tijelo državne uprave nadležno za znanost i visoko obrazovanje; 13. Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj je najviše stručno i strateško tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u Republici Hrvatskoj; 14. Nositelj je visoko učilište koje je akreditiralo određeni studijski program, ali u čijem izvođenju sudjeluje jedno ili više drugih visokih učilišta kao izvođači; 15. Osiguravanje kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti je postupak u kojem dionici sustava na temelju unaprijed određenih i jasnih ciljeva te kriterija kvalitete nastoje stalno unaprjeđivati sustav visokog obrazovanja i znanosti radi stjecanja novih znanstvenih spoznaja, njihove humane i etičke primjene te razvijati visoko obrazovanje u skladu s potrebama socijalnog, gospodarskog, kulturnog, znanstvenog i tehnološkog napretka (u daljnjem tekstu: društvene potrebe); 16. Plaća – osnovna plaća i dodaci na osnovnu plaću koje zaposlenik ostvaruje obavljajući redovne poslove svog radnog mjesta, odnosno položaja sukladno Zakonu i kolektivnom ugovoru; 17. Privatna visoka učilišta su ustanove koje obavljaju djelatnost visokog obrazovanja i znanosti ako su osnovana kao sveučilišta, odnosno djelatnost visokog obrazovanja ako su osnovana kao veleučilišta ili visoke škole a čiji je osnivač osoba privatnog prava; 18. Programska akreditacija je postupak vanjskog vrednovanja u kojem se utvrđuje jesu li određeni studijski ili istraživački programi usklađeni s najnovijim znanstvenim spoznajama te društvenim, gospodarskim i tehnološkim razvojem. Posebna se pozornost posvećuje iskustvima primjene usporedivih akreditiranih programa u Europskom prostoru visokog obrazovanja te usklađenosti studijskog programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (u daljnjem tekstu: Registar HKO-a); 19. Razvojna istraživanja predstavljaju planirana istraživanja ili kritički pregled u cilju stjecanja novih znanja i vještina za razvoj novih proizvoda, procesa ili usluga odnosno za postizanje znatnog poboljšanja postojećih proizvoda, procesa ili usluga; 20. Reakreditacija je periodični postupak vanjskog vrednovanja u kojem se u dinamičnim uvjetima razvoja znanosti, društva, gospodarstva i tehnologije utvrđuje zadovoljavaju li akreditirani subjekt vrednovanja i/ili studijski programi koji se izvode unaprijed određene, jasne i objektivne kriterije kvalitete; 21. Rektorski zbor je tijelo koje čine rektori javnih sveučilišta ili od njih ovlaštene predstavnici te jedan predstavnik rektora privatnih sveučilišta i jedan predstavnik Vijeća veleučilišta i visokih škola, a ovlašteno je odlučivati o određenim pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj sveučilišta u Republici Hrvatskoj; 22. Samoanaliza je izvješće o stanju i perspektivama razvoja određenog subjekta vrednovanja koje u postupku akreditacije ili reakreditacije priprema sam taj subjekt; 23. Student je osoba upisana na sveučilište, veleučilište ili visoku školu; 24. Sveučilište je ustanova koja se osniva radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene, stručne i umjetničke djelatnosti te druge

djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom; 25. Tematsko vrednovanje je vanjsko vrednovanje samo jedne skupine istovrsnih subjekata vrednovanja ili određenog dijela djelatnosti jednog ili većeg broja istovrsnih subjekata vrednovanja; 26. Umjetnička akademija je sastavnica sveučilišta koja se osniva radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, umjetničke i znanstvene djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom; 27. Umjetnička i umjetničko-nastavna djelatnost u sustavu visokoškolske naobrazbe usporedno je područje jednakopravno s područjem znanosti te u njemu individualni pristup i kreativni proces umjetničkog stvaranja imaju posebno značenje u poučavanju i istraživanju; 28. Unutarnje osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete je skup mjera i aktivnosti kojima dionici sustava iskazuju svijest, opredjeljenje i odgovornost za stalno unaprjeđivanje kvalitete vlastite djelatnosti; 29. Vanjsko osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete je vrednovanje kvalitete određenog subjekta vrednovanja koje se provodi na temelju unaprijed određenih, jasnih i objektivnih kriterija u cilju unaprjeđivanja kvalitete visokog obrazovanja i/ili znanstvene djelatnosti. 30. Postupci vanjskog vrednovanja su institucijska ili programska akreditacija, inicijalna ili periodična akreditacija (reakreditacija), tematsko vrednovanje te vrednovanje unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete (audit). Pojedini oblici akreditacije mogu se provoditi istodobno; 31. Vanjsko vrednovanje unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete (audit) je postupak vrednovanja razvijenosti i funkcionalnosti unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete subjekata vrednovanja; 32. Veleučilište i visoka škola su ustanove koja se osniva radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja putem organizacije i izvođenja stručnih studija; 33. Vijeće javnih znanstvenih instituta je tijelo koje čine ravnatelji javnih znanstvenih instituta ili od njih ovlašteni predstavnici, a ovlašteno je odlučivati o određenim pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj instituta u Republici Hrvatskoj; 34. Visoko obrazovanje je djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku koja se provodi kroz stručne i sveučilišne studije; 35. Visoka učilišta su sveučilište, fakultet, umjetnička akademija, veleučilište i visoka škola. 36. Zajednički studijski program je zajednički program koji izvode dva ili više akreditirana visoka učilišta u Republici Hrvatskoj, pri čemu je samo jedno visoko učilište nositelj; 37. Združena kvalifikacija je kvalifikacija koju zajednički dodjeljuju sva visoka učilišta koja sudjeluju u ustrojavanju i izvedbi združenog studija; 38. Združeni studij je zajednički program dva ili više akreditirana visoka učilišta od koji je najmanje jedno izvan Republike Hrvatske, a završetkom kojeg se stječe jedna združena kvalifikacija ili se stječu dvije ili više kvalifikacija; 39. Znanstvena djelatnost je djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku koja se obavlja na sveučilištima, javnim znanstvenim institutima i znanstvenim institutima, Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti te drugim pravnim osobama koje su upisane u Upisnik znanstvenih organizacija te obuhvaća znanstvena i razvojna istraživanja; 40. Znanstvena istraživanja predstavljaju eksperimentalni ili teorijski rad poduzet prvenstveno kako bi se stekla nova znanja o temeljnim načelima fenomena i vidljivih činjenica, bez predviđene izravne tržišne primjene ili uporabe; 41. Znanstveni institut je ustanova kojoj je zadaća

provođenje znanstvenog i razvojnog istraživanja. Rodna neutralnost Članak 3. Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod. Osnovna načela o znanosti i visokom obrazovanju Članak 4. (1) Znanstvena djelatnost i visoko obrazovanje predstavljaju djelatnosti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i sastavni su dio međunarodnog, posebno europskoga, znanstvenoga, umjetničkog i obrazovnog prostora. (2) Znanstvena djelatnost se temelji na: – slobodi i autonomiji stvaralaštva, – etičnosti znanstvenika i umjetnika, – javnosti rada, – povezanosti sa sustavom obrazovanja, – međunarodnim mjerilima kvalitete, – poticanju i uvažavanju specifičnosti nacionalnih sadržaja i – zaštiti intelektualnog vlasništva. (3) Visoko obrazovanje se temelji i na: – akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta, – otvorenosti visokih učilišta prema javnosti, građanima i lokalnoj zajednici, – nedjeljivosti sveučilišnoga nastavnog rada i znanstvenog istraživanja, odnosno umjetničkog stvaralaštva, – uzajamnosti i partnerstvu pripadnika akademske zajednice, – europskoj humanističkoj i demokratskoj tradiciji te usklađivanju s europskim sustavom visokog obrazovanja, – poštivanju i afirmaciji ljudskih prava, – jedinstvu stručnog i obrazovnog rada u svrhu osposobljavanja za specifična stručna znanja i vještine, – koncepciji cjeloživotnog obrazovanja, – povezanosti s predtercijarnim obrazovanjem te – interakciji s društvenom zajednicom i obvezi sveučilišta, veleučilišta, visokih škola i javnih znanstvenih instituta da razviju društvenu odgovornost studenata i drugih članova akademske i znanstvene zajednice. Zadaće visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta Članak 5. (1) Zadaće sveučilišta su znanstveno, umjetničko i razvojno istraživanje, posebice ostvarivanje znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, umjetničko stvaralaštvo i stručni rad te na njima utemeljeno preddiplomsko, diplomsko, integrirano preddiplomsko i diplomsko, poslijediplomsko (specijalistički i sveučilišni doktorski studiji) te cjeloživotno obrazovanje, uključujući programe tercijarnog obrazovanja i vrednovanje i poticanje informalnog i neformalnog obrazovanja. Svoje zadaće sveučilište ostvaruje u skladu s društvenim potrebama te u suradnji sa zajednicom u kojoj djeluje. (2) Zadaće visokih škola i veleučilišta su stručno visoko obrazovanje, umjetnička i stručna djelatnost u skladu s društvenim potrebama te u suradnji sa zajednicom u kojoj djeluje. (3) Zadaća javnih znanstvenih instituta je znanstveno istraživanje. Posebice, javni znanstveni instituti imaju zadaću ostvarivati znanstvene programe od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku te, zajedno sa sveučilištima, uspostavljati znanstvenu infrastrukturu od interesa za cjelokupni sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja. Javni znanstveni instituti mogu sudjelovati u procesu visokog obrazovanja u skladu ovom Zakonu. Akademska zajednica i njene slobode Članak 6. (1) Akademska zajednicu čine svi nastavnici, suradnici, studenti i drugi sudionici u procesu visokog obrazovanja. (2) Visoko obrazovanje u Republici Hrvatskoj temelji se na akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta, u skladu s Ustavom, međunarodnim ugovorima i ovim Zakonom. (3) Akademske slobode pripadaju svim članovima akademske zajednice a obuhvaćaju slobodu znanstvenog i umjetničkog istraživanja i stvaralaštva,

poučavanja, međusobne suradnje i udruživanja, u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, međunarodnim ugovorima i ovim Zakonom. (4) Akademska samouprava na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj obuhvaća: – utvrđivanje pravila studiranja i upisa studenata, – izbor čelnika i nastavnika, – upravljanje resursima s kojima raspolaze visoka učilišta. Autonomija sveučilišta

Članak 7. (1) Sveučilište je slobodno od svih vanjskih utjecaja u ostvarivanju svojih zadaća u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima. (2) Autonomija sveučilišta na svim sveučilišnim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj, u skladu ovom Zakonu, obuhvaća: – uređenje unutarnjeg ustroja, uključujući izbor vlastitih nositelja čelnih dužnosti na visokom učilištu te njegovim ustrojbenim jedinicama i tijelima, – izbor nastavnika i suradnika te odlučivanje o njihovim pravima, obvezama i odgovornostima, – utvrđivanje obrazovnih, znanstvenih, umjetničkih i stručnih programa, – financijsku autonomiju u skladu s ovim Zakonom, a posebno u pogledu trošenja sredstava iz vlastitih prihoda i ostalih izvanproračunskih prihoda, – odlučivanje o prihvaćanju projekata i međunarodnoj suradnji, – ostale oblike autonomije, u skladu s ovim Zakonom. **Odgovornost akademske zajednice** **Članak 8.** (1) Akademske slobode, akademska samouprava i autonomija sveučilišta uključuju i odgovornost akademske zajednice prema društvenoj zajednici u kojoj djeluje. (2) Akademska zajednica odgovara za zakonit i transparentan rad te je dužna svoj rad otvoriti javnosti. (3) Akademska zajednica, sveučilišta i njihove sastavnice, veleučilišta, visoke škole, znanstveni instituti i druge znanstvene organizacije dužni su primjenjivati etička pravila kojima se štiti znanstvena istina, etička načela u istraživanjima koja se provode na ljudima i životinjama, etička načela u ugovornim odnosima s industrijom i privatnim gospodarskim subjektima, istraživačka nepristranost, izvornost znanstvenog istraživanja i objave rezultata znanstvenog rada, zaštita od svih oblika ugroze znanstvenog poštenja, neovlaštenog prisvajanja tuđeg intelektualnog vlasništva i rezultata istraživanja te rezultata svih oblika umjetničkog izražavanja kao autorskog djela, koje djelatnosti moraju biti usklađene s visokim standardima akademskog poštenja utvrđenim etičkim načelima Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju. (4) Odnosi između nastavnika i suradnika koji sudjeluju u izvođenju nastave te studenata temelje se na međusobnoj suradnji, povjerenju i uvažavanju te poštivanju dostojanstva svake osobe. Nastavnici i suradnici imaju etičku odgovornost prema studentima i njihovoj naobrazbi i odgoju. Primjena propisa o ustanovama

Članak 9. (1) Ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, na visoka učilišta i ustanove u sustavu znanstvene djelatnosti primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama. (2) Visoka učilišta i ustanove u sustavu znanstvene djelatnosti mogu ustrojavati zajedničke službe u cilju racionalizacije poslovanja, a posebno računovodstvo, kadrovsku službu i službu za javnu nabavu.

II. NACIONALNO VIJEĆE ZA ZNANOST, VISOKO OBRAZOVANJE I TEHNOLOŠKI RAZVOJ

Nacionalno vijeće **Članak 10.** (1) Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (u daljnjem tekstu: Nacionalno vijeće) najviše je stručno i strateško tijelo koje se brine za strategiju razvitka i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u

Republici Hrvatskoj. (2) Nacionalno vijeće: 1. raspravlja pitanja od važnosti za znanstvenu djelatnost te predlaže i potiče donošenje mjera za njezino unapređenje, 2. predlaže i potiče donošenje mjera za unapređenje visokog obrazovanja, 3. sudjeluje izravno ili putem svojih imenovanih predstavnika u izradi nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa te strateških ili planskih dokumenata koje nadležna državna tijela donose u području znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja, 4. donosi strateške dokumente Mrežu visokih učilišta i studijskih programa i Mrežu javnih znanstvenih instituta, 5. daje suglasnost na uvjete Rektorskog zbora i Vijeća veleučilišta i visokih škola za stjecanje znanstveno-nastavnih, umjetničko-nastavnih i nastavnih zvanja, 6. prati razvitak i pravilnikom utvrđuje znanstvena i umjetnička područja, polja grane, utvrđuje inter-, multi- i trans-disciplinarna znanstvena i umjetnička područja vodeći brigu u suvremenom razvoju znanstvenih istraživanja i umjetničkog stvaralaštva, 7. pravilnikom utvrđuje uvjete za stjecanje znanstvenih zvanja u skladu s ovim Zakonom, razvijajući međunarodni sustav istorazinske (sustručnjačke; peerreview) ocjene kvalitete individualnog znanstvenog doprinosa znanstvenika u postupku izbora za znanstvena, znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja, 8. utvrđuje uvjete koje trebaju ispuniti znanstvene organizacije i visoka učilišta u području umjetnosti da bi dobile ovlaštenje za provođenje postupka izbora u znanstvena zvanja odnosno potvrde umjetničke komponente umjetničko-nastavnih zvanja u skladu s ovim Zakonom, 9. daje suglasnost na kriterije izvrsnosti Rektorskog zbora i Vijeća javnih znanstvenih instituta za odabir znanstvenika i nastavnika za sklapanje ugovora na određeno vrijeme nakon 67 godina života, 10. proglašava znanstvene centre izvrsnosti te daje mišljenje o osnivanju znanstveno-tehnoloških parkova i kolaborativnih tehnoloških centara te periodično prati njihov rad, 11. predlaže i potiče sudjelovanje drugih subjekata i organizacija civilnog društva, posebno tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te gospodarskih subjekata u sustavu znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, 12. predlaže mjere i poduzima aktivnosti za afirmaciju, napredovanje i poticanje izvrsnosti znanstvenog i nastavnog podmlatka, 13. utvrđuje kriterije i odnose raspodjele proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje te tehnološki razvoj, 14. imenuje članove Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja i donosi Poslovnik o njegovom radu, 15. temeljem razmatranja i stavova Savjeta za financiranje znanosti i visokog obrazovanja, Vladi Republike Hrvatske predlaže kriterije raspodjele financijskih sredstava predviđenih u proračunu Republike Hrvatske za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje, 16. upućuje ministru prijedlog kriterija i prijedlog raspodjele proračunskih sredstava za znanost i visoko obrazovanje 17. predlaže i potiče mjere vezane za policentrični sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj, 18. raspravlja pitanja od važnosti za razvoj nacionalnoga inovacijskog sustava i predlaže i potiče donošenje mjera za njegovo unapređenje te poticanje tehnološkog razvoja, 19. objavljuje javni poziv za članove područnih znanstvenih i umjetničkih vijeća te matičnih odbora za pojedina polja te ih, temeljem javnog poziva, imenuje, 20. imenuje članove Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, 21.

imenuje, temeljem javnog poziva, članove Upravnog odbora Hrvatske zaklade za znanost te ih razrješuje u skladu s odredbama zakona kojim se osniva i uređuje Hrvatska zaklada za znanost, 22. imenuje, temeljem javnog poziva, članove Upravnog vijeća Agencije za znanost i visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: Agencija), 23. imenuje, posebnom odlukom, Hrvatski strateški forum istraživačkih infrastruktura (dalje u tekstu: HSFII) od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu, 24. imenuje posebnom odlukom, Hrvatsko povjerenstvo za praćenje i unapređenje Bolonjskog procesa (dalje u tekstu: HPBP) od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu. razrada aktivnosti i mjera za povećanje interesa hrvatske dijaspe i inozemnih studenta za studiranje na hrvatskim visokim učilištima, 25. imenuje Savjet Hrvatskog istraživačkog prostora (dalje u tekstu: Savjet HIP-a) od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu, 26. imenuje, temeljem javnog poziva, Vijeće za tehnologiju i inovacije (dalje u tekstu: VTI) od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu, 27. imenuje, temeljem javnog poziva, Povjerenstvo za znanstveno izdavačku djelatnost od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu, 28. razmatra i javno objavljuje svoje mišljenje o drugim pitanjima važnima za razvoj sustava znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Sastav Nacionalnog vijeća Članak 11. (1) Nacionalno vijeće ima predsjednika i dvadeset članova, od kojih su pet znanstvenih savjetnika u trajnom zvanju zaposlena u znanstvenim institutima, deset redovitih profesora u trajnom zvanju, uvažavajući ravnomjernost zastupljenosti znanstvenih i umjetničkih područja, tri profesora visoke škole u trajnom zvanju, jedan predstavnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, jedan predstavnik Hrvatske gospodarske komore te jedan predstavnik Hrvatske udruge poslodavaca. U radu Nacionalnog vijeća sudjeluju i predstavnici reprezentativnih sindikata u znanosti i visokom obrazovanju bez prava odlučivanja. (2) Članovi Nacionalnog vijeća u zvanju znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju te redovitog profesora u trajnom zvanju biraju se iz reda vrhunskih znanstvenika, odnosno umjetnika, a osobito onih koji imaju svjetski priznate znanstvene radove iz više znanstvenih polja, odnosno radove iz više umjetničkih polja. Imenovanje članova Nacionalnog vijeća Članak 12. (1) Članove Nacionalnog vijeća imenuje Hrvatski sabor temeljem javnog poziva, a na prijedlog Rektorskog zbora, Vijeća znanstvenih instituta, Vijeća veleučilišta i visokih škola, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske udruge poslodavaca. (2) Hrvatski sabor imenuje dvadeset i jednog člana Nacionalnog vijeća uz prethodno obrazloženo mišljenje odbora Hrvatskog sabora nadležnog za znanost i visoko obrazovanje na sljedeći način: 1. Rektorski zbor, na temelju prijedloga senata pojedinih sveučilišta, uvažavajući ravnomjernost zastupljenosti znanstvenih i umjetničkih područja, predlaže deset članova Nacionalnog vijeća, od kojih pet mora biti sa Sveučilišta u Zagrebu 2. Vijeće znanstvenih instituta, na temelju prijedloga pojedinih znanstvenih instituta, predlaže pet članova Nacionalnog vijeća, od kojih dva moraju biti s instituta Ruđer Bošković 3. Vijeće veleučilišta i visokih škola predlaže tri člana Nacionalnog vijeća 4. Hrvatska gospodarska komora predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća 5. Hrvatska udruga poslodavaca predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća 6. Hrvatska akademija znanosti

i umjetnosti predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća. (3) Tijela i pravne osobe iz stavka 2. ovog članka mogu predložiti i više članova Nacionalnog vijeća od kojih Hrvatski sabor na njihov prijedlog imenuje potreban najmanji broj članova u skladu sa stavkom 2. ovog članka te člankom 11. stavkom 1. ovog Zakona. (4) Predsjednika Nacionalnog vijeća imenuje Hrvatski sabor. (5) Mandat predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za znanost je šest godina i ne može se ponoviti, s time da iznimno traje do imenovanja novih članova. Hrvatski sabor, u skladu sa ovim člankom, svake tri godine imenuje deset članova Nacionalnog vijeća. (6) Nacionalno vijeće na svoje sjednice poziva ministra te po potrebi druge članove Vlade Republike Hrvatske, koji mogu sudjelovati u raspravi bez prava glasa. (7) Rektori, prorektori, dekani i prodekani te čelnici znanstvenih instituta odjela, centara i zavoda, državni dužnosnici i članovi drugih najviših stručnih tijela koja se brinu za razvitak i kvalitetu cjelokupnog sustava znanosti i visokog obrazovanja ne mogu biti članovi Nacionalnog vijeća. Predstavnici Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske udruge poslodavaca u Nacionalnom vijeću ne mogu biti predstavnici pravnih osoba koje imaju visoko obrazovanje kao svoju osnovnu djelatnost. Razrješenje članova Nacionalnog vijeća Članak 13. (1) Predsjednik ili član Nacionalnog vijeća bit će razriješen dužnosti prije isteka vremena na koje je imenovan ako: 1. sam zatraži razrješenje, 2. stupi na dužnost koja priječi rad u Nacionalnom vijeću, 3. ne ispunjava svoju dužnost, 4. izgubi sposobnost obnašanja dužnosti, 5. svojim postupcima povrijedi ugled dužnosti koju obnaša. (2) U slučaju razrješenja iz stavka 1. ovoga članka Hrvatski sabor će, u skladu s člankom 12. ovoga Zakona, imenovati novog predsjednika ili člana na vrijeme do isteka mandata razriješenog predsjednika ili člana. Rad i odlučivanje Nacionalnog vijeća Članak 14. (1) Nacionalno vijeće donosi poslovnike o svom radu u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima. (2) Za raspravu o nekom pitanju ili za praćenje nekog područja Nacionalno vijeće može osnovati svoja radna tijela u čijem radu mogu sudjelovati i osobe koje nisu članovi Nacionalnog vijeća. (3) Raspravljajući o pitanjima iz svoje nadležnosti Nacionalno vijeće može tražiti mišljenje nadležnog ministarstva i odgovarajućih stručnjaka. Nadležna ministarstva dužna su dati zatražena mišljenja u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva za njihovo davanje. (4) Članovi Nacionalnog vijeća te članovi radnih tijela izuzet će se od odlučivanja o pitanjima kada kod njih postoji sukob interesa. Pitanje izuzeća članova Nacionalnog vijeća pobliže se uređuje poslovnicima o radu tih tijela. (6) Nacionalno vijeće predlaže Hrvatskom saboru program rada za mandatno razdoblje i podnosi redovito godišnje izvješće o svom radu. Financiranje djelatnosti Nacionalnog vijeća osigurava se u državnom proračunu na prijedlog ministra. Za svoj rad članovi Nacionalnog vijeća odgovaraju tijelima koja su ih predložila Hrvatskom saboru kojima najmanje jednom godišnje podnose izvještaje. (7) U slučajevima kada Nacionalno vijeće ministru predlaže donošenje kakvog općeg akta ili odluke, a ministar takav prijedlog ne prihvati, zatražit će ponovno razmatranje predmetnog prijedloga. Ako ni nakon tako provedenog postupka ne dođe do usuglašavanja o spornom pitanju o njemu će odlučiti Vlada Republike Hrvatske. (8) Administrativne i stručne poslove za Nacionalno vijeće obavlja Agencija u skladu s

poslovnikom o radu koji donosi Nacionalno vijeće. U okviru Agencije ustrojava se posebno tajništvo za potrebe Nacionalnog vijeća. (9) Ministarstvo je dužno pružati stručnu pomoć Nacionalnom vijeću u granicama svojeg djelokruga i nadležnosti. Ministarstvo će pružiti stručnu pomoć Nacionalnom vijeću kad su mu potrebna saznanja o činjenicama i podacima kojima Ministarstvo raspolaže. Stručna pomoć pružit će se najkasnije u roku od osam dana od dana kada je zatražena. Stručna tijela Nacionalnog vijeća Područna znanstvena i umjetnička vijeća i matični odbori Članak 15. (1) Nacionalno vijeće imenuje područna znanstvena i umjetnička vijeća (u daljnjem tekstu: područna vijeća) i matične odbore iz redova istaknutih znanstvenika, umjetnika i profesora odgovarajuće struke na vrijeme od četiri godine, na temelju javnog poziva za predlaganje kandidata za područna vijeća i matične odbore. (2) Područna vijeća osnivaju se radi razmatranja pitanja iz nadležnosti Nacionalnog vijeća za pojedina znanstvena i umjetnička područja navedena u članku 10. stavku 2. ovog Zakona. Područna vijeća sudjeluju u izboru u znanstvena zvanja u posebnim slučajevima navedenim u članku 91. stavku 5. ovog Zakona. (3) Matični odbori odlučuju o izboru u znanstvena zvanja i potvrde umjetničke komponente u skladu s ovim zakonom i na njemu utemeljenim propisima. (4) Sastav područnih vijeća i matičnih odbora te način njihova rada utvrđuje se detaljnije pravilnikom koji donosi Nacionalno vijeće, pri čemu se vodi računa o pravičnoj regionalnoj zastupljenosti. Članovi matičnih odbora mogu biti znanstvenici koji su izabrani u znanstveno zvanje znanstvenog savjetnika ili znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju. Članovi matičnih odbora su osobito svjetski priznati znanstvenici. (5) Područna vijeća i matični odbori razmatraju i ona pitanja iz nadležnosti Nacionalnog vijeća koja se odnose na pojedina znanstvena i umjetnička područja ili polja, a za čije razmatranje ih Nacionalno vijeće posebno ovlasti svojom odlukom. Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja Članak 16. (1) Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja (u daljnjem tekstu: Savjet) je stručno tijelo Nacionalnog vijeća. Savjet čini petnaest članova i to tako da su u njemu tri člana sa znanstvenih instituta, šest članova sa sveučilišta, dva člana s veleučilišta, dva predstavnika sindikata te dva predstavnika koje u Savjet imenuje ministar. (2) Članove Savjeta imenuje Nacionalno vijeće natpolovičnom većinom ukupnog broja glasova na temelju javnog poziva, osim za predstavnike ministra, koji je Nacionalno vijeće dužno raspisati najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata ranijeg saziva Savjeta. Mandat članova Savjeta traje šest godina. Hrvatski strateški forum istraživačkih infrastruktura Članak 17. HSFII, primjenjujući obrasce Europskog strateškog foruma istraživačkih infrastruktura (dalje u tekstu: ESFRI) obavlja sljedeće stručne poslove: 1. utvrđuje kriterije za ocjenu kvalitete javno prikupljenih prijedloga nabavke kapitalne istraživačke opreme i infrastrukture u skladu sa nacionalnim razvojnim prioritetima, 2. pruža stručnu potporu Ministarstvu u mapiranju kapitalne opreme i predlaže nediskriminirajuće kriterije njenog učinkovitog korištenja, 3. predlaže Ministarstvu kriterije financiranja nabavke i održavanja opreme i infrastrukture, te zapošljavanja potrebnih stručnih suradnika. 4. nadzire učinkovitost, svrsishodnost i dostupnost korištenja kapitalne znanstveno-istraživačke opreme i infrastrukture svim hrvatskim znanstvenicima

bez obzira na njenu fizičku lokaciju, 5. poduzima druge aktivnosti u skladu s Poslovníkom o svom radu. Hrvatsko povjerenstvo za praćenje i unapređenje Bolonjskog procesa Članak 18. (1) HPBP djeluje u skladu s ustrojem i zadaćama povjerenstava Vijeća ministara EU za praćenje Bolonjskog procesa. (2) HPBP kao sastavnica Hrvatskog prostora visokog obrazovanja i njegovog umrežavanja u Europski prostor visokog obrazovanja (dalje u tekstu: EHEA) obavlja sljedeće stručne poslove: 1. analizira rezultate srednjoročne upisne politike, njene usklađenosti sa strateškim potrebama visokoga obrazovanja i znanosti, sa spoznajnim potrebama, sadašnjim i dugoročnim društvenim, kulturnim, znanstvenim potrebama i potrebama tržišta rada te nacionalnom razvojnom strategijom, te predlaže mjere njenog unapređenja 2. razmatra izlazne rezultate procesa visokog obrazovanja i predlaže mjere poticanja obrazovne (naobrazbene) i nastavne izvrsnosti i redovitog završetka studija, 3. analizira primjenu i kvantificiranje graničnih vrijednosti te u suradnji s Akreditacijskim savjetom Agencije predlaže mjere njihovog unapređenja, a tim se parametrima vodi i u vlastitim procjenama učilišta i studijskih programa kada joj je to zadatak, 4. daje mišljenje Nacionalnom vijeću o strateškoj procjeni potrebe za pokretanjem novih studijskih programa ili osnivanjem novih visokoobrazovnih ustanova, 5. razmatra i predlaže poticajne mjere i instrumente internacionalizacije hrvatskog sustava visokog obrazovanja te uključivanja u mrežu europskih sveučilišta, prateći među ostalim i: - dolaznu i odlaznu mobilnost nastavnika i studenata, - razvoj višejezičnih programa i nastave na hrvatskim visokim učilištima, - umrežavanje višejezičnih studija u zajedničke studijske programe (zajedničke diplome) s europskim i drugim sveučilištima, - razvoj alata i mjera za unapređenje rangiranosti hrvatskih sveučilišta, - razradu aktivnosti i mjera za povećanje interesa hrvatske dijaspeore i inozemnih studenata za studiranje na hrvatskim visokim učilištima, 6. poduzima druge aktivnosti u skladu s Poslovníkom o svom radu. Savjet Hrvatskog istraživačkog prostora Članak 19. (1) Savjet HIP-a uspostavlja digitalnu otvorenu (virtualnu) platformu kojoj je svrha integriranje znanstvenih resursa u državi, a osobito: 1. integriranje evidencije individualnog i kolektivnog znanstvenog doprinosa hrvatskih znanstvenika i njihove znanstveno-istraživačke produktivnosti i izvrsnosti, 2. umrežavanje različitih oblika evidencije znanstvene i stručne djelatnosti hrvatskih znanstvenika, 3. umrežavanje drugih portala, repozitorija, baza, mrežnih mjesta i drugih oblika javne prezentacije i pohranjivanja rezultata znanstvenih istraživanja hrvatskih autora, te 4. povećanje međunarodne vidljivosti hrvatske znanosti i prepoznatljivosti hrvatskih znanstvenika organiziranim uključivanjem u Europski istraživački prostor (ERA), (2) Savjet HIP-a poduzima i druge aktivnosti u skladu s Poslovníkom o svom radu. Vijeće za tehnologiju i inovacije Članak 20. VTI obavlja sljedeće stručne poslove: 1. predlaže i potiče mjere za razvoj nacionalnoga inovacijskog sustava i unapređenje te potiče tehnološki razvoj u skladu sa strateškim dokumentima Republike Hrvatske, 2. predlaže i prati mjere za poticanje ulaganja osobito privatnog sektora u istraživanje i razvoj te povećanje broja poduzetnika i drugih subjekata koji ulažu u istraživanje i razvoj 3. potiče inovacijske aktivnosti, inovacije i zaštitu

intelektualnog vlasništva, 4. predlaže mjere ubrzane identifikacije, adaptacije i implementacije suvremenih tehnologija koje inovativno optimiziraju uporabu hrvatskih prirodnih, proizvodnih i intelektualnih potencijala, 5. u velikim hrvatskim gospodarskim subjektima potiče i nadzire jačanje postojećih istraživačkih centara/instituta u projektnom povezivanju sa znanstvenim centrima izvrsnosti i javnim istraživačkim institucijama, potiče zajedničke doktorske studije i njihove istraživačke programe te zapošljavanje magistara i doktora znanosti, 6. u malim i srednjim poduzećima potiče i nadzire zajedničke projekte tehnoloških unapređenja i inovacija te njihovo umrežavanje i klustersko povezivanje u centrima kompetencije, znanstveno-tehnologijskim parkovima i drugim oblicima razvojno-istraživačke djelatnosti, 7. osmišljava i potiče posredničke uloge centara kompetencije i znanstveno tehnoloških parkova između znanstvenih centara izvrsnosti i jačanja inovativnosti i konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, 8. predlaže mjere i instrumente stipendiranja i zapošljavanja doktora znanosti u centrima kompetencije koji će osiguravati tehnološka, organizacijska i inovacijska rješenja za mala i srednja poduzeća, 9. u ulozi Znanstveno-stručnog savjeta, daje obvezujuće prethodno stručno mišljenje koje je sastavni dio godišnjeg izvješća o radu, godišnjeg plana rada i godišnjeg financijskog plana davatelja potpore i provedbenog tijela za dodjelu državnih potpora za istraživanje i razvoj u skladu zakonom koji uređuje državne potpore za istraživačko-znanstvene projekte te na temelju njega donesenim propisima, 10. poduzima i druge aktivnosti u skladu s Poslovníkom o svom radu.

Povjerenstvo za znanstveno izdavačku djelatnost Članak 21. Povjerenstvo za znanstveno izdavačku djelatnost obavlja sljedeće stručne poslove: 1. razrađuje kriterije za financijsku potporu znanstvenim časopisima i časopisima za popularizaciju znanosti, 2. potiče višejezična tiskana i online izdanja znanstvenih časopisa i časopisa za popularizaciju znanosti na hrvatskom i stranim jezicima, 3. potiče tiskana i online izdanja znanstvenih monografija, sveučilišnih udžbenika i ostalih znanstvenih publikacija, 4. potiče tiskana i online izdanja znanstvenih radova i zbornika s međunarodnih znanstvenih konferencija organiziranih u Hrvatskoj te indeksiranih u relevantnim bazama, 5. poduzima i druge aktivnosti u skladu s Poslovníkom o svom radu.

III. OSIGURAVANJE KVALITETE U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

1. OPĆE ODREDBE Osiguravanje kvalitete Članak 22.

(1) Ovim se Zakonom uređuje i nadležnost tijela koja provode postupke vrednovanja. (2) Kriteriji i postupci osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete javnih i privatnih visokih učilišta upisanih u Upisnik visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta i drugih znanstvenih organizacija kojima je osnivač Republika Hrvatska te privatnih znanstvenih instituta i drugih pravnih osoba koje se javno financiraju ili na drugi način ostvaruju potporu iz javnih sredstava upisanih u Upisnik znanstvenih organizacija (u daljnjem tekstu: visoka učilišta i znanstvene organizacije ili subjekti vrednovanja propisuju se ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovog Zakona usklađenim sa Standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG), u daljnjem tekstu: Europski standardi i smjernice ili ESS). (3) Ovim se Zakonom uređuje djelatnost

Agencije kao javne ustanove odgovorne za provođenje postupaka vrednovanja kvalitete subjekata vrednovanja iz stavka 1. ovog članka. Cilj osiguravanja kvalitete

Članak 23. (1) Cilj je zakonodavnog uređenja osiguranja kvalitete osigurati i unaprijediti kvalitetu visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti u Republici Hrvatskoj. (2) Sustavom osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti osigurava se povezanost i uklopljenost hrvatskog sustava visokog obrazovanja i znanosti u Europski prostor visokog obrazovanja (European Higher Education Area (EHEA)) i Europski istraživački prostor (European Research Area (ERA)). Akreditacija kao uvjet za izdavanje javnih isprava u sustavu visokog obrazovanja i javno financiranje znanstvene djelatnosti

Članak 24. (1) Visoko obrazovanje temeljem kojeg se stječe diploma, isprava o završetku studijskog programa ili druga javna isprava koja potvrđuje uspješan završetak određenog studijskog programa i stjecanje njime utvrđenih znanja, sposobnosti i odgovornosti odgovarajućeg standarda kvalifikacije iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (u daljnjem tekstu: Registar HKO-a) u Republici Hrvatskoj mogu obavljati samo visoka učilišta kvaliteta kojih je utvrđena u skladu s odredbama ovog Zakona te koja su upisana u Upisnik visokih učilišta i koja izvode akreditirane studijske programe upisane u Upisnik studijskih programa. (2) Visoko učilište će se akreditirati, odnosno reakreditirati samo ako ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (3) Znanstveni instituti i druge znanstvene organizacije mogu biti javno financirani ili na drugi način ostvarivati potporu iz javnih sredstava samo ako je kvaliteta njihovog znanstvenog rada utvrđena u skladu s kriterijima i u postupku propisanom ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. Znanstvene organizacije akreditirane u skladu s odredbama ovog Zakona upisuju se u Upisnik znanstvenih organizacija. (4) Znanstveni institut ili druga znanstvena organizacija će se akreditirati, odnosno reakreditirati samo ako ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. Iznimke od primjene Članak 25. Odredbe ovog Zakona koje uređuju osiguravanje kvalitete ne primjenjuju se na znanstvene organizacije od posebnog značenja za Republiku Hrvatsku čija je djelatnost uređena posebnim zakonom (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Leksikografski zavod Miroslav Krleža).

2. SUSTAV OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE VISOKOG OBRAZOVANJA I ZNANSTVENE DJELATNOSTI

Unutarnji i vanjski sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete

Članak 26. (1) Sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete sastoji se od unutarnjeg i vanjskog dijela. (2) Visoka učilišta i znanstvene organizacije dužne su uspostaviti unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete te ga urediti općim aktom. (3) Unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete sastavnica sveučilišta dio je jedinstvenog sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete sveučilišta kojega su one sastavnice. (4) Postojanje i učinkovitost unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete može biti predmet posebnog vanjskog vrednovanja. (5) Vanjski sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete uređuje se ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju njega

usklađenim s europskim i međunarodnim standardima u području osiguravanja kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti. Mreža visokih učilišta i studijskih programa

Članak 27. (1) Visoka učilišta se osnivaju i studijski programi koje ona izvode se odobravaju u skladu s kriterijima propisanim Mrežom visokih učilišta i studijskih programa koju donosi Nacionalno vijeće. (2) Mreža iz stavka 1. ovog članka sadržava kriterije za osnivanje visokih učilišta i odobravanje studijskih programa. (3) Kada se utvrdi potreba revizije, Nacionalno vijeće će po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog Akreditacijskog savjeta revidirati Mrežu iz stavka 1. ovog članka. (4) Mreža iz stavka 1. ovog članka ima snagu i pravnu prirodu podzakonskog propisa i objavljuje se u »Narodnim novinama«. (5) Odluka Akreditacijskog savjeta u postupku institucijske ili programske akreditacije sadržava i obrazloženje zadovoljava li određena institucija, odnosno studijski program kriterije iz Mreže iz stavka 1. ovog članka.

Mreža javnih znanstvenih instituta

Članak 28. (1) Javni znanstveni instituti osnivaju se u skladu s kriterijima propisanim Mrežom javnih znanstvenih instituta koju donosi Nacionalno vijeće. (2) Mreža iz stavka 1. ovog članka sadržava kriterije za osnivanje javnih znanstvenih instituta. (3) Kada se utvrdi potreba revizije, Nacionalno vijeće će po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog Akreditacijskog savjeta revidirati Mrežu iz stavka 1. ovog članka. (4) Mreža iz stavka 1. ovog članka ima snagu i pravnu prirodu podzakonskog propisa i objavljuje se u »Narodnim novinama«. (5) Odluka Akreditacijskog savjeta u postupku inicijalne akreditacije sadržava i obrazloženje zadovoljava li javni znanstveni institut u osnivanju kriterije iz Mreže iz stavka 1. ovog članka.

Zastoj tijekom roka

Članak 29. Rokovi u postupcima vrednovanja iz ovog Zakona ne teku od 15. srpnja do 31. kolovoza te od 20. prosinca do 7. siječnja.

3. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI VISOKOG OBRAZOVANJA

Inicijalna akreditacija visokih učilišta

Članak 30. (1) Visoko učilište koje na određenom području prvi put namjerava početi izvoditi jedan ili više studijskih programa za stjecanje neke od kvalifikacija iz Registra HKO-a razvrstane na razine 6, 7 ili 8 Hrvatskog kvalifikacijskog okvira mora prije osnivanja i početka obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja ishoditi dopusnicu kojom dokazuje da ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom i drugim zakonima koji uređuju visoko obrazovanje te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (2) U postupku inicijalne akreditacije visokog učilišta provode se institucijska akreditacija za izvođenje djelatnosti visokog obrazovanja i programska akreditacija za izvođenje predloženog odnosno predloženih studijskih programa. (3) U slučaju osnivanja sveučilišta zahtjev za izdavanje dopusnice mora se podnijeti za najmanje tri sveučilišna studijska programa iz najmanje dva znanstvena i/ili umjetnička područja u većem broju polja, a u slučaju osnivanja veleučilišta za najmanje tri stručna studijska programa iz različitih polja. Zahtjev za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i izvođenje studijskog programa

Članak 31. (1) Zahtjev za izdavanje dopusnice podnosi se Agenciji najmanje godinu dana prije početka akademske godine u kojoj se namjerava započeti izvođenje određenog studijskog programa. (2) Uz zahtjev za izdavanje dopusnice podnositelj dostavlja samoanalizu, mišljenje Sveučilišnog savjeta, odnosno Nacionalnog vijeća o usklađenosti

studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada iz članka 31. ovog Zakona te druge podatke o ispunjavanju uvjeta propisanih ovim Zakonom i drugim zakonima koji uređuju sustav visokog obrazovanja te propisima donesenim na temelju tih zakona. Zahtjev i njegovi prilozi podnose se prema uputama i obrascu koje utvrđuje Akreditacijski savjet. (3) Samoanaliza iz stavka 2. ovog članka mora sadržavati: a) podatke o studijskom programu ili programima koje podnositelj namjerava izvoditi, b) dokaz o ispunjavanju posebnih uvjeta propisanih za te profesije ako se studijski program odnosi na regulirane profesije, c) dokaz o potrebnom broju nastavnika za izvođenje studijskih programa u skladu s odredbama članaka 27. i 28. ovog Zakona, d) dokaz o osiguranom odgovarajućem prostoru i opremi za izvođenje studijskih programa u skladu s odredbama članka 29. ovog Zakona, e) dokaz o osiguranim potrebnim sredstvima za rad, odnosno troškovnik s projekcijom troškova za organizaciju rada i za provođenje studijskog programa te dokaz o osiguranim sredstvima u skladu troškovniku, f) dokaze o zadovoljavanju kriterija iz Mreže visokih učilišta i studijskih programa, g) dokaz o akreditaciji za obavljanje znanstvene djelatnosti u područjima u kojima će se izvoditi sveučilišni studijski programi u slučaju inicijalne akreditacije novog sveučilišta. (4) Ako zahtjev nije potpun Akreditacijski savjet će zaključkom upozoriti na to podnositelja i odredit će primjereni rok u kojem je podnositelj dužan otkloniti nedostatak, uz upozorenje na pravne posljedice ako to u određenom roku ne učini. Ako podnositelj ne dopuni zahtjev u skladu sa zaključkom, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. (5) Ako je sveučilišni savjet, odnosno Nacionalno vijeće izdalo negativno mišljenje o usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i/ili dugoročnim potrebama tržišta rada, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. (6) U slučaju pripajanja jednog visokog učilišta drugom, spajanja dvaju ili više visokih učilišta u jedno visoko učilište ili podjele jednog visokog učilišta na dva ili više visokih učilišta, odnosno u slučaju promjene vrste visokog učilišta, visoko učilište mora podnijeti novi zahtjev za izdavanje dopusnice. Nastavnici

Članak 32. (1) Za izvođenje svakog sveučilišnog studijskog programa visoko učilište koje ga izvodi mora zapošljavati u punom radnom vremenu na neodređeno vrijeme najmanje deset nastavnika izabranih u znanstveno-nastavno zvanje odnosno umjetničko-nastavno zvanje, uz iznimku da u filološkim studijima do polovice potrebnog broja nastavnika može biti izabrano i u nastavno zvanje lektora i višeg lektora. (2) Do polovice najmanjeg broja stalno zaposlenih nastavnika izabranih u znanstveno- nastavno zvanje potrebnih za izvođenje sveučilišnog studijskog programa iz stavka 1. ovog članka mogu biti nastavnici zaposleni na visokom učilištu na nepuno radno vrijeme, uz uvjet da su zaposleni na pola radnog vremena ili više. (3). Najmanje tri četvrtine nastavnika iz stavka 1. i 2. ovog članka moraju biti izabrani u znanstveno-nastavna odnosno umjetničko-nastavna zvanja u polju odnosno umjetničko-nastavna zvanja u grani u kojem se izvodi studijski program. (4) Nastavno opterećenje nastavnika iz stavka 1. ovog članka ne smije biti veće za više od jedne petine od propisanog nastavnog opterećenja. (5) Za izvođenje svakog stručnog studijskog programa visoko učilište koja ga izvodi mora zapošljavati u punom radnom vremenu na neodređeno vrijeme najmanje deset nastavnika

izabranih u znanstveno-nastavno ili nastavno zvanje. (6) Do polovice najmanjeg broja stalno zaposlenih nastavnika izabranih u znanstveno- nastavno ili nastavno zvanje potrebnih za izvođenje stručnog studijskog programa iz stavka 5. Ovog članka može se popuniti nastavnicima koji su zaposleni na visokom učilištu na nepuno radno vrijeme, uz uvjet da su zaposleni na pola radnog vremena ili više. (7) Najmanje tri četvrtine nastavnika iz stavka 5. ovog članka moraju biti izabrane u nastavna zvanja u polju u kojem se izvodi studijski program. (8) Nastavno opterećenje nastavnika iz stavka 5. ovog članka ne smije za više od jedne petine prelaziti propisano nastavno opterećenje. (9) Kod izračuna nastavnog opterećenja u obzir se uzimaju svi oblici izvođenja nastave (predavanja, seminari i vježbe, grupna, individualna i mentorska umjetnička nastava) u skladu s pravilnikom koji o tome donosi ministar, odnosno sklopljenim kolektivnim ugovorom, uz prethodnu suglasnost Rektorskog zbora. (10) Najmanje polovicu nastave predviđene određenim studijskim programom moraju izvoditi nastavnici zaposleni s punim radnim vremenom na neodređeno vrijeme na visokom učilištu koje izvodi taj program. (11) U trenutku podnošenja zahtjeva za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa, visoko učilište mora imati najmanje pet nastavnika zaposlenih u skladu sa stavcima 2. ili 5. ovog članka, a dinamika daljnjeg zapošljavanja preostalih nastavnika može biti usklađena s dinamikom odvijanja studijskog programa u izvođenju kojeg ili kojih oni sudjeluju. (12) Nositelji kolegija za sveučilišni preddiplomski, diplomski, integrirani preddiplomski i diplomski studijski program mogu biti isključivo zaposlenici u znanstveno-nastavnim ili/ umjetničko-nastavnim zvanjima, a samo iznimno, ako postoji opravdan razlog vezan za određenu struku, mogu biti i zaposlenici u nastavnim zvanjima. Nositelji kolegija za stručni preddiplomski i specijalistički diplomski stručni studijski program mogu biti i zaposlenici u nastavnim zvanjima. (13) Nositelji kolegija na poslijediplomskom specijalističkom i doktorskom sveučilišnom studijskom programu osim zaposlenika nositelja i/ili izvođača određenog studijskog programa u znanstveno-nastavnom i/ili umjetničko-nastavnom zvanju mogu biti svi nastavnici u znanstveno-nastavnom i/ili umjetničko-nastavnom zvanju koji sudjeluju u izvođenju određenog studijskog programa. Omjer između broja nastavnika i studenata Članak 33. (1) Omjer između ukupnog broja stalno zaposlenih nastavnika (u koji broj se uračunavaju nastavnici zaposleni s punim radnim vremenom i nastavnici zaposleni najmanje s polovicom punog radnog vremena koje se preračunava na puno radno vrijeme) i ukupnog broja upisanih studenata ne smije biti nepovoljniji od 1:30, pri čemu se broj redovitih studenata množi s koeficijentom 1, a broj izvanrednih studenata s koeficijentom 0,5. (2) Pri izračunu omjera iz stavka 1. ovog članka asistenti se uračunavaju s koeficijentom 0,5, a poslijedoktorandi s koeficijentom 0,75. (3) U postupku inicijalne akreditacije, pri izračunu omjera iz stavka 1. ovog članka, uzimat će se u obzir isključivo predviđeni broj upisanih studenata u prve tri godine izvođenja predloženog studijskog programa. Prostor Članak 34. Za izvođenje nastave visoko učilište mora svakodobno imati najmanje 1,25 m² upotrebljivog prostora po studentu. Odlučivanje o zahtjevu za izdavanje dopusnice Članak 35. (1) O zahtjevu za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti i izvođenje studijskog, odnosno studijskih

programa odlučuje Akreditacijski savjet rješenjem koje sadržava mišljenje o ispunjavanju propisanih uvjeta i o usklađenosti studijskog odnosno studijskih programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra HKO-a. (2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet donosi na temelju izvješća stručnog povjerenstva sastavljenog od uglednih međunarodnih i domaćih znanstvenika i sveučilišnih nastavnika. Ako se akreditacija odnosi na veleučilišta ili visoke škole i njihove programe članovi stručnog povjerenstva mogu biti i profesori visoke škole te istaknuti stručnjaci u polju na koje se akreditacija odnosi. Jedan član stručnog povjerenstva mora biti predstavnik studenata. (3) U postupku utvrđivanja relevantnih činjenica stručno povjerenstvo će posjetiti visoko učilište koje je podnijelo zahtjev za izdavanje dopusnice. (4) O zahtjevu iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet odlučuje rješenjem najkasnije u roku od devet mjeseci od dana zaprimanja urednog zahtjeva. (5) Akreditacijski savjet će odbiti zahtjev za izdavanje dopusnice ako visoko učilište ne ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (6) Protiv rješenja Akreditacijskog savjeta ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. (7) U slučaju izdavanja dopusnice Ministarstvo, nakon obavijesti od strane Agencije, upisuje visoko učilište u Upisnik visokih učilišta, a studijske programe u Upisnik studijskih programa.

4. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA IZVOĐENJE STUDIJSKOG PROGRAMA

Procjena usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada

Članak 36. (1) Prije podnošenja zahtjeva za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa visoko učilište je dužno ishoditi stratešku procjenu o usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada. (2) Stratešku procjenu iz stavka 1. izdaje sveučilišni savjet za studijske programe sveučilišta ili njihovih sastavnica, a Nacionalno vijeće za studijske programe koji nisu sveučilišni te u slučaju osnivanja novog sveučilišta. (3) Usklađenost studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada procjenjuje se na temelju kriterija propisanih Mrežom visokih učilišta i studijskih programa. (4) Nadležno tijelo iz stavka 2. ovog članka izdat će mišljenje u roku od 60 dana od dana kada mu je visoko učilište dostavilo uredan zahtjev koji sadržava dokaze o zadovoljavanju propisanih kriterija. Zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa

Članak 37. (1) Visoko učilište podnosi zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje novog studijskog programa Agenciji najmanje godinu dana prije početka akademske godine u kojoj namjerava započeti izvođenje studijskog programa. (2) Visoko učilište kojemu je u prethodnom postupku reakreditacije izdano pismo očekivanja ne može podnijeti zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje novog studijskog prije otklanjanja prethodno utvrđenih nedostataka. (3) Uz zahtjev za izdavanje dopusnice podnositelj dostavlja samoanalizu, mišljenje sveučilišnog savjeta, odnosno Nacionalnog vijeća o usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada te druge podatke o ispunjavanju uvjeta propisanih ovim Zakonom i drugim zakonima koji uređuju sustav visokog obrazovanja te propisima donesenim na temelju tih zakona. Zahtjev i njegovi prilozi podnose se prema uputama i obrascu koje

utvrđuje Akreditacijski savjet. (4) Samoanaliza iz stavka 3. ovog članka mora sadržavati: a) podatke o studijskom programu koje podnositelj namjerava izvoditi, b) dokaz o ispunjavanju posebnih uvjeta propisanih za te profesije ako se studijski program odnosi na regulirane profesije, c) dokaz o potrebnom broju nastavnika za izvođenje već akreditiranih i novoga studijskog programa u skladu s odredbama članaka 32. i 33. ovog Zakona, d) dokaz o osiguranom odgovarajućem prostoru i opremi za izvođenje već akreditiranog i novoga studijskog programa u skladu s odredbama članka 34. ovog Zakona, e) dokaz o osiguranim potrebnim sredstvima za rad, odnosno troškovnik s projekcijom troškova za organizaciju rada i za provođenje već akreditiranih i novoga studijskog programa te dokaz o osiguranim sredstvima u skladu s troškovnikom, f) dokaze o zadovoljavanju kriterija iz Mreže visokih učilišta i studijskih programa. (5) Ako se zahtjev odnosi na sveučilišni studijski program podnositelj mora uz zahtjev za izdavanje dopusnice podnijeti i dokaz o upisu u Upisnik znanstvenih organizacija u polju na koje se program odnosi. (6) Ako zahtjev nije potpun Akreditacijski savjet će zaključkom upozoriti na to podnositelja i odredit će primjereni rok u kojem je podnositelj dužan otkloniti nedostatak, uz upozorenje na pravne posljedice ako to u određenom roku ne učini. Ako podnositelj ne dopuni zahtjev u skladu sa zaključkom, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. (7) Ako je sveučilišni savjet, odnosno Nacionalno vijeće izdalo negativno mišljenje o usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i/ili dugoročnim potrebama tržišta rada, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. (8) Visoko učilište dužno je podnijeti zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa i u slučaju kada želi izmijeniti nositelja, odnosno u slučaju zajedničkog studija i/ili izvođača, mjesto izvođenja, jezik izvođenja, područje ili polje kvalifikacije, naziv kvalifikacije te način izvođenja studijskog programa za koji je izdana dopusnica. (9) Izvođenje studijskog programa izvan sjedišta visokog učilišta te kroz sustav učenja na daljinu (on-line) smatra se novim studijskim programom koji mora biti inicijalno akreditiran u skladu s odredbama ovog Zakona.

Zajednički i interdisciplinarni sveučilišni studijski program
 Članak 38. (1) Ako se zahtjev odnosi na zajednički sveučilišni studijski program, nositelj i svaki od izvođača moraju biti upisani u Upisnik znanstvenih organizacija u polju na koje se studijski program odnosi. (2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka visoka učilišta će sklopiti i Agenciji dostaviti sporazum kojim se uređuje ustroj, izvedba i završetak zajedničkog studija. (3) U slučaju iz stavka 1. ovog članka nositelj i izvođači moraju osigurati izvođenje najmanje tri četvrtine nastave nastavnicima koji su kod njih zaposleni u punom radnom vremenu na neodređeno vrijeme. (4) Ako se zahtjev odnosi na interdisciplinarni sveučilišni studijski program nositelj i svaki od izvođača moraju biti upisani u Upisnik znanstvenih organizacija u nekom od polja koja u međusobnoj povezanosti osiguravaju interdisciplinarnost. Odlučivanje o zahtjevu za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa
 Članak 39. (1) O zahtjevu za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa odlučuje Akreditacijski savjet rješenjem koje sadržava mišljenje o ispunjavanju propisanih uvjeta i o usklađenosti studijskog programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra HKO-a ako za predloženi studijski program

postoji standard kvalifikacije upisan u Registar. (2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet donosi na temelju izvješća stručnog povjerenstva sastavljenog od uglednih međunarodnih i domaćih znanstvenika i sveučilišnih nastavnika. Ako se akreditacija odnosi na veleučilišta ili visoke škole i njihove programe članovi stručnog povjerenstva mogu biti i profesori visoke škole te istaknuti stručnjaci u polju na koje se akreditacija odnosi. Jedan član stručnog povjerenstva mora biti predstavnik studenata. (3) U postupku utvrđivanja relevantnih činjenica stručno povjerenstvo će posjetiti visoko učilište koje je podnijelo zahtjev za izdavanje dopusnice. (4) O zahtjevu iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet odlučuje rješenjem najkasnije u roku od devet mjeseci od dana zaprimanja urednog zahtjeva. (5) Akreditacijski savjet će odbiti zahtjev za izdavanje dopusnice, ako visoko učilište ne ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (6) Protiv rješenja Akreditacijskog savjeta ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. (7) U slučaju izdavanja dopusnice Ministarstvo, nakon obavijesti od strane Agencije, upisuje studijski program u Upisnik studijskih programa. Sadržaj dopusnice za izvođenje studijskog programa

Članak 40. Dopusnica za izvođenje studijskog programa obvezno sadržava: a) naziv i sjedište visokog učilišta (za nositelja i izvođače), b) naziv i vrstu studijskog programa, c) naznaku akademske godine u kojoj će se studijski program početi izvoditi, d) trajanje studija u godinama, e) broj ECTS bodova koji se stječu završetkom studija, f) mjesto izvođenja studijskog programa (u sjedištu ili izvan sjedišta visokog učilišta), g) jezik izvođenja (hrvatski jezik ili drugi jezik), h) način izvođenja (klasični ili kroz sustav učenja na daljinu (on-line) ili kombinirani), i) akademski ili stručni naziv, odnosno akademski stupanj koji se stječe po završetku studija, j) znanstveno ili umjetničko područje i polje studijskog programa, k) predviđeni broj studenata (redovitih i/ili izvanrednih). Samostalno odlučivanje o ukidanju ili promjeni studijskog programa

Članak 41. (1) Postojeća javna sveučilišta mogu samostalno odlučivati o ukidanju ili promjeni postojećeg studijskog programa u granicama odobrenih financijskih sredstava. (2) Podatke o ukidanju ili promjeni postojećeg studijskog programa javna sveučilišta su dužna dostaviti Ministarstvu radi upisa u Upisnik studijskih programa. Samostalno odlučivanje o izmjenama ili dopunama studijskog programa

Članak 42. (1) Visoko učilište može samostalno izmijeniti i/ili dopuniti najviše jednu trećinu ishoda učenja studijskog programa u odnosu na studijski program za koji je izdana dopusnica. Izmjene veće od jedne trećine smatraju se novim studijskim programom koji je potrebno akreditirati u skladu s odredbama ovog Zakona. (2) Visoko učilište koje je dobilo certifikat o visokoj razvijenosti i funkcionalnosti unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete može postojeće studijske programe mijenjati odlukom svojih tijela u opsegu većem od jedne trećine ishoda učenja. (3) Podatke o promjeni postojećeg studijskog programa visoko učilište je dužno dostaviti Ministarstvu radi upisa u Upisnik studijskih programa.

5. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA OBAVLJANJE ZNANSTVENE DJELATNOSTI Znanstvene organizacije koje podliježu inicijalnoj akreditaciji

Članak 43. (1) Znanstvena organizacija može biti javno financirana ili na drugi način ostvarivati potporu iz javnih sredstava samo ako

prethodno bude akreditirana u skladu s odredbama ovog Zakona te na temelju njega donesenim propisima. (2) Znanstvena organizacija koja se javno financira ili na drugi način ostvaruje potporu iz javnih sredstava može obavljati znanstvenu djelatnost, odnosno u sudski registar upisati takvu djelatnost samo na temelju dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti. Zahtjev za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti Članak 44. (1) Zahtjev za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti podnosi se Agenciji. (2) Uz zahtjev za izdavanje dopusnice podnositelj dostavlja samoanalizu i druge podatke o ispunjavanju uvjeta propisanih ovim Zakonom. Zahtjev i njegovi prilozi podnose se prema uputama i obrascu koje utvrđuje Akreditacijski savjet. (3) Samoanaliza iz stavka 3. ovog članka mora sadržavati: a) osnivački akt, b) strateški program znanstvenih istraživanja za razdoblje od najmanje pet godina u znanstvenome polju za koje se traži izdavanje dopusnice, a u slučaju osnivanja javnog znanstvenog instituta i dokaze o zadovoljavanju kriterija iz Mreže javnih znanstvenih instituta, c) dokaz o zapošljavanju određenog broja znanstvenika u skladu s člankom 27. ovog Zakona, izabranih u odgovarajuće znanstveno zvanje, odnosno umjetničko-nastavno zvanje, pri čemu: – sveučilište mora imati najmanje 30 znanstvenika, od čega najmanje 15 u znanstvenom području u kojem se traži dopusnica, a u umjetničkom području 10 nastavnika u umjetničko- nastavnom zvanju u umjetničkom polju, od čega najmanje 5 u grani u kojoj se traži dopusnica, – javni znanstveni institut i sastavnica sveučilišta moraju imati najmanje 10 znanstvenika, od čega najmanje 5 u znanstvenom području u kojem se traži dopusnica, – sve ostale znanstvene organizacije upisane u Upisnik znanstvenih organizacija moraju imati najmanje 5 znanstvenika, od čega najmanje 3 u znanstvenom području u kojem se traži dopusnica, d) dokaz o odgovarajućem prostoru i opremi za provedbu strateškog programa znanstvenih istraživanja, e) dokaze o osiguranim potrebnim sredstvima za rad organizacije, odnosno financijski plan prihoda i rashoda za razdoblje od pet godina iz koje su razvidni izvori financiranja znanstvene organizacije i struktura rashoda prema namjenama. (4) Ako zahtjev nije potpun Akreditacijski savjet će zaključkom upozoriti na to podnositelja i odredit će primjereni rok u kojem je podnositelj dužan otkloniti nedostatak, uz upozorenje na pravne posljedice ako to u određenom roku ne učini. Ako podnositelj ne dopuni zahtjev u skladu sa zaključkom, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. Odlučivanje o zahtjevu za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti Članak 45. (1) O zahtjevu za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti odlučuje Akreditacijski savjet rješenjem koje sadržava mišljenje o ispunjavanju propisanih uvjeta. (2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet donosi na temelju izvješća stručnog povjerenstva sastavljenog od uglednih međunarodnih i domaćih znanstvenika. (3) U postupku utvrđivanja relevantnih činjenica stručno povjerenstvo će posjetiti institut koji je podnio zahtjev za izdavanje dopusnice. (4) O zahtjevu iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet odlučuje rješenjem najkasnije u roku od devet mjeseci od dana zaprimanja urednog zahtjeva. (5) Akreditacijski savjet će odbiti zahtjev za izdavanje dopusnice, ako podnositelj zahtjeva ne ispunjava uvjete propisane ovim te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (6) Protiv rješenja Akreditacijskog savjeta ne

može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. (7) U slučaju izdavanja dopusnice Ministarstvo, po obavijesti od strane Agencije, upisuje podnositelja zahtjeva u Upisnik znanstvenih organizacija. 6. REAKREDITACIJA VISOKIH UČILIŠTA I ZNANSTVENIH ORGANIZACIJA Periodična i izvanredna reakreditacija Članak 46. (1) Reakreditacija javnih i privatnih visokih učilišta te znanstvenih organizacija koje su javno financirane ili na drugi način ostvaruju potporu iz javnih sredstava provodi se svakih pet godina (periodična akreditacija). (2) Akreditacijski savjet utvrđuje godišnji plan reakreditacije. (3) Na zahtjev nadležnog ministra ili po službenoj dužnosti, ako to okolnosti slučaja zahtijevaju, Akreditacijski savjet može odlučiti o izvanrednoj akreditaciji određenog subjekta vrednovanja te odrediti hoće li ona biti institucijska i/ili programska. (4) Zahtjev za provođenje postupka reakreditacije može podnijeti i sam subjekt vrednovanja. (5) Zahtjev iz stavka 4. podnosi se Agenciji koja ga dostavlja Akreditacijskom savjetu. Standardi za vrednovanje kvalitete Članak 47. (1) U postupku institucijske i/ili programske reakreditacije utvrđuje se ispunjava li subjekt vrednovanja standarde kvalitete u pogledu ljudskih potencijala, organizacije, unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete, raspoloživog prostora, opreme i financijskih sredstava te studijskog odnosno studijskih programa koje izvodi i drugih osobitosti obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti. (2) Postupak reakreditacije provodi se na temelju standarda za vrednovanje kvalitete koje će donijeti Akreditacijski savjet i objaviti na mrežnim stranicama Agencije. (3) Standardi iz stavka 2. ovog članka moraju se temeljiti na Europskim standardima i smjernicama (ESS-u), a naročito moraju uključivati standarde iz kojih je vidljiva ispunjenost uvjeta propisanih ovim Zakonom koji se odnose na provođenje postupka inicijalne akreditacije. Odlučivanje u postupku reakreditacije Članak 48. (1) U postupku reakreditacije Akreditacijski savjet odlučuje rješenjem koje sadržava mišljenje o ispunjavanju standarda kvalitete iz članka 42. ovog Zakona te o usklađenosti studijskog odnosno studijskih programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra HKO-a. (2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet donosi na temelju izvješća stručnog povjerenstva sastavljenog od uglednih međunarodnih i domaćih znanstvenika i sveučilišnih nastavnika. Ako se akreditacija odnosi na veleučilišta ili visoke škole i njihove programe članovi stručnog povjerenstva mogu biti i profesori visoke škole te istaknuti stručnjaci u polju na koje se akreditacija odnosi. Jedan član stručnog povjerenstva mora biti predstavnik studenata. (3) U postupku utvrđivanja relevantnih činjenica stručno povjerenstvo će posjetiti subjekt reakreditacije. (4) Rješenjem iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet će izdati dopusnicu, uskratiti dopusnicu ili izdati pismo očekivanja kojim se utvrđuju nedostaci i rok u kojemu se oni moraju otkloniti. (5) Protiv rješenja Akreditacijskog savjeta ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. (6) U slučaju uskrate dopusnice Ministarstvo će odlučiti kako će se studentima omogućiti nastavak i dovršenje započetih studija. Na zahtjev Ministarstva Akreditacijski savjet će predložiti za to prikladne mjere. 7. VANJSKO VREDNOVANJE UNUTARNJEG SUSTAVA OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE (AUDIT) Audit Članak

49. (1) Postojanje, razvijenost i funkcionalnost unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete subjekata vrednovanja može biti predmet posebnog postupka vanjskog vrednovanja (audit). (2) Postupak iz stavka 1. ovog članka provodi Akreditacijski savjet na vlastiti poticaj, na zahtjev nadležnog ministra ili na zahtjev subjekta vrednovanja. (3) Akreditacijski savjet imenuje stručno povjerenstvo na čiji prijedlog daje mišljenje o postojanju, razvijenosti i funkcionalnosti unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. (4) Akreditacijski savjet donijet će pravilnik kojim će urediti postupak i kriterije vrednovanja unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. (5) Pravilnik iz stavka 4. ovog članka objavit će se na mrežnim stranicama Agencije. Odlučivanje u postupku audita

Članak 50. (1) Agencija objavljuje izvješće Akreditacijskog savjeta s ocjenom razvijenosti i funkcionalnosti unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete subjekta vrednovanja na mrežnim stranicama Agencije. (2) Ako Akreditacijski savjet utvrdi da subjekt vrednovanja nema unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, odnosno da je on nerazvijen i nefunkcionalan može donijeti odluku o pokretanju postupka izvanredne reakreditacije subjekta vrednovanja. (3) Ako Akreditacijski savjet utvrdi da je unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete visoko razvijen i funkcionalan donijet će o tome odluku te subjektu vrednovanja izdati certifikat o visokoj razvijenosti i funkcionalnosti unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete. (4) Ako u ponovnom postupku audita Akreditacijski savjet utvrdi da unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete subjekta vrednovanja više ne ispunjava uvjete visoke razvijenosti i funkcionalnosti, donijet će odluku o ukidanju certifikata iz stavka 3. ovog članka.

8. TEMATSKO VREDNOVANJE

Postupak tematskog vrednovanja

Članak 51. (1) Tematsko vrednovanje je postupak vanjskog vrednovanja određenih istovrsnih subjekata vrednovanja ili dijela djelatnosti jednog ili većeg broja istovrsnih subjekata vrednovanja. (2) Postupak tematskog vrednovanja provodi Akreditacijski savjet na vlastiti poticaj, na zahtjev nadležnog ministra ili na zahtjev jednog ili većeg broja subjekata vrednovanja. (3) Akreditacijski savjet imenuje stručno povjerenstvo na čiji prijedlog utvrđuje ishode tematskog vrednovanja. (4) Akreditacijski savjet donijet će pravilnik kojim će urediti postupak i kriterije po kojima će se utvrditi ishodi tematskog vrednovanja. (5) Pravilnik iz stavka 3. ovog članka objavit će se na mrežnim stranicama Agencije. Odlučivanje u postupku tematskog vrednovanja

Članak 52. (1) Na temelju provedenog postupka, Akreditacijski savjet izrađuje izvješće o ishodima tematskog vrednovanja koje se objavljuje na mrežnim stranicama Agencije. (2) Na temelju ishoda tematskog vrednovanja Akreditacijski savjet može predložiti nadležnom ministru provođenje određenih mjera u području visokog obrazovanja i/ili znanstvene djelatnosti, a može i donijeti odluku o pokretanju postupka izvanredne reakreditacije jednog ili većeg broja subjekata vrednovanja.

9. POSTUPCI VANJSKOG VREDNOVANJA S INOZEMNIM OBILJEŽJIMA

Vrednovanje inozemnih visokih učilišta i znanstvenih organizacija

Članak 53. (1) Na zahtjev inozemnog visokog učilišta ili znanstvene organizacije ili na temelju javnog poziva Agencija može provesti postupak vanjskog vrednovanja inozemnog visokog učilišta ili znanstvene organizacije. (2) O

provođenju postupka vrednovanja iz stavka 1. ovog članka Agencija sklapa ugovor s organizacijom koja traži provođenje tog postupka. (3) Za sklapanje ugovora iz stavka 2. ovog članka ravnatelju Agencije je potrebna prethodna suglasnost Upravnog vijeća Agencije. (4) Vanjsko vrednovanje iz stavka 1. ovog članka provodi se na temelju Europskih standarda i smjernica (ESS-a) i propisa o osiguravanju i unaprjeđivanju kvalitete visokog obrazovanja i/ili znanstvene djelatnosti zemlje u kojoj je sjedište organizacije koja traži provođenje vanjskog vrednovanja. (5) Akreditacijski savjet imenuje stručno povjerenstvo na temelju čijeg prijedloga donosi mišljenje u postupku vrednovanja iz stavka 1. ovog članka. (6) Ugovorom iz stavka 2. ovog članka utvrđuje se način podmirenja troškova provođenja postupka iz stavka 1. ovog članka. (7) Prihod ostvaren na temelju ugovora iz stavka 2. ovog članka je prihod Agencije. Akreditacija združenog studija i združene kvalifikacije Članak 54. (1) Postupak vanjskog vrednovanja kvalitete združenog studija provodi se u skladu s Europskim pristupom osiguravanju kvalitete združenih studija. (2) Visoka učilišta koja sudjeluju u izvođenju združenog studija zajedno će odabrati agenciju koja će provesti postupak iz stavka 1. ovog članka pod uvjetom da je upisana u Europski registar institucija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR)). (3) Prije odabira agencije iz stavka 2. ovog članka, hrvatsko visoko učilište koje sudjeluje u izvođenju združenog studija može zatražiti mišljenje Agencije o statusu odabrane agencije. (4) Ako visoka učilišta koja sudjeluju u izvođenju združenog studija zajedno odaberu Agenciju za provođenje postupka vanjskog vrednovanja iz stavka 1. ovog članka, postupak se obavlja na način pobliže propisan općim aktom Agencije. (5) Postupak iz stavka 4. ovog članka provodi se na temelju standarda kvalitete koje propisuje Europski pristup osiguravanju kvalitete združenih studija. (6) Ako visoka učilišta koja sudjeluju u izvođenju združenog studija zajedno odaberu drugu agenciju upisanu u Europski registar iz stavka 2. ovog članka, ta agencija i/ili visoko učilište nakon provedenog postupka dostavljaju Agenciji izvješće o provedenom postupku vanjskog vrednovanja i odluku. (7) Akreditacijski savjet provjerava je li postupak iz stavka 6. proveden u skladu s Europskim pristupom osiguravanju kvalitete združenih studija te mišljenje o tome dostavlja Ministarstvu koje, u slučaju pozitivnog mišljenja, takav program upisuje u Upisnik studijskih programa. (8) Združena kvalifikacija potvrđuje se javnom ispravom koja sadržava obilježja svih visokih učilišta koja sudjeluju u ustrojavanju i izvedbi združenog studija u skladu propisima kojima se uređuje izgled diploma i dopunskih isprava o studiju. (9) Javne isprave kojima se potvrđuje stjecanje združene kvalifikacije i javne isprave koje se stječu završetkom združenog studija ne podliježu postupku priznavanja inozemnih visokoškolskih obrazovnih kvalifikacija u svrhu zapošljavanja. Izvođenje inozemnih studijskih programa Članak 55. (1) Inozemno visoko učilište sa sjedištem u državama Europskog gospodarskog prostora, samostalno ili u suradnji s hrvatskim visokim učilištem, može u Republici Hrvatskoj obavljati djelatnost visokog obrazovanja i izvoditi inozemni studijski program ako je inozemno visoko učilište akreditirano u matičnoj državi od neke od institucija upisanih u Europski registar iz članka 49. stavka 2. ovog Zakona i ako je inozemni studijski

program kojeg izvodi u Republici Hrvatskoj akreditiran od neke od institucija upisanih u Europski registar i pripada sustavu visokog obrazovanja države u kojoj je sjedište tog visokog učilišta. (2) Inozemno visoko učilište iz stavka 1. ovog članka dužno je obavijestiti Ministarstvo o pokretanju inozemnog studijskog programa u Republici Hrvatskoj najkasnije godinu dana prije početka izvedbe studijskog programa te priložiti dokaz o svojoj akreditaciji i akreditaciji programa koji izvodi u matičnoj državi. Ministarstvo upisuje takav studijski program u Upisnik inozemnih studijskih programa koje izvode inozemna visoka učilišta u Republici Hrvatskoj. (3) Pri izvođenju inozemnog studijskog programa na stabilnoj i trajnoj osnovi, inozemno visoko učilište koje ga izvodi samostalno i domaće visoko učilište koje sudjeluje u izvođenju određenog studijskog programa moraju ispunjavati uvjete propisane ovim Zakonom. (4) Ako Akreditacijski savjet dođe do saznanja da se studijski programi iz stavka 1. ovog članka ne izvode u skladu s uvjetima iz stavka 3. ovog članka zatražit će od agencije koja je akreditirala inozemno visoko učilište i/ili studijski program koji ono izvodi u Republici Hrvatskoj potrebne informacije temeljem kojih će Agencija donijeti odluku o dopustivosti daljnjeg izvođenja studijskih programa iz stavka 1. ovog članka. (5) Ako inozemno visoko učilište iz stavka 1. ovog članka izvodi inozemni studijski program suradnji s hrvatskim visokim učilištem, hrvatsko visoko učilište je dužno o tome obavijestiti Ministarstvo u roku propisanom stavkom 2. ovog članka. (6) Sudjelovanje hrvatskog visokog učilišta u izvedbi inozemnog studijskog programa dio je unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete i vanjskog vrednovanja u skladu s odredbama ovog Zakona. (7) Studenti koji se upisuju na inozemni studijski program koji je dio sustava visokog obrazovanja druge države ne smatraju se redovitim studentima u Republici Hrvatskoj i ne ostvaruju prava koja ostvaruju redoviti studenti u Republici Hrvatskoj. (8) Po završetku inozemnog studijskog programa iz stavka 1. ovog članka dodjeljuje se inozemna visokoškolska kvalifikacija koja podliježe postupku priznavanju inozemne obrazovne kvalifikacije u skladu s propisima kojima se uređuje priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija u svrhu zapošljavanja. (9) Inozemno visoko učilište iz stavka 1. ovog članka dužno je na mrežnim stranicama objaviti i prije upisa informirati studente o njihovom statusu i kvalifikaciji koju stječu završetkom inozemnog studija. Izvođenje studijskih programa u inozemstvu Članak 56. (1) Visoko učilište koje je akreditirano i ima sjedište u Republici Hrvatskoj (hrvatsko visoko učilište) može samostalno ili u suradnji s akreditiranim inozemnim visokim učilištem izvoditi svoj studijski program izvan teritorija Republike Hrvatske. (2) Studijski program iz stavka 1. ovog članka koji se izvodi na stabilnoj i trajnoj osnovi mora biti u skladu s propisima države u kojoj se izvodi. (3) Studijski program kojeg izvodi hrvatsko visoko učilište iz stavka 1. ovog članka u inozemstvu dio je sustava visokog obrazovanja Republike Hrvatske. (4) Visoko učilište iz stavka 1. ovog članka podnosi zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa izvan sjedišta, s mjestom izvođenja u inozemstvu (dislocirani studijski program s mjestom izvođenja u inozemstvu). U zahtjevu se mora navesti mjesto izvođenja dislociranog studijskog programa. Zahtjev se podnosi Ministarstvu najmanje godinu dana prije početka akademske godine u kojoj će započeti izvođenje dislociranog studijskog

programa. (5) Na postupak akreditacije studijskog programa iz stavka 1. ovog članka primjenjuju se odredbe ovog Zakona o inicijalnoj akreditaciji studijskih programa. (6) Studijski program koji visoko učilište iz stavka 1. ovog članka izvodi u inozemstvu upisuje se u Upisnik studijskih programa. (7) Studenti koji se upisuju na studijski program iz stavka 1. ovog članka ne smatraju se redovitim studentima u Republici Hrvatskoj i ne ostvaruju prava na subvencioniranu školarinu, prehranu i smještaj te ostala prava koja ostvaruju redoviti studenti u Republici Hrvatskoj. (8) Po završetku studijskog programa iz stavka 1. ovog članka dodjeljuje se hrvatska obrazovna kvalifikacija koja ne podliježe postupku priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija u svrhu zapošljavanja.

10. DIONICI SUSTAVA OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE VISOKOG OBRAZOVANJA I ZNANSTVENE DJELATNOSTI

10.1. OPĆE ODREDBE Dionici sustava

Članak 57. Dionici sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti su visoka učilišta i znanstvene organizacije koje djeluju u Republici Hrvatskoj, Nacionalno vijeće, Rektorski zbor, Vijeće javnih znanstvenih instituta, Vijeće veleučilišta i visokih škola, Agencija, Ministarstvo te druge institucije i tijela koja u skladu sa zakonima koji uređuju znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje te propisima donesenim na temelju tih zakona osiguravaju stalno unaprjeđivanje kvalitete znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj.

10.2. AGENCIJA ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE Pravni status Agencije

Članak 58. (1) Agencija je pravna osoba s javnim ovlastima upisana u sudski registar. (2) Osnivač Agencije je Republika Hrvatska. (3) Sjedište Agencije je u Zagrebu. (4) Agencija ima statut koji donosi Upravno vijeće, a potvrđuje ga Nacionalno vijeće. (5) Agencija mora biti akreditirana i periodično vrednovana od strane Europskog udruženja za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)) i biti upisana u Europski registar institucija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (EQAR). Samostalnost i neovisnost Agencije

Članak 59. (1) Agencija samostalno i neovisno obavlja poslove akreditacije te druge poslove propisane ovim i drugim zakonima te propisima donesenim na temelju tih zakona. (2) Pri propisivanju standarda za vrednovanje kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti Agencija se rukovodi standardima i smjericama razvijenim u Europskom prostoru visokog obrazovanja te iskustvima drugih nacionalnih i međunarodnih institucija koje djeluju u području osiguravanja kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti. (3) Zabranjen je svaki oblik utjecaja na rad Agencije koji bi mogao ugroziti njezinu samostalnost i neovisnost. (4) U obavljanju svojih poslova Agencija se povezuje i surađuje s drugim institucijama u području znanosti i visokog obrazovanja, a posebno sa središnjim tijelima državne uprave, znanstvenim organizacijama, visokim učilištima te drugim pravnim osobama koje imaju javne ovlasti i udrugama koje djeluju u području znanosti i visokog obrazovanja. Suradnja se obavlja na način koji ne utječe na samostalnost, neovisnost i nepristranost Agencije.

Djelokrug i nadležnost Agencije

Članak 60. (1) U okviru svoga djelokruga Agencija: a) provodi postupke vrednovanja u skladu s odredbama ovog Zakona, b) obavlja stručne i administrativne poslove za potrebe

Nacionalnog vijeća, područnih znanstvenih vijeća i matičnih odbora te za njih poduzima radnje u upravnom sporu, c) prikuplja i obrađuje podatke o sustavu znanosti i visokog obrazovanja i drugim sustavima s kojima je znanost i visoko obrazovanje u međuovisnosti, na kojim se podacima temelje analize potrebne za propisivanje standarda i kriterija vrednovanja što ih provodi Agencija, za praćenje stanja i učinkovitosti sustava znanosti i visokog obrazovanja te za donošenje ocjena u tim postupcima, a koji su podaci potrebni državnim i drugim tijelima za donošenje strateških odluka o razvoju znanosti i visokog obrazovanja. To su osobito podaci: – o resursima znanosti i visokog obrazovanja i njihovoj primjerenosti društvenim potrebama, – o kvaliteti i učinkovitosti znanstvene djelatnosti i djelatnosti visokog obrazovanja, – o trendovima razvoja sustava znanosti i visokog obrazovanja te njihovih dijelova, d) provodi postupak stručnog priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija sa svrhom zapošljavanja u skladu s posebnim propisima, e) obavlja poslove povezivanja i uključivanja u međunarodna udruženja i mreže koje se bave osiguravanjem kvalitete u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, f) radi na poticanju znanja i istraživanja o kvaliteti sustava znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj i provodi sustavne edukacijske aktivnosti na nacionalnoj razini, a posebno edukaciji članova stručnih tijela u postupcima vrednovanja u okviru vanjskog sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, g) obavlja i druge poslove u skladu s posebnim propisima. (2) U obavljanju svoje djelatnosti Agencija poslove iz stavka 1. točke a) do d) i f) ovog članka obavlja kao javnu ovlast. (3) Djelatnost Agencije pobliže se uređuje Statutom i drugim općim aktima Agencije, u skladu s ovim i drugim zakonima te propisima donesenim na temelju tih zakona. (4) Statut i drugi opći akti Agencije objavljuju se na mrežnim stranicama Agencije. (5) Sve prikupljene podatke, analize i statistike iz stavka 1. točke c) ovog članka Agencija dostavlja Ministarstvu na njegov zahtjev, a zajedno s Ministarstvom usklađuje evidencije koje ono vodi na temelju svojih zakonskih ovlasti. (6) Prikupljanje i obradu podataka iz stavka 1. točke c) ovog članka, Agencija uređuje općim aktom u skladu s propisima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka te tajnost podataka. Financiranje Agencije Članak 61. (1) Sredstva za obavljanje djelatnosti Agencije osiguravaju se iz državnog proračuna. (2) Agencija može stjecati sredstva i iz drugih izvora u skladu s ovim i drugim zakonima te propisima donesenim na temelju tih zakona. Tijela Agencije Članak 62. (1) Tijela Agencije su Upravno vijeće, Akreditacijski savjet, ravnatelj i Povjerenstvo za prigovore. (2) Agencija može imati i druga stručna i savjetodavna tijela čiji se sastav, način osnivanja i djelokrug uređuju Statutom Agencije. Upravno vijeće Agencije Članak 63. (1) Agencijom upravlja Upravno vijeće koje ima predsjednika i osam članova. (2) Predsjednik i članovi Upravnog vijeća imenuju se na razdoblje od četiri godine i najviše jedanput uzastopno mogu biti ponovno imenovani. (3) Predsjednika i sedam članova Upravnog vijeća imenuje i razrješava Nacionalno vijeće i to: – tri člana na prijedlog nadležnog ministra, – tri člana na prijedlog Rektorskoga zbora, – jednog člana na prijedlog Vijeća veleučilišta i visokih škola, – jednog člana iz reda studenata na prijedlog Hrvatskoga studentskoga zbora. (4) Jednog člana Upravnog vijeća imenuju zaposlenici Agencije. (5) Način

i postupak predlaganja predsjednika i članova Upravnog vijeća pobliže se uređuju Statutom Agencije. (6) Predsjedniku, odnosno članu Upravnog vijeća mandat može prestati i prije isteka vremena iz stavka 2. ovog članka, a osobito ako sam zatraži razrješenje, ako teže povrijedi dužnosti propisane Statutom Agencije, u slučaju nemogućnosti urednog obavljanja dužnosti dulje od šest mjeseci, u slučaju trajnoga gubitka sposobnosti za obavljanje dužnosti te u slučaju pravomoćne osude za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim obavljanja dužnosti. (7) O postojanju razloga za razrješenje predsjednika i člana Upravnog vijeća prije isteka razdoblja na koje je imenovan, Upravno vijeće obavještava Nacionalno vijeće. Nadležnosti Upravnog vijeća

Članak 64. (1) Upravno vijeće Agencije: – donosi statut Agencije, – imenuje i razrješava članove Akreditacijskog savjeta, – imenuje i razrješava članove Povjerenstva za prigovore, – imenuje i razrješava ravnatelja, – imenuje i razrješava zamjenika ravnatelja Agencije na prijedlog ravnatelja, – na prijedlog ravnatelja donosi Pravilnik o unutarnjem redu kojim se pobliže uređuje unutarnji ustroj Agencije, – donosi godišnji program rada Agencije kojim se detaljno uređuju aktivnosti i poslovi Agencije za kalendarsku godinu te nadzire provođenje programa, – usvaja godišnji proračun Agencije na prijedlog ravnatelja, – prihvaća završno financijsko izvješće Agencije, – određuje vrste usluga koje Agencija pruža uz naknadu, kao i visinu naknade za pružene usluge na prijedlog ravnatelja, – usvaja godišnje izvješće o radu Agencije koje podnosi ravnatelj te ga dostavlja nadležnom ministru i Nacionalnom vijeću, – obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Agencije. (2) Upravno vijeće odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova. (3) Način rada Upravnog vijeća pobliže se uređuje Statutom Agencije i Poslovníkom o radu Upravnog vijeća. Akreditacijski savjet

Članak 65. (1) Akreditacijski savjet je stručno tijelo Agencije koje čine dionici iz sustava znanosti i visokog obrazovanja. (2) Akreditacijski savjet ima petnaest članova koje imenuje Upravno vijeće na razdoblje od četiri godine i to: – deset članova iz reda sveučilišnih nastavnika uvažavajući ravnomjernost zastupljenosti znanstvenih i umjetničkih područja, – jednog člana iz reda znanstvenika zaposlenih u znanstvenim institutima, – jednog člana iz reda nastavnika veleučilišta i visokih škola na prijedlog Vijeća veleučilišta i visokih škola, – jednog člana na prijedlog Hrvatske udruge poslodavaca, – jednog člana iz reda studenata na prijedlog Hrvatskoga studentskog zbora, – jednog člana iz reda predstavnika nevladinih i neprofitnih organizacija koje djeluju u području znanosti i visokog obrazovanja. (3) Članovi Akreditacijskog savjeta mogu biti najviše jednom uzastopno ponovno imenovani. (4) Kandidate za članove Akreditacijskog savjeta predlažu Rektorski zbor, Vijeće javnih znanstvenih instituta, Vijeće veleučilišta i visokih škola, Hrvatski studentski zbor, Hrvatska udruga poslodavaca, visoka učilišta, znanstvene organizacije te znanstvenici i članovi akademske zajednice na temelju javnog poziva za predlaganje kandidata koji upućuje Upravno vijeće. (5) Članovi Akreditacijskog savjeta imenuju se na način da se osigura zastupljenost svih znanstvenih i umjetničkih područja. (6) Državni dužnosnici i čelnici institucija u sustavu znanosti i visokog obrazovanja ne mogu biti članovi Akreditacijskog savjeta. (7) Akreditacijski savjet ima predsjednika i zamjenika predsjednika, koje članovi Akreditacijskog savjeta biraju između sebe. (8) Sastav,

način rada te druga pitanja od značaja za rad Akreditacijskog savjeta pobliže se određuju Statutom Agencije i Poslovníkom o radu Akreditacijskog savjeta. Nadležnosti Akreditacijskog savjeta Članak 66. Akreditacijski savjet obavlja sljedeće poslove: – donosi pravilnike kojima propisuje kriterije i standarde na temelju kojih se ocjenjuje kvaliteta subjekata vrednovanja i studijskih programa koje izvode, – utvrđuje postupak vrednovanja, – donosi plan provođenja postupaka vrednovanja, – na prijedlog visokih učilišta, znanstvenih organizacija, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Hrvatske zaklade za znanost, stručnih službi Ministarstva i Agencije utvrđuje liste uglednih stranih i domaćih sveučilišnih nastavnika i znanstvenika po znanstvenim područjima i poljima s koje se imenuju članovi stručnih povjerenstava, a potvrđuje ju Nacionalno vijeće, – na prijedlog Hrvatskog studentskog zbora utvrđuje listu studenata koji sudjeluju u postupcima akreditacije, – transparentnim postupkom (ždrijećom) imenuje članove stručnih povjerenstava za provođenje postupaka vrednovanja, – izdaje dopusnice u postupcima vanjskog vrednovanja, – donosi kodeks ponašanja radi sprječavanja sukoba interesa i drugih neprihvatljivih ponašanja predsjednika i članova Akreditacijskog savjeta, – odlučuje o drugim stručnim pitanjima na zahtjev nadležnog ministra, Upravnog vijeća i Nacionalnog vijeća, – obavlja i druge poslove u skladu s ovim Zakonom i Statutom Agencije. Ravnatelj Agencije Članak 67. (1) Ravnatelj je poslovodni i stručni voditelj Agencije. (2) Ravnatelja imenuje i razrješava Upravno vijeće. (3) Ravnatelj se, na temelju javnog natječaja, imenuje na razdoblje od četiri godine i može biti ponovno imenovan. (4) Za ravnatelja može biti imenovan sveučilišni nastavnik ili znanstvenik koji ispunjava uvjete propisane Statutom Agencije. (5) Postupak imenovanja i razrješavanja ravnatelja pobliže se uređuje Statutom Agencije. Nadležnosti ravnatelja Agencije Članak 68. Ravnatelj Agencije: – predstavlja i zastupa Agenciju, vodi poslovanje i stručni rad Agencije, – predlaže Upravnom vijeću Statut, njegove izmjene i dopune, pravilnik o unutarnjem redu i godišnji proračun, – donosi druge opće akte iz djelokruga rada Agencije, – samostalno poduzima pravne radnje u ime i za račun Agencije do vrijednosti propisane Statutom Agencije, – odlučuje o zasnivanju i prestanku radnog odnosa radnika Agencije, – sudjeluje u radu Upravnog vijeća i Akreditacijskog savjeta bez prava odlučivanja, – obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Agencije. Zamjenik i pomoćnici ravnatelja Članak 69. (1) Ravnatelj Agencije ima zamjenika i pomoćnike ravnatelja. (2) Za zamjenika i pomoćnika ravnatelja može biti imenovana osoba koja ispunjava uvjete propisane Statutom Agencije. (3) Broj pomoćnika ravnatelja, način i postupak za imenovanje zamjenika i pomoćnika ravnatelja te djelokrug njihova rada uređuju se Statutom Agencije i drugim općim aktom Agencije. Povjerenstvo za prigovore Članak 70. (1) Povjerenstvo za prigovore je stalno, neovisno i nepristrano tijelo Agencije koje raspravlja i odlučuje o osnovanosti prigovora na odluke o dopusnici ili druge odluke Akreditacijskog savjeta donesene u postupcima vrednovanja. (2) Povjerenstvo za prigovore se sastoji od predsjednika Povjerenstva i četiri člana, a imenuju se i četiri zamjenika člana. Zamjenik člana preuzima prava i obveze člana Povjerenstva u slučaju odsutnosti i spriječenosti člana čijim je zamjenikom imenovan. Predsjednik i dva zamjenika člana moraju biti osobe

pravne struke. (3) Članove Povjerenstva za prigovore imenuje Upravno vijeće Agencije na prijedlog Rektorskog zbora, Vijeća javnih znanstvenih instituta i Vijeća veleučilišta i visokih škola. Članovi Povjerenstva za prigovore imenuju se na razdoblje od četiri godine i najviše jedanput uzastopno mogu biti ponovno imenovani. Ovlašteni predloženici dužni su predložiti po dva kandidata za predsjednika. Rektorski zbor predlaže četiri kandidata za dva člana i četiri kandidata za dva zamjenika člana, Vijeće javnih znanstvenih instituta predlaže dva kandidata za člana i dva kandidata za zamjenika člana, jednako kao i Vijeće veleučilišta i visokih škola. (4) Ako utvrdi da odluka o dopisnici ili druga odluka Akreditacijskog savjeta nije u skladu s odredbama ovog Zakona i propisima donesenim na temelju njega Povjerenstvo za prigovore će uz odgovarajuće obrazloženje predmet vratiti Akreditacijskom savjetu na ponovno odlučivanje. Pri donošenju nove odluke Akreditacijski savjet je dužan razmotriti stajališta Povjerenstva za prigovore te se o njima očitovati ako ih ne prihvaća. (5) Pri odlučivanju o izdavanju dopusnice Akreditacijski savjet će razmotriti navode prigovora i odluku Povjerenstva za prigovore. (6) Sastav, način rada te druga pitanja od značaja za rad Povjerenstva za prigovore pobliže se uređuju Statutom Agencije i Poslovníkom o radu Povjerenstva za prigovore. Nacionalni ENIC/NARIC ured Članak 71. (1) U Agenciji se ustrojava Nacionalni ENIC/NARIC ured kao izvještajni centar o akademskoj pokretljivosti i priznavanju visokoškolskih kvalifikacija u svrhu zapošljavanja. (2) Ustrojstvo i djelokrug Nacionalnog ENIC/NARIC ureda pobliže se uređuju Statutom i drugim općim aktom Agencije. Središnji informacijski ured Članak 72. (1) U Agenciji se ustrojava Središnji informacijski ured sa zadaćom objedinjavanja podataka o ispunjavanju uvjeta za upis pristupnika na visoka učilišta i pružanja informacija o studijskim programima i visokim učilištima u Republici Hrvatskoj te uvjetima upisa. (2) U radu Središnjeg informacijskog ureda mogu sudjelovati predstavnici svakog sveučilišta i predstavnik Vijeća veleučilišta i visokih škola. (3) Ustrojstvo i djelokrug Središnjeg informacijskog ureda pobliže se uređuju Statutom i drugim općim aktom Agencije. Nadzor nad radom Agencije Članak 73. (1) Upravni nadzor nad zakonitošću rada Agencije obavlja Ministarstvo. (2) Upravno vijeće najmanje jedanput godišnje podnosi izvještaj o svom radu Nacionalnom vijeću te o tome izvješćuje Ministarstvo. Imovina Agencije Članak 74. (1) Imovinu Agencije čine sredstva za rad pribavljena od osnivača te iz drugih izvora, u skladu sa zakonom. (2) Agencija ne može bez suglasnosti osnivača steći, opteretiti ili otuđiti nekretnine i drugu imovinu čija je vrijednost veća od vrijednosti propisane Statutom Agencije. Odgovornost za obveze Agencije Članak 75. (1) Agencija odgovara za svoje obveze cijelom svojom imovinom. (2) Za obveze Agencije solidarno i neograničeno odgovara osnivač. IV. SUSTAV ZNANSTVENE DJELATNOSTI 1. OPĆE ODREDBE O ZNANSTVENOM RADU I DJELATNOSTI Sloboda znanstvenog rada i djelovanja Članak 76. (1) Znanstveni rad ne podliježe nikakvim ograničenjima ili formalnim zahtjevima osim onih koji proizlaze iz poštivanja etičnosti u znanstvenom i istraživačkom radu, zaštite ljudskih prava te zaštite osobne i opće sigurnosti na radu. (2) Formalni zahtjevi vezani za obavljanje znanstvene djelatnosti i bavljenje znanošću ne mogu biti zapreka

slobodnom bavljenju znanosti i predviđene su isključivo radi stjecanja pojedinih prava predviđenih ovim Zakonom i na njemu utemeljenim propisima. (3) Načela iz prethodnih stavaka ovoga članka se na odgovarajući način primjenjuju i na istraživanja u umjetničkom području. Znanstveni rad Članak 77. (1) Znanstvenim radom u smislu ovog Zakona bave se znanstvenici na sveučilištima, institutima i drugim znanstvenim organizacijama te drugi znanstvenici u skladu s ovim Zakonom. (2) U znanstvenom radu sudjeluju studenti poslijediplomskih sveučilišnih studija te osobe izabrane na stručna radna mjesta prema ovome Zakonu. U znanstvenom radu mogu sudjelovati i ostali studenti te druge osobe koje sudjeluju u znanstvenom i nastavnom radu. Znanstvena djelatnost Članak 78. Znanstvenu djelatnost u smislu ovog Zakona obavljaju sveučilišta i njihove sastavnice, javni znanstveni instituti, znanstveni instituti, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti kao i druge pravne osobe i njihove ustrojstvene jedinice upisane u Upisnik znanstvenih organizacija (u daljnjem tekstu: znanstvene organizacije). Dostupnost informacija o znanstvenim organizacijama Članak 79. (1) Znanstvene organizacije su dužne javno objaviti, na svojim mrežnim stranicama ili na drugi način dostupan javnosti sljedeće informacije: 1. statut i druge opće akte, 2. uređenje unutarnjeg ustroja, 3. informacije o upravljačkim tijelima i njihovom sastavu, (2) Na rad znanstvenih organizacija se primjenjuju propisi o pravu na pristup informacijama. Upisnik znanstvenih organizacija Članak 80. (1) Ministarstvo vodi Upisnik znanstvenih organizacija. (2) Upis u Upisnik znanstvenih organizacija provodi se na temelju zahtjeva zainteresirane organizacije koja se bavi znanstvenom djelatnošću. (3) Ministar posebnim pravilnikom propisuje uvjete i postupak za upis u upisnik iz stavka 1. ovog Zakona i brisanje iz upisnika, ustroj i način njegova vođenja te sadržaj obrazaca za podnošenje zahtjeva za upis i obrazaca za izvod iz upisnika. (4) U postupku utvrđivanja uvjeta za upis u Upisnik znanstvenih organizacija Agencija za znanost i visoko obrazovanje utvrđuje ispunjava li organizacija koja je podnijela zahtjev popisane uvjete kvalitete. (5) Ministar upisuje organizaciju koja je podnijela zahtjev za upis u Upisnik iz stavka 1. ovoga članka na temelju provedenog postupka vrednovanja kvalitete (inicijalne akreditacije) koju provodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje. (6) Kvaliteta znanstvenog rada znanstvenih organizacija upisanih u Upisnik iz stavka 1. ovoga članka periodično se provjerava od strane Agencije za znanost i visoko obrazovanje (reakreditacija znanstvene djelatnosti) u skladu s odredbama ovog zakona o vanjskom vrednovanju kvalitete znanstvenog rada. (7) Organizacije koje nisu upisane u upisnik ili koji su brisani iz njega ne mogu se financirati iz državnog proračuna. (8) U znanstvene organizacije u smislu ovog zakona pripadaju i umjetničke akademije u sustavu visokog obrazovanja. Ostali subjekti znanstvene djelatnosti Članak 81. (1) Uz fizičke osobe koje se bave znanstvenim radom i subjekte koji obavljaju znanstvenu djelatnost, subjekti znanstvene djelatnosti su i Nacionalno vijeće, Ministarstvo, Hrvatska akademska i istraživačka mreža (CARNET), Hrvatska zaklada za znanost te, u skladu sa zakonom, na temelju zakona donesenim propisom te ugovorom sklopljenim s visokim učilištem nastavne baze medicinskih, stomatoloških, veterinarskih i farmaceutskih fakulteta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene udruge, knjižnice

na visokim učilištima, muzeji, arhivi i druge pravne osobe i njihove ustrojstvene jedinice čije je djelovanje od interesa za obavljanje znanstvene djelatnosti. (2) Način sudjelovanja subjekata iz stavka 1. ovog članka u organizaciji i provedbi znanstvene djelatnosti uređuje se zakonom, na njemu utemeljenom propisu te odlukama nadležnih tijela.

2. ZNANSTVENI INSTITUTI

Osnivanje znanstvenih instituta

Članak 82. (1) Znanstvene institute osnivaju domaće i inozemne pravne i fizičke osobe, u skladu s odredbama ovog Zakona i Zakona o ustanovama. (2) Radi ostvarivanja znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, Vlada Republike Hrvatske uredbom osniva javne znanstvene institute. Osnovne odredbe o unutarnjem ustroju znanstvenog instituta

Članak 83. (1) Na unutarnji ustroj i upravljanje javnim znanstvenim institutom i znanstvenim institutom (u daljnjem tekstu: znanstveni institut) primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama, ako ovim Zakonom nije određeno drukčije. (2) Statut znanstvenog instituta donosi njegovo upravno vijeće uz suglasnost osnivača. Suglasnost na statut javnoga znanstvenog instituta daje ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća u roku od dva mjeseca od dana zaprimanja prijedloga upravnog vijeća. Ako ministar ne da suglasnost u roku, ne smatra se da je suglasnost dana. (3) Institut ima: – upravno vijeće – znanstveno vijeće, – ravnatelja, – druga tijela predviđena statutom ili na njemu utemeljenim drugim općim aktom. Upravno vijeće znanstvenog instituta

Članak 84. (1) Upravno vijeće instituta, u skladu sa statutom, čine članovi koje imenuje osnivač te članovi koje izabere znanstveno vijeće instituta, uz jednog predstavnika zaposlenika. (2) Broj članova upravnog vijeća instituta određuje se statutom, uz ograničenje da ne može biti manji od pet ni veći od devet. (3) Članovi koje imenuje osnivač čine većinu članova upravnog vijeća. (4) Predsjednika upravnog vijeća iz reda njegovih članova imenuje osnivač. (5) Upravno vijeće donosi statut i ostale opće akte znanstvenog instituta (6) Upravno vijeće na prijedlog znanstvenog vijeća utvrđuje znanstvenu politiku te u skladu s njom vodi financijsku i poslovnu politiku, odlučuje o raspolaganju imovinom veće vrijednosti u skladu sa statutom te odlučuje o pitanjima koja statutom nisu stavljena u nadležnost ravnatelja ili drugih tijela instituta. Ravnatelj znanstvenog instituta

Članak 85. (1) Ravnatelja znanstvenog instituta imenuje, temeljem javnog natječaja, upravno vijeće na mandat od pet godina. (2) Ravnatelj javnog znanstvenog instituta ne može ponoviti mandat uzastopce. (3) Ravnatelj javnog znanstvenog instituta mora biti ugledni znanstvenik koji ispunjava uvjete propisane statutom instituta, u skladu s kriterijima propisanim općim aktom koji donosi Vijeće javnih znanstvenih instituta. (4) Ravnatelj znanstvenog instituta osobito: - predlaže statut i druge opće akte, za donošenje kojih je nadležno upravno vijeće, uz prethodno mišljenje znanstvenog vijeća, - predlaže upravnom vijeću prijedlog programskog ugovora uz prethodno mišljenje znanstvenog vijeća, - odlučuje o pravima iz radnog odnosa zaposlenika znanstvenog instituta, - podnosi upravnom vijeću godišnje izvješće o radu i poslovanju. (5) Ravnatelj ima pravo povratka na radno mjesto na kojem je radio prije izbora u roku od 30 dana od dana prestanka mandata. Znanstveno vijeće znanstvenog instituta

Članak 86. (1) Znanstveno vijeće, koje čine predstavnici znanstvenika i suradnika u skladu sa statutom, odlučuje o znanstvenim i stručnim pitanjima.

Znanstveno vijeće: – predlaže upravnom vijeću cjelovit prijedlog znanstvene politike instituta, – provodi znanstvenu politiku instituta, – raspravlja i odlučuje o znanstvenim i stručnim pitanjima, – provodi dio postupka izbora u znanstvena zvanja, ako je institut za to ovlašten, – provodi postupke izbora na znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta, – imenuje i razrješuje dio članova upravnog vijeća instituta, u skladu sa statutom, – daje upravnom vijeću mišljenje o kandidatima za ravnatelja instituta i njihovim programima tajnim glasanjem natpolovičnom većinom članova, – daje upravnom vijeću instituta prethodno mišljenje u postupku donošenja statuta i ostalih općih akata, sklapanja programskog ugovora te – obavlja druge poslove određene odlukom o osnivanju i statutom instituta. (2) U znanstvenim institutima koji zapošljavaju više od šezdeset znanstvenika mora se statutom predvidjeti sastav i način izbora članova znanstvenog vijeća, vodeći računa o znanstvenoj izvrsnosti i zastupljenosti različitih skupina znanstvenika. (3) Znanstveno vijeće ne smije imati više od četrdeset članova. (4) Znanstveni institut može imati znanstveni savjet. Članovi znanstvenog savjeta su istaknuti znanstvenici i gospodarstvenici koji rade u područjima od interesa za djelatnosti instituta. Ustroj, nadležnosti i način rada znanstvenog savjeta uređuje se statutom. Sudjelovanje znanstvenih instituta u visokom obrazovanju

Članak 87. (1) Znanstveni instituti surađuju s visokim učilištima u znanstvenom radu i izvođenju studijskih programa u skladu sa znanstvenim programom instituta te znanstvenim i studijskim programima visokih učilišta. (2) Jedan ili više znanstvenih instituta mogu zajedno sa sveučilištima biti nositelji doktorskih studijskih programa. (3) Suradnja iz stavka 1. i 2. ovog članka potanje se uređuje ugovorom visokog učilišta i instituta. (4) Visoka učilišta i instituti dogovaraju uspostavu znanstvene infrastrukture od interesa za cjelokupni sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja i ugovorom uređuju uvjete nabave, održavanja i korištenja takve infrastrukture. Vijeće javnih znanstvenih instituta

Članak 88. (1) Vijeće javnih znanstvenih instituta čine predsjednici znanstvenih vijeća i ravnatelji javnih znanstvenih instituta. (2) Vijeće javnih znanstvenih instituta odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj javnih znanstvenih instituta. (3) Vijeće javnih znanstvenih instituta donosi poslovnik o svojem radu uz suglasnost Nacionalnog vijeća. (4) Vijeće javnih znanstvenih instituta: 1. propisuje, Pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, kriterije izvrsnosti za sklapanje ugovora o radu sa znanstvenicima zaposlenim u javnim znanstvenim institutima nakon 67 godina života uz prethodnu suglasnost Nacionalnog vijeća, 2. propisuje, Pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, minimalne uvjete za reizbor na znanstveno radno mjesto, uz prethodnu suglasnost Nacionalnog vijeća, 3. razmatra problematiku rada i razvoja javnih znanstvenih instituta i o tome donosi preporuke i mišljenja, 4. odlučuje o zadovoljenju kriterija iz točke 1. ovog stavka, 5. utvrđuje, uz prethodnu suglasnost Nacionalnog vijeća, minimalne uvjete kojima moraju udovoljavati ravnatelji javnih znanstvenih instituta. 3.

KOLABORATIVNI ZNANSTVENI PROGRAMI, ZNANSTVENI CENTRI IZVRSNOSTI I ZNANSTVENO-TEHNOLOGIJSKI PARKOVI Kolaborativni znanstveni programi

Članak 89. (1) Kolaborativni znanstveni program je interdisciplinarni, multidisciplinarni i transdisciplinarni istraživački program od strateškog

interesa za Republiku Hrvatsku koje na zahtjev ministra i prethodno odobreno posebnog javnog financiranja provode sveučilišta i javni znanstveni instituti i koji se u pravilu sastoji od većeg broja problemski povezanih znanstvenih projekata. (2) Nacionalno vijeće predlaže ministru provođenje jednog ili više kolaborativnih znanstvenih programa na poticaj visokih učilišta i znanstvenih instituta te potrebna sredstva i način financiranja tih programa. (3) Ako ministar prihvati prijedlog Nacionalnog vijeća za provođenje određenog kolaborativnog znanstvenog programa, sveučilište i institut raspisuje natječaj za prijavu projekata u sklopu tog programa. (4) Voditelja kolaborativnog znanstvenog programa imenuje Nacionalno vijeće na prijedlog podnositelja kolaborativnog znanstvenog programa. (5) Prihvaćenim kolaborativnim znanstvenim programom utvrđuju se sadržaji svi projekata koji će se provesti u sklopu određenog programa, njihovi voditelji, način financiranja i način utvrđivanja ispunjenja ciljeva predviđenih kolaborativnim znanstvenim programom. (6) Nacionalno vijeće donosi Postupovnik o vrednovanju prijedloga kolaboracijskih programa koje uključuje I vanjsko vrednovanje kvalitete 7. Nacionalno vijeće odluke o kvaliteti i rangiranju kolaborativnog znanstvenog programa i njime obuhvaćenih projekata donosi na temelju postupka vrednovanja kojega provodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje u skladu s odredbama Postupovnika iz stavka 6. ovog članka. (8) Kolaborativni znanstveni istraživački programi financiraju se iz posebne proračunske stavke Ministarstva. Potreban iznos proračunskih sredstava predlaže Nacionalno vijeće.

Znanstveni centar izvrsnosti Članak 90. (1) Znanstveni centar izvrsnosti je znanstvena organizacija ili njezin ustrojbeni dio ili skupina znanstvenika koja po originalnosti, značenju i aktualnosti rezultata svoga znanstvenog rada ide u red najkvalitetnijih organizacija ili skupina u svijetu unutar svoje znanstvene discipline. (2) Znanstveni centar izvrsnosti može biti posebna pravna osoba ili organizacijska jedinica jednog od njezinih osnivača. (3) Ako u nadmetanju za proglašenje znanstvenog centra izvrsnosti sudjeluje više znanstvenih organizacija one ugovorom uređuju pravni status znanstvenog centra izvrsnosti i međusobne odnose. (4) Znanstveni centar izvrsnosti na temelju prijedloga Nacionalnog vijeća proglašava ministar. (5) Nacionalno vijeće dužno je najmanje svakih pet godina objaviti javni poziv za proglašenje centara izvrsnosti. Uz javni poziv Nacionalno vijeće donosi Postupovnik o prosudbi kvalitete i rangiranja prijedloga znanstvenih centara izvrsnosti koji mora uključivati kriterije međunarodne prosudbe kvalitete te prava koja će na temelju odluke o proglašenju ostvarivati znanstveni centar izvrsnosti. (6.) Znanstveni centar izvrsnosti proglašava se na razdoblje od pet godina, koje se na temelju pozitivne odluke o vrednovanju može produljiti za narednih pet godina. (7) Znanstveni centar izvrsnosti dužan je Nacionalnom vijeću jednom godišnje podnijeti skraćeno izvješće o rezultatima rada, a prije protoka petogodišnjeg razdoblja i detaljno izvješće o radu i raspolaganju dobivanim sredstvima. Nacionalno vijeće može ministru predložiti prestanak financiranja znanstvenog centra izvrsnosti prije isteka ugovorenog roka, ako ne prihvati njegovo godišnje izvješće o rezultatima rada. (8) Znanstveni centri izvrsnosti financiraju se iz posebne proračunske stavke Ministarstva. Potreban iznos proračunskih

sredstava predlaže Nacionalno vijeće. Znanstveno-tehnologijski park Članak 91. (1) Znanstveno-tehnologijski park je trgovačko društvo koje se osniva radi komercijalizacije znanstvenih rezultata, poticanja suradnje znanstvenika i gospodarstvenika te jačanja na znanosti utemeljenog gospodarstva. (2) Suglasnost za korištenje naziva znanstveno-tehnologijskog parka daje ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća. (3) Znanstveno-tehnologijski park uživa porezne olakšice i druge pogodnosti kojima se potiče ostvarivanje njegovih ciljeva, u skladu sa zakonom. 4. ZNANSTVENICI I SURADNICI Znanstvenici Članak 92. Znanstvenici u smislu ovog Zakona su osobe koje se bave znanstvenom djelatnošću, što uključuje i studente na sveučilišnim doktorskim studijima. Znanstvena zvanja Članak 93. (1) Znanstvena su zvanja: znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik, znanstveni savjetnik i znanstveni savjetnik u trajnom zvanju. Znanstvena zvanja stječu se u postupku i pod uvjetima predviđenim ovim Zakonom te na njemu utemeljenim propisima. (2) Za znanstvenog suradnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i koji zadovoljava uvjete koje je utvrdilo Nacionalno vijeće. (3) Za višeg znanstvenog suradnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i koji zadovoljava uvjete koje je utvrdilo Nacionalno vijeće te koji je najmanje pet godina bio u zvanju znanstvenog suradnika. (4) Za znanstvenog savjetnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i koji zadovoljava uvjete koje je utvrdilo Nacionalno vijeće te koji je najmanje pet godina bio u zvanju višeg znanstvenog suradnika. (5) Za znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i koji zadovoljava uvjete koje je utvrdilo Nacionalno vijeće te koji je najmanje pet godina bio u zvanju znanstvenog savjetnika. Uvjeti Nacionalnog vijeća Članak 94. (1) Nacionalno vijeće pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, vodeći računa o posebnostima pojedinih znanstvenih i umjetničkih područja te pojedinih znanstvenih polja i interdisciplinarnog područja, propisuje uvjete za izbor u znanstvena zvanja iz stavaka 2., 3. i 4. članka 93. ovog Zakona (vrsta i broj znanstvenih radova, vrednovanje radova i sl.). (2) Znanstvene organizacije nadležne za provedbu dijela postupka izbora u zvanja provode dio postupka iz svog djelokruga, a nadležni matični odbori provode izbor u znanstvena zvanja na temelju uvjeta Nacionalnog vijeća. (3) Prilikom propisivanja uvjeta iz stavka 1. ovog članka, Nacionalno vijeće dužno je predvidjeti primjereno vremensko razdoblje primjene do tada važećih uvjeta kojim će se omogućiti reizbor ili napredovanje onih istraživača koji su svoj znanstveni rad obavljali prema tim uvjetima. To primjereno vremensko razdoblje ne može biti kraće od 30 mjeseci. U slučaju promjene uvjeta iz stavka 1. ovog članka, novi se uvjeti ne mogu primijeniti na istraživača kojemu je od zadnjeg izbora u znanstveno zvanje proteklo duže od 30 mjeseci, osim ako on to sam zatraži. Izbor u znanstveno zvanje prije isteka propisanih rokova Članak 95. (1) Iznimno od rokova za izbor u zvanje propisanih člankom 93. stavcima 3. i 4. ovog Zakona, istraživač koji zadovoljava uvjete za izbor u više zvanje u odnosu na ono u koje se bira može biti izabran u znanstveno zvanje višeg znanstvenog suradnika, ali ne prije nego što isteknu tri godine od njegova izbora u prethodno zvanje. Prijevremeni izbor u zvanje znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju nije dopušten. (2) Znanstvena

organizacija ovlaštena za provođenje dijela postupka izbora, koja provodi dio postupka izbora u skladu sa stavkom 1. ovog članka dužna je u postupku izbora donijeti mišljenje o tome ispunjava li pristupnik uvjete za više znanstveno zvanje od onog zvanja u koje se pristupnik bira u postupku u skladu sa člankom 98. ovog Zakona. Ako se utvrdi da pristupnik ne zadovoljava propisane uvjete, postupak izbora se obustavlja. (3) Matični odbor može odobriti zahtjev za izravan izbor u znanstvena zvanja viša od znanstvenog suradnika pristupniku koji prethodno u Republici Hrvatskoj nije bio izabran u znanstveno zvanje, samo ako je za vrijeme rada na znanstvenoj ustanovi u inozemstvu zadovoljio uvjete iz članka 93. ovog Zakona za izbor u odgovarajuće znanstveno zvanje. Pokretanje postupka za stjecanje zvanja Članak 96. (1) Postupak izbora u znanstveno zvanje pokreće se zahtjevom osobe koja smatra da ispunjava uvjete za izbor u određeno znanstveno zvanje. Postupak može pokrenuti i znanstvena organizacija s kojom pristupnik ima ugovor o radu. Raspoloživost slobodnog radnog mjesta nije uvjet za provođenje izbora u određeno znanstveno zvanje. (2) Zahtjev za izbor u znanstveno zvanje podnosi se znanstvenoj organizaciji ovlaštenoj za provođenje dijela postupka izbora. Ako je osoba koja se bira zaposlena u znanstvenoj organizaciji koja je ovlaštena za provođenje dijela postupka izbora, ta je znanstvena organizacija isključivo nadležna za provođenje dijela postupka izbora u znanstveno zvanje. Na obrazloženi zahtjev osobe koja pokreće postupak izbora, Nacionalno vijeće za znanost može za provođenje dijela postupka odrediti i drugu ovlaštenu znanstvenu organizaciju. (3) Znanstvena organizacija ovlaštena za provođenje dijela postupka izbora koja zaprimi zahtjev pristupnika za izbor u znanstveno zvanje u određenom znanstvenom području i polju dužna je u propisanom roku provesti dio postupka izbora u znanstveno zvanje. (4) Ako nijedna znanstvena organizacija nije ovlaštena za provođenje dijela postupka izbora u pojedino znanstveno zvanje u određenom znanstvenom polju ili potvrde umjetničke komponente umjetničko-nastavnog zvanja ili interdisciplinarnom znanstvenom ili umjetničkom području, a matični odbor za to polje ili interdisciplinarno područje nije imenovan, postupak izbora provodi odgovarajuće područno znanstveno ili umjetničko vijeće. Ako nijedno područno znanstveno ili umjetničko vijeće nije ovlašteno za provođenje postupka, postupak izbora provodi Nacionalno vijeće za znanost. (5) Potvrda umjetničke komponente nije samostalna kategorija i izbor u zvanje već je vezana uz postupak izbora u umjetničko-nastavno zvanje, kojem je preduvjet. Ovlast za provođenje dijela postupka izbora Članak 97. (1) Ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća rješenjem utvrđuje znanstvenu organizaciju ovlaštenu za provođenje dijela postupka izbora u znanstveno zvanje u određenom znanstvenom području i polju koja u stalnom radnom odnosu s punim radnim vremenom ima zaposlenike sa znanstvenim zvanjem, i to najmanje petnaest u odgovarajućem znanstvenom području te najmanje sedam u odgovarajućem znanstvenom polju, odnosno interdisciplinarnom području, od čega najmanje tri znanstvena savjetnika. (2) U umjetničkom području ovlaštenje za provođenje dijela postupka potvrde umjetničke komponente umjetničko-nastavnog zvanja imaju umjetničke akademije koje zapošljavaju najmanje deset nastavnika u umjetničko-nastavnom zvanju

izabrana u odgovarajućem polju te najmanje pet u odgovarajućoj grani. (3) Na temelju rješenja iz stavka 1. ovog članka to se ovlaštenje znanstvene organizacije upisuje u Upisnik znanstvenih organizacija. (4) Postupak izbora u znanstvenoj organizaciji provodi stručno tijelo kojemu su statutom u nadležnost stavljena znanstvena pitanja. (5) Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti ovlaštena je, na temelju odluke nadležnoga matičnog odbora, za provođenje dijela postupka izbora u znanstvena zvanja za svoje zaposlenike na znanstvenim radnim mjestima za sva znanstvena područja i polja, u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti i njezinim Statutom. (6) Ovlaštena znanstvena organizacija može posebnim pravilnikom pobliže urediti onaj dio postupka izbora u znanstvena zvanja odnosno potvrde umjetničke komponente koji ona provodi.

Postupak izbora Članak 98. (1) Zahtjev za izbor u znanstveno zvanje mora sadržavati ili imati priložene dokaze o ispunjavanju uvjeta za izbor u određeno zvanje. Podnositelj zahtjeva obavještava odgovarajući matični odbor ili područno znanstveno ili umjetničko vijeće o podnošenju zahtjeva. (2) Ovlaštena znanstvena organizacija, najkasnije u roku od 30 dana od dana primitka zahtjeva za izbor u znanstveno zvanje, imenuje stručno povjerenstvo. Stručno povjerenstvo se sastoji od najmanje tri člana koji moraju biti u istom ili višem znanstvenom zvanju u odnosu na ono za koje se traži izbor. Članovi stručnog povjerenstva moraju biti iz znanstvenog polja u kojem se traži izbor. Ako se stručno povjerenstvo ne može imenovati od znanstvenika u polju u kojem se traži izbor, onda članovi stručnog povjerenstva mogu biti iz srodnih polja odnosno odgovarajućeg područja znanosti, s tim da barem jedan član mora biti iz znanstvenog polja u koje se traži izbor. Najmanje jedan član povjerenstva ne smije biti zaposlenik znanstvene organizacije u kojoj je pristupnik zaposlen. (3) U slučaju izbora u znanstveno zvanje u skladu s člankom 95. stavka 1. ovog Zakona, stručno povjerenstvo mora biti u sastavu koji je propisan za više zvanje od onoga u koje se pristupnik bira. (4) Ovlaštena znanstvena organizacija imenuje stručno povjerenstvo transparentnim postupkom - ždrijebom sa svojih institucijskih lista i nacionalnih lista matičnih odbora, znanstvenika u odgovarajućim znanstvenim zvanjima u pripadajućem znanstvenom polju ili interdisciplinarnom polju na sljedeći način: - Institucijske liste čine znanstvenici, zaposlenici znanstvene organizacije, razvrstani u znanstvena polja prema znanstvenim zvanjima. Ovlaštena znanstvena organizacija može svoje institucijske liste razraditi razvrstavanjem znanstvenika po granama unutar znanstvenog polja. - Člana (članove) stručnog povjerenstva određuje znanstvena organizacija, ždrijebom s institucijske liste znanstvenog polja ili razrađene liste, na kojoj mora biti najmanje tri puta veći broj znanstvenika u potrebnom znanstvenom zvanju, od broja članova stručnog povjerenstva koje imenuje ovlaštena znanstvena organizacija od svojih zaposlenika. Ako znanstvena organizacija nema potreban broj znanstvenika u odgovarajućim znanstvenim zvanjima da bi ždrijeb bio pravovaljan, član ili članovi stručnog povjerenstva imenovat će se s nacionalne liste. - Nacionalne liste matičnih odbora čine svi znanstvenici koje je matični odbor birao, razvrstani prema znanstvenim zvanjima, koji su zaposleni u znanstvenim organizacijama u trenutku pokretanja izbora u znanstveno zvanje. Broj nacionalnih

lista matičnog odbora jednak je broju znanstvenih polja u koja matični odbor bira znanstvenike. Svaka ovlaštena znanstvena organizacija ždrijebom imenuje potreban broj članova svog stručnog povjerenstva, u propisanom zvanju, s nacionalne liste matičnog odbora odnosno odgovarajućeg znanstvenog polja, s koje su izuzeti zaposlenici znanstvene organizacije koja je pokrenula i provodi dio izbora u znanstvena zvanja, te zaposlenici znanstvene organizacije u kojoj je zaposlen kandidat za izbor u znanstveno zvanje. (5) Stručno povjerenstvo na temelju podnesene dokumentacije ocjenjuje jesu li ispunjeni uvjeti za izbor te daje prijedlog da se pristupnik izabere ili ne izabere u znanstveno zvanje. Stručno povjerenstvo svoje izvješće podnosi u roku od najkasnije četrdeset i pet dana od dana imenovanja odnosno od isteka roka za prijave na natječaj ako se zajedno provode izbor u znanstveno zvanje i izbor u znanstveno ili znanstveno-nastavno radno mjesto. (6) Na temelju izvješća stručnog povjerenstva i odluke stručnog tijela iz članka 92. stavak 3. ovog Zakona ovlaštena znanstvena organizacija u roku od trideset dana daje mišljenje i prijedlog odgovarajućem matičnom odboru da se pristupnik izabere ili ne izabere u znanstveno zvanje.

Odluka matičnog odbora Članak 99. (1) Matični odbor u roku od šezdeset dana od primitka mišljenja i prijedloga znanstvene organizacije bira ili ne bira pristupnika u znanstveno zvanje odnosno potvrđuje umjetničku komponentu. Propuštanje navedenog roka ne može rezultirati stjecanjem znanstvenog zvanja. (2) Matični odbor neće izabrati pristupnika u znanstveno zvanje te će donijeti odluku da se odbija izbor u znanstveno zvanje, odnosno potvrda umjetničke komponente ako: 1. smatra da je mišljenje ovlaštene znanstvene organizacije doneseno protivno uvjetima za izbor, 2. je mišljenje ovlaštene znanstvene organizacije u očitoj nesuglasnosti s podnesenim dokazima o ispunjavanju uvjeta ili 3. je bitno povrijeđen postupak provođenja izbora. (3) U slučajevima iz stavka 2. ovog članka matični odbor može odlučiti da će sam provesti postupak izbora koji će dovršiti u roku od devedeset dana ili zatražiti od druge ovlaštene znanstvene organizacije da provede dio postupka izbora. (4) Matični odbor će u roku od petnaest dana od donošenja odluku o izboru (pozitivnu ili negativnu) dostaviti pristupniku i znanstvenoj organizaciji koja je provodila dio postupka izbora u znanstveno zvanje. (5) U slučaju da se izbor provodi po članku 94. stavku 4. ovog Zakona zahtjev za izbor u znanstveno zvanje podnosi se odgovarajućem matičnom odboru ili područnom vijeću, odnosno Nacionalnom vijeću. Odgovarajući postupak provest će se u roku od 90 dana. (6) Protiv odluke matičnog odbora o izboru pristupnik nema pravo žalbe, ali može pokrenuti upravni spor. U upravnom sporu ne može se donijeti odluka o izboru pristupnika u znanstveno zvanje već samo poništiti odluka i odrediti ponovno provođenje postupka. Odgovarajuća primjena pravila o izboru u znanstveno zvanje Članak 100. Postupak za izbor u znanstvena zvanja primjenjuje se na odgovarajući način i na potvrdu umjetničke komponente umjetničko-nastavnog zvanja koja je u svemu izjednačena sa znanstvenim zvanjem. Rokovi u postupku izbora i posljedice prekoračenja Članak 101. (1) Rokovi u postupku izbora u znanstveno zvanje odnosno potvrde umjetničke komponente iz članka 98. ovog Zakona ne teku u razdobljima od 15. srpnja do 31. kolovoza te od 20. prosinca do 7. siječnja. (2) Prekoračenje rokova ne utječe na valjanost postupka,

osim u slučaju iz članka 98. stavka 4. ovog Zakona. U slučaju da nadležna organizacija ne dostavi matičnom odboru mišljenje u roku od 70 dana od zaprimanja zahtjeva, po pritužbi pristupnika ili znanstvene organizacije u kojoj je pristupnik zaposlen, matični odbor može preuzeti postupak izbora i sam ga provesti. (3) Ovlaštenoj znanstvenoj organizaciji koja učestalo i neopravdano ne poštuje rokove propisane u članku 98. ovog Zakona ministar će, na prijedlog Nacionalnog vijeća, oduzeti ovlaštenje za provođenje postupka izbora u znanstvena zvanje. (4) Ako matični odbor učestalo ne poštuje rokove propisane u članku 99. ovog Zakona, Nacionalno vijeće će razriješiti predsjednika, zamjenika predsjednika odnosno za kašnjenja odgovorne članove matičnog odbora te provesti postupak izbora novih članova matičnog odbora. Trajnost zvanja i njegov prestanak Članak 102. (1) Znanstveno zvanje je trajno a prestaje prelaskom u više zvanje ili njegovim oduzimanjem. (2) Znanstveno zvanje može se oduzeti, odnosno potvrda umjetničke komponente poništiti: 1. ako se utvrde činjenice iz kojih proizlazi da u trenutku izbora u znanstveno zvanje pristupnik nije ispunjavao uvjete za izbor propisane ovim zakonom ili na temelju njega donesenih propisa, 2. ako se utvrdi da su znanstveni radovi na temelju kojih je znanstvenik izabran u znanstveno zvanje plagijat, da su istraživanja na kojima se temelje krivotvorena ili provedena protivno propisanim etičkim standardima. (3) Postupak oduzimanja zvanja može pokrenuti znanstvena organizacija, matični odbor, područno vijeće ili Nacionalno vijeće na prijedlog Odbora za etiku. Postupak oduzimanja znanstvenog zvanja provodi se odgovarajućom primjenom odredbi članka 96.-101. ovog Zakona. (4) U slučajevima iz stavka 2. ovoga članka postupak oduzimanja znanstvenog zvanja može se pokrenuti i provesti bez obzira na rokove propisane Zakonom o općem upravnom postupku za pokretanje i obnovu upravnog postupka. (5) Postupak oduzimanja znanstvenog odnosno poništenja umjetničke komponente provodi, temeljem odgovarajuće primjene odredbi članaka 97.-99. ovog Zakona, odgovarajući matični odbor u roku od najviše 90 dana od dana pokretanja postupka. Počasno zvanje Članak 103. (1) Instituti i druge znanstvene organizacije svojim istaknutim umirovljenim znanstvenim savjetnicima mogu, bez provođenja javnog natječaja, dodijeliti počasno znanstveno zvanje zaslužni znanstvenik. (2) Zaslužni znanstvenik može, u skladu s potrebama znanstvene organizacije, sudjelovati u znanstvenim projektima i ostalim aktivnostima. (3) Postupak imenovanja i prava zaslužnog znanstvenika pobliže se uređuju statutom znanstvene organizacije. Radna mjesta u znanstvenim organizacijama Članak 104. (1) Znanstvena radna mjesta u znanstvenim organizacijama su znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik, znanstveni savjetnik i znanstveni savjetnik u trajnom zvanju. (2) Suradnička radna mjesta u znanstvenim organizacijama su asistent i poslijedoktorand. (3) Stručna radna mjesta u znanstvenim organizacijama za zaposlenike koji sudjeluju u obavljanju znanstvene djelatnosti su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik. Postupak izbora na radna mjesta Članak 105. (1) Postupak izbora na znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta uređuje se statutom znanstvene organizacije. (2) Izbor na znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta u javnim znanstvenim organizacijama obavlja se na temelju javnog natječaja

koji se objavljuje u „Narodnim novinama“ i na službenim internetskim stranicama znanstvene organizacije te na službenom internetskom portalu za radna mjesta Europskoga istraživačkog prostora. Natječaj za znanstvena i suradnička radna mjesta mora biti otvoren najmanje 30, a najviše 60 dana. Natječaj za stručna radna mjesta mora biti otvoren najmanje 8, a najviše 30 dana. (3) Ako po prikupljenim prijavama na natječaj bude više pristupnika koji zadovoljavaju uvjete natječaja, izabire se najbolji pristupnik. Kriterije za izbor među više pristupnika propisuje znanstvena organizacija svojim općim aktom. (4) Kada je raspisan natječaj za znanstveno radno mjesto u okviru istog postupka može se obaviti i izbor u znanstveno zvanje u skladu s člankom 96. ovog zakona ako pristupnik, koji je prema kriterijima iz stavka 3. ovog članka najbolji pristupnik, nema obavljen taj izbor, uz dodatni uvjet, kod izbora na znanstvena radna mjesta viša od znanstvenog suradnika, da je izabran u niže znanstveno zvanje od onoga u koje bi se birao, uz iznimku propisanu člankom 95. stavkom 3. ovoga Zakona. Nakon provedenog postupka izbora u znanstveno zvanje, znanstvena organizacija odlukom znanstvenog vijeća u roku od 60 dana dovršava postupak izbora na radno mjesto takvog pristupnika. (5) Znanstvena organizacija dužna je, elektroničkim putem, obavijestiti o rezultatu izbora sve pristupnike u roku od petnaest dana od dana donošenja odluke o izboru. (6) Ako odluka o izboru na isto ili više radno mjesto ne bude donesena do isteka roka na koji je neki od pristupnika bio izabran u prethodnom izboru u istoj znanstvenoj organizaciji, njegov ugovor o radu traje do donošenja odluke o izboru. Pravna zaštita Članak 106. (1) Protiv odluke znanstvene organizacije o izboru pristupnika na znanstveno radno mjesto i odluke iz članka 109. stavka 4. ovog zakona može se pokrenuti radni spor pred nadležnim sudom. (2) U radnom sporu ne može se donijeti odluka o izboru pristupnika na znanstveno radno mjesto nego samo poništiti nezakonita odluka i odrediti ponovno provođenje postupka. (3) Poništavanje odluke znanstvene organizacije o izboru na znanstveno radno mjesto predstavlja osobito važnu činjenicu radi koje će se izvanredno otkazati ugovor o radu zaključen na temelju poništene odluke. Znanstvena radna mjesta Članak 107. (1) U institutima se znanstvenici biraju na znanstvena radna mjesta. (2) Opći uvjet za izbor na znanstveno radno mjesto je izbor u isto ili više znanstveno zvanje, odnosno izbor proveden u skladu s člankom 105. stavkom 4. ovog Zakona. (3) Posebno se vrednuje, pri izboru na znanstveno radno mjesto znanstvenog suradnika, doktorsko ili poslijedoktorsko usavršavanje na drugoj uglednoj znanstvenoj instituciji. Uvjete ovog vrednovanja odredit će Rektorski zbor. (4) Na radno mjesto višeg znanstvenog suradnika može biti izabrana osoba koja je najmanje pet godina bila u znanstvenom zvanju znanstvenog suradnika. (5) Na radno mjesto znanstvenog savjetnika može biti izabrana osoba koja je najmanje pet godina bila u znanstvenom zvanju višeg znanstvenog suradnika. (6) Na radno mjesto znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju može biti izabrana osoba koja je najmanje pet godina bila u znanstvenom zvanju znanstvenog savjetnika. (7) Znanstvenik izabran na znanstveno radno mjesto ima pravo na jedan reizbor na isto znanstveno radno mjesto. (8) Javni natječaj za izbor se raspisuje, odnosno postupak reizbora se pokreće najranije šest mjeseci, a

najkasnije tri mjeseca prije isteka roka od pet godina od dana izbora odnosno reizbora na trenutno znanstveno radno mjesto. (9) Institut će općim aktom uz uvjete za izbor na radno mjesto propisani ovim Zakonom utvrditi i dodatne uvjete koje mora ispunjavati znanstvenik za rad na tom radnom mjestu. Prijevremeni izbor na znanstveno radno mjesto

Članak 108. (1) Ako se utvrdi da pristupnik ispunjava kriterije za izbor na više znanstveno radno mjesto u odnosu na ono na koje se bira, natječaj za izbor iz članka 107. stavaka 4. i 5. ovog Zakona može biti raspisan i ranije od rokova propisanih tim stavcima, ali ne prije nego isteknu tri godine od njegovog prethodnog izbora na niže znanstveno radno mjesto. Prijevremeni izbor na radno mjesto znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju nije dopušten. (2) Prije raspisivanja natječaja iz stavka 1. ovog članka znanstveno vijeće mora prethodno utvrditi da pristupnik ispunjava kriterije za izbor na više znanstveno radno mjesto u postupku provedenom prema odredbama članka 95. ovog Zakona, odnosno utvrditi da je pristupnik izabran u znanstveno zvanje koje odgovara znanstvenom radnom mjestu koje je više od onoga u koje bi se birao, uz primjenu kriterija iz članka 93. stavka 5. ovog Zakona. (3) Ispunjenje uvjeta iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se u postupku izbora na znanstveno radno mjesto.

Članak 109. (1) S osobom izabranom na znanstveno radno mjesto javni znanstveni institut sklapa ugovor o radu na neodređeno vrijeme, s obvezom provođenja izbora na više radno mjesto i mogućnošću provođenja jednog reizbora za svako znanstveno radno mjesto. (2) Reizbor znanstvenika na znanstvenom radnom mjestu znanstvenog suradnika, višega znanstvenog suradnika i znanstvenog savjetnika obavlja se na način da stručno povjerenstvo ovlaštene znanstvene organizacije podnosi znanstvenom vijeću javnog znanstvenog instituta u kojem je pristupnik zaposlen, svakih pet godina nakon izbora odnosno reizbora na znanstveno radno mjesto, izvješće o radu znanstvenika. Stručno povjerenstvo se sastoji od tri člana koji moraju biti u istom ili višem znanstvenom zvanju i na odgovarajućem radnom mjestu, s obzirom na ono za koje se traži reizbor. Barem jedan član povjerenstva ne može biti zaposlenik znanstvene organizacije u kojoj je zaposlen pristupnik. (3) Oblik izvješća te uvjete radnih obveza za znanstvena radna mjesta za koje se podnosi izvješće iz stavka 2. ovog članka propisuje Vijeće javnih znanstvenih instituta. Javni znanstveni institut općim aktom propisuje postupak odlučivanja o prihvaćanju izvješća, a može propisati i dodatne uvjete radnih obveza na znanstvenim radnim mjestima za koje se podnosi izvješće iz stavka 2. ovog članka. (4) Ako znanstvenik izabran na znanstveno radno mjesto ne bude izabran na više radno mjesto istekom pet godina od reizbora na isto znanstveno radno mjesto, prestaje mu okončanjem postupka izbora ugovor o radu. Ugovor o radu prestaje i ako u postupku reizbora znanstveno vijeće javnog znanstvenog instituta ne prihvati pozitivno izvješće stručnog povjerenstva ili prihvati negativno izvješće o radu znanstvenika. (5) S osobom izabranom na znanstveno i suradničko radno mjesto, a koja radi na projektu ograničenog trajanja, ugovor o radu može se zaključiti se na određeno vrijeme, bez obzira na ograničenja propisana Zakonom o radu, koje je jednako vremenu trajanja projekta ili dijela projekta na kojoj ta osoba radi. (6) Obveza podnošenja izvješća o radu znanstvenika iz ovog članka prestaje nakon što zaposlenik bude izabran na znanstveno radno

mjesto znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju. (7) Znanstveniku u javnom znanstvenom institutu istekom kalendarske godine u kojoj je navršio 67 godina života prestaje ugovor o radu. (8) Kada su sredstva za plaću znanstvenika iz stavka 7. ovog članka osigurana iz namjenskih sredstava za znanstvene ili stručne projekte ili iz vlastitih sredstava, javni znanstveni institut može mu produljiti radni odnos i izvan ograničenja propisanih stavkom 7. ovog članka. (9) Voditelj znanstvenog projekata u kojem su predviđena namjenska sredstva za njegovu plaću može ostati u radnom odnosu do okončanja projekta. (10) Znanstvenik stariji od 67 godina kojem je prestao ugovor o radu zbog odlaska u mirovinu može se zaposliti na određeno vrijeme u drugoj znanstvenoj organizaciji, ako se na raspisani natječaj u toj znanstvenoj organizaciji nije javio pristupnik koji ispunjava uvjete iz natječaja. (11) Sredstva potrebna za povećanje plaća koje je rezultat redovitog izbora na više radno mjesto osigurava Ministarstvo u državnom proračunu. Iznimke od prestanka ugovora o radu navršenih 67 godina života Članak 110. (1) Iznimno, sa znanstvenikom koji je zaposlen na znanstvenom radnom mjestu znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju javni znanstveni institut može na teret državnog proračuna sklopiti ugovor o radu na određeno vrijeme i nakon nastupa uvjeta iz čl. 109. st. 7. ovog Zakona, u trajanju do tri godine, ako postoji potreba, a znanstvenik zadovoljava kriterije izvrsnosti koje je propisalo Vijeće javnih znanstvenih instituta. (2) Postojanje potrebe iz stavka 1. ovog članka utvrđuje, na temelju prethodno pribavljenog mišljenja znanstvenog vijeća, ravnatelj javnog znanstvenog instituta, a ispunjavanje kriterija izvrsnosti nadležni matični odbor. Suradnička zvanja i radna mjesta Članak 111. (1) Suradnička zvanja i radna mjesta su asistent i poslijedoktorand. Izbor na radno mjesto asistenta ili poslijedoktoranda provodi se na temelju javnog natječaja. Pri izboru asistenta ili poslijedoktoranda uzimaju se u obzir kriteriji iz članka 194. ovog Zakona, a znanstvena organizacija može propisati i dodatne kriterije. (2) S osobom koja je završila sveučilišni diplomski studij znanstveni institut može zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme u trajanju do najviše šest godina na suradničkom radnom mjestu asistenta. Asistent je dužan upisati poslijediplomski studij. (3) Osobu koja je završila poslijediplomski sveučilišni studij znanstvena organizacija može na temelju javnog natječaja izabrati u zvanje poslijedoktoranda te s njom zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme, u trajanju do najviše četiri godine na suradničkom radnom mjestu poslijedoktoranda. Iznimno od odredaba Zakona o radu o sklapanju ugovora o radu na određeno vrijeme, s poslijedoktorandom se može, neposredno nakon prestanka prethodnog ugovora o radu na određeno vrijeme, sklopiti novi ugovor o radu na određeno vrijeme radi rada na znanstvenom projektu određenog trajanja. (4) Ako se plaća i/ili troškovi poslijediplomskog sveučilišnog studija asistenta ili poslijedoktoranda ne osiguravaju iz vlastitih prihoda javnoga znanstvenog instituta nego iz sredstava državnog proračuna, suglasnost za zaključenje ugovora o radu iz stavka 1. ovog članka daje ministar. (5) Na traženje voditelja znanstvenog ili tehnološkog projekta, znanstvena organizacija može zaposliti asistenta ili poslijedoktoranda za rad na projektu na teret sredstava projekta i na rok koliko traje znanstveni projekt. Vrednovanje rada asistenata, poslijedoktoranada i

mentora Članak 112. (1) Svaki asistent ima jednog ili više mentora koje imenuje institut na način propisan općim aktom. Mentor može biti osoba koja svojom znanstvenom ili umjetničkom aktivnošću osigurava učinkovito obrazovanje asistenta. (2) Svake godine znanstvena organizacija ocjenjuje rad asistenta. Ocjena se temelji na pisanom izvješću mentora u kojem se vrednuje njegova uspješnost na poslijediplomskom sveučilišnom studiju. (3) Najmanje jednom u dvije godine poslijedoktorand podnosi izvješće znanstvenom vijeću o svom radu temeljem kojeg se vrednuje njegova uspješnost u znanstvenom ili umjetničkom te nastavnom radu. (4) Ako je asistent ili poslijedoktorand dva puta ocijenjen negativno, o drugom izvješću mišljenje donosi upravno vijeće javnog znanstvenog instituta. Ako se usvoji drugo negativno izvješće, koje sadrži i očitovanje asistenta ili poslijedoktoranda, otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. (5) Sadržaj, kriterije te postupak usvajanja izvješća iz stavaka 1., 2. i 3. ovog članka propisuje znanstvena organizacija općim aktom. (6) Najmanje jedanput u dvije godine znanstvena organizacija ocjenjuje rad mentora asistenta na temelju izvješća o radu te izvješća i ocjene asistenta o mentoru. Mentor koji je dva puta ocijenjen negativno, ne može više biti imenovan za mentora. Postupak, kriteriji ocjene i imenovanja mentora propisuju se općim aktom znanstvene organizacije. Stručna zvanja i radna mjesta

Članak 113. (1) Stručna zvanja su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik. (2) Osobe u stručnim zvanjima rade na odgovarajućim radnim mjestima stručne poslove vezane za znanstvena istraživanja. (3) Uvjete za izbor u stručna zvanja i izbor na odgovarajuća radna mjesta propisuje znanstvena organizacija općim aktom. Mirovanje rokova za izbor

Članak 114. (1) Za vrijeme bolovanja dužih od tri mjeseca, izvršenja vojne obveze, korištenje roditeljskog dopusta ili nekog drugog prava iz sustava roditeljskih i roditeljskih potpora, a tijekom korištenja kojih znanstvenik ne radi ili radi sa skraćenim radnim vremenom, rokovi za izbor odnosno reizbor na znanstvena radna mjesta i znanstveno-nastavna zvanja te suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta ne teku ili se razmjerno produžuju. Rokovi za izbor odnosno reizbor miruju i u slučajevima iz članka 203. stavka 5. ovog Zakona, ako to osoba zatraži. (2) Osobama zaposlenima u suradničkim zvanjima produžuje se ugovor o radu na određeno vrijeme za onoliko vremena koliko je trajao neki od razloga propisanih stavkom 1. ovog članka. Rad izvan znanstvene organizacije

Članak 115. (1) Ugovorni odnosi zaposlenika u znanstvenim organizacijama o znanstvenom ili stručnom radu kod trećih osoba mogu se ograničiti ili uvjetovati suglasnošću matične znanstvene organizacije kada je to predviđeno statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta, ako se radi o znanstvenom ili stručnom radu koji bi negativno utjecali na rad matične znanstvene organizacije ili ako je riječ o ugovoru s organizacijom koja svojom djelatnošću konkurira matičnoj znanstvenoj organizaciji s kojom zaposlenik ima ugovor o radu. (2) Rad protivno takvom ograničenju ili uvjetu razlog je za otkaz ugovora o radu.

V. SUSTAV VISOKOG OBRAZOVANJA 1. VISOKA UČILIŠTA A. OSNIVANJE I POČETAK RADA VISOKIH UČILIŠTA

Vrste visokih učilišta i njihova zadaća Članak 116. (1) Visoka učilišta su sveučilište te fakultet i umjetnička akademija u njegovom sastavu, veleučilište i visoka škola. (2) Visoka učilišta obavljaju svoju djelatnost kao

javnu službu. (3) Sveučilište, fakultet i umjetnička akademija osnivaju se radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene, stručne i umjetničke djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom. U okviru djelatnosti visokog obrazovanja ta visoka učilišta organiziraju i izvode sveučilišne a, u skladu s ovim Zakonom, mogu organizirati i izvoditi i stručne studije. (4) Veleučilište i visoka škola osnivaju se radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja putem organizacije i izvođenja stručnih studija te mogu obavljati stručnu i umjetničku djelatnost u skladu s ovim Zakonom i svojim statutom. Osnivanje visokih učilišta

Članak 117. (1) Sveučilišta, veleučilišta i visoke škole osnivaju se kao javne ustanove. (2) Sveučilište može osnovati i u svom sastavu imati fakultete, umjetničke akademije i sveučilišne odjele te druge sastavnice u skladu sa zakonom. (3) Veleučilišta i visoke škole ne mogu osnovati druga visoka učilišta. (4) Visoka učilišta za potrebe vojnog i policijskog obrazovanja osniva Vlada Republike Hrvatske u skladu s uvjetima koje predviđa ovaj Zakon. (5) Posebnim sporazumom sveučilišta ili veleučilišta i Vlade Republike Hrvatske ustrojava se studij u okviru određenog sveučilišta ili veleučilišta te položaj visokih učilišta osnovanih prema stavku 4. ovog članka u okviru sveučilišta. Za takav studij jamstvo i odgovornost snosi sveučilište. (6) Uredbom Vlade Republike Hrvatske uređuju se posebnosti studija iz stavka 4. ovog članka, posebice njihov ustroj, prava i obveze nastavnika i studenata s obzirom na njihove vojne ili policijske zadaće. (7) Upravni nadzor nad zakonitošću rada i općih akata visokih učilišta iz stavka 4. ovog članka obavljaju ministarstvo nadležno za unutarnje poslove, odnosno ministarstvo nadležno za obranu, u skladu s posebnim sporazumom. Javna, vjerska i privatna visoka učilišta

Članak 118. (1) Visoka učilišta mogu biti javna, vjerska i privatna. (2) Javna visoka učilišta iz stavka 1. ovog članka su ona koja osniva Republika Hrvatska. Republika Hrvatska osniva sveučilište zakonom, a veleučilište i visoku školu uredbom Vlade Republike Hrvatske. Osnivačka prava nad visokim učilištima u ime Republike Hrvatske obnaša Vlada Republike Hrvatske, u skladu s aktom o osnivanju ili drugim odgovarajućim propisom. (3) Javna visoka učilišta su i ona koja najmanje dvije trećine svojih ukupnih prihoda trajno ostvaruju iz državnog i/ili proračuna jedinica lokalne samouprave. (3) Nije dopušteno osnivanje novih sveučilišta nastalih izdvajanjem iz postojećeg sveučilišta bez dvotrećinske suglasnosti senata sveučilišta iz kojeg bi se novo sveučilište izdvojilo. (4) Privatno sveučilište, veleučilište i visoka škola osnivaju se odlukom osnivača na način propisan odredbama ovog Zakona i propisima koji se odnose na osnivanje ustanova. Naziv visokih učilišta

Članak 119. (1) Naziv sveučilište, fakultet i umjetnička akademija, odnosno riječ »akademija« uz naziv područja umjetnosti te veleučilište i visoka škola, ili drugi naziv koji sadrži neki od tih pojmova, mogu nositi samo visoka učilišta osnovana prema ovom Zakonu. Sud ili drugo nadležno državno tijelo neće odobriti upis u odgovarajući registar pravne osobe ili njene podružnice koja nosi neki od tih naziva, ili ako ti pojmovi čine dio naziva, ako ta pravna osoba nije osnovana u skladu s ovim Zakonom. (2) Umjetnička akademija u svom nazivu može umjesto riječi »umjetnička« koristiti naziv područja umjetnosti u kojemu djeluje. (3) Nazive iz stavaka 1. i 2. ovog članka mogu iznimno koristiti i pravne osobe koje nisu ustrojene

prema ovome Zakonu, ako je to moguće prema posebnom zakonu ili ako uporabu naziva odobri ministar. Dopusnica za obavljanje djelatnosti visokih učilišta i upis u Upisnik Članak 120. (1) Visoko učilište osnovano prema ovome Zakonu i propisima koji se odnose na osnivanje ustanova može započeti obavljanje djelatnosti i izvođenje određenih studija nakon upisa u Upisnik visokih učilišta i sudski registar kao ustanove pri trgovačkom sudu. (2) Visoka učilišta u okviru svoje nastavne aktivnosti obvezuju se promicati tjelovježbu i studentski šport u skladu s posebnim zakonom. (3) Obrazovni programi provedeni bez dopusnice dobivene prema odredbama ovog Zakona ne smatraju se sveučilišnim ili stručnim studijem niti se njihovim završetkom stječu akademska zvanja i stupnjevi kao ni stručna zvanja. Organizatori takvih programa ne mogu izdavati diplome ili druge isprave o studiju predviđene ovim Zakonom, ali mogu izdavati potvrde o završenom obrazovanju. Visoka vjerska učilišta i njihov studij Članak 121. (1) Visoka vjerska učilišta osnovana po općim aktima vjerskih zajednica imaju prava i obveze kao i visoka učilišta iz ovog Zakona, ako ispunjavaju uvjete iz ovog Zakona. (2) Položaj visokih vjerskih učilišta iz stavka 1. ovog članka koja djeluju kao fakulteti u sastavu nekog od javnih sveučilišta uređuje se ugovorom između sveučilišta i osnivatelja učilišta. (3) Položaj i djelovanje katoličkih bogoslovnih fakulteta u sastavu javnih sveučilišta i drugih vjerskih učilišta koje djeluju u okviru javnih sveučilišta uređuju se uz poštivanje važećih međunarodnih ugovora i ugovora između osnivatelja i sveučilišta, uz suglasnost nadležnih državnih i crkvenih vlasti. (4) Vjerske zajednice mogu osnivati visoka učilišta i ustrojavati studije koji nisu vjerski u skladu s odredbama ovoga Zakona koje se odnose na privatna visoka učilišta. B. SVEUČILIŠTE Osnovne odredbe o sveučilištu Članak 122. (1) U skladu sa svojom zadaćom iz članka 5. ovog Zakona, sveučilišta su obrazovne ustanove koje povezivanjem znanstvenog istraživanja, umjetničkog stvaralaštva, studija i nastave razvijaju znanost, struku i umjetnost, pripremaju studente za obavljanje profesionalnih djelatnosti na temelju znanstvenih spoznaja i metoda kao i umjetnosti, obrazuju znanstveni i umjetnički podmladak, sudjeluju u ostvarivanju društvenih interesa studenata te promiču međunarodnu, posebice europsku suradnju u visokom obrazovanju te znanstvenoj i umjetničkoj djelatnosti. (2) O ispunjavanju svojih zadaća doprinosom univerzalnom znanju, znanosti i visokom obrazovanju, doprinosom svekolikom hrvatskom razvitku, posebno u izgradnji hrvatske nacionalne kulture, sveučilišta obavještavaju javnost najmanje jednom godišnje javno objavljujući na svojim mrežnim stranicama godišnje izvješće o radu sveučilišta koje na prijedlog rektora raspravlja i usvaja senat. (3) Sveučilište integrira funkcije svojih sastavnica, posebno fakulteta, akademija i odjela (dalje: funkcionalna integracija) te putem svojih tijela osigurava njihovo jedinstveno i usklađeno djelovanje u skladu sa strateškim i razvojnim odlukama o akademskim pitanjima i o profiliranju znanstvenih istraživanja te jedinstveno i usklađeno djelovanje u financijskom poslovanju i pravnom prometu, investicijama, razvojnim planovima te u nastupu prema vanjskim partnerima u znanstvenim djelatnostima i visokom obrazovanju. (4) Digitalizacijom istraživačkih aktivnosti i prezentacije rezultata istraživanja, kreiranjem vlastitih mrežnih mjesta, platformi i virtualnih mreža i njihovim nacionalnim i međunarodnim

povezivanjem sveučilište aktivno sudjeluju u kreiranju Hrvatskog istraživačkog i prostora visokog obrazovanja i njihovim integriranju u europski istraživački i obrazovni prostor. (5) Sveučilište osigurava unutarnju i vanjsku mobilnost studenata i nastavnika, racionalno korištenje ljudskih potencijala i materijalnih resursa, razvoj interdisciplinarnih i multidisciplinarnih studija te nadzor i stalni rast kvalitete kao i konkurentnosti nastavnoga, znanstvenoga, umjetničkog i stručnog rada. (6) Sveučilište razvija jedinstveni informacijski i knjižnični sustav kao dio Hrvatskog istraživačkog i prostora visokog obrazovanja. Ustroj sveučilišta i njegove sastavnice Članak 123. (1) Sveučilište je javna ustanova koja osniva i provodi sveučilišne studije u najmanje tri znanstvena i/ili umjetnička područja u većem broju polja te interdisciplinarnih studija kao autonomni i integrirani proces, neposredno ili putem svojih fakulteta, umjetničkih akademija i odjela koje osniva u skladu s ovim Zakonom. Sveučilište i njegova visoka učilišta (fakulteti i umjetničke akademije) mogu u skladu s ovim Zakonom provoditi i stručne studije. (2) Sveučilište može kao sastavnice (podružnice, ustanove ili pravne osobe) imati fakultete, umjetničke akademije, odjele i institute te druge sastavnice i to: zaklade, fondacije, udruge, studentske centre, zdravstvene ustanove, knjižnice, tehnološke centre, informatičke, kulturne, sportske kao i one sastavnice (ustanove ili trgovačka društva) koji služe zadovoljavanju potreba studenata i sveučilišta. (3) Statutom sveučilišta, aktom o osnivanju te općim aktima sastavnica utvrđuje se način upravljanja koji osigurava integriranost funkcija sveučilišta i ostvarenje interesa i ciljeve radi kojih je sveučilište osnovalo sastavnicu. (4) Djelovanje pojedinih sastavnica, posebice razina njihovih ovlasti u pravnom prometu i poslovanju, utvrđuje se statutom sveučilišta i aktom o njihovu osnivanju. Aktom o osnivanju može se predvidjeti davanje suglasnosti osnivača na statut. (5) Odluke o statusnoj promjeni sastavnica u okviru sveučilišta ili izlasku pojedinih sastavnica iz sveučilišta donosi senat dvotrećinskom većinom ukupnog broja glasova. Statutom sveučilišta detaljnije se uređuje postupak provođenja statusnih promjena sastavnica. Ako statutom sveučilišta nije određeno drukčije, protiv odluke senata ne može se podnijeti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. (6) Nije dopušteno posebnim zakonom izdvajati sastavnice i/ili studije sa sveučilišta u cilju osnivanja novog sveučilišta. (7) Sveučilište radi komercijalizacije znanstvenih rezultata, otkrića ili patenata te umjetničkih ostvarenja, poticanja suradnje s gospodarstvenicima ili jačanja na znanju temeljenog gospodarstva može biti osnivač ili suosnivač trgovačkih društava. Dio dobiti takvih trgovačkih društava koji pripada sveučilištu može se koristiti isključivo za unapređenje djelatnosti sveučilišta. Nepovredivost sveučilišta Članak 124. (1) Prostor sveučilišta je nepovrediv. (2) Nadležna državna tijela na prostoru sveučilišta mogu postupati samo uz suglasnost čelnika, prema odluci nadležnog suda ili ako postoji neposredna opasnost za život i zdravlje ljudi ili za imovinu. (3) Pretragu prostora sveučilišta može iznimno odrediti samo nadležni sud ako su ispunjeni uvjeti propisani zakonom koji uređuje kazneni postupak. (4) Pretraga visokog učilišta može se poduzeti bez nazočnosti čelnika, odnosno osobe koju on ovlasti, samo ako se oni bez opravdana razloga nisu odazvali pravodobnom pozivu. Tijela sveučilišta Članak 125. (1) Sveučilište ima: - sveučilišni savjet, - senat - rektora (2)

Sveučilište može imati i druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost uređuje statutom ili drugim općim aktom. Uz to, sveučilište svojim statutom može vođenje poslovanja ili njegova dijela povjeriti određenom tijelu (poslovni ravnatelj, poslovni odbor i sl.). Sveučilišni savjet Članak 126. (1) Sveučilišni savjet je tijelo koje brine za ostvarivanje djelatnosti sveučilišta prema aktu o osnivanju i statutu. Posebice, sveučilišni savjet brine o razvoju sveučilišta i njegovoj interakciji s društvom u kojemu djeluje te raspravlja i potvrđuje strateške i razvojne odluke senata, u skladu sa statutom sveučilišta. (2) Sveučilišni savjet nadzire izvršavanje zadaća sveučilišta u skladu s člankom 5. i 122. ovog Zakona, posebno zakonitost njegova rada, racionalnu uporabu kadrovske i materijalne resursa, ostvarivanje odluka senata te obavlja druge poslove predviđene aktom o osnivanju i statutom. Sveučilišnom savjetu ne mogu se dati nadležnosti kojima bi se utjecalo na autonomiju sveučilišta. (3) Sveučilišni savjet ima do dvadeset članova i to: –dvije petine članova, među kojima je najmanje jedan student, koje imenuje senat, – tri petine članova koje imenuju: osnivač (do četiri), županija (do dva), grad u kojem je sjedište (do dva) i Hrvatska gospodarska komora (do dva). - ako je sjedište sveučilišta u Gradu Zagrebu, Grad Zagreb imenuje do četiri člana. (4) U sveučilišnom savjetu ne mogu biti članovi senata i čelnici sastavnica sveučilišta. Članovi sveučilišnog savjeta biraju između sebe predsjednika savjeta. Postupak kandidiranja članova sveučilišnog savjeta i njihovog razrješenja, trajanje mandata, način zamjene članova kojima je članstvo u sveučilišnom savjetu prestalo prije isteka mandata te način donošenja odluka utvrđuju se statutom sveučilišta. (5) Sveučilišni savjet sudjeluje u pokretanju studijskih programa i osnivanju novih sastavnica i nastavku njihovog rada donoseći stratešku procjenu o društvenoj relevantnosti i potrebama tržišta rada (dalje u tekstu: strateška procjena). Strateška procjena je obavezno prethodno mišljenje koje senat ili njegova sastavnica trebaju pribaviti prije pokretanja novog studijskog programa i procjeni društvenih i potreba tržišta rada za nastavak rada sastavnica i obrazovanih programa. (6) Savjet može imati obrazovno-gospodarska vijeća kao svoja stručna radna tijela koja se osnivaju u skladu s potrebama (veličinom) sveučilišta . Ona za potrebe savjeta prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) i teritorijalnim jedinicama analiziraju i identificiraju potrebe društva i sadašnje i buduće potrebe tržišta rada za obrazovnim profilima i strukama te daju stručno mišljenje Obrazovno-gospodarskog vijeća kada postoje senatska vijeća područja. (7) Obrazovno-gospodarsko vijeće donosi Stručno mišljenje uzimajući u obzir analitičku provjeru prijedloga programa u strateškom dokumentu Mreža institucija visokog obrazovanja te usporedbu s Registrom HKO. Ako savjet sveučilišta nema obrazovno-gospodarska vijeća, tada sam obavlja ove poslove. (8) Sveučilišni savjet radi na sjednicama koje se održavaju najmanje jednom u šest mjeseci. U radu sveučilišnog savjeta sudjeluje rektor bez prava glasa. Sveučilišni savjet najmanje jednom godišnje podnosi izvješće osnivaču. O podnesenom izvješću obavještava se senat sveučilišta. (9) Sveučilišni savjet ima pravo uvida u sve pojedinačne i opće akte sveučilišta, a u njegovom radu administrativnu mu potporu osigurava sveučilište. (10) Sveučilišni savjet može, natpolovičnom većinom svih članova, u slučaju uočavanja težih nepravilnosti u općim

ili pojedinačnim aktima sveučilišta, obrazloženom odlukom, naložiti nadležnim tijelima njihovo ispravljanje.

(11) Sveučilišni savjet može, dvotrećinskom većinom svih članova, u slučaju da nadležna tijela ne isprave uočene nepravilnosti u općim ili pojedinačnim aktima sazvati sjednicu senata i odrediti dnevni red s obrazloženim prijedlogom odluka. (12) Sveučilišni savjet će, ako senat ne prihvati predložene odluke, u roku od 15 dana od njihovog odbijanja na senatu, od Visokog upravnog sud Republike Hrvatske, zatražiti ocjenu zakonitosti općeg akta sveučilišta, odnosno obustaviti od primjene pojedinačni akt sveučilišta. (13) Visoki upravni sud Republike Hrvatske dužan je riješiti o zakonitosti osporenog općeg akta u roku od 30 dana od primitka zahtjeva sveučilišnog savjeta. (14) Sveučilišni senat dužan je uskladiti opći akt sa zakonom u roku od 30 dana od primitka odluke Visokog upravnog suda. (15) Ako Sveučilišni savjet obustavi od primjene pojedinačni akt sveučilišta, protiv odluke o obustavi sveučilište može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. Senat Članak 128. (1) Senat je najviše stručno tijelo koje čine dekani sastavnica kod funkcionalno integriranih sveučilišta odnosno čelnici organizacijskih jedinica kod institucionalno integriranih sveučilišta, osim kada je drugačije propisano statutom sveučilišta, kada se senat bira u skladu sa statutom Sveučilišta (2) Studentski predstavnici koje u skladu ovim Zakonom i općim aktom sveučilišta biraju sami studenti, čine 15 % ukupnog broja članova senata. Ostali zaposlenici zastupljeni su u senatu u skladu sa statutom sveučilišta. (3) Raspodjela mjesta predstavnika studenata u senatu određuje se statutom sveučilišta. Predstavnici studenata sudjeluju u radu senata u skladu sa statutom sveučilišta. (4) Rektor je član senata po položaju. Prorektori sudjeluju u radu senata bez prava glasovanja. (4) U radu senata bez prava glasovanja sudjeluju i predstavnici sindikata u djelatnosti znanosti i visokog obrazovanja. Nadležnost senata Članak 129. (1) Senat, tajnim glasovanjem, dvotrećinskom većinom članova, donosi i mijenja statut sveučilišta. Senat donosi i druge opće akte sveučilišta, natpolovičnom većinom članova, ako statutom sveučilišta nije određeno drugačije. (2) Senat, u skladu sa statutom, odlučuje o svim akademskim, stručnim, znanstvenim i umjetničkim pitanjima, uključivši odlučivanje o organizaciji znanstvene, stručne i nastavne djelatnosti, izboru nastavnika, o razvojnim i poslovnim pitanjima kao i o drugim pitanjima predviđenim ovim Zakonom, a posebice: 1. odlučuje o obrazovnoj, znanstvenoj, umjetničkoj i stručnoj djelatnosti, 2. odlučuje o akademskim pitanjima, 3. odlučuje o razvojnim i istraživačkim planovima, 4. utvrđuje studijske kapacitete i upisnu politiku, određuje upisne kvote te utvrđuje standarde studiranja i nadzire njihovo poštovanje, 5. provodi ili povjerava sastavnicama provedbu postupka stjecanja doktorata, 6. dodjeljuje počasne doktorate, 7. bira professore emerituse i znanstvenike emerituse, 8. odlučuje o uvjetima studiranja i studentskom standardu, 9. koordinira međunarodnu suradnju, 10. odlučuje o izdavačkoj djelatnosti, 11. na prijedlog izabranog rektora imenuje prorektore, 12. imenuje članove drugih tijela sveučilišta kada je to određeno statutom ili drugim općim aktom, 13. potvrđuje izbor dekana fakulteta i umjetničkih akademija i pročelnika sveučilišnih odjela, 14. imenuje čelnike drugih sastavnica sveučilišta, ako statutom sveučilišta ili aktom o osnivanju i statutom sastavnice nije drugačije

određeno, 15. bira nastavnike i suradnike, ako statutom ili na njemu utemeljenom propisu nije drugačije određeno, 16. odlučuje o osnivanju, osnovama ustroja i ukidanju sastavnica sveučilišta te usklađuje njihov rad i poslovanje, 17. odlučuje o osnivanju znanstveno-tehnoloških parkova i drugih trgovačkih društava, 18. vodi financijsku politiku i donosi proračun sveučilišta, raspravlja o financijskim izvješćima i prihvaća završni račun te odlučuje o kapitalnim ulaganjima. (3) Senat obavlja i druge poslove predviđene statutom i drugim općim aktima. (4) Odlučivanje o pojedinim pitanjima iz nadležnosti senata statutom se može povjeriti odgovarajućim sastavnicama sveučilišta. Statutom sveučilišta može se, radi osiguranja integriranosti nastavnog i znanstvenog procesa na sveučilištu, predvidjeti pravo suspenzivnog veta na pojedine odluke nadležnih tijela sastavnica koje nemaju vlastiti statut, o tim pitanjima, ali tako da se ne naruše njihove akademske slobode i akademska samouprava. Godišnje izvješće rektora o radu sveučilišta

Članak 130. (1) Senat na posebnoj sjednici raspravlja i tajnim glasovanjem, natpolovičnom većinom svih članova, usvaja godišnje izvješće o radu sveučilišta, koje podnosi rektor, najkasnije u roku od 60 dana od završetka akademske godine za koju se podnosi izvješće. (2) Ako rektor ne podnese godišnje izvješće u roku određenom ovim stavkom, Savjet sveučilišta je obvezan, u roku od 30 dana, sazvati izvanrednu sjednicu senata sa samo jednom točkom dnevnog reda: Godišnje izvješće rektora o radu sveučilišta u protekloj godini. (3) U slučaju da rektor ne podnese godišnje izvješće u propisanom roku ili da senat ne prihvati godišnje izvješće, rektoru, prorektorima i od rektora imenovanim savjetnicima i pomoćnicima prestaje mandat idućeg dana od proteka roka iz stavka 1. ovog članka ili danom odbijanja izvješća na senatu. Na istoj sjednici se najstariji član senata u znanstveno-nastavnom zvanju redoviti profesor ili redoviti profesor u trajnom zvanju, imenuje obnašateljem dužnosti rektora. (4) Ako najstariji profesor ne prihvati imenovanje za obnašatelja dužnosti rektora, senat će, na istoj sjednici redosljedom prema godinama starosti, imenovati slijedećeg obnašatelja koji prihvaća imenovanje, (5) Obnašatelj će u roku od 90 dana, u skladu sa statutom, organizirati i provesti postupak izbora novog rektora. Razriješeni rektor i prorektori ne mogu biti kandidati u ovom postupku.

Rektor **Članak 131.** (1) Rektor sveučilišta bira se iz redova redovitih profesora i redovitih profesora u trajnom zvanju zaposlenih na sveučilištu tajnim glasovanjem, većinom glasova ukupnog broja članova biračkog tijela određenog statutom sveučilišta. Mandat rektora traje šest godina i ne može se ponoviti. (2) Postupak izbora i razrješenja te razlozi za razrješenje rektora prije isteka mandata, osim onih navedenih u članku 130. ovoga Zakona, propisuju se statutom sveučilišta, (3) U svom radu rektor ima prava i obveze ravnatelja ustanove te mandat i ovlasti predviđene ovim Zakonom i drugim zakonima te statutom sveučilišta. Rektor saziva i predsjedava sjednicama senata. (4) Rektor može imati jednog ili više prorektora koje imenuje senat, tajnim glasovanjem natpolovičnom većinom svih članova, na način predviđen statutom sveučilišta. Priprema za preuzimanje dužnosti

Članak 132. (1) Izabrani rektor i njegovi prorektori, u razdoblju pripreme, prije preuzimanja dužnosti, obvezno pohađaju "Program stručne pripreme čelnika visokih učilišta i njihovih sastavnica", koji donosi senat

sveučilišta. (2) Senat će donijeti pravilnik o programu stručne pripreme čelnika visokih učilišta i njihovih sastavnica kojim će pobliže urediti način pripreme, odvijanja i opsega programa. (3) Obveza pohađanja Programa stručne pripreme odnosi se i na novoizabrane čelnike sastavnica; pročelnike sveučilišnih odjela, dekane i prodekane fakulteta, te druge čelnike koje odredi senat sveučilišta Posebne ovlasti senata i rektora

Članak 133. (1) Rektor svojom odlukom može upozoriti dekana fakulteta, umjetničke akademije i ostale čelnike sastavnica, odnosno čelnike ustrojbenih jedinica sveučilišta, koje donose vlastiti statut kako je propisano statutom sveučilišta (dalje u tekstu; sastavnica), na protuzakonitost ili protustatutarnost njihovih planiranih ili donesenih odluka, koje se moraju ispraviti u roku od 15 dana od primitka upozorenja. Upozorenje rektora mora biti obrazloženo ili čelnik nije dužan postupiti po njemu. (2) Ako nadležna tijela sastavnica iz stavka 1. ovog članka, na prijedlog njihovih čelnika, ne isprave, u propisanom roku protuzakonite ili protustatutarne opće akte i na njima temeljene pojedinačne odluke ili druge pojedinačne odluke, rektor će privremeno obustaviti od izvršenja opći akt sastavnice i/ili pojedinačne odluke, te u roku od 15 dana od dana obustave, od Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, tražiti ocjenu zakonitosti općeg akta. Visoki upravni sud Republike Hrvatske dužan je riješiti o zakonitosti obustavljenog općeg akta u roku od 30 dana od primitka zahtjeva rektora. (3) Ako Visoki upravni sud Republike Hrvatske ocijeni obustavljeni opći akt nezakonitim, prestaju važiti svi pojedinačni akti doneseni temeljem nezakonitog općeg akta. (4) Ako sastavnica pokrene upravni spor pred nadležnim upravnim sudom protiv odluke rektora o obustavi pojedinačnog akta, spor će se prekinuti do okončanja ocjene zakonitosti općeg akta temeljem kojega je donesen pojedinačni akt, ako je i taj akt osporen u postupku pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske. (4) Nadležna tijela sastavnica uskladit će svoje akte i na njima temeljene odluke s presudom Visokog upravnog suda, u roku od 15 dana od objave presude u Narodnim novinama. (5) Senat sveučilišta, na prijedlog rektora, može u statutom utvrđenim slučajevima nepoštivanja zakona, drugih propisa, statuta ili na njima utemeljenih sveučilišnih odluka dvotrećinskom većinom članova i tajnim glasovanjem, razriješiti dekana i na istoj sjednici postaviti većinom glasova kao obnašatelja dužnosti dekana najstarijeg redovitog profesora u trajnom zvanju na sastavnici, kako bi se osiguralo funkcioniranje sastavnice odnosno ustrojbene jedinice sveučilišta. Rektor je prije predlaganja suspenzije dužan provesti postupak u skladu sa stavcima 1. i 2. ovog članka. (6). Ako najstariji profesor ne prihvati imenovanje za obnašatelja dužnosti dekana, senat će, na istoj sjednici redosljedom prema godinama starosti, imenovati slijedećeg obnašatelja koji prihvaća imenovanje, (7) Prestankom mandata dekana, prestaje i mandat svim čelnicima (prodekanima i osobama koje pomažu dekanu) izabranima na prijedlog dekana te rektor na prijedlog vršitelja dužnosti dekana imenuje te osobe. (8) Obnašatelj dužnosti dekana, obvezan je organizirati i provesti izbore za novog dekana, u skladu sa statutom sveučilišta i statutom sastavnica koje donose vlastiti statut, u roku od 90 dana od dana svog imenovanja. Razriješeni dekan i prodekani ne mogu biti kandidati u ovom postupku. Pitanja od posebnog interesa za studente

Članak 134. Statutom

sveučilišta utvrđuju se pitanja od posebnog interesa za studente, za koja prilikom odlučivanja u senatu studentski predstavnici imaju pravo suspenzivnog veta. Pitanja od posebnog interesa za studente posebice su ona vezana za promjenu sustava studija, osiguranje kvalitete studija, donošenje nastavnih programa, utvrđivanja izvedbenih planova nastave, participacije studenata u troškovima studiranja te studentskog standarda. Nakon suspenzivnog veta senat ponovo raspravlja o navedenom pitanju najranije u roku od 8 dana. U ponovljenom odlučivanju nema suspenzivnog veta. Način upotrebe studentskoga suspenzivnog veta kao i potrebna većina u ponovnom odlučivanju nakon suspenzivnog veta pobliže se utvrđuju statutom sveučilišta.

C. SASTAVNICE SVEUČILIŠTA

Fakultet i umjetnička akademija

Članak 135. (1) Fakultet je visoko učilište koje kao sastavnica sveučilišta ustrojava i izvodi sveučilišne studije te razvija znanstveni i stručni rad u jednom ili više znanstvenih i stručnih polja. Fakultet može osnivati i izvoditi i stručne studije u skladu s ovim Zakonom. (2) Umjetnička akademija je visoko učilište koje kao sastavnica sveučilišta ustrojava i izvodi sveučilišne umjetničke studije te razvija vrhunsko umjetničko stvaralaštvo i znanstvenoistra-živačku djelatnost u području umjetnosti. Umjetnička akademija može ustrojavati i izvoditi i stručne umjetničke studije u skladu s ovim Zakonom. (3) Fakulteti i umjetničke akademije moraju imati statut. Statut mora biti suglasan sa statutom sveučilišta. (4) Fakulteti i umjetničke akademije u pravnom prometu sudjeluju pod svojim nazivom i pod nazivom sveučilišta. Tijela fakulteta i umjetničke akademije

Članak 136. Fakultet i umjetnička akademija imaju: – stručno vijeće (fakultetsko ili akademijsko vijeće) – dekana, te – druga tijela predviđena statutom sveučilišta, njihovim statutom ili drugim općim aktom.

Fakultetsko vijeće

Članak 137. (1) Fakultetsko vijeće fakulteta i akademijsko vijeće umjetničke akademije (dalje u tekstu fakultetsko vijeće) čine predstavnici nastavnika, suradnika, studenata i jedan predstavnik zaposlenika, u skladu sa statutom fakulteta ili umjetničke akademije. Studentski predstavnici koje u skladu s posebnim zakonom i statutom sveučilišta biraju sami studenti, čine 15 % ukupnog broja članova vijeća. (2) Raspodjela mjesta predstavnika studenata u fakultetskom ili akademijskom vijeću određuje se statutom fakulteta ili umjetničke akademije. (3) Predstavnici studenata sudjeluju u radu fakultetskog ili akademijskog vijeća u skladu sa statutom fakulteta i umjetničke akademije. (4) Fakultetsko ili akademijsko vijeće donosi plan razvoja fakulteta u skladu sa statutom sveučilišta i statutom fakulteta (5) Fakultetsko ili akademijsko vijeće u skladu sa statutom sveučilišta: 1. donosi odluke o akademskim, znanstvenim, umjetničkim i stručnim pitanjima, posebno o izboru i zapošljavanju nastavnika, 2. donosi godišnji plan zapošljavanja i napredovanja koji sadrži popis zaposlenika za čijim ostankom nakon 67. godine života postoji potreba, na prijedlog dekana, 3. bira i razrješuje dekana i prodekane, 4. donosi statut i druge opće akte, 5. obavlja druge poslove utvrđene statutom sveučilišta, statutom visokog učilišta ili drugim općim aktom. (6) Statutom fakulteta i umjetničke akademije se, u skladu s ovim Zakonom i statutom sveučilišta, utvrđuju pitanja od posebnog interesa za studente, za koja prilikom odlučivanja fakultetskog ili akademijskog vijeća studentski predstavnici imaju pravo suspenzivnog veta u

skladu s člankom 131. ovog Zakona. Godišnje izvješće dekana o radu fakulteta ili akademije Članak 138. (1) Fakultetsko vijeće raspravlja i tajnim glasovanjem, natpolovičnom većinom svih članova, usvaja godišnje izvješće o radu fakulteta, koje podnosi dekan, najkasnije u roku od 60 dana od završetka akademske godine za koju se podnosi izvješće. (2) Godišnje izvješće o radu fakulteta ili akademije dostavlja se rektoru u roku od osam dana od dana njegovog usvajanja, a u svrhu eventualne primjene stavka 3. ovog članka. (3) Ako dekan ne podnese godišnje izvješće u roku određenom stavkom 5. ovog članka senat sveučilišta je na prijedlog rektora, obvezan je u roku od 30 dana sazvati izvanrednu sjednicu fakultetskog vijeća sa samo jednom točkom dnevnog reda; Godišnje izvješće dekana o radu fakulteta odnosno sastavnice u protekloj godini. (4) U slučaju da dekan u roku ne podnese godišnje izvješće, odnosno ako fakultetsko ili akademijsko vijeće tajnim glasovanjem natpolovičnom većinom članova, ne prihvati godišnje izvješće, dekanu, prodekanima i od dekana imenovanima savjetnicima i pomoćnicima prestaje mandat idućeg dana od proteka roka iz stavka 5. ovog članka za podnošenje izvješća, odnosno danom odbijanja izvješća, Na istoj sjednici se najstariji član fakultetskog ili akademijskog vijeća u nastavno znanstvenom zvanju redoviti profesor ili redoviti profesor u trajnom zvanju imenuje obnašateljem dužnosti dekana. (5) Ako najstariji profesor ne prihvati imenovanje za obnašatelja, fakultetsko vijeće će, na istoj sjednici redosljedom prema godinama starosti, imenovati slijedećeg obnašatelja dužnosti dekana koji prihvaća imenovanje, (6) Obnašatelj će u roku od 90 dana, u skladu sa statutom fakulteta i statutom sveučilišta, organizirati i provesti postupak izbora novog dekana. Razriješeni dekan i prodekani ne mogu biti kandidati u ovom postupku. Dekan Članak 139. (1) Dekana fakulteta ili umjetničke akademije bira, uz suglasnost senata sveučilišta, i razrješava fakultetsko vijeće ili akademijsko vijeće na način i u postupku utvrđenim statutom sveučilišta odnosno općim aktom fakulteta ili umjetničke akademije. (2) Ako senat sveučilišta ne da suglasnost na izbor dekana fakultetsko vijeće dužno je u roku od 30 dana predložiti drugog kandidata. (3) Mandat dekana ne smije biti kraći od tri godine, niti duži od četiri godine i ne može se ponoviti. (4) Dekan predstavlja i zastupa fakultet ili umjetničku akademiju, i ima prava i obveze u skladu sa statutom sveučilišta i statutom fakulteta ili umjetničke akademije. Dekanu u radu pomažu prodekani te statutom utvrđena druga tijela. (5) Dekan je odgovoran za provedbu odluka fakultetskog vijeća i senata sveučilišta na fakultetu ili umjetničkoj akademiji. Sveučilišni odjel Članak 140. (1) Sveučilišni odjel se osniva kao sastavnica sveučilišta koja sudjeluje u izvedbi studijskih programa ili samostalno izvodi studijski program te razvija znanstveni, umjetnički i stručni rad u jednom znanstvenom polju ili interdisciplinarnom znanstvenom području te sudjeluje u izvedbi studija. (2) U sveučilišnom odjelu su nastavnici, znanstvenici i suradnici sveučilišta iz određenoga znanstvenog polja ili interdisciplinarnoga znanstvenog područja, odnosno iz nekog područja umjetnosti. (3) Sveučilišni odjel ima pročelnika, stručno vijeće i druga tijela čiji se sastav, način osnivanja, djelokrug rada i ovlasti utvrđuju statutom sveučilišta i općim aktima odjela. Pročelnika bira i razrješava stručno vijeće s trajanjem mandata, na način i u postupku utvrđenim statutom sveučilišta. U

odnosu na pročelnika i stručno vijeće odjela na odgovarajući će se način primijeniti odredbe članaka 137.-139. ovog Zakona. (4) Sveučilišni odjeli sudjeluju u pravnom prometu pod nazivom sveučilišta i svojim nazivom, ako je tako utvrđeno statutom sveučilišta.

Sveučilišni znanstveno-inovacijski institut Članak 141. (1) Sveučilišni i fakultetski znanstveno-inovacijski institut (dalje u tekstu: znanstveni institut sveučilišta) je pravna osoba koja se osniva radi obavljanja znanstvene djelatnosti u jednom ili više srodnih znanstvenih polja temeljnom zadaćom poticanja znanstveno-istraživačke preobrazbe i snažnijeg povezivanja procesa visokog obrazovanja s potrebama društva i gospodarstva. Sveučilišni institut može obavljati i visokostručni rad, te sudjelovati u nastavi u skladu s općim aktima sveučilišta. Djelatnost instituta ne financira se iz proračuna Ministarstva kao dijela državnog proračuna Republike Hrvatske. (2) Znanstveni instituti sveučilišta i njegovih fakulteta organiziraju i provode znanstvena istraživanja i obavljaju druge znanstveno-istraživačke zadaće financirajući ih iz sredstava europskih i međunarodnih fondova, kompetitivnih i drugih projekata Hrvatske zaklade za znanost, suradnje s hrvatskim i inozemnim društvenim i gospodarskim subjektima te iz drugih izvan proračunskih izvora. (3) Znanstveni instituti sveučilišta i njegovih fakulteta mogu biti sudjelovati u izvođenju poslijediplomskih studija sveučilišta i sastavnica s naglašenom istraživačkom funkcijom. (4) Sredstva ostvarena aktivnostima iz st. 2. i 3. ovog članka i drugim aktivnostima vlastita su sredstava sveučilišnih znanstvenih instituta te ne podliježu propisima kojima se regulira izvršavanje državnog proračuna. (5) Znanstveni institut sveučilišta ima ravnatelja, stručno vijeće i druga tijela čiji se sastav, način osnivanja, djelokrug rada i ovlasti utvrđuju statutom sveučilišta, ili statutom fakulteta i općim aktima sveučilišnog instituta. Ravnatelja imenuje senat sveučilišta ili fakultetsko vijeće trajanje mandata, način i postupak se utvrđuje statutom sveučilišta ili statutom fakulteta. (6) Unutarnji ustroj sveučilišnog instituta, njegova tijela i njihove ovlasti te ostala pitanja rada sveučilišnog instituta uređuju se statutom i/ili općim aktima sveučilišnog instituta, uz odgovarajuću primjenu odredbi ovoga Zakona koje se odnose na znanstvene institute. (7) Znanstveni instituti sveučilišta angažiraju istraživače u znanstveno-nastavnim zvanjima sa sveučilišta i sastavnica ugovorom o radu na određeno i neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu, ugovorom o radu kod drugog poslodavca iznad punog radnog vremena, ugovorom o autorskom radu, ugovorom o djelu i drugim oblicima stalnog, privremenog i povremenog rada reguliranih Zakonom. (8) Znanstveni institut sveučilišta sudjeluju u pravnom prometu pod nazivom sveučilišta i svojim nazivom, ako je tako utvrđeno statutom sveučilišta. Povezivanje prakse, znanosti, umjetnosti i visokog obrazovanja Članak 142. (1) Sveučilište te fakulteti i umjetničke akademije, uz suglasnost sveučilišta, mogu osnovati organizacije ili svoje unutarnje organizacijske cjeline u kojima se obavlja djelatnost kojom se povezuje praksa, znanost, umjetnost i visoko obrazovanje i u čijem radu mogu sudjelovati i studenti (inženjerijski biro, radionice, pravni centri, centri za socijalni rad i drugu pomoć građanima, pokušališta, proizvodni centri, turističke i slične organizacije, studiji, umjetnički sastavi, kazališta, galerije, radio i televizijske postaje, društvene i druge digitalne mreže i drugo). (2) Dobit ostvarena obavljanjem poslova prema stavku 1.

ovog članka koristi se isključivo za unapređenje rada sveučilišta, odnosno njegovih sastavnica, a u skladu s odlukom sveučilišta. (3) U slučaju kada je pojedina djelatnost uređena posebnim propisima, organizacije iz stavka 1. ovog članka osnivaju se i njihov se rad uređuje uz suglasnost ministra nadležnog za određeno područje. (4) U skladu sa statutom i svojom dopusnicom, visoka učilišta na temelju ugovora s organizacijom iz stavka 1. ovoga članka mogu izvođenje dijela nastave organizirati u toj pravnoj osobi pod vodstvom svojih nastavnika, a uz primjereno sudjelovanje stručnjaka iz te pravne osobe.

Sveučilišne bolnice i odjeli Članak 143. (1) U području biomedicine i zdravstva nastava, znanstveni i stručni rad obavlja se istodobno s pružanjem zdravstvene zaštite u zdravstvenoj ustanovi utemeljenoj u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, a s kojom je uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo visoko učilište o tome sklopilo ugovor. (2) Zdravstvena ustanova koja je sa sveučilištem ili njegovom sastavnicom sklopila ugovor iz stavka 1. ovoga članka u svojem nazivu ili u nazivu određene organizacijske jedinice koristi naziv „sveučilišni“ u skladu s pravilnikom koji donosi ministar uz prethodnu suglasnost ministra nadležan za zdravstvo. (3) Nastavnici, znanstvenici i suradnici sveučilišta ili njegove sastavnice koji rade u zdravstvenoj ustanovi iz stavka 1. ovoga članka, nastavnoj bazi toga sveučilišta ili njegove sastavnice, imenuju se na mjesta ravnatelja, zamjenika ravnatelja i druga odgovarajuća rukovodna radna mjesta u toj zdravstvenoj ustanovi ili njenim organizacijskim dijelovima u kojima se obavlja rad iz stavka 1. ovoga članka. (4) Radno vrijeme nastavnika, znanstvenika i suradnika iz stavka 1. ovoga članka uređuje se propisima o zdravstvenoj zaštiti. (5) Za rad iz stavka 1. ovoga članka kojim istodobno pružaju zdravstvenu zaštitu i sudjeluju u visokom obrazovanju nastavnici, znanstvenici i suradnici imaju pravo na plaću prema propisima koji uređuju plaće u zdravstvu i visokom obrazovanju. Centri za transfer tehnologije, inovacija i drugih oblika komercijalizacije znanstvenih istraživanja

Članak 144. (1) Visoka učilišta, u cilju komercijalizacije znanstvenih istraživanja te stručnog osposobljavanja istraživača, mogu samostalno i zajedno s partnerima iz gospodarstva i javnog sektora, privatnim poduzetnicima i društvenim institucijama osnivati centre transfera tehnologije, inovacija i drugih oblika komercijalizacije znanstvenih istraživanja (dalje u tekstu: centri). (2) Centri iz stavka 1. ovoga članka: 1. potiču gospodarske i društvene inovacije, njihovu primjenu u praksi, brinu se o zaštiti intelektualnog vlasništva, te promoviranju inovacije i patente i njihovu registraciju, 2. potiču i stručno podupiru spin-out, spin-off i start-up projekte, tvrtke i centre kompetencije koji stvaraju i primjenjuju inovacije, i kojima se povezuju praksa, znanost, umjetnost i visoko obrazovanje u svim područjima. Mogu ih činiti i inženjerski biro, robotičke i druge radionice, pravni centri i centri za socijalan rad, veterinarske i druge ambulante, sveučilišne/kliničke bolnice, pokušališta, poljoprivredna dobra i farme, proizvodni centri, turističke i organizacije integralnog destinacijskog menadžmenta, umjetnički sustavi, glazbeni orkestri i produkcija, galerije, radio, film, TV i internetske platforme i online servisi, sportsko-rekreacijski centri i sl., 3. potiču i organiziraju sudjelovanje studenata poslijediplomskih (doktorskih) studija U istraživanjima i aktivnostima subjekata I tijela iz stavka 2. ovog članka, 4. potiču uvođenje i primjena

najnovijih vrhunskih tehnologija i inovacija koje korjenito mijenjaju način kreiranja proizvoda, usluga i socijalne komunikacije u svim područjima, 5. potiču rast inovacijskog potencijala prioritarnom ulogom inter/multi/transdisciplinarnih istraživanja. (3) Centri iz stavka 1. ovoga članka djeluju kao samostalne organizacije u pravnom prometu koje osniva sveučilište ili njegova sastavnica. Ostvarena se sredstva raspođeljuju prema kriterijima i pravilnicima koje donosi upravljačko tijelo imenovano od osnivača. (4) Djelatnost centra ne financira se iz proračuna Ministarstva kao dijela državnog proračuna Republike Hrvatske. (5) Sredstva ostvarena aktivnostima centra vlastita su sredstava centra te ne podliježu odredbama Zakona o državnom proračunu odnosno Zakona o izvršenju državnog proračuna.

D. VELEUČILIŠTE I VISOKA ŠKOLA
Osnovne odredbe
Članak 145. (1) Veleučilište i visoka škola su ustanove koje ustrojavaju i izvode stručne studije te obavljaju djelatnost u skladu s člankom 116. stavkom 4. ovog Zakona i svojem statutu. (2) Veleučilište je visoka škola koja izvodi barem tri različita studija iz barem tri različita polja. Veleučilište ne može imati visoke škole kao sastavnice. (3) Statutom veleučilišta i visoke škole uređuju se pitanja unutarnjeg ustroja, upravljanja i odlučivanja. (4) Statut veleučilišta i visoke škole donosi upravno vijeće na prijedlog stručnog vijeća, a potvrđuje ga osnivač. Tijela veleučilišta i visoke škole

Članak 146. (1) Veleučilište i visoka škola imaju: – upravno vijeće, – stručno vijeće, – dekana, – i druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost uređuje statutom ili drugim općim aktom. (2) Dekana veleučilišta ili visoke škole bira i razrješava stručno vijeće s mandatom, na način i u postupku utvrđenim statutom veleučilišta ili visoke škole. Izbor dekana potvrđuje upravno vijeće. Dekan ima prava i obveze u smislu Zakona o ustanovama i za svoj rad je odgovoran stručnom vijeću i upravnom vijeću. (3) Stručno vijeće veleučilišta i visoke škole čine nastavnici, suradnici i studenti, u skladu sa statutom. Stručno vijeće, u skladu sa statutom, odlučuje o stručnim i nastavnim pitanjima. Studenti čine najmanje 15 % ukupnog broja članova stručnog vijeća. Studente – članove stručnog vijeća biraju sami studenti u skladu sa statutom veleučilišta i visoke škole. Na odlučivanje studenata u stručnom vijeću odnose se na odgovarajući način odredbe članka 134. ovog Zakona o suspenzivnog vetu na sveučilištu. (4) Upravno vijeće veleučilišta ili visoke škole ima pet članova od kojih tri imenuje osnivač a dva bira stručno vijeće veleučilišta ili visoke škole. Predsjednika upravnog vijeća biraju članovi između sebe. Dekan veleučilišta i visoke škole sudjeluje u radu upravnog vijeća bez prava glasovanja. (5) Upravno vijeće brine o ostvarivanju djelatnosti veleučilišta i visoke škole prema aktu o osnivanju i statutu, posebice brine o zakonitosti njihova rada, racionalnoj uporabi materijalnih i kadrovskih resursa, provođenju odluka stručnog vijeća, daje suglasnost na pojedine odluke dekana i stručnog vijeća u skladu sa statutom te obavlja ostale poslove predviđene statutom.

2. STUDIJI NA VISOKIM UČILIŠTIMA
A. VRSTE STUDIJA
Vrste studija:
sveučilišni i stručni studij
Članak 147. (1) Visoko obrazovanje provodi se kroz sveučilišne i stručne studije. (2) Sveučilišni studij osposobljava studente za obavljanje poslova u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito te ih osposobljava za razvoj i primjenu znanstvenih i stručnih

dostignuća. (3) Stručni studij pruža studentima primjerenu razinu znanja i vještina koje omogućavaju obavljanje stručnih zanimanja i osposobljava ih za neposredno uključivanje u radni proces. (4) Sveučilišni i stručni studiji usklađuju se s opisom razina kvalifikacija koje se stječu njihovim završetkom prema propisima koji uređuju nacionalni kvalifikacijski okvir. (5) Studiji iz stavka 1. ovog članka moraju biti u skladu s europskim sustavom stjecanja i prijenosa bodova (u daljnjem tekstu: ECTS) po kojem se jednom godinom studija u punom nastavnom opterećenju u pravilu stječe najmanje 60 ECTS bodova. (6) ECTS bodovi dodjeljuju se studijskim obvezama studenata na temelju prosječno ukupno utrošenog rada koji student mora uložiti kako bi stekao predviđene ishode učenja u sklopu te obveze, pri čemu jedan ECTS bod predstavlja u pravilu 30 sati ukupnog prosječnog studentskog rada uloženog za stjecanje ishoda učenja. Sveučilišni studij Članak 148. (1) Sveučilišno obrazovanje obuhvaća: 1. preddiplomski sveučilišni studij, 2. diplomski sveučilišni studij i 3. poslijediplomski studij. (2) Sveučilišni studiji ustrojavaju se i izvode na sveučilištu. Poslijediplomski studiji mogu se izvoditi i u sveučilišnom i fakultetskom znanstveno inovacijskom institutu i u suradnji sa znanstvenim institutima. (3) Svaka razina sveučilišnog studija završava stjecanjem određenog naziva ili stupnja. (4) Studijski programi mogu se provoditi i kao integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studiji čijim završetkom se stječe najmanje 300 ECTS bodova. Preddiplomski studij Članak 149. (1) Na preddiplomskom sveučilišnom studiju, koji u pravilu traje tri do četiri godine, stječe se od 180 do 240 ECTS bodova. Preddiplomski studij osposobljava studente za diplomski studij te im daje mogućnost zapošljavanja na odgovarajućim poslovima. (2) Završetkom preddiplomskog studija stječe se akademski naziv prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) uz naznaku struke, ako posebnim zakonom nije određeno drukčije. (3) U međunarodnom prometu i diplomu na engleskom jeziku stručni naziv po završetku preddiplomskog studija je baccalaureus, odnosno baccalaurea. (4) Završetkom preddiplomskog sveučilišnog studija koji u pravilu traje tri do četiri godine, čijim završetkom se stječe od 180 do 240 bodova u skladu s europskim sustavom prijenosa bodova (u daljnjem tekstu: ECTS bodova), osoba stječe akademski naziv sveučilišni prvostupnik (baccalaureus), odnosno sveučilišna prvostupnica (baccalaurea) uz naznaku struke (na primjer: sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnica baccalaureus/baccalaurea) arheologije, sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) ekonomije, sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) prava i slično). (5) Kratica naziva iz stavka 4. ovoga članka je univ. bacc. uz naznaku struke (na primjer: univ. bacc. arh., univ. bacc. oec., univ. bacc. iur. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (6) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, završetkom preddiplomskog sveučilišnog studija u znanstvenom području tehničkih znanosti, osoba stječe akademski naziv sveučilišni prvostupnik (baccalaureus) inženjer, odnosno sveučilišna prvostupnica (baccalaurea) inženjerka uz naznaku struke (na primjer: sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) inženjer/inženjerka geodezije i slično). (7) Kratica naziva iz stavka 6. ovoga članka je univ. bacc. ing. uz naznaku struke (na primjer:

univ. bacc. ing. geod. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. Diplomski studij Članak 150. (1) Na diplomskom sveučilišnom studiju, koji u pravilu traje jednu do dvije godine, stječe se od 60 do 120 ECTS bodova. (2) Ukupan broj bodova koji se stječu na preddiplomskom i diplomskom studiju iznosi najmanje 300 ECTS bodova. (3) Završetkom diplomskog sveučilišnog studija stječu se akademski nazivi u skladu s posebnim zakonom koji uređuje akademske nazive. (4) Završetkom preddiplomskog i diplomskoga sveučilišnog studija ili integriranoga preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija, čijim završetkom se stječe najmanje 300 ECTS bodova, osoba stječe akademski naziv magistar, odnosno magistra uz naznaku struke (na primjer: magistar/magistra arheologije, magistar/magistra ekonomije, magistar/magistra prava i slično). (5) Kratica naziva iz stavka 1. ovoga članka je mag. uz naznaku struke (na primjer: mag. arh., mag. oec., mag. iur. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (6) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, završetkom preddiplomskog i diplomskoga sveučilišnog studija ili integriranog preddiplomskog i diplomskoga sveučilišnog studija iz područja tehničkih znanosti, osoba stječe akademski naziv magistar inženjer odnosno magistra inženjerka uz naznaku struke (na primjer: magistar/magistra inženjer/inženjerka geodezije i slično). (7) Kratica naziva iz stavka 3. ovoga članka je mag. ing. uz naznaku struke (na primjer: mag. ing. geod. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (8) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, završetkom diplomskog sveučilišnog studija medicine, stomatologije ili veterine osoba stječe akademski naziv doktor, odnosno doktorica uz naznaku struke (na primjer: doktor/doktorica medicine i slično). (9) Kratica naziva iz stavka 8. ovoga članka je dr. uz naznaku struke (na primjer: dr. med. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. Poslijediplomski studij Članak 151. (1) Poslijediplomski studiji su poslijediplomski doktorski i poslijediplomski specijalistički studij. (2) Poslijediplomski doktorski studij i poslijediplomski specijalistički studij može se upisati nakon završetka diplomskog sveučilišnog studija. (3) Poslijediplomski doktorski studij traje najmanje tri godine. Ispunjenjem svih propisanih uvjeta i javnom obranom doktorske disertacije u znanstvenim područjima se stječe akademski stupanj doktora znanosti (dr. sc.). Ispunjenjem svih propisanih uvjeta u umjetničkom području se stječe akademski stupanj doktora umjetnosti (dr. art.). (4) Iznimno, osobe koje su ostvarile znanstvena dostignuća koja svojim značenjem odgovaraju uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, na temelju odluke nadležnog vijeća utvrđenog statutom sveučilišta o ispunjavanju propisanih uvjeta te izrade i javne obrane doktorske disertacije, a uz suglasnost senata sveučilišta, mogu steći doktorat znanosti. (5) Iznimno, osobe koje su ostvarile umjetnička dostignuća koja svojim značenjem odgovaraju uvjetima za izbor u umjetničko-nastavna zvanja, na temelju odluke nadležnog vijeća utvrđenog statutom sveučilišta, o ispunjavanju propisanih uvjeta te izrade i javne obrane doktorske disertacije, a uz suglasnost senata sveučilišta, mogu steći doktorat umjetnosti. (6) Iznimno, osobe izabrane u umjetničko-nastavna zvanja i na umjetničko-nastavna radna mjesta, mogu temeljem umjetničkih radova, na temelju odluke nadležnog vijeća, utvrđenog statutom sveučilišta, o ispunjavanju propisanih uvjeta koje donosi senat sveučilišta, steći doktorat umjetnosti. (7) Kratica

doktorskog akademskog stupnja stavlja se ispred imena i prezimena osobe. (8) Sveučilište može organizirati poslijediplomski specijalistički studij u trajanju od jedne do dvije godine, odnosno s radnim opterećenjem studenata od 60 do 120 ECTS bodova, kojim se stječe akademski naziv specijalist određenog područja (spec.), u skladu s posebnim zakonom. Naziv specijalist, odnosno njegova kratica dodaju se akademskom nazivu iz članka 149. stavka 3. ovoga Zakona. (9) Posebnim propisom utvrdit će se akademski naziv koji se stječe završetkom poslijediplomskog specijalističkog studija, u slučaju kada je za određeno stručno područje posebnim zakonom propisano specijalističko usavršavanje. (10) Sveučilište općim aktom može odrediti stjecanje ECTS bodova na doktorskom studiju. Akademski nazivi u poslijediplomskom studiju

Članak 152. (1) Završetkom poslijediplomskog specijalističkog studija osoba stječe akademski naziv sveučilišni specijalist, odnosno sveučilišna specijalistica uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: sveučilišni/a specijalist/specijalistica ekonomije, sveučilišni/a specijalist/specijalistica socijalne politike, sveučilišni/a specijalist/specijalistica financijske analize i slično), koji se može koristiti uz akademski naziv iz članka 150. ovoga Zakona. (2) Kratica naziva iz stavka 1. ovoga članka je univ. spec. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: univ. spec. oec., univ. spec. soc. polit., univ. spec. fin. anal. i slično), može se koristiti uz kraticu akademskog naziva iz članka 151. ovoga Zakona (na primjer: mag. oec. univ. spec. oec., mag. oec. univ. spec. soc. polit.) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, završetkom poslijediplomskoga specijalističkog studija u medicini, stomatologiji i veterini, osoba stječe naziv sveučilišni magistar odnosno sveučilišna magistra uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa koji se može koristiti uz akademski naziv iz članka 150. ovoga Zakona. (4) Kratica naziva iz stavka 3. ovoga članka je univ. mag. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa, može se koristiti uz kraticu akademskog naziva iz članka 150. ovoga Zakona (na primjer: dr. med. univ. mag. epidem.) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. Stručni studiji

Članak 153. (1) Stručno obrazovanje obuhvaća: kratki stručni studij, preddiplomski stručni studij, specijalistički diplomski stručni studij. (2) Stručni studiji provode se na visokoj školi ili veleučilištu. Stručni studiji mogu se provoditi i na sveučilištu. (3) Svaka razina stručnog studija završava stjecanjem određenog stručnog naziva. (4) Kratki stručni studiji traju od dvije do dvije i pol godine i njihovim se završetkom stječe od 120 do 150 ECTS bodova. Završetkom kratkoga stručnog studija stječe se stručni naziv stručni pristupnik/pristupnica uz naznaku struke, u skladu s posebnim zakonom. (5) Preddiplomski stručni studij traje tri godine može trajati do četiri godine, u slučaju kada je to u skladu s međunarodno prihvaćenim standardima. Završetkom preddiplomskog stručnog studija stječe se od 180 do 240 ECTS bodova te stručni naziv stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) uz naznaku struke, u skladu s posebnim zakonom. (6) Kratica stručnog naziva stavlja se iza imena i prezimena osobe. (7) Specijalistički diplomski stručni studij traje jednu ili dvije godine i njegovim se završetkom stječe od 60 do 120 ECTS bodova. Završetkom specijalističkog diplomskog

stručnog studija stječe se stručni naziv stručni/a specijalist/ica određene struke, u skladu s posebnim zakonom. (8) Ukupan broj bodova koji se stječu na preddiplomskom i specijalističkom diplomskom stručnom studiju iznosi najmanje 300 ECTS bodova. (9) U slučaju kada je za određeno stručno područje posebnim zakonom propisano usavršavanje na razini specijalističkog diplomskog stručnog studija, odgovarajući stručni naziv utvrdit će se provedbenim propisom koji se donosi temeljem posebnog zakona. Akademski nazivi u stručnom studiju Članak 154. (1) Završetkom stručnog studija u trajanju kraćem od tri godine, čijim završetkom se stječe manje od 180 ECTS bodova, osoba stječe stručni naziv stručni pristupnik odnosno stručna pristupnica uz naznaku struke (na primjer: stručni/a pristupnik/pristupnica ekonomije, stručni/a pristupnik/pristupnica medicinske radiologije, stručni/a pristupnik/pristupnica politologije i slično). (2) Kratica naziva iz stavka 1. ovoga članka je pristup. uz naznaku struke (na primjer: pristup. oec., pristup. med. rad., pristup. polit. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (3) Završetkom stručnog studija u trajanju od najmanje tri godine, čijim završetkom se stječe najmanje 180 ili više ECTS bodova, osoba stječe stručni naziv stručni prvostupnik (baccalaureus) odnosno stručna prvostupnica (baccalaurea) uz naznaku struke (na primjer: stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) ekonomije, stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) medicinske radiologije, stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) politologije i slično). (4) Kratica naziva iz stavka 3. ovoga članka je bacc. uz naznaku struke (na primjer: bacc. oec., bacc. med. rad., bacc. polit. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (5) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, završetkom stručnog studija u znanstvenom području tehničkih znanosti, osoba stječe stručni naziv stručni prvostupnik (baccalaureus) inženjer, odnosno stručna prvostupnica (baccalaurea) inženjerka uz naznaku struke (na primjer: stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) inženjer/inženjerka geodezije i slično). (6) Kratica naziva iz stavka 5. ovoga članka je bacc. ing. uz naznaku struke (na primjer: bacc. ing. geod. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (7) Završetkom specijalističkoga diplomskog stručnog studija koji traje jednu do dvije godine, čijim završetkom se stječe u pravilu 60 do 120 ECTS bodova, osoba stječe stručni naziv stručni specijalist, odnosno stručna specijalistica uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: stručni/a specijalist/specijalistica politehnike i slično), koji se može koristiti uz naziv stečen na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju. (8) Kratica naziva iz stavka 7. ovoga članka je struč. spec. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: struč. spec. politeh. i slično), može se koristiti uz kraticu naziva stečenog na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (9) Iznimno od stavka 8. ovoga članka, završetkom specijalističkoga diplomskog stručnog studija iz područja tehničkih znanosti osoba stječe stručni naziv stručni specijalist inženjer, odnosno stručna specijalistica inženjerka uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: stručni/a specijalist/specijalistica

inženjer/inženjerka geodezije i slično), koji se može koristiti uz naziv stečen na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju. (10) Kratica naziva iz stavka 9. ovoga članka je struč. spec. ing. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: struč. spec. ing. geod. i slično), može se koristiti uz kraticu naziva stečenog na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (11) Iznimno od stavka 7. ovoga članka, završetkom specijalističkoga diplomskoga stručnog studija u medicini, stomatologiji i veterini, osoba stječe stručni naziv diplomirani, odnosno diplomirana uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: diplomirana medicinska sestra, diplomirani medicinski tehničar i slično), koji se može koristiti uz naziv stečen na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju. (12) Kratica naziva iz stavka 11. ovoga članka je dipl. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: dipl. ms., dipl. mt. i slično), može se koristiti uz kraticu naziva stečenog na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju i stavlja se iza imena i prezimena osobe. Prijenos ECTS bodova Članak 155. (1) Prijenos ECTS bodova može se provesti između različitih studija. (2) Kriteriji i uvjeti prijena ECTS bodova iz stavka 1. ovog članka propisuju se općim aktom visokog učilišta, odnosno ugovorom između visokih učilišta. Međunarodna suradnja, mobilnost i kompetitivnost Promicanje međunarodne suradnje Članak 156. Visoka učilišta promiču međunarodnu posebice europsku suradnju putem prekogranične suradnje, zajedničkih i združenih studija, mobilnosti studenata i nastavnika, izvođenjem nastave na hrvatskom i svjetskim jezicima. Članak 157. Prekogranično visoko obrazovanje podrazumijeva različite oblike suradnje visokih učilišta u izradi, odobravanju i izvedbi združenih studija i obrazovnih programa za stjecanje djelomične kvalifikacije, izvođenje studija koji su akreditirani u inozemstvu, na teritoriju Republike Hrvatske i izvođenje studija, koji su akreditirani u Republici Hrvatskoj u inozemstvu. Centri za međunarodnu suradnju i mobilnost Centri za međunarodnu suradnju i mobilnost Članak 158. (1) Visoka učilišta mogu osnivati centre za međunarodnu suradnju i mobilnost u svrhu internacionalizacije hrvatskog sustava znanosti i visokog obrazovanja i unaprjeđenja njegove međunarodne konkurentnosti. Centri posebno: 1. potiču više-jezično izvođenje obrazovnih programa na hrvatskom i svjetskim jezicima. 2. potiču i organiziraju osobito inozemno osposobljavanje hrvatskih nastavnika za izvođenje programa na drugim jezicima kao oblika odlazne mobilnosti. 3. organiziraju i realiziraju osobito dolaznu mobilnost inozemnih nastavnika za izvođenje nastave na drugim jezicima. 4. organiziraju i vode sustav odlazne i dolazne mobilnosti studenata u okviru programa i fondova EU. 5. brinu se za međunarodnu promociju studija na drugim jezicima unutar EU i posebno na svjetskom tržištu visokog obrazovanja, 6. organiziraju i promoviraju sustav stipendiranja za inozemne studente izvan EU, 7. predlažu aktivnosti i mjere za napredovanje hrvatskih sveučilišta i fakulteta na svjetskim rang-listama sveučilišta i povećanje broja inozemnih studenata na hrvatskim visokim učilištima. (2) Centri za međunarodnu suradnju i mobilnost djeluju kao samostalne organizacije u pravnom prometu koje osniva sveučilište ili njegova

sastavnica. Ostvarena se sredstva raspodjeljuju prema kriterijima i pravilnicima koje donosi upravljačko tijelo imenovano od osnivača. Cjeloživotno učenje Članak 159. (1) Visoka učilišta mogu izvoditi različite obrazovne programe koji se ne smatraju studijem u smislu ovog Zakona, te se temelje na načelima cjeloživotnog učenja. (2) Visoka učilišta mogu u sklopu cjeloživotnog obrazovanja izvoditi cjelovite preddiplomske/diplomske studije s djelomičnim opterećenjem (izvanredni studiji), troškove kojih snose sami studenti i/ili poslodavci. (3) Visoka učilišta općim aktom uređuju načine i oblike provođenja aktivnosti koje se temelje na načelima cjeloživotnog učenja, uključujući načine i postupke utvrđivanja razlikovnih obveza studenata za potrebe promjene studijskog programa i/ili upisa na studij, dovršetka ranije započetog studija i priznavanja kompetencija stečenih izvan studijskog programa, a koje su uvjet za sudjelovanje na studiju. (4) Visoka učilišta općim aktom uređuju status studenata sa razlikovnim obvezama, polaznika obrazovnih programa koji se ne smatraju studijem i sudionika u aktivnostima kojima se promoviraju načela cjeloživotnog učenja. (5) Svi programi i postupci iz ovog članka sastavni su dio unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete te na odgovarajući način podliježu postupcima vanjskog osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. (6) Izvođenje programa iz stavka 1. ovog članka oslobođeno je poreza na dodanu vrijednost. Sveučilišni centri za cjeloživotno obrazovanje Članak 160. (1) Sveučilište i njegove sastavnice mogu osnivati sveučilišne centre za cjeloživotno obrazovanje i stručnu praksu studenata (dalje u tekstu: centri). Njihova je zadaća programiranje i organizacija različitih oblika obrazovanja i dodatnog/novog osposobljavanja stručnjaka kojima se prati i usavršava razvoj pojedinih struka u skladu s razvojem znanosti i tehnološkim napretkom. (2) Centar organizira seminare, kolokvije, radionice, tečajeve, tribine, konferencije i druge oblike osposobljavanja i dopunskog obrazovanja. (3) Posebnu djelatnost centra predstavlja odabir mentora i organizacija obvezne stručne prakse studenata nakon prve, na svakoj godini studija. Sredstva za mentorsku praksu osigurava državni proračun. (4) Centri za cjeloživotno obrazovanje i stručnu praksu studenata djeluju kao samostalne organizacije u pravnom prometu koje osniva sveučilište ili njegova sastavnica. Ostvarena se sredstva raspodjeljuju prema kriterijima i pravilnicima koje donosi upravljačko tijelo imenovano od osnivača. B. UPIS NA STUDIJ, NJEGOVO USTROJSTVO I IZVEDBA Uvjeti za upis Članak 161. (1) Upis studija obavlja se na temelju javnog natječaja koji objavljuje sveučilište, veleučilište ili visoka škola koji provode studij najmanje šest mjeseci prije početka nastave. Natječaj za upis mora sadržavati: uvjete za upis, broj mjesta za upis, postupak, podatke o ispravama koje se podnose i rokove za prijavu na natječaj i upis. (2) Sveučilište, veleučilište ili visoka škola utvrđuju postupak odabira pristupnika za upis na način koji jamči ravnopravnost svih pristupnika bez obzira na rasu, boju kože, spol, jezik, vjeru, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, imovinu, rođenje, društveni položaj, invalidnost, seksualnu orijentaciju i dob. Sveučilište, veleučilište ili visoka škola utvrđuju kriterije (uspjeh u prethodnom školovanju, vrsta završenog školovanja, uspjeh na klasifikacijskom ili drugom ispitu, posebna znanja, vještine ili sposobnosti i sl.) na temelju kojih se obavlja klasifikacija i odabir

kandidata za upis. (3) Sveučilište, veleučilište i visoka škola utvrđuju koji su srednjoškolski programi odgovarajući preduvjet za upis pojedinoga studija. (4) Diplomski sveučilišni studij može upisati osoba koja je završila odgovarajući preddiplomski sveučilišni studij, a specijalistički diplomski stručni studij može upisati osoba koja je završila odgovarajući preddiplomski stručni studij. Visoka učilišta propisuju uvjete upisa. (5) Poslijediplomski studij može upisati osoba koja je završila diplomski sveučilišni studij. Sveučilište može propisati i druge uvjete za upis poslijediplomskog studija. (6) Iznimno, pod uvjetima koje propiše visoko učilište, studij se može upisati i bez prethodno završenoga odgovarajućeg školovanja, ako je riječ o iznimno nadarenim osobama za koje se može očekivati da će i bez završenoga prethodnog školovanja uspješno svladati studiju ako je sveučilište, veleučilište i visoka škola općim aktom definiralo kriterije za takve procjene. (7) Strani državljani upisuju se na studij pod jednakim uvjetima kao hrvatski državljani. Od državljana država koje nisu članice Europskog gospodarskog prostora se, u skladu s odlukom nadležnoga državnog tijela ili visokog učilišta, može tražiti plaćanje dijela ili pune cijene studija. Stranim državljanima se upis može ograničiti ili uskratiti ako je riječ o studiju koji se odnosi na vojno ili policijsko obrazovanje ili drugi studij od interesa za nacionalnu sigurnost. Studijski program

Članak 162. (1) Studiji se ustrojavaju prema studijskom programu koji donosi visoko učilište. Studijske programe koji se izvode na sveučilištu donosi senat sveučilišta. (2) Kod utvrđivanja studijskog programa visoko učilište treba osobito brinuti da studij bude: usklađen s opisom skupova ishoda učenja, standardima zanimanja, programima za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja, programima za stjecanje kvalifikacija standarda i razinom kvalifikacije koja se stječe završetkom studijskog programa prema propisima koji uređuju hrvatski kvalifikacijski okvir u skladu s ovim Zakonom, usklađen sa strateškim dokumentom mreže visokih učilišta, na razini najnovijih znanstvenih spoznaja i na njima temeljenih vještina, usklađen s nacionalnim prioritetima i potrebama profesionalnog sektora, usporediv s programima u zemljama Europske unije. (3) Studijski program donosi se u skladu sa statutom i drugim općim aktom sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole te sadrži: 1. stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija, 2. akademske uvjete upisa na studij na početku studija, uvjete upisa studenta u sljedeći semestar ili trimestar, odnosno sljedeću godinu studija, kao i preduvjete upisa studijskih obveza, 3. predviđene ishode učenja koji se stječu ispunjavanjem pojedinačnih studijskih obveza, modula studija i ukupnog studijskog programa, kao i predviđen broj sati za svaku studijsku obvezu koji osigurava stjecanje predviđenih ishoda učenja, 4. za svaku studijsku obvezu dodijeljen odgovarajući broj ECTS bodova temeljen na prosječno ukupno utrošenom radu koji student mora uložiti kako bi stekao predviđene ishode učenja u sklopu te obveze, 5. oblik provođenja nastave i način provjere stečenih ishoda učenja za svaku studijsku obvezu, 6. popis drugih studijskih programa iz kojih se mogu steći ECTS bodovi, 7. način završetka studija, 8. odredbe o tome mogu li i pod kojim uvjetima studenti koji su prekinuli studij ili su izgubili pravo studiranja nastaviti studij. (4) ECTS bodovi ne trebaju biti navedeni na doktorskom studiju na kojem nije predviđeno njihovo stjecanje. Izvedbeni plan Članak

163. (1) Studiji se izvode prema izvedbenom planu nastave koji donosi visoko učilište. Izvedbeni plan se objavljuje prije početka nastave u odnosnoj akademskoj godini i dostupan je javnosti. Izvedbeni plan nastave obvezno se objavljuje na službenim Internet stranicama visokog učilišta, uključujući sažetke predavanja i drugih oblika nastave kao i tekst samih predavanja te drugih oblika nastave u iznimnim slučajevima nedostupnosti odgovarajuće literature. Izvedbenim planom nastave utvrđuju se: 1. nastavnici i suradnici koji će izvoditi nastavu prema studijskom programu, 2. mjesta izvođenja nastave, 3. početak i završetak te satnica izvođenja nastave, 4. oblici nastave (predavanja, seminari, vježbe, konzultacije, provjere znanja, individualna, grupna i mentorska umjetnička nastava, umjetnička nastavna produkcija i sl.), 5. način polaganja ispita, 6. ispitni rokovi, 7. popis literature za studij i polaganje ispita, 8. mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku te 9. ostale činjenice važne za uredno izvođenje nastave. (2) Ako se na studijski program upisuju studenti s djelomičnim opterećenjem, u izvedbenom planu nastave definira se ustroj i način izvođenja nastave za njih. (3) Donošenje izvedbenog plana nastave uvjet je za početak izvođenja nastave u toj akademskoj godini. (4) Studij se može organizirati kroz sustav učenja na daljinu, uz suglasnost senata odnosno Vijeća veleučilišta i visokih škola.

Akademski godina Članak 164. (1) Akademski godina počinje 1. listopada tekuće a završava 30. rujna sljedeće kalendarske godine. (2) Nastava se ustrojava po semestrima ili trimestrima, prema odredbama statuta sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole. (3) Nastava može početi i prije početka akademski godine iz stavka 1. ovog članka, ako je tako propisano izvedbenim planom nastave za tu akademski godinu, ali ne prije 1. rujna.

Ocjene Članak 165. (1) Uspjeh studenta na ispitu i drugim provjerama znanja izražava se sljedećim ocjenama: 5 – izvrstan, 4 – vrlo dobar, 3 – dobar, 2 – dovoljan, 1 – nedovoljan. U indeks i/ili drugu odgovarajuću ispravu i/ili evidenciju studenta unose se prolazne ocjene: 5, 4, 3 i 2. (2) Izvedbenim programom može se utvrditi da se neki oblici nastave provode bez ocjenjivanja, ili da se ocjenjuju opisno. Ostala pitanja vezana uz studij

Članak 166. (1) Statutom visokog učilišta, odnosno općim aktom o pravilima studiranja pobliže se uređuju pravila o ispitima (pisani, usmeni, praktični dio ispita, sustav preduvjeta i sl.), žalbi na ocjenu, postupku ponavljanja ispita, sadržaju, obliku i načina vođenja isprava o ispitima, o javnosti ispita, pravu uvida u ispitne rezultate te po potrebi i o drugim pitanjima. (2) Opći akti iz stavka 1. ovoga članka objavljuju se na način da budu dostupni javnosti, posebice studentima i pristupnicima za stjecanje statusa studenta. (3) Akademski ili stručni naziv ili stupanj oduzimaju se ako se utvrdi da je stečen protivno propisanim uvjetima za njegovo stjecanje, grubim kršenjem pravila studija ili na temelju doktorskog rada (disertacije) koji je plagijat ili krivotvorina. (4) Pokretanje i provođenje postupka oduzimanja akademskog ili stručnog zvanja provodi se u skladu s odredbama statuta ili drugog općeg akta visokog učilišta na kojemu je stečeno akademski ili stručni zvanje ili stupanj.

C. ZAVRŠETAK STUDIJA Uvjeti za završetak studija Članak 167. (1) Preddiplomski studij završava polaganjem svih ispita te, ovisno o studijskom programu, izradom završnog rada i/ili polaganjem završnog ispita u skladu sa studijskim programom. (2) Diplomski studij

završava polaganjem svih ispita, izradom diplomskog rada i polaganjem diplomskog ispita i/ili izradom ili izvedbom umjetničkog djela u skladu sa studijskim programom. (3) Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij završava polaganjem svih ispita, izradom diplomskog rada i polaganjem diplomskog ispita i/ili izradom ili izvedbom umjetničkog djela u skladu sa studijskim programom. (4) Doktorski studij završava polaganjem svih ispita, izradom i javnom obranom znanstvene ili umjetničke doktorske disertacije. (5) Poslijediplomski specijalistički studij završava polaganjem svih ispita, izradom završnog rada i/ili polaganjem odgovarajućeg završnog ispita u skladu sa studijskim programom. (6) Studijskim programom može se utvrditi da poslijediplomski umjetnički studij završava polaganjem svih ispita te polaganjem završnog ispita pred ispitnim povjerenstvom i/ili izradom ili izvedbom umjetničkog djela. (7) Postupak prijave, ocjene i obrane doktorske disertacije odnosno izrade i/ili izvedbe umjetničkog djela uređuje se statutom sveučilišta ili općim aktom sveučilišta. (8) Kratki stručni studij i preddiplomski stručni studij završava polaganjem svih ispita. Studijskim programom može se predvidjeti i polaganje završnog ispita i/ili izrada završnog rada. (9) Specijalistički diplomski stručni studij završava polaganjem svih ispita, izradom završnog rada i polaganjem odgovarajućeg završnog ispita u skladu sa studijskim programom. (10) Završetkom studija u skladu s odredbama ovog članka student stječe odgovarajući stručni ili akademski naziv ili stupanj te druga prava u skladu s posebnim propisima. (11) Visoka učilišta dužna su donijeti pravilnike i prije početka studija sa studentima sklopiti ugovore kojima će urediti pitanja autorskih prava nad završnim radovima i time omogućiti njihovu javnu objavu. (12) Sveučilišta i fakulteti dužni su trajno objaviti završne radove u javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te u javnoj internetskoj bazi završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. (13) Visoka učilišta dužna su donijeti pravilnike i prije početka studija sa studentima sklopiti ugovore kojima će urediti pitanja autorskih prava nad doktorskim disertacijama i time omogućiti njihovu javnu objavu. (14) Doktorske disertacije visoko učilište dužno je trajno objaviti u javnoj internetskoj bazi doktorskih disertacija Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Sveučilište je dužno osigurati da se i jedan otisnuti primjerak doktorske disertacije dostavi Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. (15) Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način. Isprave o studiju Članak 168. (1) Po završetku sveučilišnoga preddiplomskog studija studentu se izdaje diploma kojom se potvrđuje završetak studija i stjecanje određenog akademskog naziva. (2) Nakon završetka diplomskog sveučilišnoga, integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnoga studija, poslijediplomskog sveučilišnoga i poslijediplomskog specijalističkog studija studentu se izdaje diploma. Diplomom se potvrđuje da je student završio određeni studij i stekao pravo na akademski naziv ili stupanj. (3) Nakon završetka kratkog stručnog studija studentu se izdaje svjedodžba, a nakon završetka preddiplomskog stručnog studija i specijalističkog diplomskog stručnog studija studentu se izdaje diploma kojima se potvrđuje završetak studija i stjecanje određenog stručnog naziva. (4) Nakon završenog programa stručnog usavršavanja visoko učilište polazniku izdaje potvrdu koja sadrži opis

obveza polaznika, a ako se opterećenje u sklopu programa mjeri ECTS bodovima, sadrži i ECTS bodove. (5) Uz svjedodžbu, diplomu ili potvrdu studentu se bez naknade i na hrvatskome i engleskom jeziku izdaje i dopunska isprava o studiju kojom se potvrđuje koje je ispite položio i s kojom ocjenom te s drugim podacima potrebnim za razumijevanje stečene kvalifikacije. (6) Diplome, svjedodžbe i potvrde koje izdaju visoka učilišta javne su isprave. (7) Sadržaj diploma i dopunskih isprava o studiju propisuje ministar. (8) Oblik diploma i dopunskih isprava o studiju, sadržaj i oblik svjedodžbi i potvrda te informacijskih paketa za prijenos ECTS bodova propisuje sveučilište, veleučilište i visoka škola. (9) Akademski i stručni nazivi i akademski stupanj unose se u potvrdu, svjedodžbu odnosno diplomu o završenom studiju te u dopunsku ispravu o studiju. (10) Akademski i stručni nazivi i akademski stupanj i njihove kratice na hrvatskom jeziku u potvrdi, svjedodžbi, odnosno diplomi te u dopunskoj ispravi o studiju, koje se izdaju na stranom jeziku, prevode se u odgovarajuće nazive i njihove kratice koje su prihvaćene u odnosnom jeziku. (11) Stečeni akademski i stručni nazivi i akademski stupanj koriste se u skladu s potvrdom, svjedodžbom, odnosno diplomom o završenom studiju. Standardi zanimanja i standard kvalifikacije

Članak 169. (1) Standarde zanimanja, standarde kvalifikacija odnosno skupove ishoda učenja za upis u Registar Hrvatskog kvalifikacijskog okvira predlažu visoka učilišta koja su nositelji studijskih programa za zanimanja odnosno kvalifikaciju za koje se pojedini standard predlaže. (2) Uz zahtjev za upis standarda zanimanja, standarda kvalifikacije odnosno skupova ishoda učenja, pored dokumentacije predviđene zakonom, visoko učilište kao predlagatelj dostavlja i mišljenje o predloženom standardu zanimanja ili kvalifikacije drugih zainteresiranih visokih učilišta u svojstvu nositelja studijskih programa kojima se stječe zanimanje ili kvalifikacija za koji se predlaže standard. Vrednovanje prethodnoga učenja (ishodi učenja) Članak 170. (1) Visoko učilište općim aktom uređuje postupak priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja stečenih kroz formalno, neformalno obrazovanje te informalno učenje. (2) Postupkom priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja provjeravaju se ishodi učenja u svrhu određivanja profila i razine kompetencija te obujma izraženih u ECTS bodovima. (3) Općim aktom iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se postupak podnošenja zahtjeva, sadržaj zahtjeva, tijela nadležna za odlučivanje, načini provjere te druga pitanja važna za provedbu postupaka koja uključuju i postupke unutarnjeg osiguravanja kvalitete. Priznavanje inozemnih diploma i stručnih kvalifikacija Članak 171. Postupak priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija i inozemnih stručnih kvalifikacija za potrebe zapošljavanja provodi se u skladu s ovim Zakonom i Pravilnikom koji donosi ministar, te na temelju bilateralnih ili multilateralnih ugovora koji obvezuju Republiku Hrvatsku. Akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija i priznavanje razdoblja studija odnosno ECTS bodova Članak 172. (1) Akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija i priznavanje razdoblja studija, odnosno ECTS bodova, obavlja visoko učilište u Republici Hrvatskoj na kojemu osoba želi nastaviti visokoškolsko obrazovanje. Vrednovanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija provodi stručno tijelo visokog učilišta u skladu s odredbama statuta. (2) U postupku vrednovanja

inozemne visokoškolske kvalifikacije uzima se u obzir isključivo stupanj postignutih znanja, vještina i kompetencija koji je stečen kvalifikacijom, bez usporedbe nastavnih programa. (2) Zahtjev za stručno priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija podnosi se Nacionalnom ENIC/NARIC uredu pri Agenciji za znanost i visoko obrazovanje. Zahtjev za akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija podnosi se nadležnom uredu za akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija na visokom učilištu. Stručno priznavanje inozemne visokoškolske kvalifikacije Članak 173. (1) Agencija za znanost i visoko obrazovanje dužna je donijeti rješenje o priznavanju visokoškolske kvalifikacije u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva za stručno priznavanje. (2) Protiv rješenja o priznavanju inozemne visokoškolske kvalifikacije stranka nema pravo žalbe, ali se može pokrenuti upravni spor pred mjesno nadležnim upravnim sudom. Dostava rješenja o priznavanju ENIC/NARIC uredu Članak 174. Visoko učilište nadležno za priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija obavezno dostavlja Nacionalnom ENIC/NARIC uredu izvornik i kopiju rješenja s preslikom dokumentacije o provedenom postupku najkasnije u roku od mjesec dana od dana donošenja rješenja. 3. STUDENTI Stjecanje statusa studenta Članak 175. (1) Status studenta stječe se upisom na sveučilište, veleučilište ili visoku školu a dokazuje se odgovarajućom studentskom ispravom, čiji minimalni sadržaj propisuje ministar a oblik sveučilište, veleučilište ili visoka škola. (2) Pravo na upis na visoko učilište ima svaka osoba koja je ispunila uvjete iz članka 161. ovog Zakona, u okviru kapaciteta visokog učilišta. Ako broj osoba koje su ispunile uvjete iz članka 161. ovog Zakona prelazi kapacitet visokog učilišta, pravo na studij imaju one osobe koje su u postupku klasifikacije ostvarile bolje rezultate. (3) Studenti mogu biti redoviti ili s djelomičnim nastavnim opterećenjem. (4) Redoviti su oni studenti koji studiraju prema programu koji se temelji na punoj nastavnoj satnici (puno radno vrijeme). Troškovi studija (studijskog programa) mogu redovitim studentima biti dijelom ili u cijelosti financirani iz državnog proračuna, u skladu s općim aktom sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole. (5) Sveučilišta, veleučilišta i visoke škole mogu s Ministarstvom potpisati jednogodišnje ili višegodišnje ugovore o subvenciji participacije redovitih studenata u troškovima studija, u kojima se obvezno navode ciljevi subvencije, aktivnosti i rezultati za ostvarenje ciljeva, indikatori praćenja provedbe te dinamika dostave izvještaja o provedbi ugovora. (6) Studenti s djelomičnim nastavnim opterećenjem su oni koji obrazovni program pohađaju uz rad ili drugu aktivnost koja traži posebno prilagođene termine i načine izvođenja studija u skladu s izvedbenim planom nastave. Troškove takvog studija u cijelosti ili dijelom snosi sam student, u skladu s općim aktom sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole. Voditelj i mentor Članak 176. (1) Statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta utvrdit će se da se studentu odnosno grupi studenata imenuje voditelj iz redova nastavnika ili suradnika koji pomaže u studiju te prati studentov rad i postignuća. (2) Studentu poslijediplomskog studija obvezno se imenuje mentor pri čemu će se, prema mogućnostima, voditi računa o želji studenta. (3) Poblize odredbe o voditelju i mentoru studenta utvrđuju visoka učilišta općim aktom. (4) Sveučilišta i njihove sastavnice mogu svojim općim aktom urediti uvođenje mentorske

nastave u cjelinu ili dio preddiplomskog i diplomskog studijskog programa. O djelomičnom ili cjelovitom uvođenju mentorske nastave sveučilište i sastavnica potpisuju s nadležnim ministrom poseban ugovor kojim se definira način izvođenja i potrebna dodatna proračunska sredstva. Prava i obveze studenta

Članak 177. (1) Student ima pravo na: 1. kvalitetan studij i obrazovni proces kako je to predviđeno studijskim programom, 2. sudjelovanje u stručnom i znanstvenom radu, 3. konzultacije i mentorski rad, 4. slobodu mišljenja i iskazivanja stavova tijekom nastave i drugih aktivnosti na visokim učilištima, 5. završetak studija u kraćem roku, 6. slobodno korištenje knjižnica i ostalih izvora informacija, 7. upisivanje predmeta iz drugih programa, u skladu sa statutom i na njemu utemeljenim propisima sveučilišta, 8. izjašnjavanje o kvaliteti (ocjenjivanje) nastave i nastavnika, 9. sudjelovanje u odlučivanju, u skladu sa statutom visokog učilišta, 10. pritužbu za slučaj povrede nekog od njegovih prava predviđenih zakonom ili općim aktima visokog učilišta, 11. sudjelovanje u radu studentskih organizacija, 12. mirovanje obveza studenta za vrijeme služenja vojnoga roka, za vrijeme trudnoće i do godine dana starosti djeteta, za vrijeme dulje bolesti te u drugim opravdanim slučajevima prekida studija, 13. odgovarajuću psihološku i zdravstvenu pomoć u studentskim poliklinikama ili drugim odgovarajućim zdravstvenim ustanovama te 14. druga prava predviđena statutom i drugim općim aktima visokog učilišta. (2) Student ima obvezu poštovati režim studija i opće akte visokog učilišta te uredno izvršavati svoje nastavne i druge obveze na visokom učilištu. Stegovna odgovornost studenata uređuje se općim aktima visokog učilišta. (3) Redoviti studenti imaju prava iz zdravstvenog osiguranja u skladu s posebnim propisima. (4) Pravilnicima koje donosi ministar uredit će se uvjeti i način ostvarivanja prava redovitih studenata iz studentskog standarda, i to na: subvencionirano stanovanje, subvencioniranu prehranu, prijevoz studenata s invaliditetom, državne stipendije, zajmove i druge novčane potpore. (5) Visoka učilišta provode studentsku evaluaciju studija putem ankete ili na drugi primjereni način. Rezultati evaluacije služe planiranju nastavnog i znanstvenog programa na visokim učilištima. Studentske ankete pomoćno su sredstvo programiranja nastavno-pedagoškog osposobljavanja mlađih suradnika i nastavnika, poticanja i isticanja nastavne izvrsnosti i uspjeha u podučavanju i mentorskom radu. Prestanak statusa studenta

Članak 178. (1) Studentu prestaje status studenta: 1. kad završi studij, 2. kad se ispiše sa sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole, 3. kad je isključena sa studija po postupku i uz uvjete utvrđene statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta, 4. kad ne završi studij u roku utvrđenom statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta te 5. iz ostalih razloga utvrđenim statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta. (2) Studenti kojima prestane status studenta iz razloga navedenih u stavku 1. ovog članka, ne ulaze u evidenciju kojom se izračunava broj studenata po nastavniku u procesu (re)akreditacije visokih učilišta i drugim mjerilima kvalitete visokih učilišta. Studentsko predstavništvo (studentski zbor)

Članak 179. (1) Studenti sudjeluju u upravljanju visokim učilištem kroz studentski zbor kao izbornu predstavničko tijelo studenata visokog učilišta. (2) Studentski zbor visokog učilišta čine studenti visokog učilišta koje studenti izabiru na izborima između kandidata navedenih na izornoj listi. (3) Studentski izbori uređuju se općim

aktom sveučilišta. (4) Studentski zbor na visokom učilištu: 1. bira studentske predstavnike u senat i druga tijela sveučilišta te u vijeće i druga tijela drugih visokih učilišta, 2. bira studentske predstavnike u odgovarajuće organizacije, ustanove i trgovačka društva kojima je osnivač visoko učilište, 3. donosi plan i program rada studentskog zbora, 4. imenuje studentskog pravobranitelja, 5. brine o kvaliteti života studenata, a posebice o kvaliteti studijskog procesa, studentskom standardu, ostvarivanju studentskih prava i drugim pitanjima važnim za studente, 6. predlaže nadležnim tijelima visokih učilišta plan financiranja studentskih aktivnosti, 7. potiče izvannastavne aktivnosti studenata, 8. donosi opće akte studentskog zbora, 9. obavlja druge poslove od interesa za studente visokog učilišta. (5) Nadzor nad zakonitošću rada studentskog zbora obavlja čelnik visokog učilišta. (6) Hrvatski studentski zbor je koordinativno tijelo koje usklađuje rad svih studentskih zborova visokih učilišta u Republici Hrvatskoj na zajedničkim programima, raspravlja o pitanjima od zajedničkog interesa za studente te rukovodi aktivnostima u međunarodnoj suradnji. (7) Hrvatski studentski zbor donosi opće akte Hrvatskog studentskog zbora i poslovnik o svome radu. Poslovnik o radu Hrvatskog studentskog zbora stupa na snagu kada ga potvrdi većina studentskih zborova sveučilišta, veleučilišta i visokih škola. (8) Hrvatski studentski zbor ima svog predsjednika, zamjenika predsjednika i druga tijela Hrvatskog studentskog zbora, sukladno općim aktima Hrvatskog studentskog zbora. Statut studentskog zbora Članak 180. (1) Studentski zbor ima statut. Statut donosi visoko učilište, na prijedlog studentskog zbora pri čemu za njegovo donošenje treba glasovati većina ukupnog broja studentskih predstavnika u senatu sveučilišta, odnosno vijeću visokog učilišta. (2) Statutom studentskog zbora propisuje se: 1. način rada studentskog zbora, 2. tijela studentskog zbora, 3. sastav, način izbora i nadležnost pojedinog tijela studentskog zbora, 4. način imenovanja studentskog pravobranitelja, 5. način izbora predstavnika studenata u tijela visokog učilišta, 6. odgovornost tijela i članova studentskog zbora za neispunjavanje povjerenih im poslova vezanih uz rad studentskog zbora, 7. ostala pitanja važna za rad studentskog zbora. Financiranje studentskog zbora i studentskih udruga Članak 181. (1) Rad studentskog zbora financira se iz proračuna visokog učilišta na kojem studentski zbor djeluje. (2) Visoko učilište može, u skladu sa svojim mogućnostima, financirati i rad studentskih udruga koje na njemu djeluju. (3) Studentski zbor visokog učilišta dužan je raspisati javni natječaj za financiranje studentskih programa koje provode studentske udruge ili pojedini studenti. Studentski zbor koji je raspisao javni natječaj ne može na natječaj prijaviti svoj studentski program. (4) Proračunski fondovi, kriteriji za natječaje te način vrednovanja studentskih programa koje provode studentske udruge ili pojedini studenti, osim studentskih zborova, propisuju se općim aktom, kojeg predlaže studentski zbor, natpolovičnom većinom svih članova, a donosi senat sveučilišta odnosno vijeće visokog učilišta. Studentski pravobranitelj Članak 182. (1) Visoko učilište ima studentskog pravobranitelja kojeg imenuje studentski zbor na vrijeme od jedne godine, u skladu s općim aktom studentskog zbora. Mandat studentskog pravobranitelja može se jednom ponoviti. (2) Studentski pravobranitelj: prima pritužbe studenata koje se odnose na njihova prava i raspravlja o njima s

nadležnim tijelima visokog učilišta, savjetuje studente o načinu ostvarivanja njihovih prava, može sudjelovati u stegovnim postupcima protiv studenata radi zaštite njihovih prava, obavlja druge poslove utvrđene općim aktom visokog učilišta. Evidencije u visokom obrazovanju Članak 183. (1) Visoka učilišta elektronički vode evidencije i zbirke podataka te obrađuju prikupljene osobne i druge podatke za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti. Navedene evidencije visoka učilišta mogu voditi i u tiskanom obliku. (2) Visoko učilište vodi sljedeće evidencije o osobnim podacima studenata: 1. evidenciju prijavljenih za postupke upisa na studij i programe stručnog usavršavanja, koja uključuje i rezultate postupka; 2. evidenciju studenata i polaznika programa stručnog usavršavanja; 3. osobni karton studenata i polaznika programa stručnog usavršavanja; 4. evidenciju o ispitima i drugim studijskim obvezama; 5. evidenciju studenata s punim (redoviti studenti) i djelomičnim nastavnim opterećenjem koji redovito upisuju narednu studijsku godinu ili semestar ili trimestar; 6. evidenciju studenata s punim (redoviti studenti) i djelomičnim nastavnim opterećenjem (izvanredni studenti) koji nisu u redovitom roku upisali narednu studijsku godinu ili semestar ili trimestar; 7. evidenciju studenata kojima je prestao status studenta; 8. evidenciju izdanih isprava o završetku studija te stečenih akademskih i stručnih naziva i akademskih stupnjeva; 9. druge evidencije propisane zakonom, provedbenim aktima i općim aktima visokog učilišta. (3) Visoko učilište vodi sljedeće evidencije o osobnim podacima zaposlenika: 1. osobni karton zaposlenika; 2. evidenciju nastavnika, suradnika i drugih osoba koje sudjeluju u nastavi te o njihovom nastavnom opterećenju; 3. druge evidencije propisane zakonom, provedbenim aktima i općim aktima visokog učilišta. (4) Visoka učilišta i studentski centri obvezni su za potrebe subvencioniranja studentskog standarda voditi sljedeće evidencije: 1. evidenciju prijave za subvencionirano stanovanje i korisnika subvencioniranog stanovanja; 2. evidenciju korisnika i razine prava na subvencioniranu prehranu, 3. evidenciju korisnika subvencioniranih troškova studija. (5) Postupak vođenja evidencija iz stavaka 2. do 4. ovog članka sastavni je dio unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete te podliježe postupcima vanjskog osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. (6) Ministarstvo vodi sljedeće zbirke podataka o visokom obrazovanju: 1. Upisnik visokih učilišta; 2. Upisnik studijskih programa; 3. Evidenciju studenata; 4. Evidenciju studenata s punim (redoviti) i djelomičnim nastavnim opterećenjem (koji redovito upisuju narednu studijsku godinu ili semestar ili trimestar; i u redovitom roku stječu svjedodžbu o završetku preddiplomskog studija i diplomu o završetku diplomskog studija, 5. Evidenciju studenata s punim (redoviti) i djelomičnim nastavnim opterećenjem koji nisu u redovitom roku upisali narednu studijsku godinu ili semestar ili trimestar, i nisu u redovitom roku stekli svjedodžbu o završetku preddiplomskog studija i diplomu o završetku diplomskog studija, a kojima nije prestao status studenta prema članku 162. st. 3. ovog Zakona 6. Evidenciju studenata s invaliditetom; 7. Evidenciju diplomiranih studenata; 8. Evidenciju prijavljenih za upisni postupak koja uključuje i rezultate postupka; 9. Evidenciju prijavljenih i korisnike subvencioniranog stanovanja, prehrane i troškova studija; 10. Evidenciju zaposlenika visokih učilišta; 11. Evidenciju nastavnog osoblja i opterećenja u nastavi; 12. Druge evidencije i

zbirke podataka propisane zakonom i provedbenim aktima te potrebne za provedbu zakonskih ovlasti. (7) Podatke za zbirke podataka iz stavka 6. ovog članka prikupljaju i obrađuju Ministarstvo i Agencija za; 1. potrebe utvrđivanja prava studenata na studij i drugih prava na teret javnih sredstava, 2. planiranje politika i praćenja visokog obrazovanja koje utvrđuje Nacionalno vijeće i druga tijela, 3. obavještanja javnosti, planiranja i praćenja mreže visokih učilišta i studijskih programa koju predlaže i prati Nacionalno vijeće, 4. izradu analiza, statistika i provedbu istraživanja iz područja visokog obrazovanja, 5. provedbu postupaka vanjskog osiguranja kvalitete te izrade analiza i statističkih izvješća o visokom obrazovanju. (8) Ministar će, uz prethodno mišljenje Agencije, pravilnikom propisati sadržaj, način vođenja i način dostave podataka iz evidencija i zbirki podataka iz stavaka 2., 3., 4. i 6. ovog članka.

4. NASTAVNICI I SURADNICI

Znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna, suradnička i stručna zvanja

Članak 184. Znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja su docent (doc. dr. sc./dr. art., odnosno doc. art.), izvanredni profesor (izv. prof. dr. sc./dr. art., izv. prof. art.), redoviti profesor i redoviti profesor u trajnom zvanju (prof. dr. sc./dr. art., prof. art.). Kratice naziva znanstveno-nastavnih i umjetničko-nastavnih radnih mjesta pišu se ispred imena i prezimena osobe koja je izabrana na navedeno radno mjesto. Znanstveno-nastavna zvanja odgovaraju znanstvenim zvanjima kako slijedi: docent odgovara znanstvenom suradniku, izvanredni profesor odgovara višem znanstvenom suradniku, redoviti profesor odgovara znanstvenom savjetniku, redoviti profesor u trajnom zvanju odgovara znanstvenom savjetniku u trajnom zvanju. Nastavna zvanja su predavač (pred.), viši predavač (v. pred.), profesor visoke škole (prof. v. š.), profesor visoke škole u trajnom zvanju (prof. v. š. tz.), lektor, viši lektor, umjetnički suradnik, viši umjetnički suradnik i umjetnički savjetnik. Kratice naziva nastavnih zvanja na nastavnim radnim mjestima pišu se iza imena i prezimena osobe koja je izabrana na navedeno nastavno radno mjesto. Suradnička zvanja su asistent i poslijedoktorand. Stručna zvanja su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik. Zvanja na sveučilištu i odgovarajuća radna mjesta

Članak 185. Na sveučilištu ili sastavnici se provode izbori u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna i suradnička zvanja te nastavna zvanja iz članka 184. stavka 3. ovog Zakona, kao i stručna zvanja, u skladu s ovim Zakonom. (2) Na sveučilištu ili sastavnici se nastavnici biraju u zvanja iz stavka 1. ovog članka i na odgovarajuća radna mjesta putem javnog natječaja te se s izabranim pristupnikom zaključuje ugovor o radu. (3) Sveučilište ili sastavnica statutom propisuje postupak izbora za zapošljavanje odnosno napredovanja, uvjete i kriterije za odabir najboljih kandidata u skladu sa strategijom sveučilišta u području zapošljavanja i napredovanja te godišnjim planom sveučilišta ili sastavnice zapošljavanja i napredovanja nastavnika i suradnika. (4) U odgovarajuće znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko i nastavno zvanje može se izabrati osoba i bez zaključivanja ugovora o radu koja ispunjava uvjete za izbor u odnosno zvanje ako sudjeluje ili će sudjelovati u izvođenju dijela ili cijele nastave određenog predmeta (naslovno zvanje) na visokom učilištu. (5) Provedba postupka izbora u naslovna znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna zvanja, nastavna i suradnička zvanja istovjetna je provedbi

postupka izbora u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i suradnička zvanja na sveučilištu i sastavnicama i provodi se u skladu s ovim Zakonom i općim aktom Sveučilišta. (6) Visoko učilište može povjeriti izvedbu do jedne trećine nastavnog predmeta nastavnicima, znanstvenicima, umjetnicima ili stručnjacima bez obveze sklapanja ugovora o radu, a u skladu s odredbama statuta sveučilišta ili sastavnice i bez izbora u znanstveno-nastavno zvanje (gostujući profesor ili nastavnik), uz uvjet da ostatak nastavnog predmeta izvode osobe izabrane u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna ili nastavna zvanja. (7) Pod uvjetima predviđenim statutom sveučilišta uglednom inozemnom profesoru ili istaknutom stručnjaku može se bez izbora u znanstveno-nastavno zvanje odnosno umjetničko-nastavno povjeriti izvođenje nastave iz određenog predmeta najdulje u dvije uzastopne akademske godine. (8) Iznimno, za glavne umjetničke predmete, odnosno studijske programe, koji se realiziraju kroz individualnu ili grupnu umjetničku nastavu i umjetničku nastavnu produkciju, mogu se u punom nastavnom opsegu predmeta angažirati vrhunski umjetnici, najdulje u dvije uzastopne akademske godine. (9) Studenti poslijediplomskog sveučilišnog studija mogu sudjelovati u izvođenju dijela nastave: seminara i vježbi preddiplomskog stručnog ili sveučilišnog studija, ili diplomskog sveučilišnog ili specijalističkog diplomskog stručnog studija, u skladu sa studijskim programom poslijediplomskog sveučilišnog studija i općim aktom sveučilišta, veleučilišta i visoke škole. Uvjeti za izbor u znanstveno-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta Članak 186. U znanstveno-nastavno ili umjetničko-nastavno zvanje može biti izabrana osoba sa znanstvenim zvanjem stečenim u odgovarajućem polju ili koja ispunjava uvjete za stjecanje toga znanstvenog zvanja pod uvjetom propisanim u članku 187. stavku 5. ovog Zakona i uvjete u pogledu obrazovnoga, nastavnog i stručnog rada koje propisuje Rektorski zbor, ako zadovoljava i druge uvjete propisane statutom sveučilišta odnosno sastavnice. Pristupnik može biti izabran u znanstveno-nastavno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto ako ispunjava uvjete Rektorskog zbora te uvjete za izbor u odgovarajuće znanstveno zvanje kako slijedi: docenta: znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik, znanstveni savjetnik, ili znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, izvanrednog profesora: viši znanstveni suradnik, znanstveni savjetnik, ili znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, redovitog profesora: znanstveni savjetnik ili znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, redovitog profesora u trajnom zvanju - znanstveni savjetnik u trajnom zvanju. (3) Pri izboru na znanstveno-nastavno radno mjesto docenta posebno se vrednuje doktorsko ili poslijedoktorsko usavršavanje na drugoj uglednoj instituciji. Način vrednovanja utvrdit će Rektorski zbor u uvjetima iz stavka 1. ovog članka. (4) Uvjeti Rektorskog zbora iz stavka 1. ovog članka objavljuju se u »Narodnim novinama«. Način provjere ispunjavanja tih uvjeta te potreba i način provjere psihofizičkih osobina propisuje se statutom ili drugim općim aktom sveučilišta. (5) U znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto docenta može biti izabran onaj pristupnik koji je izabran u znanstveno-nastavno zvanje docenta. (6) U znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izvanrednog profesora može biti izabran onaj pristupnik koji je izabran u znanstveno-nastavno zvanje izvanrednog profesora i koji je bio najmanje pet godina u znanstveno-nastavnom

zvanju docenta ili znanstvenom radnom mjestu znanstvenog suradnika. (7) U znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto redovitog profesora može biti izabran onaj pristupnik koji je izabran u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora i koji je bio najmanje pet godina u znanstveno-nastavnom zvanju izvanrednog profesora ili znanstvenom radnom mjestu višeg znanstvenog suradnika. (8) U znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto redovitog profesora u trajnom zvanju može biti izabran onaj pristupnik koji je izabran u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u trajnom zvanju i koji je bio najmanje pet godina u znanstveno-nastavnom zvanju redovitog profesora ili znanstvenom radnom mjestu znanstvenog savjetnika. (9) Ako je izbor redovitog profesora ili redovitog profesora u trajnom zvanju proveden na sastavnici sveučilišta, izbor potvrđuje senat sveučilišta.

Minimalni uvjeti za napredovanje u više znanstveno-nastavno zvanje od docenta Članak 187. (1) Minimalni uvjet za napredovanje u više znanstveno-nastavno zvanje od docenta jest autorstvo ili suautorstvo najmanje dva međunarodna recenzirana znanstvena rada ili jednog međunarodnog patenta ili vođenje kompetitivnog projekta u posljednjih pet godina. (2) Za znanstvenike iz društvenih i humanističkih znanstvenih područja ovi uvjeti mogu se zamijeniti objavljivanjem jedne autorske ili uredničke znanstvene knjige u međunarodnim bazama podataka s priloženim dvjema istorazinskim recenzijama koje ju kategoriziraju kao znanstveni rad. Postupak izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja te odgovarajuća radna mjesta Članak 188. (1) Postupak izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta provodi sveučilište kod institucionalno integriranih sveučilišta, a sastavnica sveučilišta kod funkcionalno integriranih sveučilišta uz odgovarajuću primjenu članaka 93. i 94. ovog Zakona, odredaba statuta sveučilišta i statuta sastavnice te općeg akta kojim su utvrđeni kriteriji za izbor najboljeg kandidata. (2) Postupci izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta provode se, osim onih temeljem članka 186. stavka 3. ovog Zakona, temeljem javnog natječaja koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, na mrežnoj stranici sveučilišta odnosno sastavnice sveučilišta te na službenom mrežnom portalu za radna mjesta Europskog istraživačkog prostora. Natječaj mora biti otvoren najmanje 30, a najviše 60 dana. Odluka o izabranom kandidatu objavljuje se na mrežnoj stranici sveučilišta ili njegovoj sastavnici u roku od 8 dana od dana njegova dovršetka Svi pristupnici obavješćuju se o rezultatima natječaja u roku od 15 dana od dana njegova dovršetka. (3) Odluku o raspisivanju javnog natječaja iz stavka 2. ovog članka donosi sveučilište kod institucionalno integriranih sveučilišta odnosno sastavnica sveučilišta kod funkcionalno integriranih sveučilišta, uz prethodnu suglasnost sveučilišta, u skladu sa statutom sveučilišta i statutom sastavnice. (4) Ako više pristupnika ispunjava uvjete natječaja, izabire se onaj pristupnik koji je među njima najbolji kandidat. Kriterije za izbor između više kandidata propisuje sveučilište odnosno sastavnica koja provodi postupak izbora svojim općim aktom. Uz uvjete za izbor na radno mjesto koji su propisani ovim Zakonom sveučilište i sastavnica sveučilišta može svojim statutom ili drugim općim aktom utvrditi i dodatne uvjete. (6) Ako u je natječajnom postupku obveznog izbora izabrana

druga osoba od zaposlenika koji se javio na natječaj za napredovanje u više zvanje, tom zaposleniku ponudit će se drugo odgovarajuće radno mjesto ili će mu se u nedostatku takvog radnog mjesta redovito otkazati ugovor o radu. (7) Ako se zaposlenik ne javi na javni natječaj za napredovanje, a ne bude reizabran u isto zvanje zbog neispunjenja propisanih uvjeta, otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Mogućnost reizbora i rokovi za pokretanje postupka Članak 189. (1) Zaposlenik izabran na znanstveno-nastavno radno mjesto ima pravo na jedan reizbor na isto znanstveno-nastavno radno mjesto, odnosno može ukupno provesti najviše deset godina u istom odnosno svakom nastavno-znanstvenom zvanju i radnom mjestu, osim u zvanju i na rednom mjestu redovitog profesora u trajnom zvanju za koje nema ponovnog izbora odnosno reizbora. (2) Postupak izbora u više znanstveno-nastavno zvanje odnosno postupak reizbora pokreće se, uz suglasnost zaposlenika, najranije šest mjeseci, a najkasnije tri mjeseca prije isteka roka od pet godina od dana izbora odnosno reizbora na postojeće znanstveno-nastavno radno mjesto. (3) Ako odluka o izboru na isto ili više zvanje i odgovarajuće radno mjesto ne bude donesena do isteka roka na koji je zaposlenik bio izabran u prethodnom izboru na sveučilištu ili sastavnici, njegov ugovor o radu traje do donošenja odluke o izboru. (4) Sredstva potrebna za povećanje plaća koje je rezultat redovitog izbora u više zvanje osigurava Ministarstvo u državnom proračunu. Prijevremeni izbor na znanstveno-nastavno radno mjesto Članak 190. (1) Ako se utvrdi da pristupnik ispunjava kriterije za izbor na više znanstveno-nastavno radno mjesto u odnosu na ono na koje se bira, natječaj za izbor iz članka 185. stavka 2. i 3. ovog Zakona može biti raspisan i ranije od rokova propisanih tim stavcima, ali ne prije nego isteknu tri godine od njegovog prethodnog izbora na radno mjesto s nižim znanstveno-nastavnim zvanjem ako su osigurana sredstva potrebna za povećanje plaće zbog prijevremenog izbora na znanstveno radno mjesto. Prijevremeni izbor na znanstveno radno mjesto redovitog profesora u trajnom zvanju nije dopušten. (2) Prije objave javnog natječaja iz stavka 1. ovog članka stručno vijeće mora na temelju mišljenja povjerenstva imenovanog u skladu s člankom 95. ovog Zakona prethodno utvrditi da pristupnik ispunjava kriterije za izbor na više znanstveno-nastavno radno mjesto od onoga u koje bi se birao te je potrebno da je pristupnik izabran u znanstveno zvanje koje je propisano za znanstveno-nastavno radno mjesto u koje bi se birao. (3). Sastav i imenovanje stručnog povjerenstva te postupak utvrđivanja ispunjenost kriterija za prijevremeni izbor na znanstveno-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta određuje sveučilište ili sastavnica svojim općim aktom. Odgovarajuća primjena uvjeta za izbor Članak 191. Odredbe članka 184. i 185. ovog Zakona na odgovarajući se način primjenjuju na nastavnike izabrane u umjetničko-nastavna zvanja i umjetničko-nastavna radna mjesta. Odredbe članka 184. i 185. ovog Zakona primjenjuju se u postupcima izbora u naslovna znanstveno-nastavna i nastavna zvanja. Mirovanje prava i obveza Članak 192. Za vrijeme bolovanja dužeg od tri mjeseca, izvršenja vojne obveze ili korištenja roditeljskog dopusta ili nekog drugog prava iz sustava roditeljskih i roditeljskih potpora, a tijekom korištenja kojih zaposlenik ne radi ili radi sa skraćenim radnim vremenom, rokovi za izbor odnosno reizbor na znanstveno-nastavna zvanja,

nastavna zvanja, suradnička zvanja, stručna zvanja i odgovarajuća radna mjesta ne teku. Rokovi za izbor odnosno reizbor ne teku i u slučajevima kad nastavnik obavlja javnu dužnost iz članka 204. stavka 5. ovog Zakona na njegov osobni zahtjev. (2) Osobama zaposlenima u suradničkim zvanjima produžuje se ugovor o radu na određeno vrijeme za onoliko vremena koliko je trajao neki od razloga iz stavka 1. ovog članka.

Pravna zaštita Članak 193. (1) Protiv odluke sveučilišta ili sastavnice sveučilišta o izboru pristupnika u znanstveno- nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto može se pokrenuti upravni spor, a protiv odluke iz članka 202. stavka 5. ovog Zakona može se pokrenuti radni spor pred nadležnim sudom. (2) U radnom sporu ne može se donijeti odluka o izboru pristupnika u znanstveno-nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto nego samo poništiti nezakonita odluka i odrediti ponovno provođenje postupka. (3) Poništavanje odluke znanstvene organizacije o izboru na znanstveno radno mjesto predstavlja osobito važnu činjenicu radi koje će se izvanredno otkazati ugovor o radu zaključen na temelju poništene odluke. Počasno zvanje Članak 194. (1) Počasno znanstveno-nastavno ili umjetničko-nastavno zvanje je professor emeritus. (2) Počasno zvanje professor emeritus dodjeljuje sveučilište bez provođenja javnog natječaja zaslužnim redovitim profesorima u mirovini koji su se svojim znanstvenim ili umjetničkim radom posebno istakli i ostvarili međunarodnu reputaciju. (3) Postupak imenovanja i prava professora emeritusa pobliže se uređuju pravilnikom sveučilišta. Suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta na sveučilištu Članak 195. Suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta na sveučilištu su stručni asistent, asistent i poslijedoktorand. Asistent i poslijedoktorand biraju se iz redova najuspješnijih studenata temeljem javnog natječaja, a osobito uzimajući u obzir: - za asistenta: prosjek ocjena, duljinu studija, ostvarene posebne uspjehe na studiju (dekanova nagrada, rektorova nagrada i sl.), objavljene znanstvene i stručne radovi; - za poslijedoktoranda: prosjek ocjena na poslijediplomskom studiju, duljinu studija, broj i kvalitetu objavljenih znanstvenih i stručnih radova, sudjelovanje na znanstvenim projektima. Izbor kandidata u suradničko zvanje i odgovarajuće radno mjesto mora biti obrazložen na način da se utvrdi zadovoljenje kriterija iz stavka 1. ovog članka. Stručni asistenti, asistenti i poslijedoktorandi pomažu u provođenju dijela nastavnog procesa, provjeri znanja, znanstvenoj, umjetničkoj i stručnoj djelatnosti visokog učilišta u skladu s njegovom općim aktom. (4) Suradnici u suradničkom zvanju i radnom mjestu asistenta i poslijedoktoranda koji nisu završili nastavničke studije odnosno dužni su u roku od dvije godine od dana zasnivanja radnog odnosa završiti program pedagoških kompetencija na sveučilištu ili sastavnici. Sveučilište kod integriranih sveučilišta, a sastavnica kod funkcionalno integriranih sveučilišta, obvezni su osigurati sredstva za troškove programa pedagoških kompetencija. (5) Osobu koja je završila najmanje specijalistički diplomski stručni studij sveučilište odnosno sastavnica može izabrati u zvanje stručnog asistenta te s njom zaključiti ugovor o radu na neodređeno vrijeme u svrhu održavanja nastave na visokom učilištu u skladu s njegovim općim aktom. (6) Osobu koja je završila diplomski sveučilišni studij, sveučilište odnosno sastavnica može izabrati u zvanje asistenta te s njom zaključiti ugovor o radu na određeno

vrijeme, u najdužem trajanju od šest godina na suradničkom radnom mjestu asistenta. Asistent je dužan upisati i redovito pohađati poslijediplomski sveučilišni studij, osim za asistente u umjetničkom području. (7) Osobu koja je završila doktorski studij sveučilište odnosno sastavnica može izabrati u zvanje poslijedoktoranda te s njom zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme, u najdužem trajanju od četiri godina na suradničkom radnom mjestu poslijedoktoranda. (8) Suradnici na sveučilištu biraju se u skladu s općim aktom visokog učilišta pod uvjetima predviđenim člankom 111. ovog Zakona. (9) Iznimno od uvjeta predviđenih člankom 111. stavkom 3. ovog Zakona, na radno mjesto poslijedoktoranda u umjetničkom području, temeljem javnog natječaja, može biti izabran pristupnik koji nije završio sveučilišni (doktorski) studij, pod uvjetom da stručno povjerenstvo, sastavljeno u skladu s člankom 98. stavkom 2. ovog Zakona, prethodno pozitivno ocijeni umjetničku izvrsnost pristupnika. Vrednovanje rada stručnih asistenata, asistenata, poslijedoktoranada i mentora Članak 196. (1) Svake godine sveučilište odnosno sastavnica ocjenjuje rad stručnog asistenta. Ocjena se temelji na pisanom izvješću mentora u kojem se vrednuje kandidatova uspješnost u nastavnom radu. (2) Svake godine sveučilište odnosno sastavnica ocjenjuje rad asistenta. Ocjena se temelji na pisanom izvješću mentora u kojem se vrednuje kandidatova uspješnost u znanstvenom ili umjetničkom te nastavnom radu, kao i uspješnost na poslijediplomskom sveučilišnom studiju. Najmanje jednom u dvije godine poslijedoktorand podnosi stručnom vijeću izvješće o svom radu temeljem kojeg se vrednuje njegova uspješnost u znanstvenom ili umjetničkom te nastavnom radu. Ako stručno vijeće sveučilišta odnosno sastavnice drugi puta negativno ocijeni rad stručnog asistenta, asistenta ili poslijedoktoranda, otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Sadržaj, kriterije te postupak usvajanja izvješća iz stavaka 1. i 2. ovog članka propisuje visoko učilište općim aktom. Najmanje jednom u dvije godine sveučilište odnosno sastavnica ocjenjuje rad mentora na temelju njegovog izvješća o radu te izvješća i ocjene stručnog asistenta ili asistenta o mentoru. Mentor koji je dva puta ocijenjen negativno ne može više biti imenovan za mentora. Kriteriji ocjene i imenovanja mentora utvrđuju se općim aktom sveučilišta odnosno sastavnice. Nastavna i stručna zvanja na sveučilištu, veleučilištu i visokoj školi te odgovarajuća radna mjesta Članak 197. (1) Na veleučilištu i visokoj školi nastavnici se biraju u nastavna zvanja i na radna mjesta koja odgovaraju tim zvanjima. Iznimno, u slučajevima iz stavka 2. ovog članka, osobe se biraju u nastavna zvanja i na sveučilištu. Na veleučilištu i visokoj školi nema radnih mjesta koja odgovaraju znanstveno-nastavnim zvanjima, ali nastavu u svom zvanju mogu izvoditi nastavnici izabrani u znanstveno nastavna ili naslovna zvanja na sveučilištu. (2) Na sveučilištu, fakultetu i umjetničkoj akademiji izbor u nastavna zvanja obavlja se prema njihovom statutu u slučaju ako izvode stručni studij za potrebe toga studija, kao i ako je riječ o predmetu koji ne zahtijeva znanstveni pristup, ili na umjetničkoj akademiji za potrebe korepeticije i druge suradnje u obrazovnom procesu. (3) Isključivo za potrebe sveučilišnog studija jezika i književnosti nastavnici se biraju u nastavna zvanja lektora, višeg lektora i lektora savjetnika kao i za odgovarajuću glumačku glazbenu nastavu na umjetničkim

akademijama. (4) U nastavno zvanje predavača i odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor za sveučilište, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, najmanje tri godine radnog iskustva u struci, pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima, ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto, te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (5) U nastavno zvanje višeg predavača i odgovarajuće radno mjesto kod zasnivanja radnog odnosa može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski studij ili stručni i specijalistički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor za sveučilište, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, objavljene stručne radove, najmanje pet godina rada u struci, pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (6) U zvanje profesora visoke škole i na odgovarajuće radno mjesto na veleučilištu ili visokoj školi odnosno na sveučilištu može biti izabrana osoba s doktoratom, ispunjenim nužnim uvjetima koje propisuje Vijeće veleučilišta i visokih škola, odnosno Rektorski zbor, izvedenim značajnijim projektima, objavljenim radovima koji su znatno unaprijedili struku ili novim radovima nakon izbora na radno mjesto višeg predavača, najmanje osam godina radnog iskustva u struci, pozitivno ocijenjenim nastupnim predavanjem pred nastavnicima i studentima ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto te ispunjenim uvjetima propisanim od veleučilišta, visoke škole ili sveučilišta. (7) U zvanje lektora i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, objavljene stručne radove, najmanje tri godine radnog iskustva u struci, kod prvog izbora na nastavno radno mjesto, pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (8) U zvanje višeg lektora i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, objavljene stručne radove, najmanje pet godina radnog iskustva u struci, kod prvog izbora na nastavno radno mjesto pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (9) U zvanje lektora savjetnika lektora i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, objavljene stručne radove, najmanje osam godina radnog iskustva u struci, kod prvog izbora na nastavno radno mjesto pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (10) U zvanje umjetničkog suradnika i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski umjetnički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, dokazanu umjetničku djelatnost, najmanje pet godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (11) U zvanje višega umjetničkog suradnika i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski

umjetnički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, dokazanu umjetničku djelatnost, najmanje deset godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (12) U zvanje umjetničkog savjetnika i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen umjetnički diplomski sveučilišni studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuje Rektorski zbor, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, dokazanu umjetničku djelatnost, najmanje 20 godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. Lektori stranih jezika na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj i lektori hrvatskog jezika na visokim učilištima u inozemstvu

Članak 198. (1) Na temelju međunarodnih ugovora i drugih akata, na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj mogu se zaposliti lektori stranih jezika, kao i lektori hrvatskog jezika i književnosti na stranim visokim učilištima, na osnovi ugovora o radu na određeno vrijeme. (2) Uvjete za izbor i zasnivanje radnog odnosa lektora hrvatskog jezika na stranim visokim učilištima propisuje pravilnikom ministar. (3) Lektor iz stavka 2. ovog članka koji je prethodno zasnovao radni odnos na neodređeno vrijeme u sustavu obrazovanja i znanosti u Republici Hrvatskoj ima pravo povratka na poslove na kojima je prethodno radio ili na druge poslove za koje ispunjava uvjete u roku od 30 dana od dana prestanka ugovora o radu lektora hrvatskog jezika na stranom visokom učilištu. (4) Uvjete za izbor i zasnivanje radnog odnosa lektora stranih jezika na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj propisuje visoko učilište svojim statutom. Suradničko zvanje i odgovarajuće radno mjesto na veleučilištu i visokoj školi

Članak 199. (1) Suradničko zvanje na veleučilištu i visokoj školi je asistent. (2) Uvjete za izbor u suradničko zvanje asistenta i na odgovarajuće radno mjesto propisuju veleučilište i visoka škola svojim statutom. Stručna zvanja i odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima

Članak 200. U stručna zvanja i na odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima mogu se izabrati osobe radi izvođenja dijela nastave i praktične nastave ili za provođenja znanstvenih i stručnih projekata pod uvjetima i u postupku predviđenom statutom visokog učilišta. Postupak izbora u nastavna i stručna zvanja te na odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima

Članak 201. Postupak izbora u nastavna i stručna zvanja te odgovarajuća radna mjesta provodi visoko učilište u skladu sa statutom, na temelju javnog natječaja koji se objavljuje u „Narodnim novinama“ i na internetskoj stranici visokog učilišta te na službenom internetskom portalu za radna mjesta Europskoga istraživačkog prostora. Natječaj za nastavna radna mjesta mora biti otvoren najmanje 30 dana, a najviše 60 dana. Natječaj za stručna radna mjesta mora biti otvoren najmanje 8 dana, a najviše 30 dana. (2) Natječaj koji se raspisuje za izbor u više nastavno, odnosno stručno zvanje i radno mjesto, odnosno reizbor, zbog isteka roka na koji je zaposlenik izabran u prethodnom natječaju raspisuje se najkasnije tri mjeseca prije isteka roka i objavljuje se na mrežnim stranicama sveučilišta i sastavnice te mrežnim stranicama veleučilišta ili visoke škole. Posebnom odlukom stručnog vijeća visokog učilišta, i uz suglasnost zaposlenika, natječaj može biti raspisan i ranije od godine dana prije isteka roka na koji je zaposlenik izabran, ali ne prije nego što isteknu tri godine od prethodnog izbora. Natječaj za ponovni izbor u zvanje i

odgovarajuće radno mjesto profesora visoke škole (trajno zvanje) raspisuje se najranije šest mjeseci prije isteka roka od pet godina od prvog izbora. Stručno vijeće visokog učilišta najkasnije 90 dana od zaključenja natječaja izabire u nastavno ili stručno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto onog pristupnika koji u najvećoj mjeri udovoljava uvjetima natječaja i uvjetima Rektorskog zbora i uvjetima iz članka 199. ovog Zakona. Odluka o izabranom kandidatu objavljuje se na mrežnoj stranici sveučilišta ili njegovoj sastavnici odnosno veleučilištu ili visokoj školi u roku od 8 dana od dana njegova dovršetka. Svi pristupnici obavješćuju se o rezultatima natječaja u roku 15 dana od dana njegova dovršetka. Ako je u natječajnom postupku izabrana druga osoba, zaposleniku koji je do tada radio na tom radnom mjestu ponudit će se drugo radno mjesto, a ako takvog radnog mjesta nema otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Ako na natječaj iz stavka 1. ovog članka zaposlenik ne podnese prijavu ili ne bude izabran zbog neispunjavanja uvjeta za ponovni izbor, otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Ugovor o radu za znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i stručna radna mjesta Članak 202.

(1) S osobama izabranim putem javnog natječaja u znanstveno-nastavna zvanja, umjetničko-nastavna zvanja, nastavna zvanja i stručna zvanja te odgovarajuća radna mjesta sklapa se ugovor o radu na neodređeno vrijeme s obvezom provođenja izbora na više radno mjesto i mogućnošću jednog reizbora. (2) S osobama koje su u postupku napredovanja izabrane putem javnog natječaja u viša znanstveno-nastavna zvanja, umjetničko-nastavna zvanja, nastavna zvanja i stručna zvanja te odgovarajuća radna mjesta osim redovitog profesora u trajnom zvanju te profesora visokog učilišta u trajnom zvanju sklapa se dodatak ugovora o radu s obvezom provođenja izbora na više radno mjesto i mogućnošću jednog reizbora. (3) Reizbor osobe u znanstveno-nastavnim, umjetničko-nastavnim, nastavnim i stručnim zvanjima i na odgovarajućim radnim mjestima, osim redovitih profesora u trajnom zvanju i profesora visoke škole u trajnom zvanju, vrši se na način da stručno povjerenstvo visokog učilišta podnosi stručnom vijeću visokog učilišta u kojem je pristupnik zaposlen izvješće o radu zaposlenika za razdoblje od pet godina od izbora odnosno reizbora na znanstveno-nastavno radno mjesto, umjetničko-nastavno radno mjesto, nastavno radno mjesto i stručno radno mjesto u skladu s općim aktima visokog učilišta. Stručno povjerenstvo se sastoji od tri člana koji moraju biti u istom ili višem zvanju i odgovarajućem radnom mjestu s obzirom na ono za koje se traži reizbor pri čemu dva člana stručnog povjerenstva moraju biti iz znanstvenog polja u kojem se traži reizbor. Ako se stručno povjerenstvo ne može sastaviti od znanstvenika u polju u kojem se traži reizbor, onda članovi stručnog povjerenstva mogu biti iz srodnih polja odnosno odgovarajućeg područja znanosti. Barem jedan član povjerenstva ne može biti zaposlenik visokog učilišta u kojem je zaposlen pristupnik. (4) Oblik izvješća te minimalne uvjete radnih obveza o kojima se podnosi izvješće iz stavka ovog članka za znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, nastavno i stručno radno mjesto propisuje Rektorski zbor. Visoko učilište općim aktom propisuje postupak odlučivanja o prihvaćanju izvješća, a može propisati i dodatne uvjete o kojima se podnosi izvješće iz stavka 2. ovog članka. (5) Ako zaposlenik

izabran u znanstveno-nastavno zvanje, umjetničko-nastavno zvanje, nastavno zvanje i stručno zvanje te odgovarajuće radno mjesto ne bude izabran u više znanstveno-nastavno zvanje, umjetničko-nastavno zvanje, nastavno zvanje i stručno zvanje te na odgovarajuće radno mjesto istekom pet godina od reizbora na isto znanstveno-nastavno radno mjesto, umjetničko-nastavno radno mjesto, nastavno radno mjesto i stručno radno mjesto otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Zaposleniku će se otkazati ugovor o radu redovitim otkazom i ako u postupku reizbora stručno vijeće visokog učilišta ne prihvati pozitivno izvješće stručnog povjerenstva ili prihvati negativno izvješće o radu. (6) S osobom izabranom na znanstveno-nastavno, umjetničko—nastavno i stručno radno mjesto, a koja radi na projektu ograničenog trajanja, ugovor o radu može se zaključiti se na određeno vrijeme, bez obzira na ograničenja propisana Zakonom o radu, koje je jednako vremenu trajanja projekta ili dijela projekta na kojoj ta osoba radi. (7) Obveza podnošenja izvješća iz ovog članka prestaje nakon što zaposlenik bude izabran u znanstveno-nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto redovitog profesora u trajnom zvanju, i profesora visoke škole u trajnom zvanju. (8) Zaposleniku u znanstveno-nastavnom, umjetničko-nastavnom i nastavnom zvanju na visokom učilištu prestaje ugovor o radu istekom akademske godine u kojoj je navršio 67 godina života i najmanje 15 godina mirovinskog staža. (9) Ako su sredstva za plaću nastavnika iz stavka 6. ovog članka osigurana iz namjenskih sredstava za znanstvene ili stručne projekte ili iz vlastitih sredstava visokog učilišta, visoko učilište mu može produljiti radni odnos i izvan ograničenja propisanih stavkom 6. ovog članka. (10) Nastavnik iz stavka 6. ovoga članka može se zaposliti na određeno vrijeme u drugom visokom učilištu, ako se na raspisani natječaj nije javio pristupnik koji ispunjava propisani uvjete za izbor na to radno mjesto. Takav nastavnik ne može biti jedini nositelj obveznih predmeta na tom visokom učilištu. Iznimke od prestanka ugovora o radu nakon navršenih 67 godina života

Članak 203. (1) Iznimno, s nastavnikom visokog učilišta koji je zaposlen na znanstveno-nastavnom radnom mjestu redovitog profesora u trajnom zvanju odnosno profesora visoke škole u trajnom zvanju (drugi izbor) može se, na teret državnog proračuna, sklopiti ugovor o radu na određeno vrijeme i nakon nastupa uvjeta iz čl. 202. stavka 7. ovog Zakona, u maksimalnom trajanju do kraja akademske godine u kojoj navršava 70 godina života ako postoji potreba i znanstvenik zadovoljava kriterije izvrsnosti koje je propisao Nacionalno vijeće (2) Postojanje potrebe iz stavka 1. ovog članka utvrđuje čelnik visokog učilišta, na temelju mišljenja stručnog povjerenstva kojega je imenovao senat. (3) Mišljenje o udovoljenim kriterijima izvrsnosti iz stavka 1. ovog članka, utvrđuje Nacionalno vijeće temeljem prethodnog mišljenja odgovarajućeg matičnog odbora o znanstvenoj izvrsnosti i prethodnog mišljenja senata o nastavnoj izvrsnosti. (4) Protiv odluke čelnika koja je donesena protivno mišljenju stručnog vijeća iz stavka 2 ovog članka i mišljenja Nacionalnog vijeća iz stavka 3. ovog članka, moguće je pokrenuti postupak iz članka 133. stavka 2. ovog Zakona. (4) Iznimno od odredbe članka 202. stavka 7. ovog Zakona, zaposlenicima izabranim na položaj dekana i rektora produljuje se radni odnos do isteka mandata na koji su izabrani. Prava i obveze nastavnika i suradnika

Članak

204. (1) Nastavnici i suradnici dužni su uredno izvršavati nastavne i druge obveze u skladu s općim aktima visokog učilišta te ispunjavati obveze u odnosu na znanstveni, umjetnički i stručni rad koji obavljaju na visokom učilištu. Posebnu pozornost dužni su posvetiti radu sa studentima, poticanju njihova samostalnog rada i kreativnosti te uključivanju u stručni, znanstveni i umjetnički rad. (2) Ugovori nastavnika i suradnika s drugim pravnim osobama izvan ustanove zaposlenja mogu se zabraniti, ograničiti ili uvjetovati ako se radi o ugovorima koji bi negativno utjecali na rad visokog učilišta ili ako je riječ o ugovoru s organizacijom koja svojom djelatnošću konkurrira visokom učilištu s kojim nastavnik ili suradnik ima ugovor o radu. Rad protivno takvoj zabrani, ograničenju ili uvjetu razlog je za otkaz ugovora o radu. (3) Nastavnik ili znanstvenik može, uz uvjete propisane općim aktom visokog učilišta, koristiti plaćenu slobodnu studijsku godinu (sabbatical) radi znanstvenog, umjetničkog ili stručnog rada. Visoko učilište je dužno u tom razdoblju organizirati uredno izvođenje nastave te ispunjavanje drugih obveza umjesto odsutnog nastavnika. (4) Odlukom nadležnog tijela visokog učilišta nastavniku se mogu odobriti kraća (do šest mjeseci) ili dulja izbivanja (do dvije godine, a iznimno za trajanja projekta) zbog znanstvenog, umjetničkog i stručnog usavršavanja ili kojega drugoga opravdanog razloga. U vrijeme takve odsutnosti nastavniku mogu mirovati prava i obveze iz ugovora o radu ili se mogu izvršavati djelomično, u skladu s odlukom nadležnog tijela i/ili ugovora koji je sklopljen između nastavnika i visokog učilišta. Pri tome se mora osigurati uredno odvijanje nastave ili odgovarajuća zamjena za nastavnika. (5) Nastavnik ili znanstvenik tijekom obavljanja javne dužnosti na koju je imenovan ili izabran (npr. nastavnik ili znanstvenik izabran u Hrvatski sabor, dužnosnik kojeg je na dužnost imenovao Hrvatski sabor, predsjednik Republike, Vlada ili Ustavni sud, župan, gradonačelnik ili načelnik općine), i nastavnik ili znanstvenik izabran u Europski sud za ljudska prava, Europski parlament, Sud Europske unije te dužnosnik kojeg je na dužnost imenovala Europska komisija, odnosno radi čijeg je obavljanja sklopio odgovarajući ugovor, može obavljati nastavu i baviti se znanstvenim radom na visokom učilištu ili u drugoj znanstvenoj organizaciji tako da s visokim učilištem ili drugom znanstvenom organizacijom sklopi odgovarajući ugovor. Nastavnik ili znanstvenik koji obnaša javnu dužnost ima se pravo, u skladu s ugovorom sklopljenim s visokim učilištem ili drugom znanstvenom organizacijom, vratiti na radno mjesto na kojem je radio prije odlaska na javnu dužnost ili drugo odgovarajuće radno mjesto. (6) Osoba izabrana na položaj prorektora ili rektora može za vrijeme trajanja mandata pokrenuti i provesti izbor u više znanstveno zvanje, odnosno javiti se na raspisani natječaj za izbor u više znanstveno-nastavno zvanje te na odgovarajuće znanstveno-nastavno radno mjesto te nakon isteka mandata ima se pravo povratka na visoko učilište na kojem je radila prije izbora. (7) Odredbe ovog članka primjenjuju se na odgovarajući način i na znanstvenike u javnim znanstvenim organizacijama.

Stegovna odgovornost Članak 205. Na povrede radnih i drugih obveza zaposlenika u znanosti i visokom obrazovanju primjenjuje se opći propisu o radnim odnosima. VI. REKTORSKI ZBOR I VIJEĆE VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA
 Rektorski zbor
 Članak 206. (1) Rektorski čine rektori javnih sveučilišta ili

od njih ovlaštene predstavnici te jedan predstavnik rektora privatnih sveučilišta s pravom glasa i jedan predstavnik Vijeća veleučilišta i visokih škola bez prava glasa, a ovlašteno je odlučivati o određenim pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj sveučilišta u Republici Hrvatskoj (2) Postupak i način izbora predstavnika privatnih sveučilišta utvrđuju privatna sveučilišta na zajedničkom sastanku rektora privatnih sveučilišta, a postupak i način izbora predstavnika Vijeća veleučilišta i visokih škola utvrđuje Vijeće veleučilišta i visokih škola. (3) Rektorski zbor odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj sveučilišta u Republici Hrvatskoj. (4) Rektorski zbor donosi poslovnik kojim uređuje svoj rad i način odlučivanja. (5) Rektorski zbor: 1. propisuje, pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, nužne uvjete za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora na znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna i nastavna zvanja odnosno radna mjesta, 2. propisuje, pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, nužne uvjete za reizborna znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna i nastavna zvanja odnosno radna mjesta, 2. predlaže članove područnih znanstvenih i umjetničkih vijeća i matičnih odbora, 3. predlaže članove Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, 4. razmatra problematiku rada i razvoja sveučilišta i o tome donosi preporuke i mišljenja, 5. daje prethodno mišljenje na propise koji se odnose na sustav visokog obrazovanja te 6. obavlja i druge poslove predviđene ovim Zakonom i poslove koje mu povjere sveučilišta. Vijeće veleučilišta i visokih škola

Članak 207. (1) Vijeće veleučilišta i visokih škola čine dekani svih veleučilišta i visokih škola u Republici Hrvatskoj. U radu Vijeća, bez prava odlučivanja, sudjeluje i predstavnik Rektorskog zbora. (2) Vijeće veleučilišta i visokih škola odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj veleučilišta i visokih škola. (3) Vijeće veleučilišta i visokih škola donosi poslovnik o svom radu. (4) Vijeće veleučilišta i visokih škola: 1. propisuje, pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, nužne uvjete za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora na nastavna zvanja, odnosno radna mjesta, 2. propisuje, pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, nužne uvjete za reizbor na znanstvena radna mjesta, 3. predlaže članove iz veleučilišnih i visokoškolskih redova u Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, 4. razmatra problematiku rada i razvoja veleučilišta i visokih škola i o tome donosi preporuke i mišljenja, te 5. obavlja druge poslove predviđene ovim Zakonom i poslove koje mu povjere visoka učilišta.

VII. FINANCIRANJE ZNANSTVENE DJELATNOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA Izvori financiranja Članak 208. (1) Visoka učilišta, instituti i druge znanstvene organizacije financiraju se iz: 1. sredstava osnivača, 2. državnog proračuna Republike Hrvatske, 3. proračuna jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu proračuna JLP(R)S), 4. namjenskih sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske za: znanstvene programe i projekte raspodijeljenih preko Hrvatske zaklade za znanost, znanstvenih centara izvrsnosti i kolaborativnih znanstveno-tehnoloških programa i projekata prema prijedlogu Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, za nastavno-umjetničku djelatnost prema prijedlogu Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i

tehnološki razvoj 5. namjenskih izvanproračunskih sredstava za istraživačke i druge znanstveno-stručne projekte i programe Hrvatske zaklade za znanost, fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih organizacija, zaklada i drugih oblika financiranja znanstveno-istraživačke, nastavno-umjetničke djelatnosti i znanstveno-istraživačke infrastrukture, 6. vlastitih prihoda ostvarenih od participacija studenata u troškovima studija, istraživačkih, umjetničkih i stručnih projekata, elaborata, ekspertiza, nakladničke i drugih djelatnosti, 7. vlastitih prihoda ostvarenih od sveučilišnih i ostalih zaklada, ostvarene dobiti trgovačkih društava i drugih pravnih osoba iz članka 123. stavka 2. ovog Zakona, 8. vlastitih prihoda od izravnih ulaganja pojedinaca, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba, što se odnosi na prihode od financijske i nefinancijske imovine, kamata, najma, zakupa i ostalih prihoda 9. donacija te 10. ostalih izvora. (2) Sveučilišta, veleučilišta, visoke škole i javni znanstveni instituti mogu se financirati samo iz onih izvora koji ne utječu na njihovu neovisnost i dostojanstvo. Vlastiti prihodi mogu se ostvarivati samo djelatnostima koje ne štete ostvarenju osnovnih zadaća sveučilišta, veleučilišta, visokih škola i javnih znanstvenih instituta. (3) Izvori financiranja evidentiraju se kako slijedi: 1. sredstva javnih sveučilišta, veleučilišta, javnih znanstvenih instituta i visokih škola navedena u točkama 1., 2., 3. i 4. stavka 1. dio su proračunskih sredstava Ministarstva odnosno državnog proračuna i ulaze u državnu riznicu, te proračunskih sredstava JLP(R)S. 2. sredstva sveučilišta, veleučilišta, javnih znanstvenih instituta i visokih škola navedena u točkama 5., 6., 7., 8. 9. i 10. stavka 1. ovog članka ostvarena samostalnom aktivnošću ne ulaze u proračunska sredstva Ministarstva odnosno u državni proračun i državnu riznicu i raspodjeljuju se u skladu s općim aktom znanstveno-obrazovne institucije u razmjernim iznosima na: unapređenje znanstvene, nastavne i druge djelatnosti, ulaganje u studentski standard i unapređenje studiranja, potpomaganje studentskih aktivnosti i razvoj infrastrukture i opreme za njihovo učenje, isplate dodatka na plaću, ugovora o djelu, autorskih ugovora i ugovora o radu u skladu s ovim Zakonom, povećanje redovite plaće zaposlenika razmjerno radu iznad norme, prema satnici u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, isplate naknada za rad u nastavi vanjskim suradnicima na temelju ugovora o djelu u skladu s propisom kojim se uređuju obvezni odnosi (4) Sredstva ostvarena podstavkom 2. stavka 3. ovog članka bilježe se u posebnoj statističkoj evidenciji Ministarstva potrebnoj za razvoj sustava i planiranje mreže institucija znanosti i visokog obrazovanja. Odluku o načinu vođenja evidencije propisuje ministar uz prethodno mišljenje Nacionalnog vijeća. 1. FINANCIRANJE IZ PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE Prijedlog proračunskih sredstava i njihova raspodjela Članak 209. Ministar nadležan za područje znanosti i visokog obrazovanja (dalje u tekstu; ministar) utvrđuje i Vladi Republike Hrvatske podnosi konačan prijedlog proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje, uzimajući u obzir kriterije i prijedloge Nacionalnog vijeća. Članak 210. (1) Nacionalno vijeće posebnim „Naputkom o utvrđivanju kriterija za raspodjelu proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje“ (dalje u tekstu Naputak), utvrđuje kriterije za raspodjelu proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko

obrazovanje, na temelju prijedloga Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja u skladu s člankom 10., t. 11. i t. 18. i člankom 16. ovog Zakona. Napatuk kao svoj sastavni dio može uključivati i međusobno usklađene kriterije institucijskog, programskog i drugih modela temeljnog, varijabilnog i stimulativnog proračunskog financiranja visokog obrazovanja i znanosti. Kriteriji mogu uključivati pokazatelje i odnose; broja nastavnika i studenta, raspoložive površine, znanstveno-istraživačke i znanstveno-nastavne izvrsnosti te umjetničko-nastavne izvrsnosti i druge relevantne pokazatelje iz Mreže visokih učilišta i Mreže javnih instituta, izvještaja matičnih odbora o izborima u znanstvena i umjetnička zvanja, dokumentacije akreditacijskih postupaka AZVO, izvještaja i ocjene znanstvenih projekata Hrvatske zaklade za znanost i drugih službenih izvora. (2) U skladu s kriterijima iz stavka 1. ovog članka ministar prikuplja prijedloge proračuna za financiranje znanosti i visokog obrazovanja na temelju prikupljenih prijedloga proračuna znanstvenih organizacija, sveučilišta, veleučilišta i visokih škola, u skladu s propisima kojima se planiraju i izvršavaju proračunska sredstva iz državnog proračuna te sačinjava početni prijedlog proračuna. Ako se uvodi posebno institucijsko, programsko ili neki drugi oblik varijabilnog, stimulativnog ili drukčijeg proračunskog financiranja na temelju kojih se donose posebne odluke Vlade ili ministra, ono mora biti transparentno prikazano dodatnim sredstvima, planiranim na temelju javnog poziva, u prijedlogu proračuna. Tako izrađeni početni prijedlog ministar dostavlja Savjetu za financiranje znanosti i visokog obrazovanja. Odluke o prijedlogu raspodjele proračunskih sredstava Članak 211. Savjet za financiranje znanosti i visokog obrazovanja, uzimajući u obzir Napatuk iz stavka 1. članka 210. razmatra početni prijedlog proračuna te ga sa svojim mišljenjem dostavlja Nacionalnom vijeću. Nacionalno vijeće donosi „Objedinjenu odluku o prijedlogu raspodjele proračunskih sredstava“ (dalje u tekstu; Objedinjena odluka) i dostavlja je ministru. Objedinjena odluka sastoji se od; Odluke o prijedlogu financiranja institucija visokog obrazovanja i znanosti i Odluke o prijedlogu financiranja znanstvenih istraživanja i znanstveno-istraživačke infrastrukture. Članak 212. (1) Odluka o prijedlogu financiranja institucija visokog obrazovanja i znanosti obuhvaća ukupna sredstva za temeljno, varijabilno i stimulativno financiranje pojedinih sveučilišta, veleučilišta, visokih škola, znanstvenih instituta i drugih znanstvenih organizacija. (2) Prijedlog ukupnih sredstava temeljnog institucijskog financiranja za pojedina sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene institute i druge znanstvene organizacije sastoji se od: 1. sredstva za plaće zaposlenih prema Kolektivnom ugovoru i Pravilniku o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, a koji za zaposlene u znanstveno-nastavnim zvanjima naznačuje dio za znanstvenu i dio za nastavnu komponentu plaće prema nastavnim zvanjima, 2. sredstva za razvoj ljudskih potencijala u skladu sa zahtjevima i kriterijima osiguranja kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, 3. sredstva za troškove održavanja prostora, opreme i programa (3) Prijedlog ukupnih sredstava varijabilnog institucijskog ili programskog financiranja za sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene institute i druge znanstvene organizacije sastoji se od: 1. sredstava nagrađivanja

nastavne izvrsnosti i inovativnosti, prema kriterijima i prijedlogu HPBP u skladu s člankom 10. t. 24. i člankom 18. ovog Zakona uz uvažavanje rezultata anonimnih studentskih anketa o kvaliteti nastave i nastavnika, 2. sredstva za nagrađivanje znanstveno istraživačke i umjetničke izvrsnosti, prema kriterijima i prijedlogu Savjeta HIP-a u skladu s člankom 10. t. 25. i člankom 19. ovog Zakona, 3. sredstva za nagrađivanje registriranih i nagrađivanih inovacija, prema kriterijima i prijedlogu VTI u skladu s člankom 10. t. 26. i člankom 20. ovog Zakona

(4) Prijedlog ukupnih sredstava stimulativnog institucijskog ili programskog financiranja za sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene institute i druge znanstvene organizacije koji obuhvaća: (1) sredstva za poticanje studentske mentorske stručne prakse i pripremu mentora stručne prakse, prema kriterijima i prijedlogu HPBP, u skladu s člankom 10. točkom 24. i člankom 18. ovog Zakona, (2) sredstva za poticanje i provođenje mentorske nastave, prema kriterijima i prijedlogu HPBP, u skladu s člankom 10. točkom 24. i člankom 18. ovog Zakona, (3) sredstva za poticanje i provođenje višejezične nastave, prema kriterijima i prijedlogu HPBP, u skladu s člankom 10. t. 24. i člankom 18. ovog Zakona, (4) sredstva za pripremu i prijavu projekata i programa fondova EU, Europskog istraživačkog prostora (ERA), Europskog istraživačkog savjeta (ERC), temeljem javnog poziva, prema kriterijima i prijedlogu Savjeta HIP-a, u skladu s člankom 10. točkom 25. i člankom 19. ovog Zakona, (5) sredstva za pripremu i prijavu inovacija, patenata i zaštite intelektualnog vlasništva prema kriterijima i prijedlogu VTI u skladu s člankom 10. točkom 26. i člankom 20. ovog Zakona.

Članak 213. (1) Odluka o prijedlogu financiranja znanstvenih istraživanja i znanstveno-istraživačke infrastrukture obuhvaća prijedlog dodjele sredstava za nabavku, održavanje i nediskriminacijsko korištenje nacionalne krupne znanstvene opreme, znanstveno-istraživačku aktivnosti i projekte, projekte Hrvatske zaklade za znanost, znanstveno nakladništvo i popularizaciju znanosti, financiranje rada Nacionalnog vijeća i njegovih tijela. (2) Prijedlog dodjele sredstava za financiranje znanstvenih istraživanja i znanstveno-istraživačke infrastrukture sastoji se od: 1. sredstava za ulaganje u stratešku znanstveno istraživačku infrastrukturu i nabavku nacionalne krupne znanstveno-istraživačke opreme prema kriterijima i prijedlogu HSF I, u skladu s člankom 10. točkom 23. i člankom 17. točkama 1. 2. ovog Zakona, 2. sredstava za uspostavu, održavanje i redovito funkcioniranje modela nediskriminirajućeg, dostupnog korištenja krupne znanstvene opreme članovima hrvatske znanstvene zajednice i istraživačima, bez obzira na njenu fizičku lokaciju, prema kriterijima i prijedlogu HSF II, u skladu s člankom 10. t. 23. i člankom 17. točkama 3. 4. ovog Zakona, 3. sredstava za uspostavu, održavanje i redovito funkcioniranje otvorene platforme Hrvatskog istraživačkog prostora prema prijedlogu i kriterijima Savjeta HIP-a, u skladu s člankom 10. točkom 25. i člankom 19. ovog Zakona (3) Prijedlog dodjele sredstava za znanstveno-istraživačku aktivnost i projekte Hrvatske zaklade za znanost sastoji se od: 1. sredstava za znanstveno istraživačku aktivnost i projekte znanstvenih centara izvrsnosti, kolaborativne znanstveno-tehnološke multidisciplinarnе i međusveučilišne programe i projekte povezane s društvenim i gospodarskim partnerima, prema zajedničkom prijedlogu i kriterijima HSF II, Savjeta

HIP-a i VTI, u skladu s člancima 10., 17., 19., i 20. ovog Zakona, 2. sredstava za financiranje znanstvenih projekata, Hrvatske zaklade za znanost, prema kriterijima i prijedlogu Upravnog odbora zaklade u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj zakladi za znanost i s člankom 10. točkom 21. ovog Zakona. (4) Prijedlog sredstava za financiranje znanstvenog nakladništva, znanstvenih časopisa, publikacija radova s međunarodnih znanstvenih konferencija organiziranih u Hrvatskoj, prema kriterijima i prijedlogu Povjerenstva za znanstveno-izdavačku djelatnost, u skladu s člankom 10 točkom 27. i člankom 21. ovoga Zakona, (5) Prijedlog dodjele sredstva za financiranje rada Nacionalnog vijeća i njegovih tijela, Agencije i drugih tijela. (6) U prijedlogu proračuna ministar je dužan predvidjeti sredstva potrebna za projicirano napredovanje znanstvenika i nastavnika, te obnove i rasta ljudskih potencijala, na temelju planova znanstvenih organizacija i sveučilišta i u skladu s člankom 208. ovog Zakona. Financiranje visokih učilišta Članak 214. (1) Javna sveučilišta, veleučilišta i visoke škole financiraju se iz državnog proračuna uzimajući u obzir utvrđene kapacitete pojedinoga visokog učilišta, troškove pojedinih studija te ocjenu o njihovoj kvaliteti na temelju vrednovanja iz ovog Zakona. (2) Iz državnog proračuna mogu se financirati i privatna visoka učilišta, na temelju prethodno sklopljenog ugovora, pod uvjetom da: 1. obavljaju djelatnost u kojoj društvene potrebe nadilaze raspoložive mogućnosti javnih visokih učilišta ili je njihova djelatnost od posebnoga državnog interesa, 2. ispunjavaju uvjete propisane Zakonom, 3. udovoljavaju kriterijima i prioritetima koje zajednički utvrđuje Nacionalno vijeće, uzimajući u obzir raspoloživa sredstva i kvalitetu tih učilišta. (3) Sredstva iz državnog proračuna namijenjena sveučilištima, veleučilištima i visokim školama doznaju se korisnicima u ukupnom iznosu, a korisnici ih svojim financijskim planom raspoređuju za pojedine namjene, u skladu sa statutom i drugim općim aktima; 1. financijski plan sveučilišta donosi senat na prijedlog rektora, 2. financijski plan sastavnice/fakulteta kod funkcionalno integriranog sveučilišta donosi stručno/fakultetsko vijeće na prijedlog dekana, 3. financijski plan sveučilišnog odjela kod institucionalno integriranog sveučilišta donosi stručno vijeće na prijedlog pročelnika sveučilišnog odjela, 4. financijski plan veleučilišta i visoke škole donosi stručno vijeće na prijedlog dekana. (4) Sastavnice sveučilišta dio vlastitih prihoda iz članka 208. stavka 1. točka 6. ovoga Zakona izdvajaju u proračun sveučilišta za kapitalna ulaganja i razvojne programe, te druge zajedničke fondove/aktivnosti, u skladu s općim aktima sveučilišta. Financiranje javnih znanstvenih instituta Članak 215. (1) Financijski plan javnog znanstvenog instituta predlaže ravnatelj. Odluku o financijskom planu donosi upravno vijeće na temelju prethodne suglasnosti ministra. (2) Djelatnost javnih znanstvenih instituta financira se sredstvima državnog proračuna Republike Hrvatske. (3) Uz suglasnost ugovornih strana dio djelatnosti instituta može se financirati i u skladu s posebnim ugovorima sklopljenima između Ministarstva i instituta na temelju kriterija i postupaka propisanih člankom 213. ovog Zakona. (B) 2. PLAĆE I PRIMANJA ZAPOSLENIKA I VANJSKIH SURADNIKA U SUSTAVU ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA Plaća Članak 216. Plaće sudionika u znanosti i visokom obrazovanju isplaćene iz državnog proračuna Republike Hrvatske utvrđuju se kolektivnim ugovorom u skladu sa Zakonom. Dodatak na

plaću, ugovori o djelu i autorski ugovori Članak 217. Iz namjenskih prihoda definiranih u članku 208. stavku 1. točkama 3. i 4. i vlastitih prihoda definiranih u članku 209. stavku 1. točkama 5., 6., 7., 8., 10. ovoga Zakona može se isplatiti zaposlenicima i vanjskim suradnicima visokih učilišta, znanstvenih javnih instituta i drugih znanstvenih organizacija za: 1. rad na temelju ugovora o djelu u skladu s propisom kojim se uređuju obvezni odnosi, 2. rad na temelju ugovora o autorskom djelu kada rezultat zaposlenika ima obilježja autorskog djela, u skladu s posebnim propisom kojim se uređuju autorska prava i srodna prava. Članak 218. Iz namjenskih prihoda definiranih u članku 208. stavku 1. točkama 3. i 4. ovog Zakona, može se po programu odnosno projektu, voditeljima isplatiti dodatak na plaću u maksimalnom iznosu do 100 %, te ključnim suradnicima programa odnosno projekta definiranim u odgovarajućem ugovoru ili odluci o imenovanju projektnog tima, dodatak na plaću u maksimalnom iznosu od 50 %, u odnosu na plaću koju bi zaposlenik ostvarivao obavljajući poslove svog radnog mjesta (bez obzira na izvor financiranja), a radi obavljanja aktivnosti vezanih uz provedbu programa odnosno projekta. Isplata mora biti utemeljena na objektivnim kriterijima koji se općenito primjenjuju u ustanovi u skladu s općim aktom, koje uvećanje se obračunava i isplaćuje za radno vrijeme na poslovima programa odnosno projekta, i mora biti u skladu s pravilima i obvezama projekta. Članak 219. (1) Zaposlenici znanstvene i znanstveno nastavne organizacije ili ustanove, ako su voditelji ili ključni suradnici međunarodnog kompetitivnog znanstveno-istraživačkog programa ili projekta, ili znanstvenog programa ili projekta s inozemnim izvorom financiranja, ili istraživačko-razvojnog projekta kojeg financiraju gospodarski subjekti, definirani u odgovarajućem ugovoru ili odluci o imenovanju projektnog tima, mogu za vrijeme trajanja znanstvenog programa ili projekta, ili istraživačko-razvojnog projekta, sporazumno izmijeniti odredbe postojećeg ugovora o radu tako da je dio radnog vremena plaćen iz istog izvora iz kojeg je bio plaćen prije dobivanja programa ili projekta, dok bi za ostatak radnog vremena isplata plaće bila iz sredstava programa ili projekta, ako je takva promjena ugovora o radu u skladu s pravilima programa ili projekta i općim aktima organizacije ili ustanove. (2) U slučaju promjene ugovora o radu u skladu sa stavkom 1. ovog članka, satnica rada za radno vrijeme rada na međunarodnom kompetitivnom znanstveno-istraživačkom programu ili projektu, ili znanstvenom programu ili projektu s inozemnim izvorom financiranja, ili istraživačko-razvojnog projektu kojeg financiraju gospodarski subjekti, mora biti u skladu s pravilima programa ili projekta i može iznositi do 400 % u odnosu na satnicu rada koju bi zaposlenik ostvarivao obavljajući poslove svog radnog mjesta (bez obzira na izvor financiranja). (3) Ako je za stjecanje određenih prava prema odredbama ovog članka važno prethodno trajanje radnog odnosa u znanstvenoj ili znanstveno-nastavnoj organizaciji ili ustanovi, razdoblje rada u nepunom radnom vremenu smatrat će se radom u punom radnom vremenu. (4) Promjena ugovora o radu iz stavka 1. ovog članka za znanstvenika ne utječe na rokove za izbor ili reizbor u znanstveno-nastavno zvanje i znanstveno radno mjesto. Ugovor o radu na nepuno radno vrijeme za programske odnosno projektne aktivnosti Članak 220. (1) Iz vlastitih prihoda definiranih u članku 208. stavku 1. točkama 5.,

6., 7., 8., 9. ovoga Zakona može se isplatiti zaposlenicima dodatak na plaću u maksimalnom kumulativnom iznosu do 30 % u odnosu na plaću koju bi zaposlenik ostvarivao obavljajući poslove svog radnog mjesta (bez obzira na izvor financiranja) ako je isplata utemeljena na objektivnim kriterijima propisanim općim aktom visokog učilišta ili javnog znanstvenog instituta koji uređuje isplatu dodatka na plaću. (2) Kriteriji propisani općim aktom iz stavka 1. ovoga članka, koji uređuju isplatu dodatka na plaću moraju biti utemeljeni na nastavnom i/ili znanstvenom radu zaposlenika. (3) Ispunjenost kriterija provjerava čelnik institucije za svakog zaposlenika za iduću akademsku ili kalendarsku godinu na temelju rada u prethodnoj akademskoj ili kalendarskoj godini. (4) Dodatak na plaću iz st. 1. ovog članka i dodatak na plaću iz članka 218. ovog Zakona te plaćanje prekovremenog rada sukladno kolektivnom ugovoru, međusobno se ne isključuju. 3.

FINANCIRANJE MJERAMA POTPORE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA Cilj mjera potpore istraživanju i razvoju

Članak 221. (1) Mjera potpore istraživanju i razvoju cilj je povećanje ulaganja, osobito privatnog sektora, u istraživanje i razvoj, povećanje broja poduzetnika i drugih subjekata koji ulažu u istraživanje i razvoj te poticanje suradnje poduzetnika i drugih subjekata s organizacijama za znanstveno-istraživački rad i širenje znanja. (2) Mjere potpore istraživanju i razvoju dio su cjelovitog hrvatskog sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja za čiji se razvoj i kvalitetu kao najviše, od Hrvatskog sabora imenovano, stručno tijelo brine Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj u skladu s člankom 10. ovoga Zakona. Uvjeti za dodjeljivanje državne potpore

Članak 222. Uvjeti za dodjeljivanje državne potpore za istraživačko-razvojne projekte, nadležnosti tijela Republike Hrvatske u pogledu dodjele državnih potpora za istraživačko-razvojne projekte, postupak utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za ostvarivanje prava, vođenje evidencija i izvještavanje te druga pitanja vezana uz ostvarivanje prava na potpore za istraživačko-razvojne projekte, regulirane su posebnim zakonom koji uređuje državne potpore za istraživačko-razvojne projekte i na njemu temeljenim propisima i aktima. Uloga Nacionalnog vijeća

Članak 223. Osiguranje usklađenosti razvoja i politika visokog obrazovanja, znanstvenih istraživanja kojima pripadaju i mjere državne potpore istraživanja i razvoja i tehnološkog razvoja, obveza je i odgovornost Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj. Nacionalno vijeće u skladu s člankom 10. točkom 23. i člankom 20. ovog Zakona, imenuje VTI za Znanstveno-stručni savjet davatelja državne potpore za istraživačko-razvojne projekte odnosno provedbenog tijela kojemu ministarstvo nadležno za gospodarstvo, poduzetništvo i obrt kao davatelj potpore, povjerava pojedine aktivnosti u postupku davanja potpore u skladu sa zakonom koji uređuje državne potpore za istraživačko-znanstvene projekte. Uloga Znanstveno-stručnog savjeta

Članak 224. (1) Znanstveno-stručni savjet prati i potiče razvoj istraživanja i razvoja osobito povezivanje znanstvenih organizacija i privatnih poduzetnika te drugih subjekata. U cilju osiguranja cjelovitosti i konzistentnosti nacionalnog sustava znanstvenih istraživanja i tehnološkog razvoja, rasta konkurentnosti hrvatskih gospodarskih subjekta putem inovacija i temeljnih, primijenjenih industrijskih i eksperimentalnih istraživanja Znanstveno-stručni savjet:

1. razmatra i daje prethodno mišljenje o godišnjem izvješću provedbenog tijela iz članka 5. Zakona o državnoj potpori za razvojno istraživačke projekte (Narodne novine br. 64/18). Obavezno mišljenje sastavni je dio godišnjeg izvješća koje podnosi Provedbeno tijelo o provedenim postupcima dodjele državnih potpora za istraživanje i razvoj. 2. razmatra i daje prethodno mišljenje o godišnjem planu rada i godišnjem financijskom planu provedbenog tijela iz članka 5. Zakona o državnoj potpori za razvojno istraživačke projekte (Narodne novine br. 64/18). Obavezno mišljenje sastavni je dio godišnjeg plana rada i godišnjeg financijskog poticanja istraživanja i razvoja davatelja potpore odnosno njegovog provedbenog tijela.

Pribavljanje obvezujućih prethodnih mišljenja Članak 225. Davatelj potpore odnosno provedbeno tijelo ugradiće odredbu o pribavljanju prethodnih mišljenja Znanstveno-stručnog savjeta iz članka 223. ovog Zakona u odgovarajuće akte davatelja potpore odnosno provedbenog tijela u roku od 60 dana od donošenja ovog zakona. Ovlašt Nacionalnog vijeća Članak 226. U svrhu analize, praćenja i poticanja ulaganja u istraživanje i razvoj, kao sastavnog dijela hrvatskog sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja, Nacionalno vijeće ima pravo tražiti podatke o svim dodijeljenim državnim potporama od ministarstva davatelja potpore, provedbenog tijela kojeg odredi davatelj potpore, korisnika potpore i ministarstva nadležnog za financije, u skladu sa zakonom koji uređuje državne potpore za istraživačko-znanstvene projekte. VIII. ETIKA U ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU Etičnost u znanosti i visokom obrazovanju Članak 227. (1) Etičnost je jedna od najviših vrijednosti u visokom obrazovanju i znanosti i uvjet njihova optimalnog funkcioniranja, pa je treba trajno osnaživati i štiti. (2) U cilju promicanja etičnosti, svako visoko učilište i znanstveni institut dužni su ustrojiti dva etička povjerenstva: etičko povjerenstvo za znanstvena istraživanja i etičko povjerenstvo za zaštitu akademske čestitosti. (3) Etičko povjerenstvo za znanstvena istraživanja razmatra zahtjeve za odobravanjem protokola istraživanja uključenih u završne, diplomske i doktorske radove te nacрте znanstvenih projekata koji uključuju istraživanja na ljudima, životinjama, odnosno osjetljivim podacima. (4) Etičko povjerenstvo za zaštitu akademske čestitosti razmatra prijave kršenja Etičkog kodeksa kojega donosi Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju. (5) Sastav etičkih povjerenstava visokih učilišta, njihov izbor i način rada uređuju visoka učilišta svojim općim aktom, s tim da u svakom povjerenstvu treba biti najmanje jedan član koji nije zaposlenik institucije pri kojoj povjerenstvo djeluje te jedan student. Odlučivanje etičkih povjerenstava i pravna zaštita Članak 228. (1) Etička povjerenstva donose zaključke protiv kojih se može izjaviti prigovor odgovarajućem etičkom povjerenstvu sveučilišta odnosno Odboru za etiku u znanosti i visokom obrazovanju za znanstvene institute. (2) Integrirana sveučilišta dužna su ustrojiti Žalbeno etičko povjerenstvo. (3) Odluka po žalbi je konačna. (4) Konačni zaključak etičkog povjerenstva za zaštitu akademske čestitosti institucije o eventualnom kršenju etičkog kodeksa povjerenstvo dostavlja čelniku institucije koji je dužan reagirati u skladu s nadležnim pravilnikom o stegovnoj odgovornosti institucije odnosno matičnog sveučilišta. Odbor za etiku, etički kodeks i etička

povjerenstva Članak 229. (1) Nacionalno vijeće imenuje Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju (u daljnjem tekstu: Odbor) koji ima 9 članova, od kojih su četiri iz reda znanstvenika sa znanstvenih instituta, a pet iz reda sveučilišnih profesora. (2) Mandat članova Odbora je četiri godine. Nacionalno vijeće izabire članove Odbora na temelju javnog poziva upućenog zainteresiranoj javnosti da u roku od mjesec dana od objave poziva istakne prikladne kandidate za članove Odbora. (3) Članovi Odbora ne mogu biti rektori, prorektori, dekani, prodekani, ravnatelji te članovi Nacionalnog vijeća, predsjednik, potpredsjednici, glavni tajnik i voditelji zavoda HAZU. (4) Odbor ima predsjednika i zamjenika predsjednika, koje članovi Odbora biraju između sebe. (5) Primarna zadaća Odbora je promicanje etičkih načela i vrijednosti u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnim odnosima i u odnosima prema javnosti, te u primjeni suvremenih tehnologija i u zaštiti okoliša. (6) Odbor donosi etički kodeks kojim utvrđuje etička načela u visokom obrazovanju, znanstvenom radu, objavljivanju rezultata, odnosima među znanstvenicima, nastavnicima i drugim sudionicima u znanstvenom i obrazovnom procesu, postupcima i radnjama vezanim za tržišno natjecanje, te odnosu prema javnosti i sredstvima javnog priopćavanja. (7) Odbor donosi poslovnik o radu. (7) Odbor radi na sjednicama. Odbor donosi svoje načelne stavove u obliku preporuka, prijedloga ili primjedbi, većinom glasova. Članovi Odbora mogu izdvojiti mišljenje. (8) Odbor može Nacionalnom vijeću predložiti pokretanje postupka oduzimanja znanstvenog zvanja pred odgovarajućim matičnim odborom, a postupak se pokreće i vodi u skladu s člankom 102. ovog Zakona. (9) Odbor rješava žalbe protiv odluka etičkih povjerenstava znanstvenih instituta. (10). Izvješće o radu Odbora dio je godišnjeg izvješća o radu Nacionalnog vijeća. IX. NADZOR Nadzor nad zakonitošću Članak 230. (1) Upravni nadzor nad zakonitošću rada i općih akata visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija provodi Ministarstvo. (2) Nadzor iz stavka 1. ovog članka provodi se na način koji ne narušava autonomiju sveučilišta i ne ometa redoviti rad visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija. (3) Na temelju rezultata nadzora Ministarstvo može obustaviti izvršenje nezakonitih odluka i radnji visokih učilišta i znanstvenih organizacija. (4) Visoka učilišta dužna su dostaviti svu zatraženu dokumentaciju u postupku upravnog nadzora. Posebne ovlasti Ministarstva Članak 231. Posebne zadaće Ministarstva su : (1) predlaganje Vladi RH podzakonskih propisa iz oblasti znanosti, visokog obrazovanja, tehnološkog razvoja i inovacijskog sustava uz prethodno mišljenje Nacionalnog vijeća, (2) donošenje pravilnika, odluka, naputaka i drugih akata, (3) uspostava, vođenje i izrada evidencija, registara, upisnika i stručnih analiza kao što su: 1. vođenje sustava državnih stipendija te umrežavanje i koordinacija cjelokupnog sustava stipendija iz javnih izvora, donošenje odgovarajućih pravilnika, 2. izrada godišnje i srednjoročne analize upisa i upisnih kvota prema naputcima i obrascu Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, 3. izrada godišnje i srednjoročne analize uspješnosti završetka studija prema naputcima i obrascu Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, 4. uspostava evidencije studenata hrvatske dijaspore na hrvatskim sveučilištima, 5. uspostava obrazaca i vođenje godišnje evidencije nadarenih i nagrađivanih izvrsnih studenata

na temelju prijedloga institucija sveučilišnog i veleučilišnog obrazovanja, 6. uspostava i vođenje godišnje evidencije ulaganja u objekte i programe studentskog standarda, 7. vođenje upisnika znanstvenika, znanstveno-obrazovnih institucija i studijskih programa visokog obrazovanja, 8. uspostava godišnje evidencije 10 % najuspješnijih znanstvenih suradnika, viših znanstvenih suradnika, znanstvenih savjetnika i znanstvenih savjetnika na prijedlog matičnih odbora, 9. uspostava godišnje evidencije 10 % (prema studentskim anketama) najbolje ocijenjenih docenata, izvanrednih profesora, redovnih profesora i redovnih profesora u trajnom zvanju na prijedlog senata sveučilišta temeljenih na anketama studenata i drugim dokumentima, 10. uspostava i vođenje godišnje evidencije praćenja karijera hrvatskih znanstvenika u inozemstvu koji su diplomirali/doktorirali na hrvatskim sveučilištima, 11. vođenje registra krupne znanstvene opreme i znanstvene infrastrukture prema kriterijima Nacionalnog vijeća, 12. provođenje postupaka natječaja nabave kapitalne opreme i znanstvene infrastrukture, na temelju prijedloga Nacionalnog vijeća, 13. upravljanje krupnim investicijskim projektima u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, 14. izrada analitičkih podloga za sklapanje bilateralnih i multilateralnih ugovora o međunarodnoj suradnji u području znanosti i visokog obrazovanja, 15. izrada analiza i procjena učinaka sklapanja kolektivnih ugovora u području znanosti i visokog obrazovanja. X. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 232. (1) Novčanom kaznom od 30.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. obavlja izbor u znanstvena, znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, suradnička ili nastavna zvanja a da za to nema ovlasti (članak 97. stavak 1., članak 183. stavak 1. i članak 197. stavak 1. i 2.),
2. izabere u znanstveno, znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko ili nastavno zvanje osobu za koju zna ili mora znati da ne ispunjava uvjete za izbor ili izbor obavi ne poštujući postupak izbora predviđen ovim Zakonom (članci 98., 186. i 197.),
3. ne otkaže ugovor o radu osobi izabranoj u znanstveno, znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko ili nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto u slučajevima kada ovaj Zakon predviđa otkazivanje ugovora o radu zbog neispunjavanja uvjeta za reizbor ili napredovanje ili ako ne poštuje odredbe ovoga Zakona o prestanku ugovora o radu radi navršenja određene dobi i mirovinskog staža ili radu izvan znanstvene organizacije ili visokog učilišta (članak 109. stavak 4., članak 112. stavak 4., članak 115. stavak 2., članak 188. stavci 6. i 7., članak 193. stavak 3., članak 196. stavak 3., članak 201. stavci 4. i 5., članak 204. stavak 2.)
4. obavi izbor u znanstveno, znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko ili nastavno zvanje, odnosno izbor na odgovarajuće radno mjesto bez natječaja ako je ovim Zakonom predviđeno da će se izbor obaviti na temelju natječaja (članak 67. stavak 3., članak 85. stavak 1., članak 105. stavak 2., članak 111. stavak 1. i 3., članak 183. stavak 2., članak 186. stavak 2., članak 195. stavci 1. i 7., članak 201. stavak 1.),
5. suprotno članku 119. ovoga Zakona koristi naziv sveučilište, fakultet, umjetnička akademija, odnosno riječ »akademija« uz naziv područja umjetnosti te veleučilište i visoka škola, ili drugi naziv koji sadrži neki od tih pojmova,
6. započne obavljanje znanstvene djelatnosti ili djelatnosti visokog obrazovanja bez dopusnice ili tu djelatnost obavlja bez dopusnice kad

je ona za obavljanje djelatnosti potrebna prema odredbama ovoga Zakona ili djelatnost obavlja na način koji nije predviđen dopusnicom, 7. svojim statutom ne predvidi tijela upravljanja ili njihov sastav kako je to predviđeno ovim Zakonom, 8. upiše studente na studij ili u višu godinu studija, a da za to nisu ispunjeni uvjeti predviđeni ovim Zakonom i općim aktom visokog učilišta (članak 161.), 9. izdaje isprave o studiju suprotno članku 168. ovoga Zakona ili studentu ne izda ispravu o studiju iako su za to ispunjeni, ovim Zakonom i općim aktima visokog učilišta, predviđeni uvjeti, 10. ne vodi evidencije o studentima (članak 183.), 11. ne postupi u skladu s člankom 230. stavkom 4. ovoga Zakona. (2) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka fizička osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi. (3) Za prekršaje iz ovoga članka ovlašteni podnositelj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka je ministar ili osoba koju on ovlasti. (4) Osobi koja je počinitelj prekršaja iz stavka 1. i 2. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti fizičkoj osobi i odgovornoj osobi u pravnoj osobi, odnosno zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti pravnoj osobi, u trajanju od 3 mjeseca do godine dana. Članak 233. (1) Novčanom kaznom od 10.000 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u znanstvenoj organizaciji odnosno visokom učilištu ako: 1. znanstvena organizacija ne donese opći akt u skladu s odredbom članka 105. stavka 3. ovog Zakona, 2. sveučilište i sastavnica ne donesu opći akt u skladu s odredbom članka 188. stavka 4. ovog Zakona, 3. sveučilište i sastavnica ne donesu opći akt iz članka 195. stavka 6. ovog Zakona, (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka odgovorna pravna osoba kaznit će se novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 kuna. XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE Okončanje započelih postupaka Članak 234. (1) Postupci izbora u znanstvena zvanja, postupci izbora na znanstveno-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta, znanstvena radna mjesta te odgovarajući reizbori započeti do dana stupanja na snagu ovog Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 123/03., 105/04., 174/04., 2/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/07., 45/09., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 60/15. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 131/17. – Uredba Vlade Republike Hrvatske). (2) Postupci reakreditacije visokih učilišta, znanstvenih organizacija i studijskih programa započeti do dana stupanja na snagu ovog Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o osiguravanju kvalitete o znanosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 45/09.). (3) Postupci inicijalne akreditacije visokih učilišta pokrenuti na temelju Zakona o osiguravanju kvalitete o znanosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 45/09.), a koji nisu okončani do stupanja na snagu ovog Zakona, dovršit će se prema odredbama ovog Zakona. (4) Ispunjavanje uvjeta usklađenosti studijskog programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra HKO-a iz članka 19. stavka 1., članka 25. stavka 1., članka 30. stavka 1. i članka 43. stavka 1. ovog Zakona u postupcima akreditacije i reakreditacije utvrđivat će se samo u slučaju ako je takav standard utvrđen i upisan u Registar HKO-a. Nastavak rada Agencije Članak 235. Agencija za znanost i visoko obrazovanje osnovana Zakonom o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom

obrazovanju (»Narodne novine«, broj 45/09.) nastavlja s radom u skladu s odredbama ovog Zakona. Mreža visokih učilišta i mreža javnih znanstvenih instituta

Članak 236. (1) Mrežu visokih učilišta i studijskih programa i Mrežu javnih znanstvenih instituta Nacionalno vijeće će donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona. (2) Do dana stupanja na snagu Mreže visokih učilišta i studijskih programa iz stavka 1. ovog članka primjenjivat će se Mreža visokih učilišta i studijskih programa donesena na temelju Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 45/09.) u dijelu u kojem nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona. Mandat čelnika visokih učilišta i znanstvenih organizacija

Članak 237. Nakon stupanja na snagu ovog Zakona rektor, prorektori, dekan, prodekani, čelnici ustrojbenih jedinica sveučilišta, ravnatelji znanstvenih instituta i članovi upravnih vijeća znanstvenih instituta ostaju na svojim dužnostima do isteka mandata na koji su imenovani. Mandat članova tijela Agencije

Članak 238. Nakon stupanja na snagu ovog Zakona predsjednik i članovi Upravnog vijeća, ravnatelj, predsjednik i članovi Akreditacijskog savjeta ostaju na svojim dužnostima do isteka mandata na koji su imenovani. Usklađenje Statuta Agencije

Članak 239. Upravno vijeće dužno je uskladiti Statut Agencije s odredbama ovog Zakona i zatražiti suglasnost Nacionalnog vijeća na Statut Agencije najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona. Donošenje pravilnika i drugih akata

Članak 240. (1) Ministar će pravilnike iz članka 32. stavka 9., članka 80. stavka 3., članka 143. stavka 2., članka 168. stavka 7., članka 171., članka 183. stavka 8., članka 194. stavka 2. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu. (2) Nacionalno vijeće će pravilnike iz članka 10. stavaka 2., 4. i 5., članka 15. stavka 4., članka 32. stavka 9. i članka 94. stavka 1. donijeti u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu. (3) Akreditacijski savjet će pravilnike iz članka 49. stavak 4., članka 51. i članka 66. ovog Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu te će standarde iz članka 47. Ovoga Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od njegovog stupanja na snagu. (4) Rektorski zbor će pravilnike iz članka 206. stavka 4. ovog Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu. (5) Vijeće javnih znanstvenih instituta će pravilnike iz članka 88. stavka 4. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca i uputiti ih na suglasnost Nacionalnom vijeću, a pravilnike iz članka 207. stavka 4. ovog Zakona donijeti će u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu (5) Visoka učilišta će donijeti pravilnike iz članka 132. stavka 2. i članka 167. stavaka 11. i 14. ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu. (6) Znanstvene organizacije će opći akt iz članka 105. stavka 3. ovoga Zakona donijeti u toku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu. (7) Sveučilišta i visoka učilišta će opće akte iz članka 188. stavka 4. i članka 194. stavka 6. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu. (8) Visoka učilišta i znanstveni instituti će svoje statute i druge opće akte uskladiti s odredbama ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu. Prestanak važenja dosadašnjih propisa

Članak 241. (1) Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaju važiti: - Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju

(»Narodne novine«, broj 123/2003., 105/2004., 174/2004., 2/2007. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/2007., 45/2009., 63/2011., 94/2013., 139/2013., 101/2014. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 60/2015. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 131/2017. – Uredba Vlade Republike Hrvatske), - Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 45/2009.), - Zakon o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama (»Narodne novine«, broj 71/2007.), - Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju (Narodne novine, broj 107/2007. i 118/2012.), - Dio III. (članci 9. – 16.) Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (Narodne novine, broj 158/2003, 198/2003, 138/2006 i 45/2011).

(2) Pravilnici i drugi propisi doneseni na temelju zakona iz stavka 1. ovoga članka ostaju na snazi do donošenja pravilnika i drugih akata iz članka 239. ovog Zakon i primjenjuju se osim ako nisu u suprotnosti s odredbama ovog Zakona. Izmjena i dopuna drugih zakona Članak 242. (1) U Zakonu o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte (»Narodne novine«, broj 64/2018) dodaje se novi članak 16.a koji glasi: "Državne potpore za istraživačko-razvojne projekte u sustavima znanosti i visokog obrazovanja dodjeljuju se uz prethodno obvezujuće stručno mišljenje Vijeća za tehnologiju i inovacije iz članka 20. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju." (2) U Zakonu o Hrvatskoj zakladi za znanost (»Narodne novine«, broj 117/2001, 45/2009, 92/2010, 78/2012) u stavku 2. članka 5. riječi "Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske" zamjenjuju se riječima "Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj", a riječi "Vlada Republike Hrvatske" zamjenjuju se riječima "Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj". Stupanje na snagu Članak 243. Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu osmog dana od dana objave. Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj donijelo je na sjednici, održanoj 21. prosinca 2020., Odluku o imenovanju Stručnog povjerenstva za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja (Klasa: 030-02/21-02/0002; Urbroj: 355-08-21-0001).

Povjerenstvo je imenovano u reprezentativnom sastavu tako da je 28 njegovih članova pokrilo gotovo sve segmente sustava znanosti i visokog obrazovanja. U Odluci je precizno utvrđen zadatak Povjerenstva: „Zadatak Povjerenstva je provesti stručnu analizu postojećih zakona i pravilnika koji reguliraju sustav znanosti i visokog obrazovanja, podnijeti Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj rezultate analize, te mu predložiti rješenja za poboljšanje i unaprjeđenje sustava na temelju Polazišta za strukturnu reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja usvojenih na sjednici Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj.“ U ovom važnom programskom dokumentu Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, na koji se poziva predmetna Odluka, formulirani su načelni stavovi kao koncepcijska podloga i polazište za strukturnu reformu sustava, kao i za realizaciju ciljeva hrvatske „Nacionalne razvojne strategije 2030“, poglavito prioritetne politike razvoja znanosti i tehnologije, strateškog cilja 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo, te prioritetne javne politike unaprjeđenja visokog obrazovanja, strateškog cilja 2. Obrazovani i

zaposleni ljudi. Dokument u nastavku prenosim u cijelosti: POLAZIŠTA ZA STRUKTURNU REFORMU SUSTAVA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA 1. Potreba za strukturnom reformom sustava znanosti i visokog obrazovanja proizlazi iz povećane odgovornosti akademske zajednice za ukupan hrvatski razvoj u novoj stvarnosti. Ubrzani razvoj novih tehnologija i inovativnih procesa rezultira promjenom cjelokupne tehnološke paradigme u kojoj je ljudski rad, pored prirodnih resursa i proizvodnoga kapitala, bio tek jedan od triju proizvodnih faktora. U novim tehnološkim i organizacijskim obrascima, ljudski potencijali postaju (infrastrukturna) pretpostavka inovativnoga učinkovitoga korištenja ostalih dvaju faktora; prirodnih resursa i proizvodnoga kapitala. Otuda potreba prilagodbe hrvatskoga sustava novoj, u svjetskim razmjerima prepoznatoj, vodećoj ulozi obrazovanja i znanstvenih istraživanja u ukupnom društvenom, gospodarskom, kulturnom i umjetničkom kao i osobnom razvoju. 2. Trostruka je (samo)odgovornost sustava znanosti i visokog obrazovanja. Prvo je odgovornost za ukupan razvoj hrvatskog društva i države. Drugo je odgovornost za održivi razvoj i opstanak čovječanstva i života na Zemlji. Treće je odgovornost za vlastitu kvalitetu kako bi mogla odgovoriti prvim dvjema zadaćama. Nacionalno vijeće smatra da akademska znanstvena zajednica predstavlja vrh iznad kojeg nema drugih znanstveno-stručnih autoriteta pa načelno nema tko, osim nje same, ocjenjivati kvalitetu nastavnika, programa i institucija, što povećava njenu društvenu odgovornost. Ova činjenica (kao jedan od ključnih razloga autonomije) ujedno traži regulirano podvrgavanje etičkim i bioetičkim normama i udovoljavanje trajno rastućim kriterijima međunarodno vidljive znanstveno-nastavne izvrsnosti. 3. Temelj odgovornosti akademske zajednice je međunarodno usporediv rast kvalitete poučavanja i znanstvenih istraživanja. Filozofski, kulturni, estetski, etički i bioetički aspekti nove stvarnosti zahtijevaju institucionalna rješenja koja potiču ubrzan razvoj i sustava i kvalitete znanosti i visokoga obrazovanja te intenziviranje i podizanje međunarodne relevantnosti znanstvenih istraživanja i inovacijske aktivnosti, što podrazumijeva jačanje suradnje s privatnim i javnim gospodarskim sektorom. Sustav stalnog unapređenja kvalitete valja poticati bez diskriminacije, jednako u javnim i privatnim visokim učilištima. To je temeljni preduvjet sustizanja europskog razvojnog koraka i ugradbe hrvatske nacionalne prepoznatljivosti u evoluciju europskog civilizacijskog kruga. Stoga su načela i stavovi strateških dokumenata Europskog prostora visokog obrazovanja (EHEA) i Europskog istraživačkog prostora (ERA), kojima Europska unija identificira ključne zadaće sustava znanosti i visokog obrazovanja u europskom razvoju, potreban sastavni dio hrvatske strategije i institucionalnog uređenja sustava znanosti i visokog obrazovanja, kao i ranije usvojeni hrvatski dokumenti poglavito Strategija pametne specijalizacije (S3) i Strategija obrazovanja, znanosti i tehnološkog razvoja (SOZT). 4. Hrvatsko državno osamostaljenje i stvaranje suverene demokratske države nakon 1990., stvorili su povoljno okruženje za razvoj visokog obrazovanja i znanstvenih istraživanja. U razdoblju 1990-2018. broj studenata je više nego udvostručen: od blizu 70 na 157 000. Uspješnost studiranja je također povećana. Broj studenata koji diplomiraju je utrostručen, od 10 tisuća na preko 33. Broj doktora znanosti i doktorskih kandidata

povećan je za 53%. Osobito je impresivan obuhvat stanovništva u studentskoj dobi (19-23) tercijarnim obrazovanjem koje je poraslo od 1/5 (22%) na gotovo 2/3 (64%). Hrvatski sustav visokog obrazovanja, kvalitetu kojeg treba bitno unaprjeđivati promišljenim i dubokim strukturnim reformama, u osnovi daje solidnu i kvalitetnu preddiplomsku i dijelom diplomsku nastavu. To potvrđuje interes velikih stranih kompanija koje u sve većem broju nude studentima hrvatskih sveučilišta stipendije i buduće zaposlenje već na trećoj godini studija. Pored toga naši diplomanti s lakoćom upisuju poslijediplomske studije elitnih europskih i američkih sveučilišta. Naše doktorske studije treba pak bitno i cjelovito unaprijediti i istraživački povezati s znanstvenim institutima. Potrebu kritičke analize pozitivnih rezultata visokog obrazovanja valja staviti u kontekst izrazito nepovoljnih trendova u financiranju, koji osobito u razdoblju krize 2009-2015 bitno utječu kako na kvalitetu tako i na poziciju nacionalnog sustava u europskom okruženju jer je: državni proračun povećan (+8,5%), proračun MZO za Visoko obrazovanje i znanost u njemu je smanjen (-4,5%), broj studenata na visokim učilištima je povećan (+11,6%) 5. Hrvatska na općenito niskoj razini ukupnih ulaganja, relativno učinkovito ulaže u znanost, jer relativno mali broj radova objavljen s još manje uloženih financijskih sredstava, daje rezultat iznad prosjeka. Prema Nature Global Indexu (NGI) kojeg objavljuje časopis Nature Hrvatska se, među 27 članica EU, po znanstvenoj produktivnosti nalazi na 19 mjestu. Istodobno, prema EUROSTAT-u, Hrvatska se s udjelom javnih bruto izdvajanja za istraživanje od 0,4% BDP nalazi na 23. mjestu među članicama EU. Međutim, gotovo konstantna hrvatska vrhunska znanstvena produkcija od 4% tijekom ovog razdoblja rezultira posebno zabrinjavajućom činjenicom po kojoj je hrvatska znanost „zarobljena“ u tzv. niskoj ravnoteži odnosno ravnoteži pri relativno visokom stupnju „nezaposlenosti“ znanstvenih resursa. Ocjenu, koja na prvo mjesto kao uzrok zaostajanja, stavlja javno financiranje, Europska komisija temelji na konkretnim pokazateljima. Hrvatska se s 0,79% izdataka za I&R u 2014. nalazi na 25. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska se s 1,03% izdataka za I&R u 2004. nalazila na 16. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska je jedina članica EU koja je u desetljeću 2004-2014 smanjila ukupan iznos izdvajanja za I&R od 345 na 340 milijuna €. Spoznaja kako je hrvatska znanstveno-istraživačka produkcija kvalitetom zaostaje za EU prosjekom važna je za početnu ocjenu stanja kao i sugestija Europske komisije kako bez promjene u strukturi proračunskih izdataka u korist prometa i znanosti i obrazovanja, Hrvatska ne može ostvariti održivi rast. Stoga Nacionalno vijeće treba posebno naglašavati kako povećanje izdataka za znanost na 1,11% BDP koje bilježi EUROSTAT u 2019. ne znači i povećanje nacionalnih izdvajanja. Ona su i nadalje oko 0,4% javnih i oko 0,41% BDP ulaganja poslovnog sektora. Ostatak oko 0,3% su sredstva EU fondova. To potvrđuje i činjenica kako su sadašnja nacionalna proračunska izdvajanja za znanost oko 350 milijuna € gotovo ista kao i prije 15 godina, pa su hrvatska izdvajanja za znanost po stanovniku ispod 50% prosječnog EU izdvajanja. 6. Duboke strukturne reforme počivaju na dva stožerna subjekta koja kao jedini stvaratelji znanstveno-obrazovne dodane vrijednosti, čine početak i kraj reformi. Sve ostalo su institucionalni i ustrojbeni podupiratelji i poticatelji. Prvi stožerni subjekt

je student, organski povezan sa svijetom rada, ohrabrivan u buđenju intelektualne radoznalosti, te u punoj kritičkoj i kreativnoj slobodi. Interakcija studiranja/istraživanja i svijeta rada čini studiranje relevantnim, a društvenu praksu sposobnu odgovoriti socijalnim, tehnologijskim i drugim izazovima. Polazište je, prije svega, maksimalna usklađenost ponude obrazovnih programa s identificiranim sposobnostima i sklonostima studenata, potom sa strateškim razvojnim interesima društva i države, a tek nakon toga s trenutačnim potrebama tržišta rada. Nema veće štete niti po individualnu produktivnost niti po društvenu konkurentnost, od prinude osobe da radi posao koji niti voli niti ima za nj sklonosti. Sa stajališta nacionalnoga blagostanja, takva prinuda predstavlja razoran i najskuplji gubitak nacionalnih resursa. Drugi stožerni subjekt je nastavnik/istraživač, sposoban prenositi znanje i osobito poučavati kako učiti i istraživati. On je ključni, stvarni provoditelj reforme. Istinska realizacija propisanih ishoda učenja i stvarna kvaliteta istraživanja bit će onoliko životni koliko su sposobni i motivirani nastavnici/istraživači. Zato je nezaobilazan razlog reforme stvaranje poticajnoga institucionalno-financijskoga okvira za kvalitetnoga nastavnika/istraživača prema međunarodno usporedivim kriterijima.

7. Dva temeljna, međusobno povezana, reformska cilja proizlaze iz narečenih polazišta i identificiranih subjekata. Prvi je snažnije povezivanje i brže usklađivanje s potrebama hrvatskog društva i gospodarstva. To podrazumijeva uvođenje obvezne prakse studenata tijekom svake godine u gospodarskim i društvenim subjektima, postupno širenje obveze (reguliranih profesija) obnavljanja profesionalne licence za obavljanje stručnih poslova i na ostale struke. Ovu obvezu valja povezati s cjeloživotnim obrazovanjem i potrebom tercijarno obrazovanih i ostalih zaposlenika da kontinuirano obnavljaju znanja kraćim programima u sustavu visokoga obrazovanja. Sustav znanosti i visokog obrazovanja ima posebnu odgovornost u umrežavanju i projektnom okrupnjavanju kapaciteta za istraživanje i razvoj usitnjenih hrvatskih gospodarskih subjekata. Drugi je jačanje međunarodne konkurentnosti putem snažnije internacionalizacije. Rast kvalitete nalaže izlazak podobnih hrvatskih programa izvođenih i na svjetskim jezicima na međunarodno visokoobrazovno tržište. Sposobnost privlačenja stranih studenata prema konkurentskim uvjetima, što podrazumijeva i razrađeni sustav njihovog stipendiranja, može biti jedan od prihvatljivih indikatora kvalitete. Paralelno izvođenje programa na hrvatskom i svjetskom jeziku istodobno je i dobar put razvoja moderne hrvatske znanstvene terminologije i doprinos razvoju nacionalnog identiteta.

8. Učinkovito institucionalno uređenje strukturnih reformi, među ostalim, znači i racionalnu „trodiobu ovlasti“ u sustavu između sveučilišta, državne uprave (MZO) i državnih strateških tijela (NVZVOTR). Načela po kojima se valja ustrojiti institucionalna pozicija i umrežavanje glavnih dionika sustava su :

a) Sveučilišta - autonomija uz odgovornost. Podrazumijeva savjet sveučilišta koji u novoj ulozi i proširenom sastavu osigurava javni interes. Ima zadaću strateške procjene usklađenosti sveučilišnih programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada. Ako je ona pozitivna, tada AZVO nezavisnim i transparentnim postupkom međunarodnog recenziranja utvrđuje je li program dovoljno kvalitetan za dopusnicu. Druga bitna poluga autonomije uz

odgovornost je senat sveučilišta pa valja razraditi elemente programske, financijske i upravljačke autonomije sveučilišta što uključuje i kriterije demokratskog biranja rektora i svih drugih dužnosnika.

b) Državna uprava (MZO) kao drugi dionik „trodiobe“ operativno upravlja sustavom s brojnim stručnim zadaćama kao što su; izdavanje/ukidanje (temeljem prijedloga AZVO) dopusnica za obavljanje znanstvene i visokoobrazovne djelatnosti, upravni, inspekcijski i financijski nadzor, analiza upisa i upisnih kvota, uspješnosti završetka studija i zapošljavanja, vođenje evidencije nadarenih i nagrađivanih studenata, uspostava evidencije i politike nagrađivanja najuspješnijih znanstvenika i najbolje ocijenjenih nastavnika. c) NVZVOTR kao nacionalno strateško tijelo treći je dionik „trodiobe“. Ono po svom sastavu (predstavnicima gospodarstva, poduzetnika, sveučilišta i javnih instituta) ojačano autoritetom Hrvatskog sabora čini kvalificirano „posredničko“ tijelo s primarnom zadaćom harmoniziranja upravno-administrativne i sveučilišno-autonomne vertikalne sustava i usklađivanje s potrebama gospodarstva i državnim interesima. To među ostalim znači snaženje objektivnih i mjerljivih parametara kvalitete u Mreži visokoškolskih institucija i javnih instituta. Podrazumijeva razradu kriterija raspodjele proračunskih sredstava namijenjenih financiranju znanosti i visokog obrazovanja i osobito kriterija prema kojima se sklapaju ugovori o programskom financiranju između sveučilišta i MZO.

9. „Normativni optimizam“ kao surogat i prepreka provođenju strukturnih reformi. Model „normativnog optimizma“ općenito radom na strukturnim reformama podrazumijeva donošenje novih propisa kojima se „inovativno“ reguliraju iste (neprovedene) zadaće postojećih propisa. Relativno usko područje znanosti i visokog obrazovanja s ukupno oko 14.000 nastavnika-istraživača i suradnika sistemski trenutno uređuje 13 zakona: Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Zakon o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, Zakon o hrvatskom (nacionalnom) kvalifikacijskom okviru, Zakon o hrvatskim državnim nagradama za znanost, Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju, Zakon o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija, Zakon o dokazivanju stečene školske spreme, Zakon o hrvatskoj zakladi za znanost, Zakon o državnoj potpori za istraživačke-razvojne projekte, Zakon o Agenciji za mobilnost i programe Europske unije, Zakon o državnom proračunu, Zakon o izvršenju državnog proračuna, Zakon o ustanovama.

10. Deformiranje državnih potreba i akademske inicijative kao rezultat prekomjernog birokratiziranja. Izravan rezultat „normativnog optimizma“ su ekspanzirajuća upravno-administrativna tijela; agencije, uprave, službe, odjeli, direkcije i druga tijela i ad hoc povjerenstva. Ovdje valja posebno naglasiti kako se ne radi o ljudima koji u njima rade, jer oni rade svoj posao kao i svi ostali, a mnogi i bolje. Radi se naprosto o sistemskoj poziciji koja ima svoju vlastitu samošireću logiku. U nužnom dokazivanju opravdanosti svog postojanja ta tijela (ne sva) kreiraju labirint od gotovo 100 pravilnika, poslovnika, registara i pod-registara, upisnika, postupovnika, naputaka, odluka, uputa i slično, izvan javnog i transparentnog uvida u procedure i operacije. Stalna proizvodnja nebrojenih formulara, upitnika i obrazaca stvarne državne potrebe deformira do neprepoznatljivosti, a sveučilišno-institutsku inicijativu i inovativnost zatrpava administrativnim košmarom.

PRIJEDLOG ZA IZRADU SMJERNICA REFORME SUSTAVA ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA

Povjerenstvo Nacionalnog vijeća za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja obavilo je, nakon intenzivnog devetomjesečnog rada, povjerenu zadaću te je na sjednici 17. rujna 2021. usvojilo Nacrt prijedloga zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Povjerenstvo je uz Nacrt priložilo Napomenu, u kojoj je objašnjena metodologija rada, te opsežno Uvodno obrazloženje u kojem je sistematizirana dokumentacija i stručna podloga kojom se Povjerenstvo služilo u izradi Nacrta prijedloga zakona. Tako zaokruženi, cjeloviti dokument (182 str.) Povjerenstvo je 14. listopada 2021. uputilo Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj. Ono što se dalje događalo s ovom respektabilnom inicijativom Nacionalnog vijeća predstavlja trijumf mediokracije (vladavine mediokriteta) i usporedivo je s izrezivanjem nepodobnih osoba sa službenih fotografija u totalitarnim režimima. Ovdje je iz službene rasprave o reformi sustava znanosti i visokog obrazovanja, konstantnim političkim pritiscima iz Ministarstva znanosti i obrazovanja, sustavno odstranjen („izrezan“) intelektualno superiorni strateški dokument Povjerenstva Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje samo zato da bi isto to Ministarstvo u prostoru javne rasprave osiguralo monopolističku poziciju za svoje diletantske i koruptivno motivirane zakonske inicijative. Strateški dokument Povjerenstva Nacionalnog vijeća za akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja dobio je određenu satisfakciju u Zaključcima Senata Sveučilišta u Zagrebu od 22. ožujka 2022. gdje je prihvaćen „kao polazišna podloga za raspravu o cjelovitoj reformi sustava znanosti i visokog obrazovanja.“ Na tragu Zaključaka Senata Sveučilišta u Zagrebu predlažem da Vlada Republike Hrvatske obustavi postupak donošenja Nacrta prijedloga Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti te da formira radnu skupinu meritornoga i reprezentativnog sastava sa zadaćom da, uzimajući u prvom redu u obzir Program Vlade Republike Hrvatske (2020.-2024.) i strateški dokument Povjerenstva Nacionalnog vijeća za akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja, izradi smjernice za reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja kao obvezujući okvir za izradu novih zakonskih prijedloga u području znanosti i visokog obrazovanja. U tu svrhu kao stratešku podlogu i polazište u prilogu u cijelosti prenosim Nacrt prijedloga zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju s uvodnom napomenom i obrazloženjem, koji je izradilo Povjerenstvo za akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja Nacionalnog vijeća za znanost i visoko obrazovanje. Grafički prilozi i bilješke koji se nisu mogli prenijeti u aplikaciju e-Savjetovanja dostupni su na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf Prof. dr. sc. Ante Čović, Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu

***** Republika Hrvatska Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj Povjerenstvo za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja Zagreb, rujna 2021.

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

NAPOMENA Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, na svojoj 49. sjednici

održanoj 21. prosinca 2020. godine, imenovalo je Stručno povjerenstvo za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja Zadatak je Povjerenstva bio provesti stručnu analizu postojećih zakona i pravilnika koji reguliraju sustav znanosti i visokog obrazovanja, podnijeti Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj rezultate analize, te mu predložiti rješenja za poboljšanje i unaprjeđenje sustava na temelju Polazišta za strukturnu reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja usvojenih na 49. redovitoj sjednici Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj. Polazišta za strukturnu reformu Nacionalnog vijeća, među ostalim ističu 2 međusobno povezana cilja: • Prvi je snažnije povezivanje i brže usklađivanje s potrebama hrvatskog društva i gospodarstva. Sustav znanosti i visokog obrazovanja ima posebnu odgovornost u umrežavanju i projektnom okrupnjavanju kapaciteta za istraživanje i razvoj usitnjenih hrvatskih gospodarskih subjekata. • Drugi je jačanje međunarodne konkurentnosti putem snažnije internacionalizacije. Rast kvalitete nalaže izlazak podobnih hrvatskih studijskih programa izvođenih i na svjetskim jezicima na međunarodno visokoobrazovno tržište. Povjerenstvo je svoj pristup reformskim zadaćama utemeljilo na državnim strateškim dokumentima kao što su osobito; • Strategija obrazovanja, znanosti i tehnološkog razvoja (2014), • Strategija pametne specijalizacije (2016), • Akcijski plan provedbe strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije (2018) • Program Vlade Republike Hrvatske (2020-2024) • Nacionalni plan oporavka i otpornosti (2021 – 2026) • Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine, poglavito prioritetne politike razvoja znanosti i tehnologije, strateškog cilja 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo, te prioritetne javne politike unaprjeđenja visokog obrazovanja, strateškog cilja 2. Obrazovani i zaposleni ljudi. Povjerenstvo je realizaciji svoje zadaće pristupilo slijedećim aktivnostima; • detaljnom kronološkom i sadržajnom analizom 15 izmjena i dopuna temeljnog Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju tijekom 15 godina od njegovog donošenja 2003. godine do posljednjih izmjena 2018. godine, • analitičkim pregledom 15 drugih zakona koji u cjelini, ili djelomično reguliraju područje znanosti i visokog obrazovanja, • uvidom u dosadašnje zakonske inicijative i prijedloge MZO, Nacionalnog vijeća i sveučilišta koji još nisu ušli u formalnu zakonsku proceduru, • analizom nacionalne i europske statističke dokumentacije; broja i strukture upisanih studenata, diplomanata, polaznika doktorskih poslijediplomskih studija, nastavnika i istraživača, kvalifikacijske strukture zaposlenih i nezaposlenih, strukturnih poslovnih pokazatelja hrvatskog gospodarstva, te iscrpnih komparativnih strukturnih i financijskih podataka članica EU Povjerenstvo je svoju aktivnost tijekom devet mjeseci organiziralo na slijedeći način; • polazeći od zadaće Nacionalnog vijeća te analize zakonskog okvira, stvarnih procesa u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, te relevantnih statističkih pokazatelja, usuglašeni su glavni reformski ciljevi za koje treba potražiti odgovarajuća zakonska rješenja, • utvrđeno je, među ostalim, kako je zakone o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, o akademskim i stručnim nazivima i studentskom zboru, te priznavanju stečene školske spremne, moguće ugraditi u temeljni zakon. Pored toga konstatirane su prilagodbe

koje treba učiniti u Zakonu o zakladi za znanost i Zakonu o državnoj potpori za istraživanja i razvoj, kako bi sustav bio konzistentan, • rad Povjerenstva organiziran je u 7 radnih skupina prema glavnim dijelovima zakona, koje su u preko 30 radnih sastanaka obavile detaljne stručne rasprave, • nakon završetka rada radnih skupina, njihovi koordinatori su tijekom ljeta i 5 intenzivnih sastanaka, usklađivali prijedloge i stavove i usuglasili konzistentan i cjelovit prijedlog, • Povjerenstvo je na svojoj sjednici u 17. rujna 2020. godine usvojilo Nacrt prijedloga Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Prijedlog koji Stručno povjerenstvo za zakonske akte koji uređuju sustav znanosti i visokog obrazovanja dostavlja Nacionalnom vijeću za znanost visoko obrazovanje i tehnološki razvoj sastoji se od dva dijela. Prvi dio čini Uvodno obrazloženje sastavljeno od 6 poglavlja. Osloncem na strateške državne dokumente, kao ishodište reforme, definirane su društvena, osobna, identitetska i razvojna odgovornost akademske zajednice za ukupan hrvatski napredak. Samo-odgovornost znanstvene akademske zajednice, koja je pretpostavka uspješnosti njene šire društvene uloge, obrađuje se komparativnom europskom analizom i detaljnom ocjenom stanja u hrvatskim znanstvenim istraživanjima, inovacijama i visokom obrazovanju. Drugi dio čini sam tekst Nacrta prijedloga Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju koji se sastoji od 11 poglavlja i 243 članka. Uključene su, među ostalim, odredbe o osiguranju kvalitete s naglaskom na stručnu nezavisnost Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Predložena je obveza znanstvenog napredovanja prema međunarodnim kriterijima znanstvene izvrsnosti, mogućnosti ubrzanog napredovanja posebno nadarenih znanstvenika s međunarodno priznatim rezultatima, te regulirana mogućnost gubitka radnog mjesta u slučaju neispunjenja uvjeta za izbor u znanstveno zvanje. Predložena reforma visokog obrazovanja podrazumijeva, obvezno i postupno uvođenje mentorske nastave i mentorske studentske prakse, pojačanu mobilnost i internacionalizaciju. Razrađen je koncept sveučilišne autonomije u uvjetima pojačane društvene odgovornosti i razgraničena uloga državnih i autonomnih sveučilišnih tijela u strateškom vođenju i upravljanju istraživačko-nastavnim procesima i organizacijama. Nov reformski pristup. Novim reformskim pristupom u središte se reforme stavlja studente i nastavnike kao subjekte reforme. Sveučilišta, te državna upravna (ministarstvo) i strateška (Nacionalno vijeće) tijela su infrastrukture, koje programski i organizacijski spajaju studente i nastavnike u obrazovno istraživačkom procesu i suradnji s društvom i gospodarstvom. Ponuđeni reformski pristup pri tome polazi od bitne razlike između donošenja (jednokratnog čina) i provođenja (stalna aktivnost) reforme. S jedne je strane donošenje zakonodavnog okvira, sporazumom strateških državnih tijela s jedne strane te visokoškolskih ustanova, sindikata, te stručnih i udruga civilnog društva s druge strane. Svi oni zajedno, donošenjem zakona, institucionalno omogućuju reformu (jednokratni normativni čin). S druge su strane ministarstvo i druga državna tijela zadužena za provođenje znanstveno-obrazovne politike. Njihovom se svakodnevnom aktivnošću i suradnjom s drugim dionicima (sveučilišta, nastavnici i studenti) konkretiziraju i realiziraju reformski zahvati u sustavu (stalna aktivnost na ostvarenju normativnog). Sustavno promišljanje, cjelovitost i dubina predloženog reformskog zahvata, kojemu je u ishodištu

postupan i kontinuiran rast kvalitete istraživanja, poučavanja, te institucija, ishoda učenja i stečenih kvalifikacija, čini hrvatsku znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje sposobnima provesti zadaće iz Nacionalne strategije razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine i učinkovito apsorbirati sredstva iz Nacionalnog plana otpornosti i oporavka (2021-2026). Kazalo: PRVI DIO - UVODNO OBRAZLOŽENJE 10 I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA 10 II. ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR 10 III. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA – ODGOVORNOST AKADEMSKE ZAJEDNICE 12 1. Društvena odgovornost znanstvene akademske zajednice. 12 2. Dvostruka osobna odgovornost 13 3. Identitetska odgovornost 14 4. Razvojna odgovornost znanstvene akademske zajednice 17 IV. OCJENA STANJA – SAMOODGOVORNOST AKADEMSKE ZAJEDNICE 20 IV-I. ZNANOST I INOVACIJE 20 1. Hrvatski i EU trendovi znanstvenih istraživanja 21 2. Kompatibilnost znanstvenoistraživačkih politika Hrvatske i Europske komisije (EK) 25 3. Učinkovitost hrvatskih ulaganja u znanost 33 IV-II. VISOKO OBRAZOVANJE 40 1. Dinamika hrvatskoga visokoga obrazovanja 40 2. Hrvatski, globalni i EU obrazovni trendovi 41 3. Elementi kvalitete nastave i mobilnosti. 46 4. Racionalnost ustroja hrvatskog sustava visokog obrazovanja 50 IV-III. HRVATSKI VISOKO OBRAZOVNI ZNANSTVENI SUSTAV I TRŽIŠTE RADA 53 1. Ponuda 54 2. Potražnja. 56 3. „Ravnoteža“ 63 V. CILJEVI I OSNOVNA REFORMSKA RJEŠENJA 67 1. Dva subjekata 67 2. Dvije infrastrukture 70 VI. ZAKLJUČNA OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA 76 DRUGI DIO – NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU (str. 80-182) 78 I. OPĆE ODREDBE 79 II. NACIONALNO VIJEĆE ZA ZNANOST, VISOKO OBRAZOVANJE I TEHNOLOŠKI RAZVOJ 85 III. OSIGURAVANJE KVALITETE U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU 92 1. OPĆE ODREDBE 92 2. SUSTAV OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE VISOKOG OBRAZOVANJA I ZNANSTVENE DJELATNOSTI 93 3. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI VISOKOG OBRAZOVANJA 94 4. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA IZVOĐENJE STUDIJSKOG PROGRAMA 97 5. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA OBAVLJANJE ZNANSTVENE DJELATNOSTI 101 6. REAKREDITACIJA VISOKIH UČILIŠTA I ZNANSTVENIH ORGANIZACIJA 102 7. VANJSKO VREDNOVANJE UNUTARNJEG SUSTAVA OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE (AUDIT) 103 8. TEMATSKO VREDNOVANJE 104 9. POSTUPCI VANJSKOG VREDNOVANJA S INOZEMNIM OBILJEŽJIMA 105 10. DIONICI SUSTAVA OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE VISOKOG OBRAZOVANJA I ZNANSTVENE DJELATNOSTI 107 10.1. OPĆE ODREDBE 107 10.2. AGENCIJA ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE 108 IV. SUSTAV ZNANSTVENE DJELATNOSTI 114 1. OPĆE ODREDBE O ZNANSTVENOM RADU I DJELATNOSTI 114 2. ZNANSTVENI INSTITUTI 116 3. KOLABORATIVNI ZNANSTVENI PROGRAMI, ZNANSTVENI CENTRI IZVRSNOSTI I ZNANSTVENO-TEHNOLOGIJSKI PARKOVI 118 4. ZNANSTVENICI I SURADNICI 119 V. SUSTAV VISOKOG OBRAZOVANJA 129 1. VISOKA UČILIŠTA 129 A.

OSNIVANJE I POČETAK RADA VISOKIH UČILIŠTA 129 B. SVEUČILIŠTE 131 C. SASTAVNICE SVEUČILIŠTA 136 D. VELEUČILIŠTE I VISOKA ŠKOLA 141 2. STUDIJI NA VISOKIM UČILIŠTIMA 141 A. VRSTE STUDIJA 141 B. UPIS NA STUDIJ, NJEGOVO USTROJSTVO I IZVEDBA 147 C. ZAVRŠETAK STUDIJA 150 3. STUDENTI 152 4. NASTAVNICI I SURADNICI 157 VI. REKTORSKI ZBOR I VIJEĆE VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA 167 VII. FINANCIRANJE ZNANSTVENE DJELATNOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA 168 1. FINANCIRANJE IZ PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE 169 2. PLAĆE I PRIMANJA ZAPOSLENIKA I VANJSKIH SURADNIKA U SUSTAVU ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA 172 3. FINANCIRANJE MJERAMA POTPORE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA 174 VIII. ETIKA U ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU 175 IX. NADZOR 176 X. PREKRŠAJNE ODREDBE 177 XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE 179 PRVI DIO - UVODNO OBRAZLOŽENJE I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA Ustavna osnova za donošenje Zakona sadržana je u članku 1., 49., 55., 63., 67., 68. i 69. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010. - pročišćeni tekst i 5/2014. - Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske). Nacrt Zakona usklađen je s - člankom 1. st. 1. Ustava Republike Hrvatske (dalje u tekstu Ustava RH) (Narodne novine, broj 85/2010. - pročišćeni tekst) kojim je Republika Hrvatska definirana kao jedinstvena, nedjeljiva, demokratska i socijalna država, - člankom 49. st. 3. kojim Hrvatska država jamči poticanje gospodarskoga napretka i socijalnoga blagostanja svojih građana, - člankom 55. st. 2. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči slobodno biranje poziva i zaposlenja - člankom 63. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči stvaranje socijalnih, kulturnih, odgojnih, materijalnih i drugih uvjeta kojima se promiče ostvarivanje prava na dostojan život, - člankom 66. st. 1. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči obrazovanje dostupno svakomu, pod jednakim uvjetima, u skladu s njegovim sposobnostima, - člankom 68. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči autonomiju sveučilišta i samostalno odlučivanje o svom ustroju i djelovanju, u skladu sa zakonom, - člankom 69. Ustava RH kojim Hrvatska država jamči slobodu znanstvenoga, kulturnoga i umjetničkoga stvaralaštva (st. 1.), poticanje i pomaganje razvitka znanosti, kulture i umjetnosti (st. 2.), zaštitu znanstvenih, kulturnih i umjetničkih dobara kao duhovnih narodnih vrednota (st. 3.). II. ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR Zakonodavni okvir razvoja sustava znanosti i visokoga obrazovanja temelji se na - Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju - pročišćeni tekst (NN 123/03., 105/04., 174/04., 2/07. - Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske, 46/07., 45/09., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14. - Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske, 60/15. - Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske, i 131/17. - Uredba Vlade Republike Hrvatske, NN 131/17., 96/18.), - Zakonu o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju (NN 107/07., 118/12.), - Zakonu o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (NN 158/2003., 198/03., 138/06., 124/09., 45/11.), - Zakonu o dokazivanju stečene školske spreme (NN 27/1976.), - Zakonu o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama (NN 71/2007.), Zakonu o obavljanju studentskih poslova (NN 96/2018., 16/20.), - Zakonu o

obrazovanju odraslih (NN 17/2007., 101/07, 24/10), - Zakonu o hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 22/13., NN 41/16. - Odluka Ustavnoga suda, 64/18., 47/20.), - Zakonu o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/09.), - Zakonu o Hrvatskoj zakladi za znanost (NN 117/01., 92/10., 78/12.), - Zakonu o hrvatskim državnim nagradama za znanost (NN 108/1995., 104/1997., 142/2008.), - Zakonu o Agenciji za mobilnost i programe Europske unije (NN 121/2017.), - Zakonu o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte (NN 64/2018.), - Zakonu o proračunu (NN 87/2008., 109/07., 136/12., 15/15.), - Zakonu o izvršavanju državnog proračuna (NN 135/2020.), - Zakonu o ustanovama (NN 127/2019.), - Zakonu o općem upravnom postupku (NN 47/2009.). Ti zakoni oblikuju temeljni institucionalni okvir za razvoj i provedbu znanstvene djelatnosti i visokoga obrazovanja u Republici Hrvatskoj te razvoj sustava potrebnoga za njezino ostvarenje. Valja pripomenuti da tako veliki broj zakona koji reguliraju relativno usko područje, čini cijeli zakonski okvir nepreglednim, s ponekad međusobno proturječnim rješenjima. Sustav znanstvenih organizacija Republike Hrvatske čini 9 javnih, 3 privatna sveučilišta, 25 javnih znanstvenih instituta te 71 javna i privatna ustanova i trgovačko društvo, koji su akreditirani za znanstvenu djelatnost. Najviše državno strateško stručno tijelo koje se brine za razvitak, kvalitetu i utvrđivanje kriterija financiranja cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokoga obrazovanja, tehnološkoga razvoja i inovacijskoga sustava u Republici Hrvatskoj je Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (u daljnjem tekstu: Nacionalno vijeće), kojeg imenuje Hrvatski sabor. Središnje tijelo državne uprave nadležno i odgovorno za funkcioniranje, razvoj i financiranje znanstvene djelatnosti i visokoga obrazovanja je Ministarstvo znanosti i obrazovanja (u daljnjem tekstu: MZO), koje predlaže i provodi stručne mjere za unapređenje sustava te nadzire utrošak sredstava državnoga proračuna za financiranje visokoobrazovne i znanstvene djelatnosti. Hrvatska zaklada za znanost neovisna je javna ustanova koja osigurava financijsku potporu za provedbu znanstvenih projekata prema kriterijima znanstvene izvrsnosti u skladu sa strateškim ciljevima koje utvrđuje Nacionalno vijeće. Agencija za znanost i visoko obrazovanje neovisna je javna ustanova koja brine o osiguravanju i unapređivanju kvalitete u znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju te provodi postupke akreditacije i vrednovanja kvalitete visokih učilišta i znanstvenih organizacija, u skladu sa strateškim ciljevima unapređenja kvalitete koje donosi Nacionalno vijeće i Europskim standardima kvalitete (ESG). Agencija za mobilnost i programe Europske unije je javna ustanova nadležna za obavljanje stručnih i savjetodavnih poslova obrazovanja, mladih, znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja vezanih uz programe i strukturne instrumente Europske unije i druge međunarodne programe.

III. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA – ODGOVORNOST AKADEMSKE ZAJEDNICE Opći razlog za donošenje novog zakona jest potreba prisposobbe hrvatskoga sustava novoj, u svjetskim razmjerima prepoznatoj, vodećoj ulozi obrazovanja i znanstvenih istraživanja u ukupnom društvenom, gospodarskom, kulturnom i umjetničkom kao i osobnom razvoju. To u velikoj mjeri podrazumijeva institucionalizaciju odgovarajućih ciljeva i mjera

strateških državnih programskih dokumenata koji definiraju zadaće sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja, kao što su; Strategija obrazovanja, znanosti i tehnološkog razvoja (2014) , Strategija pametne specijalizacije (2016) , Akcijski plan provedbe strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije (2018) Program Vlade Republike Hrvatske (2020-2024) Nacionalni plan oporavka i otpornosti (2021 – 2026) Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine Ubrzani razvoj novih tehnologija i inovativnih procesa rezultira promjenom cjelokupne tehnološke paradigme u kojoj je ljudski rad, pored prirodnih resursa i proizvodnoga kapitala, bio tek jedan od triju proizvodnih faktora. U novim tehnološkim i organizacijskim obrascima, visoko obrazovani ljudski potencijali postaju (infrastrukturna) pretpostavka inovativnoga učinkovitoga korištenja ostalih dvaju faktora; prirodnih resursa i proizvodnoga kapitala. Kompleksno hrvatsko društvo, diversificirane obrazovne, socijalne, imovinske i dohodovne strukture, prožeto različitim svjetonazorskim pogledima na svoje trajanje, isprepleteno mirijadom osobnih i grupnih interesa objektivno zadanih položajem u društvu, svoj opstanak, među ostalim, nužno temelji na doprinosu intelektualne, duhovne, kulturno-umjetničke i stručne visoko obrazovane zajednice. Tako određena razvojno-povijesna pozicija u nacionalnom korpusu oblikuje višestruku odgovornost akademske zajednice kao ishodište razloga za donošenje zakona. 1. Društvena odgovornost znanstvene akademske zajednice. Oko 10. 000 istraživački aktivnih doktora znanosti čini oko ¼ postotka hrvatskog stanovništva. Uz sve mane i vrline to je obrazovna „elita“ na kojoj počiva velika stručna odgovornost dostizanja životnih uvjeta razvijenog dijela Europe, u slijedećih 30-ak godina radnog vijeka generacija koje sada ulaze u svijet rada. Provizorna kvantifikacija ove nedvojbene odgovornosti u potrazi za rastućim osobnim boljitkom i nacionalnim blagostanjem hrvatskih građana, iznosi otprilike 55 milijardi kuna; 20 godina školovanja doktora znanosti društvena je investicija od oko 500 000 po znanstveniku odnosno ukupno oko 5 milijardi kuna, prosječno 20 godina radnog iskustva doktora znanosti s prosječnim (proračunskim) mjesečnim bruto primanjima od 15. 000 kuna društvena je investicija od otprilike 36 milijardi kuna 728 000 m² istraživački i nastavno opremljenog prostora društvena je investicija od otprilike 14 milijardi kuna Brojke su tek kvantitativna ilustracija kojom se naglašavaju razlozi koji akademsku zajednicu čine intelektualno i stručno odgovornom za formuliranje hrvatskih razvojnih i identitetskih izbora. 2. Dvostruka osobna odgovornost Prepoznavanjem platitelja/ulagatelja u sustav znanosti i visokog obrazovanja, opća društvena odgovornost konkretizira se u dvostruku osobnu odgovornost prema poreznom obvezniku. U prvom redu kao neposrednom korisniku koji se tri puta pojavljuje kao naručitelj/platitelj usluga sustava znanosti i visokog obrazovanja. U drugom redu kad se također tri puta pojavljuje kao snositelj punog rizika njegovih ishoda odnosno zapošljivosti. Hrvatski porezni obveznik kao platitelj visokog obrazovanja. Hrvatski porezni obveznik je trostruki investitor/platitelj; prvi put kao sadašnji (oko 1 400 000) ili donedavni (oko 1 100 000) zaposlenik/umirovljenik odnosno proizvođač-stvaratelj koji, plaćanjem poreza na dohodak, dobit, prihod od imovine i slično, financira iz svog dohotka i obrazovanje i

znanost, drugi put (njih oko 2 500 000 zajedno s obiteljima) kad kao zadnji potrošač u lancu plaća puni iznos PDV za kupljene robe i usluge iz čega se također proračunski investira i u znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje, treći put kao skrbnik koji studentu osigurava životne uvjete (stanovanje i druge egzistencijalne potrebe u razdoblju investiranja-obrazovanja) osiguravajući mu „početak“ na povrat od ulaganja u obrazovanje. Hrvatski porezni obveznik kao snositelj rizika zapošljivosti. Hrvatski poreznik je i trostruki snositelj rizika izbora i ishoda visoko-obrazovnih programa; prvi put kad neposredno financira studentsku egzistenciju, drugi put kad diplomiranom studentu financira obiteljsku egzistenciju do vremena prvog zaposlenja, treći put posredno, kad plaćanjem poreza i doprinosa financira proračunske i druge izdatke za nezaposlenost. Neotuđivo pravo poreznog obveznika. Iz narečenog jasno slijedi da su preferencije poreznog obveznika, temeljene na informiranom izboru, glavni i tržišni i društveni signal za formiranje ponude a time i prvi bitan kriterij utvrđivanja upisnih kvota odnosno programskog ili bilo kojeg drugog oblika financiranja sustava. Onaj tko plaća i tko snosi rizik ishoda ima neotuđivo pravo izbora. Pravo izbora investitora osobito je važno definirati u zemljama kratkotrajnije demokratske tradicije, kakva je Hrvatska. Javni diskurs je ovdje značajno „obojeno“ državnim „paternalizmom“. Država je nekad bila „nasljedno pravo“ vladara, koji se kao dobar „otac“ - „brinuo“ za svoje (uglavnom neobrazovane) podanike. Sustavno je stvarana slika kako vladar svojom providnošću i milošću „gradi“ ceste, mostove, bolnice, škole, kazališta i umjetničke galerije. Tek razvojem građanskog društva sazrijeva svijest da država (državni aparat) nije vlasnik svojih građana nego obrnuto. Građani svoje „vlasništvo“ dokazuju poreznim uplatama i drugim doprinosima koji u konačnom zbroju čine državni proračun. Država u osnovi nema nikakvih prihoda osim onih koje su joj priskrbili njeni porezni obveznici. Čak niti državno vlasništvo nije ništa drugo nego prošla kapitalizirana uplata nekadašnjih građana-poreznih obveznika, odnosno njihova imovina pribavljena vremenskom distribucijom (oporezovanog) dijela dohotka. U tom su smislu i prihodi od državne/nacionalne imovine, ili njene prodaje, također prihodi poreznih obveznika kao konačnih vlasnika. 3. Identitetska odgovornost Mali narod u oba aspekta svoje povijesne prepoznatljivosti, nacionalnom identitetu i respektabilnoj državi svih svojih građana, i kanalizira i amplificira društvenu odgovornost hrvatske znanstvene i umjetničke zajednice. Njena su nezaobilazna pretpostavka institucionalna rješenja koja osiguravaju potpunu slobodu istraživača u predmetu, sadržaju i metodama istraživanja, analize i debate. Rješenjima koja potiču „nesmiljeno“ inovativno kritičko promišljanje koja svako prekrajanje znanstvene istine destimuliraju kao „izdaju intelektualca“. Primarna svrha osobito temeljnih istraživanja u prirodnim i društvenim te humanističkim znanostima, nije postizanje nekoga unaprijed (izvana) zadanoga cilja koji onda postaje i mjerilo uspjeha. Upravo obrnuto, u tom je „prvome sloju“, svrha samopropitivanje, poticanje duhovne, intelektualne, istraživačke radoznalosti, koja pomičući granice spoznaje nadmašuje našu trenutnu sposobnost, ne samo objašnjenja aktualnih fenomena, nego i sadašnju sposobnost formulacije istraživačkih problema. Ta sloboda (iz „prvooga sloja“) individualnog istraživanja, u

okruženju međunarodno valorizirane znanstvene izvrsnosti, u „drugome sloju“ postaje platformom kritičkog propitivanja tuđih i vlastitih spoznaja i praksi kako bi se prepoznali, inovirali i redizajnirali procesi što potiču kreiranje razvojnih niša i demokratsko oblikovanje modernog nacionalnog identiteta. Povijesno inovativna priprema za demokraciju, pored osobnog razvoja i pripreme za tržište rada, prepoznata je, ne samo kao nova, nego prema Vijeću Europe, i bitna svrha visokog obrazovanja . Stoga reformska paradigma nužno uključuje istraživanje i spoznavanje procesa nastanka hrvatske državne samobitnosti i suradnjom i sukobom s okruženjem, i međusobnim prožimanjem i poricanjem s drugima. Taj dug povijesni slijed, gotovo jednoznačno potvrđuje kulturu demokratskog dijaloga kao glavno sredstvo održivog razvojnog iskoraka. Poznavanje korijena svoje ljudske, nacionalne i državne slobode, ishodišta su samosvijesti hrvatskih građana, ali i bitan instrument intelektualnog i stručnog osobnog sazrijevanja tijekom obrazovnog procesa. Akademska zajednica svojim izučavanjem i poučavanjem odgovorna je valorizirati narodno samopoštovanje koje raste tek susretanjem i otvorenosti prema drugima. Začudna otpornost, kojom je hrvatski nacionalni korpus prepoznatljivo samosvjesno dugo koračao i konačno zakoračio u 21. stoljeće, kao suverena, svoja i država svih svojih građana, uči važnoj spoznaji kako završetak svakog sukoba traži dijalog i ravnopravan dogovor kao garanciju trajnijeg mira. To je neprocjenjiva vrijednost, distribuiranjem koje, znanstvena zajednica osigurava stabilnost budućeg napretka. Ona obrazlaže golemost identitetske zadaće hrvatske znanstveno-umjetničke zajednice. Samo strpljivom znanstveno-umjetničkom kritičkom obradom prošlih iskustava, sklapa se mozaik produktivnog nacionalnog identiteta. Toliko pozitivnog i inovativnog koliko je potrebno za identifikaciju hrvatskih niša modernog razvoja u europskom kulturnom krugu i svjetskoj civilizaciji. Takvim pristupom strukturnoj reformi hrvatskog sustava znanosti i visokog obrazovanja, Hrvatska se približava demokratskim EU standardima opisanim u „Referentnom okviru kompetencija za demokratsku kulturu“ (Reference Framework of Competences for Democratic Culture - RFCDC)), čije su tri glavne komponente; „Kontekst, koncept i model“, „Deskriptori kompetencija“ i „Vodič za implementaciju . RFCDC sadrži detaljno obrazložene koncepte identiteta, kulture i interkulturalnoga dijaloga. Koncept identiteta kojega su glavni atributi osobna tolerancija i socijalna empatija, podrazumijeva i nacionalni, etnički, religijski, spolni, generacijski i druge identitete. On posebno naglašava kako se demokratske rasprave te interkulturalna i sučeljavanja i interakcije odvijaju i u fizičkom i digitalnom online svijetu. Stoga je RFCDC relevantan ne samo za poučavanje o demokratskom državljanstvu, ljudskim pravima i interkulturalnoj komunikaciji nego i za obrazovanje e-građana . Gotovo ekskluzivna i aktualna odgovornost akademske zajednice za znanstveno-stručnu podlogu ukupnog hrvatskoga razvoja, oblikovanog stabilnim demokratskim institucijama i otvorenim nacionalnim identitetom, obuhvaća, među ostalim, kako aktualni gospodarski preokret pojednostavljeno nazvan - industrija 4 ., tako i njime izazvane socijalne učinke pojednostavljeno nazvane - društvo 5 . Prirodno-tehničko (STEM) područje i Industrija 4.0. Glavno obilježje bjelodanoga preokreta razvojnih čimbenika definiranih kao 4. industrijska

revolucija su virtualno (cyber)-fizički sustavi (CPS) koji, vođeni umjetnom inteligencijom (AI), ujedinjuju informacijsku (IT) i operacijsko-proizvodnu (OT) tehnologiju, tvoreći "Internet stvari" (Internet of Things - IoT) . Vrtoglava brzina 4. industrijske revolucije širi njen početni koncept iz prerađivačke industrije u promet, logistiku (opskrbu), pametne zgrade, energetiku, pametnu zdravstvenu skrb, digitalizirano učenje i brojne druge aplikacije što transformira i Internet stvari u Internet stvari, podataka i usluga. Ovo „razmicanje“ granica između virtualnog (cyber) i stvarnog (fizičkog) svijeta ima za izravnu posljedicu postupan nestanak brojnih današnjih struka i zanimanja povezanih s industrijskim i uslužnim fizičkim radom i nastanak novih ili/i inoviranih zanimanja i poziva. Procjena studije Svjetske organizacije rada (ILO) primjerice govori kako je 47 % sadašnjih poslova u SAD pod rizikom nestanka u slijedećih 20 godina . Svjetski ekonomski forum (WEF), prognozira kako će u Engleskoj 65 % djece koja počinju školovanje raditi poslove koji danas ne postoje . U STEM obrascu hrvatska znanost i istraživanja odgovorni su posebno za prevođenje koncepta industrije 4.0. u učinkovito, održivo i štedljivo poduzetničko korištenje hrvatskih resursa. Hrvatsko vodno/morsko, sirovinsko, energetsko, zemljišno-šumsko, geoprometno, kulturno-povijesno, nacionalno bogatstvo ima onoliko vrijednost koliko mu je pridaje zdravlje, obrazovanost i stručnost ljudskog faktora. Identitetska je zadaća i odgovornost posebno „stemovske“ akademske zajednice da, u uvjetima ozbiljnih demografskih deficita, nabrojene i druge tradicionalne faktore hrvatskih prostora, jezikom novih sofisticiranih tehnologija, prevedu u visoko automatiziranu, ekološki održivu razvijenost. Neupitna odgovornost, pretpostavlja stratešku i projektnu integraciju hrvatskih prirodnih, biomedicinskih, biotehničkih i tehničkih znanosti, u krupnim zahvatima transformacije hrvatske materijalne i intelektualne infrastrukture. Pored toga ona se objavljuje, kako produktivnim umrežavanjem usitnjene hrvatske gospodarske strukture, tako i kontinuiranom konkurentskom potragom za međunarodnim tržišnim nišama. STEM područje ima posebnu odgovornost u optimizaciji ekonomije obujma u hrvatskim uvjetima. Pokretljivost, neprekidna široka eksterna potraga, te sposobnost brze interne proizvodno-organizacijske prilagodbe, sredstva su koja globalno količinski „sitnog“ sudionika, transformiraju u lidera kvalitete (mikro) niša svjetskog tržišta. Društveno-humanističko i umjetničko područje (DHU) i društvo 5.0. U DHU obrascu naglašena je odgovornost za socijalne i bioetičke izazove društva koje nosi 4. industrijska revolucija. Kraticom- društvo 5.0. u inicijalnoj se japanskoj varijanti teži uskladiti 5 ključnih elemenata održivog ekonomskog razvoja u uvjetima 4. industrijske revolucije, s rješavanjem 5 ključnih socijalnih problema koje takav razvoj donosi; (I). tako rastuću energetska potrebu ekonomskog razvoja valja uskladiti s društvenom potrebom smanjenja emisije stakleničkih plinova, (II) rastuću ekonomsku potrebu za hranom treba uravnotežiti s rastom proizvodnje i smanjenjem gubitaka (propadanjem zaliha) hrane, (III) produženje životnog vijeka kao rezultata ekonomskog napretka i prateće starenje stanovništva mora se uravnotežiti s rastućim socijalnim troškovima starećeg društva, (IV) ekonomsku činjenicu sve oštrije međunarodne konkurencije potaknute rastom industrije 4.0. valja korigirati društvenim konceptom održive industrijalizacije, (V)

rastuću koncentraciju bogatstva i rastuće regionalne ekonomske nejednakosti, treba se uravnotežiti društvenom redistribucijom bogatstva i korekcijom globalnih regionalnih nejednakosti. No razrada hrvatska varijante društva 5.0., upućuje na predvidive dodatne učinke industrije 4.0., koji dotiču i duboka egzistencijalna pitanja ljudske vrste, na koja DHU područje mora tražiti odgovore širenjem konteksta i koncepta društva 5.0. Nazire se, po svemu sudeći, kako umjetna inteligencija (AI), kao „tehnološka“ podloga novog društva sa sposobnošću procesuiranja bezbrojnih milijardi senzorskih informacija, iz realnog svijeta, u virtualne operativne instrukcije i natrag u fizički svijet, višestruko premašuje trenutne ljudske sposobnosti. Razlog su kako prirodno različite individualne sposobnosti, tako još više i (još uvijek) biološki ograničena životna dob čovjeka. Njeno eventualno razmicanje u „trokutu“ između individualno dešifriranog ljudskog genoma, nano/piko tehnologije i sintetske biologije, najavljuje svijet i društvo čiji su obrisi jedva dohvatljivi s postojećim spoznajnim kategorijalnim aparatom. U DHU području hrvatska je znanost i umjetnost odgovorna za otvaranje potpuno novih prostora ljudske slobode znakovito praćene novim moralnim, etičkim, bioetičkim, sociološkim, kulturnim, političkim, ekonomskim i inim dubinskim propitivanjima. Traže se inovativne kombinacije univerzalnih istraživačko-umjetničkih sloboda u pravno-institucionalnom i kulturno-umjetničkom razvoju hrvatskog nacionalnog populacijskog, kulturno-povijesnog i lingvističkog prostora. To će vjerojatno tražiti neočekivane sinteze onoga što danas razdvajamo kao filozofsko-humanistička, društvena, biomedicinska i prirodno-tehnička znanja. Ta neodgodiva potraga za novim paradigmama umovanja, vjerojatni je („sutrašnji“) nastavak strukturnih reformi koje su sada na redu, što i njih čini dodatno zahtjevnima, a znanstvenu akademsku zajednicu dodatno odgovornom.

4. Razvojna odgovornost znanstvene akademske zajednice Krajnje pojednostavljeno, za dostizanje prosjeka razvijenih zemalja EU, Hrvatskoj treba godišnja stopa rasta BDP od oko 6 % u slijedećih 30 godina, uz poduzetnički stimulativniju i socijalno prihvatljiviju raspodjelu dohotka. Koliko je to izazovna i osjetljiva zadaća podsjeća nas činjenica da je u 40 godina od 1980. do 2020. g. prosječna hrvatska stopa rasta BDP bila oko 0,2 % godišnje. Kako se u tom razdoblju stanovništvo prosječno smanjivalo po stopi od oko -0,3 %, prosječna godišnja stopa rasta BDP p.c. (po stanovniku) je nešto viša i iznosi oko 0,5 % (Grafikon 1.) Grafikon 1. BDP i BDP p.c. 1980-2020 (u tekućim \$ 1990) Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 19 Izvor: Izračun I. Družić prema publikacijama; DZS RH 1992-2020 i RZS SRH 1980-1991. Valja naglasiti, kako rasta praktički nema od 1980. godine, kad je usvojen prvi tzv. „stabilizacijski obrazac“ ekonomske politike Svjetske banke i MMF, koji je u redizajniranom obliku potvrđen Stabilizacijskim programom Vlade RH 1992 i koji u osnovi traje do danas. Uz potpuno uvažavanje ogromnih ljudskih i materijalnih žrtava tijekom Domovinskog rata, zajednički je nazivnik hrvatske dugoročne ekonomske stagnacije vjerojatno u tzv. „zamci srednjeg dohotka“. Stoga i odgovornost znanstvene zajednice za stručnu podlogu ukupnog društvenog razvoja, proizlazi iz

empirijski potvrđene studije ekspertnog tima Svjetske banke kojeg je predvodio nobelovac M. Spence u predvečerje krize 2008. godine. Studija je utvrdila da zemlje srednjeg dohotka, kakvom je Hrvatska postala krajem 1970-tih, mogu iz „zamke stagnacije“ izići ako preoblikuju razvojnu paradigmu temeljenu na klasičnoj industrijalizaciji (željezo, čelik, petrokemija) i kvantitativnom rastu ukupne i zaposlenosti žena što uz rast standarda povratno smanjuje prirodni priraštaj. U tim uvjetima izvor rasta nije više broj (kvantiteta), nego kvalificiranost (kvaliteta) zaposlenih. Radna snaga postaje ljudski potencijal a rast, prema nalazu Spenceovog tima, postaje razvoj temeljen na obrazovanju, znanju i inovacijama . Koliko je to teška zadaća potvrđuje empirija po kojoj je takvim razvojem svega 6 zemalja u svijetu, uspjele sustići najrazvijenije. Sve su ostale (pa i Hrvatska) ostvarile usporen-stagnantan rast s širećim razvojnim jazom prema najrazvijenijima. Hrvatskoj razvojnoj strategiji, među ostalim, osobito bi značajnom trebala biti empirijska potvrda ovih postavki u brojnim zemljama. Opsežnim testiranjem većeg broja varijabli u čitavom nizu zemalja, opaženo je kako se rastom broja studenata i visoko obrazovanih u strukturi radne snage smanjuje opasnost zamke srednjeg dohotka .

Ekstenzivnom ekonometrijskom analizom makroekonomskih indikatora, strukture poreznog sustava, dohodovnih razlika, demografskih trendova, financijskih agregata, vanjsko-trgovinske otvorenosti, kvalitete institucija u zemljama Latinske Amerike, rast visokog obrazovanja i podizanje kvalitete srednjeg obrazovanja, redovito je na drugom mjestu (nakon kvalitete institucija pravne države), čimbenika ubrzanog rasta odnosno prevladavanja zamke srednjeg dohotka na (rijetkim) pozitivnim primjerima Trinidada i Tobaga, Urugvaja i Čilea Hrvatska demografska gibanja bjelodano ne samo potvrđuju nego i amplificiraju ove učinke. Dugotrajan negativan prirodni priraštaj, samo u desetljetnom razdoblju 2010-2019 rezultirao je oko 130 000 višim mortalitetom od nataliteta, ili s prosječno godišnje 13 000 više umrlih, nego rođenih . Istodobno iz Hrvatske je u desetljeću 2010-2019 emigriralo/iselilo preko 253 000 stanovnika. Kada uzmemo u obzir imigraciju/useljavanje u Hrvatsku tada je „neto“ odljev preko 112 000 stanovnika . Kako su demografske dugoročne projekcije u svjetskim razmjerima vrlo pouzdane, tako se s relativnom pouzdanošću može predvidjeti da će Hrvatska u 2031., pri sadašnjim trendovima, imati oko 3,7 milijuna stanovnika, što znači da će se broj stanovnika u odnosu na 2001. smanjiti za oko 756 000 odnosno oko 17 %. Naličje procesa je ubrzano starenje stanovništva pa je u Hrvatskoj prosječna starost porasla od otprilike 32 godine u 1961, godini na 42 godine u 2011.g . Osobito je za hrvatsku razvojnu perspektivu značajna prognoza po kojoj bi, pri nepromijenjenim sadašnjim trendovima, Hrvatska u 2050 mogla imati preko 30 % stanovništva starog 65 i više godina. To ne samo da ograničava potencijale ubrzanog rasta, nego situaciju čini ekonomski neodrživom . Te spoznaje, uronjene u nazočnu hrvatsku gospodarsku i socijalnu strukturu, valja neprestance obnavljati novim činjenicama i analizama. Nema niti jedne zemlje na svijetu koja u današnjim uvjetima svoje razvojne uspjehe, u okruženju oskudnosti ljudskih potencijala, bilo da se radi o zadržavanju statusa visoke razvijenosti, bilo da se radi o dostizanju najrazvijenijih, nije temeljila na visokom obrazovanju, znanosti te istraživanju i razvoju.

IV. OCJENA STANJA – SAMOODGOVORNOST
 AKADEMSKE ZAJEDNICE Nedvojbena samoodgovornost započinje nalazom, prema kojem hrvatska znanstvena i visoko-obrazovna zajednica ne daje potreban stručan javni doprinos preskakanju „mentalnog zida“ koji znanost i visoko obrazovanje, umjesto u ključnu investiciju novog razvoja, smješta u proračunski trošak koji po definiciji treba minimizirati. Tvrdnja kako znanost ima rješenja, a visoko obrazovanje djelomično solidne rezultate, ali ih politika ne sluša, nije razumljiva ni politici niti običnom građaninu.

Konstruktivno mijenjanje odnosa znanosti, visokog obrazovanja i nositelja društvenih odluka zahtjeva, od akademske zajednice, preuzimanje odgovornosti, umjesto iznalaženja opravdanja. (Samo)kritična odgovornost je pretpostavka razumnog definiranja reformskih ciljeva. Nasuprot tome nizanje opravdanja kao (tuđih) grešaka, pretpostavka je supstitucije reforme birokratskim natezanjima oko preraspodjele ovlasti u sustavu. Veće povjerenje u potencijale nacionalne znanosti, koja najvećim dijelom ne samo da je pripravna, nego praktički jedina posjeduje znanja potrebna za modeliranje suvremenog razvoja, bez daljnje devastacije nacionalne kulturno-društvene i gospodarske strukture, započinje se graditi otvorenom i objektivnom ocjenom stanja. Veće povjerenje u hrvatsko visoko obrazovanje, kvalitetu kojeg treba bitno unaprjeđivati promišljenim i dubokim strukturnim reformama, temelji se na solidnoj preddiplomskoj i dijelom diplomskoj nastavi. To potvrđuje interes velikih stranih kompanija, koje u sve većem broju nude studentima hrvatskih sveučilišta stipendije i buduće zaposlenje, već na trećoj godini studija. Pored toga naši diplomanti s lakoćom upisuju poslijediplomske studije elitnih europskih i američkih sveučilišta. Bitno i cjelovito treba unaprijediti doktorske (poslijediplomske) studije, koji su inovacijski najdragocjeniji i koje neizostavno treba istraživački povezati sa znanstvenim institutima, a projektno s društvenim i gospodarskim subjektima gdje je to moguće.

IV-I. ZNANOST I INOVACIJE
 Komparativnom analizom podataka iz statističkih publikacija EU bjelodano je zaostajanje RH u 2000-ima, osobito nakon krize 2008. godine. U svim bitnim elementima znanstvene politike Hrvatska se nalazi uglavnom između 25. i 27. mjesta od donedavnih 28 članica EU: znanstvenoj produktivnosti mjerenoj međunarodnom vidljivošću i citiranošću, broju istraživača u ekvivalentu punog radnog vremena (FTE), inovativnosti i broju patenata, broju i razvijenosti istraživačkih jedinica u gospodarskim subjektima, izdvajanjima poslovnog sektora za istraživanje i razvoj, kao i nacionalnim javnim/proračunskim izdvajanjima. Snažniji priljev sredstava EU fondova nakon 2018, vidljivo je poboljšao status pojedinih elemenata znanstveno-istraživačkog procesa, ali ne dovoljno da bi se ukupna slika bitnije promijenila.

1. Hrvatski i EU trendovi znanstvenih istraživanja
 Europska je unija identificirala „velikih 5“ – Amazon, Apple, Facebook, Google, Microsoft, – kao „kralježnicu“ oporavka i nove razvojno-konkurentne dinamike SAD-a nakon krize 2008. Covid-19 kriza, transformirala je ovaj pristup SAD-a u izravan „Osam godišnji državni plan razvoja infrastrukture“ koji je „težak“, do sada nezabilježeni 2 tisuće milijardi dolara, planiranih državnih investicija. U njemu se među prioritetima nalazi i 50 milijardi ulaganja u proizvodnju poluvodiča, 46 milijardi u električna vozila, 26 milijardi u inovacijske hubove, 180 milijardi investicija

u istraživanje i razvoj visokih tehnologija, 100 milijardi u obrazovanje i 100 milijardi dolara u digitalnu infrastrukturu. Tako kreirana investicijska potražnja velike će američke digitalne i ostale tvrtke pretvoriti u tržišne gigante. Europski strateški „odgovor“, u „Višegodišnjem financijskom okviru 2020-2027 (VFO), prije Covid-19 krize, „predviđao je 360 milijardi eura zajmova i 390 milijardi eura bespovratnih sredstava („grantova“), kojima se namjeravalo, u proračunskom razdoblju 2021-2027, definitivno prevladati posljedice financijske krize 2008. U području znanosti bilo je naglašeno modeliranje platformi koje će ubrzati transformaciju evidentno kvalitetnoga znanstveno istraživačkoga doprinosa u inovacijsku primjenu i nove tehnologije. Motor novoga razvoja su inter/multi/transdisciplinarna istraživanja kojima se integriraju STEM i DH područja u njegovu cjelovitu tehnološko inovacijsku podlogu i preduvjet daljnjeg napose „zelenog“ razvitka. Vjerodostojnost odlučnosti EU da promijeni stanje i podigne konkurentnost svojih znanstvenih istraživanja i inovacija, pridaje opredjeljenje da se izdvajanje za istraživanje i razvoj (I&R) od prosječnih oko 2 % u 2014., u 2020-tima poveća na 3 % BDP. Pored povećanja izdvajanja poslovnoga sektora to je podrazumijevalo da se nakon 2020. udvostruči proračun EU za razvoj i istraživanje. No Covid-19 kriza promijenila je ne samo iznose nego i koncept ekonomske i proračunske politike. Izmijenjena ekonomska strategija podrazumijevala je stapanje VFO s instrumentom Europske komisije nazvan „EU slijedeće generacije“ (Next Generation EU- NGEU), NGEU, čiji je središnji dio „Plan otpornosti i oporavka“. To je rezultiralo, do tada neslućenim, planom od preko 2 tisuće milijardi eura, s naglaskom na istraživanje i inovacije te klimatsku i digitalnu tranziciju (Ne)pripravljenost Hrvatske prije i nakon krize izazvane Covidom-19, razvidna je iz slijedećih činjenica; Hrvatska se sa 1,03 % izdataka za I&R u 2004. nalazila na 16. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska se sa 0,79 % izdataka za I&R u 2014. nalazila na 25. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska se sa 0,97 % izdataka za I&R u 2018. nalazila na 21. mjestu između 28 članica EU. Hrvatska je, što je iz ovih podataka vidljivo, među rijetkim članicama EU koja je u 15 godišnjem razdoblju 2004-2018. smanjila udjel izdvajanja za I&R u BDP, unatoč priljevu EU fondova koji je „popravio“ rang, pa je sada Hrvatska na 21. umjesto 25. mjestu. No to je još uvijek značajno udaljeno od 16. mjesta 2004. godine. Negativan učinak divergencije umjesto konvergencije prema trendovima financiranja istraživanja u EU, jasno dokumentira početni nalaz (Tablica 1.). Tablica 1. Izdaci za istraživanje i razvoj (% udjel u BDP-u i u apsolutom iznosu, milijuni eura) 2004., 2014. i 2018. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 24-25. Izvori: Eurostat „News Release 209/2015, Eurostat (2021) Gross domestic expenditure on R&D (GERD). https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_20/default/table?lang=en 2. Kompatibilnost znanstvenoistraživačkih politika Hrvatske i Europske komisije (EK) Narečena je ocjena razvidno polazište EU u motrenju hrvatskoga sustava znanosti i visokoga obrazovanja. EU za ostvarenje nekolicine ključnih strateških ciljeva „bilancira“ konkretna potrebna financijska sredstva, čineći tako svoju strategiju održivom

i izvedivom. Držeći se istih načela, Europska komisija (EK) redovito (godišnje) ocjenjuje pripravljenost svake članice, pa tako i Hrvatske, da svojim politikama ostvaruje nacionalne ciljeve i doprinese rastu kvalitete i konkurentnosti znanstvenih istraživanja i inovativnosti Europske unije. Europska komisija konstatira kako je zaostajanje hrvatskoga sustava I&R za ostalim članicama EU uvelike rezultat oskudnih javnih ulaganja, a potom i: fragmentiranosti hrvatskih institucija visokoga obrazovanja, nedostatka poticaja za karijere istraživača, zanemarivanja relevantnosti internacionalizacije hrvatske znanstvene i inovacijske arene. Trendovi izdataka potvrđuju redoslijed uzroka hrvatskoga zaostajanja koji, prema nalazu EK, na prvo mjesto stavlja javno financiranje. Hrvatski izdaci (2005) za I&R od 72,5€ po stanovniku bili su za 5,6 puta niži od EU prosjeka od 408,6€. Deset godina kasnije (2014.), hrvatskih 80 € bilo je 7 puta niže od prosjeka EU od 558,4 €. U 2018. „vratili“ smo se, u relativnim odnosu, na 2005.g. Valja svakako napomenuti kako su izdaci za znanost, istraživanje i razvoj između 2014. i 2018., osobito nakon 2016. godine, porasli za 50 % od 80 na 122 € po stanovniku. To je svakako značajan napredak i konkretan rezultat hrvatskog pristupanja EU. U tom kontekstu valja konstatirati dvije činjenice. Prvo, ovo povećanje u prvom je redu nastalo pribrajanjem prispjelih sredstava EU kohezijskih fondova u nacionalne izdatke. Drugo, paralelno s hrvatskim, rasli su izdaci i drugih članica, tako da su hrvatska 122 € (s uključenim EU fondovima) 5 puta niža od EU prosjeka od 613 €. Time smo se u relativnom odnosu prema EU „vratili“ na 2005. godinu (Tablica 2.). Tablica 2. Bruto domaći izdaci za I&R po stanovniku od 2005. do 2018. (u eurima €). Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozuj ak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 27. Izvor: Eurostat (2021) GERD by sector of performance and source of funds https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=rd_e_gerdfund&lang=en Dosad izloženi raskoraci Hrvatske u odnosu na znanstveno obrazovne politike gotovo svih ostalih članica EU, rezultirali su nepovoljnim trendovima u razvoju ljudskih istraživačkih potencijala koji su i pretpostavka i odlučujućim čimbenik kvalitete i konkurentnosti. Zamjetne oscilacije u broju istraživača s padom u 2014. godini u odnosu na 2010. godinu i porastom u 2016. godini, ne mijenjaju činjenicu da je u promatranom razdoblju Hrvatska prema broju od 1,8 istraživača na 1000 stanovnika, na dnu EU ljestvice. Jedino su Cipar i Rumunjska iza naše zemlje (Grafikon 2). Grafikon 2. Broj istraživača na 1.000 stanovnika. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozuj ak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 28. Izvor: Eurostat (2019b), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/science-techno logy-innovation/overview> Kombinacija dugoročno niskih ulaganja i posljedično maloga broja istraživača dovela je Hrvatsku, ispred Bugarske i Rumunjske, na začelje članica EU prema JRC indikatoru znanstvene izvrsnosti, koji je sintetski pokazatelj broja izvrsnih članaka, međunarodnih patenata i ERC grantova po stanovniku (Grafikon 3.). Grafikon 3. JRC kompozitni indikator znanstvene izvrsnosti za 2018. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_p

ress/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 28. Izvor: European Commission (2020) The Adjusted Research Excellence Index 2020
<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC122029> Veliko značenje pojedinih elemenata kompozitnoga JRC indikatora (vrhunska znanost i ERC projekti/grantovi inovacije i projekti/grantovi (Obzor 2020)), traži njihovu pojedinačnu analizu. Vrhunska znanost. Predstavljena je kao postotak objavljenih vrhunskih znanstvenih radova u odnosu na sve objavljene znanstvene radove. Prema tom indikatoru Hrvatska je na pretposljednem (ispred Bugarske) mjestu s ispod 4 % od ukupnog broja znanstvenih publikacija objavljenih u 10 % visoko citiranih znanstvenih publikacija (Grafikon 4). Kako vidimo, vrhunska znanstvena produkcija neznatno varira od otprilike 3,5 % do otprilike 3,8 % u tri trogodišnja citatna razdoblja, tijekom osamnaest godina. Analizu ovako nepovoljnog pokazatelja valja usporediti s gornjim podacima o udjelu izdataka za I&R u BDP-u. U razdoblju 2005-2014 oni su najprije pali za 23 % (od 1,03 na 0,79), odnosno smanjili su se u apsolutnom iznosu od 345 na 340 milijuna eura. Nakon toga su povećali udjel u BDP za 23 % između 2014 – 2018 odnosno povećali su u apsolutnom iznosu od 340 na 501 milijun eura. Hrvatska nije, tijekom tih 15 godina, znatnije povećala vrhunsku znanstvenu produkciju (broj publikacija). To je svakako neuspjeh, koji povezan s činjenicom kako, uz zabilježene oscilacije, pad udjela za istraživanje i razvoj u BDP u dugom razdoblju, upućuje na dostignutu graničnu efikasnost sustava odnosno iscrpljenost unutarnjih rezervi i žurnu potrebu poticajnih financijskih i institucionalnih reformi, te povećano investiranje u opremu, publikacije i publiciranje. Grafikon 4. Vrhunskih 10 % visokocitiranih publikacija 2000., 2007. i 2016. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 29. Izvor: European Commission (2020b),) Science, research and innovation performance of the EU 2020.
https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/srip/2020/ec_rtd_srip-2020-report.pdf Situacija stagnirajuće vrhunske znanstvene „proizvodnje“ uz blago rastuću - „produktivnost“, snažno se negativno reflektira na međunarodnu konkurentnost. Nedovoljna visokocitirana znanstvena produkcija, transformira se u činjenicu kako je Hrvatska nositelj tek dvaju vrhunskih ERC grantova/projekata. Usporedbe radi, Slovenija i Litva imaju po 1, Finska 56, a Belgija 100 (Grafikon 5.). Grafikon 5. Broj ERC projekata po zemljama 2017. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 30. Izvor: European Commission (2018) European Commission (2018b) Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018, str. 161 Značenju ovoga pokazatelja pridonosi informacija kako su Hrvati na inozemnim institucijama nositelji 19, a u domovini 3 ERC granta/projekta. Tom činjenicom uzroci nepovoljnog stanja postaju jasniji. Nije dakle primaran uzrok kvaliteta istraživača i relevantnost istraživačkih ciljeva. Hrvatski istraživači u inozemstvu u jakoj konkurenciji domicilnih, dobivaju elitne europske projekte. Radeći na vrhunskoj suvremenoj opremljenosti i u

poticajnom institucionalnom okruženju, oni bjelodano postižu vrhunske rezultate. Istodobno se ti rezultati ne postižu u hrvatskim uvjetima. To je očekivan ishod kada se analizira kvantiteta i kvaliteta kapitalne istraživačke opreme, njezina koncentracija i dostupnost te stupanj zastarjelosti i model održavanja. Nacionalna krupna (kapitalna) istraživačka oprema sama po sebi nije dovoljno relevantna infrastruktura, da bi mogla privući elitna europska sredstva, što potiču „cutting edge“ istraživanja bazirana na najsuvremenijoj opremi obično visoke vrijednosti. Pored toga donedavna koncentracija gotovo $\frac{3}{4}$ vrijednosti kapitalne opreme u četirima znanstvenima institucijama, odnosno gotovo $\frac{1}{2}$ u Institutu Ruđer Bošković proizvodi dodatan nepovoljan utjecaj. Naime u situaciji neriješenih troškova „hladnoga pogona“ (održavanje, servisiranje, plaće operatora opreme, eksperimentalni materijali), financiranje uglavnom pada na teret troškova redovite djelatnosti matične institucije. To sa svoje strane često ograničava dostupnost opreme istraživačima iz ostalih znanstvenih i znanstveno obrazovnih organizacija. Inovacije. Relevantna analiza niske inovativnosti i malog broja inovacija u Hrvatskoj, nužno mora početi od potražnje gospodarskih subjekata za I&R i inovativnim aktivnostima. Potražnja je pak uvelike zadana strukturom odnosno ekonomskom/financijskom snagom poduzeća da ulažu u I&R i ustrojavaju vlastite istraživačke jedinice. Ona u Hrvatskoj iznosi niskih 0,38 % BDP-a, stavljajući nas na 24. mjesto u EU, „ispred“ Latvije, Cipra i Rumunjske. Tehnološki zaostale i u prosjeku usitnjene hrvatske tvrtke objektivno ne mogu snositi troškove istraživanja i razvoja. Među bitnim uzrocima poslovno-organizacijske insuficijentnosti hrvatskih tvrtki za intenzivniju inovativnu aktivnost je činjenica da je Hrvatska umjesto „prirodne terciarizacije“ i relativne deindustrijalizacije doživjela drastičnu i naglu apsolutnu deindustrijalizaciju bez potrebnoga restrukturiranja i modernizacije. Strategija pametne specijalizacije (S3) to posredno evidentira u niskoj zaposlenosti od 5000 do 10000 ljudi u 5 ključnih sektora novoga inovativnoga razvoja. Posljedice niske tehnološke razine i ovakva stanja potražnje poslovnoga sektora za inovativnom aktivnošću među ostalim su i sljedeće: 4,34 patentne prijave na milijun stanovnika 2013. g., što je Hrvatsku stavilo na pretposljednje (ispred Rumunjske) mjesto među članicama EU, 4,84 patentne prijave na milijun stanovnika 2017. g., što je Hrvatsku, ostavilo na pretposljednem mjestu (ispred Rumunjske), bez razvidnijega napretka u inovacijama (Grafikon 6.) Grafikon 6. Broj patenata na milijun stanovnika (2017.). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 32. Izvor: Eurostat (2021), Prijave patenata Europskom uredu za patente (EPO), https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=pat_ep_ntot&lang=en visoki troškovi inovacijske aktivnosti kao posljedice niskog intenziteta razvidni u četiri puta višim hrvatskim troškovima u odnosu na njemačke, odnosno četiri puta višim izdacima po patentu registriranom u SAD-u (Grafikon 7). Grafikon 7. Potrebna investicija po patentu registriranom u SAD-u. Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 32. Izvor: World

Bank (2013) „Overview of the Research and Innovation Sector in the Western Balkans, World Bank Technical Assistance Project (P123211), str 9“ Povratan učinak narečene inovacijske slike i njezinih uzroka relativno je niska pozicija u globalnoj konkurentnosti, koja je pak u skladu s ekonomskom snagom nacionalne ekonomije. Hrvatska se po ekonomskoj snazi odnosno prema vrijednosti BDP-a iskazanoj u američkim dolarima prema nominalnom tečaju nacionalnih valuta prema trima svjetskim listama; Međunarodni monetarni fond – IMF, Svjetska banka – WB i Ujedinjeni narodi – UN, nalazi između 76. i 78. mjesta između 200-tinjak zemalja. To mjesto gotovo u cijelosti odgovara 74. mjestu prema Globalnom indeksu konkurentnosti Svjetskoga ekonomskoga foruma . Tu „ravnotežnu“ sliku narušava nizak (106.) rang u inovacijama unutar Globalnoga indeksa konkurentnosti kao „potvrda“ nepovoljne inovacijske aktivnosti. Najveći „doprinos“ nepovoljnom „sintetskom“ inovacijskom rangu daju: - Vladina nabava naprednih tehnoloških proizvoda - 134, - Kapacitet za inovacije - 120, - Suradnja znanosti i industrije u istraživanju i razvoju-118, - Ulaganje poduzeća u istraživanje i razvoj -97, a potom slijede, - Dostupnost znanstvenika i inženjera - 95 i „najmanji“ problem - Kvaliteta znanstveno-istraživačkih institucija - 66 Valja svakako napomenuti kako je Hrvatska u posljednje vrijeme znatno napredovala u nekim aspektima inovacijske aktivnosti kao što je korištenje informacijske tehnologije i umrežavanje što je poboljšalo indikatore proizvodnih inovacija u malim i srednjim poduzećima (43 % iznad EU prosjeka), inovacija poslovnih procesa (21 % iznad EU prosjeka) i povećalo broj poduzeća koja dodatno obrazuju zaposlenike u primjeni ICT tehnologija (20 % iznad EU prosjeka). No zaostajanje je i dalje bjelodano u izdvajanjima poslovnog sektora za R&D (oko 65 % ispod EU prosjeka), dok su izdvajanja po zaposlenome oko 76 % ispod EU prosjeka. Osobito značajno što je broj zaposlenih ICT stručnjaka 25 % niži od EU prosjeka . Uočeno stanje upućuje na potrebu „obrnutoga“ pristupa od uobičajenoga, prema kojemu se potražnja gospodarstva i „unutarnja“ razvojna potreba poduzeća da održi i unaprijedi konkurentnost materijalizira u ulaganjima u I&R te rast inovacija. Potreba „inovativne“ inovacijske politike nužna je i zbog diferenciranih hrvatskih regionalnih socio-povijesnih obilježja što rezultira specifičnostima inovacijske kulture s jedne te tretiranja inovacijske politike kao „neželjenog djeteta“ u krugu kreatora državnih politika . Valja primijetiti kako se situacija bitno mijenja usvajanjem „Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030“, kojom inovacije postaju prioritet kao dio prvog strateškog cilja u prvom razvojnom smjeru (Konkurentno i inovativno gospodarstvo“ . Nove hrvatske strateške okolnosti zahtijevaju, među ostalim, i (samo)osposobljavanje znanosti ne samo da čeka „narudžbe“ iz prakse, nego i da (dodatnim transparentnim financiranjem) „kreira“ potražnju za istraživačkim projektima koji unapređuju poslovanje i konkurentnost, okupljajući poduzetnike u centrima izvrsnosti, centrima kompetencije, znanstveno-tehnologijskim parkovima, klasterima, spin-off i spin-out pothvatima i drugim oblicima. Ovako neizravno „subvencioniranje“ i podizanje konkurentnosti nacionalnoga gospodarstva predviđeno je hrvatskim strateškim dokumentima i propisima i dopušteno EU pravilima slobodne tržišne utakmice. 3. Učinkovitost

hrvatskih ulaganja u znanost Analizirajući učinkovitost hrvatskih ulaganja u znanost, Europska komisija, pored već spomenute niske razine i padajućega udjela javnih ulaganja u znanost 2008. - 2015., upućuje na rezultirajuću nepovoljnu strukturu odnosno niski udjel izdataka za „infrastrukturne“ sektore u proračunskim izdacima, koji su preduvjet suvremenoga razvoja: „.....trendovi indiciraju da se udjel izdataka za promet i obrazovanje smanjio u razdoblju 2008. -2015.“

Raščlanjujući učinkovitost hrvatskih javnih/proračunskih izdataka, Europska se komisija oslanja na poredbeno izvješće o znanstvenim, istraživačkim i inovacijskim performansama EU. EK naglašava kako su hrvatski rezultati u učinkovitosti korištenja kompatibilni odnosno u suglasju s rezultatima peer skupine zemalja (Poljska, Latvija, Slovačka,) dakle sa zemljama sa sličnim investicijama u znanost u odnosu na BDP. Međutim, u usporedbi s EU prosjekom Hrvatska ima vrlo slabe rezultate u kvaliteti znanstvenoga outputa , jer među 10 % svjetski najcitriranijih publikacija kao postotkom ukupnih znanstvenih publikacija ima 4,1 % u odnosu na EU prosjek od 11,1 % (Grafikon 8). Grafikon 8. Najboljih 10 % znanstvenih radova kao funkcija udjela javnih izdataka za istraživanje i razvoj u BDP-u, 2014. (citatno razdoblje 2014.-2016.). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 35. Izvor: Science, Research and Innovation performance of the EU 2018 str. 162, Figure I.4-A Dvije godine kasnije globalna se situacija nije bitno promijenila, iako se naziru strukturni pomaci. SAD imaju višu kvalitetu znanstvene produkcije od EU iako imaju niži intenzitet javnih ulaganja. Južna Koreja i Japan pokazuju niži odjek znanstvene produkcije u odnosu na intenzitet javnih ulaganja. Kineska se razina znanstvene izvrsnosti približava EU. Obje EU regije kojima Hrvatska pripada; Mediteran i istočna Europa, imaju i niže razine ulaganja u I&R i nižu razinu znanstvene izvrsnosti od EU prosjeka . Hrvatska je pak svoje slabe rezultate dodatno pogoršala jer ima ispod 4 % od ukupnih znanstvenih publikacija među 10 % svjetski najcitriranijih, iako se povećao intenzitet javnih ulaganja u I&R (Grafikon 9.) Dio objašnjenja mogla bi biti promjena u strukturi hrvatskih javnih ulaganja. Naime, kao što je već napomenuto, nakon 2016. godine počinje povećan priljev sredstava EU fondova, među ostalim i za poboljšanje znanstvene izvrsnosti. Ta se sredstva statistički pribrajaju izdacima hrvatskog državnog proračuna za znanost i visoko obrazovanje. No kako se radi u najvećoj mjeri o ulaganjima u znanstveno-istraživačku infrastrukturu (opremu i građevinske radove), to zahtijeva stanovito investicijsko (maturizacijsko) razdoblje od početka ulaganja do njihovog završetka odnosno do početka punog istraživačkog „pogona“. Grafikon 9. Najboljih 10 % znanstvenih radova kao funkcija udjela javnih izdataka za istraživanje i razvoj u BDP-u, 2016. (citatno razdoblje 2016.-2018.). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 36. Izvor: European Commission (2020) Science, Research and Innovation performance of the EU 2020 str. 373. Spoznaja kako je hrvatska znanstveno-istraživačka produkcija „u skladu“ s mediteranskim članicama EU (osim Italije) i „tranzicijskim“ susjedima u Srednjoj Europi, ali i da

kvalitetom zaostaje za EU prosjekom, važna je za početnu ocjenu stanja, osobito stoga što se situacija donekle pogoršala između dva citatna razdoblja. Njena je dopuna i sugestija Europske komisije kako bez promjene u strukturi (nacionalnih) proračunskih izdataka u korist prometa te znanosti i obrazovanja, Hrvatska ne može ostvariti održivi rast. Zato je znanstveno-istraživačkoj produktivnosti Hrvatske kao male zemlje potrebno posvetiti dodatnu pozornost. Naime, kako javno izdvajanje za znanstvena istraživanja obuhvaća sva znanstvena područja, to stavlja u različiti položaj veće u odnosu na manje zemlje, odnosno „veće“ u odnosu na „manje“ jezike, u pojedinim znanstvenim područjima. U pojedinim znanstvenim područjima manje su zemlje odnosno njihove publikacije na materinskom jeziku od početka zakinite glede mogućnosti (konkurentnosti) publiciranja u svjetskim visoko citiranim časopisima. To se osobito odnosi na društvene i humanističke znanosti. Tako primjerice radovi koji se bave hrvatskim povijesnim, umjetničko-povijesnim, lingvističkim, ekonomskim, pravnim ili sociološkim temama, bitnima za hrvatski društveni, kulturni i gospodarski razvoj i nacionalni identitet i koji su pri tom objavljeni na hrvatskom jeziku, ne moraju biti zanimljivi široj svjetskoj znanstvenoj javnosti, pa je i mogućnost njihove objave u svjetskim časopisima u startu niža. No to se može odnositi i na prirodoslovno i/ili biotehničko područje kada istražuju pojave ili procese povezane sa specifičnostima hrvatskoga razvoja. To je za zemlju koja je kao Hrvatska, ne tako davno, stekla punu nacionalnu slobodu i državnu samostalnost osobito značajno pitanje, kojemu je potreban razuman i stručno uravnotežen pristup. Tako je u znanstvenoj produkciji važno biti međunarodno vidljiv i kvalitetu dokazivati objavom u visoko-citiranim svjetskim časopisima, što podrazumijeva i objavljivanje na svjetskim (uglavnom engleskom) jezicima. No isto tako je iznimno važno objavljivati znanstvene radove i na hrvatskom jeziku, kako bi se iznašli hrvatski termini za nove znanstvene pojave i procese, kako bi se iznašli hrvatski termini za nove znanstvene pojave i procese, te stabilizirali u uporabi u znanstvenoj i stručnoj javnosti. Jedino tako materinski jezik ostaje - „živ“ - i ne tone u lokalno narječje. Takva zadaća - objave u vrhunskim svjetskim časopisima na svjetskim jezicima i razvoj visoko kvalitetne znanstvene produkcije na materinskom jeziku - mora biti uzeta u obzir pri međunarodnim usporedbama, a osobito se mora uzeti u obzir kada se utvrđuju politika i kriteriji financiranja znanstvenih istraživanja. U tom je smislu podobna međunarodna analiza koja uspoređuje prirodne znanosti koje, imajući uglavnom zajedničke (identične) predmete istraživanja, međusobno komuniciraju univerzalnim jezikom struke (nekoć latinskim, a danas engleskim). Naime usporedbe su dodatno objektivizirane kada su baza usporedbe „objavljivi“ radovi u prirodnim znanostima (na engleskom jeziku), umjesto ukupne znanstvene produkcije koja uključuje i međunarodno „neobjavljive“ radove (na hrvatskom jeziku u društvenim i humanističkim znanostima). Takvu analizu poduzima svjetski visoko citiran časopis Nature objavljivanjem Nature Global Indexa (NGI), kojim se uspoređuje znanstvena kvaliteta i produktivnost 100 zemalja (od 2016. godine 50 zemalja) u prirodnim znanostima, temeljem objavljenih radova u 68 najkvalitetnijih svjetskih časopisa u prirodnim znanostima. Pri tom se koriste dva pokazatelja. Prvi je Ukupan zbroj članaka („AC“ –article count). Drugi je

„Ponderirani frakcijski zbroj“ (WFC – Weighted Fractional Count) (Nature Index Global, 2014). WFC se koristi kako bi se izbjegao prenaplašen utjecaj članaka iz područja fizike i astrofizike. Naime, četiri časopisa iz tih disciplina objavljuju oko 50 % svih radova u časopisima iz fizike – oko pet puta više od drugih disciplina. Stoga se podaci za astrofiziku i fiziku prikupljaju na isti način i njima se pridružuje jedna petina pondera (0,2) koja se pridružuje ostalim člancima. NGI 2014, koji za 2013 rangira zemlje prema vrijednosti WFC-a, stavlja Hrvatsku na 43. mjesto s vrijednošću AC-a od 105 i WFC-a od 22,66. Kako bismo usporedili efikasnost objavljenih istraživanja Hrvatske i ostalih članica EU prilagodili smo tablicu NGI-ja samo za zemlje članice EU, među kojima je Hrvatska rangirana na 19. mjesto Istdobno, prema statistici EU Hrvatska se s udjelom javnih Bruto izdvajanja za istraživanje i razvoj (GERDp - Gross Expenditure for Research & Development -public) od 0,4 % BDP-a nalazi na 23 mjestu među članicama EU (Tablica 3.). Tablica 3. Rangiranje članica EU prema efikasnosti javnih ulaganja (GERDp) u znanstvena istraživanja k_{GERDp}

Zemlja	NGI- rang	GERDp-rang	k_{GERDp}
1 Ujedinjeno Kraljevstvo	2	16	8,00
2 Njemačka	1	4	4,00
3 Italija	4	15	3,75
4 Francuska	3	9	3,00
5 Španjolska	5	14	2,80
6 Poljska	11	20	1,82
7 Mađarska	17	24	1,41
8 Belgija	8	11	1,38
9 Irska	16	22	1,38
10 Rumunjska	20	27	1,35
11 Bugarska	21	26	1,24
12 Hrvatska	19	23	1,21
13 Grčka	15	18	1,20
14 Slovenija	18	19	1,06
15 Cipar	26	25	0,96
16 Portugal	13	12	0,92
17 Nizozemska	6	5	0,83
18 Latvija	27	21	0,78
19 Slovačka	23	17	0,74
20 Austrija	10	6	0,60
21 Luksemburg	25	13	0,52
22 Češka	14	7	0,50
23 Litva	24	10	0,42
24 Estonija	22	8	0,36
25 Švedska	7	2	0,29
26 Finska	12	3	0,25
27 Danska	9	1	0,11

Izvor: obrada I. Družić prema Global Nature indeks 2014 i Eurostat news release 209/2015 Koeficijent efikasnosti javnih ulaganja u znanost i istraživanja (k_{GERDp}) polazi od pretpostavke da je njegova jedinična vrijednost prema kojoj je rang javnih izdvajanja za istraživanje i razvoj (GERDp) jednak rangu u Nature globalnom indeksu, „normalna“ ili očekivana vrijednost. Svaka vrijednost veća od 1 čini izdvajanje efikasnim pa što je koeficijent viši, to je ulaganje (izdvajanje) efikasnije. Obrnuto, što je koeficijent niži od 1 odnosno bliži nuli, to je ulaganje neefikasnije. Jedinična efikasnost prikazana je crvenom crtom (Grafikon 9). Takvoj su efikasnosti najbliži Slovenija (rang prema NGI 18 a prema javnim ulaganjima GERDp ima rang 19) te Cipar (NGI rang 26 a GERDp rang 25). Te su zemlje prikazane crnim stupcima. Pojednostavljeno, njihov rang prema Nature indeksu gotovo odgovara rangu prema udjelu izdvajanja za I&R u bruto domaćem proizvodu. Plavi stupci lijevo od jediničnih vrijednosti („crnih“ stupaca Cipra i Slovenije) predstavljaju zemlje koje financijski efikasno ulažu, dok stupci desno predstavljaju zemlje koje financijski neefikasno ulažu u znanstvena istraživanja. Prema tom pokazatelju, Hrvatska s oskudnim ulaganjima ulaže relativno efikasno (21 % iznad jedinične vrijednosti, „crveni“ stupac) i zauzima 12 mjesto prema financijskoj efikasnosti ulaganja među članicama EU u prirodnim znanostima (Grafikon 10.). Grafikon 10. Rang članica EU 2014. prema k_{GERDp} . Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 39. Izvor: obrada I. Družić prema Global Nature indeks 2014 i Eurostat news

release 209/2015 Narečeno rezultira osobito zabrinjavajućom činjenicom prema kojoj je hrvatska znanost „zarobljena“ u tzv. niskoj ravnoteži deficita broja istraživača, odnosno kako pri općenito niskoj razini ukupnih ulaganja, relativno efikasno ulaže u znanost. Relativno mali broj radova objavljen s još manje uloženih financijskih sredstava daje nadprosječan rezultat. Potreba aktiviranja, ponajprije ljudskih, znanstvenih potencijala kao pretpostavke kvalitetnog gospodarskog rasta i ukupnog društvenog razvoja, nameće potrebu kontinuirane poredbene analize efikasnosti ulaganja u znanstvena istraživanja. Analiza nakon četiri godine pokazuje neočekivane strukturne pomake u efikasnosti ulaganja u znanost (Grafikon 11). Prema vrijednosti - k_GERDp u 2018. godini u odnosu na 2014. godini, iste su zemlje na prvih 6 mjesta, ali u izmijenjenom poretku. Španjolska se s petog probila na drugo mjesto promjenama oba ranga. U izdvajanjima (GERD) rang joj je pao za 2 mjesta od 14 na 16 (-14 %). Istodobno NGI rang je porastao od 5. na 4. mjesto (+20 %). Pojednostavljeno, s relativno manjim izdvajanjima, viši rang izvrsnih publikacija. S druge pak strane Njemačka je poboljšala GERD rang od 4. na 3. mjesto (+25 %) zadržavši isti NGI rang – 1. Pojednostavljeno, s relativno višim izdvajanjima, isti rang izvrsnih publikacija. Ovdje se uočava i ograničenje k_GERDp jer on daje samo rang (a „boljeg“ ranga od -1., nema), a ne broj publikacija koje su „donijele“ rang. Slijedećih 6 mjesta (7-12) je posebno zanimljivo jer se ovdje nalazi i Hrvatska, koja je popravila svoj k_GERDp rang od 12. na 11. mjesto, iako joj je vrijednost k_GERDp smanjena od 23 % na 11 % iznad EU prosjeka, što govori da promjene u „okruženju“ imaju prava strukturna obilježja. Drastičan je primjer Mađarska koja je prema k_GERDp rangu pala od 7. na 22. mjesto, od 41 % iznad do 29 % ispod jedinične vrijednosti, koju u obje godine predstavlja Cipar (Grafikon 11). Grafikon 11. Rang članica EU (2018) prema $\{(k)\}$ _GERDp). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 40. Izvori; obrada I. Družić prema European Commission (2020) Science, Research and Innovation performance of the EU 2020 i NGI (2020/2021) https://www.natureindex.com/country-outputs/gene_rate/All/global/All/score Unatoč konceptijskim postavkama i strateškim proklamacijama, realni indikatori (broj istraživača, izdvajanja u odnosu na BDP, broj primijenjenih inovacija) sve razvidnije guraju Hrvatsku na začelje EU. Pri tome je bjelodana korelacija sa sličnim trendovima indikatora ukupnog razvitka i životnog standarda kojim Hrvatska također tone na začelje EU. IV-II. VISOKO OBRAZOVANJE 1. Dinamika hrvatskoga visokoga obrazovanja Hrvatsko državno osamostaljenje i stvaranje suverene demokratske države nakon 1990., stvorili su povoljno okruženje za razvoj visokoga obrazovanja, ostvarivši zapažene rezultate. To je okruženje izuzetno važno kako za kvalitetu ishoda učenja i stjecanje potrebnih kvalifikacija i zvanja, tako i za njihov utjecaj na opstojnost te društveni, gospodarski, kulturni i umjetnički boljitak vlastite države i njezine međunarodne civilizacijske stečevine. Bjelodana dinamika hrvatskog sustava visokoga obrazovanja, zabilježena je u trendu kojim je broj studenata više nego udvostručen: od gotovo 70 000 na 157 000. Uspješnost studiranja također je povećana. Broj studenata koji

godišnje diplomiraju je utrostručen: od 10 tisuća na više od 33 tisuće. Osobito je dojmljiv obuhvat stanovništva u studentskoj dobi (19-23) tercijskim obrazovanjem, koje je poraslo od 1/5 (22 %) na gotovo 2/3 (65 %) (Tablica 4.). Tablica 4. Razina obrazovanosti. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 41. Izvori: DZS (2009) Priopćenje br. 8.1.7 https://www.dzs.hr/Hrv/publication/2009/8-1-7_1h2009.htm, DZS (2021) Studenti upisani na stručni i sveučilišni studij u zimskom semestru ak. g. 2018./2019. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/08-01-07_01_2019.htm, DZS (2021c), Srednje škole. Kraj šk. g. 2018./2019. i početak šk. g. 2019./2020. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/08-01-03_01_2020.htm, Eurostat (2021e), Population on 1 January by age and sex https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo_pjan&lang=en Učinjeni su iskoraci u kvaliteti prema rezultatima akreditacije visokih učilišta provedenoj prema međunarodnim sustavima kvalitete i temeljem nalaza međunarodnih recenzentata. Naglasak je na uglavnom zadovoljavajućoj kvaliteti programa i nastavnika, a nezadovoljavajući su međunarodna suradnja (mobilnost) i objavljivanje u inozemnim publikacijama. Učinjen je i pomak u strukturi studija tako da je udjel studenata koji studiraju u društveno-humanističkom području u tom razdoblju smanjen s 59 % na 54 %. No treba napomenuti kako taj postotak uključuje, osim javnih koja se financiraju iz proračuna i privatna visoka učilišta. Privatna visoka učilišta kojima se broj studenata povećao za 46 % u ovom razdoblju (od 10.924 na 15.985) pretežitim dijelom programa pripadaju društveno-humanističkom području (oko ¾ studenata) gdje dominiraju programi poslovne ekonomije. Kad se to uzme u obzir tada se omjer javnog financiranja društvenih studija dodatno mijenja, tako da u 2018. g. imamo praktički izjednačen broj studenata u prirodno (bio)tehničkim u odnosu na društveno-humanističke i umjetničke studije s približnim omjerom 49:51. 2. Hrvatski, globalni i EU obrazovni trendovi Učinjeno dakako nije niti izbliza dovoljno jer su se u globalnim i europskim razmjerima, također zbili golemi iskoraci kao posljedica svrstavanja obrazovanja i znanosti u „infrastrukturne“ prioritete o kojima u bitnome ovisi uspješan ukupan rast te osobito rast konkurentnosti. Europska unija u svojim je stratejskim ciljevima (EU 2013.) među ostalim naglasila znanost i inovacije kao ključan razvojni čimbenik te prioritet podizanja razine obrazovanosti i kvalificiranosti stanovništva. U visokoj naobrazbi taj se cilj definira kao udjel od 40 % tercijski obrazovanih u strukturi radne snage u dobi od 25-65 godina, a negdje i više. Štoviše, rast udjela visokoobrazovanoga stanovništva vidi se kao jedan od bitnih elemenata izlaska iz krize 2008. godine, ali i kao bitan element dugoročnoga uspješnoga i održivoga rasta. Ekonomski najuspješnije zemlje EU-a poput Njemačke, u tom smislu najavljuju i povećanje javnih izdataka za visoku naobrazbu. Tad je (2011) u razvijenoj dijelu EU-a udjel visokoobrazovanih u strukturi radne snage bio oko 30 %, a u Hrvatskoj oko 22 %. U slijedećem razdoblju, do 2018. godine, Hrvatska je bitno napredovala povećavši udjel tercijski obrazovanih na 30,9 %. Prosjek EU 28 je 34,5 % a razvijeni dio (EU 15) ima prosjek od 37,2 %. Kako vidimo, EU je blizu

ostvarenja cilja Obzora 2020. Nesporan hrvatski napredak stavljen u dugi komparativni rok od 2002. do 2018. osvjetljava aporije sustava. U 2002. Hrvatska je imala 19,2 % terciarno obrazovanih, EU 27 je imala 22,2 % dok je razvijeniji dio – EU 15, bio na 25,1 %. Hrvatska je razlika bila 3 odnosno 5,9 postotnih poena. U 2020. Hrvatska je na 30,9 %, što je velik napredak, EU 27 na 34,5 %, EU 15 na 37,2. Hrvatska je razlika sada 3,6 odnosno 6,3 postotna poena. Hrvatski relativni zastoj je ponajprije rezultat stagnacije do 2008. godine, tako da skok nakon 2011. nije uspio rezultirati očekivanom konvergencijom u ovom razdoblju. No ako se održi dinamika nakon 2015. može se, pri nepromijenjenim ostalim uvjetima, očekivati konvergencija u narednom proračunskom razdoblju EU (Tablica 5.).

Tablica 5. Udjel terciarno obrazovanih u strukturi radne snage u dobi od 25 do 64 godine. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadjanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 43. Izvor: Eurostat (2021): Data explorer https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_agaed&lang=en

Dakle, razvojne potrebe najvećeg dijela članica EU diktiraju projekcije i strategije visokoga obrazovanja kojima se neprekidno povećava broj terciarno obrazovanoga stanovništva, približavajući se 40 % i težeći dostizanju 50 % terciarno obrazovanih do 2050. Iz toga proizlazi jednostavna orijentacijska kvantifikacija: Hrvatska bi trebala imati oko 200.000 više terciarno obrazovanih nego što ih trenutno ima da bi bila na razini od oko 40 % njihova udjela u strukturi radne snage, koliko će uskoro imati razvijene članice EU-a. Uzroci takvog stanja napretka u rastu terciarne obrazovanosti i nezadovoljavajuće dostignute razine, mogu se dijelom pronaći u komponentama globalnoga rangiranja 50 nacionalnih sustava visokoga obrazovanja Melbourne-skog instituta za primijenjena socijalna i ekonomska istraživanja među kojima su 22 članice EU. Nacionalni sustavi šest članica EU (Cipar, Luksemburg, Latvija, Litva, Estonija, Malta), nisu rangirani među 50 najbolje rangiranih svjetskih sustava. Hrvatska je prema ukupnom rangu na 43. mjestu, pri čemu su Bugarska i Rumunjska iza nje, što znači da je između 28 članica EU, Hrvatska na 20. mjestu. Ukupan rang rezultat je ponderiranja četiriju komponente: Ishodi-Output (40 %) najznačajnija su komponenta (broj objavljenih znanstvenih radova –ukupno i po stanovniku), prosječan čimbenik odjeka, rangiranje prema Šangajskoj listi, obuhvat populacije u studentskoj dobi terciarnim obrazovanjem, broj istraživača na milijun stanovnika, nezaposlenost terciarno obrazovanih u odnosu na nezaposlene sa srednjim obrazovanjem u populaciji 25-64 godine. Upravo je prema toj najznačajnijoj komponenti Hrvatska rangirana, na 34. mjesto, znatno iznad ukupnoga ranga. Od članica EU iza nje su Bugarska, Rumunjska i Slovačka (str. 17.). Povezanost-Connectivity (20 %) obuhvaća znanstveno-istraživačku vidljivost i odjek (webometrics visibility, webometrics transparency), udjel stranih studenata u terciarnom obrazovanju, transfer znanja i udjel zajedničkih publikacija s istraživačima iz gospodarstva. Prema toj komponenti Hrvatska je rangirana na 40. mjesto. Od članica EU iza nje je Poljska, a kao kuriozitet i Rusija, Kina, Brazil i Indija (str. 15.). Dakle, ta dva kriterija „dižu“ rang Hrvatske, osobito najvažniji-ishodi. Okruženje-Environment (20 %) obuhvaća kriterije autonomije i

konkurentnosti (omjer javnih i privatnih obrazovnih institucija, udjel žena u studentskoj i nastavničkoj populaciji, kvalitetu podataka, pregled rezultata u financijskoj autonomiji u institucionalnom uređenju). Prema tome pokazatelju Hrvatska je rangirana na 44. mjesto. Od članica EU iza nje su Bugarska i Grčka (str. 13.). Financiranje-Resources (20 %) obuhvaća ključne financijske pokazatelje (javna/proračunska ulaganja kao postotak BDP-a, ukupna ulaganja u tercijarno obrazovanje kao postotak BDP-a, godišnji izdaci po studentu obračunati u USD prema paritetu kupovne moći-PPP, izdaci institucija tercijarnoga obrazovanja za I&R kao postotak BDP-a, izdaci u tercijarnom obrazovanju za I&R po stanovniku obračunati u USD prema paritetu kupovne moći. Prema tom pokazatelju Hrvatska se nalazi na 45. mjestu od 50 zemalja. Od izlistanih članica EU iza nje su Rumunjska i Bugarska (str. 11.). Kako vidimo, ta dva kriterija „spuštaju“ rang Hrvatske, osobito zbog iznimno važne komponente - financiranja. Rezultati analize „Universitas 21“, snagom kompleksnih pokazatelja upućuju na probleme koje je identificirala i prioritete koje je utvrdila EU. U području obrazovanja EU potpuno jasno upozorava kako će ulaganja u kreiranje Europskoga prostora obrazovanja - European Area of Education (EAE), što uključuje i stvaranje „mreže europskih sveučilišta“, tražiti ostvarenje financijskoga „benchmarka“, odnosno izdvajanje minimalno 5 % BDP-a država članica za obrazovanje (od osnovnoga do visokoškolskoga). Podaci pak govore kako se Hrvatska nalazi na 21. mjestu od tadašnjih 28. članica EU u razdoblju 2012-2017. s prosjekom od 4,08 %. U skladu s brojnim drugim pokazateljima koji Hrvatsku smještaju bliže dnu EU ljestvica, i ovdje je Hrvatska dosta „dalje“ od ulaganja Danske (7,81 %) i Švedske (7,58 %) na vrhu i daleko „bliže“ Bugarskoj (3,73 %) i Rumunjskoj (3,04 %) na dnu ljestvice (Grafikon 11.) Grafikon 12. Izdvajanje za obrazovanje kao postotak BDP-a (prosjeak 2012. – 2017.). Grafikon je dostupan na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadjanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 45. Izvor: Domestic spending on research and development as a share of GDP, 1996–2018 (%) | 2021 Science Report (unesco.org) Koliko god uočena poredba, ukazujući na bitno zaostajanje, zorno potvrđuje stajalište Europske komisije o potrebi restrukturiranja hrvatskih nacionalnih proračunskih izdvajanja u korist obrazovanja, daleko više brinu, pokazatelji daljnje eskalacije negativnih trendova. Tako vidimo trend pada udjela javnih ukupnih izdataka za obrazovanje u BDP 2018. na 3,92 %, a u proračunu na 8,6 % (Tablica 7). Time hrvatska obrazovna politika u financijskom aspektu divergira od spoznaja i opredjeljenja, ne samo EU, nego i UNESCO-a, koji održivi razvoj povezuju s potrebom izdvajanja 6 % BDP i 20 % nacionalnog državnog proračuna za obrazovanje. Podloga ovakvom opredjeljenju je podatak kako se primjerice 75 % proračuna za primarno obrazovanje, izdvaja za plaće, što onemogućuju kako zapošljavanje novih učitelja, tako i nužne razvojne investicije. Tablica 7. Javni izdaci za obrazovanje (Croatia) Javni izdaci za obrazovanje 2012. 2014. 2018. Kao % od BDP-a 4,15 4,56 3,92 Kao % od ukupnih javnih izdataka 8,5 9,5 8,6 Izvor: <https://www.unesco.org/reports/science/2021/en> Tako uspostavljeno dugotrajno funkcioniranje temeljem niske razine financiranja ima gotovo razoran učinak na

učinkovitost sustava. Istraživački i obrazovni trendovi pokazuju ozbiljno zaostajanje Hrvatske, s nespornim dugoročnim negativnim učincima na modernizaciju i restrukturiranje hrvatskoga gospodarstva te na inovativnost i apsorpcijski kapacitet u primjeni novih tehnologija . Cjeloživotno obrazovanje. Bitne elemente politike i stanja visokog obrazovanja valja sagledati u novoj perspektivi cjeloživotnog obrazovanja. koje obuhvaća formalno, neformalno i informalno obrazovanje. . Sadašnje formalno visoko obrazovanje koje završava „prediplomskom“ kvalifikacijom prvostupnika, „diplomskim“ zvanjem magistra struke i poslijediplomskom titulom doktora znanosti, valja shvaćati kao početne „karike“ u cjeloživotnom obrazovanju. Ubrzani tehnološki napredak i kontinuirane inovacije znatno skraćuju „trajnost“ pojedinoga zanimanja odnosno struke. Čitav spektar formalnog, i neformalnog općeg i stručnog obrazovanja uključujući “hibridno“ poučavanje kao kombinaciju fizičke i online komunikacije, podupiru ciljevi i mjere Europske komisije. Cilj da se, umjesto 11,3 % participacije odraslih u dobi 25-64 u 2019. godini, u 2020-tim godinama podigne na 15 %, namjerava se postići osiguranjem potrebnih programskih sredstava EU, temeljem Europske agende za obrazovanje odraslih . Programiranje i organizacija sustava hrvatskog cjeloživotnog obrazovanja treba svakako valorizirati nove pojave informalnog/neformalnog tercijarnog obrazovanja koje pod nazivom „University 42“ kao startup campuse pokreću tehnološke kompanije. . Specifičnosti i potrebe hrvatskoga razvoja temeljenog na tehnološkoj modernizaciji i visokim tehnologijama, traži dodatno inovativan pristup cjeloživotnom obrazovanju. Valjalo bi uspostavljati sustav kojim će se postupno širiti obveza (za sada samo reguliranih profesija) obnavljanja, nakon određenog vremena, znanja i profesionalne licence. Valja pronaći odgovarajuće oblike obveze obnavljanja licence za obavljanje stručnih poslova i na ostale struke te ih povezati s cjeloživotnim obrazovanjem i potrebom tercijarno obrazovanih zaposlenika da u određenim vremenskim intervalima pohađaju kraće programe obnove znanja i (re)kvalifikacije u sustavu visokoga obrazovanja. Cjeloživotno obrazovanje treba omogućiti i vertikalnu mobilnost odnosno stjecanje novih znanja i kvalifikacija zaposlenih sa srednjom ili nižom spremom, kao i standardno stjecanje kvalifikacija prekvalifikacijom sukladno pojavi novih zanimanja slijedom potreba Industrije 4.0 i Društva 5.0 3. Elementi kvalitete nastave i mobilnosti. Studenti i nastavnici. Izložena djelomična ocjena stanja sustava visokoga obrazovanja ponajprije upućuje na ključne probleme u sustavu koje valja adresirati da bi se ostvarili stvarno potrebni pomoci. To je dakako pitanje što treba učiti, kako u pojedinom kurikulumu inovirati, modificirati, preoblikovati i/ili napuštati postojeća i usvajati nova znanja? No jednako je važno pitanje kako učiti. I najsuvremeniji obrazovni sustavi poput američkoga suočeni su s velikim postotkom dugoga studiranja i napuštanja sveučilišta, osobito s nezadovoljavajućim napretkom u usvajanju znanja na kraju u odnosu na početak studiranja. Uočena je neefikasnost osobito klasičnih predavanja u prenošenju znanja američkim studentima, jer se studenti netom nakon predavanja sjećaju manje od 50 % informacija iznesenih tijekom predavanja, a 20 % im ostaje u sjećanju tjedan dana kasnije . Polazeći od saznanja kako predavanjima mogu efikasno prenositi informacije, ali ne

i efikasno promicati (kritičko) razmišljanje i sposobnost rješavanja problemskih zadataka, istraživači pedagoških tehnika upućuju na kombinaciju predavanja s grupnim i individualnim rješavanjem problemskih zadataka, raspravama studenata, stimuliranjem kritičkoga mišljenja u manjim debatnim skupinama, interaktivnim zajedničkim učenjem i slično (Tablica 8). Tablica 8. Strukturne promjene u metodama učenja na američkim sveučilištima od 1991. -2011. (% institucija u kojima se koriste pojedini oblici učenja) 1991. - 1993. 2010. - 2011. Ekstenzivna predavanja 54,2 47,4 Diskusije u predavaonicama 69,4 80,7 Kooperativno/grupno učenje 31,7 53,7 Učenje u praksi/studijska putovanja 19,8 23,4 Grupni projekti 21,6 30,4 Višekratna izrada pisanih radnih materijala 14,4 21,7 Izvor: Bok (2013:215)

Mogućnost ocjene pripravljenosti sustava za ovakav strukturni preobražaj koji vodi mentorskoj nastavi, inicijalno proizlazi iz odnosa broja studenata i nastavnika prema dostupnim podacima. EU statistika bilježi za Hrvatsku, prosječno 12,8 studenata po nastavniku. Time se Hrvatska smješta na 19. mjestu između 27 zemalja članica. No valja napomenuti kako se pod nastavnicima uračunavaju svi nastavnici i suradnici (asistenti, viši asistenti, doktorandi, postdoktorandi) odnosno ukupno akademsko osoblje. Udio profesora u ovom ukupnom broju je 17,5 % . EU statistika, kako vidimo, Hrvatsku smješta na (relativno visoko) 19. mjesto prema broju studenata po nastavniku, kad se radi o ukupnom broju akademskog osoblja. Hrvatska (razrađujući EU podatke) statistika, pruža detaljniji uvid u pokazatelje znanosti i visokog obrazovanja, koristeći MOZVAG , AZVO, te statistiku iz Upisnika znanstvenika MZO. To omogućuje specifičnu analizu broja i strukture studenata na sveučilištima i usporedbu s preciznijim brojem i strukturom nastavnika na sveučilištima koji su u znanstvenim zvanjima (bez suradnika i drugog akademskog osoblja) (Tablica 9). Kao što vidimo u Upisniku znanstvenika na sveučilištima je u znanstvenim zvanjima ukupno 6119 nastavnika. Uz to je u javnim znanstvenim institutima zaposlena 1.021 osoba u znanstvenim zvanjima, što daje ukupan broj znanstvenika istraživača i nastavnika od 7.140. Prosječan broj studenata po nastavniku na sveučilištima je 20, pri čemu varira od 15 u STEM do 29 u DH području. Povoljan odnos u STEM području imaju biotehničke struke (8), biomedicina (11) i prirodne znanosti (12) Povoljan odnos u DH području imaju humanističke znanosti (10). Nepovoljan odnos, što je posebno značajno imaju dva područja bitna za razvoj i brži napredak Hrvatske. Prvo su tehničke znanosti i struke unutar STEM, ključne za hrvatski priključak industriji 4.0., gdje je odnos student/nastavnik 22:1. Drugo su društvene znanosti, bitne za istraživanje socijalnih i drugih učinaka industrije 4.0., definiranih kao društvo 5.0., gdje je odnos student/nastavnik 44:1. Ova dva područja bilježe znakovit nastavnički deficit, kad bi se kao stručno poželjan standard, postavili odnos student/nastavnik 10:1 u STEM, a 15:1 u DH području. Tada bi u tehničkim strukama/znanostima trebalo 3.058 nastavnika (nedostaje 1.645). U društvenim znanostima/strukama trebalo bi 3.670 nastavnika (nedostaje 2.418). Ovo su dakako samo opće informativne aproksimacije. Naime i u tehničkim i društvenim područjima su brojne znanosti i struke različitog izravnog i neizravnog učinka, kako na sustav visokog obrazovanja, tako i na ukupan razvoj. Stoga bi

pomnija razrada svakako pružila argumentiraniji uvid. Tablica 9. Studenti i nastavnici 2018/2019. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 49. Izvori: DZS (2020) Studenti upisani na stručni i sveučilišni studij 2019/2020, Priopćenje 8.1.7. STUDENTI UPISANI NA STRUČNI I SVEUČILIŠNI STUDIJ U ZIMSKOM SEMESTRU AK. G. 2019./2020./STUDENTS ENROLLED ON PROFESSIONAL AND UNIVERSITY STUDY, WINTER SEMESTER OF 2019/2020 ACADEMIC YEAR (dzs.hr) i MZO (2018) Analiza iz upisnika znanstvenika (nastavnici u znanstvenim zvanjima na javnim sveučilištima) Višestruko zabrinjavajuće stanje nastavničkih potencijala, uključujući znatne deficite u razvojno i društveno Hrvatskoj vitalnim područjima znanosti, otvara ozbiljna pitanja kadrovske obnove i pripreme znanstvenog podmlatka za popunjavanje istraživačko-nastavnih mjesta i preuzimanje odgovornosti za nužan kvalitativan iskorak. Parcijalan uvid u dinamiku i strukturu doktorskih studenata i „diplomiranih“ doktora znanosti ukazuje, kako divergenciju prema trendovima EU, tako i na nacionalno nepovoljne trendove u razdoblju 2012-2017. Ukupan broj doktoranada se smanjio za 9 %, a broj doktora znanosti u 2017. godini je za 14 % niži nego 2012. godine (Tablica 10). U STEM području imamo 1 % više doktoranada i 16 % manje doktora znanosti u 2017., u odnosu na 2012. godinu. Broj doktorskih studenata u biomedicini je povećan za 13 %, ali je broj doktora znanosti smanjen za 20 %. U prirodnim znanostima je broj doktorskih studenata smanjen za 5 %, a doktora znanosti povećan za 4 %. S druge strane broj doktoranada u biotehničkom području je povećan za 15 %, a broj doktora smanjen za 28 %. No posebno zanimljivo je tehničko područje sa 7 % manjim brojem doktoranada i 18 % nižim brojem doktora znanosti. U DH području je 19 % manje doktorskih studenata i 15 % manje doktora znanosti. Pri tome je u društvenim znanostima 19 % manje doktoranda i 16 % manje doktora znanosti, dok je u humanističkom području 18 % manje doktoranada i 13 % manje doktora znanosti. Kao što vidimo, konkretni pokazatelji, potvrđuju opću tezu kako posljediplomski (doktorski) studiji, posebno njihova istraživačka komponenta, zbog vrlo negativnih trendova, trebaju postati reformski prioritet, sa snažnijim uključivanjem javnih znanstvenih instituta. U tom smislu valja istražiti i mogućnosti preraspodjele nastavničkih obveza, tako da nastavnici voditelji istraživačkih znanstvenih projekata, koncentriraju svoje nastavne obveze na doktorskim studijima i vođenju doktoranada, što nije prepoznato ni važećim Kolektivnim ugovorom za znanost i visoko obrazovanje Tablica 10. Doktorandi i doktori znanosti (2018.). Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 50-51. Izvor DZS (2018) Priopćenje Publikacije prema područjima (dzs.hr) Mobilnost. Suvremena nastava i potreba njenog paralelnog izvođenja na materinskom i svjetskim (engleskom) jezicima temeljna je pretpostavka internacionalizacije hrvatskoga sustava visokoga obrazovanja. To se osobito odnosi na dolaznu mobilnost studenata koji žele studirati i eventualno steći diplomu. Takvih je studenata u Velikoj Britaniji, na Cipru i u Austriji

više od 15 % , a Hrvatska je na samom začelju - samo 0,6 %. Povoljnija je situacija s odlaznom mobilnosti studenata koji stječu diplomu izvan matične zemlje. Hrvatska se s odlaznom mobilnošću od 4,4 % nalazi na 16. mjestu od 28 članica EU. 4. Racionalnost ustroja hrvatskog sustava visokog obrazovanja Hrvatska znanstveno-nastavna zajednica, kao autor, predlagatelj i izvoditelj studijskih programa, snosi najveći dio odgovornosti za efikasnost i organizaciju nastavno-istraživačkog procesa. Programiranje racionalnog ustroja sustava, tadašnje Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje, učinilo je prijedlogom „Mreže visokih učilišta“ koju je Hrvatski sabor aklamacijom prihvatio 2011. Na 154 stranice, visoko stručna elaboracija, stanja, mjera, razrađenih 19 kvantitativnih i kvalitativnih kriterija osnivanja visokih učilišta, uključivala je lokacijsku analizu i popis prioriteta prema 3 hrvatske statističke regije Osjetljivost i sporost, pa i divergentna stvarna kretanja u odnosu na postavljene ciljeve i preporučene mjere, traži konstruktivnu i otvorenu kritičku raspravu, temeljenu na činjenicama i podacima. Do 2003. odnosno donošenja sadašnjeg Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju u Republici Hrvatskoj bilo je; 6 sveučilišta, 7 veleučilišta i 15 visokih škola. Ukupno je bilo oko 400 studijskih programa. U tim vremenima neposredno pred primjenu „bolonjskog procesa“ bilo je blizu 133 tisuće studenata U 2010. godini bilo je; 10 sveučilišta (7 javnih i 3 privatna), 15 veleučilišta i 30 visokih škola. Ukupno je bilo gotovo 1.300 studijskih programa. To znači da se broj visokih učilišta u Republici Hrvatskoj u 6 – 7 godina provođenja bolonjskog procesa udvostručio, a broj studijskih programa utrostručio. Istodobno je broj studenata porastao na oko 145 tisuća, odnosno svega za 9 %. Nastavnika i suradnika u ekvivalentu punog radnog vremena bilo je 11.459. Promišljanje strukturne reforme svakako treba uzeti u obzir argumentirane ocjene iz dokumenta mreže među kojima se ističu slijedeći stavovi: „uspostavom sedam javnih sveučilišta Republika Hrvatska dosegla je maksimum koji je ostvariv, s obzirom na raspoloživ znanstveno-nastavni potencijal sada i u idućih 10 – 15 godina (str. 12.), osnivanjem triju novih privatnih sveučilišta u relativno kratkom razdoblju Republika Hrvatska odstupa od uobičajene prakse u razvijenim zemljama Europske unije, koja ne poznaje osnivanje sveučilišta ab ovo, nego bi to trebao biti dugotrajan i zahtjevan proces preoblikovanja već postojećeg visokog učilišta u sveučilište u trenutku kada je ono spremno izvoditi doktorski studij (str. 13.), iako je proračunsko financiranje raslo u apsolutnom iznosu, ta sredstva nisu mogla pokrivati proširenu mrežu visokih učilišta i studijskih programa pa su javna visoka učilišta iz godine u godinu smanjivala upisnu kvotu na teret državnoga proračuna Republike Hrvatske, a povećavala upisnu kvotu za studente s djelomičnom subvencijom iz državnoga proračuna koji troškove studija dijelom ili u cijelosti snose sami (studenti za osobne potrebe i izvanredni studenti) (str 13).“ U 2018. bilo je: 12 sveučilišta (9 javnih i 3 privatna) 71 fakultet i umjetnička akademija, 17 veleučilišta (11 javnih i 6 privatnih) te 18 visokih škola (3 javne i 15 privatnih) . Broj studijskih programa je 1.625 (Tablica 11.). Istodobno broj studenata je porastao na 160 tisuće studenata, odnosno za 10 %. Nastavnika i suradnika bilo je u ekvivalentu punog radnog vremena 12 189 odnosno 6 % više. Kratka rekapitulacija, u Mreži planiranih, i stvarnih zbivanja

(2010-2018) bila bi; ukupan broj sveučilišta porastao je od 10 na 12 (20 %) dostignuti „maksimalan“ broj javnih sveučilišta iz 2011. porastao je od 7 na 9 (premašen je za 29 %) broj studijskih programa porastao je od 1.300 na 1625 (25 %) (Tablica 11) broj studenata je porastao od 145 na 160 tisuća (10 %) broj nastavnika je porastao od 11,4 na 12,2 tisuće (6 %) Kad ovu rekapitulaciju produljimo na čitavo razdoblje gotovo 20-godišnjeg važenja postojećeg ZZDiVO (2003-2021), vidimo kako je; broj sveučilišta udvostručen (od 6 na 12), broj veleučilišta veći za blizu 2,5 puta (od 7-17), broj studijskih programa uvećan za 4 puta (od 400 na 1625), broj studenata povećan za svega 1/5 - 20 % (od 133 na 160 tisuća). Uočeni trendovi i strukturne promjene trebali bi biti polazište daleko detaljnijih analiza. Pri tome valja ukazati na bitnu razliku između donošenja (jednokratnog čina) i provođenja (stalna aktivnost) reforme. S jedne je strane donošenje zakonodavnog okvira, sporazumom strateških državnih tijela s jedne strane te visokoškolskih ustanova, sindikata, te stručnih i udruga civilnog društva s druge strane. Svi oni zajedno, donošenjem zakona, institucionalno omogućuju reformu (jednokratni normativni čin). S druge je strane ministarstvo i druga državna tijela zadužena za provođenje znanstveno-obrazovne politike. Njihovom se svakodnevnom aktivnošću i suradnjom s drugim dionicima (sveučilišta, nastavnici i studenti) konkretiziraju i realiziraju reformski zahvati u sustavu (stalna aktivnost na ostvarenju normativnog). Razlikovanje donošenja od provedbe zakonskih rješenja, bitno je za prepoznavanje i uklanjanje „normativnog optimizma“ kojim se blokiraju reforme. Model „normativnog optimizma“ općenito, pod radom na strukturnim reformama podrazumijeva donošenje novih propisa kojima se "inovativno" reguliraju iste (neprovedene) zadaće postojećih propisa. Potreba „provođenja“, novim propisima, neprovedenih „starih“ propisa, kreira labirint kriterija, pravilnika, registara i pod registara, upisnika, postupovnika i naputaka (100-tinjak akata u sustavu znanosti i visokog obrazovanja). Stalna proizvodnja nebrojenih formulara, upitnika i obrazaca, kao surogata konkretnog provođenja reformi, deformira do neprepoznatljivosti stvarne državne potrebe, a sveučilišno-institutsku inicijativu i inovativnost zatrpava administrativnim košmarom. Tablica 11. Broj i vrsta studijskih programa (2020.) Redni broj Vrste studija Broj studijskih programa

1.	Prediplomski sveučilišni studiji	389
2.	Diplomski sveučilišni studiji	461
3.	Integrirani studiji	62
4.	Poslijediplomski (doktorski) studiji	137
5.	Ukupno (1-4)	1 049
6.	Poslijediplomski specijalistički studiji	286
7.	Prediplomski stručni studiji	191
8.	Specijalistički diplomski stručni studiji	97
9.	Kratki stručni studiji	2
10.	Ukupno (6-9)	576
11.	Sveukupno	1 625

Izvor: AZVO (2021) MOZVAG-Preglednik studijskih programa, <https://mozvag.srce.hr/preglednik/studijkiprogram/vrsta/sifra/1> IV-III. HRVATSKI VISOKOOBRAZOVNI ZNANSTVENI SUSTAV I TRŽIŠTE RADA U strateškom je smislu za uspostavu učinkovitoga i potrebama gospodarskoga razvoja prisposobljenoga sustava visokoga obrazovanja, napose štetna vulgarizacija, a nakon toga i dominacija, pojednostavljenog stava o školovanju prema potrebama gospodarstva, odnosno tržišta rada, oslonjena na dvije teze. Vremensko razgraničenje ponude i potražnje na tržištu rada. Prva teza polazi od tekućeg uvida u stanje na tržištu rada, kao „regulatora“ potražnje za visoko obrazovnim profilima.

Međutim uparivati trenutačnu (kratkoročnu-godišnju) potražnju za radom, ovisnu o fazi poslovnoga ciklusa, s ponudom koja traži ili 4 godine srednjega i/ili ukupno 7/9 godina srednjega i visokoga obrazovanja (kako se to sada nameće u dijelu tzv. sektorskih projekcija tržišta rada), ne pripada području racionalne ekspertize. Učinkovita raščlamba trebala bi početi od potrebe da gospodarski subjekti iskažu potražnju za obrazovnim profilima u njihovoj poslovnoj strategiji i razvojnim planovima za narednih 5 - 10 godina. Tako oblikovana potražnja mogla bi se onda uravnoteživati s ponudom obrazovnih profila, jer i školovanje budućih stručnjaka traje 4 odnosno 7/9 godina. Stručno objektivan pristup mora uzeti u obzir tržišnu konkurenciju i čest pritisak dioničara/vlasnika za što bržom isplatom dividendi/dobiti. To uvjetuje sužavanje poslovnog vremenskog horizonta na kratko razdoblje (1 godina), a time ograničava dugoročan/strateški pristup, koji pretpostavlja i dugotrajnije investicije u obrazovanje i istraživanje. „Cjenovna“ reforma tržišta rada. Druga je teza bitna za ocjenu stanja kako je za rast izvozne konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva potrebno reformirati tržište rada odnosno smanjiti cijenu rada. Na to se nadovezuje stav kako treba obrazovati više stručnjaka s (jeftinijim) srednjim obrazovanjem pa bi svega 50 % srednjoškolaca trebalo nastavljati visoko obrazovanje. Teza kako će se stimuliranjem odnosno smanjenjem troškova rada postojeće gospodarske strukture povećati konkurentnost, ima vrlo konkretne posljedice, ponajprije zadržavanje zastarjele gospodarske strukture i odljev radne snage iz Hrvatske. Istodobno tehnološki i organizacijski zastarjelo gospodarstvo rezultira dugoročnim mjerljivim gubitkom konkurentnosti. U posljednjih 20-tak godina hrvatsko je gospodarstvo kumulativno uvezlo preko 150 milijardi USD roba više nego je izvezlo, što je oko 2,5 godišnjih BDP-a. Nije dakako problem u uvozu, nego u višku uvoza nad izvozom. Tržišna „pouka“. Tržišna je pouka i poruka sustavu znanosti i visokoga obrazovanja stoga, kako (re)programiranje sustava treba upraviti prema potrebama hrvatskog suvremenog razvitka, potrebama budućih zanimanja kao rezultata novih nastajućih tehnologija (FET) i aktualnoga modernoga europskoga tržišta rada, a tek manjim dijelom prema trenutačnim potrebama hrvatskoga tržišta rada. Stoga je kritičko raščlanjivanje kompatibilnosti aktualne kvalifikacijske strukture zaposlenih i strukture visoko-obrazovnih programa s jedne i kompatibilnosti obrazovne strukture zaposlenih sa strukturom razvijenih članica EU s druge strane, početna operativna točka razabiranja razloga i smisla strukturnih reformi sustava znanosti i visokog obrazovanja, a s time i odgovornosti akademske zajednice. 1. Ponuda Raspoloživi podaci dobrim dijelom osporavaju tvrdnje o nezadovoljavajućoj kvalifikacijskoj strukturi tercijarno obrazovanih, među kojima, tim nedokumentiranim tvrdnjama, dominiraju društvene znanosti, osobito ekonomske i pravne, uz izvođenje paušalnih zaključaka na razini struke, bez usporedne analize pojedinih kvalifikacija unutar iste struke, kao i bez dinamičke analize i sagledavanja uzročno-posljedičnih relacija u odnosu prema opsegu gospodarske (i društvene) aktivnosti. Podaci, kao indikatori, posredno odgovaraju na dva pitanja. Pojednostavljeno, prvo je pitanje „proizvodimo“ li (zbog prevelikoga broja studenata u društvenom i humanističkom području) stručnjake za burzu umjesto za tržište rada? Odgovor je: ne, ne proizvodimo. Naime, od 2010.-2017. hrvatski

visoko-obrazovni sustav (sveučilišta, veleučilište i visoke škole) stvara „ponudu“ oko 32.000 (tercijarno obrazovanih) diplomiranih studenata. Kao „proxy“ varijablu njihove zapošljivosti (ponude), uzeli smo broj visoko-obrazovanih nezaposlenih, do jedne godine, bez radnoga staža. Ta kategorija zadovoljavajuće interpretira zapošljivost onih koji imaju diplomu, ali nemaju radno iskustvo, što su upravo diplomirani studenti prijavljeni na zavodima za zapošljavanje do godine dana. Taj broj varira s poslovnim ciklusom. „Zagrijavanjem“ krize 2012. godine taj se broj povećao s 6.908 na 10.222, čime je udjel nezaposlenih među diplomiranim povećan od 21 % na 28 %. „Rasplamsavanjem“ krize 2014. zapošljivost je dodatno smanjena: bez posla je 32 % odnosno 1/3 tercijarno obrazovanih. No „splašnjavanjem“ krize odnosno gospodarskim oporavkom u 2017. samo je 15 % odnosno malo više od 1/6 tercijarno obrazovanih bez posla godinu dana nakon diplome (Tablica 12). Tablica 12. Odnos diplomiranih i nezaposlenih s tercijarnim obrazovanjem

Godina	Diplomirani studenti	Tercijarno obrazovani nezaposleni	Odnos (%)
1990.	10.338	6.789	66 %
2000.	13.510	7.528	56 %
2010.	32.278	6.908	21 %
2012.	36.964	10.222	28 %
2014.	33.741	10.755	32 %
2016.	32.895	7.695	23 %
2017.	32.728	5.038	15 %

Izvor: Priopćenja DZS-a, Hrvatski zavod za zapošljavanje

Drugo je pitanje proizvodi li visoko obrazovanje nezaposlenost umjesto rasta? I na ovo je pitanje odgovor negativan: ne, ne proizvodi. U razdoblju krize 2010. - 2012. dolazi do krupnih dinamičkih i strukturnih promjena. Broj nezaposlenih tercijarno obrazovanih porastao je za oko 50 %. Istodobno je ukupan broj nezaposlenih porastao za gotovo 18 %. To je rezultiralo povećanjem udjela tercijarno obrazovanih nezaposlenih u ukupnoj nezaposlenosti na 2,9 %, da bi 2014. dostigao 3,2 %. No i ovdje „splašnjavanjem“ krize i umjerenim oporavkom taj je odnos u 2017. pao na 2,6 % (Tablica 13.). Tablica 13. Obrazovanost i nezaposlenost. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadjanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 56. Izvor: Priopćenja DZS-a, Hrvatski zavod za zapošljavanje

Statistički dokumentiran odgovor na oba pitanja upućuje na tzv. cikličku nezaposlenost tercijarno obrazovanih, prouzročenu stanjem poslovnoga ciklusa. Istodobno odgovor ne upućuje na tzv. strukturnu nezaposlenost tercijarno obrazovanih, koja bi bila prouzročena neodgovarajućom strukturom ponude tercijarno obrazovanih struka i na razini pojedinih struka i unutar pojedinih struka. Aktualna situacija i reformski prioriteti traže, poseban fokus na javna sveučilišta. To znači kako je pored ukupnog broja od tadašnjih 9 javnih sveučilišta u 2017., na kojima studira oko 113 tisuća studenata, nužan uvid u veličinu i strukturu njihove ponude. Njih 22.518 završili su sveučilišni preddiplomski i diplomski studij. Kako studenti sa završenim sveučilišnim preddiplomskim studijem, u najvećem broju ne izlaze na tržište rada nego nastavljaju studij, a oko 600 studenata godišnje upisuje doktorske studije, to se realnu tržišnu ponudu, uz sve ograde, orijentacijski može procijeniti na oko 11.000 sveučilišnih diplomiranih studenata. Od toga je 5.610 (51 %) STEM, a DH područje 5.390 (49 %). 2. Potražnja Potražnju čine obje komponente sustava; potražnja za visokim obrazovanjem i potražnja za znanstvenim istraživanjima 2.1 Potražnja za visokim

obrazovanjem Potražnja koju formiraju poduzeća, ustanove i samostalne profesije, sastoji se od 1,4 milijuna ukupno zaposlenih. U pravnim subjektima je oko 1,1 milijun od čega oko 250 tisuća ili 23 % ima sveučilišno obrazovanje. Valja svakako naglasiti kako je učinjena analiza strukture potražnje tek orijentacijska parcijalna procjena. Ona statički procjenjuje potražnju za radom u jednoj godini kao zamjenu za umirovljene zaposlenike sa sveučilišnim obrazovanjem. Otuda i više ograničenja. Prvo, ne uzima se u obzir eventualna promjena postojeće kvalifikacijske strukture prigodom zamjene umirovljenih radnika novozaposlenima, dakle bez povećanja ukupnog broja zaposlenih. Drugo, ne uzima se u obzir eventualna promjena kvalifikacijske strukture kod rasta broja zaposlenih. Treće neki podaci obuhvaćaju različita (kvartalna, godišnja) razdoblja pa nisu sasvim usporedivi. No kako broj zaposlenih relativno sporo raste ili čak oscilira, praćen relativno stabilnom kvalifikacijskom strukturom u višegodišnjem razdoblju, to rezultira relativno zadovoljavajućom ilustracijom potražnje u 2017. godini (vidi Tablicu 14.). U strukturi potražnje za radom, gotovo ravnomjerno dominiraju tri sektorske skupine djelatnosti. Prvu čini kolokvijalno nazvano STEM područje (prerađivačka industrija, energetika, rudarstvo, građevinarstvo, opskrba vodom i zaštita okoliša) s oko 300 tisuća zaposlenih od kojih blizu 33 tisuće (11 %) ima sveučilišno obrazovanje. Godišnja potražnja temeljem zamjene umirovljenih sveučilišno obrazovanih radnika procijenjena je na 496, odnosno stopa zamjene je 1,5 %. Drugu čini uslužni sektor kojeg, zbog „polarizacije“ kvalifikacijske strukture valja motriti u dvije podskupine. Podskupina – USLUGE 1. (trgovina, prijevoz, ugostiteljstvo i turizam, ostale uslužne djelatnosti) također ima oko 300 tisuća zaposlenih od kojih 33 tisuće (također 11 %) posjeduje sveučilišno obrazovanje. Ovdje je procijenjena „zamjenska“ godišnja potražnja za sveučilišno obrazovanim 404 radnika, a stopa zamjene 1,2 %. Podskupina – USLUGE 2. (informacije i komunikacija, financijske djelatnosti, poslovanje s nekretninama te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti) ima 115 tisuća zaposlenih od kojih više od 51 tisuće (blizu 45 %) ima sveučilišno obrazovanje. To emitira „zamjensku“ potražnju od 688 sveučilišno obrazovanih zaposlenika. Treću skupinu čini javni sektor (uprava, obrana, obrazovanje, zdravstvo, kultura, umjetnost) s oko 320 tisuća zaposlenih od kojih otprilike 126 tisuća (oko 30 %) ima sveučilišno obrazovanje. Oni emitiraju „zamjensku“ potražnju za 3.111 sveučilišno obrazovana radnika. Dakle ove tri skupine (bez sektora A-poljoprivrede i S – ostale uslužne djelatnosti) emitiraju ukupnu godišnju „zamjensku“ potražnju za 4.699 sveučilišno obrazovana radnika. Valja zamijetiti da od ukupno 250 tisuća zaposlenih sa sveučilišnim obrazovanjem u pravnim subjektima, njih 126 tisuća (50 %) radi u javnom sektoru.

Tablica 14. Potražnja za sveučilišno obrazovanim temeljem zamjene umirovljenika. Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 59-61. Izvori: (izračun I. Družić) prema SLJH – 2018 https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2018/sljh2018.pdf, HZMO (2017) Izvješće o radu i poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2017. [https://www.mirovinsko.hr/2.2 Potražnja za znanstvenom djelatnošću i istraživanjima Obzirom na](https://www.mirovinsko.hr/2.2%20Potražnja%20za%20znanstvenom%20djelatnošću%20i%20istraživanjima%20Obzirom%20na)

potrebnu ulogu visokog obrazovanja, znanosti i istraživanja u inovativnoj transformaciji i tehnološkoj modernizaciji hrvatskih poduzeća, bitno je promotriti njihovu veličinu i organizacijsku strukturu. Naime, veličina poduzeća prema prihodu i dobiti, a osobito prema broju zaposlenih, zrcali njihov kapacitet za razvoj, temeljen na primjeni novih tehnologija i inovacijama. Poduzeća s većim prihodom i većim brojem zaposlenih, prema sektorskoj strukturi, imaju i (isplativu) mogućnost ustroja vlastitih razvojnih i istraživačkih jedinica neophodnih za kontinuiran rast produktivnosti i konkurentnosti. Financijski snažnija poduzeća, s manjim brojem zaposlenih, imaju potencijala da umrežavanjem, udruživanjem u klastere i zadruge, ubrzaju inovativnu primjenu novih tehnologija, koristeći nove oblike zaposlenosti. Tehnološki zaostale i u prosjeku usitnjene hrvatske tvrtke objektivno ne mogu snositi troškove istraživanja i razvoja. Globalan uvid u strukturu hrvatskog poslovnog sektora pokazuje da oko 1 milijun zaposlenih radi u gotovo 150 tisuća poduzeća, što daje prosjek od 6,7 zaposlenih po poduzeću. U prerađivačkoj industriji u kojoj ukupno oko 264 tisuće zaposlenih radi u više od 19 tisuća poduzeća, prosječno je zaposleno 13 radnika po poduzeću. Pri tome je oko 100 tisuća zaposlenih u 154 „velika“ poduzeća koja prosječno zapošljavaju oko 650 radnika. Obzirom na višekratno službeno proklamirana mala i srednja poduzeća kao oslonac hrvatskog razvoja, valja navesti kako je u 19 321. srednjem i malom poduzeću prerađivačke industrije, zaposleno oko 163 tisuće radnika, što daje prosjek od 8,5 zaposlenih po poduzeću. Uvid u novije detaljnije podatke onog dijela STEM sektora na kojima bi se trebala temeljiti izvozna konkurentnost obzirom na raspoložive prirodne (prehrambena i drveno prerađivačka industrija) ili ljudske potencijale (farmaceutska industrija, ICT sektor) jasno upućuje na temeljne organizacijske i troškovne probleme (Tablica 15). Primjerice u proizvodnji hrane oko 52 tisuće radnika zaposleno je u nešto više od 2700 poduzeća, što daje prosjek od 19 zaposlenih po poduzeću s godišnjim bruto troškom rada po zaposlenom od oko 93 tisuće kuna. Aproximativno bi to značilo neto satnicu od oko 4 eura. U proizvodnji namještaja približno 11 tisuća radnika radi u oko 1.000 poduzeća, što daje prosjek od 11 zaposlenih po poduzeću, s godišnjim bruto troškom rada po zaposlenom od oko 80 tisuća kuna. Aproximativno to bi značilo neto satnicu od 3,4 eura. Naposljetku u IT sektoru računalnog programiranja 20.718 radnika zaposleno je u 4.647 poduzeća, što daje prosjek od 4,5 zaposlenih po poduzeću, s godišnjim bruto troškom rada po zaposlenom od oko 153 tisuće kuna. Aproximativno to bi značilo neto satnicu od 6,7 eura. Udjel troškova rada u troškovima proizvodnje ova tri sektora omogućuje bliži uvid u faktore konkurentnosti. Niski troškovi rada u prehrambenoj i industriji namještaja čiji je udjel u troškovima proizvodnje 15 % odnosno 21 % kombinirani s niskim ulaznim troškovima sirovina i materijala najvećim dijelom doprinose konkurentnosti. Relativno visok udio troškova rada od 35 % u troškovima proizvodnje sektora računalnog programiranja čini okosnicu konkurentnosti i položaja na međunarodnom tržištu. Relativno visok bruto trošak rada (plaća) od oko 1.700 eura mjesečno, za hrvatske prilike, transformira se u izuzetno konkurentnu neto satnicu hrvatskog programera od 6,7 eura, na međunarodnom tržištu. Tablica 15. Osnovni strukturno-poslovni pokazatelji poduzeća u 2018. Tablica je dostupna na

http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 63. Izvor: DZS (2019) Priopćenje 15.1.1./2019 OSNOVNI STRUKTURNO-POSLOVNI POKAZATELJI PODUZEĆA U 2018. Privremeni podaci/BASIC STRUCTURAL BUSINESS INDICATORS OF ENTERPRISES, 2018 Provisional Data (dzs.hr) 3. „Ravnoteža“ Tržište rada. „Zamjenska“ (inicijalna i orijentacijska) potražnja od 4.699, u prethodnoj provizornoj računici (Tablica 14), susreće ponudu od 11.000 sveučilišno diplomiranih. „Višak“ ponude je 6.301. Pri tome valja imati na umu kako se „zamjenska“ potražnja primjerice u STEM sektoru ne odnosi samo na STEM zanimanja, jer se pored diplomiranih u STEM strukama ovdje zapošljavaju i ekonomisti i pravnici. S druge strane diplomanti prirodnih i biomedicinskih znanosti u velikom se broju zapošljavaju u javnom sektoru; obrazovanju (nastavnici) i zdravstvu (liječnici). Stoga je potrebno ove početne nalaze, u daljnjim istraživanjima, dopuniti detaljnom analizom. Što se događa s tim „viškom“. Uz ogradu kako se radi tek o indikativnim, a nikako o egzaktnim brojkama, može se procijeniti da dio „viška“ od 3.375 (vidi Tablicu 12.) završava na Zavodu za zapošljavanje. No podaci ukazuju i da se brojka nezaposlenih do godine dana s tercijarnim obrazovanjem ne povećava, već se postupno smanjuje. Svježi podaci potvrđuju znatno brže zapošljavanje („odljev“ iz nezaposlenosti) fakultetski obrazovanih u odnosu na druge oblike obrazovanja. Tako među ukupno nezaposlenima do tri mjeseca, sveučilištarci čine 19,2 %. No nakon godine dana taj je udjel više nego prepolovljen, čineći 9,7 % među nezaposlenima od jedne do dvije godine (Tablica 16.). Pojednostavljeno bi se moglo tvrditi da se zapošljavaju dvostruko brže od prosjeka. Tablica 16. Trajanje nezaposlenosti prema razinama obrazovanja u 2021. godini (prosjeak od siječnja do kolovoza). Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 64. Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, <https://statistika.hzz.hr/> To upućuje na zaključak kako je priljev diplomiranih na Zavod za zapošljavanje kompenziran „odljevom“ iz nezaposlenosti. Odljev se može odnositi na porast udjela sveučilišno obrazovanih među zaposlenima, na zaposlene u obrtu, djelatnostima slobodnih profesija, poljoprivredi, šumarstvu i ostalim uslugama. Dio bi se mogao odnositi na diplomante koji su nastavili studij ili su se zaposlili u inozemstvu. Potražnju za hrvatskim sveučilištarcima na inozemnim tržištima rada bi svakako trebalo dodatno istražiti Naime, činjenično je utvrđen trend „vrbovanja“ boljih studenata hrvatskih sveučilišta, već na III godini studija, gdje „head hunting“ agencije nude stipendije za račun poslodavaca osobito u Austriji, Švicarskoj i Njemačkoj. Valja uzeti u obzir i činjenicu kako visoko obrazovani češće nalaze posao mimo zavoda za zapošljavanje. U svakom slučaju, prema dostupnim podacima, diplomanti visokog obrazovanja, izgleda većim dijelom, nađu rješenje za svoju nezaposlenost tijekom godine dana nakon diplomiranja. No „zamjenska“ potražnja osobito u STEM i uslužnim sektorima „negativne“ tercijarizacije (Usluge-1), snažno upućuje na zastarjelu kvalifikacijsku strukturu, koja zrcali nisku tehnološku razinu proizvodnje roba i usluga. To pak rezultira tržišnim nišama u kojima se konkurentnost,

zbog niske produktivnosti (oko 200 tisuća kuna dodane vrijednosti po zaposlenom), temelji uglavnom na niskoj cijeni rada. Stagnantna kvalifikacijska struktura ovih sektora s ukupno više od 600 tisuća zaposlenih, ukazuje na nemogućnost tehnološkog/inovacijskog uzleta poslovnih subjekata, „vlastitim“ snagama. Ohrabrujući izuzetak čini uslužni sektori „pozitivne“ tercijarizacije (Usluge-2) s visokim udjelom sveučilišno obrazovanih i blizu 600 tisuća kuna dodane vrijednosti po zaposlenom . Tržište istraživanja i razvoja. Relevantna analiza „ravnoteže“ na tržištu istraživanja i razvoja u Hrvatskoj , upućuje na odnos strukture poslovnog sektora i koncentracije istraživačkih potencijala. Podaci pokazuju kako usitnjena poslovna struktura, uz spomenutu zastarjelu kvalifikacijsku strukturu, rezultira s niskih 0,38 % BDP-a poslovnih ulaganja u I&R, stavlja Hrvatsku na 24. mjesto u EU, „ispred“ Latvije, Cipra i Rumunjske . Ovu nisku „potražnju“, prati i niska „ponuda“ od oko 500 milijuna kuna subvencija odnosno poreznih olakšica za istraživanje i razvoj (Tablica 17.). No općenito nisku, ovako definiranu ponudu, prati visoka koncentracija. Od ukupno gotovo 150 tisuća poduzeća njih svega 160 do 190 odnosno oko 0,1 % stvara statistički „primjetnu“ ponudu za istraživanje i razvoj. Kad se tome pribroji i podatak kako svega 6 poduzeća „kontrolira“ 72 % od spomenutih 500 milijuna kuna ponude, bjelodanom postaje činjenica, da su hrvatski razvojno-istraživački kapaciteti, slično kao i znanost, „zarobljeni“ u niskoj ravnoteži male potražnje i nedovoljne ponude. Tablica 17. Pregled poreznih obveznika koji su u prijavi poreza na dobit (PD obrascu) za 2011. i 2012. godinu iskazali državnu potporu za istraživačko-razvojne projekte (r.b. 34.2. PD obrasca). Tablica je dostupna na http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Novosti_press/Vijesti_velike/Rektorat_dogadanja_2022/ozujak_ZZDiVO_-_Nacrt_finalno.pdf, str. 66. Izvor: Ministarstvo financija RH, Porezna uprava Među bitnim uzrocima poslovno-organizacijske insuficijentnosti hrvatskih tvrtki za intenzivniju inovativnu aktivnost je činjenica kako je Hrvatska, umjesto „prirodne tercijarizacije“ i relativne deindustrijalizacije, doživjela drastičnu i naglu apsolutnu deindustrijalizaciju bez potrebnoga restrukturiranja i modernizacije. Strategija pametne specijalizacije (S3) to posredno evidentira u niskoj zaposlenosti od 5.000 do 10. 000 ljudi u 5 ključnih sektora novoga inovativnoga razvoja . Država i ravnoteža na tržištu istraživanja i razvoja. Pored hrvatske gospodarske strukture i neovisno o njoj, važno je skrenuti pozornost na nove spoznaje i politike koje postupno primjenjuju najrazvijenija gospodarstva, koja izdvajaju i više od 3 % BDP za istraživanje i razvoj, u uvjetima snažnih gospodarskih razvojno-istraživačkih centara, laboratorija i industrijskih instituta. Dvije tendencije mogu imati učinka na hrvatsku politiku istraživanja i razvoja, te na odnos države i poduzetnika. Prva je teza da privatni sektor i poduzetnička sklonost rizičnim ulaganjima nisu jedini, ključan faktor za razvoj novih tehnologija, kojima država treba samo osigurati slobodu djelovanja, ili eventualno i kratkoročno ispravljati tržišne nesavršenosti. Primjer kojim se dokazivalo što sve može poduzetnik oslobođen od državnih stega je - Appleov iPhone. No nov pogled, otvara saznanje o višestrukoj posrednoj i neposrednoj ulozi, u ovom slučaju, američke države. Prvo, iPhone ovisi o internetu „praotac“ kojega je ARPANET iz 1960-tih, kojega je financirala Agencija za napredne obrambene

istraživačke projekte – DARPA, Ministarstva obrane SAD. Drugo, GPS- sustav globalnog pozicioniranja, također ključan za iPhone, počeo je kao vojni program NAVSTAR 1970-tih. Treće „touchscreen“ tehnologija, rezultat je sveučilišnog projekta kojega je financirala CIA. Četvrto iPhone-ov asistent SIRI ustvari je spinoff DARPA-inog programa razvoja umjetne inteligencije. Time se želi dokazati upravo obrnuto, kako je država glavna poduzetnica i generator novih tehnologija. Novi lijekovi u SAD uglavnom su rezultat 30 milijardi USD ulaganja NIH (Nacionalnog instituta za zdravlje). Kompanije Elona Muska; Tesla Motors, SolarCity i SpaceX američka je Vlada ukupno financirala s 4,9 milijardi USD. No ono što bi za Hrvatsku moglo biti posebno zanimljivo je etabliranje države, ne samo kao „financijera“ nove ponude, nego i kreatora tržišne potražnje, pa je tako država odobrila SpaceX-u 5 milijardi USD subvencija za kupnju električnih vozila (Tesla) i solarnih panela, a NASA još 5 milijardi USD za istraživanje svemira. Druga je teza da je država kao preuzimatelj rizika, zapravo glavni „poduzetnik“ u financiranju rizičnih istraživanja, a tek kad se istraživanje pokaže uspješnim i rizik se smanji, pojavljuju se privatni poduzetnici i preuzimaju daljnju primjenu. No dobit koju se ostvari razvojem i primjenom gotovih „državnih“ (od države financiranih) tehnoloških otkrića i novih proizvoda, prisvaja isključivo privatnik. Time se dolazi u situaciji da su rizici ulaganja socijalizirani, a dobiti privatizirani, što uviđaju i nesporno tržišno opredijeljeni stručnjaci kao što je to glavni ekonomist Bank of England, A. Haldane. Valja naglasiti kako nove činjenice i spoznaje ne ponavljaju rasprave o odnosu države i poduzetnika po načelu ili-ili, nego i-i. U tom suradničkom modelu, država i privatnici kao partneri zajedno kreiraju i nove tehnologije i tržište za njegovu primjenu, dijeleći i rizik i eventualnu korist. Novi pristup je itekako interesantan Hrvatskoj gdje se država, zbog usitnjene gospodarske strukture, mora strateški i organizirano pojaviti i kao kreator ponude (objedinjujući istraživanja za potrebe više malih i srednjih poduzeća) i kao kreator potražnje (primjerice digitalizacije javne uprave, ili primjene „čiste“ energije sunca i/ili vjetra u proizvodnji električne energije).

V. CILJEVI I OSNOVNA REFORMSKA RJEŠENJA Osnovni reformski ciljevi predloženi zakona, koje definiraju razlozi donošenja i ocjena polaznoga stanja jesu: - unapređenje kvalitete studentskih kompetencija, kvalitete studija i ishoda učenja, kvalitete stečenih kvalifikacija (diploma), - unapređenje individualne kvalitete znanstvenoga i nastavničkoga rada nastavnika, - unapređenje kvalitete nastavnih i istraživačkih programa i njihove povezanosti s praksom, - unapređenje kvalitete nastavno-znanstvenih institucija te unapređenje kvalitete i učinkovitosti upravljanja sustavom znanosti i visokoga obrazovanja. Ostvarenje ovako definiranog skupa reformskih zadaća počiva na takvom odnosu između ocjene stanja, ciljeva, i rješenja za njihovo ostvarenje, kojima se operativno uspostavlja logičan poredak reformskih prioriteta. Reformski prioriteti, u ishodište sadržajnih reformi stavljaju dva subjekta koji svojom interakcijom realiziraju ciljeve reforme i dvije infrastrukture koje tvore institucionalno okruženje neophodno za takvu interakciju

1. Dva subjekta Subjekti su studenti i nastavnici 1.1. Student Prvi subjekt je student organski povezan sa svijetom rada, ohrabruvan u buđenju intelektualne radoznalosti, te punoj kritičkoj i kreativnoj slobodi.

Interakcija studiranja/istraživanja i svijeta rada čini studiranje relevantnim, a društvenu praksu sposobnom odgovoriti socijalnim i drugim izazovima. Polazište je prvo maksimalna usklađenost ponude obrazovanih programa s identificiranim sposobnostima i sklonostima studenata, potom sa strateškim razvojnim interesima društva i države i nakon toga, s trenutnim potrebama tržišta rada. S državnog stajališta nema veće štete niti po individualnu produktivnost niti po društvenu konkurentnost, od prinude osobe da radi posao koji niti voli niti ima za nj sklonosti. Sa stajališta nacionalnog blagostanja takva prinuda predstavlja razoran i najskuplji gubitak nacionalnih resursa. Cilj je dobiti bolje obrazovane stručnjake sposobne u praksi inovativno rješavati probleme, u područjima koja ih zanimaju. Temeljem učinjene analitičke ocjene stanja, adresirana su tri ključna problema studiranja te definirani ciljevi i naznačena reformska rješenja za njihovo ostvarenje: Uvođenje, 1 mjesečne mentorske stručne prakse postupno svake studijske godine počevši od druge, za oko 65.000 studenata. Nedostatak praktičnog iskustva je problem koji naglašavaju i studenti i poslodavci. Da bi ostvarili ovaj cilj predložena je zakonska mogućnost (ne i obveza) ustroja sveučilišnih/fakultetskih centara za cjeloživotno obrazovanje i stručnu praksu studenata - kao profesionalnih pravnih subjekata, koji organiziraju stručnu praksu i angažiraju mentore među sadašnjim (umirovljenim) zaposlenicima poduzeća i društvenih subjekata u kojima se praksa odvija. Njihova je „povratna“ funkcija stalno obnavljanje znanja, koje sve brže zastarijeva, različitim oblicima cjeloživotnog obrazovanja tercijarno obrazovanih zaposlenika kako bi, po mogućnosti, jednom u pet godina proveli ukupno jedan semestar na obnovi znanja i kvalifikacije u sustavu visokog obrazovanja. Time se „dvosmjerno“ povećava kvaliteta suradnje s gospodarstvom. Uvođenje inozemnog semestra za oko 12 tisuća studenata diplomskih od 4-6 godine studija. Sveučilišnim magistrima kao budućim kreatorima kulturno-društvene izvrsnosti i gospodarske konkurentnosti nužno je i međunarodno iskustvo i umrežavanje. Za ostvarenje ovog cilja predložili smo kao mogućnost (ne i obavezu) centre za međunarodnu suradnju i mobilnost, kao profesionalne pravne subjekte i najvažnije – postupno uvođenje mentorske nastave u sustav. Suvremeno učenje i poučavanje, fokusirano na razvijanje sposobnosti samostalnog postavljanja i rješavanja stručno-istraživačkih problema, traži pedagoške standarde manjih studijskih grupa. Ostvarenje ovog cilja, polazi od poželjnog standarda od 10 studenata po nastavniku u STEM i 15 u DH području što omogućuju relativno velika sredstva programa Oporavka i otpornosti. Strogo hipotetski, to traži povećanje sadašnjeg broja oko 6000 znanstveno nastavnih zvanja na sveučilištima za više od 60 % odnosno za više od 4000. To, dakako nije kvantifikacija nego tek ilustracija, kako novi reformirani sustav, za ovu svrhu, traži dodatna stalna (nacionalna) sredstva (ne samo vremenski ograničene EU fondove).

1.2. Nastavnik/znanstvenik Drugi subjekt je nastavnik/istraživač sposoban prenositi znanje i osobito poučavati kako učiti i istraživati. On je ključan stvaran provoditelj reforme, jer dobre stručnjake potrebne društvu i gospodarstvu stvaraju dobri studijski programi, dobre studijske programe kreiraju dobri nastavnici. A dobre sveučilišne nastavnike čini kombinacija dobrih znanstvenika i dobrih pedagoga što traži tri komponente

(znanstvenu, nastavnu i razvoj karijere). Znanstveno-istraživačka komponenta Prvi cilj je rast znanstvene izvrsnosti, postupnim podizanjem sadašnje prosječne produktivnosti od 1 na minimalno 2 rada godišnje, od kojih 1 u časopisu visokog čimbenika odjeka prve/druge kvartile, u kojemu je istraživač samostalan ili prvi odnosno vodeći autor. Pri tome je naglasak na „otvorenoj“ znanosti i slobodan pristup rezultatima znanstvenog istraživanja, jer je u netransparentnom sustavu moguće da časopisi visok čimbenik odjeka imaju zahvaljujući samo nekolicini visoko citiranih radova a ne ukupnoj kvaliteti. Uz nužan kritički odmak i naglasak na publikacijama otvorenog pristupa, reformski predviđene, poželjne materijalne pretpostavke za ostvarenje ovog cilja su; 1 semestar inozemstva svakih 5 g., voditelj i/ili istraživač jednog, međunarodno recenziranog, znanstveno istraživačkog projekta svakih 5-7 godina ulaganje u suvremenu znanstveno-istraživačku opremu, unapređenje međunarodne indeksiranosti dvojezičnih izdanja domaćih časopisa, unapređenje indeksiranosti hrvatskih međunarodnih konferencija i sudjelovanja u inozemnim visokih standarda, Da bi se ostvario ovaj cilj predložena je, među ostalim, mogućnost (ne i obveza) ustroja sveučilišnih/fakultetskih znanstveno-inovacijskih instituta kao posebnih pravnih subjekata u kojima su znanstveni projekti financirani od HRZZ, do EU i međunarodnih Fondova. Drugi cilj je rast istraživačke relevantnosti uspostavom kontinuirane projektno-inovativne suradnje s gospodarstvom i društvom, koja za poželjne pretpostavke ima; Suradnju s gospodarskim/društvenim subjektima na barem jednom razvojno-inovacijskom projektu svakih pet godina, Mentorstvo jednom doktorskom kandidatu iz gospodarskih/društvenih razvojno-istraživačkih jedinica svakih pet godina, Jedno inovativno rješenje proizvodno-poslovnih i/ili društvenih procesa u praksi svakih 5-7 godina Prijedlog, kao poticaj suradnje s gospodarstvom, obuhvaća i mogućnost (ne obvezu) osnivanja sveučilišnih/fakultetskih centara za inovacije i transfer tehnologije kao posebnih subjekata i hubova umrežavanja centara kompetencije, spin-off i spin-out i drugih poduhvata, osobito u visokim tehnologijama.

Nastavna komponenta. Čini je pedagoška kompetentnost (kako) i stručna kvalificiranost (što) poučavati. Cilj u pedagoškoj komponenti je usvajanje i primjena novih pedagoško-psiholoških obrazaca u učenju i poučavanju, znanstveno obuhvaćenih složenim konceptom metakognicije. Kolokvijalno rečeno to traži nastavnika sposobnog poučiti studente samoregulirajućem učenju odnosno načinu kako prepoznati i naučiti ono što se ne zna. Pretpostavke rasta kvalitete pedagoške komponente, uz ostalo su; semestar metodičkog, prezentacijskog, govorničkog osposobljavanja, prije ulaska u fizičku/virtualnu predavaonicu mlađih suradnika koji nisu završili „nastavničke“ studije, razrada sustava obveznog anonimnog studentskog ocjenjivanja nastavnika i nastave svake akademske godine, stručna evaluacija pedagoške kvalitete koja mora uključivati analizu anonimnog studentskog ocjenjivanja, najkasnije 6 mjeseci prije svakog (re)izbora u znanstveno-nastavno zvanje. Cilj u nastavničkoj kvalificiranosti je transformacija sposobnosti prenošenja informacija u sposobnost prepoznavanja obrazaca i poticanja samoregulirajućeg učenja. Identificiranje, raščlanjivanje i rješavanje tih rastućih izazova, među ostalim ima za pretpostavke; 2 tjedna

svake tri godine seminara za upoznavanje i ovladavanje suvremenim digitalnim tehnikama i programima prezentacije nastavne materije, 2 tjedna svake tri godine za pripremu nastave u terminima digitalne/digitalizirane metodike i suvremenih pedagoških obrazaca Da bi ostvarili ovaj cilj potrebni su nam integrirani virtualno-fizički knjižnično-informatički sveučilišni/fakultetski centri za razvoj pedagoških kompetencija . Razvoj karijera Cilj je oblikovati transparentno maksimalno objektivizirano institucionalno okruženje za planiranje i ostvarenje karijere temeljene na rastu znanstveno-nastavne izvrsnosti. Pretpostavke za realizaciju ovog cilja su među ostalima; razrada sadašnjega dvokružnoga istorazinskoga (peer-review) sustava kako bi se kompenzirala bitno različita veličina znanstveno-nastavne zajednice u pojedinim znanstvenim poljima i na pojedinim hrvatskim sveučilištima u prvom krugu sustav čine institucijska stručna povjerenstva. Ona bi se, kao novost, formirala anonimnim postupkom „iz bubnja“ kojeg bi činio fond institucijskih i vanjskih eksperata za svako znanstveno polje. u drugom krugu to čine 22 znanstvena i jedan umjetnički matični odbor. Novost bi bila i obveza godišnje evidencije 10 % najuspješnijih kandidata za izbor u znanstvena zvanja, prema kriterijima znanstvene izvrsnosti. Da bi ostvarili ovaj cilj predloženo je zakonski obavezno napredovanje svakih 5 godina do izbora u trajno zvanje. Tu je i mogućnost ubrzanog (fast track) napredovanja s dvostruko ispunjenim uvjetima. Jednako tako je predloženo i penaliziranje stagnacije. Jedan put u karijeri može se ponoviti (re)izbor u zvanje s pola uvjeta odnosno 10 godina u zvanju nakon čega slijedi otkaz. Transparentno i precizno su propisani postupci oduzimanja zvanja odnosno potvrde umjetničke komponente glede povreda etičkih kodeksa.

2. Dvije infrastrukture Infrastrukture neophodne za učinkovitu interakciju studenata i nastavnika kao subjekata obrazovno znanstvene aktivnosti su s jedne strane visoka učilišta i javni znanstveni instituti, a s druge strane državno-strateški čimbenici, ministarstvo znanosti i obrazovanja i Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj Visoka učilišta, instituti i sveučilišta. Hrvatska sveučilišta, kao autonomni organizacijski oblici, obrazovnim programima i istraživačkim projektima povezuju nastavnike-istraživače s jedne i studente s druge strane u cjelovite studije. Silina tehnološkog napretka, nove tehnologije i inovacije traži fakultete i sveučilišta koji nude nova zanimanja, struke i kvalifikacije temeljene na inter/multi/trans-disciplinarnosti. Veleučilišta i visoke škole osiguravajući primijenjena stručna znanja i kvalifikacije bitan su čimbenik ubrzanog transfera i primjene inovacija i novih tehnologija u društvenu i gospodarsku praksu. Javni znanstveni instituti kao specifičan oblik organizacije koji povezuje temeljna istraživanja, istraživače i istraživačke projekte imaju gospodarstvo odnosno društvenu praksu i visoko obrazovanje (osobito doktorske studije) kao dva podjednako važna kraka svoje misije. Unapređenje reformske „infrastrukturne“ funkcije sveučilišta definirano je dvama, međusobno uvjetovanima, ciljevima. Prvi (vanjski) cilj je unapređenje kvalitete studijskih programa, studiranja, i izlaznih kvalifikacija s kojim se visoka učilišta općenito, a sveučilišta posebno, osposobljavaju kako za preuzimanje odgovornosti za znanstveno-stručnu podlogu ukupnog društvenog razvoja, tako i za upravljanje uvećanjem vlastite kvalitete. Pretpostavke su

korjenitog unutarnjeg preustroja potrebnog za autentično razvojno-kulturno sudjelovanje u ostvarenju (vanjskog) cilja napredovanja u civiliziranom okruženju demokratskih društava, među ostalim i slijedeće:

- elastičnost i otvorenost unutarnjeg ustroja, sveučilišta, fakulteta i drugih sastavnica,
- umrežavanje digitaliziranih nastavnih procesa sa svjetskim rangiranim sveučilištima i institutima relevantnim za pojedine struke,
- opremanje laboratorija i kabineta/učionica relevantnom istraživačkom opremom s nediskriminacijskim pravom istraživačkog korištenja, bez obzira na njenu fizičku lokaciju,
- osiguranje potpunog pristupa rezultatima svjetskih znanstvenih istraživanja, repozitorijima literature i mrežama velikih baza podataka,
- poticanje međunarodne konkurentnosti uvođenjem višejezične nastave na hrvatskom i svjetskim jezicima važnim za pojedine struke,
- internacionalizacijom i razmjenom težiti ka 10-15 % stranih studenata na hrvatskim sveučilištima, uz realnu cijenu studijskoga programa,
- dodatno stimuliranje odlazne mobilnosti nastavnika i studenata u STEM području i hvatanju istraživačko-tehnološkog priključka sa suvremenim razvitkom,
- dodatno stimuliranje dolazne mobilnosti u DH području, osiguravajući tako međunarodnu vidljivost hrvatskih nacionalnih društvenih, povijesnih, arheoloških, kulturnih, umjetničkih, lingvističkih i drugih specifičnih doprinosa međunarodnoj zajednici,
- obnova i razvoj sustava uključivanja hrvatske znanstvene dijaspore u istraživačko-obrazovni proces.
- organizacija kraćih studijskih boravaka svjetske istraživačke elite na hrvatskim sveučilištima i institutima,
- financijsko poticanje istraživačkih ideja i projekata mladih istraživača,
- stručna i financijska potpora objavljivanju u vrhunskim svjetskim publikacijama otvorenog pristupa za pojedine struke,
- poticanje bilingvalnih izdanja znanstvenih publikacija, na hrvatskom i stranom jeziku važnom za struku,
- utemeljenje sustavnog poticanja uvrštavanja i indeksiranja hrvatskih znanstvenih časopisa u svjetske citatne baze,
- dodatno poticanje uključivanja u neposredne oblike suradnje s gospodarstvom,
- ravnomjernija raspodjela individualnog vremena između istraživačko-nastavnih obveza i upravljačkih dužnosti
- ravnomjernija interpersonalna distribucija upravljačkih dužnosti, tajnost izbora i ograničenje mandata, Sredstvo za ostvarenje ovog cilja je organizacija, upravljanje i održavanje sustava učinkovitog „horizontalnog“ i „vertikalnog“ umrežavanja i vremenske raspodjele znanstveno-nastavne i istraživačke aktivnosti. Horizontalno umrežavanje podrazumijeva raspodjelu i integraciju individualne radne aktivnosti između nastave, istraživanja, inozemne specijalizacije, domaće suradnje s gospodarstvom i ravnomjernog sudjelovanja istraživača u vođenju i upravljanju sustavom. Vertikalno umrežavanje podrazumijeva mogućnost preraspodjele nastavnih obveza. Nastavnik-znanstvenik, koji je voditelj istraživačkih projekata, mogao bi koncentrirati svoje nastavne obveze na doktorskom studiju, istraživanju i mentoriranju doktorskih kandidata. Završetkom projekta „vraća“ se u (pred)diplomsku nastavu i standardno istraživanje. Drugi (unutarnji) cilj je povećanje učinkovitosti upravljanja sustavom primjenom ustavnog koncepta sveučilišne autonomije i akademskih sloboda u uvjetima pojačane društvene odgovornosti. Pretpostavka ostvarenja ovog cilja je uspostava razumnog i produktivnog odnosa, unutar ustavnog okvira, kojim se

jasno razdjeljuju sredstava društvenog utjecaja i državne kontrole s jedne, od instrumenata sveučilišne autonomije i akademskih sloboda s druge strane. Sredstva društvenog utjecaja i državne kontrole, za ostvarenje ovog cilja višestruko „omeđuju“ sveučilišnu autonomiju i preduvjet su njenog suvremenog opstanka: prva su „međa“ sveučilišni savjeti (mješovita tijela predstavnika državnih organa, gospodarstva/poduzetnika, društvenih organizacija i sveučilišnih djelatnika) koji dobivaju dvije nove reformske funkcije; utvrđuju društvene i dugoročne potrebe tržišta rada, potrebe novih znanja i obrazovnih profila, ključne istraživačke pravce prema strateškim razvojnim prioritetima i s tim u skladu odobravaju započinjanje novih/ukidanje starih, studijskih programa, i istraživačkih ciljeva, mogu staviti na dnevni red senata i drugih tijela, određena pitanja, mogu obrazloženo zaustaviti odluke senata/rektora, ako ih drže protuzakonitima, ali ih ne mogu mijenjati, druga su „međa“ samostalna stručna javna tijela (AZVO) koja utvrđuju da li su ponuđeni programi dovoljno kvalitetni s jedne, te da li je obrazovna institucija (sveučilište) dovoljno ljudski i materijalno kvalitetna za izvođenje programa s druge strane, treća „međa“ su stručna upravna tijela (NVZ, matični odbori) koji propisuju uvjete i biraju u znanstvena zvanja, četvrta „međa“ su javna znanstvena tijela (Upravni odbor zaklade) koji odlučuju koja će i u kojem iznosu istraživanja financirati, peta „međa“ su državni i socijalni partneri (MZO i sindikati) koji propisuju normative, satnice, cijenu rada odnosno visinu i razrede osnovnih plaća i drugih primanja, šesta „međa“ su državni organi (MZO) i mješovita državna tijela (NVZ) koja utvrđuju kriterije i predlažu državnu raspodjelu financijskih sredstava, sedma međa je upravni nadzor nadležnog ministarstva Sredstva sveučilišne autonomije za ostvarenje ovog cilja, temelje se na nedjeljivosti prava i nepovredivosti obveza; prava na slobodnu potragu za znanstvenom istinom, izbor ciljeva i metoda znanstvenih istraživanja u skladu s etičkim normama civiliziranog društva, prava na utvrđivanje kapaciteta, upisnih kvota i uvjeta upisa, prava na kreiranje, programiranje i realiziranje visoko-školskog poučavanja, utvrđivanje stručnih uvjeta i kriterija za postizanje sveučilišnih obrazovnih stupnjeva i zvanja, prava na utvrđivanje kriterija i zapošljavanje suradnika i nastavnika, prava slobodnog, samostalnog demokratskog biranja svih tijela i čelnika odlučivanja i upravljanja sveučilištem, nepovredivosti obveze tijela i čelnika da osiguraju rast kvalitete istraživanja i nastave, nepovredivosti obveze tijela i čelnika pridržavanja etičkih normi u istraživanjima i nastavi, nepovredivosti obveze tijela i čelnika u istraživačkom povezivanju s gospodarstvom i poduzetnicima i osiguranju studentske prakse, nepovredivosti obveze tijela i čelnika za rast međunarodne istraživačke i nastavne suradnje, odlaznu i dolaznu mobilnost nastavnika i studenata. Riječju društvena/državna tijela definiraju zadatke sveučilištu i traže/kontroliraju rezultate, a ne miješaju se u način/model kojim se zadaci izvršavaju i rezultati postižu. Državno - strateški čimbenici. Ministarstvo znanosti i obrazovanja (MZO) kao tijelo državne uprave ima presudnu ulogu u upravljanju sustavom koja se ostvaruje dvama ciljevima: Prvi cilj je unaprijediti kvalitetu stručno-upravne i kontrolne uloge u operativnom upravljanju sustavom. Pretpostavke ostvarenja ovog cilja su; donošenje upravnih (podzakonskih) akata samostalno i na prijedlog nacionalnih stručnih tijela, izdavanje javnih

isprava i licenci na prijedlog nacionalnih stručnih tijela, analiza upisa i upisnih kvota, uspješnosti završetka studija i zapošljavanja, vođenje evidencije znanstvenika u Hrvatskoj, vođenje evidencije nadarenih i nagrađivanih studenata, uspostava evidencije najuspješnijih znanstvenika i najbolje ocijenjenih nastavnika, uspostava i vođenje godišnje evidencije praćenja karijera hrvatskih znanstvenika u inozemstvu koji su diplomirali/doktorirali na hrvatskim sveučilištima, vođenje registra krupne znanstvene opreme i znanstvene infrastrukture, provođenje postupaka natječaja nabave nacionalno prioritetne opreme i druge znanstvene infrastrukture, upravljanje krupnim investicijskim projektima u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, sklapanje bilateralnih/multilateralnih ugovora o međunarodnoj suradnji, upravni, inspekcijski i financijski nadzor. Sredstvo za ostvarenje ovog cilja su primjereno ekipirani i kontinuirano educirani uposlenici i vanjski suradnici, te učinkovit unutarnji ustroj kojim se donošenje odluka i operativno vođenje sustava, temelji na stručnoj podlozi umreženih znanstvenih tijela Nacionalnog vijeća i drugih subjekata. Drugi cilj je uspostava učinkovitih modela projektne suradnje znanstvenih institucija i gospodarstva na istraživanju, razvoju i transferu novih tehnologija te inovativnom redizajnu postojećih poslovno-proizvodnih procesa. Pretpostavke za ostvarenje ovog cilja, polazeći od konstatirane ekonomsko-financijske i organizacijske strukture dominirajuće malih i srednjih poslovnih subjekata, među ostalim su; organizacija i održavanje centara kompetencije i drugih oblika koji bi objedinjavali istraživanja i razvoj za grupacije, klastere i proizvodno-poslovno povezane skupine malih i srednjih poduzeća, prema prioritetima Strategije pametne specijalizacije, programiranje inovativnih aktivnosti i zapošljavanje i financiranje doktoranda angažiranih na istraživanju i razvoju u centrima kompetencije i drugim oblicima istraživačko-razvojnih jedinica i centara, uspostava, organizacija i kontrola zapošljavanja stručnjaka iz znanstvenih instituta, sveučilišta i poslovnog sektora u centrima kompetencije i drugim oblicima, uključujući i razvojne centre velikih poduzeća, Sredstva za ostvarenje ovog cilja su među ostalim, organizacija i održavanje „hubova“- mrežnih mjesta, koji povezuju centre kompetencije, spin-off i spin-out poduhvate u visokim tehnologijama, koristeći se modernim konceptima zapošljavanja kao što su; strateško dijeljenje ljudskih resursa između više poslodavaca, dijeljenje radnog mjesta između više zaposlenika sa skraćenim radnim vremenom, mobilni rad, vaučerska, portfeljna, platformska i kolaborativna zaposlenost. Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (NV) kao državno strateško tijelo, dobivenim autoritetom od Hrvatskog sabora, po svom sastavu čini kvalificiranu „posredničku“ instituciju s primarnom zadaćom harmoniziranja upravno-administrativne i sveučilišno-autonomne vertikalne sustava. Cilj je utvrđivanje strateških pravaca razvoja visoko-obrazovnog procesa i znanstvenih istraživanja, te projektiranje modela njihove realizacije. Pretpostavke za ostvarenje ovog cilja aktivnosti Nacionalnog vijeća u uspostavi i funkcioniranju modela kontinuiranog rasta međunarodno relevantne kvalitete istraživanja i visokoškolske nastave, među ostalim su: status krovnog nacionalnog tijela koje skrbi za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u RH, i koje objedinjuje i predstavlja aktivnost

znanstveno -akademske zajednice u Hrvatskom saboru, pojačane ovlasti u predlaganju kriterija izrade proračuna u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, uspostava istorazinskoga sustava izbora u znanstvena zvanja, temeljenog na međunarodno vidljivoj znanstvenoj izvrsnosti i imenovanju stručno kvalificiranih matičnih odbora, imenovanje, temeljem javnih poziva, članova upravnih odbora i vijeća Hrvatske zaklade za znanost i Agencije za znanost i visoko obrazovanje, imenovanje, temeljem javnih poziva, članova tijela koja su stručna potpora realizaciji strateških ciljeva i operativne politike MZO, kao što su savjet Hrvatskog istraživačkog prostora, Hrvatski strateški forum istraživačkih infrastrukture, Hrvatsko povjerenstvo za praćenje Bolonjskog procesa, Vijeće za tehnologiju i inovacije, sustavna komunikaciju i praćenje rada odgovarajućih tijela Europskog prostora visokog obrazovanja (EHEA) i Europskog istraživačkog prostora (ERA). Sredstva za ostvarenje postavljenog cilja su proširen sastav i način predlaganja članova Nacionalnog vijeća. Dvadeset i jednog člana Nacionalnog vijeća i dalje bi imenovao Hrvatski sabor, ali prema ključu na način da Rektorski zbor predlaže deset članova Nacionalnog vijeća, od kojih pet mora biti sa Sveučilišta u Zagrebu, Vijeće znanstvenih instituta predlaže pet članova Nacionalnog vijeća, od kojih dva moraju biti s instituta Ruđer Bošković, Vijeće veleučilišta i visokih škola predlaže tri člana Nacionalnog vijeća, Hrvatska gospodarska komora predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća, Hrvatska udruga poslodavaca predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća. VI. ZAKLJUČNA OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA Ovaj se prijedlog strukturne reforme sustava znanosti i visokog obrazovanja, u institucionalnoj formi Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, koncepcijski razlikuje od reformskih pokušaja posljednjih 15 godina u najmanje dva aspekta; Prvo on polazi od odgovornosti, a ne od prava znanstvene i akademske zajednice. Ne od očekivanja da društvo i država skrbe za visoko obrazovanu istraživačku zajednicu, nego obrnuto od njene stručne odgovornosti za funkcioniranje i napredak društva, smještene u dvostruki okvir stvarnih okolnosti. S jedne je strane dugoročno nepovoljan utjecaj demografskih gibanja na stanje i perspektive hrvatskih ljudskih potencijala. S druge su strane dugoročno stagnantne hrvatske razvojno-gospodarske performanse. Prvo on polazi od odgovornosti, a ne od prava znanstvene i akademske zajednice. Ne od očekivanja da društvo i država skrbe za visoko obrazovanu istraživačku zajednicu, nego obrnuto od njene stručne odgovornosti za funkcioniranje i napredak društva, smještene u dvostruki okvir stvarnih okolnosti. S jedne je strane dugoročno nepovoljan utjecaj demografskih gibanja na stanje i perspektive hrvatskih ljudskih potencijala. S druge su strane dugoročno stagnantne hrvatske razvojno-gospodarske performanse. Prepoznavanje tog okvira omogućilo je objektiviziran pristup kojim je identificirana i razrađena društvena, osobna, identitetska i razvojna odgovornost akademske znanstvene zajednice. Drugo, on polazi od samo-odgovornosti primarno, oko 7.300 zaposlenih u znanstvenim zvanjima na sveučilištima i institutima, da se reformski mijenjaju onako kako je potrebno da bi mogli obaviti svoje društveno poslanje. Analitički i sintetički ujednačen pristup, temelji se na realnim ocjenama stanja u sve tri

komponente sustava; znanosti, visokom obrazovanju, te tehnološkom razvoju i inovacijama. Ocjene stanja potom služe naznaci ciljeva, pretpostavki ostvarenja, i definiranju sredstava realizacije ciljeva, dvaju subjekata i dvije infrastrukture. Drugo, on polazi od samo-odgovornosti primarno, oko 7.300 zaposlenih u znanstvenim zvanjima na sveučilištima i institutima, da se reformski mijenjaju onako kako je potrebno da bi mogli obaviti svoje društveno poslanje. Analitički i sintetički ujednačen pristup, temelji se na realnim ocjenama stanja u sve tri komponente sustava; znanosti, visokom obrazovanju, te tehnološkom razvoju i inovacijama. Ocjene stanja potom služe naznaci ciljeva, pretpostavki ostvarenja, i definiranju sredstava realizacije ciljeva, dvaju subjekata i dvije infrastrukture. Subjekti su studenti i nastavnici. Postizanje cilja bolje obrazovanih stručnjaka od današnjih studenata, podrazumijeva mentorsku nastavu, studentsku praksu i obostranu međunarodnu mobilnost. Rast kvalitete istraživanja i poučavanja nastavnika motri se u znanstvenoj i nastavno-pedagoškoj komponenti te razvoju karijera, što među ostalim uključuje inozemne boravke, aktivnu suradnju s gospodarstvom, sposobnost programiranja i primjene metakognicijskog (poučavati kako učiti) problemskog pristupa nastavi, te razvoju karijera stalnim napredovanjem temeljem međunarodno vidljive izvrsnosti. Infrastrukture, koje subjekte spajaju u obrazovnom procesu i stjecanju praktičnih kompetencija su s jedne strane visoka učilišta i javni znanstveni instituti, a s druge strane državno-gospodarski čimbenici. Ostvarenje cilja unapređenja kvalitete studijskih programa i studiranja na sveučilištima, kao prvoj infrastrukturi reformski se, među ostalim, postiže razradom ustavnog koncepta autonomije u uvjetima pojačane društvene odgovornosti. Operativno upravljanje sustavom Ministarstva znanosti i obrazovanja kao dijela druge infrastrukture, pored utvrđenih stručnih zadaća i ovlasti, reformski obuhvaća uspostavu, organizaciju i održavanje učinkovitih modela projektne suradnje znanosti i gospodarstva u istraživanju i razvoju. Nacionalno vijeće, kao također (uz ministarstvo) dio druge infrastrukture, svoju ulogu krovnog nacionalnog strateškog tijela, ostvaruje posredničkom misijom harmoniziranja upravno-administrativne i sveučilišno-autonomne vertikale sustava, te objedinjavanjem aktivnosti znanstveno - akademske zajednice u Hrvatskom saboru. Naposljetku, u sintetiziranom obliku ciljevi reforme su postupan i sustavan rast znanstveno-nastavne izvrsnosti istraživača i institucionalne kvalitete programa. Sredstva za ostvarenje ovog cilja su ponajprije podizanje izvrsnosti uvjeta izbora u znanstveno-nastavna zvanja za 20-25 %, dopunama Pravilnika o uvjetima izbora u znanstvena zvanja svakih 5-7 godina. Potom je podizanje kriterija kvalitete programa i institucija za 20-25 % u (re)akreditacijskim postupcima, dopunama Pravilnika o uvjetima za izdavanje dopusnica, svakih 5-7 godina. Provođenje ovog zakona kojim se institucionaliziraju strateški državni ciljevi i mjere njihovog provođenja u području znanstvene djelatnosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja, u skladu s preporukama Europske komisije, zahtijeva postupno povećavanje nacionalnih javnih izdvajanja za oko 10 % godišnje u slijedećih 7-10 godina, uz učinkovitije korištenje raspoloživih sredstava fondova, među ostalim i uspostavom fonda za sufinanciranje, predfinanciranje i međufinanciranje EU projekata.

DRUGI DIO – NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU I. OPĆE ODREDBE Predmet normiranja Članak 1. (1) Ovim se Zakonom uređuju sustavi znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, osiguravanje kvalitete u tim sustavima, stjecanje i vrste akademskih i stručnih naziva, priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija te studentsko predstavništvo na visokim učilištima. (2) Znanstvena djelatnost i visoko obrazovanje su djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku koje se obavljaju kao javna služba. Definiranje pojmova Članak 2. Pojedini pojmovi u smislu ovog Zakona imaju sljedeće značenje: 1. Dopusnica za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i dopusnica za izvođenje studijskog programa su upravni akti kojima Akreditacijski savjet utvrđuje da kvaliteta djelatnosti visokog obrazovanja vrednovanog visokog učilišta ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom te na temelju njega donesenim propisima za izdavanje diploma, isprava o završetku studijskog programa ili drugih javnih isprava, a kojima se jamči uspješan završetak određenog studijskog programa i stjecanje njime utvrđenih znanja, sposobnosti i odgovornosti odgovarajućeg standarda kvalifikacije iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira; 2. Dopusnica za obavljanje znanstvene djelatnosti je upravni akt kojim Agencija utvrđuje da kvaliteta znanstvene djelatnosti vrednovane znanstvene organizacije opravdava njezino javno financiranje ili drugu javnu potporu za znanstvenu djelatnost koju obavlja; 3. ECTS je Europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova (European Credit Transfer and Accumulation System); 4. Fakultet je sastavnica sveučilišta koja se osniva radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene i stručne djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom; 5. Funkcionalno integrirano sveučilište je sveučilište koje je ustrojilo sastavnice s pravnom osobnošću. 6. Inicijalna akreditacija je postupak vanjskog vrednovanja u kojem se utvrđuje ima li subjekt vrednovanja koji prvi put počinje obavljati djelatnost visokog obrazovanja i/ili znanstvenu djelatnost na određenoj razini i/ili na određenom području ljudske potencijale, organizaciju, unutarnji sustav osiguravanja kvalitete, prostor, opremu i sredstva za obavljanje djelatnosti na način koji jamči postizanje unaprijed određenih, jasnih i objektivnih kriterija kvalitete; 7. Institucijska akreditacija je postupak vanjskog vrednovanja u kojem se utvrđuje osposobljenost određenog subjekta vrednovanja (njegovih ljudskih potencijala, organizacije, unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete, prostora, opreme i sredstva za rad) za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i/ili znanstvene djelatnosti; 8. Institucionalno integrirano sveučilište je sveučilište koje nije ustrojilo sastavnice s pravnom osobnošću; 9. Izvođač je svako visoko učilište koje samostalno ili u suradnji s drugim visokim učilištem izvodi određeni studijski program, a u slučaju sveučilišnih studijskih programa izvođač je sastavnica sveučilišta; 10. Javni znanstveni institut je ustanova kojoj je zadaća provođenje znanstvenog i razvojnog istraživanja usmjerenog na ostvarenje utvrđenih društvenih potreba, a čiji je osnivač Republika Hrvatska; 11. Ministar je ministar nadležan za znanost i visoko obrazovanje; 12. Ministarstvo je središnje tijelo državne uprave nadležno za znanost i visoko obrazovanje; 13. Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj je

najviše stručno i strateško tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u Republici Hrvatskoj; 14. Nositelj je visoko učilište koje je akreditiralo određeni studijski program, ali u čijem izvođenju sudjeluje jedno ili više drugih visokih učilišta kao izvođači; 15. Osiguravanje kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti je postupak u kojem dionici sustava na temelju unaprijed određenih i jasnih ciljeva te kriterija kvalitete nastoje stalno unaprjeđivati sustav visokog obrazovanja i znanosti radi stjecanja novih znanstvenih spoznaja, njihove humane i etičke primjene te razvijati visoko obrazovanje u skladu s potrebama socijalnog, gospodarskog, kulturnog, znanstvenog i tehnološkog napretka (u daljnjem tekstu: društvene potrebe); 16. Plaća – osnovna plaća i dodaci na osnovnu plaću koje zaposlenik ostvaruje obavljajući redovne poslove svog radnog mjesta, odnosno položaja sukladno Zakonu i kolektivnom ugovoru; 17. Privatna visoka učilišta su ustanove koje obavljaju djelatnost visokog obrazovanja i znanosti ako su osnovana kao sveučilišta, odnosno djelatnost visokog obrazovanja ako su osnovana kao veleučilišta ili visoke škole a čiji je osnivač osoba privatnog prava; 18. Programska akreditacija je postupak vanjskog vrednovanja u kojem se utvrđuje jesu li određeni studijski ili istraživački programi usklađeni s najnovijim znanstvenim spoznajama te društvenim, gospodarskim i tehnološkim razvojem. Posebna se pozornost posvećuje iskustvima primjene usporedivih akreditiranih programa u Europskom prostoru visokog obrazovanja te usklađenosti studijskog programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (u daljnjem tekstu: Registar HKO-a); 19. Razvojna istraživanja predstavljaju planirana istraživanja ili kritički pregled u cilju stjecanja novih znanja i vještina za razvoj novih proizvoda, procesa ili usluga odnosno za postizanje znatnog poboljšanja postojećih proizvoda, procesa ili usluga; 20. Reakreditacija je periodični postupak vanjskog vrednovanja u kojem se u dinamičnim uvjetima razvoja znanosti, društva, gospodarstva i tehnologije utvrđuje zadovoljavaju li akreditirani subjekt vrednovanja i/ili studijski programi koji se izvode unaprijed određene, jasne i objektivne kriterije kvalitete; 21. Rektorski zbor je tijelo koje čine rektori javnih sveučilišta ili od njih ovlaštene predstavnici te jedan predstavnik rektora privatnih sveučilišta i jedan predstavnik Vijeća veleučilišta i visokih škola, a ovlašteno je odlučivati o određenim pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj sveučilišta u Republici Hrvatskoj; 22. Samoanaliza je izvješće o stanju i perspektivama razvoja određenog subjekta vrednovanja koje u postupku akreditacije ili reakreditacije priprema sam taj subjekt; 23. Student je osoba upisana na sveučilište, veleučilište ili visoku školu; 24. Sveučilište je ustanova koja se osniva radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene, stručne i umjetničke djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom; 25. Tematsko vrednovanje je vanjsko vrednovanje samo jedne skupine istovrsnih subjekata vrednovanja ili određenog dijela djelatnosti jednog ili većeg broja istovrsnih subjekata vrednovanja; 26. Umjetnička akademija je sastavnica sveučilišta koja se osniva radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, umjetničke i znanstvene djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa

zakonom i svojim statutom; 27. Umjetnička i umjetničko-nastavna djelatnost u sustavu visokoškolske naobrazbe usporedno je područje jednakopravno s područjem znanosti te u njemu individualni pristup i kreativni proces umjetničkog stvaranja imaju posebno značenje u poučavanju i istraživanju; 28. Unutarnje osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete je skup mjera i aktivnosti kojima dionici sustava iskazuju svijest, opredjeljenje i odgovornost za stalno unaprjeđivanje kvalitete vlastite djelatnosti; 29. Vanjsko osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete je vrednovanje kvalitete određenog subjekta vrednovanja koje se provodi na temelju unaprijed određenih, jasnih i objektivnih kriterija u cilju unaprjeđivanja kvalitete visokog obrazovanja i/ili znanstvene djelatnosti. 30. Postupci vanjskog vrednovanja su institucijska ili programska akreditacija, inicijalna ili periodična akreditacija (reakreditacija), tematsko vrednovanje te vrednovanje unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete (audit). Pojedini oblici akreditacije mogu se provoditi istodobno; 31. Vanjsko vrednovanje unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete (audit) je postupak vrednovanja razvijenosti i funkcionalnosti unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete subjekata vrednovanja; 32. Veleučilište i visoka škola su ustanove koja se osniva radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja putem organizacije i izvođenja stručnih studija; 33. Vijeće javnih znanstvenih instituta je tijelo koje čine ravnatelji javnih znanstvenih instituta ili od njih ovlašteni predstavnici, a ovlašteno je odlučivati o određenim pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj instituta u Republici Hrvatskoj; 34. Visoko obrazovanje je djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku koja se provodi kroz stručne i sveučilišne studije; 35. Visoka učilišta su sveučilište, fakultet, umjetnička akademija, veleučilište i visoka škola. 36. Zajednički studijski program je zajednički program koji izvode dva ili više akreditirana visoka učilišta u Republici Hrvatskoj, pri čemu je samo jedno visoko učilište nositelj; 37. Združena kvalifikacija je kvalifikacija koju zajednički dodjeljuju sva visoka učilišta koja sudjeluju u ustrojavanju i izvedbi združenog studija; 38. Združeni studij je zajednički program dva ili više akreditirana visoka učilišta od koji je najmanje jedno izvan Republike Hrvatske, a završetkom kojeg se stječe jedna združena kvalifikacija ili se stječu dvije ili više kvalifikacija; 39. Znanstvena djelatnost je djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku koja se obavlja na sveučilištima, javnim znanstvenim institutima i znanstvenim institutima, Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti te drugim pravnim osobama koje su upisane u Upisnik znanstvenih organizacija te obuhvaća znanstvena i razvojna istraživanja; 40. Znanstvena istraživanja predstavljaju eksperimentalni ili teorijski rad poduzet prvenstveno kako bi se stekla nova znanja o temeljnim načelima fenomena i vidljivih činjenica, bez predviđene izravne tržišne primjene ili uporabe; 41. Znanstveni institut je ustanova kojoj je zadaća provođenje znanstvenog i razvojnog istraživanja. Rodna neutralnost Članak 3. Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod. Osnovna načela o znanosti i visokom obrazovanju Članak 4. (1) Znanstvena djelatnost i visoko obrazovanje predstavljaju djelatnosti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i sastavni su dio međunarodnog, posebno europskoqa,

znanstvenoga, umjetničkog i obrazovnog prostora. (2) Znanstvena djelatnost se temelji na: – slobodi i autonomiji stvaralaštva, – etičnosti znanstvenika i umjetnika, – javnosti rada, – povezanosti sa sustavom obrazovanja, – međunarodnim mjerilima kvalitete, – poticanju i uvažavanju specifičnosti nacionalnih sadržaja i – zaštiti intelektualnog vlasništva. (3) Visoko obrazovanje se temelji i na: – akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta, – otvorenosti visokih učilišta prema javnosti, građanima i lokalnoj zajednici, – nedjeljivosti sveučilišnoga nastavnog rada i znanstvenog istraživanja, odnosno umjetničkog stvaralaštva, – uzajamnosti i partnerstvu pripadnika akademske zajednice, – europskoj humanističkoj i demokratskoj tradiciji te usklađivanju s europskim sustavom visokog obrazovanja, – poštivanju i afirmaciji ljudskih prava, – jedinstvu stručnog i obrazovnog rada u svrhu osposobljavanja za specifična stručna znanja i vještine, – koncepciji cjeloživotnog obrazovanja, – povezanosti s predtercijarnim obrazovanjem te – interakciji s društvenom zajednicom i obvezi sveučilišta, veleučilišta, visokih škola i javnih znanstvenih instituta da razviju društvenu odgovornost studenata i drugih članova akademske i znanstvene zajednice. Zadaće visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta

Članak 5. (1) Zadaće sveučilišta su znanstveno, umjetničko i razvojno istraživanje, posebice ostvarivanje znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, umjetničko stvaralaštvo i stručni rad te na njima utemeljeno preddiplomsko, diplomsko, integrirano preddiplomsko i diplomsko, poslijediplomsko (specijalistički i sveučilišni doktorski studiji) te cjeloživotno obrazovanje, uključujući programe tercijarnog obrazovanja i vrednovanje i poticanje informalnog i neformalnog obrazovanja. Svoje zadaće sveučilište ostvaruje u skladu s društvenim potrebama te u suradnji sa zajednicom u kojoj djeluje. (2) Zadaće visokih škola i veleučilišta su stručno visoko obrazovanje, umjetnička i stručna djelatnost u skladu s društvenim potrebama te u suradnji sa zajednicom u kojoj djeluje. (3) Zadaća javnih znanstvenih instituta je znanstveno istraživanje. Posebice, javni znanstveni instituti imaju zadaću ostvarivati znanstvene programe od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku te, zajedno sa sveučilištima, uspostavljati znanstvenu infrastrukturu od interesa za cjelokupni sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja. Javni znanstveni instituti mogu sudjelovati u procesu visokog obrazovanja u skladu ovom Zakonu. Akademska zajednica i njene slobode

Članak 6. (1) Akademska zajednicu čine svi nastavnici, suradnici, studenti i drugi sudionici u procesu visokog obrazovanja. (2) Visoko obrazovanje u Republici Hrvatskoj temelji se na akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji sveučilišta, u skladu s Ustavom, međunarodnim ugovorima i ovim Zakonom. (3) Akademske slobode pripadaju svim članovima akademske zajednice a obuhvaćaju slobodu znanstvenog i umjetničkog istraživanja i stvaralaštva, poučavanja, međusobne suradnje i udruživanja, u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, međunarodnim ugovorima i ovim Zakonom. (4) Akademska samouprava na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj obuhvaća: – utvrđivanje pravila studiranja i upisa studenata, – izbor čelnika i nastavnika, – upravljanje resursima s kojima raspoložu visoka učilišta. Autonomija sveučilišta

Članak 7. (1) Sveučilište je slobodno od svih vanjskih utjecaja u

ostvarivanju svojih zadaća u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima. (2) Autonomija sveučilišta na svim sveučilišnim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj, u skladu ovom Zakonu, obuhvaća: – uređenje unutarnjeg ustroja, uključujući izbor vlastitih nositelja čelnih dužnosti na visokom učilištu te njegovim ustrojbenim jedinicama i tijelima, – izbor nastavnika i suradnika te odlučivanje o njihovim pravima, obvezama i odgovornostima, – utvrđivanje obrazovnih, znanstvenih, umjetničkih i stručnih programa, – financijsku autonomiju u skladu s ovim Zakonom, a posebno u pogledu trošenja sredstava iz vlastitih prihoda i ostalih izvanproračunskih prihoda, – odlučivanje o prihvaćanju projekata i međunarodnoj suradnji, – ostale oblike autonomije, u skladu s ovim Zakonom. **Odgovornost akademske zajednice Članak 8.** (1) Akademske slobode, akademska samouprava i autonomija sveučilišta uključuju i odgovornost akademske zajednice prema društvenoj zajednici u kojoj djeluje. (2) Akademska zajednica odgovara za zakonit i transparentan rad te je dužna svoj rad otvoriti javnosti. (3) Akademska zajednica, sveučilišta i njihove sastavnice, veleučilišta, visoke škole, znanstveni instituti i druge znanstvene organizacije dužni su primjenjivati etička pravila kojima se štiti znanstvena istina, etička načela u istraživanjima koja se provode na ljudima i životinjama, etička načela u ugovornim odnosima s industrijom i privatnim gospodarskim subjektima, istraživačka nepristranost, izvornost znanstvenog istraživanja i objave rezultata znanstvenog rada, zaštita od svih oblika ugroze znanstvenog poštenja, neovlaštenog prisvajanja tuđeg intelektualnog vlasništva i rezultata istraživanja te rezultata svih oblika umjetničkog izražavanja kao autorskog djela, koje djelatnosti moraju biti usklađene s visokim standardima akademskog poštenja utvrđenim etičkim načelima Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju. (4) Odnosi između nastavnika i suradnika koji sudjeluju u izvođenju nastave te studenata temelje se na međusobnoj suradnji, povjerenju i uvažavanju te poštivanju dostojanstva svake osobe. Nastavnici i suradnici imaju etičku odgovornost prema studentima i njihovoj naobrazbi i odgoju. Primjena propisa o ustanovama **Članak 9.** (1) Ako ovim Zakonom nije određeno drukčije, na visoka učilišta i ustanove u sustavu znanstvene djelatnosti primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama. (2) Visoka učilišta i ustanove u sustavu znanstvene djelatnosti mogu ustrojavati zajedničke službe u cilju racionalizacije poslovanja, a posebno računovodstvo, kadrovsku službu i službu za javnu nabavu. **II. NACIONALNO VIJEĆE ZA ZNANOST, VISOKO OBRAZOVANJE I TEHNOLOŠKI RAZVOJ Nacionalno vijeće Članak 10.** (1) Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (u daljnjem tekstu: Nacionalno vijeće) najviše je stručno i strateško tijelo koje se brine za strategiju razvitka i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u Republici Hrvatskoj. (2) Nacionalno vijeće: 1. raspravlja pitanja od važnosti za znanstvenu djelatnost te predlaže i potiče donošenje mjera za njezino unapređenje, 2. predlaže i potiče donošenje mjera za unapređenje visokog obrazovanja, 3. sudjeluje izravno ili putem svojih imenovanih predstavnika u izradi nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa te strateških ili planskih dokumenata koje nadležna državna tijela donose u

području znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja, 4. donosi strateške dokumente Mrežu visokih učilišta i studijskih programa i Mrežu javnih znanstvenih instituta, 5. daje suglasnost na uvjete Rektorskog zbora i Vijeća veleučilišta i visokih škola za stjecanje znanstveno-nastavnih, umjetničko-nastavnih i nastavnih zvanja, 6. prati razvitak i pravilnikom utvrđuje znanstvena i umjetnička područja, polja grane, utvrđuje inter-, multi- i trans-disciplinarna znanstvena i umjetnička područja vodeći brigu u suvremenom razvoju znanstvenih istraživanja i umjetničkog stvaralaštva, 7. pravilnikom utvrđuje uvjete za stjecanje znanstvenih zvanja u skladu s ovim Zakonom, razvijajući međunarodni sustav istorazinske (sustručnjačke; peerreview) ocjene kvalitete individualnog znanstvenog doprinosa znanstvenika u postupku izbora za znanstvena, znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja, 8. utvrđuje uvjete koje trebaju ispuniti znanstvene organizacije i visoka učilišta u području umjetnosti da bi dobile ovlaštenje za provođenje postupka izbora u znanstvena zvanja odnosno potvrde umjetničke komponente umjetničko-nastavnih zvanja u skladu s ovim Zakonom, 9. daje suglasnost na kriterije izvrsnosti Rektorskog zbora i Vijeća javnih znanstvenih instituta za odabir znanstvenika i nastavnika za sklapanje ugovora na određeno vrijeme nakon 67 godina života, 10. proglašava znanstvene centre izvrsnosti te daje mišljenje o osnivanju znanstveno-tehnoloških parkova i kolaborativnih tehnoloških centara te periodično prati njihov rad, 11. predlaže i potiče sudjelovanje drugih subjekata i organizacija civilnog društva, posebno tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te gospodarskih subjekata u sustavu znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, 12. predlaže mjere i poduzima aktivnosti za afirmaciju, napredovanje i poticanje izvrsnosti znanstvenog i nastavnog podmlatka, 13. utvrđuje kriterije i odnose raspodjele proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje te tehnološki razvoj, 14. imenuje članove Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja i donosi Poslovnik o njegovom radu, 15. temeljem razmatranja i stavova Savjeta za financiranje znanosti i visokog obrazovanja, Vladi Republike Hrvatske predlaže kriterije raspodjele financijskih sredstava predviđenih u proračunu Republike Hrvatske za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje, 16. upućuje ministru prijedlog kriterija i prijedlog raspodjele proračunskih sredstava za znanost i visoko obrazovanje 17. predlaže i potiče mjere vezane za policentrični sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj, 18. raspravlja pitanja od važnosti za razvoj nacionalnoga inovacijskog sustava i predlaže i potiče donošenje mjera za njegovo unapređenje te poticanje tehnološkog razvoja, 19. objavljuje javni poziv za članove područnih znanstvenih i umjetničkih vijeća te matičnih odbora za pojedina polja te ih, temeljem javnog poziva, imenuje, 20. imenuje članove Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, 21. imenuje, temeljem javnog poziva, članove Upravnog odbora Hrvatske zaklade za znanost te ih razrješuje u skladu s odredbama zakona kojim se osniva i uređuje Hrvatska zaklada za znanost, 22. imenuje, temeljem javnog poziva, članove Upravnog vijeća Agencije za znanost i visoko obrazovanje (u daljnjem tekstu: Agencija), 23. imenuje, posebnom odlukom, Hrvatski strateški forum istraživačkih infrastruktura (dalje u tekstu:

HSFII) od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu, 24. imenuje posebnom odlukom, Hrvatsko povjerenstvo za praćenje i unapređenje Bolonjskog procesa (dalje u tekstu: HPBP) od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu. razrada aktivnosti i mjera za povećanje interesa hrvatske dijaspore i inozemnih studenta za studiranje na hrvatskim visokim učilištima, 25. imenuje Savjet Hrvatskog istraživačkog prostora (dalje u tekstu: Savjet HIP-a) od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu, 26. imenuje, temeljem javnog poziva, Vijeće za tehnologiju i inovacije (dalje u tekstu: VTI) od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu, 27. imenuje, temeljem javnog poziva, Povjerenstvo za znanstveno izdavačku djelatnost od 15 članova i donosi Poslovnik o njegovom radu, 28. razmatra i javno objavljuje svoje mišljenje o drugim pitanjima važnima za razvoj sustava znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Sastav Nacionalnog vijeća Članak 11. (1) Nacionalno vijeće ima predsjednika i dvadeset članova, od kojih su pet znanstvenih savjetnika u trajnom zvanju zaposlena u znanstvenim institutima, deset redovitih profesora u trajnom zvanju, uvažavajući ravnomjernost zastupljenosti znanstvenih i umjetničkih područja, tri profesora visoke škole u trajnom zvanju, jedan predstavnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, jedan predstavnik Hrvatske gospodarske komore te jedan predstavnik Hrvatske udruge poslodavaca. U radu Nacionalnog vijeća sudjeluju i predstavnici reprezentativnih sindikata u znanosti i visokom obrazovanju bez prava odlučivanja. (2) Članovi Nacionalnog vijeća u zvanju znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju te redovitog profesora u trajnom zvanju biraju se iz redova vrhunskih znanstvenika, odnosno umjetnika, a osobito onih koji imaju svjetski priznate znanstvene radove iz više znanstvenih polja, odnosno radove iz više umjetničkih polja. Imenovanje članova Nacionalnog vijeća Članak 12. (1) Članove Nacionalnog vijeća imenuje Hrvatski sabor temeljem javnog poziva, a na prijedlog Rektorskog zbora, Vijeća znanstvenih instituta, Vijeća veleučilišta i visokih škola, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske udruge poslodavaca. (2) Hrvatski sabor imenuje dvadeset i jednog člana Nacionalnog vijeća uz prethodno obrazloženo mišljenje odbora Hrvatskog sabora nadležnog za znanost i visoko obrazovanje na sljedeći način: 1. Rektorski zbor, na temelju prijedloga senata pojedinih sveučilišta, uvažavajući ravnomjernost zastupljenosti znanstvenih i umjetničkih područja, predlaže deset članova Nacionalnog vijeća, od kojih pet mora biti sa Sveučilišta u Zagrebu 2. Vijeće znanstvenih instituta, na temelju prijedloga pojedinih znanstvenih instituta, predlaže pet članova Nacionalnog vijeća, od kojih dva moraju biti s instituta Ruđer Bošković 3. Vijeće veleučilišta i visokih škola predlaže tri člana Nacionalnog vijeća 4. Hrvatska gospodarska komora predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća 5. Hrvatska udruga poslodavaca predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća 6. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti predlaže jednog člana Nacionalnog vijeća. (3) Tijela i pravne osobe iz stavka 2. ovog članka mogu predložiti i više članova Nacionalnog vijeća od kojih Hrvatski sabor na njihov prijedlog imenuje potreban najmanji broj članova u skladu sa stavkom 2. ovog članka te člankom 11. stavkom 1. ovog Zakona. (4) Predsjednika Nacionalnog vijeća imenuje Hrvatski sabor. (5) Mandat predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za

znanost je šest godina i ne može se ponoviti, s time da iznimno traje do imenovanja novih članova. Hrvatski sabor, u skladu sa ovim člankom, svake tri godine imenuje deset članova Nacionalnog vijeća. (6) Nacionalno vijeće na svoje sjednice poziva ministra te po potrebi druge članove Vlade Republike Hrvatske, koji mogu sudjelovati u raspravi bez prava glasa. (7) Rektori, prorektori, dekani i prodekani te čelnici znanstvenih instituta odjela, centara i zavoda, državni dužnosnici i članovi drugih najviših stručnih tijela koja se brinu za razvitak i kvalitetu cjelokupnog sustava znanosti i visokog obrazovanja ne mogu biti članovi Nacionalnog vijeća. Predstavnici Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske udruge poslodavaca u Nacionalnom vijeću ne mogu biti predstavnici pravnih osoba koje imaju visoko obrazovanje kao svoju osnovnu djelatnost. Razrješenje članova Nacionalnog vijeća Članak 13. (1) Predsjednik ili član Nacionalnog vijeća bit će razriješen dužnosti prije isteka vremena na koje je imenovan ako: 1. sam zatraži razrješenje, 2. stupi na dužnost koja priječi rad u Nacionalnom vijeću, 3. ne ispunjava svoju dužnost, 4. izgubi sposobnost obnašanja dužnosti, 5. svojim postupcima povrijedi ugled dužnosti koju obnaša. (2) U slučaju razrješenja iz stavka 1. ovoga članka Hrvatski sabor će, u skladu s člankom 12. ovoga Zakona, imenovati novog predsjednika ili člana na vrijeme do isteka mandata razriješenog predsjednika ili člana. Rad i odlučivanje Nacionalnog vijeća Članak 14. (1) Nacionalno vijeće donosi poslovnike o svom radu u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima. (2) Za raspravu o nekom pitanju ili za praćenje nekog područja Nacionalno vijeće može osnovati svoja radna tijela u čijem radu mogu sudjelovati i osobe koje nisu članovi Nacionalnog vijeća. (3) Raspravljajući o pitanjima iz svoje nadležnosti Nacionalno vijeće može tražiti mišljenje nadležnog ministarstva i odgovarajućih stručnjaka. Nadležna ministarstva dužna su dati zatražena mišljenja u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva za njihovo davanje. (4) Članovi Nacionalnog vijeća te članovi radnih tijela izuzet će se od odlučivanja o pitanjima kada kod njih postoji sukob interesa. Pitanje izuzeća članova Nacionalnog vijeća pobliže se uređuje poslovnicima o radu tih tijela. (6) Nacionalno vijeće predlaže Hrvatskom saboru program rada za mandatno razdoblje i podnosi redovito godišnje izvješće o svom radu. Financiranje djelatnosti Nacionalnog vijeća osigurava se u državnom proračunu na prijedlog ministra. Za svoj rad članovi Nacionalnog vijeća odgovaraju tijelima koja su ih predložila Hrvatskom saboru kojima najmanje jednom godišnje podnose izvještaje. (7) U slučajevima kada Nacionalno vijeće ministru predlaže donošenje kakvog općeg akta ili odluke, a ministar takav prijedlog ne prihvati, zatražit će ponovno razmatranje predmetnog prijedloga. Ako ni nakon tako provedenog postupka ne dođe do usuglašavanja o spornom pitanju o njemu će odlučiti Vlada Republike Hrvatske. (8) Administrativne i stručne poslove za Nacionalno vijeće obavlja Agencija u skladu s poslovnikom o radu koji donosi Nacionalno vijeće. U okviru Agencije ustrojava se posebno tajništvo za potrebe Nacionalnog vijeća. (9) Ministarstvo je dužno pružati stručnu pomoć Nacionalnom vijeću u granicama svojeg djelokruga i nadležnosti. Ministarstvo će pružiti stručnu pomoć Nacionalnom vijeću kad su mu potrebna saznanja o činjenicama i podacima kojima Ministarstvo raspolaze. Stručna pomoć pružit će se najkasnije u roku

od osam dana od dana kada je zatražena. Stručna tijela Nacionalnog vijeća Područna znanstvena i umjetnička vijeća i matični odbori Članak 15. (1) Nacionalno vijeće imenuje područna znanstvena i umjetnička vijeća (u daljnjem tekstu: područna vijeća) i matične odbore iz redova istaknutih znanstvenika, umjetnika i profesora odgovarajuće struke na vrijeme od četiri godine, na temelju javnog poziva za predlaganje kandidata za područna vijeća i matične odbore. (2) Područna vijeća osnivaju se radi razmatranja pitanja iz nadležnosti Nacionalnog vijeća za pojedina znanstvena i umjetnička područja navedena u članku 10. stavku 2. ovog Zakona. Područna vijeća sudjeluju u izboru u znanstvena zvanja u posebnim slučajevima navedenim u članku 91. stavku 5. ovog Zakona. (3) Matični odbori odlučuju o izboru u znanstvena zvanja i potvrde umjetničke komponente u skladu s ovim zakonom i na njemu utemeljenim propisima. (4) Sastav područnih vijeća i matičnih odbora te način njihova rada utvrđuje se detaljnije pravilnikom koji donosi Nacionalno vijeće, pri čemu se vodi računa o pravičnoj regionalnoj zastupljenosti. Članovi matičnih odbora mogu biti znanstvenici koji su izabrani u znanstveno zvanje znanstvenog savjetnika ili znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju. Članovi matičnih odbora su osobito svjetski priznati znanstvenici. (5) Područna vijeća i matični odbori razmatraju i ona pitanja iz nadležnosti Nacionalnog vijeća koja se odnose na pojedina znanstvena i umjetnička područja ili polja, a za čije razmatranje ih Nacionalno vijeće posebno ovlasti svojom odlukom. Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja Članak 16. (1) Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja (u daljnjem tekstu: Savjet) je stručno tijelo Nacionalnog vijeća. Savjet čini petnaest članova i to tako da su u njemu tri člana sa znanstvenih instituta, šest članova sa sveučilišta, dva člana s veleučilišta, dva predstavnika sindikata te dva predstavnika koje u Savjet imenuje ministar. (2) Članove Savjeta imenuje Nacionalno vijeće natpolovičnom većinom ukupnog broja glasova na temelju javnog poziva, osim za predstavnike ministra, koji je Nacionalno vijeće dužno raspisati najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata ranijeg saziva Savjeta. Mandat članova Savjeta traje šest godina. Hrvatski strateški forum istraživačkih infrastruktura Članak 17. HSFII, primjenjujući obrasce Europskog strateškog foruma istraživačkih infrastruktura (dalje u tekstu: ESFRI) obavlja sljedeće stručne poslove: 1. utvrđuje kriterije za ocjenu kvalitete javno prikupljenih prijedloga nabavke kapitalne istraživačke opreme i infrastrukture u skladu sa nacionalnim razvojnim prioritetima, 2. pruža stručnu potporu Ministarstvu u mapiranju kapitalne opreme i predlaže nediskriminirajuće kriterije njenog učinkovitog korištenja, 3. predlaže Ministarstvu kriterije financiranja nabavke i održavanja opreme i infrastrukture, te zapošljavanja potrebnih stručnih suradnika. 4. nadzire učinkovitost, svrsishodnost i dostupnost korištenja kapitalne znanstveno-istraživačke opreme i infrastrukture svim hrvatskim znanstvenicima bez obzira na njenu fizičku lokaciju, 5. poduzima druge aktivnosti u skladu s Poslovníkom o svom radu. Hrvatsko povjerenstvo za praćenje i unapređenje Bolonjskog procesa Članak 18. (1) HPBP djeluje u skladu s ustrojem i zadaćama povjerenstava Vijeća ministara EU za praćenje Bolonjskog procesa. (2) HPBP kao sastavnica Hrvatskog prostora visokog obrazovanja i njegovog umrežavanja u Europski prostor visokog obrazovanja

(dalje u tekstu: EHEA) obavlja sljedeće stručne poslove:

1. analizira rezultate srednjoročne upisne politike, njene usklađenosti sa strateškim potrebama visokoga obrazovanja i znanosti, sa spoznajnim potrebama, sadašnjim i dugoročnim društvenim, kulturnim, znanstvenim potrebama i potrebama tržišta rada te nacionalnom razvojnom strategijom, te predlaže mjere njenog unapređenja
2. razmatra izlazne rezultate procesa visokog obrazovanja i predlaže mjere poticanja obrazovne (naobrazbene) i nastavne izvrsnosti i redovitog završetka studija,
3. analizira primjenu i kvantificiranje graničnih vrijednosti te u suradnji s Akreditacijskim savjetom Agencije predlaže mjere njihovog unapređenja, a tim se parametrima vodi i u vlastitim procjenama učilišta i studijskih programa kada joj je to zadatak,
4. daje mišljenje Nacionalnom vijeću o strateškoj procjeni potrebe za pokretanjem novih studijskih programa ili osnivanjem novih visokoobrazovnih ustanova,
5. razmatra i predlaže poticajne mjere i instrumente internacionalizacije hrvatskog sustava visokog obrazovanja te uključivanja u mrežu europskih sveučilišta, prateći među ostalim i:
 - dolaznu i odlaznu mobilnost nastavnika i studenata,
 - razvoj višejezičnih programa i nastave na hrvatskim visokim učilištima,
 - umrežavanje višejezičnih studija u zajedničke studijske programe (zajedničke diplome) s europskim i drugim sveučilištima,
 - razvoj alata i mjera za unapređenje rangiranosti hrvatskih sveučilišta,
 - razradu aktivnosti i mjera za povećanje interesa hrvatske dijaspe i inozemnih studenata za studiranje na hrvatskim visokim učilištima,
 - 6. poduzima druge aktivnosti u skladu s Poslovníkom o svom radu. Savjet Hrvatskog istraživačkog prostora

Članak 19. (1) Savjet HIP-a uspostavlja digitalnu otvorenu (virtualnu) platformu kojoj je svrha integriranje znanstvenih resursa u državi, a osobito:

1. integriranje evidencije individualnog i kolektivnog znanstvenog doprinosa hrvatskih znanstvenika i njihove znanstveno-istraživačke produktivnosti i izvrsnosti,
2. umrežavanje različitih oblika evidencije znanstvene i stručne djelatnosti hrvatskih znanstvenika,
3. umrežavanje drugih portala, repozitorija, baza, mrežnih mjesta i drugih oblika javne prezentacije i pohranjivanja rezultata znanstvenih istraživanja hrvatskih autora, te
4. povećanje međunarodne vidljivosti hrvatske znanosti i prepoznatljivosti hrvatskih znanstvenika organiziranim uključivanjem u Europski istraživački prostor (ERA),

(2) Savjet HIP-a poduzima i druge aktivnosti u skladu s Poslovníkom o svom radu.

Vijeće za tehnologiju i inovacije

Članak 20. VTI obavlja sljedeće stručne poslove:

1. predlaže i potiče mjere za razvoj nacionalnoga inovacijskog sustava i unapređenje te potiče tehnološki razvoj u skladu sa strateškim dokumentima Republike Hrvatske,
2. predlaže i prati mjere za poticanje ulaganja osobito privatnog sektora u istraživanje i razvoj te povećanje broja poduzetnika i drugih subjekata koji ulažu u istraživanje i razvoj
3. potiče inovacijske aktivnosti, inovacije i zaštitu intelektualnog vlasništva,
4. predlaže mjere ubrzane identifikacije, adaptacije i implementacije suvremenih tehnologija koje inovativno optimiziraju uporabu hrvatskih prirodnih, proizvodnih i intelektualnih potencijala,
5. u velikim hrvatskim gospodarskim subjektima potiče i nadzire jačanje postojećih istraživačkih centara/instituta u projektnom povezivanju sa znanstvenim centrima izvrsnosti i javnim istraživačkim institucijama, potiče

zajedničke doktorske studije i njihove istraživačke programe te zapošljavanje magistara i doktora znanosti, 6. u malim i srednjim poduzećima potiče i nadzire zajedničke projekte tehnoloških unapređenja i inovacija te njihovo umrežavanje i klustersko povezivanje u centrima kompetencije, znanstveno-tehnolojskim parkovima i drugim oblicima razvojno-istraživačke djelatnosti, 7. osmišljava i potiče posredničke uloge centara kompetencije i znanstveno tehnoloških parkova između znanstvenih centara izvrsnosti i jačanja inovativnosti i konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, 8. predlaže mjere i instrumente stipendiranja i zapošljavanja doktora znanosti u centrima kompetencije koji će osiguravati tehnološka, organizacijska i inovacijska rješenja za mala i srednja poduzeća, 9. u ulozi Znanstveno-stručnog savjeta, daje obvezujuće prethodno stručno mišljenje koje je sastavni dio godišnjeg izvješća o radu, godišnjeg plana rada i godišnjeg financijskog plana davatelja potpore i provedbenog tijela za dodjelu državnih potpora za istraživanje i razvoj u skladu zakonom koji uređuje državne potpore za istraživačko-znanstvene projekte te na temelju njega donesenim propisima, 10. poduzima i druge aktivnosti u skladu s Poslovníkom o svom radu.

Povjerenstvo za znanstveno izdavačku djelatnost Članak 21. Povjerenstvo za znanstveno izdavačku djelatnost obavlja sljedeće stručne poslove: 1. razrađuje kriterije za financijsku potporu znanstvenim časopisima i časopisima za popularizaciju znanosti, 2. potiče višejezična tiskana i online izdanja znanstvenih časopisa i časopisa za popularizaciju znanosti na hrvatskom i stranim jezicima, 3. potiče tiskana i online izdanja znanstvenih monografija, sveučilišnih udžbenika i ostalih znanstvenih publikacija, 4. potiče tiskana i online izdanja znanstvenih radova i zbornika s međunarodnih znanstvenih konferencija organiziranih u Hrvatskoj te indeksiranih u relevantnim bazama, 5. poduzima i druge aktivnosti u skladu s Poslovníkom o svom radu.

III. OSIGURAVANJE KVALITETE U ZNANOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

1. OPĆE ODREDBE Osiguravanje kvalitete Članak 22. (1) Ovim se Zakonom uređuje i nadležnost tijela koja provode postupke vrednovanja. (2) Kriteriji i postupci osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete javnih i privatnih visokih učilišta upisanih u Upisnik visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta i drugih znanstvenih organizacija kojima je osnivač Republika Hrvatska te privatnih znanstvenih instituta i drugih pravnih osoba koje se javno financiraju ili na drugi način ostvaruju potporu iz javnih sredstava upisanih u Upisnik znanstvenih organizacija (u daljnjem tekstu: visoka učilišta i znanstvene organizacije ili subjekti vrednovanja propisuju se ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovog Zakona usklađenim sa Standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG), u daljnjem tekstu: Europski standardi i smjernice ili ESS). (3) Ovim se Zakonom uređuje djelatnost Agencije kao javne ustanove odgovorne za provođenje postupaka vrednovanja kvalitete subjekata vrednovanja iz stavka 1. ovog članka. Cilj osiguravanja kvalitete

Članak 23. (1) Cilj je zakonodavnog uređenja osiguranja kvalitete osigurati i unaprijediti kvalitetu visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti u Republici Hrvatskoj. (2) Sustavom osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti

osigurava se povezanost i uklopljenost hrvatskog sustava visokog obrazovanja i znanosti u Europski prostor visokog obrazovanja (European Higher Education Area (EHEA)) i Europski istraživački prostor (European Research Area (ERA)). Akreditacija kao uvjet za izdavanje javnih isprava u sustavu visokog obrazovanja i javno financiranje znanstvene djelatnosti

Članak 24. (1) Visoko obrazovanje temeljem kojeg se stječe diploma, isprava o završetku studijskog programa ili druga javna isprava koja potvrđuje uspješan završetak određenog studijskog programa i stjecanje njihove utvrđenih znanja, sposobnosti i odgovornosti odgovarajućeg standarda kvalifikacije iz Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (u daljnjem tekstu: Registar HKO-a) u Republici Hrvatskoj mogu obavljati samo visoka učilišta kvaliteta kojih je utvrđena u skladu s odredbama ovog Zakona te koja su upisana u Upisnik visokih učilišta i koja izvode akreditirane studijske programe upisane u Upisnik studijskih programa. (2) Visoko učilište će se akreditirati, odnosno reakreditirati samo ako ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (3) Znanstveni instituti i druge znanstvene organizacije mogu biti javno financirani ili na drugi način ostvarivati potporu iz javnih sredstava samo ako je kvaliteta njihovog znanstvenog rada utvrđena u skladu s kriterijima i u postupku propisanom ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. Znanstvene organizacije akreditirane u skladu s odredbama ovog Zakona upisuju se u Upisnik znanstvenih organizacija. (4) Znanstveni institut ili druga znanstvena organizacija će se akreditirati, odnosno reakreditirati samo ako ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. Iznimke od primjene Članak 25. Odredbe ovog Zakona koje uređuju osiguravanje kvalitete ne primjenjuju se na znanstvene organizacije od posebnog značenja za Republiku Hrvatsku čija je djelatnost uređena posebnim zakonom (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Leksikografski zavod Miroslav Krleža).

2. SUSTAV OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE VISOKOG OBRAZOVANJA I ZNANSTVENE DJELATNOSTI

Unutarnji i vanjski sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete

Članak 26. (1) Sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete sastoji se od unutarnjeg i vanjskog dijela. (2) Visoka učilišta i znanstvene organizacije dužne su uspostaviti unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete te ga urediti općim aktom. (3) Unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete sastavnica sveučilišta dio je jedinstvenog sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete sveučilišta kojega su one sastavnice. (4) Postojanje i učinkovitost unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete može biti predmet posebnog vanjskog vrednovanja. (5) Vanjski sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete uređuje se ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju njega usklađenim s europskim i međunarodnim standardima u području osiguravanja kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti. Mreža visokih učilišta i studijskih programa

Članak 27. (1) Visoka učilišta se osnivaju i studijski programi koje ona izvode se odobravaju u skladu s kriterijima propisanim Mrežom visokih učilišta i studijskih programa koju donosi Nacionalno vijeće. (2) Mreža iz stavka 1. ovog članka sadržava kriterije za

osnivanje visokih učilišta i odobravanje studijskih programa. (3) Kada se utvrdi potreba revizije, Nacionalno vijeće će po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog Akreditacijskog savjeta revidirati Mrežu iz stavka 1. ovog članka. (4) Mreža iz stavka 1. ovog članka ima snagu i pravnu prirodu podzakonskog propisa i objavljuje se u »Narodnim novinama«. (5) Odluka Akreditacijskog savjeta u postupku institucijske ili programske akreditacije sadržava i obrazloženje zadovoljava li određena institucija, odnosno studijski program kriterije iz Mreže iz stavka 1. ovog članka.

Mreža javnih znanstvenih instituta Članak 28. (1) Javni znanstveni instituti osnivaju se u skladu s kriterijima propisanim Mrežom javnih znanstvenih instituta koju donosi Nacionalno vijeće. (2) Mreža iz stavka 1. ovog članka sadržava kriterije za osnivanje javnih znanstvenih instituta. (3) Kada se utvrdi potreba revizije, Nacionalno vijeće će po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog Akreditacijskog savjeta revidirati Mrežu iz stavka 1. ovog članka. (4) Mreža iz stavka 1. ovog članka ima snagu i pravnu prirodu podzakonskog propisa i objavljuje se u »Narodnim novinama«. (5) Odluka Akreditacijskog savjeta u postupku inicijalne akreditacije sadržava i obrazloženje zadovoljava li javni znanstveni institut u osnivanju kriterije iz Mreže iz stavka 1. ovog članka. Zastoj tijekom roka Članak 29. Rokovi u postupcima vrednovanja iz ovog Zakona ne teku od 15. srpnja do 31. kolovoza te od 20. prosinca do 7. siječnja.

3. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA OBAVLJANJE DJELATNOSTI VISOKOG OBRAZOVANJA Inicijalna akreditacija visokih učilišta Članak 30. (1) Visoko učilište koje na određenom području prvi put namjerava početi izvoditi jedan ili više studijskih programa za stjecanje neke od kvalifikacija iz Registra HKO-a razvrstane na razine 6, 7 ili 8 Hrvatskog kvalifikacijskog okvira mora prije osnivanja i početka obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja ishoditi dopusnicu kojom dokazuje da ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom i drugim zakonima koji uređuju visoko obrazovanje te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (2) U postupku inicijalne akreditacije visokog učilišta provode se institucijska akreditacija za izvođenje djelatnosti visokog obrazovanja i programska akreditacija za izvođenje predloženog odnosno predloženih studijskih programa. (3) U slučaju osnivanja sveučilišta zahtjev za izdavanje dopusnice mora se podnijeti za najmanje tri sveučilišna studijska programa iz najmanje dva znanstvena i/ili umjetnička područja u većem broju polja, a u slučaju osnivanja veleučilišta za najmanje tri stručna studijska programa iz različitih polja. Zahtjev za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i izvođenje studijskog programa Članak 31. (1) Zahtjev za izdavanje dopusnice podnosi se Agenciji najmanje godinu dana prije početka akademske godine u kojoj se namjerava započeti izvođenje određenog studijskog programa. (2) Uz zahtjev za izdavanje dopusnice podnositelj dostavlja samoanalizu, mišljenje Sveučilišnog savjeta, odnosno Nacionalnog vijeća o usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada iz članka 31. ovog Zakona te druge podatke o ispunjavanju uvjeta propisanih ovim Zakonom i drugim zakonima koji uređuju sustav visokog obrazovanja te propisima donesenim na temelju tih zakona. Zahtjev i njegovi prilozi podnose se prema uputama i obrascu koje utvrđuje Akreditacijski savjet. (3) Samoanaliza iz stavka 2. ovog članka mora

sadržavati: a) podatke o studijskom programu ili programima koje podnositelj namjerava izvoditi, b) dokaz o ispunjavanju posebnih uvjeta propisanih za te profesije ako se studijski program odnosi na regulirane profesije, c) dokaz o potrebnom broju nastavnika za izvođenje studijskih programa u skladu s odredbama članaka 27. i 28. ovog Zakona, d) dokaz o osiguranom odgovarajućem prostoru i opremi za izvođenje studijskih programa u skladu s odredbama članka 29. ovog Zakona, e) dokaz o osiguranim potrebnim sredstvima za rad, odnosno troškovnik s projekcijom troškova za organizaciju rada i za provođenje studijskog programa te dokaz o osiguranim sredstvima u skladu troškovniku, f) dokaze o zadovoljavanju kriterija iz Mreže visokih učilišta i studijskih programa, g) dokaz o akreditaciji za obavljanje znanstvene djelatnosti u područjima u kojima će se izvoditi sveučilišni studijski programi u slučaju inicijalne akreditacije novog sveučilišta. (4) Ako zahtjev nije potpun Akreditacijski savjet će zaključkom upozoriti na to podnositelja i odredit će primjereni rok u kojem je podnositelj dužan otkloniti nedostatak, uz upozorenje na pravne posljedice ako to u određenom roku ne učini. Ako podnositelj ne dopuni zahtjev u skladu sa zaključkom, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. (5) Ako je sveučilišni savjet, odnosno Nacionalno vijeće izdalo negativno mišljenje o usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i/ili dugoročnim potrebama tržišta rada, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. (6) U slučaju pripajanja jednog visokog učilišta drugom, spajanja dvaju ili više visokih učilišta u jedno visoko učilište ili podjele jednog visokog učilišta na dva ili više visokih učilišta, odnosno u slučaju promjene vrste visokog učilišta, visoko učilište mora podnijeti novi zahtjev za izdavanje dopusnice. Nastavnici

Članak 32. (1) Za izvođenje svakog sveučilišnog studijskog programa visoko učilište koje ga izvodi mora zapošljavati u punom radnom vremenu na neodređeno vrijeme najmanje deset nastavnika izabranih u znanstveno-nastavno zvanje odnosno umjetničko-nastavno zvanje, uz iznimku da u filološkim studijima do polovice potrebnog broja nastavnika može biti izabrano i u nastavno zvanje lektora i višeg lektora. (2) Do polovice najmanjeg broja stalno zaposlenih nastavnika izabranih u znanstveno- nastavno zvanje potrebnih za izvođenje sveučilišnog studijskog programa iz stavka 1. ovog članka mogu biti nastavnici zaposleni na visokom učilištu na nepuno radno vrijeme, uz uvjet da su zaposleni na pola radnog vremena ili više. (3). Najmanje tri četvrtine nastavnika iz stavka 1. i 2. ovog članka moraju biti izabrani u znanstveno-nastavna odnosno umjetničko-nastavna zvanja u polju odnosno umjetničko-nastavna zvanja u grani u kojem se izvodi studijski program. (4) Nastavno opterećenje nastavnika iz stavka 1. ovog članka ne smije biti veće za više od jedne petine od propisanog nastavnog opterećenja. (5) Za izvođenje svakog stručnog studijskog programa visoko učilište koja ga izvodi mora zapošljavati u punom radnom vremenu na neodređeno vrijeme najmanje deset nastavnika izabranih u znanstveno-nastavno ili nastavno zvanje. (6) Do polovice najmanjeg broja stalno zaposlenih nastavnika izabranih u znanstveno- nastavno ili nastavno zvanje potrebnih za izvođenje stručnog studijskog programa iz stavka 5. Ovog članka može se popuniti nastavnicima koji su zaposleni na visokom učilištu na nepuno radno vrijeme, uz uvjet da su zaposleni na pola radnog vremena ili više. (7) Najmanje tri četvrtine

nastavnika iz stavka 5. ovog članka moraju biti izabrane u nastavna zvanja u polju u kojem se izvodi studijski program. (8) Nastavno opterećenje nastavnika iz stavka 5. ovog članka ne smije za više od jedne petine prelaziti propisano nastavno opterećenje. (9) Kod izračuna nastavnog opterećenja u obzir se uzimaju svi oblici izvođenja nastave (predavanja, seminari i vježbe, grupna, individualna i mentorska umjetnička nastava) u skladu s pravilnikom koji o tome donosi ministar, odnosno sklopljenim kolektivnim ugovorom, uz prethodnu suglasnost Rektorskog zbora. (10) Najmanje polovicu nastave predviđene određenim studijskim programom moraju izvoditi nastavnici zaposleni s punim radnim vremenom na neodređeno vrijeme na visokom učilištu koje izvodi taj program. (11) U trenutku podnošenja zahtjeva za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa, visoko učilište mora imati najmanje pet nastavnika zaposlenih u skladu sa stavcima 2. ili 5. ovog članka, a dinamika daljnjeg zapošljavanja preostalih nastavnika može biti usklađena s dinamikom odvijanja studijskog programa u izvođenju kojeg ili kojih oni sudjeluju. (12) Nositelji kolegija za sveučilišni preddiplomski, diplomski, integrirani preddiplomski i diplomski studijski program mogu biti isključivo zaposlenici u znanstveno-nastavnim ili/ umjetničko-nastavnim zvanjima, a samo iznimno, ako postoji opravdan razlog vezan za određenu struku, mogu biti i zaposlenici u nastavnim zvanjima. Nositelji kolegija za stručni preddiplomski i specijalistički diplomski stručni studijski program mogu biti i zaposlenici u nastavnim zvanjima. (13) Nositelji kolegija na poslijediplomskom specijalističkom i doktorskom sveučilišnom studijskom programu osim zaposlenika nositelja i/ili izvođača određenog studijskog programa u znanstveno-nastavnom i/ili umjetničko-nastavnom zvanju mogu biti svi nastavnici u znanstveno-nastavnom i/ili umjetničko-nastavnom zvanju koji sudjeluju u izvođenju određenog studijskog programa. Omjer između broja nastavnika i studenata Članak 33. (1) Omjer između ukupnog broja stalno zaposlenih nastavnika (u koji broj se uračunavaju nastavnici zaposleni s punim radnim vremenom i nastavnici zaposleni najmanje s polovicom punog radnog vremena koje se preračunava na puno radno vrijeme) i ukupnog broja upisanih studenata ne smije biti nepovoljniji od 1:30, pri čemu se broj redovitih studenata množi s koeficijentom 1, a broj izvanrednih studenata s koeficijentom 0,5. (2) Pri izračunu omjera iz stavka 1. ovog članka asistenti se uračunavaju s koeficijentom 0,5, a poslijedoktorandi s koeficijentom 0,75. (3) U postupku inicijalne akreditacije, pri izračunu omjera iz stavka 1. ovog članka, uzimat će se u obzir isključivo predviđeni broj upisanih studenata u prve tri godine izvođenja predloženog studijskog programa. Prostor Članak 34. Za izvođenje nastave visoko učilište mora svakodobno imati najmanje 1,25 m² upotrebljivog prostora po studentu. Odlučivanje o zahtjevu za izdavanje dopusnice Članak 35. (1) O zahtjevu za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti i izvođenje studijskog, odnosno studijskih programa odlučuje Akreditacijski savjet rješenjem koje sadržava mišljenje o ispunjavanju propisanih uvjeta i o usklađenosti studijskog odnosno studijskih programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra HKO-a. (2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet donosi na temelju izvješća stručnog povjerenstva sastavljenog od uglednih međunarodnih i domaćih znanstvenika i sveučilišnih nastavnika. Ako se

akreditacija odnosi na veleučilišta ili visoke škole i njihove programe članovi stručnog povjerenstva mogu biti i profesori visoke škole te istaknuti stručnjaci u polju na koje se akreditacija odnosi. Jedan član stručnog povjerenstva mora biti predstavnik studenata. (3) U postupku utvrđivanja relevantnih činjenica stručno povjerenstvo će posjetiti visoko učilište koje je podnijelo zahtjev za izdavanje dopusnice. (4) O zahtjevu iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet odlučuje rješenjem najkasnije u roku od devet mjeseci od dana zaprimanja urednog zahtjeva. (5) Akreditacijski savjet će odbiti zahtjev za izdavanje dopusnice ako visoko učilište ne ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (6) Protiv rješenja Akreditacijskog savjeta ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. (7) U slučaju izdavanja dopusnice Ministarstvo, nakon obavijesti od strane Agencije, upisuje visoko učilište u Upisnik visokih učilišta, a studijske programe u Upisnik studijskih programa.

4. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA IZVOĐENJE STUDIJSKOG PROGRAMA

Procjena usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada

Članak 36. (1) Prije podnošenja zahtjeva za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa visoko učilište je dužno ishoditi stratešku procjenu o usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada. (2) Stratešku procjenu iz stavka 1. izdaje sveučilišni savjet za studijske programe sveučilišta ili njihovih sastavnica, a Nacionalno vijeće za studijske programe koji nisu sveučilišni te u slučaju osnivanja novog sveučilišta. (3) Usklađenost studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada procjenjuje se na temelju kriterija propisanih Mrežom visokih učilišta i studijskih programa. (4) Nadležno tijelo iz stavka 2. ovog članka izdat će mišljenje u roku od 60 dana od dana kada mu je visoko učilište dostavilo uredan zahtjev koji sadržava dokaze o zadovoljavanju propisanih kriterija. Zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa

Članak 37. (1) Visoko učilište podnosi zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje novog studijskog programa Agenciji najmanje godinu dana prije početka akademske godine u kojoj namjerava započeti izvođenje studijskog programa. (2) Visoko učilište kojemu je u prethodnom postupku reakreditacije izdano pismo očekivanja ne može podnijeti zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje novog studijskog prije otklanjanja prethodno utvrđenih nedostataka. (3) Uz zahtjev za izdavanje dopusnice podnositelj dostavlja samoanalizu, mišljenje sveučilišnog savjeta, odnosno Nacionalnog vijeća o usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i dugoročnim potrebama tržišta rada te druge podatke o ispunjavanju uvjeta propisanih ovim Zakonom i drugim zakonima koji uređuju sustav visokog obrazovanja te propisima donesenim na temelju tih zakona. Zahtjev i njegovi prilozi podnose se prema uputama i obrascu koje utvrđuje Akreditacijski savjet. (4) Samoanaliza iz stavka 3. ovog članka mora sadržavati: a) podatke o studijskom programu koje podnositelj namjerava izvoditi, b) dokaz o ispunjavanju posebnih uvjeta propisanih za te profesije ako se studijski program odnosi na regulirane profesije, c) dokaz o potrebnom broju nastavnika za izvođenje već akreditiranih i novoga studijskog programa u skladu s odredbama članaka 32. i 33. ovog Zakona, d) dokaz o

osiguranom odgovarajućem prostoru i opremi za izvođenje već akreditiranog i novoga studijskog programa u skladu s odredbama članka 34. ovog Zakona, e) dokaz o osiguranim potrebnim sredstvima za rad, odnosno troškovnik s projekcijom troškova za organizaciju rada i za provođenje već akreditiranih i novoga studijskog programa te dokaz o osiguranim sredstvima u skladu s troškovnikom, f) dokaze o zadovoljavanju kriterija iz Mreže visokih učilišta i studijskih programa. (5) Ako se zahtjev odnosi na sveučilišni studijski program podnositelj mora uz zahtjev za izdavanje dopusnice podnijeti i dokaz o upisu u Upisnik znanstvenih organizacija u polju na koje se program odnosi. (6) Ako zahtjev nije potpun Akreditacijski savjet će zaključkom upozoriti na to podnositelja i odredit će primjereni rok u kojem je podnositelj dužan otkloniti nedostatak, uz upozorenje na pravne posljedice ako to u određenom roku ne učini. Ako podnositelj ne dopuni zahtjev u skladu sa zaključkom, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. (7) Ako je sveučilišni savjet, odnosno Nacionalno vijeće izdalo negativno mišljenje o usklađenosti studijskog programa s društvenim potrebama i/ili dugoročnim potrebama tržišta rada, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. (8) Visoko učilište dužno je podnijeti zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa i u slučaju kada želi izmijeniti nositelja, odnosno u slučaju zajedničkog studija i/ili izvođača, mjesto izvođenja, jezik izvođenja, područje ili polje kvalifikacije, naziv kvalifikacije te način izvođenja studijskog programa za koji je izdana dopusnica. (9) Izvođenje studijskog programa izvan sjedišta visokog učilišta te kroz sustav učenja na daljinu (on-line) smatra se novim studijskim programom koji mora biti inicijalno akreditiran u skladu s odredbama ovog Zakona.

Zajednički i interdisciplinarni sveučilišni studijski program

Članak 38. (1) Ako se zahtjev odnosi na zajednički sveučilišni studijski program, nositelj i svaki od izvođača moraju biti upisani u Upisnik znanstvenih organizacija u polju na koje se studijski program odnosi. (2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka visoka učilišta će sklopiti i Agenciji dostaviti sporazum kojim se uređuje ustroj, izvedba i završetak zajedničkog studija. (3) U slučaju iz stavka 1. ovog članka nositelj i izvođači moraju osigurati izvođenje najmanje tri četvrtine nastave nastavniciima koji su kod njih zaposleni u punom radnom vremenu na neodređeno vrijeme. (4) Ako se zahtjev odnosi na interdisciplinarni sveučilišni studijski program nositelj i svaki od izvođača moraju biti upisani u Upisnik znanstvenih organizacija u nekom od polja koja u međusobnoj povezanosti osiguravaju interdisciplinarnost. Odlučivanje o zahtjevu za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa

Članak 39. (1) O zahtjevu za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa odlučuje Akreditacijski savjet rješenjem koje sadržava mišljenje o ispunjavanju propisanih uvjeta i o usklađenosti studijskog programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra HKO-a ako za predloženi studijski program postoji standard kvalifikacije upisan u Registar. (2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet donosi na temelju izvješća stručnog povjerenstva sastavljenog od uglednih međunarodnih i domaćih znanstvenika i sveučilišnih nastavnika. Ako se akreditacija odnosi na veleučilišta ili visoke škole i njihove programe članovi stručnog povjerenstva mogu biti i profesori visoke škole te istaknuti stručnjaci u polju

na koje se akreditacija odnosi. Jedan član stručnog povjerenstva mora biti predstavnik studenata. (3) U postupku utvrđivanja relevantnih činjenica stručno povjerenstvo će posjetiti visoko učilište koje je podnijelo zahtjev za izdavanje dopusnice. (4) O zahtjevu iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet odlučuje rješenjem najkasnije u roku od devet mjeseci od dana zaprimanja urednog zahtjeva. (5) Akreditacijski savjet će odbiti zahtjev za izdavanje dopusnice, ako visoko učilište ne ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (6) Protiv rješenja Akreditacijskog savjeta ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. (7) U slučaju izdavanja dopusnice Ministarstvo, nakon obavijesti od strane Agencije, upisuje studijski program u Upisnik studijskih programa. Sadržaj dopusnice za izvođenje studijskog programa

Članak 40. Dopusnica za izvođenje studijskog programa obvezno sadržava: a) naziv i sjedište visokog učilišta (za nositelja i izvođače), b) naziv i vrstu studijskog programa, c) naznaku akademske godine u kojoj će se studijski program početi izvoditi, d) trajanje studija u godinama, e) broj ECTS bodova koji se stječu završetkom studija, f) mjesto izvođenja studijskog programa (u sjedištu ili izvan sjedišta visokog učilišta), g) jezik izvođenja (hrvatski jezik ili drugi jezik), h) način izvođenja (klasični ili kroz sustav učenja na daljinu (on-line) ili kombinirani), i) akademski ili stručni naziv, odnosno akademski stupanj koji se stječe po završetku studija, j) znanstveno ili umjetničko područje i polje studijskog programa, k) predviđeni broj studenata (redovitih i/ili izvanrednih). Samostalno odlučivanje o ukidanju ili promjeni studijskog programa

Članak 41. (1) Postojeća javna sveučilišta mogu samostalno odlučivati o ukidanju ili promjeni postojećeg studijskog programa u granicama odobrenih financijskih sredstava. (2) Podatke o ukidanju ili promjeni postojećeg studijskog programa javna sveučilišta su dužna dostaviti Ministarstvu radi upisa u Upisnik studijskih programa. Samostalno odlučivanje o izmjenama ili dopunama studijskog programa

Članak 42. (1) Visoko učilište može samostalno izmijeniti i/ili dopuniti najviše jednu trećinu ishoda učenja studijskog programa u odnosu na studijski program za koji je izdana dopusnica. Izmjene veće od jedne trećine smatraju se novim studijskim programom koji je potrebno akreditirati u skladu s odredbama ovog Zakona. (2) Visoko učilište koje je dobilo certifikat o visokoj razvijenosti i funkcionalnosti unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete može postojeće studijske programe mijenjati odlukom svojih tijela u opsegu većem od jedne trećine ishoda učenja. (3) Podatke o promjeni postojećeg studijskog programa visoko učilište je dužno dostaviti Ministarstvu radi upisa u Upisnik studijskih programa.

5. INICIJALNA AKREDITACIJA ZA OBAVLJANJE ZNANSTVENE DJELATNOSTI Znanstvene organizacije koje podliježu inicijalnoj akreditaciji

Članak 43. (1) Znanstvena organizacija može biti javno financirana ili na drugi način ostvarivati potporu iz javnih sredstava samo ako prethodno bude akreditirana u skladu s odredbama ovog Zakona te na temelju njega donesenim propisima. (2) Znanstvena organizacija koja se javno financira ili na drugi način ostvaruje potporu iz javnih sredstava može obavljati znanstvenu djelatnost, odnosno u sudski registar upisati takvu djelatnost samo na temelju dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti. Zahtjev za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene

djelatnosti Članak 44. (1) Zahtjev za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti podnosi se Agenciji. (2) Uz zahtjev za izdavanje dopusnice podnositelj dostavlja samoanalizu i druge podatke o ispunjavanju uvjeta propisanih ovim Zakonom. Zahtjev i njegovi prilozi podnose se prema uputama i obrascu koje utvrđuje Akreditacijski savjet. (3) Samoanaliza iz stavka 3. ovog članka mora sadržavati: a) osnivački akt, b) strateški program znanstvenih istraživanja za razdoblje od najmanje pet godina u znanstvenome polju za koje se traži izdavanje dopusnice, a u slučaju osnivanja javnog znanstvenog instituta i dokaze o zadovoljavanju kriterija iz Mreže javnih znanstvenih instituta, c) dokaz o zapošljavanju određenog broja znanstvenika u skladu s člankom 27. ovog Zakona, izabranih u odgovarajuće znanstveno zvanje, odnosno umjetničko-nastavno zvanje, pri čemu: – sveučilište mora imati najmanje 30 znanstvenika, od čega najmanje 15 u znanstvenom području u kojem se traži dopusnica, a u umjetničkom području 10 nastavnika u umjetničko- nastavnom zvanju u umjetničkom polju, od čega najmanje 5 u grani u kojoj se traži dopusnica, – javni znanstveni institut i sastavnica sveučilišta moraju imati najmanje 10 znanstvenika, od čega najmanje 5 u znanstvenom području u kojem se traži dopusnica, – sve ostale znanstvene organizacije upisane u Upisnik znanstvenih organizacija moraju imati najmanje 5 znanstvenika, od čega najmanje 3 u znanstvenom području u kojem se traži dopusnica, d) dokaz o odgovarajućem prostoru i opremi za provedbu strateškog programa znanstvenih istraživanja, e) dokaze o osiguranim potrebnim sredstvima za rad organizacije, odnosno financijski plan prihoda i rashoda za razdoblje od pet godina iz koje su razvidni izvori financiranja znanstvene organizacije i struktura rashoda prema namjenama. (4) Ako zahtjev nije potpun Akreditacijski savjet će zaključkom upozoriti na to podnositelja i odrediti će primjereni rok u kojem je podnositelj dužan otkloniti nedostatak, uz upozorenje na pravne posljedice ako to u određenom roku ne učini. Ako podnositelj ne dopuni zahtjev u skladu sa zaključkom, Akreditacijski savjet će zahtjev odbaciti rješenjem. Odlučivanje o zahtjevu za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti Članak 45. (1) O zahtjevu za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti odlučuje Akreditacijski savjet rješenjem koje sadržava mišljenje o ispunjavanju propisanih uvjeta. (2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet donosi na temelju izvješća stručnog povjerenstva sastavljenog od uglednih međunarodnih i domaćih znanstvenika. (3) U postupku utvrđivanja relevantnih činjenica stručno povjerenstvo će posjetiti institut koji je podnio zahtjev za izdavanje dopusnice. (4) O zahtjevu iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet odlučuje rješenjem najkasnije u roku od devet mjeseci od dana zaprimanja urednog zahtjeva. (5) Akreditacijski savjet će odbiti zahtjev za izdavanje dopusnice, ako podnositelj zahtjeva ne ispunjava uvjete propisane ovim te propisima donesenim na temelju ovog Zakona. (6) Protiv rješenja Akreditacijskog savjeta ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. (7) U slučaju izdavanja dopusnice Ministarstvo, po obavijesti od strane Agencije, upisuje podnositelja zahtjeva u Upisnik znanstvenih organizacija. 6.

REAKREDITACIJA VISOKIH UČILIŠTA I ZNANSTVENIH ORGANIZACIJA Periodična i izvanredna reakreditacija Članak 46. (1) Reakreditacija javnih i privatnih visokih učilišta te znanstvenih

organizacija koje su javno financirane ili na drugi način ostvaruju potporu iz javnih sredstava provodi se svakih pet godina (periodična akreditacija). (2) Akreditacijski savjet utvrđuje godišnji plan reakreditacije. (3) Na zahtjev nadležnog ministra ili po službenoj dužnosti, ako to okolnosti slučaja zahtijevaju, Akreditacijski savjet može odlučiti o izvanrednoj akreditaciji određenog subjekta vrednovanja te odrediti hoće li ona biti institucijska i/ili programska. (4) Zahtjev za provođenje postupka reakreditacije može podnijeti i sam subjekt vrednovanja. (5) Zahtjev iz stavka 4. podnosi se Agenciji koja ga dostavlja Akreditacijskom savjetu.

Standardi za vrednovanje kvalitete Članak 47. (1) U postupku institucijske i/ili programske reakreditacije utvrđuje se ispunjava li subjekt vrednovanja standarde kvalitete u pogledu ljudskih potencijala, organizacije, unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete, raspoloživog prostora, opreme i financijskih sredstava te studijskog odnosno studijskih programa koje izvodi i drugih osobitosti obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti. (2) Postupak reakreditacije provodi se na temelju standarda za vrednovanje kvalitete koje će donijeti Akreditacijski savjet i objaviti na mrežnim stranicama Agencije. (3) Standardi iz stavka 2. ovog članka moraju se temeljiti na Europskim standardima i smjernicama (ESS-u), a naročito moraju uključivati standarde iz kojih je vidljiva ispunjenost uvjeta propisanih ovim Zakonom koji se odnose na provođenje postupka inicijalne akreditacije.

Odlučivanje u postupku reakreditacije Članak 48. (1) U postupku reakreditacije Akreditacijski savjet odlučuje rješenjem koje sadržava mišljenje o ispunjavanju standarda kvalitete iz članka 42. ovog Zakona te o usklađenosti studijskog odnosno studijskih programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra HKO-a. (2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet donosi na temelju izvješća stručnog povjerenstva sastavljenog od uglednih međunarodnih i domaćih znanstvenika i sveučilišnih nastavnika. Ako se akreditacija odnosi na veleučilišta ili visoke škole i njihove programe članovi stručnog povjerenstva mogu biti i profesori visoke škole te istaknuti stručnjaci u polju na koje se akreditacija odnosi. Jedan član stručnog povjerenstva mora biti predstavnik studenata. (3) U postupku utvrđivanja relevantnih činjenica stručno povjerenstvo će posjetiti subjekt reakreditacije. (4) Rješenjem iz stavka 1. ovog članka Akreditacijski savjet će izdati dopusnicu, uskratiti dopusnicu ili izdati pismo očekivanja kojim se utvrđuju nedostaci i rok u kojemu se oni moraju otkloniti. (5) Protiv rješenja Akreditacijskog savjeta ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. (6) U slučaju uskrate dopusnice Ministarstvo će odlučiti kako će se studentima omogućiti nastavak i dovršenje započetih studija. Na zahtjev Ministarstva Akreditacijski savjet će predložiti za to prikladne mjere.

7. VANJSKO VREDNOVANJE UNUTARNJEG SUSTAVA OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE (AUDIT) Članak 49. (1) Postojanje, razvijenost i funkcionalnost unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete subjekata vrednovanja može biti predmet posebnog postupka vanjskog vrednovanja (audit). (2) Postupak iz stavka 1. ovog članka provodi Akreditacijski savjet na vlastiti poticaj, na zahtjev nadležnog ministra ili na zahtjev subjekta vrednovanja. (3) Akreditacijski savjet imenuje stručno povjerenstvo na čiji prijedlog daje

mišljenje o postojanju, razvijenosti i funkcionalnosti unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. (4) Akreditacijski savjet donijet će pravilnik kojim će urediti postupak i kriterije vrednovanja unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. (5) Pravilnik iz stavka 4. ovog članka objavit će se na mrežnim stranicama Agencije. Odlučivanje u postupku audita Članak 50. (1) Agencija objavljuje izvješće Akreditacijskog savjeta s ocjenom razvijenosti i funkcionalnosti unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete subjekta vrednovanja na mrežnim stranicama Agencije. (2) Ako Akreditacijski savjet utvrdi da subjekt vrednovanja nema unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, odnosno da je on nerazvijen i nefunkcionalan može donijeti odluku o pokretanju postupka izvanredne reakreditacije subjekta vrednovanja. (3) Ako Akreditacijski savjet utvrdi da je unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete visoko razvijen i funkcionalan donijet će o tome odluku te subjektu vrednovanja izdati certifikat o visokoj razvijenosti i funkcionalnosti unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. (4) Ako u ponovnom postupku audita Akreditacijski savjet utvrdi da unutarnji sustav osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete subjekta vrednovanja više ne ispunjava uvjete visoke razvijenosti i funkcionalnosti, donijet će odluku o ukidanju certifikata iz stavka 3. ovog članka. 8. TEMATSKO VREDNOVANJE Postupak tematskog vrednovanja Članak 51. (1) Tematsko vrednovanje je postupak vanjskog vrednovanja određenih istovrsnih subjekata vrednovanja ili dijela djelatnosti jednog ili većeg broja istovrsnih subjekata vrednovanja. (2) Postupak tematskog vrednovanja provodi Akreditacijski savjet na vlastiti poticaj, na zahtjev nadležnog ministra ili na zahtjev jednog ili većeg broja subjekata vrednovanja. (3) Akreditacijski savjet imenuje stručno povjerenstvo na čiji prijedlog utvrđuje ishode tematskog vrednovanja. (4) Akreditacijski savjet donijet će pravilnik kojim će urediti postupak i kriterije po kojima će se utvrditi ishodi tematskog vrednovanja. (5) Pravilnik iz stavka 3. ovog članka objavit će se na mrežnim stranicama Agencije. Odlučivanje u postupku tematskog vrednovanja Članak 52. (1) Na temelju provedenog postupka, Akreditacijski savjet izrađuje izvješće o ishodima tematskog vrednovanja koje se objavljuje na mrežnim stranicama Agencije. (2) Na temelju ishoda tematskog vrednovanja Akreditacijski savjet može predložiti nadležnom ministru provođenje određenih mjera u području visokog obrazovanja i/ili znanstvene djelatnosti, a može i donijeti odluku o pokretanju postupka izvanredne reakreditacije jednog ili većeg broja subjekata vrednovanja. 9. POSTUPCI VANJSKOG VREDNOVANJA S INOZEMNIM OBILJEŽJIMA Vrednovanje inozemnih visokih učilišta i znanstvenih organizacija Članak 53. (1) Na zahtjev inozemnog visokog učilišta ili znanstvene organizacije ili na temelju javnog poziva Agencija može provesti postupak vanjskog vrednovanja inozemnog visokog učilišta ili znanstvene organizacije. (2) O provođenju postupka vrednovanja iz stavka 1. ovog članka Agencija sklapa ugovor s organizacijom koja traži provođenje tog postupka. (3) Za sklapanje ugovora iz stavka 2. ovog članka ravnatelju Agencije je potrebna prethodna suglasnost Upravnog vijeća Agencije. (4) Vanjsko vrednovanje iz stavka 1. ovog članka provodi se na temelju Europskih standarda i smjernica (ESS-a) i propisa o osiguravanju i unaprjeđivanju kvalitete visokog

obrazovanja i/ili znanstvene djelatnosti zemlje u kojoj je sjedište organizacije koja traži provođenje vanjskog vrednovanja. (5) Akreditacijski savjet imenuje stručno povjerenstvo na temelju čijeg prijedloga donosi mišljenje u postupku vrednovanja iz stavka 1. ovog članka. (6) Ugovorom iz stavka 2. ovog članka utvrđuje se način podmirenja troškova provođenja postupka iz stavka 1. ovog članka. (7) Prihod ostvaren na temelju ugovora iz stavka 2. ovog članka je prihod Agencije. Akreditacija združenog studija i združene kvalifikacije Članak 54. (1) Postupak vanjskog vrednovanja kvalitete združenog studija provodi se u skladu s Europskim pristupom osiguravanju kvalitete združenih studija. (2) Visoka učilišta koja sudjeluju u izvođenju združenog studija zajedno će odabrati agenciju koja će provesti postupak iz stavka 1. ovog članka pod uvjetom da je upisana u Europski registar institucija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR)). (3) Prije odabira agencije iz stavka 2. ovog članka, hrvatsko visoko učilište koje sudjeluje u izvođenju združenog studija može zatražiti mišljenje Agencije o statusu odabrane agencije. (4) Ako visoka učilišta koja sudjeluju u izvođenju združenog studija zajedno odaberu Agenciju za provođenje postupka vanjskog vrednovanja iz stavka 1. ovog članka, postupak se obavlja na način pobliže propisan općim aktom Agencije. (5) Postupak iz stavka 4. ovog članka provodi se na temelju standarda kvalitete koje propisuje Europski pristup osiguravanju kvalitete združenih studija. (6) Ako visoka učilišta koja sudjeluju u izvođenju združenog studija zajedno odaberu drugu agenciju upisanu u Europski registar iz stavka 2. ovog članka, ta agencija i/ili visoko učilište nakon provedenog postupka dostavljaju Agenciji izvješće o provedenom postupku vanjskog vrednovanja i odluku. (7) Akreditacijski savjet provjerava je li postupak iz stavka 6. proveden u skladu s Europskim pristupom osiguravanju kvalitete združenih studija te mišljenje o tome dostavlja Ministarstvu koje, u slučaju pozitivnog mišljenja, takav program upisuje u Upisnik studijskih programa. (8) Združena kvalifikacija potvrđuje se javnom ispravom koja sadržava obilježja svih visokih učilišta koja sudjeluju u ustrojavanju i izvedbi združenog studija u skladu propisima kojima se uređuje izgled diploma i dopunskih isprava o studiju. (9) Javne isprave kojima se potvrđuje stjecanje združene kvalifikacije i javne isprave koje se stječu završetkom združenog studija ne podliježu postupku priznavanja inozemnih visokoškolskih obrazovnih kvalifikacija u svrhu zapošljavanja. Izvođenje inozemnih studijskih programa Članak 55. (1) Inozemno visoko učilište sa sjedištem u državama Europskog gospodarskog prostora, samostalno ili u suradnji s hrvatskim visokim učilištem, može u Republici Hrvatskoj obavljati djelatnost visokog obrazovanja i izvoditi inozemni studijski program ako je inozemno visoko učilište akreditirano u matičnoj državi od neke od institucija upisanih u Europski registar iz članka 49. stavka 2. ovog Zakona i ako je inozemni studijski program kojeg izvodi u Republici Hrvatskoj akreditiran od neke od institucija upisanih u Europski registar i pripada sustavu visokog obrazovanja države u kojoj je sjedište tog visokog učilišta. (2) Inozemno visoko učilište iz stavka 1. ovog članka dužno je obavijestiti Ministarstvo o pokretanju inozemnog studijskog programa u Republici Hrvatskoj najkasnije godinu dana prije početka izvedbe studijskog programa te priložiti dokaz o svojoj akreditaciji

i akreditaciji programa koji izvodi u matičnoj državi. Ministarstvo upisuje takav studijski program u Upisnik inozemnih studijskih programa koje izvode inozemna visoka učilišta u Republici Hrvatskoj. (3) Pri izvođenju inozemnog studijskog programa na stabilnoj i trajnoj osnovi, inozemno visoko učilište koje ga izvodi samostalno i domaće visoko učilište koje sudjeluje u izvođenju određenog studijskog programa moraju ispunjavati uvjete propisane ovim Zakonom. (4) Ako Akreditacijski savjet dođe do saznanja da se studijski programi iz stavka 1. ovog članka ne izvode u skladu s uvjetima iz stavka 3. ovog članka zatražit će od agencije koja je akreditirala inozemno visoko učilište i/ili studijski program koji ono izvodi u Republici Hrvatskoj potrebne informacije temeljem kojih će Agencija donijeti odluku o dopustivosti daljnjeg izvođenja studijskih programa iz stavka 1. ovog članka. (5) Ako inozemno visoko učilište iz stavka 1. ovog članka izvodi inozemni studijski programu suradnji s hrvatskim visokim učilištem, hrvatsko visoko učilište je dužno o tome obavijestiti Ministarstvo u roku propisanom stavkom 2. ovog članka. (6) Sudjelovanje hrvatskog visokog učilišta u izvedbi inozemnog studijskog programa dio je unutarnjeg sustava osiguravanja kvalitete i vanjskog vrednovanja u skladu s odredbama ovog Zakona. (7) Studenti koji se upisuju na inozemni studijski program koji je dio sustava visokog obrazovanja druge države ne smatraju se redovitim studentima u Republici Hrvatskoj i ne ostvaruju prava koja ostvaruju redoviti studenti u Republici Hrvatskoj. (8) Po završetku inozemnog studijskog programa iz stavka 1. ovog članka dodjeljuje se inozemna visokoškolska kvalifikacija koja podliježe postupku priznavanju inozemne obrazovne kvalifikacije u skladu s propisima kojima se uređuje priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija u svrhu zapošljavanja. (9) Inozemno visoko učilište iz stavka 1. ovog članka dužno je na mrežnim stranicama objaviti i prije upisa informirati studente o njihovom statusu i kvalifikaciji koju stječu završetkom inozemnog studija. Izvođenje studijskih programa u inozemstvu Članak 56. (1) Visoko učilište koje je akreditirano i ima sjedište u Republici Hrvatskoj (hrvatsko visoko učilište) može samostalno ili u suradnji s akreditiranim inozemnim visokim učilištem izvoditi svoj studijski program izvan teritorija Republike Hrvatske. (2) Studijski program iz stavka 1. ovog članka koji se izvodi na stabilnoj i trajnoj osnovi mora biti u skladu s propisima države u kojoj se izvodi. (3) Studijski program kojeg izvodi hrvatsko visoko učilište iz stavka 1. ovog članka u inozemstvu dio je sustava visokog obrazovanja Republike Hrvatske. (4) Visoko učilište iz stavka 1. ovog članka podnosi zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa izvan sjedišta, s mjestom izvođenja u inozemstvu (dislocirani studijski program s mjestom izvođenja u inozemstvu). U zahtjevu se mora navesti mjesto izvođenja dislociranog studijskog programa. Zahtjev se podnosi Ministarstvu najmanje godinu dana prije početka akademske godine u kojoj će započeti izvođenje dislociranog studijskog programa. (5) Na postupak akreditacije studijskog programa iz stavka 1. ovog članka primjenjuju se odredbe ovog Zakona o inicijalnoj akreditaciji studijskih programa. (6) Studijski program koji visoko učilište iz stavka 1. ovog članka izvodi u inozemstvu upisuje se u Upisnik studijskih programa. (7) Studenti koji se upisuju na studijski program iz stavka 1. ovog članka ne smatraju se redovitim studentima u Republici Hrvatskoj i

ne ostvaruju prava na subvencioniranu školarinu, prehranu i smještaj te ostala prava koja ostvaruju redoviti studenti u Republici Hrvatskoj. (8) Po završetku studijskog programa iz stavka 1. ovog članka dodjeljuje se hrvatska obrazovna kvalifikacija koja ne podliježe postupku priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija u svrhu zapošljavanja.

10. DIONICI SUSTAVA OSIGURAVANJA I UNAPRJEĐIVANJA KVALITETE VISOKOG OBRAZOVANJA I ZNANSTVENE DJELATNOSTI

10.1. OPĆE ODREDBE Dionici sustava

Članak 57. Dionici sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti su visoka učilišta i znanstvene organizacije koje djeluju u Republici Hrvatskoj, Nacionalno vijeće, Rektorski zbor, Vijeće javnih znanstvenih instituta, Vijeće veleučilišta i visokih škola, Agencija, Ministarstvo te druge institucije i tijela koja u skladu sa zakonima koji uređuju znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje te propisima donesenim na temelju tih zakona osiguravaju stalno unaprjeđivanje kvalitete znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj.

10.2. AGENCIJA ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE Pravni status Agencije

Članak 58. (1) Agencija je pravna osoba s javnim ovlastima upisana u sudski registar. (2) Osnivač Agencije je Republika Hrvatska. (3) Sjedište Agencije je u Zagrebu. (4) Agencija ima statut koji donosi Upravno vijeće, a potvrđuje ga Nacionalno vijeće. (5) Agencija mora biti akreditirana i periodično vrednovana od strane Europskog udruženja za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)) i biti upisana u Europski registar institucija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (EQAR). Samostalnost i neovisnost Agencije

Članak 59. (1) Agencija samostalno i neovisno obavlja poslove akreditacije te druge poslove propisane ovim i drugim zakonima te propisima donesenim na temelju tih zakona. (2) Pri propisivanju standarda za vrednovanje kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti Agencija se rukovodi standardima i smjernicama razvijenim u Europskom prostoru visokog obrazovanja te iskustvima drugih nacionalnih i međunarodnih institucija koje djeluju u području osiguravanja kvalitete visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti. (3) Zabranjen je svaki oblik utjecaja na rad Agencije koji bi mogao ugroziti njezinu samostalnost i neovisnost. (4) U obavljanju svojih poslova Agencija se povezuje i surađuje s drugim institucijama u području znanosti i visokog obrazovanja, a posebno sa središnjim tijelima državne uprave, znanstvenim organizacijama, visokim učilištima te drugim pravnim osobama koje imaju javne ovlasti i udrugama koje djeluju u području znanosti i visokog obrazovanja. Suradnja se obavlja na način koji ne utječe na samostalnost, neovisnost i nepristranost Agencije.

Djelokrug i nadležnost Agencije

Članak 60. (1) U okviru svoga djelokruga Agencija: a) provodi postupke vrednovanja u skladu s odredbama ovog Zakona, b) obavlja stručne i administrativne poslove za potrebe Nacionalnog vijeća, područnih znanstvenih vijeća i matičnih odbora te za njih poduzima radnje u upravnom sporu, c) prikuplja i obrađuje podatke o sustavu znanosti i visokog obrazovanja i drugim sustavima s kojima je znanost i visoko obrazovanje u međuovisnosti, na kojim se podacima temelje analize potrebne za propisivanje standarda i kriterija vrednovanja što ih provodi Agencija, za praćenje stanja i učinkovitosti sustava znanosti i

visokog obrazovanja te za donošenje ocjena u tim postupcima, a koji su podaci potrebni državnim i drugim tijelima za donošenje strateških odluka o razvoju znanosti i visokog obrazovanja. To su osobito podaci: – o resursima znanosti i visokog obrazovanja i njihovoj primjerenosti društvenim potrebama, – o kvaliteti i učinkovitosti znanstvene djelatnosti i djelatnosti visokog obrazovanja, – o trendovima razvoja sustava znanosti i visokog obrazovanja te njihovih dijelova, d) provodi postupak stručnog priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija sa svrhom zapošljavanja u skladu s posebnim propisima, e) obavlja poslove povezivanja i uključivanja u međunarodna udruženja i mreže koje se bave osiguravanjem kvalitete u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, f) radi na poticanju znanja i istraživanja o kvaliteti sustava znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj i provodi sustavne edukacijske aktivnosti na nacionalnoj razini, a posebno edukaciji članova stručnih tijela u postupcima vrednovanja u okviru vanjskog sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, g) obavlja i druge poslove u skladu s posebnim propisima. (2) U obavljanju svoje djelatnosti Agencija poslove iz stavka 1. točke a) do d) i f) ovog članka obavlja kao javnu ovlast. (3) Djelatnost Agencije pobliže se uređuje Statutom i drugim općim aktima Agencije, u skladu s ovim i drugim zakonima te propisima donesenim na temelju tih zakona. (4) Statut i drugi opći akti Agencije objavljuju se na mrežnim stranicama Agencije. (5) Sve prikupljene podatke, analize i statistike iz stavka 1. točke c) ovog članka Agencija dostavlja Ministarstvu na njegov zahtjev, a zajedno s Ministarstvom usklađuje evidencije koje ono vodi na temelju svojih zakonskih ovlasti. (6) Prikupljanje i obradu podataka iz stavka 1. točke c) ovog članka, Agencija uređuje općim aktom u skladu s propisima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka te tajnost podataka. Financiranje Agencije Članak 61. (1) Sredstva za obavljanje djelatnosti Agencije osiguravaju se iz državnog proračuna. (2) Agencija može stjecati sredstva i iz drugih izvora u skladu s ovim i drugim zakonima te propisima donesenim na temelju tih zakona. Tijela Agencije Članak 62. (1) Tijela Agencije su Upravno vijeće, Akreditacijski savjet, ravnatelj i Povjerenstvo za prigovore. (2) Agencija može imati i druga stručna i savjetodavna tijela čiji se sastav, način osnivanja i djelokrug uređuju Statutom Agencije. Upravno vijeće Agencije Članak 63. (1) Agencijom upravlja Upravno vijeće koje ima predsjednika i osam članova. (2) Predsjednik i članovi Upravnog vijeća imenuju se na razdoblje od četiri godine i najviše jedanput uzastopno mogu biti ponovno imenovani. (3) Predsjednika i sedam članova Upravnog vijeća imenuje i razrješava Nacionalno vijeće i to: – tri člana na prijedlog nadležnog ministra, – tri člana na prijedlog Rektorskoga zbora, – jednog člana na prijedlog Vijeća veleučilišta i visokih škola, – jednog člana iz reda studenata na prijedlog Hrvatskoga studentskog zbora. (4) Jednog člana Upravnog vijeća imenuju zaposlenici Agencije. (5) Način i postupak predlaganja predsjednika i članova Upravnog vijeća pobliže se uređuju Statutom Agencije. (6) Predsjedniku, odnosno članu Upravnog vijeća mandat može prestati i prije isteka vremena iz stavka 2. ovog članka, a osobito ako sam zatraži razrješenje, ako teže povrijedi dužnosti propisane Statutom Agencije, u slučaju nemogućnosti urednog obavljanja dužnosti dulje od šest mjeseci, u slučaju trajnoga gubitka sposobnosti za

obavljanje dužnosti te u slučaju pravomoćne osude za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim obavljanja dužnosti. (7) O postojanju razloga za razrješenje predsjednika i člana Upravnog vijeća prije isteka razdoblja na koje je imenovan, Upravno vijeće obavještava Nacionalno vijeće. Nadležnosti Upravnog vijeća

Članak 64. (1) Upravno vijeće Agencije: – donosi statut Agencije, – imenuje i razrješava članove Akreditacijskog savjeta, – imenuje i razrješava članove Povjerenstva za prigovore, – imenuje i razrješava ravnatelja, – imenuje i razrješava zamjenika ravnatelja Agencije na prijedlog ravnatelja, – na prijedlog ravnatelja donosi Pravilnik o unutarnjem redu kojim se pobliže uređuje unutarnji ustroj Agencije, – donosi godišnji program rada Agencije kojim se detaljno uređuju aktivnosti i poslovi Agencije za kalendarsku godinu te nadzire provođenje programa, – usvaja godišnji proračun Agencije na prijedlog ravnatelja, – prihvaća završno financijsko izvješće Agencije, – određuje vrste usluga koje Agencija pruža uz naknadu, kao i visinu naknade za pružene usluge na prijedlog ravnatelja, – usvaja godišnje izvješće o radu Agencije koje podnosi ravnatelj te ga dostavlja nadležnom ministru i Nacionalnom vijeću, – obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Agencije. (2) Upravno vijeće odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova. (3) Način rada Upravnog vijeća pobliže se uređuje Statutom Agencije i Poslovníkom o radu Upravnog vijeća.

Akreditacijski savjet

Članak 65. (1) Akreditacijski savjet je stručno tijelo Agencije koje čine dionici iz sustava znanosti i visokog obrazovanja. (2) Akreditacijski savjet ima petnaest članova koje imenuje Upravno vijeće na razdoblje od četiri godine i to: – deset članova iz reda sveučilišnih nastavnika uvažavajući ravnomjernost zastupljenosti znanstvenih i umjetničkih područja, – jednog člana iz reda znanstvenika zaposlenih u znanstvenim institutima, – jednog člana iz reda nastavnika veleučilišta i visokih škola na prijedlog Vijeća veleučilišta i visokih škola, – jednog člana na prijedlog Hrvatske udruge poslodavaca, – jednog člana iz reda studenata na prijedlog Hrvatskoga studentskog zbora, – jednog člana iz reda predstavnika nevladinih i neprofitnih organizacija koje djeluju u području znanosti i visokog obrazovanja. (3) Članovi Akreditacijskog savjeta mogu biti najviše jednom uzastopno ponovno imenovani. (4) Kandidate za članove Akreditacijskog savjeta predlažu Rektorski zbor, Vijeće javnih znanstvenih instituta, Vijeće veleučilišta i visokih škola, Hrvatski studentski zbor, Hrvatska udruga poslodavaca, visoka učilišta, znanstvene organizacije te znanstvenici i članovi akademske zajednice na temelju javnog poziva za predlaganje kandidata koji upućuje Upravno vijeće. (5) Članovi Akreditacijskog savjeta imenuju se na način da se osigura zastupljenost svih znanstvenih i umjetničkih područja. (6) Državni dužnosnici i čelnici institucija u sustavu znanosti i visokog obrazovanja ne mogu biti članovi Akreditacijskog savjeta. (7) Akreditacijski savjet ima predsjednika i zamjenika predsjednika, koje članovi Akreditacijskog savjeta biraju između sebe. (8) Sastav, način rada te druga pitanja od značaja za rad Akreditacijskog savjeta pobliže se određuju Statutom Agencije i Poslovníkom o radu Akreditacijskog savjeta.

Nadležnosti Akreditacijskog savjeta

Članak 66. Akreditacijski savjet obavlja sljedeće poslove: – donosi pravilnike kojima propisuje kriterije i standarde na temelju kojih se ocjenjuje kvaliteta subjekata vrednovanja i studijskih programa koje izvode, – utvrđuje

postupak vrednovanja, – donosi plan provođenja postupaka vrednovanja, – na prijedlog visokih učilišta, znanstvenih organizacija, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Hrvatske zaklade za znanost, stručnih službi Ministarstva i Agencije utvrđuje liste uglednih stranih i domaćih sveučilišnih nastavnika i znanstvenika po znanstvenim područjima i poljima s koje se imenuju članovi stručnih povjerenstava, a potvrđuje ju Nacionalno vijeće, – na prijedlog Hrvatskog studentskog zbora utvrđuje listu studenata koji sudjeluju u postupcima akreditacije, – transparentnim postupkom (ždrijebom) imenuje članove stručnih povjerenstava za provođenje postupaka vrednovanja, – izdaje dopusnice u postupcima vanjskog vrednovanja, – donosi kodeks ponašanja radi sprječavanja sukoba interesa i drugih neprihvatljivih ponašanja predsjednika i članova Akreditacijskog savjeta, – odlučuje o drugim stručnim pitanjima na zahtjev nadležnog ministra, Upravnog vijeća i Nacionalnog vijeća, – obavlja i druge poslove u skladu s ovim Zakonom i Statutom Agencije. Ravnatelj Agencije Članak 67. (1) Ravnatelj je poslovodni i stručni voditelj Agencije. (2) Ravnatelja imenuje i razrješava Upravno vijeće. (3) Ravnatelj se, na temelju javnog natječaja, imenuje na razdoblje od četiri godine i može biti ponovno imenovan. (4) Za ravnatelja može biti imenovan sveučilišni nastavnik ili znanstvenik koji ispunjava uvjete propisane Statutom Agencije. (5) Postupak imenovanja i razrješavanja ravnatelja pobliže se uređuje Statutom Agencije. Nadležnosti ravnatelja Agencije Članak 68. Ravnatelj Agencije: – predstavlja i zastupa Agenciju, vodi poslovanje i stručni rad Agencije, – predlaže Upravnom vijeću Statut, njegove izmjene i dopune, pravilnik o unutarnjem redu i godišnji proračun, – donosi druge opće akte iz djelokruga rada Agencije, – samostalno poduzima pravne radnje u ime i za račun Agencije do vrijednosti propisane Statutom Agencije, – odlučuje o zasnivanju i prestanku radnog odnosa radnika Agencije, – sudjeluje u radu Upravnog vijeća i Akreditacijskog savjeta bez prava odlučivanja, – obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Agencije. Zamjenik i pomoćnici ravnatelja Članak 69. (1) Ravnatelj Agencije ima zamjenika i pomoćnike ravnatelja. (2) Za zamjenika i pomoćnika ravnatelja može biti imenovana osoba koja ispunjava uvjete propisane Statutom Agencije. (3) Broj pomoćnika ravnatelja, način i postupak za imenovanje zamjenika i pomoćnika ravnatelja te djelokrug njihova rada uređuju se Statutom Agencije i drugim općim aktom Agencije. Povjerenstvo za prigovore Članak 70. (1) Povjerenstvo za prigovore je stalno, neovisno i nepristrano tijelo Agencije koje raspravlja i odlučuje o osnovanosti prigovora na odluke o dopusnici ili druge odluke Akreditacijskog savjeta donesene u postupcima vrednovanja. (2) Povjerenstvo za prigovore se sastoji od predsjednika Povjerenstva i četiri člana, a imenuju se i četiri zamjenika člana. Zamjenik člana preuzima prava i obveze člana Povjerenstva u slučaju odsutnosti i spriječenosti člana čijim je zamjenikom imenovan. Predsjednik i dva zamjenika člana moraju biti osobe pravne struke. (3) Članove Povjerenstva za prigovore imenuje Upravno vijeće Agencije na prijedlog Rektorskog zbora, Vijeća javnih znanstvenih instituta i Vijeća veleučilišta i visokih škola. Članovi Povjerenstva za prigovore imenuju se na razdoblje od četiri godine i najviše jedanput uzastopno mogu biti ponovno imenovani. Ovlašteni predloženici dužni su predložiti po dva kandidata za predsjednika. Rektorski zbor predlaže

četiri kandidata za dva člana i četiri kandidata za dva zamjenika člana, Vijeće javnih znanstvenih instituta predlaže dva kandidata za člana i dva kandidata za zamjenika člana, jednako kao i Vijeće veleučilišta i visokih škola. (4) Ako utvrdi da odluka o dopisnici ili druga odluka Akreditacijskog savjeta nije u skladu s odredbama ovog Zakona i propisima donesenim na temelju njega Povjerenstvo za prigovore će uz odgovarajuće obrazloženje predmet vratiti Akreditacijskom savjetu na ponovno odlučivanje. Pri donošenju nove odluke Akreditacijski savjet je dužan razmotriti stajališta Povjerenstva za prigovore te se o njima očitovati ako ih ne prihvaća. (5) Pri odlučivanju o izdavanju dopusnice Akreditacijski savjet će razmotriti navode prigovora i odluku Povjerenstva za prigovore. (6) Sastav, način rada te druga pitanja od značaja za rad Povjerenstva za prigovore pobliže se uređuju Statutom Agencije i Poslovnikom o radu Povjerenstva za prigovore. Nacionalni ENIC/NARIC ured Članak 71. (1) U Agenciji se ustrojava Nacionalni ENIC/NARIC ured kao izvještajni centar o akademskoj pokretljivosti i priznavanju visokoškolskih kvalifikacija u svrhu zapošljavanja. (2) Ustrojstvo i djelokrug Nacionalnog ENIC/NARIC ureda pobliže se uređuju Statutom i drugim općim aktom Agencije. Središnji informacijski ured Članak 72. (1) U Agenciji se ustrojava Središnji informacijski ured sa zadaćom objedinjavanja podataka o ispunjavanju uvjeta za upis pristupnika na visoka učilišta i pružanja informacija o studijskim programima i visokim učilištima u Republici Hrvatskoj te uvjetima upisa. (2) U radu Središnjeg informacijskog ureda mogu sudjelovati predstavnici svakog sveučilišta i predstavnik Vijeća veleučilišta i visokih škola. (3) Ustrojstvo i djelokrug Središnjeg informacijskog ureda pobliže se uređuju Statutom i drugim općim aktom Agencije. Nadzor nad radom Agencije Članak 73. (1) Upravni nadzor nad zakonitošću rada Agencije obavlja Ministarstvo. (2) Upravno vijeće najmanje jedanput godišnje podnosi izvještaj o svom radu Nacionalnom vijeću te o tome izvješćuje Ministarstvo. Imovina Agencije Članak 74. (1) Imovinu Agencije čine sredstva za rad pribavljena od osnivača te iz drugih izvora, u skladu sa zakonom. (2) Agencija ne može bez suglasnosti osnivača steći, opteretiti ili otuđiti nekretnine i drugu imovinu čija je vrijednost veća od vrijednosti propisane Statutom Agencije. Odgovornost za obveze Agencije Članak 75. (1) Agencija odgovara za svoje obveze cijelom svojom imovinom. (2) Za obveze Agencije solidarno i neograničeno odgovara osnivač. IV. SUSTAV ZNANSTVENE DJELATNOSTI 1. OPĆE ODREDBE O ZNANSTVENOM RADU I DJELATNOSTI Sloboda znanstvenog rada i djelovanja Članak 76. (1) Znanstveni rad ne podliježe nikakvim ograničenjima ili formalnim zahtjevima osim onih koji proizlaze iz poštivanja etičnosti u znanstvenom i istraživačkom radu, zaštite ljudskih prava te zaštite osobne i opće sigurnosti na radu. (2) Formalni zahtjevi vezani za obavljanje znanstvene djelatnosti i bavljenje znanošću ne mogu biti zapreka slobodnom bavljenju znanošću i predviđene su isključivo radi stjecanja pojedinih prava predviđenih ovim Zakonom i na njemu utemeljenim propisima. (3) Načela iz prethodnih stavaka ovoga članka se na odgovarajući način primjenjuju i na istraživanja u umjetničkom području. Znanstveni rad Članak 77. (1) Znanstvenim radom u smislu ovog Zakona bave se znanstvenici na sveučilištima, institutima i drugim znanstvenim

organizacijama te drugi znanstvenici u skladu s ovim Zakonom. (2) U znanstvenom radu sudjeluju studenti poslijediplomskih sveučilišnih studija te osobe izabrane na stručna radna mjesta prema ovome Zakonu. U znanstvenom radu mogu sudjelovati i ostali studenti te druge osobe koje sudjeluju u znanstvenom i nastavnom radu. Znanstvena djelatnost Članak 78. Znanstvenu djelatnost u smislu ovog Zakona obavljaju sveučilišta i njihove sastavnice, javni znanstveni instituti, znanstveni instituti, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti kao i druge pravne osobe i njihove ustrojstvene jedinice upisane u Upisnik znanstvenih organizacija (u daljnjem tekstu: znanstvene organizacije). Dostupnost informacija o znanstvenim organizacijama Članak 79. (1) Znanstvene organizacije su dužne javno objaviti, na svojim mrežnim stranicama ili na drugi način dostupan javnosti sljedeće informacije: 1. statut i druge opće akte, 2. uređenje unutarnjeg ustroja, 3. informacije o upravljačkim tijelima i njihovom sastavu, (2) Na rad znanstvenih organizacija se primjenjuju propisi o pravu na pristup informacijama. Upisnik znanstvenih organizacija Članak 80. (1) Ministarstvo vodi Upisnik znanstvenih organizacija. (2) Upis u Upisnik znanstvenih organizacija provodi se na temelju zahtjeva zainteresirane organizacije koja se bavi znanstvenom djelatnošću. (3) Ministar posebnim pravilnikom propisuje uvjete i postupak za upis u upisnik iz stavka 1. ovog Zakona i brisanje iz upisnika, ustroj i način njegova vođenja te sadržaj obrazaca za podnošenje zahtjeva za upis i obrazaca za izvod iz upisnika. (4) U postupku utvrđivanja uvjeta za upis u Upisnik znanstvenih organizacija Agencija za znanost i visoko obrazovanje utvrđuje ispunjava li organizacija koja je podnijela zahtjev popisane uvjete kvalitete. (5) Ministar upisuje organizaciju koja je podnijela zahtjev za upis u Upisnik iz stavka 1. ovoga članka na temelju provedenog postupka vrednovanja kvalitete (inicijalne akreditacije) koju provodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje. (6) Kvaliteta znanstvenog rada znanstvenih organizacija upisanih u Upisnik iz stavka 1. ovoga članka periodično se provjerava od strane Agencije za znanost i visoko obrazovanje (reakreditacija znanstvene djelatnosti) u skladu s odredbama ovog zakona o vanjskom vrednovanju kvalitete znanstvenog rada. (7) Organizacije koje nisu upisane u upisnik ili koji su brisani iz njega ne mogu se financirati iz državnog proračuna. (8) U znanstvene organizacije u smislu ovog zakona pripadaju i umjetničke akademije u sustavu visokog obrazovanja. Ostali subjekti znanstvene djelatnosti Članak 81. (1) Uz fizičke osobe koje se bave znanstvenim radom i subjekte koji obavljaju znanstvenu djelatnost, subjekti znanstvene djelatnosti su i Nacionalno vijeće, Ministarstvo, Hrvatska akademska i istraživačka mreža (CARNET), Hrvatska zaklada za znanost te, u skladu sa zakonom, na temelju zakona donesenim propisom te ugovorom sklopljenim s visokim učilištem nastavne baze medicinskih, stomatoloških, veterinarskih i farmaceutskih fakulteta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene udruge, knjižnice na visokim učilištima, muzeji, arhivi i druge pravne osobe i njihove ustrojstvene jedinice čije je djelovanje od interesa za obavljanje znanstvene djelatnosti. (2) Način sudjelovanja subjekata iz stavka 1. ovog članka u organizaciji i provedbi znanstvene djelatnosti uređuje se zakonom, na njemu utemeljenom propisu te odlukama nadležnih tijela. 2. ZNANSTVENI INSTITUTI Osnivanje znanstvenih instituta Članak 82. (1) Znanstvene institute

osnivaju domaće i inozemne pravne i fizičke osobe, u skladu s odredbama ovog Zakona i Zakona o ustanovama. (2) Radi ostvarivanja znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, Vlada Republike Hrvatske uredbom osniva javne znanstvene institute. Osnovne odredbe o unutarnjem ustroju znanstvenog instituta

Članak 83. (1) Na unutarnji ustroj i upravljanje javnim znanstvenim institutom i znanstvenim institutom (u daljnjem tekstu: znanstveni institut) primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama, ako ovim Zakonom nije određeno drukčije. (2) Statut znanstvenog instituta donosi njegovo upravno vijeće uz suglasnost osnivača. Suglasnost na statut javnoga znanstvenog instituta daje ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća u roku od dva mjeseca od dana zaprimanja prijedloga upravnog vijeća. Ako ministar ne da suglasnost u roku, ne smatra se da je suglasnost dana. (3) Institut ima: – upravno vijeće – znanstveno vijeće, – ravnatelja, – druga tijela predviđena statutom ili na njemu utemeljenim drugim općim aktom. Upravno vijeće znanstvenog instituta

Članak 84. (1) Upravno vijeće instituta, u skladu sa statutom, čine članovi koje imenuje osnivač te članovi koje izabere znanstveno vijeće instituta, uz jednog predstavnika zaposlenika. (2) Broj članova upravnog vijeća instituta određuje se statutom, uz ograničenje da ne može biti manji od pet ni veći od devet. (3) Članovi koje imenuje osnivač čine većinu članova upravnog vijeća. (4) Predsjednika upravnog vijeća iz reda njegovih članova imenuje osnivač. (5) Upravno vijeće donosi statut i ostale opće akte znanstvenog instituta (6) Upravno vijeće na prijedlog znanstvenog vijeća utvrđuje znanstvenu politiku te u skladu s njom vodi financijsku i poslovnu politiku, odlučuje o raspolaganju imovinom veće vrijednosti u skladu sa statutom te odlučuje o pitanjima koja statutom nisu stavljena u nadležnost ravnatelja ili drugih tijela instituta. Ravnatelj znanstvenog instituta

Članak 85. (1) Ravnatelja znanstvenog instituta imenuje, temeljem javnog natječaja, upravno vijeće na mandat od pet godina. (2) Ravnatelj javnog znanstvenog instituta ne može ponoviti mandat uzastopce. (3) Ravnatelj javnog znanstvenog instituta mora biti ugledni znanstvenik koji ispunjava uvjete propisane statutom instituta, u skladu s kriterijima propisanim općim aktom koji donosi Vijeće javnih znanstvenih instituta. (4) Ravnatelj znanstvenog instituta osobito: - predlaže statut i druge opće akte, za donošenje kojih je nadležno upravno vijeće, uz prethodno mišljenje znanstvenog vijeća, - predlaže upravnom vijeću prijedlog programskog ugovora uz prethodno mišljenje znanstvenog vijeća, - odlučuje o pravima iz radnog odnosa zaposlenika znanstvenog instituta, - podnosi upravnom vijeću godišnje izvješće o radu i poslovanju. (5) Ravnatelj ima pravo povratka na radno mjesto na kojem je radio prije izbora u roku od 30 dana od dana prestanka mandata. Znanstveno vijeće znanstvenog instituta

Članak 86. (1) Znanstveno vijeće, koje čine predstavnici znanstvenika i suradnika u skladu sa statutom, odlučuje o znanstvenim i stručnim pitanjima. Znanstveno vijeće: – predlaže upravnom vijeću cjelovit prijedlog znanstvene politike instituta, – provodi znanstvenu politiku instituta, – raspravlja i odlučuje o znanstvenim i stručnim pitanjima, – provodi dio postupka izbora u znanstvena zvanja, ako je institut za to ovlašten, – provodi postupke izbora na znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta, – imenuje i razrješuje dio članova upravnog vijeća instituta, u skladu sa statutom, – daje

upravnom vijeću mišljenje o kandidatima za ravnatelja instituta i njihovim programima tajnim glasanjem natpolovičnom većinom članova, – daje upravnom vijeću instituta prethodno mišljenje u postupku donošenja statuta i ostalih općih akata, sklapanja programskog ugovora te – obavlja druge poslove određene odlukom o osnivanju i statutom instituta. (2) U znanstvenim institutima koji zapošljavaju više od šezdeset znanstvenika mora se statutom predvidjeti sastav i način izbora članova znanstvenog vijeća, vodeći računa o znanstvenoj izvrsnosti i zastupljenosti različitih skupina znanstvenika. (3) Znanstveno vijeće ne smije imati više od četrdeset članova. (4) Znanstveni institut može imati znanstveni savjet. Članovi znanstvenog savjeta su istaknuti znanstvenici i gospodarstvenici koji rade u područjima od interesa za djelatnosti instituta. Ustroj, nadležnosti i način rada znanstvenog savjeta uređuje se statutom. Sudjelovanje znanstvenih instituta u visokom obrazovanju

Članak 87. (1) Znanstveni instituti surađuju s visokim učilištima u znanstvenom radu i izvođenju studijskih programa u skladu sa znanstvenim programom instituta te znanstvenim i studijskim programima visokih učilišta. (2) Jedan ili više znanstvenih instituta mogu zajedno sa sveučilištima biti nositelji doktorskih studijskih programa. (3) Suradnja iz stavka 1. i 2. ovog članka potanje se uređuje ugovorom visokog učilišta i instituta. (4) Visoka učilišta i instituti dogovaraju uspostavu znanstvene infrastrukture od interesa za cjelokupni sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja i ugovorom uređuju uvjete nabave, održavanja i korištenja takve infrastrukture. Vijeće javnih znanstvenih instituta

Članak 88. (1) Vijeće javnih znanstvenih instituta čine predsjednici znanstvenih vijeća i ravnatelji javnih znanstvenih instituta. (2) Vijeće javnih znanstvenih instituta odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj javnih znanstvenih instituta. (3) Vijeće javnih znanstvenih instituta donosi poslovnik o svojem radu uz suglasnost Nacionalnog vijeća. (4) Vijeće javnih znanstvenih instituta: 1. propisuje, Pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, kriterije izvrsnosti za sklapanje ugovora o radu sa znanstvenicima zaposlenim u javnim znanstvenim institutima nakon 67 godina života uz prethodnu suglasnost Nacionalnog vijeća, 2. propisuje, Pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, minimalne uvjete za reizbor na znanstveno radno mjesto, uz prethodnu suglasnost Nacionalnog vijeća, 3. razmatra problematiku rada i razvoja javnih znanstvenih instituta i o tome donosi preporuke i mišljenja, 4. odlučuje o zadovoljenju kriterija iz točke 1. ovog stavka, 5. utvrđuje, uz prethodnu suglasnost Nacionalnog vijeća, minimalne uvjete kojima moraju udovoljavati ravnatelji javnih znanstvenih instituta. 3.

KOLABORATIVNI ZNANSTVENI PROGRAMI, ZNANSTVENI CENTRI IZVRSNOSTI I ZNANSTVENO-TEHNOLOGIJSKI PARKOVI Kolaborativni znanstveni programi

Članak 89. (1) Kolaborativni znanstveni program je interdisciplinarni, multidisciplinarni i transdisciplinarni istraživački program od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku koje na zahtjev ministra i prethodno odobreno posebnog javnog financiranja provode sveučilišta i javni znanstveni instituti i koji se u pravilu sastoji od većeg broja problemski povezanih znanstvenih projekata. (2) Nacionalno vijeće predlaže ministru provođenje jednog ili više kolaborativnih znanstvenih programa na poticaj visokih učilišta i znanstvenih instituta te potrebna sredstva i način

financiranja tih programa. (3) Ako ministar prihvati prijedlog Nacionalnog vijeća za provođenje određenog kolaborativnog znanstvenog programa, sveučilište i institut raspisuje natječaj za prijavu projekata u sklopu tog programa. (4) Voditelja kolaborativnog znanstvenog programa imenuje Nacionalno vijeće na prijedlog podnositelja kolaborativnog znanstvenog programa. (5) Prihvaćenim kolaborativnim znanstvenim programom utvrđuju se sadržaji svi projekata koji će se provesti u sklopu određenog programa, njihovi voditelji, način financiranja i način utvrđivanja ispunjenja ciljeva predviđenih kolaborativnim znanstvenim programom. (6) Nacionalno vijeće donosi Postupovnik o vrednovanju prijedloga kolaboracijskih programa koje uključuje I vanjsko vrednovanje kvalitete 7. Nacionalno vijeće odluke o kvaliteti i rangiranju kolaborativnog znanstvenog programa i njime obuhvaćenih projekata donosi na temelju postupka vrednovanja kojega provodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje u skladu s odredbama Postupovnika iz stavka 6. ovog članka. (8) Kolaborativni znanstveni istraživački programi financiraju se iz posebne proračunske stavke Ministarstva. Potreban iznos proračunskih sredstava predlaže Nacionalno vijeće.

Znanstveni centar izvrsnosti Članak 90. (1) Znanstveni centar izvrsnosti je znanstvena organizacija ili njezin ustrojbeni dio ili skupina znanstvenika koja po originalnosti, značenju i aktualnosti rezultata svoga znanstvenog rada ide u red najkvalitetnijih organizacija ili skupina u svijetu unutar svoje znanstvene discipline. (2) Znanstveni centar izvrsnosti može biti posebna pravna osoba ili organizacijska jedinica jednog od njezinih osnivača. (3) Ako u nadmetanju za proglašenje znanstvenog centra izvrsnosti sudjeluje više znanstvenih organizacija one ugovorom uređuju pravni status znanstvenog centra izvrsnosti i međusobne odnose. (4) Znanstveni centar izvrsnosti na temelju prijedloga Nacionalnog vijeća proglašava ministar. (5) Nacionalno vijeće dužno je najmanje svakih pet godina objaviti javni poziv za proglašenje centara izvrsnosti. Uz javni poziv Nacionalno vijeće donosi Postupovnik o prosudbi kvalitete i rangiranja prijedloga znanstvenih centara izvrsnosti koji mora uključivati kriterije međunarodne prosudbe kvalitete te prava koja će na temelju odluke o proglašenju ostvarivati znanstveni centar izvrsnosti. (6.) Znanstveni centar izvrsnosti proglašava se na razdoblje od pet godina, koje se na temelju pozitivne odluke o vrednovanju može produljiti za narednih pet godina. (7) Znanstveni centar izvrsnosti dužan je Nacionalnom vijeću jednom godišnje podnijeti skraćeno izvješće o rezultatima rada, a prije proteka petogodišnjeg razdoblja i detaljno izvješće o radu i raspolaganju dobivanim sredstvima. Nacionalno vijeće može ministru predložiti prestanak financiranja znanstvenog centra izvrsnosti prije isteka ugovorenog roka, ako ne prihvati njegovo godišnje izvješće o rezultatima rada. (8) Znanstveni centri izvrsnosti financiraju se iz posebne proračunske stavke Ministarstva. Potreban iznos proračunskih sredstava predlaže Nacionalno vijeće.

Znanstveno-tehnološki park Članak 91. (1) Znanstveno-tehnološki park je trgovačko društvo koje se osniva radi komercijalizacije znanstvenih rezultata, poticanja suradnje znanstvenika i gospodarstvenika te jačanja na znanosti utemeljenog gospodarstva. (2) Suglasnost za korištenje naziva znanstveno-tehnološkog parka daje ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća. (3) Znanstveno-

tehnologijski park uživa porezne olakšice i druge pogodnosti kojima se potiče ostvarivanje njegovih ciljeva, u skladu sa zakonom. 4. ZNANSTVENICI I SURADNICI

Znanstvenici Članak 92. Znanstvenici u smislu ovog Zakona su osobe koje se bave znanstvenom djelatnošću, što uključuje i studente na sveučilišnim doktorskim studijima. Znanstvena zvanja Članak 93. (1) Znanstvena su zvanja: znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik, znanstveni savjetnik i znanstveni savjetnik u trajnom zvanju. Znanstvena zvanja stječu se u postupku i pod uvjetima predviđenim ovim Zakonom te na njemu utemeljenim propisima. (2) Za znanstvenog suradnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i koji zadovoljava uvjete koje je utvrdilo Nacionalno vijeće. (3) Za višeg znanstvenog suradnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i koji zadovoljava uvjete koje je utvrdilo Nacionalno vijeće te koji je najmanje pet godina bio u zvanju znanstvenog suradnika. (4) Za znanstvenog savjetnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i koji zadovoljava uvjete koje je utvrdilo Nacionalno vijeće te koji je najmanje pet godina bio u zvanju višeg znanstvenog suradnika. (5) Za znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i koji zadovoljava uvjete koje je utvrdilo Nacionalno vijeće te koji je najmanje pet godina bio u zvanju znanstvenog savjetnika. Uvjeti Nacionalnog vijeća

Članak 94. (1) Nacionalno vijeće pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, vodeći računa o posebnostima pojedinih znanstvenih i umjetničkih područja te pojedinih znanstvenih polja i interdisciplinarnog područja, propisuje uvjete za izbor u znanstvena zvanja iz stavaka 2., 3. i 4. članka 93. ovog Zakona (vrsta i broj znanstvenih radova, vrednovanje radova i sl.). (2) Znanstvene organizacije nadležne za provedbu dijela postupka izbora u zvanja provode dio postupka iz svog djelokruga, a nadležni matični odbori provode izbor u znanstvena zvanja na temelju uvjeta Nacionalnog vijeća. (3) Prilikom propisivanja uvjeta iz stavka 1. ovog članka, Nacionalno vijeće dužno je predvidjeti primjereno vremensko razdoblje primjene do tada važećih uvjeta kojim će se omogućiti reizbor ili napredovanje onih istraživača koji su svoj znanstveni rad obavljali prema tim uvjetima. To primjereno vremensko razdoblje ne može biti kraće od 30 mjeseci. U slučaju promjene uvjeta iz stavka 1. ovog članka, novi se uvjeti ne mogu primijeniti na istraživača kojemu je od zadnjeg izbora u znanstveno zvanje proteklo duže od 30 mjeseci, osim ako on to sam zatraži. Izbor u znanstveno zvanje prije isteka propisanih rokova Članak 95. (1) Iznimno od rokova za izbor u zvanje propisanih člankom 93. stavcima 3. i 4. ovog Zakona, istraživač koji zadovoljava uvjete za izbor u više zvanje u odnosu na ono u koje se bira može biti izabran u znanstveno zvanje višeg znanstvenog suradnika, ali ne prije nego što isteknu tri godine od njegova izbora u prethodno zvanje. Prijevremeni izbor u zvanje znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju nije dopušten. (2) Znanstvena organizacija ovlaštena za provođenje dijela postupka izbora, koja provodi dio postupka izbora u skladu sa stavkom 1. ovog članka dužna je u postupku izbora donijeti mišljenje o tome ispunjava li pristupnik uvjete za više znanstveno zvanje od onog zvanja u koje se pristupnik bira u postupku u skladu sa člankom 98. ovog Zakona. Ako se utvrdi da pristupnik ne zadovoljava propisane uvjete, postupak izbora se obustavlja. (3)

Matični odbor može odobriti zahtjev za izravan izbor u znanstvena zvanja viša od znanstvenog suradnika pristupniku koji prethodno u Republici Hrvatskoj nije bio izabran u znanstveno zvanje, samo ako je za vrijeme rada na znanstvenoj ustanovi u inozemstvu zadovoljio uvjete iz članka 93. ovog Zakona za izbor u odgovarajuće znanstveno zvanje. Pokretanje postupka za stjecanje zvanja Članak 96. (1) Postupak izbora u znanstveno zvanje pokreće se zahtjevom osobe koja smatra da ispunjava uvjete za izbor u određeno znanstveno zvanje. Postupak može pokrenuti i znanstvena organizacija s kojom pristupnik ima ugovor o radu. Raspoloživost slobodnog radnog mjesta nije uvjet za provođenje izbora u određeno znanstveno zvanje. (2) Zahtjev za izbor u znanstveno zvanje podnosi se znanstvenoj organizaciji ovlaštenoj za provođenje dijela postupka izbora. Ako je osoba koja se bira zaposlena u znanstvenoj organizaciji koja je ovlaštena za provođenje dijela postupka izbora, ta je znanstvena organizacija isključivo nadležna za provođenje dijela postupka izbora u znanstveno zvanje. Na obrazloženi zahtjev osobe koja pokreće postupak izbora, Nacionalno vijeće za znanost može za provođenje dijela postupka odrediti i drugu ovlaštenu znanstvenu organizaciju. (3) Znanstvena organizacija ovlaštena za provođenje dijela postupka izbora koja zaprimi zahtjev pristupnika za izbor u znanstveno zvanje u određenom znanstvenom području i polju dužna je u propisanom roku provesti dio postupka izbora u znanstveno zvanje. (4) Ako nijedna znanstvena organizacija nije ovlaštena za provođenje dijela postupka izbora u pojedino znanstveno zvanje u određenom znanstvenom polju ili potvrde umjetničke komponente umjetničko-nastavnog zvanja ili interdisciplinarnom znanstvenom ili umjetničkom području, a matični odbor za to polje ili interdisciplinarno područje nije imenovan, postupak izbora provodi odgovarajuće područno znanstveno ili umjetničko vijeće. Ako nijedno područno znanstveno ili umjetničko vijeće nije ovlašteno za provođenje postupka, postupak izbora provodi Nacionalno vijeće za znanost. (5) Potvrda umjetničke komponente nije samostalna kategorija i izbor u zvanje već je vezana uz postupak izbora u umjetničko-nastavno zvanje, kojem je preduvjet. Ovlast za provođenje dijela postupka izbora Članak 97. (1) Ministar na prijedlog Nacionalnog vijeća rješenjem utvrđuje znanstvenu organizaciju ovlaštenu za provođenje dijela postupka izbora u znanstveno zvanje u određenom znanstvenom području i polju koja u stalnom radnom odnosu s punim radnim vremenom ima zaposlenike sa znanstvenim zvanjem, i to najmanje petnaest u odgovarajućem znanstvenom području te najmanje sedam u odgovarajućem znanstvenom polju, odnosno interdisciplinarnom području, od čega najmanje tri znanstvena savjetnika. (2) U umjetničkom području ovlaštenje za provođenje dijela postupka potvrde umjetničke komponente umjetničko-nastavnog zvanja imaju umjetničke akademije koje zapošljavaju najmanje deset nastavnika u umjetničko-nastavnom zvanju izabrana u odgovarajućem polju te najmanje pet u odgovarajućoj grani. (3) Na temelju rješenja iz stavka 1. ovog članka to se ovlaštenje znanstvene organizacije upisuje u Upisnik znanstvenih organizacija. (4) Postupak izbora u znanstvenoj organizaciji provodi stručno tijelo kojemu su statutom u nadležnost stavljena znanstvena pitanja. (5) Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti ovlaštena je, na temelju odluke nadležnoga matičnog

odbora, za provođenje dijela postupka izbora u znanstvena zvanja za svoje zaposlenike na znanstvenim radnim mjestima za sva znanstvena područja i polja, u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti i njezinim Statutom. (6) Ovlaštena znanstvena organizacija može posebnim pravilnikom pobliže urediti onaj dio postupka izbora u znanstvena zvanja odnosno potvrde umjetničke komponente koji ona provodi.

Postupak izbora Članak 98. (1) Zahtjev za izbor u znanstveno zvanje mora sadržavati ili imati priložene dokaze o ispunjavanju uvjeta za izbor u određeno zvanje. Podnositelj zahtjeva obavještava odgovarajući matični odbor ili područno znanstveno ili umjetničko vijeće o podnošenju zahtjeva. (2) Ovlaštena znanstvena organizacija, najkasnije u roku od 30 dana od dana primitka zahtjeva za izbor u znanstveno zvanje, imenuje stručno povjerenstvo. Stručno povjerenstvo se sastoji od najmanje tri člana koji moraju biti u istom ili višem znanstvenom zvanju u odnosu na ono za koje se traži izbor. Članovi stručnog povjerenstva moraju biti iz znanstvenog polja u kojem se traži izbor. Ako se stručno povjerenstvo ne može imenovati od znanstvenika u polju u kojem se traži izbor, onda članovi stručnog povjerenstva mogu biti iz srodnih polja odnosno odgovarajućeg područja znanosti, s tim da barem jedan član mora biti iz znanstvenog polja u koje se traži izbor. Najmanje jedan član povjerenstva ne smije biti zaposlenik znanstvene organizacije u kojoj je pristupnik zaposlen. (3) U slučaju izbora u znanstveno zvanje u skladu s člankom 95. stavka 1. ovog Zakona, stručno povjerenstvo mora biti u sastavu koji je propisan za više zvanje od onoga u koje se pristupnik bira. (4) Ovlaštena znanstvena organizacija imenuje stručno povjerenstvo transparentnim postupkom - ždrijebom sa svojih institucijskih lista i nacionalnih lista matičnih odbora, znanstvenika u odgovarajućim znanstvenim zvanjima u pripadajućem znanstvenom polju ili interdisciplinarnom polju na sljedeći način: - Institucijske liste čine znanstvenici, zaposlenici znanstvene organizacije, razvrstani u znanstvena polja prema znanstvenim zvanjima. Ovlaštena znanstvena organizacija može svoje institucijske liste razraditi razvrstavanjem znanstvenika po granama unutar znanstvenog polja. - Člana (članove) stručnog povjerenstva određuje znanstvena organizacija, ždrijebom s institucijske liste znanstvenog polja ili razrađene liste, na kojoj mora biti najmanje tri puta veći broj znanstvenika u potrebnom znanstvenom zvanju, od broja članova stručnog povjerenstva koje imenuje ovlaštena znanstvena organizacija od svojih zaposlenika. Ako znanstvena organizacija nema potreban broj znanstvenika u odgovarajućim znanstvenim zvanjima da bi ždrijeb bio pravovaljan, član ili članovi stručnog povjerenstva imenovati će se s nacionalne liste. - Nacionalne liste matičnih odbora čine svi znanstvenici koje je matični odbor birao, razvrstani prema znanstvenim zvanjima, koji su zaposleni u znanstvenim organizacijama u trenutku pokretanja izbora u znanstveno zvanje. Broj nacionalnih lista matičnog odbora jednak je broju znanstvenih polja u koja matični odbor bira znanstvenike. Svaka ovlaštena znanstvena organizacija ždrijebom imenuje potreban broj članova svog stručnog povjerenstva, u propisanom zvanju, s nacionalne liste matičnog odbora odnosno odgovarajućeg znanstvenog polja, s koje su izuzeti zaposlenici znanstvene organizacije koja je pokrenula i provodi dio izbora u znanstvena zvanja, te zaposlenici

znanstvene organizacije u kojoj je zaposlen kandidat za izbor u znanstveno zvanje. (5) Stručno povjerenstvo na temelju podnesene dokumentacije ocjenjuje jesu li ispunjeni uvjeti za izbor te daje prijedlog da se pristupnik izabere ili ne izabere u znanstveno zvanje. Stručno povjerenstvo svoje izvješće podnosi u roku od najkasnije četrdeset i pet dana od dana imenovanja odnosno od isteka roka za prijave na natječaj ako se zajedno provode izbor u znanstveno zvanje i izbor u znanstveno ili znanstveno-nastavno radno mjesto. (6) Na temelju izvješća stručnog povjerenstva i odluke stručnog tijela iz članka 92. stavak 3. ovog Zakona ovlaštena znanstvena organizacija u roku od trideset dana daje mišljenje i prijedlog odgovarajućem matičnom odboru da se pristupnik izabere ili ne izabere u znanstveno zvanje.

Odluka matičnog odbora Članak 99. (1) Matični odbor u roku od šezdeset dana od primitka mišljenja i prijedloga znanstvene organizacije bira ili ne bira pristupnika u znanstveno zvanje odnosno potvrđuje umjetničku komponentu. Propuštanje navedenog roka ne može rezultirati stjecanjem znanstvenog zvanja. (2) Matični odbor neće izabrati pristupnika u znanstveno zvanje te će donijeti odluku da se odbija izbor u znanstveno zvanje, odnosno potvrda umjetničke komponente ako: 1. smatra da je mišljenje ovlaštene znanstvene organizacije doneseno protivno uvjetima za izbor, 2. je mišljenje ovlaštene znanstvene organizacije u očitoj nesuglasnosti s podnesenim dokazima o ispunjavanju uvjeta ili 3. je bitno povrijeđen postupak provođenja izbora. (3) U slučajevima iz stavka 2. ovog članka matični odbor može odlučiti da će sam provesti postupak izbora koji će dovršiti u roku od devedeset dana ili zatražiti od druge ovlaštene znanstvene organizacije da provede dio postupka izbora. (4) Matični odbor će u roku od petnaest dana od donošenja odluku o izboru (pozitivnu ili negativnu) dostaviti pristupniku i znanstvenoj organizaciji koja je provodila dio postupka izbora u znanstveno zvanje. (5) U slučaju da se izbor provodi po članku 94. stavku 4. ovog Zakona zahtjev za izbor u znanstveno zvanje podnosi se odgovarajućem matičnom odboru ili područnom vijeću, odnosno Nacionalnom vijeću. Odgovarajući postupak provest će se u roku od 90 dana. (6) Protiv odluke matičnog odbora o izboru pristupnik nema pravo žalbe, ali može pokrenuti upravni spor. U upravnom sporu ne može se donijeti odluka o izboru pristupnika u znanstveno zvanje već samo poništiti odluka i odrediti ponovno provođenje postupka.

Odgovarajuća primjena pravila o izboru u znanstveno zvanje Članak 100. Postupak za izbor u znanstvena zvanja primjenjuje se na odgovarajući način i na potvrdu umjetničke komponente umjetničko-nastavnog zvanja koja je u svemu izjednačena sa znanstvenim zvanjem. Rokovi u postupku izbora i posljedice prekoračenja Članak 101. (1) Rokovi u postupku izbora u znanstveno zvanje odnosno potvrde umjetničke komponente iz članka 98. ovog Zakona ne teku u razdobljima od 15. srpnja do 31. kolovoza te od 20. prosinca do 7. siječnja. (2) Prekoračenje rokova ne utječe na valjanost postupka, osim u slučaju iz članka 98. stavka 4. ovog Zakona. U slučaju da nadležna organizacija ne dostavi matičnom odboru mišljenje u roku od 70 dana od zaprimanja zahtjeva, po pritužbi pristupnika ili znanstvene organizacije u kojoj je pristupnik zaposlen, matični odbor može preuzeti postupak izbora i sam ga provesti. (3) Ovlaštenoj znanstvenoj organizaciji koja učestalo i neopravdano ne poštuje rokove propisane u članku 98.

ovog Zakona ministar će, na prijedlog Nacionalnog vijeća, oduzeti ovlaštenje za provođenje postupka izbora u znanstvena zvanje. (4) Ako matični odbor učestalo ne poštuje rokove propisane u članku 99. ovog Zakona, Nacionalno vijeće će razriješiti predsjednika, zamjenika predsjednika odnosno za kašnjenja odgovorne članove matičnog odbora te provesti postupak izbora novih članova matičnog odbora. Trajnost zvanja i njegov prestanak

Članak 102. (1) Znanstveno zvanje je trajno a prestaje prelaskom u više zvanje ili njegovim oduzimanjem. (2) Znanstveno zvanje može se oduzeti, odnosno potvrda umjetničke komponente poništiti: 1. ako se utvrde činjenice iz kojih proizlazi da u trenutku izbora u znanstveno zvanje pristupnik nije ispunjavao uvjete za izbor propisane ovim zakonom ili na temelju njega donesenih propisa, 2. ako se utvrdi da su znanstveni radovi na temelju kojih je znanstvenik izabran u znanstveno zvanje plagijat, da su istraživanja na kojima se temelje krivotvorena ili provedena protivno propisanim etičkim standardima. (3) Postupak oduzimanja zvanja može pokrenuti znanstvena organizacija, matični odbor, područno vijeće ili Nacionalno vijeće na prijedlog Odbora za etiku. Postupak oduzimanja znanstvenog zvanja provodi se odgovarajućom primjenom odredbi članka 96.-101. ovog Zakona. (4) U slučajevima iz stavka 2. ovoga članka postupak oduzimanja znanstvenog zvanja može se pokrenuti i provesti bez obzira na rokove propisane Zakonom o općem upravnom postupku za pokretanje i obnovu upravnog postupka. (5) Postupak oduzimanja znanstvenog odnosno poništenja umjetničke komponente provodi, temeljem odgovarajuće primjene odredbi članaka 97.-99. ovog Zakona, odgovarajući matični odbor u roku od najviše 90 dana od dana pokretanja postupka.

Počasno zvanje

Članak 103. (1) Instituti i druge znanstvene organizacije svojim istaknutim umirovljenim znanstvenim savjetnicima mogu, bez provođenja javnog natječaja, dodijeliti počasno znanstveno zvanje zaslužni znanstvenik. (2) Zaslužni znanstvenik može, u skladu s potrebama znanstvene organizacije, sudjelovati u znanstvenim projektima i ostalim aktivnostima. (3) Postupak imenovanja i prava zaslužnog znanstvenika pobliže se uređuju statutom znanstvene organizacije. Radna mjesta u znanstvenim organizacijama

Članak 104. (1) Znanstvena radna mjesta u znanstvenim organizacijama su znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik, znanstveni savjetnik i znanstveni savjetnik u trajnom zvanju. (2) Suradnička radna mjesta u znanstvenim organizacijama su asistent i poslijedoktorand. (3) Stručna radna mjesta u znanstvenim organizacijama za zaposlenike koji sudjeluju u obavljanju znanstvene djelatnosti su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik.

Postupak izbora na radna mjesta

Članak 105. (1) Postupak izbora na znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta uređuje se statutom znanstvene organizacije. (2) Izbor na znanstvena, suradnička i stručna radna mjesta u javnim znanstvenim organizacijama obavlja se na temelju javnog natječaja koji se objavljuje u „Narodnim novinama“ i na službenim internetskim stranicama znanstvene organizacije te na službenom internetskom portalu za radna mjesta Europskoga istraživačkog prostora. Natječaj za znanstvena i suradnička radna mjesta mora biti otvoren najmanje 30, a najviše 60 dana. Natječaj za stručna radna mjesta mora biti otvoren najmanje 8, a najviše 30 dana. (3) Ako po prikupljenim prijavama na natječaj bude

više pristupnika koji zadovoljavaju uvjete natječaja, izabire se najbolji pristupnik. Kriterije za izbor među više pristupnika propisuje znanstvena organizacija svojim općim aktom. (4) Kada je raspisan natječaj za znanstveno radno mjesto u okviru istog postupka može se obaviti i izbor u znanstveno zvanje u skladu s člankom 96. ovog zakona ako pristupnik, koji je prema kriterijima iz stavka 3. ovog članka najbolji pristupnik, nema obavljen taj izbor, uz dodatni uvjet, kod izbora na znanstvena radna mjesta viša od znanstvenog suradnika, da je izabran u niže znanstveno zvanje od onoga u koje bi se birao, uz iznimku propisanu člankom 95. stavkom 3. ovoga Zakona. Nakon provedenog postupka izbora u znanstveno zvanje, znanstvena organizacija odlukom znanstvenog vijeća u roku od 60 dana dovršava postupak izbora na radno mjesto takvog pristupnika. (5) Znanstvena organizacija dužna je, elektroničkim putem, obavijestiti o rezultatu izbora sve pristupnike u roku od petnaest dana od dana donošenja odluke o izboru. (6) Ako odluka o izboru na isto ili više radno mjesto ne bude donesena do isteka roka na koji je neki od pristupnika bio izabran u prethodnom izboru u istoj znanstvenoj organizaciji, njegov ugovor o radu traje do donošenja odluke o izboru. Pravna zaštita Članak 106. (1) Protiv odluke znanstvene organizacije o izboru pristupnika na znanstveno radno mjesto i odluke iz članka 109. stavka 4. ovog zakona može se pokrenuti radni spor pred nadležnim sudom. (2) U radnom sporu ne može se donijeti odluka o izboru pristupnika na znanstveno radno mjesto nego samo poništiti nezakonita odluka i odrediti ponovno provođenje postupka. (3) Poništavanje odluke znanstvene organizacije o izboru na znanstveno radno mjesto predstavlja osobito važnu činjenicu radi koje će se izvanredno otkazati ugovor o radu zaključen na temelju poništene odluke. Znanstvena radna mjesta Članak 107. (1) U institutima se znanstvenici biraju na znanstvena radna mjesta. (2) Opći uvjet za izbor na znanstveno radno mjesto je izbor u isto ili više znanstveno zvanje, odnosno izbor proveden u skladu s člankom 105. stavkom 4. ovog Zakona. (3) Posebno se vrednuje, pri izboru na znanstveno radno mjesto znanstvenog suradnika, doktorsko ili poslijedoktorsko usavršavanje na drugoj uglednoj znanstvenoj instituciji. Uvjete ovog vrednovanja odredit će Rektorski zbor. (4) Na radno mjesto višeg znanstvenog suradnika može biti izabrana osoba koja je najmanje pet godina bila u znanstvenom zvanju znanstvenog suradnika. (5) Na radno mjesto znanstvenog savjetnika može biti izabrana osoba koja je najmanje pet godina bila u znanstvenom zvanju višeg znanstvenog suradnika. (6) Na radno mjesto znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju može biti izabrana osoba koja je najmanje pet godina bila u znanstvenom zvanju znanstvenog savjetnika. (7) Znanstvenik izabran na znanstveno radno mjesto ima pravo na jedan reizbor na isto znanstveno radno mjesto. (8) Javni natječaj za izbor se raspisuje, odnosno postupak reizbora se pokreće najranije šest mjeseci, a najkasnije tri mjeseca prije isteka roka od pet godina od dana izbora odnosno reizbora na trenutno znanstveno radno mjesto. (9) Institut će općim aktom uz uvjete za izbor na radno mjesto propisani ovim Zakonom utvrditi i dodatne uvjete koje mora ispunjavati znanstvenik za rad na tom radnom mjestu. Prijevremeni izbor na znanstveno radno mjesto Članak 108. (1) Ako se utvrdi da pristupnik ispunjava kriterije za izbor na više znanstveno radno

mjesto u odnosu na ono na koje se bira, natječaj za izbor iz članka 107. stavaka 4. i 5. ovog Zakona može biti raspisan i ranije od rokova propisanih tim stavcima, ali ne prije nego isteknu tri godine od njegovog prethodnog izbora na niže znanstveno radno mjesto. Prijevremeni izbor na radno mjesto znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju nije dopušten. (2) Prije raspisivanja natječaja iz stavka 1. ovog članka znanstveno vijeće mora prethodno utvrditi da pristupnik ispunjava kriterije za izbor na više znanstveno radno mjesto u postupku provedenom prema odredbama članka 95. ovog Zakona, odnosno utvrditi da je pristupnik izabran u znanstveno zvanje koje odgovara znanstvenom radnom mjestu koje je više od onoga u koje bi se birao, uz primjenu kriterija iz članka 93. stavka 5. ovog Zakona. (3) Ispunjenje uvjeta iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se u postupku izbora na znanstveno radno mjesto. Ugovor o radu Članak 109. (1) S osobom izabranom na znanstveno radno mjesto javni znanstveni institut sklapa ugovor o radu na neodređeno vrijeme, s obvezom provođenja izbora na više radno mjesto i mogućnošću provođenja jednog reizbora za svako znanstveno radno mjesto. (2) Reizbor znanstvenika na znanstvenom radnom mjestu znanstvenog suradnika, višega znanstvenog suradnika i znanstvenog savjetnika obavlja se na način da stručno povjerenstvo ovlaštene znanstvene organizacije podnosi znanstvenom vijeću javnog znanstvenog instituta u kojem je pristupnik zaposlen, svakih pet godina nakon izbora odnosno reizbora na znanstveno radno mjesto, izvješće o radu znanstvenika. Stručno povjerenstvo se sastoji od tri člana koji moraju biti u istom ili višem znanstvenom zvanju i na odgovarajućem radnom mjestu, s obzirom na ono za koje se traži reizbor. Barem jedan član povjerenstva ne može biti zaposlenik znanstvene organizacije u kojoj je zaposlen pristupnik. (3) Oblik izvješća te uvjete radnih obveza za znanstvena radna mjesta za koje se podnosi izvješće iz stavka 2. ovog članka propisuje Vijeće javnih znanstvenih instituta. Javni znanstveni institut općim aktom propisuje postupak odlučivanja o prihvaćanju izvješća, a može propisati i dodatne uvjete radnih obveza na znanstvenim radnim mjestima za koje se podnosi izvješće iz stavka 2. ovog članka. (4) Ako znanstvenik izabran na znanstveno radno mjesto ne bude izabran na više radno mjesto istekom pet godina od reizbora na isto znanstveno radno mjesto, prestaje mu okončanjem postupka izbora ugovor o radu. Ugovor o radu prestaje i ako u postupku reizbora znanstveno vijeće javnog znanstvenog instituta ne prihvati pozitivno izvješće stručnog povjerenstva ili prihvati negativno izvješće o radu znanstvenika. (5) S osobom izabranom na znanstveno i suradničko radno mjesto, a koja radi na projektu ograničenog trajanja, ugovor o radu može se zaključiti se na određeno vrijeme, bez obzira na ograničenja propisana Zakonom o radu, koje je jednako vremenu trajanja projekta ili dijela projekta na kojoj ta osoba radi. (6) Obveza podnošenja izvješća o radu znanstvenika iz ovog članka prestaje nakon što zaposlenik bude izabran na znanstveno radno mjesto znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju. (7) Znanstveniku u javnom znanstvenom institutu istekom kalendarske godine u kojoj je navršio 67 godina života prestaje ugovor o radu. (8) Kada su sredstva za plaću znanstvenika iz stavka 7. ovog članka osigurana iz namjenskih sredstava za znanstvene ili stručne projekte ili iz vlastitih sredstava, javni znanstveni institut može mu produljiti radni odnos i izvan ograničenja propisanih

stavkom 7. ovog članka. (9) Voditelj znanstvenog projekata u kojem su predviđena namjenska sredstva za njegovu plaću može ostati u radnom odnosu do okončanja projekta. (10) Znanstvenik stariji od 67 godina kojem je prestao ugovor o radu zbog odlaska u mirovinu može se zaposliti na određeno vrijeme u drugoj znanstvenoj organizaciji, ako se na raspisani natječaj u toj znanstvenoj organizaciji nije javio pristupnik koji ispunjava uvjete iz natječaja. (11) Sredstva potrebna za povećanje plaća koje je rezultat redovitog izbora na više radno mjesto osigurava Ministarstvo u državnom proračunu. Iznimke od prestanka ugovora o radu

navršenih 67 godina života Članak 110. (1) Iznimno, sa znanstvenikom koji je zaposlen na znanstvenom radnom mjestu znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju javni znanstveni institutu može na teret državnog proračuna sklopiti ugovor o radu na određeno vrijeme i nakon nastupa uvjeta iz čl. 109. st. 7. ovog Zakona, u trajanju do tri godine, ako postoji potreba, a znanstvenik zadovoljava kriterije izvrsnosti koje je propisalo Vijeće javnih znanstvenih instituta. (2) Postojanje potrebe iz stavka 1. ovog članka utvrđuje, na temelju prethodno pribavljenog mišljenja znanstvenog vijeća, ravnatelj javnog znanstvenog instituta, a ispunjavanje kriterija izvrsnosti nadležni matični odbor. Suradnička zvanja i radna mjesta Članak 111. (1) Suradnička zvanja i radna mjesta su asistent i poslijedoktorand. Izbor na radno mjesto asistenta ili poslijedoktoranda provodi se na temelju javnog natječaja. Pri izboru asistenta ili poslijedoktoranda uzimaju se u obzir kriteriji iz članka 194. ovog Zakona, a znanstvena organizacija može propisati i dodatne kriterije. (2) S osobom koja je završila sveučilišni diplomski studij znanstveni institut može zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme u trajanju do najviše šest godina na suradničkom radnom mjestu asistenta. Asistent je dužan upisati poslijediplomski studij. (3) Osobu koja je završila poslijediplomski sveučilišni studij znanstvena organizacija može na temelju javnog natječaja izabrati u zvanje poslijedoktoranda te s njom zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme, u trajanju do najviše četiri godine na suradničkom radnom mjestu poslijedoktoranda. Iznimno od odredaba Zakona o radu o sklapanju ugovora o radu na određeno vrijeme, s poslijedoktorandom se može, neposredno nakon prestanka prethodnog ugovora o radu na određeno vrijeme, sklopiti novi ugovor o radu na određeno vrijeme radi rada na znanstvenom projektu određenog trajanja. (4) Ako se plaća i/ili troškovi poslijediplomskog sveučilišnog studija asistenta ili poslijedoktoranda ne osiguravaju iz vlastitih prihoda javnoga znanstvenog instituta nego iz sredstava državnog proračuna, suglasnost za zaključenje ugovora o radu iz stavka 1. ovog članka daje ministar. (5) Na traženje voditelja znanstvenog ili tehnološkog projekta, znanstvena organizacija može zaposliti asistenta ili poslijedoktoranda za rad na projektu na teret sredstava projekta i na rok koliko traje znanstveni projekt. Vrednovanje rada asistenata, poslijedoktoranada i mentora Članak 112. (1) Svaki asistent ima jednog ili više mentora koje imenuje institut na način propisan općim aktom. Mentor može biti osoba koja svojom znanstvenom ili umjetničkom aktivnošću osigurava učinkovito obrazovanje asistenta. (2) Svake godine znanstvena organizacija ocjenjuje rad asistenta. Ocjena se temelji na pisanom izvješću mentora u kojem se vrednuje njegova uspješnost na poslijediplomskom

sveučilišnom studiju. (3) Najmanje jednom u dvije godine poslijedoktorand podnosi izvješće znanstvenom vijeću o svom radu temeljem kojeg se vrednuje njegova uspješnost u znanstvenom ili umjetničkom te nastavnom radu. (4) Ako je asistent ili poslijedoktorand dva puta ocijenjen negativno, o drugom izvješću mišljenje donosi upravno vijeće javnog znanstvenog instituta. Ako se usvoji drugo negativno izvješće, koje sadrži i očitovanje asistenta ili poslijedoktoranda, otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. (5) Sadržaj, kriterije te postupak usvajanja izvješća iz stavaka 1., 2. i 3. ovog članka propisuje znanstvena organizacija općim aktom. (6) Najmanje jedanput u dvije godine znanstvena organizacija ocjenjuje rad mentora asistenta na temelju izvješća o radu te izvješća i ocjene asistenta o mentoru. Mentor koji je dva puta ocijenjen negativno, ne može više biti imenovan za mentora. Postupak, kriteriji ocjene i imenovanja mentora propisuju se općim aktom znanstvene organizacije. Stručna zvanja i radna mjesta

Članak 113. (1) Stručna zvanja su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik. (2) Osobe u stručnim zvanjima rade na odgovarajućim radnim mjestima stručne poslove vezane za znanstvena istraživanja. (3) Uvjete za izbor u stručna zvanja i izbor na odgovarajuća radna mjesta propisuje znanstvena organizacija općim aktom. Mirovanje rokova za izbor

Članak 114. (1) Za vrijeme bolovanja dužih od tri mjeseca, izvršenja vojne obveze, korištenje roditeljnog ili roditeljskog dopusta ili nekog drugog prava iz sustava roditeljnih i roditeljskih potpora, a tijekom korištenja kojih znanstvenik ne radi ili radi sa skraćenim radnim vremenom, rokovi za izbor odnosno reizbor na znanstvena radna mjesta i znanstveno-nastavna zvanja te suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta ne teku ili se razmjerno produžuju. Rokovi za izbor odnosno reizbor miruju i u slučajevima iz članka 203. stavka 5. ovog Zakona, ako to osoba zatraži. (2) Osobama zaposlenima u suradničkim zvanjima produžuje se ugovor o radu na određeno vrijeme za onoliko vremena koliko je trajao neki od razloga propisanih stavkom 1. ovog članka. Rad izvan znanstvene organizacije

Članak 115. (1) Ugovorni odnosi zaposlenika u znanstvenim organizacijama o znanstvenom ili stručnom radu kod trećih osoba mogu se ograničiti ili uvjetovati suglasnošću matične znanstvene organizacije kada je to predviđeno statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta, ako se radi o znanstvenom ili stručnom radu koji bi negativno utjecali na rad matične znanstvene organizacije ili ako je riječ o ugovoru s organizacijom koja svojom djelatnošću konkurira matičnoj znanstvenoj organizaciji s kojom zaposlenik ima ugovor o radu. (2) Rad protivno takvom ograničenju ili uvjetu razlog je za otkaz ugovora o radu.

V. SUSTAV VISOKOG OBRAZOVANJA

1. VISOKA UČILIŠTA

A. OSNIVANJE I POČETAK RADA VISOKIH UČILIŠTA

Članak 116. (1) Visoka učilišta su sveučilište te fakultet i umjetnička akademija u njegovom sastavu, veleučilište i visoka škola. (2) Visoka učilišta obavljaju svoju djelatnost kao javnu službu. (3) Sveučilište, fakultet i umjetnička akademija osnivaju se radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja, znanstvene, stručne i umjetničke djelatnosti te druge djelatnosti u skladu sa zakonom i svojim statutom. U okviru djelatnosti visokog obrazovanja ta visoka učilišta organiziraju i izvode sveučilišne a, u skladu s ovim Zakonom, mogu organizirati i izvoditi i stručne studije. (4) Veleučilište i visoka škola osnivaju se

radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja putem organizacije i izvođenja stručnih studija te mogu obavljati stručnu i umjetničku djelatnost u skladu s ovim Zakonom i svojim statutom. Osnivanje visokih učilišta

Članak 117. (1) Sveučilišta, veleučilišta i visoke škole osnivaju se kao javne ustanove. (2) Sveučilište može osnovati i u svom sastavu imati fakultete, umjetničke akademije i sveučilišne odjele te druge sastavnice u skladu sa zakonom. (3) Veleučilišta i visoke škole ne mogu osnovati druga visoka učilišta. (4) Visoka učilišta za potrebe vojnog i policijskog obrazovanja osniva Vlada Republike Hrvatske u skladu s uvjetima koje predviđa ovaj Zakon. (5) Posebnim sporazumom sveučilišta ili veleučilišta i Vlade Republike Hrvatske ustrojava se studij u okviru određenog sveučilišta ili veleučilišta te položaj visokih učilišta osnovanih prema stavku 4. ovog članka u okviru sveučilišta. Za takav studij jamstvo i odgovornost snosi sveučilište. (6) Uredbom Vlade Republike Hrvatske uređuju se posebnosti studija iz stavka 4. ovog članka, posebice njihov ustroj, prava i obveze nastavnika i studenata s obzirom na njihove vojne ili policijske zadaće. (7) Upravni nadzor nad zakonitošću rada i općih akata visokih učilišta iz stavka 4. ovog članka obavljaju ministarstvo nadležno za unutarnje poslove, odnosno ministarstvo nadležno za obranu, u skladu s posebnim sporazumom. Javna, vjerska i privatna visoka učilišta

Članak 118. (1) Visoka učilišta mogu biti javna, vjerska i privatna. (2) Javna visoka učilišta iz stavka 1. ovog članka su ona koja osniva Republika Hrvatska. Republika Hrvatska osniva sveučilište zakonom, a veleučilište i visoku školu uredbom Vlade Republike Hrvatske. Osnivačka prava nad visokim učilištima u ime Republike Hrvatske obnaša Vlada Republike Hrvatske, u skladu s aktom o osnivanju ili drugim odgovarajućim propisom. (3) Javna visoka učilišta su i ona koja najmanje dvije trećine svojih ukupnih prihoda trajno ostvaruju iz državnog i/ili proračuna jedinica lokalne samouprave. (3) Nije dopušteno osnivanje novih sveučilišta nastalih izdvajanjem iz postojećeg sveučilišta bez dvotrećinske suglasnosti senata sveučilišta iz kojeg bi se novo sveučilište izdvojilo. (4) Privatno sveučilište, veleučilište i visoka škola osnivaju se odlukom osnivača na način propisan odredbama ovog Zakona i propisima koji se odnose na osnivanje ustanova. Naziv visokih učilišta

Članak 119. (1) Naziv sveučilište, fakultet i umjetnička akademija, odnosno riječ »akademija« uz naziv područja umjetnosti te veleučilište i visoka škola, ili drugi naziv koji sadrži neki od tih pojmova, mogu nositi samo visoka učilišta osnovana prema ovom Zakonu. Sud ili drugo nadležno državno tijelo neće odobriti upis u odgovarajući registar pravne osobe ili njene podružnice koja nosi neki od tih naziva, ili ako ti pojmovi čine dio naziva, ako ta pravna osoba nije osnovana u skladu s ovim Zakonom. (2) Umjetnička akademija u svom nazivu može umjesto riječi »umjetnička« koristiti naziv područja umjetnosti u kojemu djeluje. (3) Nazive iz stavaka 1. i 2. ovog članka mogu iznimno koristiti i pravne osobe koje nisu ustrojene prema ovome Zakonu, ako je to moguće prema posebnom zakonu ili ako uporabu naziva odobri ministar. Dopusnica za obavljanje djelatnosti visokih učilišta i upis u Upisnik

Članak 120. (1) Visoko učilište osnovano prema ovome Zakonu i propisima koji se odnose na osnivanje ustanova može započeti obavljanje djelatnosti i izvođenje određenih studija nakon upisa u Upisnik visokih učilišta i sudski registar kao ustanove pri

trgovačkom sudu. (2) Visoka učilišta u okviru svoje nastavne aktivnosti obvezuju se promicati tjelovježbu i studentski šport u skladu s posebnim zakonom. (3) Obrazovni programi provedeni bez dopusnice dobivene prema odredbama ovog Zakona ne smatraju se sveučilišnim ili stručnim studijem niti se njihovim završetkom stječu akademska zvanja i stupnjevi kao ni stručna zvanja. Organizatori takvih programa ne mogu izdavati diplome ili druge isprave o studiju predviđene ovim Zakonom, ali mogu izdavati potvrde o završenom obrazovanju. Visoka vjerska učilišta i njihov studij Članak 121. (1) Visoka vjerska učilišta osnovana po općim aktima vjerskih zajednica imaju prava i obveze kao i visoka učilišta iz ovog Zakona, ako ispunjavaju uvjete iz ovog Zakona. (2) Položaj visokih vjerskih učilišta iz stavka 1. ovog članka koja djeluju kao fakulteti u sastavu nekog od javnih sveučilišta uređuje se ugovorom između sveučilišta i osnivatelja učilišta. (3) Položaj i djelovanje katoličkih bogoslovnih fakulteta u sastavu javnih sveučilišta i drugih vjerskih učilišta koje djeluju u okviru javnih sveučilišta uređuju se uz poštivanje važećih međunarodnih ugovora i ugovora između osnivatelja i sveučilišta, uz suglasnost nadležnih državnih i crkvenih vlasti. (4) Vjerske zajednice mogu osnivati visoka učilišta i ustrojavati studije koji nisu vjerski u skladu s odredbama ovoga Zakona koje se odnose na privatna visoka učilišta. B. SVEUČILIŠTE Osnovne odredbe o sveučilištu Članak 122. (1) U skladu sa svojom zadaćom iz članka 5. ovog Zakona, sveučilišta su obrazovne ustanove koje povezivanjem znanstvenog istraživanja, umjetničkog stvaralaštva, studija i nastave razvijaju znanost, struku i umjetnost, pripremaju studente za obavljanje profesionalnih djelatnosti na temelju znanstvenih spoznaja i metoda kao i umjetnosti, obrazuju znanstveni i umjetnički podmladak, sudjeluju u ostvarivanju društvenih interesa studenata te promiču međunarodnu, posebice europsku suradnju u visokom obrazovanju te znanstvenoj i umjetničkoj djelatnosti. (2) O ispunjavanju svojih zadaća doprinosom univerzalnom znanju, znanosti i visokom obrazovanju, doprinosom svekolikom hrvatskom razvitku, posebno u izgradnji hrvatske nacionalne kulture, sveučilišta obavještavaju javnost najmanje jednom godišnje javno objavljujući na svojim mrežnim stranicama godišnje izvješće o radu sveučilišta koje na prijedlog rektora raspravlja i usvaja senat. (3) Sveučilište integrira funkcije svojih sastavnica, posebno fakulteta, akademija i odjela (dalje: funkcionalna integracija) te putem svojih tijela osigurava njihovo jedinstveno i usklađeno djelovanje u skladu sa strateškim i razvojnim odlukama o akademskim pitanjima i o profiliranju znanstvenih istraživanja te jedinstveno i usklađeno djelovanje u financijskom poslovanju i pravnom prometu, investicijama, razvojnim planovima te u nastupu prema vanjskim partnerima u znanstvenim djelatnostima i visokom obrazovanju. (4) Digitalizacijom istraživačkih aktivnosti i prezentacije rezultata istraživanja, kreiranjem vlastitih mrežnih mjesta, platformi i virtualnih mreža i njihovim nacionalnim i međunarodnim povezivanjem sveučilište aktivno sudjeluju u kreiranju Hrvatskog istraživačkog i prostora visokog obrazovanja i njihovim integriranju u europski istraživački i obrazovni prostor. (5) Sveučilište osigurava unutaraju i vanjsku mobilnost studenata i nastavnika, racionalno korištenje ljudskih potencijala i materijalnih resursa, razvoj interdisciplinarnih i multidisciplinarnih studija te nadzor i stalni rast kvalitete kao i konkurentnosti nastavnoga,

znanstvenoga, umjetničkog i stručnog rada. (6) Sveučilište razvija jedinstveni informacijski i knjižnični sustav kao dio Hrvatskog istraživačkog i prostora visokog obrazovanja. Ustroj sveučilišta i njegove sastavnice Članak 123. (1) Sveučilište je javna ustanova koja osniva i provodi sveučilišne studije u najmanje tri znanstvena i/ili umjetnička područja u većem broju polja te interdisciplinarnu studiju kao autonomni i integrirani proces, neposredno ili putem svojih fakulteta, umjetničkih akademija i odjela koje osniva u skladu s ovim Zakonom. Sveučilište i njegova visoka učilišta (fakulteti i umjetničke akademije) mogu u skladu s ovim Zakonom provoditi i stručne studije. (2) Sveučilište može kao sastavnice (podružnice, ustanove ili pravne osobe) imati fakultete, umjetničke akademije, odjele i institute te druge sastavnice i to: zaklade, fondacije, udruge, studentske centre, zdravstvene ustanove, knjižnice, tehnološki centre, informatičke, kulturne, sportske kao i one sastavnice (ustanove ili trgovačka društva) koji služe zadovoljavanju potreba studenata i sveučilišta. (3) Statutom sveučilišta, aktom o osnivanju te općim aktima sastavnica utvrđuje se način upravljanja koji osigurava integriranost funkcija sveučilišta i ostvarenje interesa i ciljeve radi kojih je sveučilište osnovalo sastavnicu. (4) Djelovanje pojedinih sastavnica, posebice razina njihovih ovlasti u pravnom prometu i poslovanju, utvrđuje se statutom sveučilišta i aktom o njihovu osnivanju. Aktom o osnivanju može se predvidjeti davanje suglasnosti osnivača na statut. (5) Odluke o statusnoj promjeni sastavnica u okviru sveučilišta ili izlasku pojedinih sastavnica iz sveučilišta donosi senat dvotrećinskom većinom ukupnog broja glasova. Statutom sveučilišta detaljnije se uređuje postupak provođenja statusnih promjena sastavnica. Ako statutom sveučilišta nije određeno drukčije, protiv odluke senata ne može se podnijeti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. (6) Nije dopušteno posebnim zakonom izdvajati sastavnice i/ili studije sa sveučilišta u cilju osnivanja novog sveučilišta. (7) Sveučilište radi komercijalizacije znanstvenih rezultata, otkrića ili patenata te umjetničkih ostvarenja, poticanja suradnje s gospodarstvenicima ili jačanja na znanju temeljenog gospodarstva može biti osnivač ili suosnivač trgovačkih društava. Dio dobiti takvih trgovačkih društava koji pripada sveučilištu može se koristiti isključivo za unapređenje djelatnosti sveučilišta. Nepovredivost sveučilišta Članak 124. (1) Prostor sveučilišta je nepovrediv. (2) Nadležna državna tijela na prostoru sveučilišta mogu postupati samo uz suglasnost čelnika, prema odluci nadležnog suda ili ako postoji neposredna opasnost za život i zdravlje ljudi ili za imovinu. (3) Pretragu prostora sveučilišta može iznimno odrediti samo nadležni sud ako su ispunjeni uvjeti propisani zakonom koji uređuje kazneni postupak. (4) Pretraga visokog učilišta može se poduzeti bez nazočnosti čelnika, odnosno osobe koju on ovlasti, samo ako se oni bez opravdana razloga nisu odazvali pravodobnom pozivu. Tijela sveučilišta Članak 125. (1) Sveučilište ima: - sveučilišni savjet, - senat - rektora (2) Sveučilište može imati i druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost uređuje statutom ili drugim općim aktom. Uz to, sveučilište svojim statutom može vođenje poslovanja ili njegova dijela povjeriti određenom tijelu (poslovni ravnatelj, poslovni odbor i sl.). Sveučilišni savjet Članak 126. (1) Sveučilišni savjet je tijelo koje brine za ostvarivanje djelatnosti sveučilišta prema aktu o osnivanju i statutu. Posebice,

sveučilišni savjet brine o razvoju sveučilišta i njegovoj interakciji s društvom u kojemu djeluje te raspravlja i potvrđuje strateške i razvojne odluke senata, u skladu sa statutom sveučilišta. (2) Sveučilišni savjet nadzire izvršavanje zadaća sveučilišta u skladu s člankom 5. i 122. ovog Zakona, posebno zakonitost njegova rada, racionalnu uporabu kadrovskih i materijalnih resursa, ostvarivanje odluka senata te obavlja druge poslove predviđene aktom o osnivanju i statutom. Sveučilišnom savjetu ne mogu se dati nadležnosti kojima bi se utjecalo na autonomiju sveučilišta. (3) Sveučilišni savjet ima do dvadeset članova i to: –dvije petine članova, među kojima je najmanje jedan student, koje imenuje senat, – tri petine članova koje imenuju: osnivač (do četiri), županija (do dva), grad u kojem je sjedište (do dva) i Hrvatska gospodarska komora (do dva). - ako je sjedište sveučilišta u Gradu Zagrebu, Grad Zagreb imenuje do četiri člana. (4) U sveučilišnom savjetu ne mogu biti članovi senata i čelnici sastavnica sveučilišta. Članovi sveučilišnog savjeta biraju između sebe predsjednika savjeta i njihovog razrješenja, trajanje mandata, način zamjene članova kojima je članstvo u sveučilišnom savjetu prestalo prije isteka mandata te način donošenja odluka utvrđuju se statutom sveučilišta. (5) Sveučilišni savjet sudjeluje u pokretanju studijskih programa i osnivanju novih sastavnica i nastavku njihovog rada donoseći stratešku procjenu o društvenoj relevantnosti i potrebama tržišta rada (dalje u tekstu: strateška procjena). Strateška procjena je obavezno prethodno mišljenje koje senat ili njegova sastavnica trebaju pribaviti prije pokretanju novog studijskog programa i procjeni društvenih i potreba tržišta rada za nastavak rada sastavnica i obrazovanih programa. (6) Savjet može imati obrazovno-gospodarska vijeća kao svoja stručna radna tijela koja se osnivaju u skladu s potrebama (veličinom) sveučilišta . Ona za potrebe savjeta prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) i teritorijalnim jedinicama analiziraju i identificiraju potrebe društva i sadašnje i buduće potrebe tržišta rada za obrazovnim profilima i strukama te daju stručno mišljenje Obrazovno-gospodarskog vijeća kada postoje senatska vijeća područja. (7) Obrazovno-gospodarsko vijeće donosi Stručno mišljenje uzimajući u obzir analitičku provjeru prijedloga programa u strateškom dokumentu Mreža institucija visokog obrazovanja te usporedbu s Registrom HKO. Ako savjet sveučilišta nema obrazovno-gospodarska vijeća, tada sam obavlja ove poslove. (8) Sveučilišni savjet radi na sjednicama koje se održavaju najmanje jednom u šest mjeseci. U radu sveučilišnog savjeta sudjeluje rektor bez prava glasa. Sveučilišni savjet najmanje jednom godišnje podnosi izvješće osnivaču. O podnesenom izvješću obavještava se senat sveučilišta. (9) Sveučilišni savjet ima pravo uvida u sve pojedinačne i opće akte sveučilišta, a u njegovom radu administrativnu mu potporu osigurava sveučilište. (10) Sveučilišni savjet može, natpolovičnom većinom svih članova, u slučaju uočavanja težih nepravilnosti u općim ili pojedinačnim aktima sveučilišta, obrazloženom odlukom, naložiti nadležnim tijelima njihovo ispravljanje. (11) Sveučilišni savjet može, dvotrećinskom većinom svih članova, u slučaju da nadležna tijela ne isprave uočene nepravilnosti u općim ili pojedinačnim aktima sazvati sjednicu senata i odrediti dnevni red s obrazloženim prijedlogom odluka. (12) Sveučilišni savjet će, ako senat ne prihvati predložene odluke, u roku od

15 dana od njihovog odbijanja na senatu, od Visokog upravnog sud Republike Hrvatske, zatražiti ocjenu zakonitosti općeg akta sveučilišta, odnosno obustaviti od primjene pojedinačni akt sveučilišta. (13) Visoki upravni sud Republike Hrvatske dužan je riješiti o zakonitosti osporenog općeg akta u roku od 30 dana od primitka zahtjeva sveučilišnog savjeta. (14) Sveučilišni senat dužan je uskladiti opći akt sa zakonom u roku od 30 dana od primitka odluke Visokog upravnog suda. (15) Ako Sveučilišni savjet obustavi od primjene pojedinačni akt sveučilišta, protiv odluke o obustavi sveučilište može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

Senat Članak 128. (1) Senat je najviše stručno tijelo koje čine dekani sastavnica kod funkcionalno integriranih sveučilišta odnosno čelnici organizacijskih jedinica kod institucionalno integriranih sveučilišta, osim kada je drugačije propisano statutom sveučilišta, kada se senat bira u skladu sa statutom Sveučilišta (2) Studentski predstavnici koje u skladu ovim Zakonom i općim aktom sveučilišta biraju sami studenti, čine 15 % ukupnog broja članova senata. Ostali zaposlenici zastupljeni su u senatu u skladu sa statutom sveučilišta. (3) Raspodjela mjesta predstavnika studenata u senatu određuje se statutom sveučilišta. Predstavnici studenata sudjeluju u radu senata u skladu sa statutom sveučilišta. (4) Rektor je član senata po položaju. Prorektori sudjeluju u radu senata bez prava glasovanja. (4) U radu senata bez prava glasovanja sudjeluju i predstavnici sindikata u djelatnosti znanosti i visokog obrazovanja. Nadležnost senata Članak 129. (1) Senat, tajnim glasovanjem, dvotrećinskom većinom članova, donosi i mijenja statut sveučilišta. Senat donosi i druge opće akte sveučilišta, natpolovičnom većinom članova, ako statutom sveučilišta nije određeno drugačije. (2) Senat, u skladu sa statutom, odlučuje o svim akademskim, stručnim, znanstvenim i umjetničkim pitanjima, uključivši odlučivanje o organizaciji znanstvene, stručne i nastavne djelatnosti, izboru nastavnika, o razvojnim i poslovnim pitanjima kao i o drugim pitanjima predviđenim ovim Zakonom, a posebice: 1. odlučuje o obrazovnoj, znanstvenoj, umjetničkoj i stručnoj djelatnosti, 2. odlučuje o akademskim pitanjima, 3. odlučuje o razvojnim i istraživačkim planovima, 4. utvrđuje studijske kapacitete i upisnu politiku, određuje upisne kvote te utvrđuje standarde studiranja i nadzire njihovo poštovanje, 5. provodi ili povjerava sastavnicama provedbu postupka stjecanja doktorata, 6. dodjeljuje počasne doktorate, 7. bira professore emerituse i znanstvenike emerituse, 8. odlučuje o uvjetima studiranja i studentskom standardu, 9. koordinira međunarodnu suradnju, 10. odlučuje o izdavačkoj djelatnosti, 11. na prijedlog izabranog rektora imenuje prorektore, 12. imenuje članove drugih tijela sveučilišta kada je to određeno statutom ili drugim općim aktom, 13. potvrđuje izbor dekana fakulteta i umjetničkih akademija i pročelnika sveučilišnih odjela, 14. imenuje čelnike drugih sastavnica sveučilišta, ako statutom sveučilišta ili aktom o osnivanju i statutom sastavnice nije drugačije određeno, 15. bira nastavnike i suradnike, ako statutom ili na njemu utemeljenom propisu nije drugačije određeno, 16. odlučuje o osnivanju, osnovama ustroja i ukidanju sastavnica sveučilišta te usklađuje njihov rad i poslovanje, 17. odlučuje o osnivanju znanstveno-tehnoloških parkova i drugih trgovačkih društava, 18. vodi financijsku politiku i donosi proračun sveučilišta, raspravlja o financijskim izvješćima i prihvaća završni

račun te odlučuje o kapitalnim ulaganjima. (3) Senat obavlja i druge poslove predviđene statutom i drugim općim aktima. (4) Odlučivanje o pojedinim pitanjima iz nadležnosti senata statutom se može povjeriti odgovarajućim sastavnicama sveučilišta. Statutom sveučilišta može se, radi osiguranja integriranosti nastavnog i znanstvenog procesa na sveučilištu, predvidjeti pravo suspenzivnog veta na pojedine odluke nadležnih tijela sastavnica koje nemaju vlastiti statut, o tim pitanjima, ali tako da se ne naruše njihove akademske slobode i akademska samouprava. Godišnje izvješće rektora o radu sveučilišta

Članak 130. (1) Senat na posebnoj sjednici raspravlja i tajnim glasovanjem, natpolovičnom većinom svih članova, usvaja godišnje izvješće o radu sveučilišta, koje podnosi rektor, najkasnije u roku od 60 dana od završetka akademske godine za koju se podnosi izvješće. (2) Ako rektor ne podnese godišnje izvješće u roku određenom ovim stavkom, Savjet sveučilišta je obvezan, u roku od 30 dana, sazvati izvanrednu sjednicu senata sa samo jednom točkom dnevnog reda: Godišnje izvješće rektora o radu sveučilišta u protekloj godini. (3) U slučaju da rektor ne podnese godišnje izvješće u propisanom roku ili da senat ne prihvati godišnje izvješće, rektoru, prorektorima i od rektora imenovanim savjetnicima i pomoćnicima prestaje mandat idućeg dana od proteka roka iz stavka 1. ovog članka ili danom odbijanja izvješća na senatu. Na istoj sjednici se najstariji član senata u znanstveno-nastavnom zvanju redoviti profesor ili redoviti profesor u trajnom zvanju, imenuje obnašateljem dužnosti rektora. (4) Ako najstariji profesor ne prihvati imenovanje za obnašatelja dužnosti rektora, senat će, na istoj sjednici redosljedom prema godinama starosti, imenovati slijedećeg obnašatelja koji prihvaća imenovanje, (5) Obnašatelj će u roku od 90 dana, u skladu sa statutom, organizirati i provesti postupak izbora novog rektora. Razriješeni rektor i prorektori ne mogu biti kandidati u ovom postupku. Rektor

Članak 131. (1) Rektor sveučilišta bira se iz redova redovitih profesora i redovitih profesora u trajnom zvanju zaposlenih na sveučilištu tajnim glasovanjem, većinom glasova ukupnog broja članova biračkog tijela određenog statutom sveučilišta. Mandat rektora traje šest godina i ne može se ponoviti. (2) Postupak izbora i razrješenja te razlozi za razrješenje rektora prije isteka mandata, osim onih navedenih u članku 130. ovoga Zakona, propisuju se statutom sveučilišta, (3) U svom radu rektor ima prava i obveze ravnatelja ustanove te mandat i ovlasti predviđene ovim Zakonom i drugim zakonima te statutom sveučilišta. Rektor saziva i predsjedava sjednicama senata. (4) Rektor može imati jednog ili više prorektora koje imenuje senat, tajnim glasovanjem natpolovičnom većinom svih članova, na način predviđen statutom sveučilišta. Priprema za preuzimanje dužnosti

Članak 132. (1) Izabrani rektor i njegovi prorektori, u razdoblju pripreme, prije preuzimanja dužnosti, obvezno pohađaju "Program stručne pripreme čelnika visokih učilišta i njihovih sastavnica", koji donosi senat sveučilišta. (2) Senat će donijeti pravilnik o programu stručne pripreme čelnika visokih učilišta i njihovih sastavnica kojim će pobliže urediti način pripreme, odvijanja i opsega programa. (3) Obveza pohađanja Programa stručne pripreme odnosi se i na novoizabrane čelnike sastavnica; pročelnike sveučilišnih odjela, dekane i prodekane fakulteta, te druge čelnike koje odredi senat sveučilišta. Posebne ovlasti senata i rektora

Članak 133. (1) Rektor svojom odlukom može upozoriti dekana fakulteta, umjetničke akademije i ostale čelnike sastavnica, odnosno čelnike ustrojbenih jedinica sveučilišta, koje donose vlastiti statut kako je propisano statutom sveučilišta (dalje u tekstu; sastavnica), na protuzakonitost ili protustatutarnost njihovih planiranih ili donesenih odluka, koje se moraju ispraviti u roku od 15 dana od primitka upozorenja. Upozorenje rektora mora biti obrazloženo ili čelnik nije dužan postupiti po njemu.

(2) Ako nadležna tijela sastavnica iz stavka 1. ovog članka, na prijedlog njihovih čelnika, ne isprave, u propisanom roku protuzakonite ili protustatutarne opće akte i na njima temeljene pojedinačne odluke ili druge pojedinačne odluke, rektor će privremeno obustaviti od izvršenja opći akt sastavnice i/ili pojedinačne odluke, te u roku od 15 dana od dana obustave, od Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, tražiti ocjenu zakonitosti općeg akta. Visoki upravni sud Republike Hrvatske dužan je riješiti o zakonitosti obustavljenog općeg akta u roku od 30 dana od primitka zahtjeva rektora.

(3) Ako Visoki upravni sud Republike Hrvatske ocijeni obustavljeni opći akt nezakonitim, prestaju važiti svi pojedinačni akti doneseni temeljem nezakonitog općeg akta.

(4) Ako sastavnica pokrene upravni spor pred nadležnim upravnim sudom protiv odluke rektora o obustavi pojedinačnog akta, spor će se prekinuti do okončanja ocjene zakonitosti općeg akta temeljem kojega je donesen pojedinačni akt, ako je i taj akt osporen u postupku pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(4) Nadležna tijela sastavnica uskladit će svoje akte i na njima temeljene odluke s presudom Visokog upravnog suda, u roku od 15 dana od objave presude u Narodnim novinama.

(5) Senat sveučilišta, na prijedlog rektora, može u statutom utvrđenim slučajevima nepoštivanja zakona, drugih propisa, statuta ili na njima utemeljenih sveučilišnih odluka dvotrećinskom većinom članova i tajnim glasovanjem, razriješiti dekana i na istoj sjednici postaviti većinom glasova kao obnašatelja dužnosti dekana najstarijeg redovitog profesora u trajnom zvanju na sastavnici, kako bi se osiguralo funkcioniranje sastavnice odnosno ustrojbene jedinice sveučilišta. Rektor je prije predlaganja suspenzije dužan provesti postupak u skladu sa stavicima 1. i 2. ovog članka.

(6) Ako najstariji profesor ne prihvati imenovanje za obnašatelja dužnosti dekana, senat će, na istoj sjednici redosljedom prema godinama starosti, imenovati slijedećeg obnašatelja koji prihvaća imenovanje,

(7) Prestankom mandata dekana, prestaje i mandat svim čelnicima (prodekanima i osobama koje pomažu dekanu) izabranima na prijedlog dekana te rektor na prijedlog vršitelja dužnosti dekana imenuje te osobe.

(8) Obnašatelj dužnosti dekana, obvezan je organizirati i provesti izbore za novog dekana, u skladu sa statutom sveučilišta i statutom sastavnica koje donose vlastiti statut, u roku od 90 dana od dana svog imenovanja. Razriješeni dekan i prodekani ne mogu biti kandidati u ovom postupku.

Pitanja od posebnog interesa za studente

Članak 134. Statutom sveučilišta utvrđuju se pitanja od posebnog interesa za studente, za koja prilikom odlučivanja u senatu studentski predstavnici imaju pravo suspenzivnog veta. Pitanja od posebnog interesa za studente posebice su ona vezana za promjenu sustava studija, osiguranje kvalitete studija, donošenje nastavnih programa, utvrđivanja izvedbenih planova nastave, participacije studenata u troškovima studiranja te studentskog

standarda. Nakon suspenzivnog veta senat ponovo raspravlja o navedenom pitanju najranije u roku od 8 dana. U ponovljenom odlučivanju nema suspenzivnog veta. Način upotrebe studentskoga suspenzivnog veta kao i potrebna većina u ponovnom odlučivanju nakon suspenzivnog veta pobliže se utvrđuju statutom sveučilišta.

C. SASTAVNICE SVEUČILIŠTA

Fakultet i umjetnička akademija

Članak 135. (1) Fakultet je visoko učilište koje kao sastavnica sveučilišta ustrojava i izvodi sveučilišne studije te razvija znanstveni i stručni rad u jednom ili više znanstvenih i stručnih polja. Fakultet može osnivati i izvoditi i stručne studije u skladu s ovim Zakonom. (2) Umjetnička akademija je visoko učilište koje kao sastavnica sveučilišta ustrojava i izvodi sveučilišne umjetničke studije te razvija vrhunsko umjetničko stvaralaštvo i znanstvenoistra-živačku djelatnost u području umjetnosti. Umjetnička akademija može ustrojavati i izvoditi i stručne umjetničke studije u skladu s ovim Zakonom. (3) Fakulteti i umjetničke akademije moraju imati statut. Statut mora biti suglasan sa statutom sveučilišta. (4) Fakulteti i umjetničke akademije u pravnom prometu sudjeluju pod svojim nazivom i pod nazivom sveučilišta. Tijela fakulteta i umjetničke akademije

Članak 136. Fakultet i umjetnička akademija imaju: – stručno vijeće (fakultetsko ili akademijsko vijeće) – dekana, te – druga tijela predviđena statutom sveučilišta, njihovim statutom ili drugim općim aktom.

Članak 137. (1) Fakultetsko vijeće fakulteta i akademijsko vijeće umjetničke akademije (dalje u tekstu fakultetsko vijeće) čine predstavnici nastavnika, suradnika, studenata i jedan predstavnik zaposlenika, u skladu sa statutom fakulteta ili umjetničke akademije. Studentski predstavnici koje u skladu s posebnim zakonom i statutom sveučilišta biraju sami studenti, čine 15 % ukupnog broja članova vijeća. (2) Raspodjela mjesta predstavnika studenata u fakultetskom ili akademijskom vijeću određuje se statutom fakulteta ili umjetničke akademije. (3) Predstavnici studenata sudjeluju u radu fakultetskom ili akademijskom vijeću u skladu sa statutom fakulteta i umjetničke akademije. (4) Fakultetsko ili akademijsko vijeće donosi plan razvoja fakulteta u skladu sa statutom sveučilišta i statutom fakulteta (5) Fakultetsko ili akademijsko vijeće u skladu sa statutom sveučilišta: 1. donosi odluke o akademskim, znanstvenim, umjetničkim i stručnim pitanjima, posebno o izboru i zapošljavanju nastavnika, 2. donosi godišnji plan zapošljavanja i napredovanja koji sadrži popis zaposlenika za čijim ostankom nakon 67. godine života postoji potreba, na prijedlog dekana, 3. bira i razrješuje dekana i prodekane, 4. donosi statut i druge opće akte, 5. obavlja druge poslove utvrđene statutom sveučilišta, statutom visokog učilišta ili drugim općim aktom. (6) Statutom fakulteta i umjetničke akademije se, u skladu s ovim Zakonom i statutom sveučilišta, utvrđuju pitanja od posebnog interesa za studente, za koja prilikom odlučivanja fakultetskog ili akademijskog vijeća studentski predstavnici imaju pravo suspenzivnog veta u skladu s člankom 131. ovog Zakona. Godišnje izvješće dekana o radu fakulteta ili akademije

Članak 138. (1) Fakultetsko vijeće raspravlja i tajnim glasovanjem, natpolovičnom većinom svih članova, usvaja godišnje izvješće o radu fakulteta, koje podnosi dekan, najkasnije u roku od 60 dana od završetka akademske godine za koju se podnosi izvješće. (2) Godišnje izvješće o radu fakulteta ili akademije dostavlja se rektoru u roku od

osam dana od dana njegovog usvajanja, a u svrhu eventualne primjene stavka 3. ovog članka. (3) Ako dekan ne podnese godišnje izvješće u roku određenom stavkom 5. ovog članka senat sveučilišta je na prijedlog rektora, obvezan je u roku od 30 dana sazvati izvanrednu sjednicu fakultetskog vijeća sa samo jednom točkom dnevnog reda; Godišnje izvješće dekana o radu fakulteta odnosno sastavnice u protekloj godini. (4) U slučaju da dekan u roku ne podnese godišnje izvješće, odnosno ako fakultetsko ili akademijsko vijeće tajnim glasovanjem natpolovičnom većinom članova, ne prihvati godišnje izvješće, dekane, prodekanima i od dekana imenovanima savjetnicima i pomoćnicima prestaje mandat idućeg dana od proteka roka iz stavka 5. ovog članka za podnošenje izvješća, odnosno danom odbijanja izvješća, Na istoj sjednici se najstariji član fakultetskog ili akademijskog vijeća u nastavno znanstvenom zvanju redoviti profesor ili redoviti profesor u trajnom zvanju imenuje obnašateljem dužnosti dekana. (5) Ako najstariji profesor ne prihvati imenovanje za obnašatelja, fakultetsko vijeće će, na istoj sjednici redosljedom prema godinama starosti, imenovati slijedećeg obnašatelja dužnosti dekana koji prihvaća imenovanje, (6) Obnašatelj će u roku od 90 dana, u skladu sa statutom fakulteta i statutom sveučilišta, organizirati i provesti postupak izbora novog dekana. Razriješeni dekan i prodekani ne mogu biti kandidati u ovom postupku. Dekan Članak 139. (1) Dekana fakulteta ili umjetničke akademije bira, uz suglasnost senata sveučilišta, i razrješava fakultetsko vijeće ili akademijsko vijeće na način i u postupku utvrđenim statutom sveučilišta odnosno općim aktom fakulteta ili umjetničke akademije. (2) Ako senat sveučilišta ne da suglasnost na izbor dekana fakultetsko vijeće dužno je u roku od 30 dana predložiti drugog kandidata. (3) Mandat dekana ne smije biti kraći od tri godine, niti duži od četiri godine i ne može se ponoviti. (4) Dekan predstavlja i zastupa fakultet ili umjetničku akademiju, i ima prava i obveze u skladu sa statutom sveučilišta i statutom fakulteta ili umjetničke akademije. Dekanu u radu pomažu prodekani te statutom utvrđena druga tijela. (5) Dekan je odgovoran za provedbu odluka fakultetskog vijeća i senata sveučilišta na fakultetu ili umjetničkoj akademiji. Sveučilišni odjel Članak 140. (1) Sveučilišni odjel se osniva kao sastavnica sveučilišta koja sudjeluje u izvedbi studijskih programa ili samostalno izvodi studijski program te razvija znanstveni, umjetnički i stručni rad u jednom znanstvenom polju ili interdisciplinarnom znanstvenom području te sudjeluje u izvedbi studija. (2) U sveučilišnom odjelu su nastavnici, znanstvenici i suradnici sveučilišta iz određenoga znanstvenog polja ili interdisciplinarnoga znanstvenog područja, odnosno iz nekog područja umjetnosti. (3) Sveučilišni odjel ima pročelnika, stručno vijeće i druga tijela čiji se sastav, način osnivanja, djelokrug rada i ovlasti utvrđuju statutom sveučilišta i općim aktima odjela. Pročelnika bira i razrješava stručno vijeće s trajanjem mandata, na način i u postupku utvrđenim statutom sveučilišta. U odnosu na pročelnika i stručno vijeće odjela na odgovarajući će se način primijeniti odredbe članaka 137.-139. ovog Zakona. (4) Sveučilišni odjeli sudjeluju u pravnom prometu pod nazivom sveučilišta i svojim nazivom, ako je tako utvrđeno statutom sveučilišta. Sveučilišni znanstveno-inovacijski institut Članak 141. (1) Sveučilišni i fakultetski znanstveno-inovacijski institut (dalje u tekstu: znanstveni institut sveučilišta) je pravna

osoba koja se osniva radi obavljanja znanstvene djelatnosti u jednom ili više srodnih znanstvenih polja temeljnom zadaćom poticanja znanstveno-istraživačke preobrazbe i snažnijeg povezivanja procesa visokog obrazovanja s potrebama društva i gospodarstva. Sveučilišni institut može obavljati i visokostručni rad, te sudjelovati u nastavi u skladu s općim aktima sveučilišta. Djelatnost instituta ne financira se iz proračuna Ministarstva kao dijela državnog proračuna Republike Hrvatske. (2) Znanstveni instituti sveučilišta i njegovih fakulteta organiziraju i provode znanstvena istraživanja i obavljaju druge znanstveno-istraživačke zadaće financirajući ih iz sredstava europskih i međunarodnih fondova, kompetitivnih i drugih projekata Hrvatske zaklade za znanost, suradnje s hrvatskim i inozemnim društvenim i gospodarskim subjektima te iz drugih izvan proračunskih izvora. (3) Znanstveni instituti sveučilišta i njegovih fakulteta mogu biti sudjelovati u izvođenju poslijediplomskih studija sveučilišta i sastavnica s naglašenom istraživačkom funkcijom. (4) Sredstva ostvarena aktivnostima iz st. 2. i 3. ovog članka i drugim aktivnostima vlastita su sredstava sveučilišnih znanstvenih instituta te ne podliježu propisima kojima se regulira izvršavanje državnog proračuna. (5) Znanstveni institut sveučilišta ima ravnatelja, stručno vijeće i druga tijela čiji se sastav, način osnivanja, djelokrug rada i ovlasti utvrđuju statutom sveučilišta, ili statutom fakulteta i općim aktima sveučilišnog instituta. Ravnatelja imenuje senat sveučilišta ili fakultetsko vijeće trajanje mandata, način i postupak se utvrđuje statutom sveučilišta ili statutom fakulteta. (6) Unutarnji ustroj sveučilišnog instituta, njegova tijela i njihove ovlasti te ostala pitanja rada sveučilišnog instituta uređuju se statutom i/ili općim aktima sveučilišnog instituta, uz odgovarajuću primjenu odredbi ovoga Zakona koje se odnose na znanstvene institute. (7) Znanstveni instituti sveučilišta angažiraju istraživače u znanstveno-nastavnim zvanjima sa sveučilišta i sastavnica ugovorom o radu na određeno i neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu, ugovorom o radu kod drugog poslodavca iznad punog radnog vremena, ugovorom o autorskom radu, ugovorom o djelu i drugim oblicima stalnog, privremenog i povremenog rada reguliranih Zakonom. (8) Znanstveni institut sveučilišta sudjeluju u pravnom prometu pod nazivom sveučilišta i svojim nazivom, ako je tako utvrđeno statutom sveučilišta. Povezivanje prakse, znanosti, umjetnosti i visokog obrazovanja Članak 142. (1) Sveučilište te fakulteti i umjetničke akademije, uz suglasnost sveučilišta, mogu osnovati organizacije ili svoje unutarnje organizacijske cjeline u kojima se obavlja djelatnost kojom se povezuje praksa, znanost, umjetnost i visoko obrazovanje i u čijem radu mogu sudjelovati i studenti (inženjerijski biro, radionice, pravni centri, centri za socijalni rad i drugu pomoć građanima, pokušališta, proizvodni centri, turističke i slične organizacije, studiji, umjetnički sastavi, kazališta, galerije, radio i televizijske postaje, društvene i druge digitalne mreže i drugo). (2) Dobit ostvarena obavljanjem poslova prema stavku 1. ovog članka koristi se isključivo za unapređenje rada sveučilišta, odnosno njegovih sastavnica, a u skladu s odlukom sveučilišta. (3) U slučaju kada je pojedina djelatnost uređena posebnim propisima, organizacije iz stavka 1. ovog članka osnivaju se i njihov se rad uređuje uz suglasnost ministra nadležnog za određeno područje. (4) U skladu sa statutom i svojom dopusnicom, visoka učilišta na temelju ugovora s organizacijom iz stavka 1.

ovoga članka mogu izvođenje dijela nastave organizirati u toj pravnoj osobi pod vodstvom svojih nastavnika, a uz primjereno sudjelovanje stručnjaka iz te pravne osobe.

Sveučilišne bolnice i odjeli Članak 143. (1) U području biomedicine i zdravstva nastava, znanstveni i stručni rad obavlja se istodobno s pružanjem zdravstvene zaštite u zdravstvenoj ustanovi utemeljenoj u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, a s kojom je uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo visoko učilište o tome sklopilo ugovor. (2) Zdravstvena ustanova koja je sa sveučilištem ili njegovom sastavnicom sklopila ugovor iz stavka 1. ovoga članka u svojem nazivu ili u nazivu određene organizacijske jedinice koristi naziv „sveučilišni“ u skladu s pravilnikom koji donosi ministar uz prethodnu suglasnost ministra nadležan za zdravstvo. (3) Nastavnici, znanstvenici i suradnici sveučilišta ili njegove sastavnice koji rade u zdravstvenoj ustanovi iz stavka 1. ovoga članka, nastavnoj bazi toga sveučilišta ili njegove sastavnice, imenuju se na mjesta ravnatelja, zamjenika ravnatelja i druga odgovarajuća rukovodna radna mjesta u toj zdravstvenoj ustanovi ili njenim organizacijskim dijelovima u kojima se obavlja rad iz stavka 1. ovoga članka. (4) Radno vrijeme nastavnika, znanstvenika i suradnika iz stavka 1. ovoga članka uređuje se propisima o zdravstvenoj zaštiti. (5) Za rad iz stavka 1. ovoga članka kojim istodobno pružaju zdravstvenu zaštitu i sudjeluju u visokom obrazovanju nastavnici, znanstvenici i suradnici imaju pravo na plaću prema propisima koji uređuju plaće u zdravstvu i visokom obrazovanju. Centri za transfer tehnologije, inovacija i drugih oblika komercijalizacije znanstvenih istraživanja Članak 144. (1) Visoka učilišta, u cilju komercijalizacije znanstvenih istraživanja te stručnog osposobljavanja istraživača, mogu samostalno i zajedno s partnerima iz gospodarstva i javnog sektora, privatnim poduzetnicima i društvenim institucijama osnivati centre transfera tehnologije, inovacija i drugih oblika komercijalizacije znanstvenih istraživanja (dalje u tekstu: centri). (2) Centri iz stavka 1. ovoga članka: 1. potiču gospodarske i društvene inovacije, njihovu primjenu u praksi, brinu se o zaštiti intelektualnog vlasništva, te promoviranju inovacije i patente i njihovu registraciju, 2. potiču i stručno podupiru spin-out, spin-off i start-up projekte, tvrtke i centre kompetencije koji stvaraju i primjenjuju inovacije, i kojima se povezuju praksa, znanost, umjetnost i visoko obrazovanje u svim područjima. Mogu ih činiti i inženjerski biro, robotičke i druge radionice, pravni centri i centri za socijalan rad, veterinarske i druge ambulante, sveučilišne/kliničke bolnice, pokušališta, poljoprivredna dobra i farme, proizvodni centri, turističke i organizacije integralnog destinacijskog menadžmenta, umjetnički sustavi, glazbeni orkestri i produkcija, galerije, radio, film, TV i internetske platforme i online servisi, sportsko-rekreacijski centri i sl., 3. potiču i organiziraju sudjelovanje studenata poslijediplomskih (doktorskih) studija U istraživanjima i aktivnostima subjekata I tijela iz stavka 2. ovog članka, 4. potiču uvođenje i primjena najnovijih vrhunskih tehnologija i inovacija koje korjenito mijenjaju način kreiranja proizvoda, usluga i socijalne komunikacije u svim područjima, 5. potiču rast inovacijskog potencijala prioritetnom ulogom inter/multi/transdisciplinarnih istraživanja. (3) Centri iz stavka 1. ovoga članka djeluju kao samostalne organizacije u pravnom prometu koje osniva sveučilište ili njegova sastavnica. Ostvarena se sredstva

raspodjeljuju prema kriterijima i pravilnicima koje donosi upravljačko tijelo imenovano od osnivača. (4) Djelatnost centra ne financira se iz proračuna Ministarstva kao dijela državnog proračuna Republike Hrvatske. (5) Sredstva ostvarena aktivnostima centra vlastita su sredstva centra te ne podliježu odredbama Zakona o državnom proračunu odnosno Zakona o izvršenju državnog proračuna.

D. VELEUČILIŠTE I VISOKA ŠKOLA
Osnovne odredbe Članak 145. (1) Veleučilište i visoka škola su ustanove koje ustrojavaju i izvode stručne studije te obavljaju djelatnost u skladu s člankom 116. stavkom 4. ovog Zakona i svojem statutu. (2) Veleučilište je visoka škola koja izvodi barem tri različita studija iz barem tri različita polja. Veleučilište ne može imati visoke škole kao sastavnice. (3) Statutom veleučilišta i visoke škole uređuju se pitanja unutarnjeg ustroja, upravljanja i odlučivanja. (4) Statut veleučilišta i visoke škole donosi upravno vijeće na prijedlog stručnog vijeća, a potvrđuje ga osnivač. Tijela veleučilišta i visoke škole

Članak 146. (1) Veleučilište i visoka škola imaju: – upravno vijeće, – stručno vijeće, – dekana, – i druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost uređuje statutom ili drugim općim aktom. (2) Dekana veleučilišta ili visoke škole bira i razrješava stručno vijeće s mandatom, na način i u postupku utvrđenim statutom veleučilišta ili visoke škole. Izbor dekana potvrđuje upravno vijeće. Dekan ima prava i obveze u smislu Zakona o ustanovama i za svoj rad je odgovoran stručnom vijeću i upravnom vijeću. (3) Stručno vijeće veleučilišta i visoke škole čine nastavnici, suradnici i studenti, u skladu sa statutom. Stručno vijeće, u skladu sa statutom, odlučuje o stručnim i nastavnim pitanjima. Studenti čine najmanje 15 % ukupnog broja članova stručnog vijeća. Studente – članove stručnog vijeća biraju sami studenti u skladu sa statutom veleučilišta i visoke škole. Na odlučivanje studenata u stručnom vijeću odnose se na odgovarajući način odredbe članka 134. ovog Zakona o suspenzivnog vetu na sveučilištu. (4) Upravno vijeće veleučilišta ili visoke škole ima pet članova od kojih tri imenuje osnivač a dva bira stručno vijeće veleučilišta ili visoke škole. Predsjednika upravnog vijeća biraju članovi između sebe. Dekan veleučilišta i visoke škole sudjeluje u radu upravnog vijeća bez prava glasovanja. (5) Upravno vijeće brine o ostvarivanju djelatnosti veleučilišta i visoke škole prema aktu o osnivanju i statutu, posebice brine o zakonitosti njihova rada, racionalnoj uporabi materijalnih i kadrovskih resursa, provođenju odluka stručnog vijeća, daje suglasnost na pojedine odluke dekana i stručnog vijeća u skladu sa statutom te obavlja ostale poslove predviđene statutom.

2. STUDIJI NA VISOKIM UČILIŠTIMA
A. VRSTE STUDIJA
 Vrste studija: sveučilišni i stručni studij

Članak 147. (1) Visoko obrazovanje provodi se kroz sveučilišne i stručne studije. (2) Sveučilišni studij osposobljava studente za obavljanje poslova u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito te ih osposobljava za razvoj i primjenu znanstvenih i stručnih dostignuća. (3) Stručni studij pruža studentima primjerenu razinu znanja i vještina koje omogućavaju obavljanje stručnih zanimanja i osposobljava ih za neposredno uključivanje u radni proces. (4) Sveučilišni i stručni studiji usklađuju se s opisom razina kvalifikacija koje se stječu njihovim završetkom prema propisima koji uređuju nacionalni kvalifikacijski okvir. (5) Studiji iz stavka 1. ovog članka moraju biti u skladu s europskim

sustavom stjecanja i prijenosa bodova (u daljnjem tekstu: ECTS) po kojem se jednom godinom studija u punom nastavnom opterećenju u pravilu stječe najmanje 60 ECTS bodova. (6) ECTS bodovi dodjeljuju se studijskim obvezama studenata na temelju prosječno ukupno utrošenog rada koji student mora uložiti kako bi stekao predviđene ishode učenja u sklopu te obveze, pri čemu jedan ECTS bod predstavlja u pravilu 30 sati ukupnog prosječnog studentskog rada uloženog za stjecanje ishoda učenja. Sveučilišni studij Članak 148. (1) Sveučilišno obrazovanje obuhvaća: 1. preddiplomski sveučilišni studij, 2. diplomski sveučilišni studij i 3. poslijediplomski studij. (2) Sveučilišni studiji ustrojavaju se i izvode na sveučilištu. Poslijediplomski studiji mogu se izvoditi i u sveučilišnom i fakultetskom znanstveno inovacijskom institutu i u suradnji sa znanstvenim institutima. (3) Svaka razina sveučilišnog studija završava stjecanjem određenog naziva ili stupnja. (4) Studijski programi mogu se provoditi i kao integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studiji čijim završetkom se stječe najmanje 300 ECTS bodova. Preddiplomski studij Članak 149. (1) Na preddiplomskom sveučilišnom studiju, koji u pravilu traje tri do četiri godine, stječe se od 180 do 240 ECTS bodova. Preddiplomski studij osposobljava studente za diplomski studij te im daje mogućnost zapošljavanja na odgovarajućim poslovima. (2) Završetkom preddiplomskog studija stječe se akademski naziv prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) uz naznaku struke, ako posebnim zakonom nije određeno drukčije. (3) U međunarodnom prometu i diplomu na engleskom jeziku stručni naziv po završetku preddiplomskog studija je baccalaureus, odnosno baccalaurea. (4) Završetkom preddiplomskog sveučilišnog studija koji u pravilu traje tri do četiri godine, čijim završetkom se stječe od 180 do 240 bodova u skladu s europskim sustavom prijenosa bodova (u daljnjem tekstu: ECTS bodova), osoba stječe akademski naziv sveučilišni prvostupnik (baccalaureus), odnosno sveučilišna prvostupnica (baccalaurea) uz naznaku struke (na primjer: sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnica baccalaureus/baccalaurea) arheologije, sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) ekonomije, sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) prava i slično). (5) Kratica naziva iz stavka 4. ovoga članka je univ. bacc. uz naznaku struke (na primjer: univ. bacc. arh., univ. bacc. oec., univ. bacc. iur. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (6) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, završetkom preddiplomskog sveučilišnog studija u znanstvenom području tehničkih znanosti, osoba stječe akademski naziv sveučilišni prvostupnik (baccalaureus) inženjer, odnosno sveučilišna prvostupnica (baccalaurea) inženjerka uz naznaku struke (na primjer: sveučilišni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) inženjer/inženjerka geodezije i slično). (7) Kratica naziva iz stavka 6. ovoga članka je univ. bacc. ing. uz naznaku struke (na primjer: univ. bacc. ing. geod. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. Diplomski studij Članak 150. (1) Na diplomskom sveučilišnom studiju, koji u pravilu traje jednu do dvije godine, stječe se od 60 do 120 ECTS bodova. (2) Ukupan broj bodova koji se stječu na preddiplomskom i diplomskom studiju iznosi najmanje 300 ECTS bodova. (3) Završetkom diplomskog sveučilišnog studija stječu se akademski nazivi u skladu

s posebnim zakonom koji uređuje akademske nazive. (4) Završetkom preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija ili integriranoga preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija, čijim završetkom se stječe najmanje 300 ECTS bodova, osoba stječe akademski naziv magistar, odnosno magistra uz naznaku struke (na primjer: magistar/magistra arheologije, magistar/magistra ekonomije, magistar/magistra prava i slično). (5) Kratica naziva iz stavka 1. ovoga članka je mag. uz naznaku struke (na primjer: mag. arh., mag. oec., mag. iur. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (6) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, završetkom preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija ili integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija iz područja tehničkih znanosti, osoba stječe akademski naziv magistar inženjer odnosno magistra inženjerka uz naznaku struke (na primjer: magistar/magistra inženjer/inženjerka geodezije i slično). (7) Kratica naziva iz stavka 3. ovoga članka je mag. ing. uz naznaku struke (na primjer: mag. ing. geod. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (8) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, završetkom diplomskog sveučilišnog studija medicine, stomatologije ili veterine osoba stječe akademski naziv doktor, odnosno doktorica uz naznaku struke (na primjer: doktor/doktorica medicine i slično). (9) Kratica naziva iz stavka 8. ovoga članka je dr. uz naznaku struke (na primjer: dr. med. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe.

Poslijediplomski studij

Članak 151. (1) Poslijediplomski studiji su poslijediplomski doktorski i poslijediplomski specijalistički studij. (2) Poslijediplomski doktorski studij i poslijediplomski specijalistički studij može se upisati nakon završetka diplomskog sveučilišnog studija. (3) Poslijediplomski doktorski studij traje najmanje tri godine. Ispunjenjem svih propisanih uvjeta i javnom obranom doktorske disertacije u znanstvenim područjima se stječe akademski stupanj doktora znanosti (dr. sc.). Ispunjenjem svih propisanih uvjeta u umjetničkom području se stječe akademski stupanj doktora umjetnosti (dr. art.). (4) Iznimno, osobe koje su ostvarile znanstvena dostignuća koja svojim značenjem odgovaraju uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, na temelju odluke nadležnog vijeća utvrđenog statutom sveučilišta o ispunjavanju propisanih uvjeta te izrade i javne obrane doktorske disertacije, a uz suglasnost senata sveučilišta, mogu steći doktorat znanosti. (5) Iznimno, osobe koje su ostvarile umjetnička dostignuća koja svojim značenjem odgovaraju uvjetima za izbor u umjetničko-nastavna zvanja, na temelju odluke nadležnog vijeća utvrđenog statutom sveučilišta, o ispunjavanju propisanih uvjeta te izrade i javne obrane doktorske disertacije, a uz suglasnost senata sveučilišta, mogu steći doktorat umjetnosti. (6) Iznimno, osobe izabrane u umjetničko-nastavna zvanja i na umjetničko-nastavna radna mjesta, mogu temeljem umjetničkih radova, na temelju odluke nadležnog vijeća, utvrđenog statutom sveučilišta, o ispunjavanju propisanih uvjeta koje donosi senat sveučilišta, steći doktorat umjetnosti. (7) Kratica dokorskog akademskog stupnja stavlja se ispred imena i prezimena osobe. (8) Sveučilište može organizirati poslijediplomski specijalistički studij u trajanju od jedne do dvije godine, odnosno s radnim opterećenjem studenata od 60 do 120 ECTS bodova, kojim se stječe akademski naziv specijalist određenog područja (spec.), u skladu s posebnim zakonom. Naziv specijalist, odnosno njegova kratica dodaju se akademskom nazivu

iz članka 149. stavka 3. ovoga Zakona. (9) Posebnim propisom utvrdit će se akademski naziv koji se stječe završetkom poslijediplomskog specijalističkog studija, u slučaju kada je za određeno stručno područje posebnim zakonom propisano specijalističko usavršavanje. (10) Sveučilište općim aktom može odrediti stjecanje ECTS bodova na doktorskom studiju. Akademski nazivi u poslijediplomskom studiju

Članak 152. (1) Završetkom poslijediplomskog specijalističkog studija osoba stječe akademski naziv sveučilišni specijalist, odnosno sveučilišna specijalistica uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: sveučilišni/a specijalist/specijalistica ekonomije, sveučilišni/a specijalist/specijalistica socijalne politike, sveučilišni/a specijalist/specijalistica financijske analize i slično), koji se može koristiti uz akademski naziv iz članka 150. ovoga Zakona. (2) Kratica naziva iz stavka 1. ovoga članka je univ. spec. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: univ. spec. oec., univ. spec. soc. polit., univ. spec. fin. anal. i slično), može se koristiti uz kraticu akademskog naziva iz članka 151. ovoga Zakona (na primjer: mag. oec. univ. spec. oec., mag. oec. univ. spec. soc. polit.) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, završetkom poslijediplomskoga specijalističkog studija u medicini, stomatologiji i veterini, osoba stječe naziv sveučilišni magistar odnosno sveučilišna magistra uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa koji se može koristiti uz akademski naziv iz članka 150. ovoga Zakona. (4) Kratica naziva iz stavka 3. ovoga članka je univ. mag. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa, može se koristiti uz kraticu akademskog naziva iz članka 150. ovoga Zakona (na primjer: dr. med. univ. mag. epidem.) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. Stručni studiji

Članak 153. (1) Stručno obrazovanje obuhvaća: kratki stručni studij, preddiplomski stručni studij, specijalistički diplomski stručni studij. (2) Stručni studiji provode se na visokoj školi ili veleučilištu. Stručni studiji mogu se provoditi i na sveučilištu. (3) Svaka razina stručnog studija završava stjecanjem određenog stručnog naziva. (4) Kratki stručni studiji traju od dvije do dvije i pol godine i njihovim se završetkom stječe od 120 do 150 ECTS bodova. Završetkom kratkoga stručnog studija stječe se stručni naziv stručni pristupnik/pristupnica uz naznaku struke, u skladu s posebnim zakonom. (5) Preddiplomski stručni studij traje tri godine može trajati do četiri godine, u slučaju kada je to u skladu s međunarodno prihvaćenim standardima. Završetkom preddiplomskog stručnog studija stječe se od 180 do 240 ECTS bodova te stručni naziv stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) uz naznaku struke, u skladu s posebnim zakonom. (6) Kratica stručnog naziva stavlja se iza imena i prezimena osobe. (7) Specijalistički diplomski stručni studij traje jednu ili dvije godine i njegovim se završetkom stječe od 60 do 120 ECTS bodova. Završetkom specijalističkog diplomskog stručnog studija stječe se stručni naziv stručni/a specijalist/ica određene struke, u skladu s posebnim zakonom. (8) Ukupan broj bodova koji se stječu na preddiplomskom i specijalističkom diplomskom stručnom studiju iznosi najmanje 300 ECTS bodova. (9) U slučaju kada je za određeno stručno područje posebnim zakonom propisano usavršavanje na razini specijalističkog diplomskog stručnog studija,

odgovarajući stručni naziv utvrdit će se provedbenim propisom koji se donosi temeljem posebnog zakona. Akademski nazivi u stručnom studiju Članak 154. (1) Završetkom stručnog studija u trajanju kraćem od tri godine, čijim završetkom se stječe manje od 180 ECTS bodova, osoba stječe stručni naziv stručni pristupnik odnosno stručna pristupnica uz naznaku struke (na primjer: stručni/a pristupnik/pristupnica ekonomije, stručni/a pristupnik/pristupnica medicinske radiologije, stručni/a pristupnik/pristupnica politologije i slično). (2) Kratica naziva iz stavka 1. ovoga članka je pristup. uz naznaku struke (na primjer: pristup. oec., pristup. med. rad., pristup. polit. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (3) Završetkom stručnog studija u trajanju od najmanje tri godine, čijim završetkom se stječe najmanje 180 ili više ECTS bodova, osoba stječe stručni naziv stručni prvostupnik (baccalaureus) odnosno stručna prvostupnica (baccalaurea) uz naznaku struke (na primjer: stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) ekonomije, stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) medicinske radiologije, stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) politologije i slično). (4) Kratica naziva iz stavka 3. ovoga članka je bacc. uz naznaku struke (na primjer: bacc. oec., bacc. med. rad., bacc. polit. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (5) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, završetkom stručnog studija u znanstvenom području tehničkih znanosti, osoba stječe stručni naziv stručni prvostupnik (baccalaureus) inženjer, odnosno stručna prvostupnica (baccalaurea) inženjerka uz naznaku struke (na primjer: stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) inženjer/inženjerka geodezije i slično). (6) Kratica naziva iz stavka 5. ovoga članka je bacc. ing. uz naznaku struke (na primjer: bacc. ing. geod. i slično) i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (7) Završetkom specijalističkoga diplomskoga stručnog studija koji traje jednu do dvije godine, čijim završetkom se stječe u pravilu 60 do 120 ECTS bodova, osoba stječe stručni naziv stručni specijalist, odnosno stručna specijalistica uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: stručni/a specijalist/specijalistica politehnike i slično), koji se može koristiti uz naziv stečen na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju. (8) Kratica naziva iz stavka 7. ovoga članka je struč. spec. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: struč. spec. politeh. i slično), može se koristiti uz kraticu naziva stečenog na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (9) Iznimno od stavka 8. ovoga članka, završetkom specijalističkoga diplomskoga stručnog studija iz područja tehničkih znanosti osoba stječe stručni naziv stručni specijalist inženjer, odnosno stručna specijalistica inženjerka uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: stručni/a specijalist/specijalistica inženjer/inženjerka geodezije i slično), koji se može koristiti uz naziv stečen na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju. (10) Kratica naziva iz stavka 9. ovoga članka je struč. spec. ing. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: struč. spec. ing. geod. i slično), može se koristiti uz kraticu naziva stečenog na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju

i stavlja se iza imena i prezimena osobe. (11) Iznimno od stavka 7. ovoga članka, završetkom specijalističkoga diplomskoga stručnog studija u medicini, stomatologiji i veterini, osoba stječe stručni naziv diplomirani, odnosno diplomirana uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: diplomirana medicinska sestra, diplomirani medicinski tehničar i slično), koji se može koristiti uz naziv stečen na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju.

(12) Kratica naziva iz stavka 11. ovoga članka je dipl. uz naznaku struke ili dijela struke u skladu s nazivom studijskog programa (na primjer: dipl. ms., dipl. mt. i slično), može se koristiti uz kraticu naziva stečenog na stručnom studiju ili preddiplomskom sveučilišnom studiju i stavlja se iza imena i prezimena osobe.

Prijenos ECTS bodova
Članak 155. (1) Prijenos ECTS bodova može se provesti između različitih studija. (2) Kriteriji i uvjeti prijena ECTS bodova iz stavka 1. ovog članka propisuju se općim aktom visokog učilišta, odnosno ugovorom između visokih učilišta.

Međunarodna suradnja, mobilnost i kompetitivnost
Članak 156. Visoka učilišta promiču međunarodnu posebice europsku suradnju putem prekogranične suradnje, zajedničkih i združenih studija, mobilnosti studenata i nastavnika, izvođenjem nastave na hrvatskom i svjetskim jezicima.

Članak 157. Prekogranično visoko obrazovanje podrazumijeva različite oblike suradnje visokih učilišta u izradi, odobravanju i izvedbi združenih studija i obrazovnih programa za stjecanje djelomične kvalifikacije, izvođenje studija koji su akreditirani u inozemstvu, na teritoriju Republike Hrvatske i izvođenje studija, koji su akreditirani u Republici Hrvatskoj u inozemstvu.

Centri za međunarodnu suradnju i mobilnost
Članak 158. (1) Visoka učilišta mogu osnivati centre za međunarodnu suradnju i mobilnost u svrhu internacionalizacije hrvatskog sustava znanosti i visokog obrazovanja i unaprjeđenja njegove međunarodne konkurentnosti.

Centri posebno:

1. potiču više-jezično izvođenje obrazovnih programa na hrvatskom i svjetskim jezicima.
2. potiču i organiziraju osobito inozemno osposobljavanje hrvatskih nastavnika za izvođenje programa na drugim jezicima kao oblika odlazne mobilnosti.
3. organiziraju i realiziraju osobito dolaznu mobilnost inozemnih nastavnika za izvođenje nastave na drugim jezicima.
4. organiziraju i vode sustav odlazne i dolazne mobilnosti studenata u okviru programa i fondova EU.
5. brinu se za međunarodnu promociju studija na drugim jezicima unutar EU i posebno na svjetskom tržištu visokog obrazovanja,
6. organiziraju i promoviraju sustav stipendiranja za inozemne studente izvan EU,
7. predlažu aktivnosti i mjere za napredovanje hrvatskih sveučilišta i fakulteta na svjetskim rang-listama sveučilišta i povećanje broja inozemnih studenata na hrvatskim visokim učilištima.

(2) Centri za međunarodnu suradnju i mobilnost djeluju kao samostalne organizacije u pravnom prometu koje osniva sveučilište ili njegova sastavnica. Ostvarena se sredstva raspodjeljuju prema kriterijima i pravilnicima koje donosi upravljačko tijelo imenovano od osnivača.

Cjeloživotno učenje
Članak 159. (1) Visoka učilišta mogu izvoditi različite obrazovne programe koji se ne smatraju studijem u smislu ovog Zakona, te se temelje na načelima cjeloživotnog učenja.

(2) Visoka učilišta mogu u sklopu cjeloživotnog obrazovanja izvoditi cjelovite preddiplomske/diplomske

studije s djelomičnim opterećenjem (izvanredni studiji), troškove kojih snose sami studenti i/ili poslodavci. (3) Visoka učilišta općim aktom uređuju načine i oblike provođenja aktivnosti koje se temelje na načelima cjeloživotnog učenja, uključujući načine i postupke utvrđivanja razlikovnih obveza studenata za potrebe promjene studijskog programa i/ili upisa na studij, dovršetka ranije započetog studija i priznavanja kompetencija stečenih izvan studijskog programa, a koje su uvjet za sudjelovanje na studiju. (4) Visoka učilišta općim aktom uređuju status studenata sa razlikovnim obvezama, polaznika obrazovnih programa koji se ne smatraju studijem i sudionika u aktivnostima kojima se promoviraju načela cjeloživotnog učenja. (5) Svi programi i postupci iz ovog članka sastavni su dio unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete te na odgovarajući način podliježu postupcima vanjskog osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. (6) Izvođenje programa iz stavka 1. ovog članka oslobođeno je poreza na dodanu vrijednost. Sveučilišni centri za cjeloživotno obrazovanje Članak 160. (1) Sveučilište i njegove sastavnice mogu osnivati sveučilišne centre za cjeloživotno obrazovanje i stručnu praksu studenata (dalje u tekstu: centri). Njihova je zadaća programiranje i organizacija različitih oblika obrazovanja i dodatnog/novog osposobljavanja stručnjaka kojima se prati i usavršava razvoj pojedinih struka u skladu s razvojem znanosti i tehnološkim napretkom. (2) Centar organizira seminare, kolokvije, radionice, tečajeve, tribine, konferencije i druge oblike osposobljavanja i dopunskog obrazovanja. (3) Posebnu djelatnost centra predstavlja odabir mentora i organizacija obvezne stručne prakse studenata nakon prve, na svakoj godini studija. Sredstva za mentorsku praksu osigurava državni proračun. (4) Centri za cjeloživotno obrazovanje i stručnu praksu studenata djeluju kao samostalne organizacije u pravnom prometu koje osniva sveučilište ili njegova sastavnica. Ostvarena se sredstva raspodjeljuju prema kriterijima i pravilnicima koje donosi upravljačko tijelo imenovano od osnivača. B. UPIS NA STUDIJ, NJEGOVO USTROJSTVO I IZVEDBA Uvjeti za upis Članak 161. (1) Upis studija obavlja se na temelju javnog natječaja koji objavljuje sveučilište, veleučilište ili visoka škola koji provode studij najmanje šest mjeseci prije početka nastave. Natječaj za upis mora sadržavati: uvjete za upis, broj mjesta za upis, postupak, podatke o ispravama koje se podnose i rokove za prijavu na natječaj i upis. (2) Sveučilište, veleučilište ili visoka škola utvrđuju postupak odabira pristupnika za upis na način koji jamči ravnopravnost svih pristupnika bez obzira na rasu, boju kože, spol, jezik, vjeru, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, imovinu, rođenje, društveni položaj, invalidnost, seksualnu orijentaciju i dob. Sveučilište, veleučilište ili visoka škola utvrđuju kriterije (uspjeh u prethodnom školovanju, vrsta završenog školovanja, uspjeh na klasifikacijskom ili drugom ispitu, posebna znanja, vještine ili sposobnosti i sl.) na temelju kojih se obavlja klasifikacija i odabir kandidata za upis. (3) Sveučilište, veleučilište i visoka škola utvrđuju koji su srednjoškolski programi odgovarajući preduvjet za upis pojedinoga studija. (4) Diplomski sveučilišni studij može upisati osoba koja je završila odgovarajući preddiplomski sveučilišni studij, a specijalistički diplomski stručni studij može upisati osoba koja je završila odgovarajući preddiplomski stručni studij. Visoka učilišta propisuju uvjete upisa. (5)

Poslijediplomski studij može upisati osoba koja je završila diplomski sveučilišni studij. Sveučilište može propisati i druge uvjete za upis poslijediplomskog studija.

(6) Iznimno, pod uvjetima koje propiše visoko učilište, studij se može upisati i bez prethodno završenoga odgovarajućeg školovanja, ako je riječ o iznimno nadarenim osobama za koje se može očekivati da će i bez završenoga prethodnog školovanja uspješno svladati studiju ako je sveučilište, veleučilište i visoka škola općim aktom definiralo kriterije za takve procjene.

(7) Strani državljani upisuju se na studij pod jednakim uvjetima kao hrvatski državljani. Od državljana država koje nisu članice Europskog gospodarskog prostora se, u skladu s odlukom nadležnoga državnog tijela ili visokog učilišta, može tražiti plaćanje dijela ili pune cijene studija. Stranim državljanima se upis može ograničiti ili uskratiti ako je riječ o studiju koji se odnosi na vojno ili policijsko obrazovanje ili drugi studij od interesa za nacionalnu sigurnost. Studijski program

Članak 162. (1) Studiji se ustrojavaju prema studijskom programu koji donosi visoko učilište. Studijske programe koji se izvode na sveučilištu donosi senat sveučilišta. (2) Kod utvrđivanja studijskog programa visoko učilište treba osobito brinuti da studij bude: usklađen s opisom skupova ishoda učenja, standardima zanimanja, programima za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja, programima za stjecanje kvalifikacija standarda i razinom kvalifikacije koja se stječe završetkom studijskog programa prema propisima koji uređuju hrvatski kvalifikacijski okvir u skladu s ovim Zakonom, usklađen sa strateškim dokumentom mreže visokih učilišta, na razini najnovijih znanstvenih spoznaja i na njima temeljenih vještina, usklađen s nacionalnim prioritetima i potrebama profesionalnog sektora, usporediv s programima u zemljama Europske unije. (3) Studijski program donosi se u skladu sa statutom i drugim općim aktom sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole te sadrži: 1. stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija, 2. akademske uvjete upisa na studij na početku studija, uvjete upisa studenta u sljedeći semestar ili trimestar, odnosno sljedeću godinu studija, kao i preduvjete upisa studijskih obveza, 3. predviđene ishode učenja koji se stječu ispunjavanjem pojedinačnih studijskih obveza, modula studija i ukupnog studijskog programa, kao i predviđen broj sati za svaku studijsku obvezu koji osigurava stjecanje predviđenih ishoda učenja, 4. za svaku studijsku obvezu dodijeljen odgovarajući broj ECTS bodova temeljen na prosječno ukupno utrošenom radu koji student mora uložiti kako bi stekao predviđene ishode učenja u sklopu te obveze, 5. oblik provođenja nastave i način provjere stečenih ishoda učenja za svaku studijsku obvezu, 6. popis drugih studijskih programa iz kojih se mogu steći ECTS bodovi, 7. način završetka studija, 8. odredbe o tome mogu li i pod kojim uvjetima studenti koji su prekinuli studij ili su izgubili pravo studiranja nastaviti studij. (4) ECTS bodovi ne trebaju biti navedeni na doktorskom studiju na kojem nije predviđeno njihovo stjecanje. Izvedbeni plan

Članak 163. (1) Studiji se izvode prema izvedbenom planu nastave koji donosi visoko učilište. Izvedbeni plan se objavljuje prije početka nastave u odnosnoj akademskoj godini i dostupan je javnosti. Izvedbeni plan nastave obvezno se objavljuje na službenim Internet stranicama visokog učilišta, uključujući sažetke predavanja i drugih oblika nastave kao i tekst samih predavanja te drugih oblika nastave u iznimnim slučajevima nedostupnosti

odgovarajuće literature. Izvedbenim planom nastave utvrđuju se: 1. nastavnici i suradnici koji će izvoditi nastavu prema studijskom programu, 2. mjesta izvođenja nastave, 3. početak i završetak te satnica izvođenja nastave, 4. oblici nastave (predavanja, seminari, vježbe, konzultacije, provjere znanja, individualna, grupna i mentorska umjetnička nastava, umjetnička nastavna produkcija i sl.), 5. način polaganja ispita, 6. ispitni rokovi, 7. popis literature za studij i polaganje ispita, 8. mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku te 9. ostale činjenice važne za uredno izvođenje nastave. (2) Ako se na studijski program upisuju studenti s djelomičnim opterećenjem, u izvedbenom planu nastave definira se ustroj i način izvođenja nastave za njih. (3) Donošenje izvedbenog plana nastave uvjet je za početak izvođenja nastave u toj akademskoj godini. (4) Studij se može organizirati kroz sustav učenja na daljinu, uz suglasnost senata odnosno Vijeća veleučilišta i visokih škola. Akademski godina Članak 164. (1) Akademski godina počinje 1. listopada tekuće a završava 30. rujna sljedeće kalendarske godine. (2) Nastava se ustrojava po semestrima ili trimestrima, prema odredbama statuta sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole. (3) Nastava može početi i prije početka akademski godine iz stavka 1. ovog članka, ako je tako propisano izvedbenim planom nastave za tu akademski godinu, ali ne prije 1. rujna. Ocjene Članak 165. (1) Uspjeh studenta na ispitu i drugim provjerama znanja izražava se sljedećim ocjenama: 5 – izvrstan, 4 – vrlo dobar, 3 – dobar, 2 – dovoljan, 1 – nedovoljan. U indeks i/ili drugu odgovarajuću ispravu i/ili evidenciju studenta unose se prolazne ocjene: 5, 4, 3 i 2. (2) Izvedbenim programom može se utvrditi da se neki oblici nastave provode bez ocjenjivanja, ili da se ocjenjuju opisno. Ostala pitanja vezana uz studij Članak 166. (1) Statutom visokog učilišta, odnosno općim aktom o pravilima studiranja pobliže se uređuju pravila o ispitima (pisani, usmeni, praktični dio ispita, sustav preduvjeta i sl.), žalbi na ocjenu, postupku ponavljanja ispita, sadržaju, obliku i načina vođenja isprava o ispitima, o javnosti ispita, pravu uvida u ispitne rezultate te po potrebi i o drugim pitanjima. (2) Opći akti iz stavka 1. ovoga članka objavljuju se na način da budu dostupni javnosti, posebice studentima i pristupnicima za stjecanje statusa studenta. (3) Akademski ili stručni naziv ili stupanj oduzimaju se ako se utvrdi da je stečen protivno propisanim uvjetima za njegovo stjecanje, grubim kršenjem pravila studija ili na temelju doktorskog rada (disertacije) koji je plagijat ili krivotvorina. (4) Pokretanje i provođenje postupka oduzimanja akademskog ili stručnog zvanja provodi se u skladu s odredbama statuta ili drugog općeg akta visokog učilišta na kojemu je stečeno akademsko ili stručno zvanje ili stupanj. C. ZAVRŠETAK STUDIJA Uvjeti za završetak studija Članak 167. (1) Preddiplomski studij završava polaganjem svih ispita te, ovisno o studijskom programu, izradom završnog rada i/ili polaganjem završnog ispita u skladu sa studijskim programom. (2) Diplomski studij završava polaganjem svih ispita, izradom diplomskog rada i polaganjem diplomskog ispita i/ili izradom ili izvedbom umjetničkog djela u skladu sa studijskim programom. (3) Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij završava polaganjem svih ispita, izradom diplomskog rada i polaganjem diplomskog ispita i/ili izradom ili izvedbom umjetničkog djela u skladu sa studijskim programom. (4) Doktorski studij završava

polaganjem svih ispita, izradom i javnom obranom znanstvene ili umjetničke doktorske disertacije. (5) Poslijediplomski specijalistički studij završava polaganjem svih ispita, izradom završnog rada i/ili polaganjem odgovarajućeg završnog ispita u skladu sa studijskim programom. (6) Studijskim programom može se utvrditi da poslijediplomski umjetnički studij završava polaganjem svih ispita te polaganjem završnog ispita pred ispitnim povjerenstvom i/ili izradom ili izvedbom umjetničkog djela. (7) Postupak prijave, ocjene i obrane doktorske disertacije odnosno izrade i/ili izvedbe umjetničkog djela uređuje se statutom sveučilišta ili općim aktom sveučilišta. (8) Kratki stručni studij i preddiplomski stručni studij završava polaganjem svih ispita. Studijskim programom može se predvidjeti i polaganje završnog ispita i/ili izrada završnog rada. (9) Specijalistički diplomski stručni studij završava polaganjem svih ispita, izradom završnog rada i polaganjem odgovarajućeg završnog ispita u skladu sa studijskim programom. (10) Završetkom studija u skladu s odredbama ovog članka student stječe odgovarajući stručni ili akademski naziv ili stupanj te druga prava u skladu s posebnim propisima. (11) Visoka učilišta dužna su donijeti pravilnike i prije početka studija sa studentima sklopiti ugovore kojima će urediti pitanja autorskih prava nad završnim radovima i time omogućiti njihovu javnu objavu. (12) Sveučilišta i fakulteti dužni su trajno objaviti završne radove u javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te u javnoj internetskoj bazi završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. (13) Visoka učilišta dužna su donijeti pravilnike i prije početka studija sa studentima sklopiti ugovore kojima će urediti pitanja autorskih prava nad doktorskim disertacijama i time omogućiti njihovu javnu objavu. (14) Doktorske disertacije visoko učilište dužno je trajno objaviti u javnoj internetskoj bazi doktorskih disertacija Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Sveučilište je dužno osigurati da se i jedan otisnuti primjerak doktorske disertacije dostavi Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. (15) Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način. Isprave o studiju Članak 168. (1) Po završetku sveučilišnoga preddiplomskog studija studentu se izdaje diploma kojom se potvrđuje završetak studija i stjecanje određenog akademskog naziva. (2) Nakon završetka diplomskog sveučilišnoga, integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnoga studija, poslijediplomskog sveučilišnoga i poslijediplomskog specijalističkog studija studentu se izdaje diploma. Diplomom se potvrđuje da je student završio određeni studij i stekao pravo na akademski naziv ili stupanj. (3) Nakon završetka kratkog stručnog studija studentu se izdaje svjedodžba, a nakon završetka preddiplomskog stručnog studija i specijalističkog diplomskog stručnog studija studentu se izdaje diploma kojima se potvrđuje završetak studija i stjecanje određenog stručnog naziva. (4) Nakon završenog programa stručnog usavršavanja visoko učilište polazniku izdaje potvrdu koja sadrži opis obveza polaznika, a ako se opterećenje u sklopu programa mjeri ECTS bodovima, sadrži i ECTS bodove. (5) Uz svjedodžbu, diplomu ili potvrdu studentu se bez naknade i na hrvatskome i engleskom jeziku izdaje i dopunska isprava o studiju kojom se potvrđuje koje je ispite položio i s kojom ocjenom te s drugim podacima potrebnim za razumijevanje stečene kvalifikacije. (6) Diplome, svjedodžbe i potvrde koje izdaju visoka učilišta

javne su isprave. (7) Sadržaj diploma i dopunskih isprava o studiju propisuje ministar. (8) Oblik diploma i dopunskih isprava o studiju, sadržaj i oblik svjedodžbi i potvrda te informacijskih paketa za prijenos ECTS bodova propisuje sveučilište, veleučilište i visoka škola. (9) Akademski i stručni nazivi i akademski stupanj unose se u potvrdu, svjedodžbu odnosno diplomu o završenom studiju te u dopunsku ispravu o studiju. (10) Akademski i stručni nazivi i akademski stupanj i njihove kratice na hrvatskom jeziku u potvrdi, svjedodžbi, odnosno diplomu te u dopunskoj ispravi o studiju, koje se izdaju na stranom jeziku, prevode se u odgovarajuće nazive i njihove kratice koje su prihvaćene u odnosnom jeziku. (11) Stečeni akademski i stručni nazivi i akademski stupanj koriste se u skladu s potvrdom, svjedodžbom, odnosno diplomom o završenom studiju. Standardi zanimanja i standard kvalifikacije Članak 169. (1) Standarde zanimanja, standarde kvalifikacija odnosno skupove ishoda učenja za upis u Registar Hrvatskog kvalifikacijskog okvira predlažu visoka učilišta koja su nositelji studijskih programa za zanimanja odnosno kvalifikaciju za koje se pojedini standard predlaže. (2) Uz zahtjev za upis standarda zanimanja, standarda kvalifikacije odnosno skupova ishoda učenja, pored dokumentacije predviđene zakonom, visoko učilište kao predlagatelj dostavlja i mišljenje o predloženom standardu zanimanja ili kvalifikacije drugih zainteresiranih visokih učilišta u svojstvu nositelja studijskih programa kojima se stječe zanimanje ili kvalifikacija za koji se predlaže standard. Vrednovanje prethodnoga učenja (ishodi učenja) Članak 170. (1) Visoko učilište općim aktom uređuje postupak priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja stečenih kroz formalno, neformalno obrazovanje te informalno učenje. (2) Postupkom priznavanja i vrednovanja prethodnog učenja provjeravaju se ishodi učenja u svrhu određivanja profila i razine kompetencija te obujma izraženih u ECTS bodovima. (3) Općim aktom iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se postupak podnošenja zahtjeva, sadržaj zahtjeva, tijela nadležna za odlučivanje, načini provjere te druga pitanja važna za provedbu postupaka koja uključuju i postupke unutarnjeg osiguravanja kvalitete. Priznavanje inozemnih diploma i stručnih kvalifikacija Članak 171. Postupak priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija i inozemnih stručnih kvalifikacija za potrebe zapošljavanja provodi se u skladu s ovim Zakonom i Pravilnikom koji donosi ministar, te na temelju bilateralnih ili multilateralnih ugovora koji obvezuju Republiku Hrvatsku. Akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija i priznavanje razdoblja studija odnosno ECTS bodova Članak 172. (1) Akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija i priznavanje razdoblja studija, odnosno ECTS bodova, obavlja visoko učilište u Republici Hrvatskoj na kojemu osoba želi nastaviti visokoškolsko obrazovanje. Vrednovanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija provodi stručno tijelo visokog učilišta u skladu s odredbama statuta. (2) U postupku vrednovanja inozemne visokoškolske kvalifikacije uzima se u obzir isključivo stupanj postignutih znanja, vještina i kompetencija koji je stečen kvalifikacijom, bez usporedbe nastavnih programa. (2) Zahtjev za stručno priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija podnosi se Nacionalnom ENIC/NARIC uredu pri Agenciji za znanost i visoko obrazovanje. Zahtjev za akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija podnosi se

nadležnom uredu za akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija na visokom učilištu. Stručno priznavanje inozemne visokoškolske kvalifikacije Članak 173. (1) Agencija za znanost i visoko obrazovanje dužna je donijeti rješenje o priznavanju visokoškolske kvalifikacije u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva za stručno priznavanje. (2) Protiv rješenja o priznavanju inozemne visokoškolske kvalifikacije stranka nema pravo žalbe, ali se može pokrenuti upravni spor pred mjesno nadležnim upravnim sudom. Dostava rješenja o priznavanju ENIC/NARIC uredu Članak 174. Visoko učilište nadležno za priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija obavezno dostavlja Nacionalnom ENIC/NARIC uredu izvornik i kopiju rješenja s preslikom dokumentacije o provedenom postupku najkasnije u roku od mjesec dana od dana donošenja rješenja. 3. STUDENTI Stjecanje statusa studenta Članak 175. (1) Status studenta stječe se upisom na sveučilište, veleučilište ili visoku školu a dokazuje se odgovarajućom studentskom ispravom, čiji minimalni sadržaj propisuje ministar a oblik sveučilište, veleučilište ili visoka škola. (2) Pravo na upis na visoko učilište ima svaka osoba koja je ispunila uvjete iz članka 161. ovog Zakona, u okviru kapaciteta visokog učilišta. Ako broj osoba koje su ispunile uvjete iz članka 161. ovog Zakona prelazi kapacitet visokog učilišta, pravo na studij imaju one osobe koje su u postupku klasifikacije ostvarile bolje rezultate. (3) Studenti mogu biti redoviti ili s djelomičnim nastavnim opterećenjem. (4) Redoviti su oni studenti koji studiraju prema programu koji se temelji na punoj nastavnoj satnici (puno radno vrijeme). Troškovi studija (studijskog programa) mogu redovitim studentima biti dijelom ili u cijelosti financirani iz državnog proračuna, u skladu s općim aktom sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole. (5) Sveučilišta, veleučilišta i visoke škole mogu s Ministarstvom potpisati jednogodišnje ili višegodišnje ugovore o subvenciji participacije redovitih studenata u troškovima studija, u kojima se obvezno navode ciljevi subvencije, aktivnosti i rezultati za ostvarenje ciljeva, indikatori praćenja provedbe te dinamika dostave izvještaja o provedbi ugovora. (6) Studenti s djelomičnim nastavnim opterećenjem su oni koji obrazovni program pohađaju uz rad ili drugu aktivnost koja traži posebno prilagođene termine i načine izvođenja studija u skladu s izvedbenim planom nastave. Troškove takvog studija u cijelosti ili dijelom snosi sam student, u skladu s općim aktom sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole. Voditelj i mentor Članak 176. (1) Statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta utvrdit će se da se studentu odnosno grupi studenata imenuje voditelj iz redova nastavnika ili suradnika koji pomaže u studiju te prati studentov rad i postignuća. (2) Studentu poslijediplomskog studija obvezno se imenuje mentor pri čemu će se, prema mogućnostima, voditi računa o želji studenta. (3) Poblize odredbe o voditelju i mentoru studenta utvrđuju visoka učilišta općim aktom. (4) Sveučilišta i njihove sastavnice mogu svojim općim aktom urediti uvođenje mentorske nastave u cjelinu ili dio preddiplomskog i diplomskog studijskog programa. O djelomičnom ili cjelovitom uvođenju mentorske nastave sveučilište i sastavnica potpisuju s nadležnim ministrom poseban ugovor kojim se definira način izvođenja i potrebna dodatna proračunska sredstva. Prava i obveze studenta Članak 177. (1) Student ima pravo na: 1. kvalitetan studij i obrazovni proces kako je to predviđeno studijskim

programom, 2. sudjelovanje u stručnom i znanstvenom radu, 3. konzultacije i mentorski rad, 4. slobodu mišljenja i iskazivanja stavova tijekom nastave i drugih aktivnosti na visokim učilištima, 5. završetak studija u kraćem roku, 6. slobodno korištenje knjižnica i ostalih izvora informacija, 7. upisivanje predmeta iz drugih programa, u skladu sa statutom i na njemu utemeljenim propisima sveučilišta, 8. izjašnjavanje o kvaliteti (ocjenjivanje) nastave i nastavnika, 9. sudjelovanje u odlučivanju, u skladu sa statutom visokog učilišta, 10. pritužbu za slučaj povrede nekog od njegovih prava predviđenih zakonom ili općim aktima visokog učilišta, 11. sudjelovanje u radu studentskih organizacija, 12. mirovanje obveza studenta za vrijeme služenja vojnoga roka, za vrijeme trudnoće i do godine dana starosti djeteta, za vrijeme dulje bolesti te u drugim opravdanim slučajevima prekida studija, 13. odgovarajuću psihološku i zdravstvenu pomoć u studentskim poliklinikama ili drugim odgovarajućim zdravstvenim ustanovama te 14. druga prava predviđena statutom i drugim općim aktima visokog učilišta. (2) Student ima obvezu poštovati režim studija i opće akte visokog učilišta te uredno izvršavati svoje nastavne i druge obveze na visokom učilištu. Stegovna odgovornost studenata uređuje se općim aktima visokog učilišta. (3) Redoviti studenti imaju prava iz zdravstvenog osiguranja u skladu s posebnim propisima. (4) Pravilnicima koje donosi ministar uredit će se uvjeti i način ostvarivanja prava redovitih studenata iz studentskog standarda, i to na: subvencionirano stanovanje, subvencioniranu prehranu, prijevoz studenata s invaliditetom, državne stipendije, zajmove i druge novčane potpore. (5) Visoka učilišta provode studentsku evaluaciju studija putem ankete ili na drugi primjereni način. Rezultati evaluacije služe planiranju nastavnog i znanstvenog programa na visokim učilištima. Studentske ankete pomoćno su sredstvo programiranja nastavno-pedagoškog osposobljavanja mlađih suradnika i nastavnika, poticanja i isticanja nastavne izvrsnosti i uspjeha u podučavanju i mentorskom radu. Prestanak statusa studenta

Članak 178. (1) Studentu prestaje status studenta: 1. kad završi studij, 2. kad se ispiše sa sveučilišta, veleučilišta ili visoke škole, 3. kad je isključena sa studija po postupku i uz uvjete utvrđene statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta, 4. kad ne završi studij u roku utvrđenom statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta te 5. iz ostalih razloga utvrđenim statutom ili drugim općim aktom visokog učilišta. (2) Studenti kojima prestane status studenta iz razloga navedenih u stavku 1. ovog članka, ne ulaze u evidenciju kojom se izračunava broj studenata po nastavniku u procesu (re)akreditacije visokih učilišta i drugim mjerilima kvalitete visokih učilišta. Studentsko predstavništvo (studentski zbor)

Članak 179. (1) Studenti sudjeluju u upravljanju visokim učilištem kroz studentski zbor kao izbornu predstavničko tijelo studenata visokog učilišta. (2) Studentski zbor visokog učilišta čine studenti visokog učilišta koje studenti izabiru na izborima između kandidata navedenih na izornoj listi. (3) Studentski izbori uređuju se općim aktom sveučilišta. (4) Studentski zbor na visokom učilištu: 1. bira studentske predstavnike u senat i druga tijela sveučilišta te u vijeće i druga tijela drugih visokih učilišta, 2. bira studentske predstavnike u odgovarajuće organizacije, ustanove i trgovačka društva kojima je osnivač visoko učilište, 3. donosi plan i program rada studentskog zbora, 4. imenuje studentskog pravobranitelja, 5. brine o kvaliteti života studenata, a

posebice o kvaliteti studijskog procesa, studentskom standardu, ostvarivanju studentskih prava i drugim pitanjima važnim za studente, 6. predlaže nadležnim tijelima visokih učilišta plan financiranja studentskih aktivnosti, 7. potiče izvannastavne aktivnosti studenata, 8. donosi opće akte studentskog zbora, 9. obavlja druge poslove od interesa za studente visokog učilišta. (5) Nadzor nad zakonitošću rada studentskog zbora obavlja čelnik visokog učilišta. (6) Hrvatski studentski zbor je koordinativno tijelo koje usklađuje rad svih studentskih zborova visokih učilišta u Republici Hrvatskoj na zajedničkim programima, raspravlja o pitanjima od zajedničkog interesa za studente te rukovodi aktivnostima u međunarodnoj suradnji. (7) Hrvatski studentski zbor donosi opće akte Hrvatskog studentskog zbora i poslovnik o svome radu. Poslovnik o radu Hrvatskog studentskog zbora stupa na snagu kada ga potvrdi većina studentskih zborova sveučilišta, veleučilišta i visokih škola. (8) Hrvatski studentski zbor ima svog predsjednika, zamjenika predsjednika i druga tijela Hrvatskog studentskog zbora, sukladno općim aktima Hrvatskog studentskog zbora. Statut studentskog zbora Članak 180. (1) Studentski zbor ima statut. Statut donosi visoko učilište, na prijedlog studentskog zbora pri čemu za njegovo donošenje treba glasovati većina ukupnog broja studentskih predstavnika u senatu sveučilišta, odnosno vijeću visokog učilišta. (2) Statutom studentskog zbora propisuje se: 1. način rada studentskog zbora, 2. tijela studentskog zbora, 3. sastav, način izbora i nadležnost pojedinog tijela studentskog zbora, 4. način imenovanja studentskog pravobranitelja, 5. način izbora predstavnika studenata u tijela visokog učilišta, 6. odgovornost tijela i članova studentskog zbora za neispunjavanje povjerenih im poslova vezanih uz rad studentskog zbora, 7. ostala pitanja važna za rad studentskog zbora. Financiranje studentskog zbora i studentskih udruga Članak 181. (1) Rad studentskog zbora financira se iz proračuna visokog učilišta na kojem studentski zbor djeluje. (2) Visoko učilište može, u skladu sa svojim mogućnostima, financirati i rad studentskih udruga koje na njemu djeluju. (3) Studentski zbor visokog učilišta dužan je raspisati javni natječaj za financiranje studentskih programa koje provode studentske udruge ili pojedini studenti. Studentski zbor koji je raspisao javni natječaj ne može na natječaj prijaviti svoj studentski program. (4) Proračunski fondovi, kriteriji za natječaje te način vrednovanja studentskih programa koje provode studentske udruge ili pojedini studenti, osim studentskih zborova, propisuju se općim aktom, kojeg predlaže studentski zbor, natpolovičnom većinom svih članova, a donosi senat sveučilišta odnosno vijeće visokog učilišta. Studentski pravobranitelj Članak 182. (1) Visoko učilište ima studentskog pravobranitelja kojeg imenuje studentski zbor na vrijeme od jedne godine, u skladu s općim aktom studentskog zbora. Mandat studentskog pravobranitelja može se jednom ponoviti. (2) Studentski pravobranitelj: prima pritužbe studenata koje se odnose na njihova prava i raspravlja o njima s nadležnim tijelima visokog učilišta, savjetuje studente o načinu ostvarivanja njihovih prava, može sudjelovati u stegovnim postupcima protiv studenata radi zaštite njihovih prava, obavlja druge poslove utvrđene općim aktom visokog učilišta. Evidencije u visokom obrazovanju Članak 183. (1) Visoka učilišta elektronički vode evidencije i zbirke podataka te obrađuju prikupljene osobne i druge podatke za obavljanje poslova iz svoje

nadležnosti. Navedene evidencije visoka učilišta mogu voditi i u tiskanom obliku. (2) Visoko učilište vodi sljedeće evidencije o osobnim podacima studenata: 1. evidenciju prijavljenih za postupke upisa na studij i programe stručnog usavršavanja, koja uključuje i rezultate postupka; 2. evidenciju studenata i polaznika programa stručnog usavršavanja; 3. osobni karton studenata i polaznika programa stručnog usavršavanja; 4. evidenciju o ispitima i drugim studijskim obvezama; 5. evidenciju studenata s punim (redoviti studenti) i djelomičnim nastavnim opterećenjem koji redovito upisuju narednu studijsku godinu ili semestar ili trimestar; 6. evidenciju studenata s punim (redoviti studenti) i djelomičnim nastavnim opterećenjem (izvanredni studenti) koji nisu u redovitom roku upisali narednu studijsku godinu ili semestar ili trimestar; 7. evidenciju studenata kojima je prestao status studenta; 8. evidenciju izdanih isprava o završetku studija te stečenih akademskih i stručnih naziva i akademskih stupnjeva; 9. druge evidencije propisane zakonom, provedbenim aktima i općim aktima visokog učilišta. (3) Visoko učilište vodi sljedeće evidencije o osobnim podacima zaposlenika: 1. osobni karton zaposlenika; 2. evidenciju nastavnika, suradnika i drugih osoba koje sudjeluju u nastavi te o njihovom nastavnom opterećenju; 3. druge evidencije propisane zakonom, provedbenim aktima i općim aktima visokog učilišta. (4) Visoka učilišta i studentski centri obvezni su za potrebe subvencioniranja studentskog standarda voditi sljedeće evidencije: 1. evidenciju prijave za subvencionirano stanovanje i korisnika subvencioniranog stanovanja; 2. evidenciju korisnika i razine prava na subvencioniranu prehranu, 3. evidenciju korisnika subvencioniranih troškova studija. (5) Postupak vođenja evidencija iz stavaka 2. do 4. ovog članka sastavni je dio unutarnjeg sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete te podliježe postupcima vanjskog osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. (6) Ministarstvo vodi sljedeće zbirke podataka o visokom obrazovanju: 1. Upisnik visokih učilišta; 2. Upisnik studijskih programa; 3. Evidenciju studenata; 4. Evidenciju studenata s punim (redoviti) i djelomičnim nastavnim opterećenjem (koji redovito upisuju narednu studijsku godinu ili semestar ili trimestar; i u redovitom roku stječu svjedodžbu o završetku preddiplomskog studija i diplomu o završetku diplomskog studija, 5. Evidenciju studenata s punim (redoviti) i djelomičnim nastavnim opterećenjem koji nisu u redovitom roku upisali narednu studijsku godinu ili semestar ili trimestar, i nisu u redovitom roku stekli svjedodžbu o završetku preddiplomskog studija i diplomu o završetku diplomskog studija, a kojima nije prestao status studenta prema članku 162. st. 3. ovog Zakona 6. Evidenciju studenata s invaliditetom; 7. Evidenciju diplomiranih studenata; 8. Evidenciju prijavljenih za upisni postupak koja uključuje i rezultate postupka; 9. Evidenciju prijavljenih i korisnike subvencioniranog stanovanja, prehrane i troškova studija; 10. Evidenciju zaposlenika visokih učilišta; 11. Evidenciju nastavnog osoblja i opterećenja u nastavi; 12. Druge evidencije i zbirke podataka propisane zakonom i provedbenim aktima te potrebne za provedbu zakonskih ovlasti. (7) Podatke za zbirke podataka iz stavka 6. ovog članka prikupljaju i obrađuju Ministarstvo i Agencija za; 1. potrebe utvrđivanja prava studenata na studij i drugih prava na teret javnih sredstava, 2. planiranje politika i praćenja visokog obrazovanja koje utvrđuje Nacionalno vijeće i druga tijela, 3. obavještanja javnosti, planiranja

i praćenja mreže visokih učilišta i studijskih programa koju predlaže i prati Nacionalno vijeće, 4. izradu analiza, statistika i provedbu istraživanja iz područja visokog obrazovanja, 5. provedbu postupaka vanjskog osiguranja kvalitete te izrade analiza i statističkih izvješća o visokom obrazovanju. (8) Ministar će, uz prethodno mišljenje Agencije, pravilnikom propisati sadržaj, način vođenja i način dostave podataka iz evidencija i zbirki podataka iz stavaka 2., 3., 4. i 6. ovog članka.

4. NASTAVNICI I SURADNICI

Znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna, suradnička i stručna zvanja

Članak 184. Znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja su docent (doc. dr. sc./dr. art., odnosno doc. art.), izvanredni profesor (izv. prof. dr. sc./dr. art., izv. prof. art.), redoviti profesor i redoviti profesor u trajnom zvanju (prof. dr. sc./dr. art., prof. art.). Kratice naziva znanstveno-nastavnih i umjetničko-nastavnih radnih mjesta pišu se ispred imena i prezimena osobe koja je izabrana na navedeno radno mjesto. Znanstveno-nastavna zvanja odgovaraju znanstvenim zvanjima kako slijedi: docent odgovara znanstvenom suradniku, izvanredni profesor odgovara višem znanstvenom suradniku, redoviti profesor odgovara znanstvenom savjetniku, redoviti profesor u trajnom zvanju odgovara znanstvenom savjetniku u trajnom zvanju. Nastavna zvanja su predavač (pred.), viši predavač (v. pred.), profesor visoke škole (prof. v. š.), profesor visoke škole u trajnom zvanju (prof. v. š. tz.), lektor, viši lektor, umjetnički suradnik, viši umjetnički suradnik i umjetnički savjetnik. Kratice naziva nastavnih zvanja na nastavnim radnim mjestima pišu se iza imena i prezimena osobe koja je izabrana na navedeno nastavno radno mjesto. Suradnička zvanja su asistent i poslijedoktorand. Stručna zvanja su stručni suradnik, viši stručni suradnik i stručni savjetnik. Zvanja na sveučilištu i odgovarajuća radna mjesta

Članak 185. Na sveučilištu ili sastavnici se provode izbori u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna i suradnička zvanja te nastavna zvanja iz članka 184. stavka 3. ovog Zakona, kao i stručna zvanja, u skladu s ovim Zakonom. (2) Na sveučilištu ili sastavnici se nastavnici biraju u zvanja iz stavka 1. ovog članka i na odgovarajuća radna mjesta putem javnog natječaja te se s izabranim pristupnikom zaključuje ugovor o radu. (3) Sveučilište ili sastavnica statutom propisuje postupak izbora za zapošljavanje odnosno napredovanja, uvjete i kriterije za odabir najboljih kandidata u skladu sa strategijom sveučilišta u području zapošljavanja i napredovanja te godišnjim planom sveučilišta ili sastavnice zapošljavanja i napredovanja nastavnika i suradnika. (4) U odgovarajuće znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko i nastavno zvanje može se izabrati osoba i bez zaključivanja ugovora o radu koja ispunjava uvjete za izbor u odnosno zvanje ako sudjeluje ili će sudjelovati u izvođenju dijela ili cijele nastave određenog predmeta (naslovno zvanje) na visokom učilištu. (5) Provedba postupka izbora u naslovna znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna zvanja, nastavna i suradnička zvanja istovjetna je provedbi postupka izbora u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i suradnička zvanja na sveučilištu i sastavnicama i provodi se u skladu s ovim Zakonom i općim aktom Sveučilišta. (6) Visoko učilište može povjeriti izvedbu do jedne trećine nastavnog predmeta nastavnicima, znanstvenicima, umjetnicima ili stručnjacima bez obveze sklapanja ugovora o radu, a u skladu s odredbama statuta sveučilišta ili sastavnice i

bez izbora u znanstveno-nastavno zvanje (gostujući profesor ili nastavnik), uz uvjet da ostatak nastavnog predmeta izvode osobe izabrane u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna ili nastavna zvanja. (7) Pod uvjetima predviđenim statutom sveučilišta uglednom inozemnom profesoru ili istaknutom stručnjaku može se bez izbora u znanstveno-nastavno zvanje odnosno umjetničko-nastavno povjeriti izvođenje nastave iz određenog predmeta najdulje u dvije uzastopne akademske godine. (8) Iznimno, za glavne umjetničke predmete, odnosno studijske programe, koji se realiziraju kroz individualnu ili grupnu umjetničku nastavu i umjetničku nastavnu produkciju, mogu se u punom nastavnom opsegu predmeta angažirati vrhunski umjetnici, najdulje u dvije uzastopne akademske godine. (9) Studenti poslijediplomskog sveučilišnog studija mogu sudjelovati u izvođenju dijela nastave: seminara i vježbi preddiplomskog stručnog ili sveučilišnog studija, ili diplomskog sveučilišnog ili specijalističkog diplomskog stručnog studija, u skladu sa studijskim programom poslijediplomskog sveučilišnog studija i općim aktom sveučilišta, veleučilišta i visoke škole. Uvjeti za izbor u znanstveno-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta Članak 186. U znanstveno-nastavno ili umjetničko-nastavno zvanje može biti izabrana osoba sa znanstvenim zvanjem stečenim u odgovarajućem polju ili koja ispunjava uvjete za stjecanje toga znanstvenog zvanja pod uvjetom propisanim u članku 187. stavku 5. ovog Zakona i uvjete u pogledu obrazovnoga, nastavnog i stručnog rada koje propisuje Rektorski zbor, ako zadovoljava i druge uvjete propisane statutom sveučilišta odnosno sastavnice. Pristupnik može biti izabran u znanstveno-nastavno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto ako ispunjava uvjete Rektorskog zbora te uvjete za izbor u odgovarajuće znanstveno zvanje kako slijedi: docenta: znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik, znanstveni savjetnik, ili znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, izvanrednog profesora: viši znanstveni suradnik, znanstveni savjetnik, ili znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, redovitog profesora: znanstveni savjetnik ili znanstveni savjetnik u trajnom zvanju, redovitog profesora u trajnom zvanju - znanstveni savjetnik u trajnom zvanju. (3) Pri izboru na znanstveno-nastavno radno mjesto docenta posebno se vrednuje doktorsko ili poslijedoktorsko usavršavanje na drugoj uglednoj instituciji. Način vrednovanja utvrdit će Rektorski zbor u uvjetima iz stavka 1. ovog članka. (4) Uvjeti Rektorskog zbora iz stavka 1. ovog članka objavljuju se u »Narodnim novinama«. Način provjere ispunjavanja tih uvjeta te potreba i način provjere psihofizičkih osobina propisuje se statutom ili drugim općim aktom sveučilišta. (5) U znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto docenta može biti izabran onaj pristupnik koji je izabran u znanstveno-nastavno zvanje docenta. (6) U znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izvanrednog profesora može biti izabran onaj pristupnik koji je izabran u znanstveno-nastavno zvanje izvanrednog profesora i koji je bio najmanje pet godina u znanstveno-nastavnom zvanju docenta ili znanstvenom radnom mjestu znanstvenog suradnika. (7) U znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto redovitog profesora može biti izabran onaj pristupnik koji je izabran u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora i koji je bio najmanje pet godina u znanstveno-nastavnom zvanju izvanrednog profesora ili znanstvenom radnom mjestu višeg znanstvenog suradnika. (8) U znanstveno-

nastavno zvanje i na radno mjesto redovitog profesora u trajnom zvanju može biti izabran onaj pristupnik koji je izabran u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u trajnom zvanju i koji je bio najmanje pet godina u znanstveno-nastavnom zvanju redovitog profesora ili znanstvenom radnom mjestu znanstvenog savjetnika. (9) Ako je izbor redovitog profesora ili redovitog profesora u trajnom zvanju proveden na sastavnici sveučilišta, izbor potvrđuje senat sveučilišta. Minimalni uvjeti za napredovanje u više znanstveno-nastavno zvanje od docenta Članak 187. (1) Minimalni uvjet za napredovanje u više znanstveno-nastavno zvanje od docenta jest autorstvo ili suautorstvo najmanje dva međunarodna recenzirana znanstvena rada ili jednog međunarodnog patenta ili vođenje kompetitivnog projekta u posljednjih pet godina. (2) Za znanstvenike iz društvenih i humanističkih znanstvenih područja ovi uvjeti mogu se zamijeniti objavljivanjem jedne autorske ili uredničke znanstvene knjige u međunarodnim bazama podataka s priloženim dvjema istorazinskim recenzijama koje ju kategoriziraju kao znanstveni rad. Postupak izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja te odgovarajuća radna mjesta Članak 188. (1) Postupak izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta provodi sveučilište kod institucionalno integriranih sveučilišta, a sastavnica sveučilišta kod funkcionalno integriranih sveučilišta uz odgovarajuću primjenu članaka 93. i. 94. ovog Zakona, određuje statuta sveučilišta i statuta sastavnice te općeg akta kojim su utvrđeni kriteriji za izbor najboljeg kandidata. (2) Postupci izbora u znanstveno-nastavna i umjetničko-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta provode se, osim onih temeljem članka 186. stavka 3. ovog Zakona, temeljem javnog natječaja koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, na mrežnoj stranici sveučilišta odnosno sastavnice sveučilišta te na službenom mrežnom portalu za radna mjesta Europskog istraživačkog prostora. Natječaj mora biti otvoren najmanje 30, a najviše 60 dana. Odluka o izabranom kandidatu objavljuje se na mrežnoj stranici sveučilišta ili njegovoj sastavnici u roku od 8 dana od dana njegova dovršetka Svi pristupnici obavješćuju se o rezultatima natječaja u roku od 15 dana od dana njegova dovršetka. (3) Odluku o raspisivanju javnog natječaja iz stavka 2. ovog članka donosi sveučilište kod institucionalno integriranih sveučilišta odnosno sastavnica sveučilišta kod funkcionalno integriranih sveučilišta, uz prethodnu suglasnost sveučilišta, u skladu sa statutom sveučilišta i statutom sastavnice. (4) Ako više pristupnika ispunjava uvjete natječaja, izabire se onaj pristupnik koji je među njima najbolji kandidat. Kriterije za izbor između više kandidata propisuje sveučilište odnosno sastavnica koja provodi postupak izbora svojim općim aktom. Uz uvjete za izbor na radno mjesto koji su propisani ovim Zakonom sveučilište i sastavnica sveučilišta može svojim statutom ili drugim općim aktom utvrditi i dodatne uvjete. (6) Ako u je natječajnom postupku obveznog izbora izabrana druga osoba od zaposlenika koji se javio na natječaj za napredovanje u više zvanje, tom zaposleniku ponudit će se drugo odgovarajuće radno mjesto ili će mu se u nedostatku takvog radnog mjesta redovito otkazati ugovor o radu. (7) Ako se zaposlenik ne javi na javni natječaj za napredovanje, a ne bude reizabran u isto zvanje zbog neispunjenja propisanih uvjeta, otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Mogućnost

reizbora i rokovi za pokretanje postupka Članak 189. (1) Zaposlenik izabran na znanstveno-nastavno radno mjesto ima pravo na jedan reizbor na isto znanstveno-nastavno radno mjesto, odnosno može ukupno provesti najviše deset godina u istom odnosno svakom nastavno-znanstvenom zvanju i radnom mjestu, osim u zvanju i na rednom mjestu redovitog profesora u trajnom zvanju za koje nema ponovnog izbora odnosno reizbora. (2) Postupak izbora u više znanstveno-nastavno zvanje odnosno postupak reizbora pokreće se, uz suglasnost zaposlenika, najranije šest mjeseci, a najkasnije tri mjeseca prije isteka roka od pet godina od dana izbora odnosno reizbora na postojeće znanstveno-nastavno radno mjesto. (3) Ako odluka o izboru na isto ili više zvanje i odgovarajuće radno mjesto ne bude donesena do isteka roka na koji je zaposlenik bio izabran u prethodnom izboru na sveučilištu ili sastavnici, njegov ugovor o radu traje do donošenja odluke o izboru. (4) Sredstva potrebna za povećanje plaća koje je rezultat redovitog izbora u više zvanje osigurava Ministarstvo u državnom proračunu. Prijevremeni izbor na znanstveno-nastavno radno mjesto Članak 190. (1) Ako se utvrdi da pristupnik ispunjava kriterije za izbor na više znanstveno-nastavno radno mjesto u odnosu na ono na koje se bira, natječaj za izbor iz članka 185. stavka 2. i 3. ovog Zakona može biti raspisan i ranije od rokova propisanih tim stavcima, ali ne prije nego isteknu tri godine od njegovog prethodnog izbora na radno mjesto s nižim znanstveno-nastavnim zvanjem ako su osigurana sredstva potrebna za povećanje plaće zbog prijevremenog izbora na znanstveno radno mjesto. Prijevremeni izbor na znanstveno radno mjesto redovitog profesora u trajnom zvanju nije dopušten. (2) Prije objave javnog natječaja iz stavka 1. ovog članka stručno vijeće mora na temelju mišljenja povjerenstva imenovanog u skladu s člankom 95. ovog Zakona prethodno utvrditi da pristupnik ispunjava kriterije za izbor na više znanstveno-nastavno radno mjesto od onoga u koje bi se birao te je potrebno da je pristupnik izabran u znanstveno zvanje koje je propisano za znanstveno-nastavno radno mjesto u koje bi se birao. (3). Sastav i imenovanje stručnog povjerenstva te postupak utvrđivanja ispunjenost kriterija za prijevremeni izbor na znanstveno-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta određuje sveučilište ili sastavnica svojim općim aktom. Odgovarajuća primjena uvjeta za izbor Članak 191. Odredbe članka 184. i 185. ovog Zakona na odgovarajući se način primjenjuju na nastavnike izabrane u umjetničko-nastavna zvanja i umjetničko-nastavna radna mjesta. Odredbe članka 184. i 185. ovog Zakona primjenjuju se u postupcima izbora u naslovna znanstveno-nastavna i nastavna zvanja. Mirovanje prava i obveza Članak 192. Za vrijeme bolovanja dužeg od tri mjeseca, izvršenja vojne obveze ili korištenja roditeljskog dopusta ili nekog drugog prava iz sustava roditeljskih i roditeljskih potpora, a tijekom korištenja kojih zaposlenik ne radi ili radi sa skraćenim radnim vremenom, rokovi za izbor odnosno reizbor na znanstveno-nastavna zvanja, nastavna zvanja, suradnička zvanja, stručna zvanja i odgovarajuća radna mjesta ne teku. Rokovi za izbor odnosno reizbor ne teku i u slučajevima kad nastavnik obavlja javnu dužnost iz članka 204. stavka 5. ovog Zakona na njegov osobni zahtjev. (2) Osobama zaposlenima u suradničkim zvanjima produžuje se ugovor o radu na određeno vrijeme za onoliko vremena koliko je trajao neki od razloga iz stavka 1. ovog članka.

Pravna zaštita Članak 193. (1) Protiv odluke sveučilišta ili sastavnice sveučilišta o izboru pristupnika u znanstveno- nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto može se pokrenuti upravni spor, a protiv odluke iz članka 202. stavka 5. ovog Zakona može se pokrenuti radni spor pred nadležnim sudom. (2) U radnom sporu ne može se donijeti odluka o izboru pristupnika u znanstveno-nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto nego samo poništiti nezakonita odluka i odrediti ponovno provođenje postupka. (3) Poništavanje odluke znanstvene organizacije o izboru na znanstveno radno mjesto predstavlja osobito važnu činjenicu radi koje će se izvanredno otkazati ugovor o radu zaključen na temelju poništene odluke. Počasno zvanje Članak 194. (1) Počasno znanstveno-nastavno ili umjetničko-nastavno zvanje je profesor emeritus. (2) Počasno zvanje profesor emeritus dodjeljuje sveučilište bez provođenja javnog natječaja zaslužnim redovitim profesorima u mirovini koji su se svojim znanstvenim ili umjetničkim radom posebno istakli i ostvarili međunarodnu reputaciju. (3) Postupak imenovanja i prava profesora emeritusa pobliže se uređuju pravilnikom sveučilišta. Suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta na sveučilištu Članak 195. Suradnička zvanja i odgovarajuća radna mjesta na sveučilištu su stručni asistent, asistent i poslijedoktorand. Asistent i poslijedoktorand biraju se iz redova najuspješnijih studenata temeljem javnog natječaja, a osobito uzimajući u obzir: - za asistenta: prosjek ocjena, duljinu studija, ostvarene posebne uspjehe na studiju (dekanova nagrada, rektorova nagrada i sl.), objavljene znanstvene i stručne radovi; - za poslijedoktoranda: prosjek ocjena na poslijediplomskom studiju, duljinu studija, broj i kvalitetu objavljenih znanstvenih i stručnih radova, sudjelovanje na znanstvenim projektima. Izbor kandidata u suradničko zvanje i odgovarajuće radno mjesto mora biti obrazložen na način da se utvrdi zadovoljenje kriterija iz stavka 1. ovog članka. Stručni asistenti, asistenti i poslijedoktorandi pomažu u provođenju dijela nastavnog procesa, provjeri znanja, znanstvenoj, umjetničkoj i stručnoj djelatnosti visokog učilišta u skladu s njegovom općim aktom. (4) Suradnici u suradničkom zvanju i radnom mjestu asistenta i poslijedoktoranda koji nisu završili nastavničke studije odnosno dužni su u roku od dvije godine od dana zasnivanja radnog odnosa završiti program pedagoških kompetencija na sveučilištu ili sastavnici. Sveučilište kod integriranih sveučilišta, a sastavnica kod funkcionalno integriranih sveučilišta, obvezni su osigurati sredstva za troškove programa pedagoških kompetencija. (5) Osobu koja je završila najmanje specijalistički diplomski stručni studij sveučilište odnosno sastavnica može izabrati u zvanje stručnog asistenta te s njom zaključiti ugovor o radu na neodređeno vrijeme u svrhu održavanja nastave na visokom učilištu u skladu s njegovim općim aktom. (6) Osobu koja je završila diplomski sveučilišni studij, sveučilište odnosno sastavnica može izabrati u zvanje asistenta te s njom zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme, u najdužem trajanju od šest godina na suradničkom radnom mjestu asistenta. Asistent je dužan upisati i redovito pohađati poslijediplomski sveučilišni studij, osim za asistente u umjetničkom području. (7) Osobu koja je završila doktorski studij sveučilište odnosno sastavnica može izabrati u zvanje poslijedoktoranda te s njom zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme, u najdužem trajanju od četiri godina

na suradničkom radnom mjestu poslijedoktoranda. (8) Suradnici na sveučilištu biraju se u skladu s općim aktom visokog učilišta pod uvjetima predviđenim člankom 111. ovog Zakona. (9) Iznimno od uvjeta predviđenih člankom 111. stavkom 3. ovog Zakona, na radno mjesto poslijedoktoranda u umjetničkom području, temeljem javnog natječaja, može biti izabran pristupnik koji nije završio sveučilišni (doktorski) studij, pod uvjetom da stručno povjerenstvo, sastavljeno u skladu s člankom 98. stavkom 2. ovog Zakona, prethodno pozitivno ocijeni umjetničku izvrsnost pristupnika. Vrednovanje rada stručnih asistenata, asistenata, poslijedoktoranada i mentora Članak 196. (1) Svake godine sveučilište odnosno sastavnica ocjenjuje rad stručnog asistenta. Ocjena se temelji na pisanom izvješću mentora u kojem se vrednuje kandidatova uspješnost u nastavnom radu. (2) Svake godine sveučilište odnosno sastavnica ocjenjuje rad asistenta. Ocjena se temelji na pisanom izvješću mentora u kojem se vrednuje kandidatova uspješnost u znanstvenom ili umjetničkom te nastavnom radu, kao i uspješnost na poslijediplomskom sveučilišnom studiju. Najmanje jednom u dvije godine poslijedoktorand podnosi stručnom vijeću izvješće o svom radu temeljem kojeg se vrednuje njegova uspješnost u znanstvenom ili umjetničkom te nastavnom radu. Ako stručno vijeće sveučilišta odnosno sastavnice drugi puta negativno ocjeni rad stručnog asistenta, asistenta ili poslijedoktoranda, otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Sadržaj, kriterije te postupak usvajanja izvješća iz stavaka 1. i 2. ovog članka propisuje visoko učilište općim aktom. Najmanje jednom u dvije godine sveučilište odnosno sastavnica ocjenjuje rad mentora na temelju njegovog izvješća o radu te izvješća i ocjene stručnog asistenta ili asistenta o mentoru. Mentor koji je dva puta ocijenjen negativno ne može više biti imenovan za mentora. Kriteriji ocjene i imenovanja mentora utvrđuju se općim aktom sveučilišta odnosno sastavnice. Nastavna i stručna zvanja na sveučilištu, veleučilištu i visokoj školi te odgovarajuća radna mjesta Članak 197. (1) Na veleučilištu i visokoj školi nastavnici se biraju u nastavna zvanja i na radna mjesta koja odgovaraju tim zvanjima. Iznimno, u slučajevima iz stavka 2. ovog članka, osobe se biraju u nastavna zvanja i na sveučilištu. Na veleučilištu i visokoj školi nema radnih mjesta koja odgovaraju znanstveno-nastavnim zvanjima, ali nastavu u svom zvanju mogu izvoditi nastavnici izabrani u znanstveno nastavna ili naslovna zvanja na sveučilištu. (2) Na sveučilištu, fakultetu i umjetničkoj akademiji izbor u nastavna zvanja obavlja se prema njihovom statutu u slučaju ako izvode stručni studij za potrebe toga studija, kao i ako je riječ o predmetu koji ne zahtijeva znanstveni pristup, ili na umjetničkoj akademiji za potrebe korepeticije i druge suradnje u obrazovnom procesu. (3) Isključivo za potrebe sveučilišnog studija jezika i književnosti nastavnici se biraju u nastavna zvanja lektora, višeg lektora i lektora savjetnika kao i za odgovarajuću glumačku glazbenu nastavu na umjetničkim akademijama. (4) U nastavno zvanje predavača i odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuje Rektorski zbor za sveučilište, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, najmanje tri godine radnog iskustva u struci, pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima,

ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto, te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (5) U nastavno zvanje višeg predavača i odgovarajuće radno mjesto kod zasnivanja radnog odnosa može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski studij ili stručni i specijalistički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor za sveučilište, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, objavljene stručne radove, najmanje pet godina rada u struci, pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (6) U zvanje profesora visoke škole i na odgovarajuće radno mjesto na veleučilištu ili visokoj školi odnosno na sveučilištu može biti izabrana osoba s doktoratom, ispunjenim nužnim uvjetima koje propisuje Vijeće veleučilišta i visokih škola, odnosno Rektorski zbor, izvedenim značajnijim projektima, objavljenim radovima koji su znatno unaprijedili struku ili novim radovima nakon izbora na radno mjesto višeg predavača, najmanje osam godina radnog iskustva u struci, pozitivno ocijenjenim nastupnim predavanjem pred nastavnicima i studentima ako se prvi put izabire na nastavno radno mjesto te ispunjenim uvjetima propisanim od veleučilišta, visoke škole ili sveučilišta. (7) U zvanje lektora i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, objavljene stručne radove, najmanje tri godine radnog iskustva u struci, kod prvog izbora na nastavno radno mjesto, pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (8) U zvanje višeg lektora i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, objavljene stručne radove, najmanje pet godina radnog iskustva u struci, kod prvog izbora na nastavno radno mjesto pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (9) U zvanje lektora savjetnika lektora i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, objavljene stručne radove, najmanje osam godina radnog iskustva u struci, kod prvog izbora na nastavno radno mjesto pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (10) U zvanje umjetničkog suradnika i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski umjetnički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, dokazanu umjetničku djelatnost, najmanje pet godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (11) U zvanje višega umjetničkog suradnika i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen diplomski umjetnički studij, ispunjene nužne uvjete koje propisuju Rektorski zbor, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, dokazanu umjetničku djelatnost, najmanje deset godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. (12) U zvanje umjetničkog savjetnika i na odgovarajuće radno mjesto može biti izabrana osoba koja ima završen umjetnički diplomski sveučilišni studij, ispunjene nužne uvjete koje

propisuje Rektorski zbor, odnosno Vijeće veleučilišta i visokih škola, dokazanu umjetničku djelatnost, najmanje 20 godina radnog iskustva u struci te ispunjene uvjete propisane statutom visokog učilišta. Lektori stranih jezika na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj i lektori hrvatskog jezika na visokim učilištima u inozemstvu

Članak 198. (1) Na temelju međunarodnih ugovora i drugih akata, na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj mogu se zaposliti lektori stranih jezika, kao i lektori hrvatskog jezika i književnosti na stranim visokim učilištima, na osnovi ugovora o radu na određeno vrijeme. (2) Uvjete za izbor i zasnivanje radnog odnosa lektora hrvatskog jezika na stranim visokim učilištima propisuje pravilnikom ministar. (3) Lektor iz stavka 2. ovog članka koji je prethodno zasnovao radni odnos na neodređeno vrijeme u sustavu obrazovanja i znanosti u Republici Hrvatskoj ima pravo povratka na poslove na kojima je prethodno radio ili na druge poslove za koje ispunjava uvjete u roku od 30 dana od dana prestanka ugovora o radu lektora hrvatskog jezika na stranom visokom učilištu. (4) Uvjete za izbor i zasnivanje radnog odnosa lektora stranih jezika na visokim učilištima u Republici Hrvatskoj propisuje visoko učilište svojim statutom. Suradničko zvanje i odgovarajuće radno mjesto na veleučilištu i visokoj školi

Članak 199. (1) Suradničko zvanje na veleučilištu i visokoj školi je asistent. (2) Uvjete za izbor u suradničko zvanje asistenta i na odgovarajuće radno mjesto propisuju veleučilište i visoka škola svojim statutom. Stručna zvanja i odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima

Članak 200. U stručna zvanja i na odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima mogu se izabrati osobe radi izvođenja dijela nastave i praktične nastave ili za provođenja znanstvenih i stručnih projekata pod uvjetima i u postupku predviđenom statutom visokog učilišta. Postupak izbora u nastavna i stručna zvanja te na odgovarajuća radna mjesta na visokim učilištima

Članak 201. Postupak izbora u nastavna i stručna zvanja te odgovarajuća radna mjesta provodi visoko učilište u skladu sa statutom, na temelju javnog natječaja koji se objavljuje u „Narodnim novinama“ i na internetskoj stranici visokog učilišta te na službenom internetskom portalu za radna mjesta Europskoga istraživačkog prostora. Natječaj za nastavna radna mjesta mora biti otvoren najmanje 30 dana, a najviše 60 dana. Natječaj za stručna radna mjesta mora biti otvoren najmanje 8 dana, a najviše 30 dana. (2) Natječaj koji se raspisuje za izbor u više nastavno, odnosno stručno zvanje i radno mjesto, odnosno reizbor, zbog isteka roka na koji je zaposlenik izabran u prethodnom natječaju raspisuje se najkasnije tri mjeseca prije isteka roka i objavljuje se na mrežnim stranicama sveučilišta i sastavnice te mrežnim stranicama veleučilišta ili visoke škole. Posebnom odlukom stručnog vijeća visokog učilišta, i uz suglasnost zaposlenika, natječaj može biti raspisan i ranije od godine dana prije isteka roka na koji je zaposlenik izabran, ali ne prije nego što isteknu tri godine od prethodnog izbora. Natječaj za ponovni izbor u zvanje i odgovarajuće radno mjesto profesora visoke škole (trajno zvanje) raspisuje se najranije šest mjeseci prije isteka roka od pet godina od prvog izbora. Stručno vijeće visokog učilišta najkasnije 90 dana od zaključenja natječaja izabire u nastavno ili stručno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto onog pristupnika koji u najvećoj mjeri udovoljava uvjetima natječaja i uvjetima Rektorskog zbora i uvjetima iz članka 199. ovog Zakona.

Odluka o izabranom kandidatu objavljuje se na mrežnoj stranici sveučilišta ili njegovoj sastavnici odnosno veleučilištu ili visokoj školi u roku od 8 dana od dana njegova dovršetka. Svi pristupnici obavješćuju se o rezultatima natječaja u roku 15 dana od dana njegova dovršetka. Ako je u natječajnom postupku izabrana druga osoba, zaposleniku koji je do tada radio na tom radnom mjestu ponudit će se drugo radno mjesto, a ako takvog radnog mjesta nema otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Ako na natječaj iz stavka 1. ovog članka zaposlenik ne podnese prijavu ili ne bude izabran zbog neispunjavanja uvjeta za ponovni izbor, otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Ugovor o radu za znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, nastavna i stručna radna mjesta Članak 202.

(1) S osobama izabranim putem javnog natječaja u znanstveno-nastavna zvanja, umjetničko-nastavna zvanja, nastavna zvanja i stručna zvanja te odgovarajuća radna mjesta sklapa se ugovor o radu na neodređeno vrijeme s obvezom provođenja izbora na više radno mjesto i mogućnošću jednog reizbora. (2) S osobama koje su u postupku napredovanja izabrane putem javnog natječaja u viša znanstveno-nastavna zvanja, umjetničko-nastavna zvanja, nastavna zvanja i stručna zvanja te odgovarajuća radna mjesta osim redovitog profesora u trajnom zvanju te profesora visokog učilišta u trajnom zvanju sklapa se dodatak ugovora o radu s obvezom provođenja izbora na više radno mjesto i mogućnošću jednog reizbora. (3) Reizbor osobe u znanstveno-nastavnim, umjetničko-nastavnim, nastavnim i stručnim zvanjima i na odgovarajućim radnim mjestima, osim redovitih profesora u trajnom zvanju i profesora visoke škole u trajnom zvanju, vrši se na način da stručno povjerenstvo visokog učilišta podnosi stručnom vijeću visokog učilišta u kojem je pristupnik zaposlen izvješće o radu zaposlenika za razdoblje od pet godina od izbora odnosno reizbora na znanstveno-nastavno radno mjesto, umjetničko-nastavno radno mjesto, nastavno radno mjesto i stručno radno mjesto u skladu s općim aktima visokog učilišta. Stručno povjerenstvo se sastoji od tri člana koji moraju biti u istom ili višem zvanju i odgovarajućem radnom mjestu s obzirom na ono za koje se traži reizbor pri čemu dva člana stručnog povjerenstva moraju biti iz znanstvenog polja u kojem se traži reizbor. Ako se stručno povjerenstvo ne može sastaviti od znanstvenika u polju u kojem se traži reizbor, onda članovi stručnog povjerenstva mogu biti iz srodnih polja odnosno odgovarajućeg područja znanosti. Barem jedan član povjerenstva ne može biti zaposlenik visokog učilišta u kojem je zaposlen pristupnik. (4) Oblik izvješća te minimalne uvjete radnih obveza o kojima se podnosi izvješće iz stavka ovog članka za znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, nastavno i stručno radno mjesto propisuje Rektorski zbor. Visoko učilište općim aktom propisuje postupak odlučivanja o prihvaćanju izvješća, a može propisati i dodatne uvjete o kojima se podnosi izvješće iz stavka 2. ovog članka. (5) Ako zaposlenik izabran u znanstveno-nastavno zvanje, umjetničko-nastavno zvanje, nastavno zvanje i stručno zvanje te odgovarajuće radno mjesto ne bude izabran u više znanstveno-nastavno zvanje, umjetničko-nastavno zvanje, nastavno zvanje i stručno zvanje te na odgovarajuće radno mjesto istekom pet godina od reizbora na isto znanstveno-nastavno radno mjesto, umjetničko-nastavno radno mjesto, nastavno radno

mjesto i stručno radno mjesto otkazat će mu se ugovor o radu redovitim otkazom. Zaposleniku će se otkazati ugovor o radu redovitim otkazom i ako u postupku reizbora stručno vijeće visokog učilišta ne prihvati pozitivno izvješće stručnog povjerenstva ili prihvati negativno izvješće o radu. (6) S osobom izabranom na znanstveno-nastavno, umjetničko—nastavno i stručno radno mjesto, a koja radi na projektu ograničenog trajanja, ugovor o radu može se zaključiti se na određeno vrijeme, bez obzira na ograničenja propisana Zakonom o radu, koje je jednako vremenu trajanja projekta ili dijela projekta na kojoj ta osoba radi. (7) Obveza podnošenja izvješća iz ovog članka prestaje nakon što zaposlenik bude izabran u znanstveno-nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto redovitog profesora u trajnom zvanju, i profesora visoke škole u trajnom zvanju. (8) Zaposleniku u znanstveno-nastavnom, umjetničko-nastavnom i nastavnom zvanju na visokom učilištu prestaje ugovor o radu istekom akademske godine u kojoj je navršio 67 godina života i najmanje 15 godina mirovinskog staža. (9) Ako su sredstva za plaću nastavnika iz stavka 6. ovog članka osigurana iz namjenskih sredstava za znanstvene ili stručne projekte ili iz vlastitih sredstava visokog učilišta, visoko učilište mu može produljiti radni odnos i izvan ograničenja propisanih stavkom 6. ovog članka. (10) Nastavnik iz stavka 6. ovoga članka može se zaposliti na određeno vrijeme u drugom visokom učilištu, ako se na raspisani natječaj nije javio pristupnik koji ispunjava propisani uvjete za izbor na to radno mjesto. Takav nastavnik ne može biti jedini nositelj obveznih predmeta na tom visokom učilištu. Iznimke od prestanka ugovora o radu nakon navršenih 67 godina života

Članak 203. (1) Iznimno, s nastavnikom visokog učilišta koji je zaposlen na znanstveno-nastavnom radnom mjestu redovitog profesora u trajnom zvanju odnosno profesora visoke škole u trajnom zvanju (drugi izbor) može se, na teret državnog proračuna, sklopiti ugovor o radu na određeno vrijeme i nakon nastupa uvjeta iz čl. 202. stavka 7. ovog Zakona, u maksimalnom trajanju do kraja akademske godine u kojoj navršava 70 godina života ako postoji potreba i znanstvenik zadovoljava kriterije izvrsnosti koje je propisao Nacionalno vijeće (2) Postojanje potrebe iz stavka 1. ovog članka utvrđuje čelnik visokog učilišta, na temelju mišljenja stručnog povjerenstva kojega je imenovao senat. (3) Mišljenje o udovoljenim kriterijima izvrsnosti iz stavka 1. ovog članka, utvrđuje Nacionalno vijeće temeljem prethodnog mišljenja odgovarajućeg matičnog odbora o znanstvenoj izvrsnosti i prethodnog mišljenja senata o nastavnoj izvrsnosti. (4) Protiv odluke čelnika koja je donesena protivno mišljenju stručnog vijeća iz stavka 2 ovog članka i mišljenja Nacionalnog vijeća iz stavka 3. ovog članka, moguće je pokrenuti postupak iz članka 133. stavka 2. ovog Zakona. (4) Iznimno od odredbe članka 202. stavka 7. ovog Zakona, zaposlenicima izabranim na položaj dekana i rektora produljuje se radni odnos do isteka mandata na koji su izabrani. Prava i obveze nastavnika i suradnika

Članak 204. (1) Nastavnici i suradnici dužni su uredno izvršavati nastavne i druge obveze u skladu s općim aktima visokog učilišta te ispunjavati obveze u odnosu na znanstveni, umjetnički i stručni rad koji obavljaju na visokom učilištu. Posebnu pozornost dužni su posvetiti radu sa studentima, poticanju njihova samostalnog rada i kreativnosti te uključivanju u stručni, znanstveni i umjetnički rad. (2) Ugovori nastavnika i suradnika s

drugim pravnim osobama izvan ustanove zaposlenja mogu se zabraniti, ograničiti ili uvjetovati ako se radi o ugovorima koji bi negativno utjecali na rad visokog učilišta ili ako je riječ o ugovoru s organizacijom koja svojom djelatnošću konkurira visokom učilištu s kojim nastavnik ili suradnik ima ugovor o radu. Rad protivno takvoj zabrani, ograničenju ili uvjetu razlog je za otkaz ugovora o radu. (3) Nastavnik ili znanstvenik može, uz uvjete propisane općim aktom visokog učilišta, koristiti plaćenu slobodnu studijsku godinu (sabbatical) radi znanstvenog, umjetničkog ili stručnog rada. Visoko učilište je dužno u tom razdoblju organizirati uredno izvođenje nastave te ispunjavanje drugih obveza umjesto odsutnog nastavnika. (4) Odlukom nadležnog tijela visokog učilišta nastavniku se mogu odobriti kraća (do šest mjeseci) ili dulja izbivanja (do dvije godine, a iznimno za trajanja projekta) zbog znanstvenog, umjetničkog i stručnog usavršavanja ili kojega drugoga opravdanog razloga. U vrijeme takve odsutnosti nastavniku mogu mirovati prava i obveze iz ugovora o radu ili se mogu izvršavati djelomično, u skladu s odlukom nadležnog tijela i/ili ugovora koji je sklopljen između nastavnika i visokog učilišta. Pri tome se mora osigurati uredno odvijanje nastave ili odgovarajuća zamjena za nastavnika. (5) Nastavnik ili znanstvenik tijekom obavljanja javne dužnosti na koju je imenovan ili izabran (npr. nastavnik ili znanstvenik izabran u Hrvatski sabor, dužnosnik kojeg je na dužnost imenovao Hrvatski sabor, predsjednik Republike, Vlada ili Ustavni sud, župan, gradonačelnik ili načelnik općine), i nastavnik ili znanstvenik izabran u Europski sud za ljudska prava, Europski parlament, Sud Europske unije te dužnosnik kojeg je na dužnost imenovala Europska komisija, odnosno radi čijeg je obavljanja sklopio odgovarajući ugovor, može obavljati nastavu i baviti se znanstvenim radom na visokom učilištu ili u drugoj znanstvenoj organizaciji tako da s visokim učilištem ili drugom znanstvenom organizacijom sklopi odgovarajući ugovor. Nastavnik ili znanstvenik koji obnaša javnu dužnost ima se pravo, u skladu s ugovorom sklopljenim s visokim učilištem ili drugom znanstvenom organizacijom, vratiti na radno mjesto na kojem je radio prije odlaska na javnu dužnost ili drugo odgovarajuće radno mjesto. (6) Osoba izabrana na položaj prorektora ili rektora može za vrijeme trajanja mandata pokrenuti i provesti izbor u više znanstveno zvanje, odnosno javiti se na raspisani natječaj za izbor u više znanstveno-nastavno zvanje te na odgovarajuće znanstveno-nastavno radno mjesto te nakon isteka mandata ima se pravo povratka na visoko učilište na kojem je radila prije izbora. (7) Odredbe ovog članka primjenjuju se na odgovarajući način i na znanstvenike u javnim znanstvenim organizacijama.

Stegovna odgovornost Članak 205. Na povrede radnih i drugih obveza zaposlenika u znanosti i visokom obrazovanju primjenjuje se opći propis o radnim odnosima. VI. REKTORSKI ZBOR I VIJEĆE VELEUČILIŠTA I VISOKIH ŠKOLA

Rektorski zbor Članak 206. (1) Rektorski čine rektori javnih sveučilišta ili od njih ovlašteni predstavnici te jedan predstavnik rektora privatnih sveučilišta s pravom glasa i jedan predstavnik Vijeća veleučilišta i visokih škola bez prava glasa, a ovlašteno je odlučivati o određenim pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj sveučilišta u Republici Hrvatskoj (2) Postupak i način izbora predstavnika privatnih sveučilišta utvrđuju privatna sveučilišta na zajedničkom sastanku rektora privatnih

sveučilišta, a postupak i način izbora predstavnika Vijeća veleučilišta i visokih škola utvrđuje Vijeće veleučilišta i visokih škola. (3) Rektorski zbor odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj sveučilišta u Republici Hrvatskoj. (4) Rektorski zbor donosi poslovnik kojim uređuje svoj rad i način odlučivanja. (5) Rektorski zbor: 1. propisuje, pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, nužne uvjete za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora na znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna i nastavna zvanja odnosno radna mjesta, 2. propisuje, pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, nužne uvjete za reizborna znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna i nastavna zvanja odnosno radna mjesta, 2. predlaže članove područnih znanstvenih i umjetničkih vijeća i matičnih odbora, 3. predlaže članove Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, 4. razmatra problematiku rada i razvoja sveučilišta i o tome donosi preporuke i mišljenja, 5. daje prethodno mišljenje na propise koji se odnose na sustav visokog obrazovanja te 6. obavlja i druge poslove predviđene ovim Zakonom i poslove koje mu povjere sveučilišta. Vijeće veleučilišta i visokih škola Članak 207. (1) Vijeće veleučilišta i visokih škola čine dekani svih veleučilišta i visokih škola u Republici Hrvatskoj. U radu Vijeća, bez prava odlučivanja, sudjeluje i predstavnik Rektorskog zbora. (2) Vijeće veleučilišta i visokih škola odlučuje o pitanjima od zajedničkog interesa za djelovanje i razvoj veleučilišta i visokih škola. (3) Vijeće veleučilišta i visokih škola donosi poslovnik o svom radu. (4) Vijeće veleučilišta i visokih škola: 1. propisuje, pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, nužne uvjete za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora na nastavna zvanja, odnosno radna mjesta, 2. propisuje, pravilnikom koji se objavljuje u „Narodnim novinama“, nužne uvjete za reizbor na znanstvena radna mjesta, 3. predlaže članove iz veleučilišnih i visokoškolskih redova u Savjet za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, 4. razmatra problematiku rada i razvoja veleučilišta i visokih škola i o tome donosi preporuke i mišljenja, te 5. obavlja druge poslove predviđene ovim Zakonom i poslove koje mu povjere visoka učilišta. VII. FINANCIRANJE ZNANSTVENE DJELATNOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA Izvori financiranja Članak 208. (1) Visoka učilišta, instituti i druge znanstvene organizacije financiraju se iz: 1. sredstava osnivača, 2. državnog proračuna Republike Hrvatske, 3. proračuna jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu proračuna JLP(R)S), 4. namjenskih sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske za: znanstvene programe i projekte raspodijeljenih preko Hrvatske zaklade za znanost, znanstvenih centara izvrsnosti i kolaborativnih znanstveno-tehnoloških programa i projekata prema prijedlogu Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, za nastavno-umjetničku djelatnost prema prijedlogu Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj 5. namjenskih izvanproračunskih sredstava za istraživačke i druge znanstveno-stručne projekte i programe Hrvatske zaklade za znanost, fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih organizacija, zaklada i drugih oblika financiranja znanstveno-istraživačke, nastavno-umjetničke djelatnosti i znanstveno-istraživačke infrastrukture, 6. vlastitih prihoda ostvarenih od

participacija studenata u troškovima studija, istraživačkih, umjetničkih i stručnih projekata, elaborata, ekspertiza, nakladničke i drugih djelatnosti, 7. vlastitih prihoda ostvarenih od sveučilišnih i ostalih zaklada, ostvarene dobiti trgovačkih društava i drugih pravnih osoba iz članka 123. stavka 2. ovog Zakona, 8. vlastitih prihoda od izravnih ulaganja pojedinaca, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba, što se odnosi na prihode od financijske i nefinancijske imovine, kamata, najma, zakupa i ostalih prihoda 9. donacija te 10. ostalih izvora. (2) Sveučilišta, veleučilišta, visoke škole i javni znanstveni instituti mogu se financirati samo iz onih izvora koji ne utječu na njihovu neovisnost i dostojanstvo. Vlastiti prihodi mogu se ostvarivati samo djelatnostima koje ne štete ostvarenju osnovnih zadaća sveučilišta, veleučilišta, visokih škola i javnih znanstvenih instituta. (3) Izvori financiranja evidentiraju se kako slijedi: 1. sredstva javnih sveučilišta, veleučilišta, javnih znanstvenih instituta i visokih škola navedena u točkama 1., 2., 3. i 4. stavka 1. dio su proračunskih sredstava Ministarstva odnosno državnog proračuna i ulaze u državnu riznicu, te proračunskih sredstava JLP(R)S. 2. sredstva sveučilišta, veleučilišta, javnih znanstvenih instituta i visokih škola navedena u točkama 5., 6., 7., 8. 9. i 10. stavka 1. ovog članka ostvarena samostalnom aktivnošću ne ulaze u proračunska sredstva Ministarstva odnosno u državni proračun i državnu riznicu i raspodjeljuju se u skladu s općim aktom znanstveno-obrazovne institucije u razmjernim iznosima na: unapređenje znanstvene, nastavne i druge djelatnosti, ulaganje u studentski standard i unapređenje studiranja, potpomaganje studentskih aktivnosti i razvoj infrastrukture i opreme za njihovo učenje, isplate dodatka na plaću, ugovora o djelu, autorskih ugovora i ugovora o radu u skladu s ovim Zakonom, povećanje redovite plaće zaposlenika razmjerno radu iznad norme, prema satnici u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, isplate naknada za rad u nastavi vanjskim suradnicima na temelju ugovora o djelu u skladu s propisom kojim se uređuju obvezni odnosi (4) Sredstva ostvarena podstavkom 2. stavka 3. ovog članka bilježe se u posebnoj statističkoj evidenciji Ministarstva potrebnoj za razvoj sustava i planiranje mreže institucija znanosti i visokog obrazovanja. Odluku o načinu vođenja evidencije propisuje ministar uz prethodno mišljenje Nacionalnog vijeća. 1. FINANCIRANJE IZ PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE Prijedlog proračunskih sredstava i njihova raspodjela Članak 209. Ministar nadležan za područje znanosti i visokog obrazovanja (dalje u tekstu; ministar) utvrđuje i Vladi Republike Hrvatske podnosi konačan prijedlog proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje, uzimajući u obzir kriterije i prijedloge Nacionalnog vijeća. Članak 210. (1) Nacionalno vijeće posebnim „Naputkom o utvrđivanju kriterija za raspodjelu proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje“ (dalje u tekstu Naputak), utvrđuje kriterije za raspodjelu proračunskih sredstava za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje, na temelju prijedloga Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja u skladu s člankom 10., t. 11. i t. 18. i člankom 16. ovog Zakona. Naputak kao svoj sastavni dio može uključivati i međusobno usklađene kriterije institucijskog, programskog i drugih modela temeljnog, varijabilnog i stimulativnog proračunskog financiranja visokog obrazovanja i znanosti. Kriteriji mogu uključivati

pokazatelje i odnose; broja nastavnika i studenta, raspoložive površine, znanstveno-istraživačke i znanstveno-nastavne izvrsnosti te umjetničko-nastavne izvrsnosti i druge relevantne pokazatelje iz Mreže visokih učilišta i Mreže javnih instituta, izvještaja matičnih odbora o izborima u znanstvena i umjetnička zvanja, dokumentacije akreditacijskih postupaka AZVO, izvještaja i ocjene znanstvenih projekata Hrvatske zaklade za znanost i drugih službenih izvora. (2) U skladu s kriterijima iz stavka 1. ovog članka ministar prikuplja prijedloge proračuna za financiranje znanosti i visokog obrazovanja na temelju prikupljenih prijedloga proračuna znanstvenih organizacija, sveučilišta, veleučilišta i visokih škola, u skladu s propisima kojima se planiraju i izvršavaju proračunska sredstva iz državnog proračuna te sačinjava početni prijedlog proračuna. Ako se uvodi posebno institucijsko, programsko ili neki drugi oblik varijabilnog, stimulativnog ili drukčijeg proračunskog financiranja na temelju kojih se donose posebne odluke Vlade ili ministra, ono mora biti transparentno prikazano dodatnim sredstvima, planiranim na temelju javnog poziva, u prijedlogu proračuna. Tako izrađeni početni prijedlog ministar dostavlja Savjetu za financiranje znanosti i visokog obrazovanja. Odluke o prijedlogu raspodjele proračunskih sredstava

Članak 211. Savjet za financiranje znanosti i visokog obrazovanja, uzimajući u obzir Naputak iz stavka 1. članka 210. razmatra početni prijedlog proračuna te ga sa svojim mišljenjem dostavlja Nacionalnom vijeću. Nacionalno vijeće donosi „Objedinjenu odluku o prijedlogu raspodjele proračunskih sredstava“ (dalje u tekstu; Objedinjena odluka) i dostavlja je ministru. Objedinjena odluka sastoji se od:

Odluke o prijedlogu financiranja institucija visokog obrazovanja i znanosti i Odluke o prijedlogu financiranja znanstvenih istraživanja i znanstveno-istraživačke infrastrukture.

Članak 212. (1) Odluka o prijedlogu financiranja institucija visokog obrazovanja i znanosti obuhvaća ukupna sredstva za temeljno, varijabilno i stimulativno financiranje pojedinih sveučilišta, veleučilišta, visokih škola, znanstvenih instituta i drugih znanstvenih organizacija. (2) Prijedlog ukupnih sredstava temeljnog institucijskog financiranja za pojedina sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene institute i druge znanstvene organizacije sastoji se od:

1. sredstva za plaće zaposlenih prema Kolektivnom ugovoru i Pravilniku o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, a koji za zaposlene u znanstveno-nastavnim zvanjima naznačuje dio za znanstvenu i dio za nastavnu komponentu plaće prema nastavnim zvanjima,
2. sredstva za razvoj ljudskih potencijala u skladu sa zahtjevima i kriterijima osiguranja kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju,
3. sredstva za troškove održavanja prostora, opreme i programa

(3) Prijedlog ukupnih sredstava varijabilnog institucijskog ili programskog financiranja za sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene institute i druge znanstvene organizacije sastoji se od:

1. sredstava nagrađivanja nastavne izvrsnosti i inovativnosti, prema kriterijima i prijedlogu HPBP u skladu s člankom 10. t. 24. i člankom 18. ovog Zakona uz uvažavanje rezultata anonimnih studentskih anketa o kvaliteti nastave i nastavnika,
2. sredstva za nagrađivanje znanstveno istraživačke i umjetničke izvrsnosti, prema kriterijima i prijedlogu Savjeta HIP-a u skladu s člankom 10. t. 25. i člankom 19. ovog Zakona,
3. sredstva za nagrađivanje registriranih i

nagrađivanih inovacija, prema kriterijima i prijedlogu VTI u skladu s člankom 10. t. 26. i člankom 20. ovog Zakona

(4) Prijedlog ukupnih sredstava stimulativnog institucijskog ili programskog financiranja za sveučilišta, veleučilišta, visoke škole, znanstvene institute i druge znanstvene organizacije koji obuhvaća: (1) sredstva za poticanje studentske mentorske stručne prakse i pripremu mentora stručne prakse, prema kriterijima i prijedlogu HPBP, u skladu s člankom 10. točkom 24. i člankom 18. ovog Zakona, (2) sredstva za poticanje i provođenje mentorske nastave, prema kriterijima i prijedlogu HPBP, u skladu s člankom 10. točkom 24. i člankom 18. ovog Zakona, (3) sredstva za poticanje i provođenje višejezične nastave, prema kriterijima i prijedlogu HPBP, u skladu s člankom 10. t. 24. i člankom 18. ovog Zakona, (4) sredstva za pripremu i prijavu projekata i programa fondova EU, Europskog istraživačkog prostora (ERA), Europskog istraživačkog savjeta (ERC), temeljem javnog poziva, prema kriterijima i prijedlogu Savjeta HIP-a, u skladu s člankom 10. točkom 25. i člankom 19. ovog Zakona, (5) sredstva za pripremu i prijavu inovacija, patenata i zaštite intelektualnog vlasništva prema kriterijima i prijedlogu VTI u skladu s člankom 10. točkom 26. i člankom 20. ovog Zakona.

Članak 213. (1) Odluka o prijedlogu financiranja znanstvenih istraživanja i znanstveno-istraživačke infrastrukture obuhvaća prijedlog dodjele sredstava za nabavku, održavanje i nediskriminacijsko korištenje nacionalne krupne znanstvene opreme, znanstveno-istraživačku aktivnosti i projekte, projekte Hrvatske zaklade za znanost, znanstveno nakladništvo i popularizaciju znanosti, financiranje rada Nacionalnog vijeća i njegovih tijela. (2) Prijedlog dodjele sredstava za financiranje znanstvenih istraživanja i znanstveno-istraživačke infrastrukture sastoji se od: 1. sredstava za ulaganje u stratešku znanstveno istraživačku infrastrukturu i nabavku nacionalne krupne znanstveno-istraživačke opreme prema kriterijima i prijedlogu HSF I, u skladu s člankom 10. točkom 23. i člankom 17. točkama 1. 2. ovog Zakona, 2. sredstava za uspostavu, održavanje i redovito funkcioniranje modela nediskriminirajućeg, dostupnog korištenja krupne znanstvene opreme članovima hrvatske znanstvene zajednice i istraživačima, bez obzira na njenu fizičku lokaciju, prema kriterijima i prijedlogu HSF II, u skladu s člankom 10. t. 23. i člankom 17. točkama 3. 4. ovog Zakona, 3. sredstava za uspostavu, održavanje i redovito funkcioniranje otvorene platforme Hrvatskog istraživačkog prostora prema prijedlogu i kriterijima Savjeta HIP-a, u skladu s člankom 10. točkom 25. i člankom 19. ovog Zakona (3) Prijedlog dodjele sredstava za znanstveno-istraživačku aktivnost i projekte Hrvatske zaklade za znanost sastoji se od: 1. sredstava za znanstveno istraživačku aktivnost i projekte znanstvenih centara izvrsnosti, kolaborativne znanstveno-tehnološke multidisciplinarnе i međusveučilišne programe i projekte povezane s društvenim i gospodarskim partnerima, prema zajedničkom prijedlogu i kriterijima HSF II, Savjeta HIP-a i VTI, u skladu s člancima 10., 17., 19., i 20. ovog Zakona, 2. sredstava za financiranje znanstvenih projekata, Hrvatske zaklade za znanost, prema kriterijima i prijedlogu Upravnog odbora zaklade u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj zakladi za znanost i s člankom 10. točkom 21. ovog Zakona. (4) Prijedlog sredstava za financiranje znanstvenog nakladništva, znanstvenih časopisa, publikacija radova s međunarodnih

znanstvenih konferencija organiziranih u Hrvatskoj, prema kriterijima i prijedlogu Povjerenstva za znanstveno-izdavačku djelatnost, u skladu s člankom 10 točkom 27. i člankom 21. ovoga Zakona, (5) Prijedlog dodjele sredstva za financiranje rada Nacionalnog vijeća i njegovih tijela, Agencije i drugih tijela. (6) U prijedlogu proračuna ministar je dužan predvidjeti sredstva potrebna za projicirano napredovanje znanstvenika i nastavnika, te obnove i rasta ljudskih potencijala, na temelju planova znanstvenih organizacija i sveučilišta i u skladu s člankom 208. ovog Zakona. Financiranje visokih učilišta Članak 214. (1) Javna sveučilišta, veleučilišta i visoke škole financiraju se iz državnog proračuna uzimajući u obzir utvrđene kapacitete pojedinoga visokog učilišta, troškove pojedinih studija te ocjenu o njihovoj kvaliteti na temelju vrednovanja iz ovog Zakona. (2) Iz državnog proračuna mogu se financirati i privatna visoka učilišta, na temelju prethodno sklopljenog ugovora, pod uvjetom da: 1. obavljaju djelatnost u kojoj društvene potrebe nadilaze raspoložive mogućnosti javnih visokih učilišta ili je njihova djelatnost od posebnoga državnog interesa, 2. ispunjavaju uvjete propisane Zakonom, 3. udovoljavaju kriterijima i prioritetima koje zajednički utvrđuje Nacionalno vijeće, uzimajući u obzir raspoloživa sredstva i kvalitetu tih učilišta. (3) Sredstva iz državnog proračuna namijenjena sveučilištima, veleučilištima i visokim školama doznaju se korisnicima u ukupnom iznosu, a korisnici ih svojim financijskim planom raspoređuju za pojedine namjene, u skladu sa statutom i drugim općim aktima; 1. financijski plan sveučilišta donosi senat na prijedlog rektora, 2. financijski plan sastavnice/fakulteta kod funkcionalno integriranog sveučilišta donosi stručno/fakultetsko vijeće na prijedlog dekana, 3. financijski plan sveučilišnog odjela kod institucionalno integriranog sveučilišta donosi stručno vijeće na prijedlog pročelnika sveučilišnog odjela, 4. financijski plan veleučilišta i visoke škole donosi stručno vijeće na prijedlog dekana. (4) Sastavnice sveučilišta dio vlastitih prihoda iz članka 208. stavka 1. točka 6. ovoga Zakona izdvajaju u proračun sveučilišta za kapitalna ulaganja i razvojne programe, te druge zajedničke fondove/aktivnosti, u skladu s općim aktima sveučilišta. Financiranje javnih znanstvenih instituta Članak 215. (1) Financijski plan javnog znanstvenog instituta predlaže ravnatelj. Odluku o financijskom planu donosi upravno vijeće na temelju prethodne suglasnosti ministra. (2) Djelatnost javnih znanstvenih instituta financira se sredstvima državnog proračuna Republike Hrvatske. (3) Uz suglasnost ugovornih strana dio djelatnosti instituta može se financirati i u skladu s posebnim ugovorima sklopljenima između Ministarstva i instituta na temelju kriterija i postupaka propisanih člankom 213. ovog Zakona. (B) 2. PLAĆE I PRIMANJA ZAPOSLENIKA I VANJSKIH SURADNIKA U SUSTAVU ZNANOSTI I VISOKOG OBRAZOVANJA Plaća Članak 216. Plaće sudionika u znanosti i visokom obrazovanju isplaćene iz državnog proračuna Republike Hrvatske utvrđuju se kolektivnim ugovorom u skladu sa Zakonom. Dodatak na plaću, ugovori o djelu i autorski ugovori Članak 217. Iz namjenskih prihoda definiranih u članku 208. stavku 1. točkama 3. i 4. i vlastitih prihoda definiranih u članku 209. stavku 1. točkama 5., 6., 7., 8., 10. ovoga Zakona može se isplatiti zaposlenicima i vanjskim suradnicima visokih učilišta, znanstvenih javnih instituta i drugih znanstvenih organizacija za: 1. rad na temelju ugovora o djelu u skladu s propisom kojim se uređuju obvezni

odnosi, 2. rad na temelju ugovora o autorskom djelu kada rezultat zaposlenika ima obilježja autorskog djela, u skladu s posebnim propisom kojim se uređuju autorska prava i srodna prava. Članak 218. Iz namjenskih prihoda definiranih u članku 208. stavku 1. točkama 3. i 4. ovog Zakona, može se po programu odnosno projektu, voditeljima isplatiti dodatak na plaću u maksimalnom iznosu do 100 %, te ključnim suradnicima programa odnosno projekta definiranim u odgovarajućem ugovoru ili odluci o imenovanju projektnog tima, dodatak na plaću u maksimalnom iznosu od 50 %, u odnosu na plaću koju bi zaposlenik ostvarivao obavljajući poslove svog radnog mjesta (bez obzira na izvor financiranja), a radi obavljanja aktivnosti vezanih uz provedbu programa odnosno projekta. Isplata mora biti utemeljena na objektivnim kriterijima koji se općenito primjenjuju u ustanovi u skladu s općim aktom, koje uvećanje se obračunava i isplaćuje za radno vrijeme na poslovima programa odnosno projekta, i mora biti u skladu s pravilima i obvezama projekta. Članak 219. (1) Zaposlenici znanstvene i znanstveno nastavne organizacije ili ustanove, ako su voditelji ili ključni suradnici međunarodnog kompetitivnog znanstveno-istraživačkog programa ili projekta, ili znanstvenog programa ili projekta s inozemnim izvorom financiranja, ili istraživačko-razvojnog projekta kojeg financiraju gospodarski subjekti, definirani u odgovarajućem ugovoru ili odluci o imenovanju projektnog tima, mogu za vrijeme trajanja znanstvenog programa ili projekta, ili istraživačko-razvojnog projekta, sporazumno izmijeniti odredbe postojećeg ugovora o radu tako da je dio radnog vremena plaćen iz istog izvora iz kojeg je bio plaćen prije dobivanja programa ili projekta, dok bi za ostatak radnog vremena isplata plaće bila iz sredstava programa ili projekta, ako je takva promjena ugovora o radu u skladu s pravilima programa ili projekta i općim aktima organizacije ili ustanove. (2) U slučaju promjene ugovora o radu u skladu sa stavkom 1. ovog članka, satnica rada za radno vrijeme rada na međunarodnom kompetitivnom znanstveno-istraživačkom programu ili projektu, ili znanstvenom programu ili projektu s inozemnim izvorom financiranja, ili istraživačko-razvojnog projektu kojeg financiraju gospodarski subjekti, mora biti u skladu s pravilima programa ili projekta i može iznositi do 400 % u odnosu na satnicu rada koju bi zaposlenik ostvarivao obavljajući poslove svog radnog mjesta (bez obzira na izvor financiranja). (3) Ako je za stjecanje određenih prava prema odredbama ovog članka važno prethodno trajanje radnog odnosa u znanstvenoj ili znanstveno-nastavnoj organizaciji ili ustanovi, razdoblje rada u nepunom radnom vremenu smatrat će se radom u punom radnom vremenu. (4) Promjena ugovora o radu iz stavka 1. ovog članka za znanstvenika ne utječe na rokove za izbor ili reizbor u znanstveno-nastavno zvanje i znanstveno radno mjesto. Ugovor o radu na nepuno radno vrijeme za programske odnosno projektne aktivnosti Članak 220. (1) Iz vlastitih prihoda definiranih u članku 208. stavku 1. točkama 5., 6., 7., 8., 9. ovoga Zakona može se isplatiti zaposlenicima dodatak na plaću u maksimalnom kumulativnom iznosu do 30 % u odnosu na plaću koju bi zaposlenik ostvarivao obavljajući poslove svog radnog mjesta (bez obzira na izvor financiranja) ako je isplata utemeljena na objektivnim kriterijima propisanim općim aktom visokog učilišta ili javnog znanstvenog instituta koji uređuje isplatu dodatka na plaću. (2) Kriteriji

propisani općim aktom iz stavka 1. ovoga članka, koji uređuju isplatu dodatka na plaću moraju biti utemeljeni na nastavnom i/ili znanstvenom radu zaposlenika. (3) Ispunjenost kriterija provjerava čelnik institucije za svakog zaposlenika za iduću akademsku ili kalendarsku godinu na temelju rada u prethodnoj akademskoj ili kalendarskoj godini. (4) Dodatak na plaću iz st. 1. ovog članka i dodatak na plaću iz članka 218. ovog Zakona te plaćanje prekovremenog rada sukladno kolektivnom ugovoru, međusobno se ne isključuju. 3.

FINANCIRANJE MJERAMA POTPORE ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA Cilj mjera potpore istraživanju i razvoju

Članak 221. (1) Mjerama potpore istraživanju i razvoju cilj je povećanje ulaganja, osobito privatnog sektora, u istraživanje i razvoj, povećanje broja poduzetnika i drugih subjekata koji ulažu u istraživanje i razvoj te poticanje suradnje poduzetnika i drugih subjekata s organizacijama za znanstveno-istraživački rad i širenje znanja. (2) Mjere potpore istraživanju i razvoju dio su cjelovitog hrvatskog sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja za čiji se razvoj i kvalitetu kao najviše, od Hrvatskog sabora imenovano, stručno tijelo brine Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj u skladu s člankom 10. ovoga Zakona. Uvjeti za dodjeljivanje državne potpore

Članak 222. Uvjeti za dodjeljivanje državne potpore za istraživačko-razvojne projekte, nadležnosti tijela Republike Hrvatske u pogledu dodjele državnih potpora za istraživačko-razvojne projekte, postupak utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za ostvarivanje prava, vođenje evidencija i izvještavanje te druga pitanja vezana uz ostvarivanje prava na potpore za istraživačko-razvojne projekte, regulirane su posebnim zakonom koji uređuje državne potpore za istraživačko-razvojne projekte i na njemu temeljenim propisima i aktima. Uloga Nacionalnog vijeća

Članak 223. Osiguranje usklađenosti razvoja i politika visokog obrazovanja, znanstvenih istraživanja kojima pripadaju i mjere državne potpore istraživanja i razvoja i tehnološkog razvoja, obveza je i odgovornost Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj. Nacionalno vijeće u skladu s člankom 10. točkom 23. i člankom 20. ovog Zakona, imenuje VTI za Znanstveno-stručni savjet davatelja državne potpore za istraživačko-razvojne projekte odnosno provedbenog tijela kojemu ministarstvo nadležno za gospodarstvo, poduzetništvo i obrt kao davatelj potpore, povjerava pojedine aktivnosti u postupku davanja potpore u skladu sa zakonom koji uređuje državne potpore za istraživačko-znanstvene projekte. Uloga Znanstveno-stručnog savjeta

Članak 224. (1) Znanstveno-stručni savjet prati i potiče razvoj istraživanja i razvoja osobito povezivanje znanstvenih organizacija i privatnih poduzetnika te drugih subjekata. U cilju osiguranja cjelovitosti i konzistentnosti nacionalnog sustava znanstvenih istraživanja i tehnološkog razvoja, rasta konkurentnosti hrvatskih gospodarskih subjekata putem inovacija i temeljnih, primijenjenih industrijskih i eksperimentalnih istraživanja Znanstveno-stručni savjet:

1. razmatra i daje prethodno mišljenje o godišnjem izvješću provedbenog tijela iz članka 5. Zakona o državnoj potpori za razvojno istraživačke projekte (Narodne novine br. 64/18). Obavezno mišljenje sastavni je dio godišnjeg izvješća koje podnosi Provedbeno tijelo o provedenim postupcima dodjele državnih potpora za istraživanje i razvoj. 2. razmatra i daje prethodno mišljenje o godišnjem planu rada i godišnjem

financijskom planu provedbenog tijela iz članka 5. Zakona o državnoj potpore za razvojno istraživačke projekte (Narodne novine br. 64/18). Obavezno mišljenje sastavni je dio godišnjeg plana rada i godišnjeg financijskog poticanja istraživanja i razvoja davatelja potpore odnosno njegovog provedbenog tijela.

Pribavljanje obvezujućih prethodnih mišljenja Članak 225. Davatelj potpore odnosno provedbeno tijelo ugradiće odredbu o pribavljanju prethodnih mišljenja Znanstveno-stručnog savjeta iz članka 223. ovog Zakona u odgovarajuće akte davatelja potpore odnosno provedbenog tijela u roku od 60 dana od donošenja ovog zakona. Ovlašt Nacionalnog vijeća Članak 226. U svrhu analize, praćenja i poticanja ulaganja u istraživanje i razvoj, kao sastavnog dijela hrvatskog sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja, Nacionalno vijeće ima pravo tražiti podatke o svim dodijeljenim državnim potporama od ministarstva davatelja potpore, provedbenog tijela kojeg odredi davatelj potpore, korisnika potpore i ministarstva nadležnog za financije, u skladu sa zakonom koji uređuje državne potpore za istraživačko-znanstvene projekte. VIII. ETIKA U ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI I VISOKOM OBRAZOVANJU

Etičnost u znanosti i visokom obrazovanju Članak 227. (1) Etičnost je jedna od najviših vrijednosti u visokom obrazovanju i znanosti i uvjet njihova optimalnog funkcioniranja, pa je treba trajno osnaživati i štiti. (2) U cilju promicanja etičnosti, svako visoko učilište i znanstveni institut dužni su ustrojiti dva etička povjerenstva: etičko povjerenstvo za znanstvena istraživanja i etičko povjerenstvo za zaštitu akademske čestitosti. (3) Etičko povjerenstvo za znanstvena istraživanja razmatra zahtjeve za odobravanjem protokola istraživanja uključenih u završne, diplomske i doktorske radove te nacрте znanstvenih projekata koji uključuju istraživanja na ljudima, životinjama, odnosno osjetljivim podacima. (4) Etičko povjerenstvo za zaštitu akademske čestitosti razmatra prijave kršenja Etičkog kodeksa kojega donosi Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju. (5) Sastav etičkih povjerenstava visokih učilišta, njihov izbor i način rada uređuju visoka učilišta svojim općim aktom, s tim da u svakom povjerenstvu treba biti najmanje jedan član koji nije zaposlenik institucije pri kojoj povjerenstvo djeluje te jedan student. Odlučivanje etičkih povjerenstava i pravna zaštita Članak 228. (1) Etička povjerenstva donose zaključke protiv kojih se može izjaviti prigovor odgovarajućem etičkom povjerenstvu sveučilišta odnosno Odboru za etiku u znanosti i visokom obrazovanju za znanstvene institute. (2) Integrirana sveučilišta dužna su ustrojiti Žalbeno etičko povjerenstvo. (3) Odluka po žalbi je konačna. (4) Konačni zaključak etičkog povjerenstva za zaštitu akademske čestitosti institucije o eventualnom kršenju etičkog kodeksa povjerenstvo dostavlja čelniku institucije koji je dužan reagirati u skladu s nadležnim pravilnikom o stegovnoj odgovornosti institucije odnosno matičnog sveučilišta. Odbor za etiku, etički kodeks i etička povjerenstva Članak 229. (1) Nacionalno vijeće imenuje Odbor za etiku u znanosti i visokom obrazovanju (u daljnjem tekstu: Odbor) koji ima 9 članova, od kojih su četiri iz reda znanstvenika sa znanstvenih instituta, a pet iz reda sveučilišnih profesora. (2) Mandat članova Odbora je četiri godine. Nacionalno vijeće izabire članove Odbora na temelju javnog poziva upućenog zainteresiranoj javnosti da u roku od mjesec dana od

objave poziva istakne prikladne kandidate za članove Odbora. (3) Članovi Odbora ne mogu biti rektori, prorektori, dekani, prodekani, ravnatelji te članovi Nacionalnog vijeća, predsjednik, potpredsjednici, glavni tajnik i voditelji zavoda HAZU. (4) Odbor ima predsjednika i zamjenika predsjednika, koje članovi Odbora biraju između sebe. (5) Primarna zadaća Odbora je promicanje etičkih načela i vrijednosti u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnim odnosima i u odnosima prema javnosti, te u primjeni suvremenih tehnologija i u zaštiti okoliša. (6) Odbor donosi etički kodeks kojim utvrđuje etička načela u visokom obrazovanju, znanstvenom radu, objavljivanju rezultata, odnosima među znanstvenicima, nastavnicima i drugim sudionicima u znanstvenom i obrazovnom procesu, postupcima i radnjama vezanim za tržišno natjecanje, te odnosu prema javnosti i sredstvima javnog priopćavanja. (7) Odbor donosi poslovnik o radu. (7) Odbor radi na sjednicama. Odbor donosi svoje načelne stavove u obliku preporuka, prijedloga ili primjedbi, većinom glasova. Članovi Odbora mogu izdvojiti mišljenje. (8) Odbor može Nacionalnom vijeću predložiti pokretanje postupka oduzimanja znanstvenog zvanja pred odgovarajućim matičnim odborom, a postupak se pokreće i vodi u skladu s člankom 102. ovog Zakona. (9) Odbor rješava žalbe protiv odluka etičkih povjerenstava znanstvenih instituta. (10). Izvješće o radu Odbora dio je godišnjeg izvješća o radu Nacionalnog vijeća. IX. NADZOR Nadzor nad zakonitošću Članak 230. (1) Upravni nadzor nad zakonitošću rada i općih akata visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija provodi Ministarstvo. (2) Nadzor iz stavka 1. ovog članka provodi se na način koji ne narušava autonomiju sveučilišta i ne ometa redoviti rad visokih učilišta i drugih znanstvenih organizacija. (3) Na temelju rezultata nadzora Ministarstvo može obustaviti izvršenje nezakonitih odluka i radnji visokih učilišta i znanstvenih organizacija. (4) Visoka učilišta dužna su dostaviti svu zatraženu dokumentaciju u postupku upravnog nadzora. Posebne ovlasti Ministarstva Članak 231. Posebne zadaće Ministarstva su : (1) predlaganje Vladi RH podzakonskih propisa iz oblasti znanosti, visokog obrazovanja, tehnološkog razvoja i inovacijskog sustava uz prethodno mišljenje Nacionalnog vijeća, (2) donošenje pravilnika, odluka, naputaka i drugih akata, (3) uspostava, vođenje i izrada evidencija, registara, upisnika i stručnih analiza kao što su: 1. vođenje sustava državnih stipendija te umrežavanje i koordinacija cjelokupnog sustava stipendija iz javnih izvora, donošenje odgovarajućih pravilnika, 2. izrada godišnje i srednjoročne analize upisa i upisnih kvota prema naputcima i obrascu Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, 3. izrada godišnje i srednjoročne analize uspješnosti završetka studija prema naputcima i obrascu Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, 4. uspostava evidencije studenata hrvatske dijasporu na hrvatskim sveučilištima, 5. uspostava obrazaca i vođenje godišnje evidencije nadarenih i nagrađivanih izvrsnih studenata na temelju prijedloga institucija sveučilišnog i veleučilišnog obrazovanja, 6. uspostava i vođenje godišnje evidencije ulaganja u objekte i programe studentskog standarda, 7. vođenje upisnika znanstvenika, znanstveno-obrazovnih institucija i studijskih programa visokog obrazovanja, 8. uspostava godišnje evidencije 10 % najuspješnijih znanstvenih suradnika, viših znanstvenih suradnika, znanstvenih

savjetnika i znanstvenih savjetnika na prijedlog matičnih odbora, 9. uspostava godišnje evidencije 10 % (prema studentskim anketama) najbolje ocijenjenih docenata, izvanrednih profesora, redovnih profesora i redovnih profesora u trajnom zvanju na prijedlog senata sveučilišta temeljenih na anketama studenata i drugim dokumentima, 10. uspostava i vođenje godišnje evidencije praćenja karijera hrvatskih znanstvenika u inozemstvu koji su diplomirali/doktorirali na hrvatskim sveučilištima, 11. vođenje registra krupne znanstvene opreme i znanstvene infrastrukture prema kriterijima Nacionalnog vijeća, 12. provođenje postupaka natječaja nabave kapitalne opreme i znanstvene infrastrukture, na temelju prijedloga Nacionalnog vijeća, 13. upravljanje krupnim investicijskim projektima u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, 14. izrada analitičkih podloga za sklapanje bilateralnih i multilateralnih ugovora o međunarodnoj suradnji u području znanosti i visokog obrazovanja, 15. izrada analiza i procjena učinaka sklapanja kolektivnih ugovora u području znanosti i visokog obrazovanja. X. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 232. (1) Novčanom kaznom od 30.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. obavlja izbor u znanstvena, znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna, suradnička ili nastavna zvanja a da za to nema ovlasti (članak 97. stavak 1., članak 183. stavak 1. i članak 197. stavak 1. i 2.),
2. izabere u znanstveno, znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko ili nastavno zvanje osobu za koju zna ili mora znati da ne ispunjava uvjete za izbor ili izbor obavi ne poštujući postupak izbora predviđen ovim Zakonom (članci 98., 186. i 197.),
3. ne otkaže ugovor o radu osobi izabranom u znanstveno, znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko ili nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto u slučajevima kada ovaj Zakon predviđa otkazivanje ugovora o radu zbog neispunjavanja uvjeta za reizbor ili napredovanje ili ako ne poštuje odredbe ovoga Zakona o prestanku ugovora o radu radi navršenja određene dobi i mirovinskog staža ili radu izvan znanstvene organizacije ili visokog učilišta (članak 109. stavak 4., članak 112. stavak 4., članak 115. stavak 2., članak 188. stavci 6. i 7., članak 193. stavak 3., članak 196. stavak 3., članak 201. stavci 4. i 5., članak 204. stavak 2.)
4. obavi izbor u znanstveno, znanstveno-nastavno, umjetničko-nastavno, suradničko ili nastavno zvanje, odnosno izbor na odgovarajuće radno mjesto bez natječaja ako je ovim Zakonom predviđeno da će se izbor obaviti na temelju natječaja (članak 67. stavak 3., članak 85. stavak 1., članak 105. stavak 2., članak 111. stavak 1. i 3., članak 183. stavak 2., članak 186. stavak 2., članak 195. stavci 1. i 7., članak 201. stavak 1.),
5. suprotno članku 119. ovoga Zakona koristi naziv sveučilište, fakultet, umjetnička akademija, odnosno riječ »akademija« uz naziv područja umjetnosti te veleučilište i visoka škola, ili drugi naziv koji sadrži neki od tih pojmova,
6. započne obavljanje znanstvene djelatnosti ili djelatnosti visokog obrazovanja bez dopusnice ili tu djelatnost obavlja bez dopusnice kad je ona za obavljanje djelatnosti potrebna prema odredbama ovoga Zakona ili djelatnost obavlja na način koji nije predviđen dopusnicom,
7. svojim statutom ne predvidi tijela upravljanja ili njihov sastav kako je to predviđeno ovim Zakonom,
8. upiše studente na studij ili u višu godinu studija, a da za to nisu ispunjeni uvjeti predviđeni ovim Zakonom i općim aktom visokog učilišta (članak 161.),
9. izdaje isprave o studiju suprotno članku

168. ovoga Zakona ili studentu ne izda ispravu o studiju iako su za to ispunjeni, ovim Zakonom i općim aktima visokog učilišta, predviđeni uvjeti, 10. ne vodi evidenciji o studentima (članak 183.), 11. ne postupi u skladu s člankom 230. stavkom 4. ovoga Zakona. (2) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka fizička osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi. (3) Za prekršaje iz ovoga članka ovlašteni podnositelj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka je ministar ili osoba koju on ovlasti. (4) Osobi koja je počinitelj prekršaja iz stavka 1. i 2. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti fizičkoj osobi i odgovornoj osobi u pravnoj osobi, odnosno zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti pravnoj osobi, u trajanju od 3 mjeseca do godine dana. Članak 233. (1) Novčanom kaznom od 10.000 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u znanstvenoj organizaciji odnosno visokom učilištu ako: 1. znanstvena organizacija ne donese opći akt u skladu s odredbom članka 105. stavka 3. ovog Zakona, 2. sveučilište i sastavnica ne donesu opći akt u skladu s odredbom članka 188. stavka 4. ovog Zakona, 3. sveučilište i sastavnica ne donesu opći akt iz članka 195. stavka 6. ovog Zakona, (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka odgovorna pravna osoba kaznit će se novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 kuna. XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE Okončanje započelih postupaka Članak 234. (1) Postupci izbora u znanstvena zvanja, postupci izbora na znanstveno-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta, znanstvena radna mjesta te odgovarajući reizbori započeti do dana stupanja na snagu ovog Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 123/03., 105/04., 174/04., 2/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/07., 45/09., 63/11., 94/13., 139/13., 101/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 60/15. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 131/17. – Uredba Vlade Republike Hrvatske). (2) Postupci reakreditacije visokih učilišta, znanstvenih organizacija i studijskih programa započeti do dana stupanja na snagu ovog Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o osiguravanju kvalitete o znanosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 45/09.). (3) Postupci inicijalne akreditacije visokih učilišta pokrenuti na temelju Zakona o osiguravanju kvalitete o znanosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 45/09.), a koji nisu okončani do stupanja na snagu ovog Zakona, dovršit će se prema odredbama ovog Zakona. (4) Ispunjavanje uvjeta usklađenosti studijskog programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije iz Registra HKO-a iz članka 19. stavka 1., članka 25. stavka 1., članka 30. stavka 1. i članka 43. stavka 1. ovog Zakona u postupcima akreditacije i reakreditacije utvrđivat će se samo u slučaju ako je takav standard utvrđen i upisan u Registar HKO-a. Nastavak rada Agencije Članak 235. Agencija za znanost i visoko obrazovanje osnovana Zakonom o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 45/09.) nastavlja s radom u skladu s odredbama ovog Zakona. Mreža visokih učilišta i mreža javnih znanstvenih instituta Članak 236. (1) Mrežu visokih učilišta i studijskih programa i Mrežu javnih znanstvenih instituta Nacionalno vijeće će donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona. (2) Do dana stupanja na snagu Mreže visokih učilišta i studijskih

programa iz stavka 1. ovog članka primjenjivat će se Mreža visokih učilišta i studijskih programa donesena na temelju Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 45/09.) u dijelu u kojem nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona. Mandat čelnika visokih učilišta i znanstvenih organizacija Članak 237. Nakon stupanja na snagu ovog Zakona rektor, prorektori, dekan, prodekani, čelnici ustrojbenih jedinica sveučilišta, ravnatelji znanstvenih instituta i članovi upravnih vijeća znanstvenih instituta ostaju na svojim dužnostima do isteka mandata na koji su imenovani. Mandat članova tijela Agencije Članak 238. Nakon stupanja na snagu ovog Zakona predsjednik i članovi Upravnog vijeća, ravnatelj, predsjednik i članovi Akreditacijskog savjeta ostaju na svojim dužnostima do isteka mandata na koji su imenovani. Usklađenje Statuta Agencije Članak 239. Upravno vijeće dužno je uskladiti Statut Agencije s odredbama ovog Zakona i zatražiti suglasnost Nacionalnog vijeća na Statut Agencije najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona. Donošenje pravilnika i drugih akata Članak 240. (1) Ministar će pravilnike iz članka 32. stavka 9., članka 80. stavka 3., članka 143. stavka 2., članka 168. stavka 7., članka 171., članka 183. stavka 8., članka 194. stavka 2. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu. (2) Nacionalno vijeće će pravilnike iz članka 10. stavaka 2., 4. i 5., članka 15. stavka 4., članka 32. stavka 9. i članka 94. stavka 1. donijeti u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu. (3) Akreditacijski savjet će pravilnike iz članka 49. stavak 4., članka 51. i članka 66. ovog Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu te će standarde iz članka 47. Ovoga Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od njegovog stupanja na snagu. (4) Rektorski zbor će pravilnike iz članka 206. stavka 4. ovog Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu. (5) Vijeće javnih znanstvenih instituta će pravilnike iz članka 88. stavka 4. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca i uputiti ih na suglasnost Nacionalnom vijeću, a pravilnike iz članka 207. stavka 4. ovog Zakona donijeti će u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu (5) Visoka učilišta će donijeti pravilnike iz članka 132. stavka 2. i članka 167. stavaka 11. i 14. ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu. (6) Znanstvene organizacije će opći akt iz članka 105. stavka 3. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu. (7) Sveučilišta i visoka učilišta će opće akte iz članka 188. stavka 4. i članka 194. stavka 6. ovoga Zakona donijeti u roku od tri mjeseca od dana njegovog stupanja na snagu. (8) Visoka učilišta i znanstveni instituti će svoje statute i druge opće akte uskladiti s odredbama ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu. Prestanak važenja dosadašnjih propisa Članak 241. (1) Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaju važiti: - Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 123/2003., 105/2004., 174/2004., 2/2007. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 46/2007., 45/2009., 63/2011., 94/2013., 139/2013., 101/2014. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 60/2015. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 131/2017. – Uredba Vlade Republike Hrvatske), - Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, broj

	<p>45/2009.), - Zakon o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama ("Narodne novine", broj 71/2007.), - Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju (Narodne novine, broj 107/2007. i 118/2012.), - Dio III. (članci 9. – 16.) Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (Narodne novine, broj 158/2003, 198/2003, 138/2006 i 45/2011). (2) Pravilnici i drugi propisi doneseni na temelju zakona iz stavka 1. ovoga članka ostaju na snazi do donošenja pravilnika i drugih akata iz članka 239. ovog Zakon i primjenjuju se osim ako nisu u suprotnosti s odredbama ovog Zakona. Izmjena i dopuna drugih zakona Članak 242. (1) U Zakonu o državnoj potpori za istraživačko-razvojne projekte ("Narodne novine", broj 64/2018) dodaje se novi članak 16.a koji glasi: "Državne potpore za istraživačko-razvojne projekte u sustavima znanosti i visokog obrazovanja dodjeljuju se uz prethodno obvezujuće stručno mišljenje Vijeća za tehnologiju i inovacije iz članka 20. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju." (2) U Zakonu o Hrvatskoj zakladi za znanost ("Narodne novine", broj 117/2001, 45/2009, 92/2010, 78/2012) u stavku 2. članka 5. riječi "Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske" zamjenjuju se riječima "Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj", a riječi "Vlada Republike Hrvatske" zamjenjuju se riječima "Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj". Stupanje na snagu Članak 243. Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu osmog dana od dana objave.</p>	
10	<p>Kata Vulić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Poštovani, podržavam Zakon u cjelosti, potrebno je mijenjati kratice akademskih naziva. Prijedlog:bacc. (stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij), a na preddiplomskoj razini te mag. (stručni studij) i univ.mag. (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izmjene se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Sa dosadašnjim nazivima nismo prepoznati izvan RH. Potrebno je osigurati i mogućnost daljnjeg obrazovanja. Hvala.</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>
11	<p>Mirjana Car Stojković NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Poštovani, podržavam Zakon o osiguranju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti. Sigurno će se hrvatski sustav visokog obrazovanja i znanosti ovim zakonom više uključiti u europski obrazovni sustav i internacionalna istraživanja. Srdačan pozdrav Mirjana Car Stojković</p>	<p>Primljeno na znanje Poštovana, hvala Vam na podršci.</p>
12	<p>Ksandra Sinožić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam nacrt prijedloga zakona o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti.</p>	<p>Primljeno na znanje Poštovana, hvala Vam na podršci.</p>
13	<p>DARIO GEC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam nacrt prijedloga zakona o osiguravanju</p>	<p>Primljeno na znanje Poštovani, hvala Vam na podršci.</p>

	kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti.	
14	<p>Davor. Lilić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam zakon u cijelosti. Zaista zaista Vam velim da ste dobrom putu.</p>	<p>Primljeno na znanje Poštovani, hvala Vam na podršci.</p>
15	<p>ANTONELA SOLDÓ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Prijedlog zakona podržavam, ali smatram da je potrebna izmjena čl. 74 i 113 vezanih uz akademske nazive odnosno kratice istih. Smatram da bi primjerenije kratice akademskog naziva bile bacc. i mag. (stručni studij) te univ.bacc i univ.mag. (sveučilišni studij) Na ovaj način smanjuje se dosadašnja diskriminacija stručnih studija, ali je ujedno jasno vidljiva razlika između stručnih i sveučilišnih studij. 300=300</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>
16	<p>IVAN BAKEK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam zakon u cijelosti, uz jednu malu izmjenu, a to je da kratica akademskog naziva. Smatram da je najbolje predložiti bacc.(stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij) na preddiplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ.mag (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izmjene se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Na ovaj način imamo jasnu distinkciju između dva studija, ali i smanjenje dosadašnje diskriminacije stručnih studija, kao i prednost toga što su sve kratice na latinskom i univerzalno su prepoznatljivije. 300=300</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>
17	<p>Helena Mrkonjić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI podržavam zakon, uz jednu malu izmjenu, a to je da kraticu akademskog naziva smatram da je najbolje predložiti bacc.(stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij) na preddiplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ.mag (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izmjene se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Kao argumentaciju jasna distinkciju između dva studija, ali i smanjenje dosadašnje diskriminacije stručnih studija, kao i prednost toga što su sve kratice na latinskom i univerzalno su prepoznatljivije. 300=300</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>
18	<p>Rosa Ćelić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam Zakon u cijelosti,uz jednu malu izmjenu a to je kratica akademskog naziva. Smatram da je najbolje predložiti bacc. (stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij) na prediplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ mag. (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izjave se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Na gore navedeni način imamo jasnu distinkciju između dva studija ali i smanjnje dosadašnje diskriminacije stručnih studija, kao i prednost što su kratice na latinskom i univerzalno su prepoznatljive</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>

19	<p>Karlo Bukovac NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam zakon i smatram kako je pravo vrijeme da s uskladimo s ostatkom Europe po ovom pitanju. 1 ECTS je svugdje iste vrijednosti, bez obzira radi li se o stručnom ili sveučilišnom studiju.</p>	<p>Primljeno na znanje Poštovani, hvala Vam na podršci.</p>
20	<p>TAMARA ZEČEVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam zakon, no predlažem malu izmjenu koja se odnosi na članak 74 te 113 prijedloga Zakona, a to je da kratice akademskog naziva glase bacc.(stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij) na preddiplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ.mag (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. 300=300</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>
21	<p>Mateo Slivar NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI podržavam prijedlog Zakona te smatram da studente stručnih i sveučilišnih studija u RH treba izjednačiti po pitanja zaposlenja putem javnih natječaja, izjednačavanju diploma sa naznakom mag. struke. Predlažem da se razmatra mogućnost otvaranja doktorskih studija na Veleučilištima tj. do otvaranja takvih studija maksimalno olakšati uvjete upisa na Sveučilišta studentima magistra stručnih studija. Podržavam da studenti sveučilišnih i stručnih studija budu mag. Predlažem što se tiče preddiplomske razine za studente stručnih studija da se nadoda bacc.str.ing.mech. (stručni prvostupnik inženjer strojarstva). 300 je uvijek 300 samo to treba jasno za sve vrste i razine studija definirati na diplomata koje su kasnije temelj razvoja karijere.</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>
22	<p>MLADEN ORLIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam zakon u cijelosti, isto tako potrebno je mijenjati kratice akademskih naziva, prijedlog: bacc.(stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij), a na preddiplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ.mag (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izmjene se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Sa dosadašnjim stručnim nazivima nismo prepoznati izvan RH. Osigurajte MLADIM LJUDIMA i mogućnost daljnjeg obrazovanja, Na ovaj način imali bi jasnu distinkciju između dva studija, ali i smanjenje dosadašnje diskriminacije stručnih studija, kao i prednost toga što su sve kratice na latinskom i univerzalno su prepoznatljivije. HVALA</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>
23	<p>PAVAO TOMIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam zakon u cijelosti, uz jednu malu izmjenu, a to je da kraticu akademskog naziva smatram da je najbolje predložiti bacc.(stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij) na preddiplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ.mag (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izmjene se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Na ovaj način imamo jasnu distinkciju</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>

	između dva studija, ali i smanjenje dosadašnje diskriminacije stručnih studija, kao i prednost toga što su sve kratice na latinskom i univerzalno su prepoznatljivije. 300=300	
24	<p>ivan Sabol NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI</p> <p>Načelno se slažem sa potrebom zakona na temu osiguravanja kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti. No ovaj prijedlog i popratna pojašnjenja nisu u potpunosti jasni ili u skladu. 1) U pregledu stanja navodi se „uz unutrašnje institucijske činitelje i opće društvene okolnosti kao što je nedovoljno financiranje znanstvene djelatnosti iz državnog proračuna,“ Također navodi se problematika broja znanstvenika zaposlenih na pojedinim institutima te citira „Za tri instituta izdane su uvjetne akreditacijske preporuke isključivo na temelju premalog broja zaposlenih znanstvenika iako su ocjene kvalitete bile iznimno visoke“ Iz gornja dva izvoda vidi se isti problem a to je financiranje znanstvenog rada uključujući i plaće znanstvenika. Problem je što postojeći zakon, umjesto da osigura rješenje temeljnog problema ova dva gornja primjera propisuje člankom 5 uspostavu „ustrojstvene jedinice za osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete“ (tipfeler ispravite), čime dodatno odvlači već premali novac za znanost na neznanstvene administrativne poslove. Pogotovo je smiješno da instituti koji ne mogu zaposliti ni znanstvenike da zadovolje uvjet više godina (jer im se vjerojatno ne daju koeficijenti iz ministarstva) moraju naglo zaposliti par administratora koji će pratiti kvalitetu i pokazati da nemaju broj znanstvenika potreban za kvalitetu? S druge strane pod poglavljem „C) posljedice,“ u prvoj rečenici stoji „te će se ostvariti administrativna rasterećenja za sve sudionike procesa“ što je u direktnoj koliziji sa obavezom oformljavanja cijelog ureda za predmet zakona u 191+ ustanova koje se bave znanošću. Racionalizacija bi bila da je jedan ured bavi nametnutom papirologijom a ne 191 ured. -> Ukoliko se u objašnjenju zakona naglasi da će se za troškove tog dodatnog administrativnog opterećenja osigurati dodatna sredstva baš kako se financiranje temeljne djelatnosti ne bi ugrozilo onda se načelno mogu složiti. 2) Interesantno je da se zakonom programsko financiranje također stavlja pod ingerenciju Agencije. Ali veliki problem znanosti i znanstvenog rada je nekonzistentnost i nedostatnost financiranja znanosti. Zakon niti jednom riječju ne propisuje da se planira osigurati kvaliteta financiranja koja je (iz gore navedenih citata) ključan nedostatak utvrđen prethodnom vanjskom revizijom i evaluacijama. U „C) posljedice“ se navodi „Novi Zakon će neizravno doprinijeti postizanju cilja vezano uz udio ukupnih izdataka za istraživanje i razvoj (GERD) u BDP-u s 1,11 (2019. godina) na 3,0% do 2030. godine. „, no to nigdje nije evidentno osim ako će se troškovi fotelja i administracije također uvrstiti u izdatke za istraživanje? -> U zakonske odredbe treba više uključiti kontrolne mehanizme osiguravanja adekvatnosti znanstvenog financiranja kao preduvjeta kvalitete znanstvenog rada a minimalno ih ugraditi i vezati uz standardima vrednovanja 3) Članak 7 propisuje da „utvrđuje se ispunjava li visoko učilište, odnosno znanstveni institut standarde osiguravanja kvalitete u pogledu ustrojstva, zaposlenika, prostora i opreme, financijskih sredstava te sustava unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete.“ I što se dešava ako se</p>	<p>Djelomično prihvaćen Urediti će se odredbe o Povjerenstvu za naknadno praćenje. U odnosu na članak 40. predlagatelj će razmotriti prijedlog prilikom izrade konačnog prijedloga Zakona.</p>

primjerice utvrdi da javni znanstveni institut nema dostatna sredstva za rad kako je prije utvrđeno? Zakon ne predviđa tko i kako rješava taj problem a ne propisuje što se dešava ako se to sustavno ne ispravlja. Ne vidim razliku od dosadašnjeg stanja koje je omogućilo ovaj citat „dok trenutno stanje (2018. godine) pokazuje kako i četiri godine kasnije, odnosno osam godina od donošenja Pravilnika, dva instituta još uvijek ne ispunjavaju spomenuti kriterij [institucijske pretpostavke Pravilnika u pogledu broja znanstvenika], što (p)ostavlja pitanje primjerenosti zakonske regulative.“ Ako instituti 8 godina nisu mogli / smjeli zaposliti znanstvenike da ispune kriterije a unatoč neizdavanju pozitivne akreditacije su nastavili raditi 8+ godina onda koja je svrha kontrole kvalitete kada osnivač javnog instituta ili ne omogući zapošljavanje minimalnog potrebnog broja ili ne zatvara institut koji ne želi poduprijeti financijskim minimumom kojeg sam propisuje?!?! Na liniji Država – Ministarstvo – Agencija – Javni institut „se ne zna tko pije al se zna da nitko ne plaća“ da se parafrazira narodna mudrost. Novi zakon ne predviđa gašenje instituta po davanju negativne ocjene akreditacije niti predviđa osiguravanje minimalnih potrebnih sredstava. Za par godina nova evaluacija će također „(p)ostaviti pitanje primjerenosti zakonske regulative“ Novi Članak 26 st 1) također ne bi riješio problem institucije koja 8 godina nemože zaposliti minimalno potreban broj znanstvenika. U akcijskom planu mogu staviti da će tražiti dodatne koeficijente od ministarstva i onda to pisati svake 3 godine iznova jer nema mehanizma da se koeficijenti uistinu i dobiju bez suglasnosti ministarstva -> Zakon treba propisati/pojasniti što konkretno znači i koje posljedice ima Članak 23 stavak 5) ako je riječ o znanstvenom institutu koji ne zadovoljava te mu je uskraćena dopusnica. Članak 25 stavak 6) precizira isključivo gašenje studija a ne instituta? 4) U članku 40 obavezno treba kratice navesti punim nazivom barem u stavku 1. ENIC/NARIC ne znači ništa bez pojašnjenja -> Članak 40 je zapravo bez sadržaja jer osim postojanja posebnog ureda ne propisuje ništa. Razmislite da umjesto toga generalizirate stavak da Agencija može po potrebi oformiti urede za posebne namjere čije ustrojstvo i djelokrug se određuje statutom i internim pravilnicima pa ste dugoročno riješili problem čim se pojavi potreba za drugim sličnim partikularnim uredima a ne da se mora mijenjati zakon svako malo. Svakako nema smisla da je dobro definirani središnji prijavni ured bude nakon ovog loše definiranog ureda pa se redosljed članaka treba preokrenuti da su konkretne stvari u člancima prije loše definiranih pomoćnih članaka 5) Prijedlog zakona dobro objašnjava situaciju kako je u zemlji trenutno previše studijskih programa (1734) što je više od usporedivih zemalja (lako je slika loše pripremljena i možda ne dočarava objektivno stanje). S druge strane neobična je konstatacija „U tom smislu novim je Zakonom nužno propisati mehanizme kojim će se poticati osnivanje studijskih programa u konkurentnim područjima...“. Rješenje za previše je još? S druge strane u samom zakonu se ne vidi mehanizam poticanja? Mjesto za poticanje je možda Članak 12 gdje bi se moglo napisati npr da studiji koji su na nekoj strateškoj listi (konkurentnih područja) se posebno vrednuju? Po uzoru na stavak 10? iako je i postojeći stavak 10 nejasan Zašto nije propisana reakreditacija studijskih programa u Čl 21 kako bi se omogućilo gašenje onih koji su „tehnološki višak“ i predstavljaju „problem“ u broju 1734 programa?

<p>25 Tatijana Petrić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Sveučilište Članak 10. (1) Sveučilište obavlja djelatnost visokog obrazovanja, znanstvenu odnosno umjetničku djelatnost i stručnu djelatnost u najmanje dva znanstvena područja, odnosno u znanstvenom i umjetničkom području te u najmanje tri polja. Sveučilište može obavljati i druge djelatnosti u skladu sa zakonom i statutom. (2) Sveučilište kao sastavnicu s pravnom osobnosti može osnovati fakultet ili umjetničku akademiju, kao samostalnu ustrojstvenu jedinicu. (3) Sveučilište kao sastavnicu bez pravne osobnosti može osnovati odjel, institut, centar, zavod, knjižnicu ili drugu ustrojstvenu jedinicu sveučilišta. (4) Sveučilište može osnovati pravnu osobu čijom se osnovnom djelatnošću ostvaruje misija sveučilišta te se zadovoljavaju potrebe studenata i sveučilišta. (5) Unutarnji ustroj sveučilišta i njegovih sastavnica uređuje se statutom sveučilišta u skladu s Objašnjenje: Sveučilišne knjižnice prema Zakonu o knjižničarstvu i knjižničnoj djelatnosti čl.3. st. 3. i 5., čl. 8.,9. su pravne osobnosti i samostalne</p>	<p>Primljeno na znanje Prijedlog se ne odnosi na predmet ovog prijedloga Zakona.</p>

ustrojstvene jedinice. Visokoškolske knjižnice pri fakultetima su u sastavu na razini ustrojstvene jedinice sveučilišta. Tim više što važeći zakon predviđa Ustroj sveučilišta i njegove sastavnice Čl. 54. st. 2 Sveučilište može kao sastavnice...imati...knjižnice... Također u Sudskom registru knjižnica, koji je javno dostupan, registrirano je na području Republike Hrvatske 118 visokoškolskih i 8 sveučilišnih knjižnica. Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti - ZKKD(2019) Definira: Čl. 10., st. 1 ... visoka učilišta i javni znanstveni instituti dužni su osnovati knjižnicu..., Čl. 12. St. 2, Standarde za visokoškolske, sveučilišne i znanstvene knjižnice donosi... ministar nadležan za znanost i obrazovanje... Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja(NN 28/2017) 3. Čl. 2 st. 4...zastupljenost indeksiranost časopisa u bazama...utvrđuju knjižnice javnih visokoškolskih i znanstvenih ustanova... Prava i obveze studenta Čl. 77. st. 5 5. besplatno korištenje građe knjižnice te znanstvenih i stručnih izvora na visokom učilištu, OSTAJE ISTO Elektronička infrastruktura sustava visokog obrazovanja, znanstvene i umjetničke djelatnosti Članak 95. (1) Elektronička infrastruktura sustava visokog obrazovanja, znanstvene, umjetničke i informacijsko knjižnične djelatnosti ustrojava se radi kvalitetne i djelotvorne uporabe informatičkih resursa za potrebe funkcioniranja i razvoja sustava visokoga obrazovanja, znanstvene i umjetničke djelatnosti. (2) Elektronička infrastruktura sustava visokog obrazovanja, znanstvene i umjetničke djelatnosti ustrojava se na razini sveučilišta i Republike Hrvatske i dostupna je svim visokim učilištima i znanstvenim institutima.

Obrazloženje: Nije jasno koja je to elektronička infrastruktura, misli li se na e-infrastrukturu SRCA koje to radi za sva sveučilišta, ako je to tako onda to nije sva e-infrastruktura koja postoji na sveučilištima. U važećem zakonu definira se jedan od elektroničkih sustava, koji sveučilišta na području Republike Hrvatske nabavljaju postupkom JN, i koji su tržišno orijentirani: Osnovne odredbe o Sveučilištu Čl. 53. st. 2 ... Sveučilište razvija jedinstveni informacijski i knjižnični sustav. Sveučilišta u Hrvatskoj rijetko su razvila jedinstven informacijski i knjižnični sustav, a kamo li na nacionalnoj razini kako predviđa novi Zakon, stoga razvoj e-infrastrukture na sveučilištima svakako važno, i mora biti operabilno i kompatibilno, no zakoni tržišta i postupak JN stvaraju samo jednu mogućnost, a to je da MZO nabavi za sva sveučilišta jedinstvene sustave, javne nabave, računovodstva, pa i informacijskih i knjižničnih sustava , itd. Valja reći da u informacijsko-knjižnične sustave spadaju zadaci i obveze sveučilišnih i visokoškolskih knjižnica određeni Standarde za visokoškolske, sveučilišne i znanstvene knjižnice donosi... ministar nadležan za znanost i obrazovanje... suradnička izrada knjižničnog kataloga uz primjenu bibliografskih standarda i formata, - praćenje znanstvene produktivnosti matične institucije, bibliometrijske i druge metrijske analize i usluge , umrežavanje u knjižnični sustav Republike Hrvatske , osiguranje javne dostupnosti svih podataka o knjižničnoj građi domaćoj i međunarodnoj akademskoj zajednici i zainteresiranim istraživačima. Dodatne usluge knjižnice mogu biti: - knjižnične usluge za potrebe izvođenja visokoškolskog studija na daljinu, ujednačavanje, usustavljanje, revidiranje i ažuriranje znanstvenih profila znanstveno-nastavnog osoblja i

26	<p>HRVOJE VULIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam zakon u cijelosti, isto tako potrebno je mijenjati kratice akademskih naziva, prijedlog: bacc.(stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij), a na preddiplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ.mag (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izmjene se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Sa dosadašnjim stručnim nazivima nismo prepoznati izvan RH. Osigurajte nam i mogućnost daljnjeg obrazovanja, HVALA</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>
27	<p>KARLA KNEŽEVIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam zakon u cijelosti, uz jednu malu izmjenu, a to je da kraticu akademskog naziva smatram da je najbolje predložiti bacc.(stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij) na preddiplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ.mag (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izmjene se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Na ovaj način imamo jasnu distinkciju između dva studija, ali i smanjenje dosadašnje diskriminacije stručnih studija, kao i prednost toga što su sve kratice na latinskom i univerzalno su prepoznatljivije. 300=300</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>
28	<p>SILVANA KOPAJTIĆ-ZURAK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam Zakon o osiguranju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti. Sigurno će se hrvatski sustav visokog obrazovanja i znanosti ovim zakonom više uključiti u europski obrazovni sustav i internacionalna istraživanja.</p>	<p>Primljeno na znanje Poštovana, hvala Vam na komentaru i na podršci.</p>
29	<p>KRUNO KUŠEC NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam zakon u cijelosti, uz jednu malu izmjenu, a to je da kraticu akademskog naziva smatram da je najbolje predložiti bacc.(stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij) na preddiplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ.mag (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izmjene se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Na ovaj način imamo jasnu distinkciju između dva studija, ali i smanjenje dosadašnje diskriminacije stručnih studija, kao i prednost toga što su sve kratice na latinskom i univerzalno su prepoznatljivije. 300=300</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>
30	<p>MARKO SERDAR NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam zakon u cijelosti, uz jednu malu izmjenu, a to je da kraticu akademskog naziva smatram da je najbolje predložiti bacc.(stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij) na preddiplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ.mag (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izmjene se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Na ovaj način imamo jasnu distinkciju između dva studija, ali i smanjenje dosadašnje</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena koji navodite ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>

	<p>diskriminacije stručnih studija, kao i prednost toga što su sve kratice na latinskom i univerzalno su prepoznatljivije. Također kada vidim koliko su pismeni određeni kolege sa sveučilišnih studija svakako smatram da bi trebala biti vidljiva distinkcija između stručne i sveučilišne kvalifikacije u akademskom nazivu (nažalost onih 300 ECTS bodova im nitko ne može oduzeti stoga će sve nas visoko obrazovane i dalje sramotiti svojim postojanjem i izjavama). 300=300</p>	
31	<p>Nikolina Amižić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam zakon u cijelosti, uz jednu malu izmjenu, a to je da kraticu akademskog naziva smatram da je najbolje predložiti bacc.(stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij) na preddiplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ.mag (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izmjene se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Na ovaj način imamo jasnu distinkciju između dva studija, ali i smanjenje dosadašnje diskriminacije stručnih studija, kao i prednost toga što su sve kratice na latinskom i univerzalno su prepoznatljivije.</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena koji navodite ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>
32	<p>IVANA RUŠČIĆ NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam zakon u cijelosti, uz jednu malu izmjenu, a to je da kraticu akademskog naziva smatram da je najbolje predložiti bacc.(stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij) na preddiplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ.mag (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izmjene se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Na ovaj način imamo jasnu distinkciju između dva studija, ali i smanjenje dosadašnje diskriminacije stručnih studija, kao i prednost toga što su sve kratice na latinskom i univerzalno su prepoznatljivije. 300=300</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena koji navodite ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>
33	<p>Dorian Čelebić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI Podržavam zakon u cijelosti, uz jednu malu izmjenu, a to je da kraticu akademskog naziva smatram da je najbolje predložiti bacc.(stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij) na preddiplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ.mag (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izmjene se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Na ovaj način imamo jasnu distinkciju između dva studija, ali i smanjenje dosadašnje diskriminacije stručnih studija, kao i prednost toga što su sve kratice na latinskom i univerzalno su prepoznatljivije. 300=300</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena koji navodite ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>
34	<p>Dario Devčić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI podržavam zakon, uz jednu malu izmjenu, a to je da kraticu akademskog naziva smatram da je najbolje predložiti bacc.(stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij) na preddiplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ.mag (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izmjene se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Kao argumentaciju jasna distinkciju</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog izmjena koji navodite ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.</p>

	između dva studija, ali i smanjenje dosadašnje diskriminacije stručnih studija, kao i prednost toga što su sve kratice na latinskom i univerzalno su prepoznatljivije. 300=300	
35	Manuela Žakula NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI 300=300	Nije prihvaćen Komentar nije jasan.
36	Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA Materija ovog zakona izdvojena je godine 2009. iz Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju u posebni zakon, iako je sadržajno riječ o istoj cjelini. Uređivanje jednoga sustava pomoću više zakona, a osobito organskih zakona, kao što su Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, uvijek u sebi krije opasnost nehotičnih različitih rješenja koju, ako se ne normiraju istodobno u oba zakona, lako mogu uzrokovati pravnu nesigurnost, a zbog učestalosti novela i blokadu načela Lex posterior derogat legi priori. Svjež je primjer iz sustava odgoja i obrazovanja: kurikulna reforma prije nekoliko godina doživjela je ozbiljan zastoj zbog formalnih razloga zato jer je Zakonom o udžbenicima za osnovnu i srednju školu (Narodne novine, br. 27/10 i 55/11) bilo propisano da se nastava odvija prema kurikulumima, a Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19 i 64/20) da se odvija prema nastavnom planu i programu. Problem bi se unaprijed izbjegao da se materija sustava znanosti i visokog obrazovanja uredi jedinstvenim zakonom. S obzirom da je u tijeku zakonodavni postupak i radi donošenja novog zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i da nema ni ustavne, ni logične osnove ni praktične koristi da se nastavi dualna koegzistencija dvaju zakona koji u svojem predmetu uređenja imaju znanost i visoko obrazovanje, predlaže se da se oni spoje u jedinstveni zakonski akt. Takav zahtjev slijedi i iz razloga koje navodi sam predlagatelj: „Zbog planiranog donošenja novog krovnog zakona, Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, bit će potrebne i izmjene povezanih propisa, među kojima je i ovaj Zakon.“ Što je dosljednije nego da se ti zakoni povežu u jednu cjelinu?	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.
37	FRANKA LEKO NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA Podržavam zakon u cijelosti, uz jednu malu izmjenu, a to je da kraticu akademskog naziva smatram da je najbolje predložiti bacc.(stručni studij) i univ.bacc (sveučilišni studij) na preddiplomskoj razini te mag.(stručni studij) i univ.mag (sveučilišni studij) na diplomskoj razini. Navedene izmjene se odnose na članke 74 i 113 prijedloga Zakona. Na ovaj način imamo jasnu distinkciju između dva studija, ali i smanjenje dosadašnje diskriminacije stručnih studija, kao i prednost toga što su sve kratice na latinskom i univerzalno su prepoznatljivije.	Nije prihvaćen Prijedlog izmjena koji navodite ne odnosi se na odredbe ovog Zakona već na odredbe Nacrta Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti.

	<p>Također kada vidim koliko su pismeni određeni kolege sa sveučilišnih studija svakako smatram da bi trebala biti vidljiva distinkcija između stručne i sveučilišne kvalifikacije u akademskom nazivu (nažalost onih 300 ECTS bodova im nitko ne može oduzeti stoga će sve nas visoko obrazovane i dalje sramotiti svojim postojanjem i izjavama). 300=300</p>	
38	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, II. PREGLED STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA</p> <p>Podredno prethodno iznesenom prijedlogu da se materija dosadašnjeg Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju spoji u jedinstveni zakon, predlaže se promjena ovdje razmatrane zakonske inicijative u: Zakon o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju. Od Ministarstva znanosti i obrazovanja predloženo inverzirano rješenje predstavlja potpuni diskontinuitet. Ujedno se ovaj prijedlog pokazuje u sebi proturječan jer se u njemu ističe: „Izrada Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju ključna je točka provedbe reforme planirane u Nacionalnom planu oporavka i otpornosti 2021. - 2026. s ciljem podizanja istraživačkog i inovacijskog potencijala.“ A to znači da predlagatelj nije dosljedno proveo svoje inverziranje i da ono nije predviđeno Nacionalnim planom oporavka i otpornosti niti je s njim sukladno. Također, osim diskontinuiteta, koji je i meritorno i tehnički, pa i nomotehnički nepotreban i neoportun, postavlja se pitanje poručuje li se time nešto što je u biti drukčije od dosadašnjih shvaćanja, tj. poručuje li se da znanstvena djelatnost jest drugotna i da nju stvara visoko obrazovanje, a ne kao do sada da visoko obrazovanje proizlazi iz znanstvene djelatnosti kao prvotne i najvažnije kategorije. Znanstvena istraživanja su temelj sveučilišne nastave, iz njih ona izvire i na njima se temelji, prema humboldtskim načelima jedinstva istraživanja i nastave. Stavljanjem visokog obrazovanja na prvo mjesto ukida se ta temeljna zamisao, znanstveno-nastavna djelatnost ostaje u vakuumu, a znanost će se početi poistovjećivati s djelovanjem znanstvenih instituta, kao da na sveučilištu ne postoji.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
39	<p>dipl. ing. Damir Stanzer NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, II. PREGLED STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA</p> <p>Ne sumnjajući u dobre namjere predlagatelja ili bar u dobre rezultatne ishode koji možda mogu nastati kombinacijom pojedinih rješenja ovog prijedloga Zakona i nekakve provedbene prakse u budućnosti, ne mogu ne primijetiti da se u ovom nepotpunom opisu stanja nadproporcionalno velik dio teksta posvećuje doktorskim programima - vezanim za javna sveučilišta (cca 15% teksta opisa stanja), javnim institutima (skoro 25% teksta opisa stanja), a da se istovremeno ne opisuje niti jedan problem kvalitete na privatnim učilištima. Moguće je da se predviđa ekspanzija privatnih učilišta, moguće uz povećanje kvalitete usustavljanjem (i) s pomoću ovog</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

	zakona, ali je bilo dobro da se nešto o recentnim problemima tog aspekta sustava napisalo i u ovom opisu stanja. A nije. Opis stanja se čini nepotpun ako je to izostalo.	
40	<p>dipl. ing. Damir Stanzer NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, II. PREGLED STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA</p> <p>Pogreška je sustav osiguranja kvalitete poistovjeđivati s alatom racionalizacije (u tekstu: „...sustav osiguranja kvalitete nužno usmjeriti prema racionalizaciji kao osnovnoj pretpostavci podizanja razine kvalitete...“). Sustav kvalitete nije nužno alat racionalizacije, odnosno alat rezanja brojeva. U teoriji se u sustavu visokog obrazovanja i znanosti mogu paralelno odvijati i osiguravanje kvalitete s jedne strane i ekspanzija sustava (npr. povećanje broja učilišta, programa, broja zaposlenih, broja studenata, financiranja i sl.) s druge strane. Osim toga, u tekstu nacrtu Zakona nije objašnjeno na koji način će se provoditi ta racionalizacija, odnosno iz čega proizlazi da će primjenom ovog Zakona nužno doći do smanjenja nekih brojeva odnosno racionalizacije. U teoriji, ako sve ustanove sustava, i javne i privatne, povećaju kvalitetu i i/ili inicijalno zadovolje sve propisane uvjete, moguće je njihovo širenje. Hoće li uz ovakav Zakon biti moguće spriječiti nove ustanove, zaposlenike i programe, ako su kriteriji kvalitete na ustanovama zadovoljeni i premašeni? Je li onda jedini alat koji preostaje fizička prepreka u pogledu kvota (kome: samo javnim ili i privatnim učilištima)?</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
41	<p>dipl. ing. Damir Stanzer NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, II. PREGLED STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA</p> <p>Slike-grafikoni 1 i 2 (koji se u tekstu prijedloga Zakona neispravno nazivaju Tablica 1 i Tablica 2) sadrže netočne podatke. Npr. za brojeve studijskih programa Danske i Norveške na Slici 1 prikazano je samo 583 odnosno 326, što je dramatično manje od stvarnog stanja (u stvarnosti je riječ o tisućama). Na Slici 2 prikazano je svega nekoliko država, nejasno po kojem kriteriju odabranih. Pri tome je za Hrvatsku korištena drugačija metodologija (uračunat je i broj fakulteta) nego za druge prikazane države (njima nije uračunat broj fakulteta), pa je hrvatski stupac ispao veći od ostalih. To je veliki promašaj, pa i dalje ostaje nejasno kako Hrvatska zapravo komparativno stoji i po tom pokazatelju u odnosu na ostale države. Iz obje slike (1 i 2) na temelju kojih predlagatelj gradi tezu o dokazanosti nužde racionaliziranja ta nužda racionaliziranja nije vidljiva. Moguće je da u stvarnosti ta nužda postoji, no ovakvom neispravnom analizom temeljnom na pogrešnim brojevima ona nije prikazana niti dokazana. Zato je netočna tvrdnja o racionalizaciji kao cilju koji nužno proizlazi iz analize stanja: „Analizom postojećeg stanja sustava znanosti i visokog obrazovanja, posebice u dijelu koji se odnosi na broj akreditiranih studijskih programa te broj visokih učilišta, razvidno je kako je</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

	sustav osiguranja kvalitete nužno usmjeriti prema racionalizaciji kao osnovnoj pretpostavci podizanja razine kvalitete visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj.“ Cilj, racionalizacija nekih brojeva, ne proizlazi iz ove analize stanja. Zato što ova analiza ne sadrži točne brojeve.	
42	<p>Prirodoslovno-matematički fakultet NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, II. PREGLED STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA</p> <p>Ad II. PREGLED STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA U podacima koji se navode za usporedbu s drugim državama, nije jasno po kojem su kriteriju izabrane navedene države pa nije jasno ni kakav se zaključak može izvesti iz grafova. Također nije naveden izvor navedenih podataka koji se navode.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
43	<p>Sveučilište u Zagrebu II. PREGLED STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA , A) PREGLED STANJA</p> <p>Objektivna, cjelovita i pouzdana analiza trenutačnog stanja pretpostavka je kvalitetne reforme sustava znanosti i visokog obrazovanja. Na žalost, podaci kojim Ministarstvo i njegovi predstavnici u Nacrtu zakona, kao i u javnim istupima o reformi sustava znanosti i visokog obrazovanja potkrjepljuju potrebu izmjene zakonodavnog okvira su nepotpuni, netočni i u pojedinim dijelovima tendenciozni. Ističe se nekoliko takvih primjera koji pokazuju neozbiljan i površan pristup analizi postojećeg stanja, a koji dovode u pitanje pojedine zaključke na kojima se temelji prijedlog reforme sustava znanosti i visokog obrazovanja i donošenja novog zakonskog okvira. Prvo, Ministarstvo polazi od iznimno velikog broja visokih učilišta u Republici Hrvatskoj u odnosu na druge države. Pri tom se broj od 129 visokih učilišta u Republici Hrvatskoj komparativno uspoređuje s Austrijom, Češkom, Irskom i Slovenijom. Nije jasno na temelju kojih kriterija su odabrane baš te, a ne neke druge države, i je li na tako sporadičnom (i nereprezentativnom) uzorku moguće donositi bilo kakve zaključke. Možda je Ministarstvo kao kriterij uzelo izdvajanje za istraživanje, visoko obrazovanje i razvoj, prema kojemu je 2020. godine Austrija izdvajala 1.364,20 eura, Češka 400,80 eura, a Hrvatska samo 154,40 eura po stanovniku. Ili je možda kao kriterij uzet broj studenata, ili se radi o nekim drugim parametrima koje Ministarstvo smatra bitnim? Kriterij nije poznat i nigdje se ne može iščitati objašnjenje zašto su baš te države uzete u razmatranje, tako da nije jasno zašto je broj visokih učilišta u odabranim zemljama relevantan za zaključak da u Hrvatskoj postoji preveliki broj visokih učilišta. Puno ozbiljniji nedostatak analize s kojom je Ministarstvo izašlo u javnost pitanje je ukupnog broja visokih učilišta u navedenim državama. Dok su u slučaju Hrvatske u brojku od 129 visoka učilišta uključena sva javna i privatna sveučilišta (12), fakulteti (66), umjetničke akademije (6), sveučilišni odjeli (11), veleučilišta (17), i visoke škole (17), isto nije učinjeno za ostale države koje su uključene u ovu komparativnu analizu. Uzeti će se za</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

primjer Češku na čijem primjeru Ministarstvo tvrdi da postoji samo 69 visokih učilišta. Porazavajuće je što je dovoljno samo otići na stranice češke Nacionalne agencije za međunarodno obrazovanje i istraživanje ([https://portal.studyin.cz/en/find-your-institut ion/](https://portal.studyin.cz/en/find-your-institut-ion/)) kako bi saznali da u Češkoj postoji 26 javnih, 2 državne i 33 privatnih visokoobrazovnih institucija koje imaju svoje sastavnice. Tako npr. Karlovo sveučilište u Pragu ima 17 fakulteta, 4 sveučilišna instituta, 5 sveučilišnih odjela itd.; Masarykovo sveučilište u Brnu ima 10 fakulteta s više od 200 odjela i klinika; Češko tehničko sveučilište u Pragu (CTU) ima 8 fakulteta i jedan institut; Sveučilište u Ostravi ima 6 fakulteta; Tehnološko sveučilište u Brnu ima 8 fakulteta i 2 sveučilišna instituta; Sveučilište Palacky u Olomoucu ima 8 fakulteta, Sveučilište Zapadne Češke u Plzenu ima 9 fakulteta i 2 instituta. Samo s ovih 7 javnih sveučilišta dolazi se do broja od preko 80 visokih učilišta, sukladno kriterijima prema kojima je Ministarstvo došlo do brojke od 129 visoka učilišta u Republici Hrvatskoj. Problem je međutim u tome da je ostalo još ukupno 19 javnih, 2 državne i 33 privatne visokoobrazovne institucije čije sastavnice nismo pridodali navedenoj brojci. Drugim riječima, u Češkoj Republici postoji znatno veći broj visokih učilišta nego što je Ministarstvo prikazalo, ako se zbroje javna i privatna sveučilišta, fakultete, umjetničke akademije, sveučilišne odjele itd., tj. ako se koristi ista polazišna matrica za analizu kao i u Republici Hrvatskoj. Slično vrijedi i za Austriju. Ministarstvo ovdje navodi da je broj visokih učilišta 82. Publikacija austrijskog saveznog ministarstva za obrazovanja, znanost i istraživanje iz 2020. godine pokazuje međutim da je 2019. godine u Austriji postojalo ukupno 79 javnih i privatnih sveučilišta (Grunddaten zum österreichischen Bildungssystem, 2019 / Key Figures on the Austrian educational system, 2019, Wissenschaft in Österreich / Statistiken – 2020, Bundesministerium, Bildung, Wissenschaft und Forschung). S obzirom da Sveučilište u Beču ima 20 sastavnica, Sveučilište u Innsbrucku 16, Sveučilište u Grazu 6, itd., jasno je kako je ukupan broj visokih učilišta u Austriji, sukladno kriterijima Ministarstva, znatno veći od prikazanog. Ozbiljna analiza o opravdanosti ili neopravdanosti broja visokih učilišta treba se temeljiti na jasnoj i istovjetnoj metodologiji, tj. da se uspoređuju jednake, a ne različite kategorije. Osim toga, za donošenje meritornih zaključaka na temelju komparativnog pristupa bilo bi poželjno u analizu uključiti sve, a ne samo neke države članice EU, jer potonje pokazuje tendencioznost, da se uzima nekoliko država koje bi možda mogle potvrditi stavove Ministarstva, a ne uzima se u obzir druge koje u cijelosti devalviraju njegove zaključke. Uostalom, i sam grafički prikaz s kojim je Ministarstvo izašlo u javnost naslovljen je „Trenutno stanje broja visokih učilišta u zemljama EU“. Drugo, u javnoj raspravi o nacrtu zakona predstavnici Ministarstva polaze od prevelikog broja studijskih programa u odnosu na ostale zemlje EU. Analiza podataka s kojim je Ministarstvo izašlo u javnost ponovo pokazuje nedostatke i slabosti u analitičkom pristupu. Za početak, ponovo su odabrane samo neke države članice EU (Austrija, Danska, Estonija, Finska, Latvija, Norveška i Slovenija) bez jasnih kriterija zašto su one odabrane za usporedbu ili zašto nije rađena analiza na temelju istih država kao i kod broja visokih učilišta. Ponovo, s obzirom da je naslov grafičkog prikaza broj studijskih programa u zemljama EU, onda je Ministarstvo trebalo navesti sve

<p>države članice kao pokazatelj imamo li previše ili premalo studijskih programa te ih usporediti s drugim podacima relevantnim za donošenje navedenog zaključka. I kod ove analize puno ozbiljnije pitanje je uspoređuje li se usporedivo i zbrajaju li se po istim kriterijima studijski programi u Hrvatskoj i drugim državama, odnosno je li broj studijskih programa u drugim državama značajno veći nego što Ministarstvo prikazuje. Prof. dr. sc. Damir Stanzer s Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu tako je javno upozorio da je za Dansku naveden broj od ukupno 600 programa, a to je u stvarnosti samo broj studijskih programa koji se nude na engleskom jeziku. Zbunjujuće je što Ministarstvo i u pogledu broja studijskih programa u Hrvatskoj barata različitim podacima, te nije jasno ima li Hrvatska 1638, 1541 ili 1734 studijskih programa. K tomu, čini se da se do toga broja došlo zbrajanjem smjerova unutar pojedinoga studijskog programa, pa nije jasno li to zbroj studijskih programa ili smjerova pojedinih studijskih programa i studijskih programa koji nemaju smjerove. Najveća reforma u posljednjih 20 godina, kojom se konceptijski mijenja sustav znanosti i visokog obrazovanja, zavrjeđuje studiozniji pristup temeljen na najnovijim, točnim i potpunim podacima. Objektivna ocjena stanja kao polazište institucionalnih reformi pretpostavka je za osmišljavanje ispravnih rješenja i nužnih promjena te njihovog ugrađivanja u novu legislativu s ciljem stvaranja kvalitetnije, društveno odgovornijeg i međunarodno prepoznatljivog sustava znanosti i visokog obrazovanja. Drugim riječima, pretpostavka uspješne reforme bilo kojeg sustava, pa i znanosti i visokog obrazovanja, jest objektivno sagledavanje postojećeg stanja. Na žalost, ova kratka analiza pokazuje kako je Ministarstvo propustilo napraviti dubinsku analizu postojećeg stanja temeljenu na objektivnim pokazateljima, koja bi poslužila kao podloga za sveobuhvatnu reformu sustava znanosti i visokog obrazovanja. Navedeno dovodi u pitanje jesu li zaključci i detektirani problemi objektivni i valjani.</p>	
<p>44 Sveučilište u Zagrebu A) PREGLED STANJA, a) Razlozi zbog kojih se Zakon donosi Razlozi zašto je potrebno donijeti potpuno novi zakon nisu dovoljno jasni. Za početak, predlagatelj zakona navodi u obrazloženju Nacrta da je „u svrhu obnove članstva u ENQA-i, Agencija svakih pet godina prolazi postupak međunarodnog vanjskog vrednovanja te je ove godine Agencija uspješno prošla još jedan takav postupak. Time je potvrdila vjerodostojnost i kvalitetu svoga rada, odnosno postupaka vanjskog osiguravanja kvalitete u visokom obrazovanju koje provodi te se prema nalazu navedenog vrednovanja pozicionirala među najbolje ocijenjene agencije u Europskom prostoru visokog obrazovanja (EHEA).“ Dakle, zakonski okvir i način rada Agencije dobio je međunarodnu verifikaciju, i to očigledno izuzetno visoku ocjenu svog rada. Prema tome, na temelju međunarodnog vanjskog vrjednovanja u okviru ENQA ne mogu se iščitati razlozi i potreba za drastičnom promjenom zakonodavnog okvira koja se sada predlaže. Predlagatelj Nacrta zakona, međutim, ističe i porast broja visokih učilišta i studijskih programa kao razlog za donošenje novog zakona. U obrazloženju zakona predlagatelj se međutim poziva na nepotpune, netočne i u pojedinim dijelovima tendenciozne podatke (vidi gore analizu podataka na koje se poziva predlagatelj zakona). Dvije stvari zbunjuju. Prva,</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

	<p>Ministarstvo ističe brojnost visokoobrazovnih institucija kao jedan od razloga za donošenje novog zakona. Kao što je već ranije istaknuto, od 2002. godine brojka javnih visokih učilišta je značajno porasla, između ostalog i osnivanjem čak 5 javnih sveučilišta (sada ih je ukupno 9). Javna sveučilišta Republika Hrvatska osniva zakonom, a veleučilište i visoku školu uredbom Vlade (prema postojećem Zakonu o znanstvenoj djelatnosti). Drugim riječima, sama državna vlast je svojim odlukama osnovala tako veliki broj javnih visokih učilišta, čime je očekivano značajno porastao i broj studijskih programa. Druga, dok s jedne strane Ministarstvo upozorava da je brojnost visokoobrazovnih institucija u Republici Hrvatskoj zabrinjavajuća, što je i jedan od razloga donošenja zakona, istovremeno u obrazloženju Nacrta zakona ističe kako je novi zakon usmjeren na pojednostavljenje procedure. Za očekivati bi bilo, ako uistinu imamo problem prevelikog broja visokog učilišta i studijskih programa, da se procedura postroži, kako bi se uistinu samo izuzetno kvalitetna visoka učilišta i studiji odobrivali.</p>	
45	<p>Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet A) PREGLED STANJA, a) Razlozi zbog kojih se Zakon donosi</p> <p>1. U preambuli se navodi: "Pored ekspanzije studijskih programa, dodatno zabrinjava i brojnost visokoobrazovnih institucija kojih je u Republici Hrvatskoj trenutno preko 130 . Usporedbe radi, u Austriji su registrirane 82 visokoobrazovane institucije, u Češkoj 69, Sloveniji 61, a u Irskoj tek 34 (Tablica 2)." Komentar: Postavlja se pitanje opravdanosti sufinanciranja privatnih sveučilišta od strane MZO-a na kojima se izvode isti ili slični studentski programi slični onima koji se nude na javnim sveučilištima, kao i financiranje istovrsnih studijskih programa u okviru jednog istog sveučilišta. 2. U preambuli se navodi: "Prema podacima dostupnim Ministarstvu, razvidno je da se ukupan broj studenata na javnim visokim učilištima od akademske godine 2016./2017. do 2021./2022. smanjio za 12.507 studenata (Tablica 3), a broj studenata upisanih prvi put na prvu godinu integriranog preddiplomskog i diplomskog te preddiplomskog studija smanjio se za 3.869 studenata (Tablica 4). Paralelno sa smanjenjem broja studenata primijećen je porast broja studijskih programa te trenutno u Republici Hrvatskoj imamo preko 1.700 studijska programa i 154.947 studenata na javnim i privatnim visokim učilištima." Komentar: Prikaz podataka o padu studenata upisanih na studijsek programe javnih učilišta nije uzeo u obzir broj studenata koji su upisali studijske programe na privatnim visokim učilištima kao ni na sveučilištima u inozemstvu čime nisu obuhvaćeni svi relevantni podaci za stvaranje jasne i točne slike o razlozima pada broja upisanih studenata na javna učilišta. 3. U preambuli se navodi: "Kod osnivanja novih visokih učilišta više ne postoji obaveza dvogodišnjeg zajedničkog izvođenja postojećeg programa s mentorskom ustavnom, već se visoka učilišta mogu osnovati ishodenjem dopusnica za rad, odnosno obavljanje znanstvene djelatnosti. U svrhu praćenja rada visokog učilišta, odnosno rada znanstvenog instituta ili za praćenje izvođenja studija osniva se povjerenstvo koje prati rad visokog učilišta odnosno znanstvenog instituta tri godine, a izvođenje studija tijekom prvoga ciklusa izvođenja cjelovitoga studija. Nadalje, s obzirom na to da se djelatnost visokog obrazovanja obavlja kao javna služba, utvrđeni su mehanizmi zaštite sustava</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

	<p>obrazovanja kada ga provode privatna visoka učilišta koja su u postupku inicijalne akreditacije obvezna dostaviti sporazum s javnim visokim učilištem o preuzimanju studenata u slučaju prestanka izvođenja studija i bjanko zadužnicu u korist tog javnog visokog učilišta, a radi nastavka i završetka započetog studija.”</p> <p>Komentar: Predložena promjena ne rješava problem uloge privatnih VU u hrvatskom sustavu znanosti i VU: privatna VU i dalje se vezuju uz javna VU kojima predstavljaju direktnu konkurenciju, dok se istodobno ovime javna VU stavlja u poziciju da postaju odgovorna za studijske programe privatnih VU ako privatna prestanu s djelovanjem.</p>	
46	<p>Sveučilište u Zagrebu A) PREGLED STANJA, b) Strateška osnova za donošenje Zakona</p> <p>Strateški dokument Mreža visokih učilišta i studijskih programa u Republici Hrvatskoj kao provedbeni propis iz članka 18. stavka 3. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, br. 45/09) donio je Hrvatski sabor 28. listopada 2011. i to jednoglasno. On sadržava smjernice i kriterije za osnivanje visokih učilišta i studijskih programa te projekciju osnivanja novih javnih visokih učilišta, radi provođenja postupaka vrjednovanja u okviru vanjskoga sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete. Tvrdnja da „Mreža nije ispunila svoju svrhu“ ne znači da taj instrument treba ukinuti ili napustiti (uz to, u analizi se spominju samo studijski programi, a ne daje se analiza u pogledu osnivanja novih visokih učilišta). Potpuno se zanemaruje činjenica da je Hrvatsko povjerenstvo za unaprjeđenje bolonjskoga procesa koje djeluje u okviru Nacionalnoga vijeća za znanost i visoko obrazovanje, radilo na unaprjeđenju Mreže te je još 2018. unaprijedilo kriterije sadržane u Mreži. Dokument Mreža visokih učilišta i studijskih programa strateški je dokument koji sadržava smjernice i kriterije za osnivanje novih visokih učilišta i studijskih programa te projekciju osnivanja novih javnih visokih učilišta. Upravo taj dokument ima za cilj temeljem jasnih kriterija dati smjernice za osnivanje novih visokih učilišta i studijskih programa. Dokument ujedno ima za cilj razvoj sustava visokoga obrazovanja uskladiti s potrebama hrvatskoga društva. Dokument je izradilo Nacionalno vijeće kao najviše stručno tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupnoga sustava visokoga obrazovanja RH i donio ga je Hrvatski sabor. Upravo iz svih tih razloga dokument Mreže mora i dalje postojati, ali s unaprijeđenim kriterijima koje je izradilo Hrvatsko povjerenstvo za unaprjeđenje bolonjskoga procesa godine 2018. Ukidanje Mreže značilo bi odustanak od strateškoga promišljanja o osnivanju novih visokih učilišta i studijskih programa, značilo bi potom generiranje posvemašnjega kaosa u pitanju osnivanja novih visokih učilišta i novih studijskih programa te bi posljedično dovelo i do nekontroliranoga trošenja proračunskih sredstava. Jednako tako, oduzimanje ovlasti Hrvatskomu saboru da promišlja, u demokratskom duhu donosi dokument Mreže znači svekoliko srozavanje dostojanstva Hrvatskoga sabora, osobito stoga jer je strateški dokument Mreže dokument koji ima za cilj djelovati strateški i razvojno jer se odnosi na znanost i visoko obrazovanje koji su generatori razvoja društva par excellence. Hrvatski sabor ima pravo i obvezu o tome promišljati i potvrđivati prijedloge takva dokumenta koji utvrdi Nacionalno vijeće kao najviše stručno tijelo. Činjenica je da je Nacionalno vijeće za</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

znanost 5. ožujka 2013. utvrdilo prijedlog strateškoga dokumenta Mreža javnih znanstvenih organizacija u Republici Hrvatskoj i uputilo ga u Hrvatski sabor. Tamo je ta mreža bila na dnevnom redu 4., 8., 9., 10., 12., 13., 14., 15., 16., 17. i 20. sjednice sedmog saziva Hrvatskog sabora tijekom 2013., 2014. i 2015. godine, ali nije donesena zbog političkih razloga. Obveza je Hrvatskoga sabora iz članka 18. stavka 4. aktualnoga Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju donijeti strateški dokument mreže javnih znanstvenih organizacija koji sadržava smjernice i kriterije za osnivanje javnih znanstvenih organizacija te projekciju osnivanja novih javnih znanstvenih organizacija radi provođenja postupaka vrjednovanja u okviru vanjskog sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete.

Sveučilište u Zagrebu predložilo je da se u čl. 86. Nacrta zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti zadrži ovlast Nacionalnog vijeća da predlaže Hrvatskom saboru strateški dokument mreže javnih visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta. Postojanje mreže nužno je i pretpostavka je sustavnog vođenja i razvijanja sustava.

Za neke državne i javne djelatnosti mrežu utvrđuje:

- Hrvatski sabor (Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj, Narodne novine, br. 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13 i 110/15; Zakon o područjima i sjedištima sudova, Narodne novine 67/18 i 21/22; Zakon o područjima i sjedištima državnih odvjetništava, Narodne novine 67/18 i 21/22),
- za neke Vlada (Uredba o područjima matičnih ureda, Narodne novine, br. 2/98; Uredba o područjima, sjedištima, vrstama i kategorijama policijskih uprava i policijskih postaja, Narodne novine, br. 7/22; Ekološka mreža, Narodne novine, br. 109/07),
- za neke resorni ministar (Pravilnik o službenim sjedištima javnih bilježnika, Narodne novine, br. 51/15, 120/18 i 123/21).

Ustroj pojedine javne službe najčešće se određuje aktom koji se naziva upravo „mreža“. Stoga je riječ o institutu ustaljenom u hrvatskom pravnom poretku: Državna mreža meteoroloških, hidroloških, meteorološko-oceanografskih i fenoloških postaja (Narodne novine, br. 142/21) na temelju članka 7. stavaka 2. i 5. Zakona o meteorološkoj i hidrološkoj djelatnosti Mreža domova socijalne skrbi i djelatnosti socijalne skrbi (Narodne novine, br. 106/06) na temelju članka 94. stavka 1. Zakona o socijalnoj skrbi Mreža hitne medicine (Narodne novine, br. 49/16 i 67/17) na temelju članka 110. podstavka 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Mreža i kriteriji o dovoljnom broju autoškola (Narodne novine, br. 117/12) na temelju članka 201. stavka 2. Zakona o sigurnosti prometa na cestama Mreža i kriteriji o dovoljnom broju stanica za tehnički pregled vozila (Narodne novine, br. 129/09 i 22/13) na temelju članka 259. stavka 4. Zakona o sigurnosti prometa na cestama Mreža javne zdravstvene službe (Narodne novine, br. 101/12, 31/13, 113/15 i 20/18) na temelju članka 37. stavka 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Mreža osnovnih i srednjih škola, učeničkih domova i programa obrazovanja (Narodne novine, br. 70/11, 62/17 i 86/18) na temelju članka 10. stavka 3. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi Mreža regionalnih centara kompetentnosti u strukovnom obrazovanju (Narodne novine, br. 45/18) na temelju članka 33. stavka 7. Zakona o strukovnom obrazovanju Mreža telemedicinskih centara (Narodne novine, br. 94/21) na temelju članka 38. stavka 9. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Mreža ugovornih subjekata medicine

	<p>rada (Narodne novine, br. 55/11) na temelju članka 38. stavka 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti Osnovna mreža zdravstvene djelatnosti (Narodne novine, broj 188/04 i 115/07) na temelju članka 38. Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Mreža predškolskih ustanova na nacionalnoj razini nije donesena, ali je Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije (Narodne novine, broj 124/14) predviđeno njezino donošenje Zbog svega navedenog bila bi golema šteta napustiti institut mreže, i za znanstvene organizacije, i za visoka učilišta, i za studijske programe.</p>	
47	<p>Sveučilište u Zagrebu II. PREGLED STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA , C) POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA Ministarstvo je izradilo Nacrt bez suradnje s relevantnim tijelima i ustanovama iz sustava - bez suradnje s Agencijom i njezinim tijelima i bez suradnje sa sveučilištima, veleučilištima, znanstvenim institutima i Nacionalnim vijećem. Sveučilište u Zagrebu smatra da je svrhovito uključiti zainteresirane dionike u izradu zakonodavnih prijedloga.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
48	<p>Maja Molnar II. PREGLED STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA , C) POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA "Postupak dobivanja dopusnice za izvođenje studijskih programa kao i kriteriji u njihovom vrednovanju se ujednačuju za sve vrste visokih učilišta te obuhvaćaju i usklađenost studijskog programa sa standardom kvalifikacije upisanim u Registar Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, ako je standard kvalifikacije upisan." Navodi se da je postupak ujednačen, međutim ukoliko određeni standard kvalifikacije nije upisan, na koji će se način onda vrednovati? Iz ovoga proizlazi da kriteriji i neće biti isti.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
49	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA Predloženim Nacrtom proširuje se djelokrug rada Agencije (npr. vrjednovanje provedbe programskih ugovora, uvode se povjerenstva za praćenje institucija/programa nakon inicijalne akreditacije odnosno tijekom pisma očekivanja, povećava se broj članova Povjerenstva za prigovor, uvodi se vrjednovanje studija i prema HKO-u i dr.). Navedeno će sigurno utjecati na povećane troškove. Nameće se zaključak kako će biti potrebno osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
50	<p>Fakultet organizacije i informatike NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI U početnim poglavljima dokumenta među indikatorima kvalitete prevladavaju kvantitativni pokazatelji (npr. broj studijskih programa) za koje nije argumentirano na koji</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

	način imaju izravnu povezanost s kvalitetom. Smatramo da bi, uz navedene pokazatelje, trebalo uzeti u obzir i one koji na jasniji način ukazuju na kvalitetu studijskih programa, prije svega zapošljivost.	
51	<p>Fakultet zdravstvenih studija NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI</p> <p>Prijedlozi Fakulteta zdravstvenih studija vezano za promjene Zakona o osiguranju kvalitete u Visokom obrazovanju i znanosti: 1: u ovako važnim odlukama, koje mogu biti sudbonosne za instituciju, vrati MZO kao vrhovni arbitar (zlouporabi uvijek i svuda može biti, sa MZO-om i bez njega, ali više instanci uvijek znači više nadzora); 2: priznati FTE, barem u biomedicini, u postupcima inicijalne akreditacije i reakreditacije. Uprava Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
52	<p>Hrvatsko katoličko sveučilište NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 1.</p> <p>U čl. 1. nisu navedene tvrtke (kao znanstvene institucije). Trebaju biti uključene zbog inicijalne akreditacije za znanstvena područja i pripadajućih reakreditacija.</p>	<p>Nije prihvaćen Tvrтка ne može biti znanstvena institucija već samo osnivač znanstvenog instituta.</p>
53	<p>Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 1.</p> <p>Nacrt Prijedloga Zakona o osiguranju kvalitete u visokom obrazovanju i znanosti ne prepoznaje nijednu drugu instituciju osim visokih učilišta i znanstvenih instituta. Prijedlog: Potrebno je u Nacrt Prijedloga Zakona ugraditi i urediti odredbe koje se odnose na druge znanstvene organizacije koje čine znanstvenu infrastrukturu. U njih spada Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu koja je krovna ustanova knjižničkog sustava u RH.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
54	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 2.</p> <p>U članku 2. predlaže se dodati novi stavak 3.: „Strateški dokument mreže visokih učilišta, koji sadržava smjernice i kriterije za osnivanje visokih učilišta i studijskih programa te projekciju osnivanja novih javnih visokih učilišta, radi provođenja postupaka vrjednovanja u okviru vanjskoga sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, donosi Hrvatski sabor na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj.“ U članku 2. predlaže se dodati novi stavak 4.: „Strateški dokument mreže javnih znanstvenih organizacija, koji sadržava smjernice i kriterije za osnivanje javnih znanstvenih organizacija te projekciju osnivanja novih javnih znanstvenih organizacija, radi provođenja postupaka vrednovanja u okviru vanjskoga sustava osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, donosi Hrvatski sabor na prijedlog Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj.“ Obrazloženje: Tvrdnja da Mreža nije ispunila svoju svrhu ne znači da taj instrument treba ukinuti ili napustiti (uz to, u analizi se spominju samo studijski programi, a ne daje se analiza u pogledu osnivanja novih visokih učilišta). Potpuno se zanemaruje činjenica da je Hrvatsko</p>	<p>Nije prihvaćen Predlagatelj Zakona smatra da nije moguće uspostaviti učinkovite mehanizme kojima bi se osigurala funkcionalnost mreže te da ukidanje iste ne znači odustanak od strateškog promišljanja o osnivanju novih visokih učilišta i studijskih programa obzirom su prijedlogom Zakona uspostavljeni drugi odgovarajući mehanizmi. Primjerice Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje, znanost i tehnološki razvoj daje mišljenje o potrebi osnivanja javnog visokog učilišta.</p>

	<p>povjerenstvo za unaprjeđenje bolonjskoga procesa koje djeluje u okviru Nacionalnoga vijeća za znanost i visoko obrazovanje, radilo na unaprjeđenju Mreže te je još 2018. unaprijedilo kriterije sadržane u Mreži. Dokument Mreža visokih učilišta i studijskih programa strateški je dokument koji sadrži smjernice i kriterije za osnivanje novih visokih učilišta i studijskih programa te projekciju osnivanja novih javnih visokih učilišta. Upravo taj dokument ima za cilj temeljem jasnih kriterija dati smjernice za osnivanje novih visokih učilišta i studijskih programa. Dokument ujedno ima za cilj razvoj sustava visokog obrazovanja uskladiti s potrebama hrvatskoga društva. Dokument je izradilo Nacionalno vijeće kao najviše stručno tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupnoga sustava visokoga obrazovanja RH. Upravo iz svih tih razloga dokument Mreže mora i dalje postojati, ali s unaprijeđenim kriterijima koje je izradilo HPBP 2018. godine. Ukidanje Mreže značilo bi odustanak od strateškoga promišljanja o osnivanju novih visokih učilišta i studijskih programa, značilo bi potom generiranje posvemašnjega kaosa u pitanju osnivanja novih visokih učilišta i novih studijskih programa te bi posljedično dovelo i do nekontroliranoga trošenja proračunskih sredstava. Jednako tako, oduzimanje ovlasti Hrvatskomu saboru da promišlja, u demokratskom duhu donosi dokument Mreže znači svekoliko srozavanje dostojanstva Hrvatskoga sabora, osobito stoga jer je strateški dokument Mreže dokument koji ima za cilj djelovati strateški i razvojno jer se odnosi na znanost i visoko obrazovanje koji su generatori razvoja društva par excellence. Hrvatski sabor ima pravo i obvezu o tome promišljati i potvrđivati prijedloge takva dokumenta koji utvrdi Nacionalno vijeće kao najviše stručno tijelo. Sveučilište u Zagrebu zato je predložilo da se u čl. 86. Nacrta prijedloga Zakona o visokom obrazovanju zadrži ovlast Nacionalnog vijeća da predlaže Hrvatskom saboru strateški dokument mreže javnih visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta.</p>	
55	<p>Heli Hajdić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 3. Dovoljno je napisati u točki 8. praćenje rada zaposlenika stručnih službi Predlažem brisati riječ: "stručnog"</p>	<p>Prihvaćen Točka 8. će se urediti.</p>
56	<p>Sveučilište u Rijeci NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 3. U navođenju onoga što bi sustav osiguravanja kvalitete trebao obuhvaćati bilo bi dobro navesti i internacionalizaciju i međunarodnu suradnju, online nastavu kao aspekte koji su sada već sastavni dio sustava osiguravanja kvalitete (SOK-a) visokih učilišta. Sve navedeno bilo bi preciznije nazivati – područjima djelovanja SOK-a. Nejasno je što se podrazumijeva pod pojmom "stručnog rada". Na našim institucijama pod pojmom stručnog rada podrazumijevamo rad u struci, za tržište, a koji nije dio radnih obveza prema kolektivnom ugovoru.</p>	<p>Djelomično prihvaćen Sustav unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete obuhvaća sve što je uključeno u strategiju razvoja (točka 1.) pa tako i internacionalizaciju i međunarodnu suradnju te druge elemente ako su predviđeni strategijom. Točka 8. će se urediti.</p>
57	<p>Sveučilište u Rijeci NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 3. U točkama od 2. do 9. uz riječ "praćenje" dodati riječ "unaprjeđivanje" Točka 4. predlaže se : praćenje i</p>	<p>Prihvaćen Točke 2. do 9. će se urediti.</p>

	unaprjeđivanje metoda učenja poučavanja i vrednovanja na studijima	
58	<p>Sveučilište u Rijeci NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 4. U točkama od 2. do 6. uz riječ praćenje dodati riječ unaprjeđivanje</p>	<p>Djelomično prihvaćen Točke 3. do 6. će se urediti.</p>
59	<p>Vlatko Cvrtila NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 6. Točka 2. predviđa postupka: inicijalne akreditacije, reakreditacije, izvanrednog vrednovanja i tematskog vrednovanja. Kasnije se u Čl. 9. navodi u kojim se slučajevima provodi inicijalna akreditacija, a neki od slučajeva ne bi trebali zahtijevati potpunu inicijalnu akreditaciju ukoliko se mijenja mjesto izvođenja ili jezik izvedbe studija. U slučajevima kad postoje već dopusnice za studijski program koji je prošao inicijalnu akreditaciju, smatram nepotrebnim ponovno raditi ponovno inicijalnu akreditaciju u navedenim slučajevima. Pored svega, to će predstavljati veliki izazov i povećanje obveza AZVO-u.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
60	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 8. Standardi vanjskog vrjednovanja kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti po svojoj su naravi propis za provedbu zakona i moraju se objaviti u Narodnim novinama, a ne samo na mrežnim stranicama Agencije.</p>	<p>Nije prihvaćen Agencija, a prema smjernicama ENQA-e, kao neovisna ustanova i međunarodno recenzirano tijelo mora imati operativnu samostalnost kako u utvrđivanju standarda osiguravanja kvalitete tako i u utvrđivanju i osiguravanju vanjskog vrednovanja. S druge strane standardi kvalitete se temelje i usklađuju sa standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete u europskom prostoru obrazovanja a koji se mijenjaju na godišnjoj ili dvogodišnjoj bazi što bi bilo značajno onemogućeno kroz formalno izmjenu propisa.</p>
61	<p>Heli Hajdić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 8. stavak 3. u članku 8. dodati "svojim" mrežnim stranicama ili na kraju dodati riječ "Agencije".</p>	<p>Prihvaćen Prijedlog se prihvaća.</p>
62	<p>Damir Jugo NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 8. Poštovani, članak 8. propisuje da „standarde vanjskog vrednovanja kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti donosi Agencija te ih objavljuje na svojim mrežnim stranicama.“ S ciljem preciznijeg određenja ove odredbe, predlažemo da se u tekst Nacrta uvrsti kako je „Agencija dužna donijeti ove standarde najkasnije tri godine prije početka ciklusa akreditacije u kojem će visoka učilišta i studijski programi biti vrednovani i to kroz dionički pristup u kojem će sudjelovati svi dionici koji će biti predmet vrednovanja“. Ova izmjena osigurati će pravovremeno donošenje standarda te osigurati da visoka učilišta kao predmet vrednovanja s njima budu na vrijeme upoznata. S poštovanjem, dr. sc. Damir Jugo, prof. v. š. Predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola RH</p>	<p>Djelomično prihvaćen Članak 8. će se urediti u odnosu na rok objave standarda kvalitete.</p>
63	<p>Sveučilište u Rijeci NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU</p>	<p>Nije prihvaćen Standardi iz stavka (1) ovog članka se odnose na</p>

	<p>KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 8.</p> <p>Stavak (1) Umjesto: primjenjuju se standardi vrednovanja kvalitete predlaže se: primjenjuju se Europski standardi i smjernice za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju ESG.</p>	standarde koje donosi AZVO, a oni su usklađeni s ESG-jima u skladu sa stavkom (2) članka.
64	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 9.</p> <p>U članku 9. stavku 3. točki 7. nije jasno provodi li se inicijalna akreditacija u slučaju izmjene svih ishoda učenja ili će se provoditi u slučaju izmjene pojedinih ishoda učenja (i u tom slučaju ostaje otvoreno pitanje kako će se odrediti kada je potrebno ili nije provesti inicijalnu akreditaciju).</p>	<p>Djelomično prihvaćen</p> <p>Točka 7. će se urediti na način da će se precizirati u kojim slučajevima izmjene ishoda učenja dovodi do inicijalne akreditacije.</p>
65	<p>Vlatko Cvrtila NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 9.</p> <p>Članak 9., točka 3. predviđa inicijalnu akreditaciju za sedam slučajeva u kojima je jedino opravdano za uvođenje novih studija. Svi ostali slučajevi mogu se provoditi kroz djelomičnu akreditaciju s obzirom da studiji već imaju dopusnicu. Uvođenje inicijalne akreditacije za točke 2. do 7. su nepotrebne i stvorit će nove obveze AZVO-u. Trebalo bbi uvesti institut djelomične akreditacije u kojoj bi se provjeravalo samo ono što bi bio predmet tog postupka. Primjerice, ukoliko se predlaže dodavanje jezika izvođenja (uz hrvatski i engleski jezik), tada je dovoljno provjeravati uvjete za izvođenje na engleskom jeziku, a ne provoditi cijeli postupak inicijalne akreditacije. Prijedlog novog teksta: (4) Djelomična akreditacija provodi se u slučaju: 1. izmjene sunositelja združenog studija 2. izmjene mjesta izvođenja studija 3. izmjene jezika izvođenja studija 4. izmjene stručnog ili akademskog naziva ili akademskog stupnja koji se stječe završetkom studija 5. izmjene načina izvođenja studija 6. izmjene ishoda učenja koji se stječu završetkom modula studija ili studija .</p>	<p>Nije prihvaćen</p> <p>Republika Hrvatska primjenjuje postupak institucionalne akreditacije tako da pojedini program ne podliježu u punom smislu reakreditaciji. Slijedom navedenog provodi se osiguravanje kvalitete kod inicijalne akreditacije studija kao i izmjena pojedinih elemenata studijskog programa.</p>
66	<p>Hrvatsko katoličko sveučilište NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 9.</p> <p>U odredbama članaka za provođenje postupka inicijalne akreditacije nije naveden postupak inicijalne akreditacije za obavljanje znanstvene djelatnosti te postupak inicijalne akreditacije za osnivanje znanstvenog instituta privatnog Sveučilišta. U st. 3. ne navodi se postupak u slučaju izmjene ishoda učenja predmeta.</p>	<p>Primljeno na znanje</p> <p>Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
67	<p>Irena Guszak NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 9.</p> <p>Poštovani, članak 9. stavak 3. točka 7. propisuje kako se inicijalna akreditacija studija provodi u slučaju, između ostaloga „izmjene ishoda učenja koji se stječu završetkom modula studija ili studija“. Ovakvu odredbu smatram ograničavajućom za razvoj studijskih programa u okvirima dopuštene nastavne djelatnosti i raspoloživih kapaciteta. Naime, zbog brzih promjena na tržištu rada te općenito u društvu, da bi zadržali relevantnost, studijski programi trebaju kontinuirano unaprjeđivati svoju relevantnost kroz ishode učenja kojima je studijski</p>	<p>Primljeno na znanje</p> <p>Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

	<p>program opisan i koje studenti stječu završetkom studija. Ako bi se takva kontinuirana obaveza interpretirala kao inicijalna akreditacija studijskog programa koje je postupak složen, zahtjevan i dugotrajan, ugrozila bi se relevantnost i time i kvaliteta studijskih programa. S pretpostavkom da su upravo redovite promjene ishoda učenja studijskog programa nužni uvjet zadržavanja, osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, mišljenja sam da bismo trebali težiti stvaranju fleksibilnog regulatornog okvira za odgovorno i proaktivno akademsko djelovanje. S poštovanjem, Irena Guszak</p>	
68	<p>Sveučilište u Dubrovniku NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 9. Predlaže se dopuniti članak 9. stavak 3. podstavak 7. tako da glasi: "7. izmjene više od jedne trećine ishoda učenja koji se stječu završetkom modula studija ili studija".</p>	<p>Prihvaćen Podstavak 7. će se urediti.</p>
69	<p>Damir Jugo NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 9. Poštovani, članak 9. stavak 3. točka 7. propisuje kako se inicijalna akreditacija studija provodi u slučaju, između ostaloga „izmjene ishoda učenja koji se stječu završetkom modula studija ili studija“. Ovakvu odredbu smatramo ograničavajućom za razvoj studijskih programa u okvirima dopuštene nastavne djelatnosti i raspoloživih kapaciteta. Naime, zbog brzih promjena na tržištu rada te općenito u društvu, da bi zadržali relevantnost, studijski programi trebaju kontinuirano unaprjeđivati svoju relevantnost kroz ishode učenja kojima je studijski program opisan i koje studenti stječu završetkom studija. Ako bi se takva kontinuirana obaveza interpretirala kao inicijalna akreditacija studijskog programa koja je postupak složen, zahtjevan i dugotrajan, ugrozila bi se relevantnost i time i kvaliteta studijskih programa. S pretpostavkom da su upravo redovite promjene ishoda učenja studijskog programa nužni uvjet zadržavanja, osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete, mišljenja smo da bismo trebali težiti stvaranju fleksibilnog regulatornog okvira za odgovorno i proaktivno akademsko djelovanje. Pored toga, člankom 27. predviđeno je „izvanredno vrednovanje“ koje je uvijek moguće primijeniti u slučaju sumnje na ugrožavanje kvalitete te na taj način učinkovito usmjeriti djelovanje nadležnih tijela. S obzirom na to da je osiguravanje i kontinuirano unaprjeđenje kvalitete visokog obrazovanja zajednički cilj ustanova i regulatora, apeliramo da se točka 7. izbriše iz predmetnog stavka. Međutim, kako bi se osiguralo da se izmjene studijskog programa koje se događaju izvan inicijalne akreditacije stave u primjerene okvire, predlažemo razmotriti da se kao obvezni element dopusnice propiše popis smjerova studijskog programa te da promjene u pogledu dodavanja novih smjerova na akreditiranom studijskom programu zahtijevaju postupak inicijalne akreditacije. S poštovanjem, dr. sc. Damir Jugo, prof. v. š. Predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola RH</p>	<p>Djelomično prihvaćen Točka 7. će se izmijeniti na način da se odredi kada se provodi inicijalna akreditacija u slučaju promjene ishoda učenja.</p>
70	<p>Fakultet organizacije i informatike NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 9. Kod akreditacije novog studija treba odabrati mentorske</p>	<p>Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga Zakona se izjednačava položaj visokih učilišta s obzirom na osnivača.</p>

	<p>institucije. Naročito je to bitno kada je osnivač strana institucija. Tu je imperativno da mentorska institucija bude visoko učilište iz RH (trenutno to nije slučaj i nije definirano zakonom). Mislimo da bi se ovim zakonom ipak trebalo urediti osnivanje institucija gdje je osnivač vanjska institucija.</p>	
71	<p>Fakultet organizacije i informatike NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 9. Smatramo da nije potrebno raditi punu akreditaciju u slučaju iz članka 9. stavka 3. točke 3. već je dovoljno provjeriti prostorne kapacitete i kapacitete osoblja. Isto to smatramo i za točku 4. i 6. navedenog članka i stavka, naime za izmjene jezika izvođenja studija i izmjene načina izvođenja studija nije potrebno raditi akreditaciju.</p>	<p>Nije prihvaćen Republika Hrvatska primjenjuje postupak institucionalne akreditacije tako da pojedini program ne podliježu u punom smislu reakreditaciji. Slijedom navedenog provodi se osiguravanje kvalitete kod inicijalne akreditacije studija kao i izmjena pojedinih elemenata studijskog programa.</p>
72	<p>Ivo Ivančić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 9. U današnjem dinamičnom vremenu nepotrebno se birokratiziraju stvari u odnosu na inicijalnu akreditaciju studija. Naime, nije potrebno provoditi inicijalnu akreditaciju radi izmjene jezika izvođenja, izmjene mjesta izvođenja ili izmjene načina izvođenja studija. Ukoliko je to uopće potrebno regulirati, to bi trebalo učiniti na efikasniji način, bez provođenja kompletnog procesa inicijalne akreditacije.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
73	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 10. U članku 10. stavku 2. nakon riječi „izvođenje“ predlaže se dodati riječi: „istraživanja (za sveučilišta) i za izvođenje“ tako da stavak glasi: „Laboratoriji trebaju biti opremljeni odgovarajućom opremom namijenjenom za izvođenje istraživanja (za sveučilišta) i za izvođenje praktične nastave.“ Obrazloženje: Znanstvena istraživanja temelj su sveučilišne nastave, iz njih ona izvire i na njima se temelji, prema humboldtskim načelima jedinstva istraživanja i nastave. Laboratoriji na sveučilištima ne služe samo za izvođenje nastave, nego i za izvođenje znanstvenih istraživanja.</p>	<p>Prihvaćen Stavak 2. će se urediti.</p>
74	<p>Ivo Ivančić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 10. Ukoliko postoji kriterij pokrivenosti nastave 50% ECTS-a, tada je kriterij broja zaposlenih nastavnika nepotreban i predlaže se njegovo brisanje.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
75	<p>Vlatko Cvrtila NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 10. Članak 10. točka 5 uređuje pitanje broja stalno zaposlenih nastavnika u polju na sveučilištu. To je dodatni kriterij uz kriterij pokrivenosti nastave 50% ECTS bodova stalno zaposlenim nastavnicima. Kriterij broja stalno zaposlenih nastavnika je nepotreban jer se njima poništava kriterij pokrivenosti nastave korištenjem ECTS bodova. Posebno stoga jer postoje interdisciplinarni studiji koji bi, ukoliko se ovaj kriterij zadrži, morali zapošljavati dodatne nastavnike koji ne bi vjerojatno imali dovoljan broj norma sati, a da bi se to postiglo,</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

	<p>trebali bi mijenjati strukturu studijskog programa. . Pokrivenost nastave mjerena ECTS bodovima možemo prihvatiti kriterijem kvalitete, dok broj zaposlenih to ne može nikako biti. Prema tome, ovaj je kriterij nepotreban, pa se predlaže njegovo brisanje.</p>	
76	<p>Jelena Hodak NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 10. Poštovani, slobodna sam očitovati se na Članak 10. stavak 5. Sveučilište treba zapošljavati najmanje 21 nastavnika zaposlenih na znanstveno-nastavnom, odnosno umjetničko-nastavnom radnom mjestu u punom radnom vremenu. Najmanje 7 nastavnika treba biti zaposleno u pojedinom polju u kojem djeluje sveučilište. Pohvalnim ocjenjujem povezivanje postupaka izbora u zvanja i izbora u radna mjesta kao inicijativu koja će doprinijeti osiguravanju kvalitete i stabilnosti razvoja ustanove. Međutim, zahtjev koji se postavlja prema sveučilištu u pogledu broja stalno zaposlenih koji moraju biti izabrani u odgovarajuće znanstveno polje (!) u kojem djeluje sveučilište smatram nepotrebnom pre-regulacijom koja neće nužno dovesti do osiguravanja kvalitete. Razvojni trendovi u znanosti i visokom obrazovanju pokazuju kako je nužno povezivati različite discipline (znanstvena polja) kroz studijske programe koji pripremaju studente da istovremeno budu zapošljivi na tržištu rada i djeluju kao aktivni akteri razvoja društva. Također, sve veći su zahtjevi za razvojem takozvanih transverzalnih kompetencija, koje se ne vezuju uz određeno znanstveno polje, a koje trebaju biti zastupljene u studijskom programu kroz kolegije koje izvode nastavnici s izborima u različitim znanstvenim poljima. Interdisciplinarni pristup u učenju, znanstvenom istraživanju i stručnom djelovanju pokazuje se najučinkovitijim u ostvarivanju ciljeva visokog obrazovanja i znanstvenog-istraživanja. Tako se povezivanje različitih znanstvenih disciplina pokazuje poticajnim za unapređenje, razvoj pa tako i osiguravanje kvalitete. Stoga predlažem brisanje odredbe prema kojoj „najmanje 7 nastavnika treba biti zaposleno u pojedinom polju u kojem djeluje sveučilište“. S poštovanjem, Jelena Hodak</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
77	<p>Hrvatsko katoličko sveučilište NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 10. U postupku inicijalne akreditacije studija u članku 10. stavak 2. i 3. ispunjavanje uvjeta je kontradiktorno jer u svrhu inicijalne akreditacije studija visoko učilište treba u punom radnom vremenu zapošljavati nastavnike za izvođenje najmanje 50% vrijednosti ECTS-a, dok se u stavku 3. navodi da u vrijeme podnošenja zahtjeva za inicijalnu akreditaciju visoko učilište treba zapošljavati nastavnike koji će izvoditi kolegije u ukupnoj vrijednosti od najmanje 50% ECTS-ova i tu se ne navodi da moraju biti stalno zaposleni u punom radnom vremenu. ECTS bodovi su mjera opterećenja studenta na pojedinom predmetu, a mjera opterećenja nastavnika su radni sati (prije norma sati). Nije jasno na koji bi se način nastavniku računalo opterećenje preko ECTS bodova te koliko je nastavnika potrebno zaposliti za pokrivanje navedenog postotka ECTS bodova. Također, u prijedlogu Zakona nisu navedeni kriteriji u postupcima reakreditacije visokih učilišta. Uz st. 5. predlažemo da se</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

	umjesto navođenja 7 nastavnika u polju razmotri mogućnost navođenja znanstvenika u znanstvenom području jer to omogućuje interdisciplinarnost odvijanja nastave i angažiranje većeg broja vanjskih stručnjaka iz znanstvenog polja u kojem se izvodi studij.	
78	<p>Irena Guszak NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 10. Poštovani, U odnosu na prijedlog čl. 10, st. 5, smatram da ga je potrebno doraditi. Za sveučilišta je predviđeno 7 nastavnika u pojedinom polju u kojem djeluje sveučilište, dok fakultet, umjetnička akademija i veleučilište trebaju zapošljavati najmanje 7 nastavnika, bez obzira na polje djelovanja. Predlažem da se specifikacija "polja u kojem djeluje" izostavi i za sveučilišta. Naime, predviđanjem najmanje 21 nastavnika zaposlenih na znanstveno-nastavnom, odnosno umjetničko-nastavnom radnom mjestu u punom radnom vremenu, podignuti su kriteriji u odnosu na trenutno važeće. Stoga smatram da je dodatni zahtjev od 7 nastavnika u pojedinom polju u kojem djeluje sveučilište nepotreban. Ako sveučilište ima studijske programe iz različitih polja, očekivanje od 7 nastavnika zaposlenih u pojedinom polju je nerealno. S obzirom na to da se od studijskih programa očekuje da diplomantima osiguraju uz stručne i generičke kompetencije, studijski programi sadrže i kolegije izvan samog polja studijskog programa, poput matematičkih kolegija i stranih jezika. Postavlja se pitanje financijske održivosti studijskih programa, koji će uz minimalno 7 nastavnika iz polja djelovanja sveučilišta, kako bi osigurali kvalitetu studijskih programa svejedno imati potrebu zapošljavati i nastavnike iz dodatnih područja i polja. S poštovanjem, Irena Guszak</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
79	<p>Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 10. Članak 10. Komentar: Rad knjižnica i knjižnična djelatnost regulirana je Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19), standardima za pojedinu vrstu knjižnice te drugim podzakonskim aktima. Prijedlog novog teksta - čl. 10, st. 4 - započeti stavak s tekстом: (4) Visoko učilište treba osigurati knjižničnu djelatnost sukladno Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19), standardom za tu vrstu knjižnice te drugim podzakonskim aktima.</p>	<p>Nije prihvaćen Predloženo je uređeno propisima koji uređuju knjižničnu djelatnost.</p>
80	<p>Prirodoslovno-matematički fakultet NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 10. Ad čl. 10., st. 4. Kako se traži da visoko učilište osigura i literaturu za znanstveni rad, a to znači elektronički pristup časopisima, trebalo bi definirati odnosno navesti referencu na izvor financiranja. Trenutno se često dogodi da su sredstva iz proračuna odnosno osnivača (sveučilišta) fakultetima nedostatna za navedeno, a da fakulteti vlastitim sredstvima ne mogu osigurati navedeno u opsegu i na način kako bi bilo potrebno u svrhu osiguravanja kvalitete.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
81	<p>Rudarsko-geološko-naftni fakultet NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 10.</p>	<p>Djelomično prihvaćen Stavak 5. će se urediti.</p>

	<p>Članak 10., stavak 5. – "Sveučilište mora zapošljavati najmanje 21 nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju, od toga minimalno 7 nastavnika u pojedinom polju u kojem djeluje sveučilište". Za fakultet se navodi da "treba imati najmanje 7 nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju", ali se ne navodi koliko minimalno u pojedinom polju u kojem djeluje fakultet. Trebalo bi definirati taj broj.</p>	
82	<p>Fakultet organizacije i informatike NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 10.</p> <p>• Članak 10, stavak 5: U stavku se navodi da „Veleučilište treba zapošljavati najmanje 7 nastavnika zaposlenih na nastavnom radnom mjestu u punom radnom vremenu.„ Istim se sveučilišta stavlja u neravnopravan položaj u odnosu na veleučilišta jer se omogućava da veleučilište koje izvodi dva studijska programa u različitim znanstvenim poljima, ne mora nužno imati niti jednog nastavnika zaposlenog u jednom od dva polja u kojem djeluje veleučilište. □ Prijedlog stavka 5: „Sveučilište treba zapošljavati najmanje 21 nastavnika zaposlenog na znanstveno-nastavnom, odnosno umjetničko-nastavnom radnom mjestu u punom radnom vremenu. Najmanje 7 nastavnika treba biti zaposleno u pojedinom polju u kojem djeluje sveučilište. Fakultet, odnosno umjetnička akademija treba zapošljavati najmanje 7 nastavnika zaposlenih na znanstveno-nastavnom, odnosno umjetničko-nastavnom radnom mjestu u punom radnom vremenu. Veleučilište treba zapošljavati najmanje 7 nastavnika zaposlenih na nastavnom radnom mjestu u punom radnom vremenu u pojedinom polju u kojem djeluje.„</p>	<p>Prihvaćen Stavak 5 će se urediti.</p>
83	<p>Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 10.</p> <p>Stavak (5) Na temelju kojih kriterija su određeni minimalni brojevi za koje se čini da nisu u skladu s namjerom zakonodavca da podigne standarde za osnivanje novih ustanova u znanosti i visokom obrazovanju (za koje smatra da su preveliki)?</p>	<p>Primljeno na znanje Primjenjuju se standardi i smjernice za osiguravanje kvalitete na europskom prostoru obrazovanja.</p>
84	<p>Sveučilište u Rijeci NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 10.</p> <p>Stavak (3) Predlaže se: Visoko učilište treba osigurati računalnu infrastrukturu u svim prostorijama namijenjenima za studente.</p>	<p>Nije prihvaćen Predloženo nije moguće prihvatiti obzirom na fiskalni učinak propisa.</p>
85	<p>Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 11.</p> <p>Članak 11. Komentar: Rad knjižnica i knjižnična djelatnost regulirana je Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19), standardima za pojedinu vrstu knjižnice te drugim podzakonskim aktima. Prijedlog novog teksta - čl. 11, st. 3 - započeti stavak s tekstom: (3) Znanstveni institut treba osigurati knjižničnu djelatnost sukladno Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19), standardom za tu vrstu knjižnice te drugim podzakonskim aktima.</p>	<p>Nije prihvaćen Predloženo je uređeno propisima koji uređuju knjižnice i knjižničnu djelatnost.</p>
86	<p>nikola đaković NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU</p>	<p>Nije prihvaćen Propisi koji uređuju institut radnog vremena ne</p>

<p>KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 11.</p> <p>Poštovani, Prijedlog za dopunu članka 11 stavak 4: „Znanstveni institut izvan sustava visokog obrazovanja i javnih znanstvenih instituta treba zapošljavati na znanstvenom radnom mjestu u punom radnom vremenu ili kraćem od punog radnog vremena u ekvivalentu najmanje 20 zaposlenih s punim radnim vremenom (FTE – Ekvivalent punog radnog vremena).” Obrazloženje: U obrazloženju ovog Nacrta prijedloga Zakona stoji: „Od 2016. do danas Ministarstvo je izdalo ukupno 34 potvrde o ispunjavanju uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti znanstvenim organizacijama izvan sustava visokog obrazovanja i javnih znanstvenih instituta.“ Prema Nacrtu prijedloga Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti predviđa se ukidanje Upisnika znanstvenih organizacija i nije razvidna formalna budućnost tih Ostalih znanstvenih organizacija u novo predviđenom sustavu. Mišljenja sam da kao mala zemlja ograničenih kapaciteta trebamo poticati znanstveni rad svih mogućih dionika te olakšati njihovo uključivanje ali uz zadržavanje visoke kvalitete. Ukoliko je intencija da se i ti subjekti ili njihovi dijelovi također registriraju kao znanstveni instituti, za takve dionike izvan sustava visokog obrazovanja i javnih znanstvenih instituta bi se vjerujem u članku 11. trebalo predvidjeti da se kod ispunjavanja uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti uključi mogućnost djelomičnog rada na poslovima znanosti tj. kroz ekvivalent punog radnog vremena (FTE). Time bi se i potaknulo subjekte u gospodarstvu gdje je često preklapanje raznih vrsta poslova da zapošljavaju takav kadar te time potiču svoj sektor razvoja i inovacija. Znamo iz nedavne prošlosti da su svi veći i propulzivni poslovni sustavi imali svoje institute za istraživanje i razvoj što je vjerujem i daljnja njihova tendencija. Primijenjena istraživanja su u znanosti naročito važna te je na njima naglasak i u EU strategijama. Mišljenja sam da je i dalje nužno i na formalni način prepoznati taj potencijal i time jednim dijelom i pomoći pristup takvih organizacija europskim i ostalim sredstvima za istraživanje i razvoj. Izmjenom članka 11. i omogućavanjem za dionike izvan sustava visokog obrazovanja i javnih znanstvenih instituta da se kod ispunjavanja uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti vrednuje i djelomični rad na poslovima znanosti (kroz ekvivalent punog radnog vremena (FTE)) sigurno bi bio važan korak u njihovom i formalnom zadržavanju u sustavu znanosti. S poštovanjem Nikola Đaković</p>	<p>poznaju pojam FTE.</p>
<p>87 Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 12.</p> <p>U članku 12. stavku 1. nakon riječi „namijenjenih“ predlaže se dodati riječi: „istraživanju i“ tako da stavak glasi: „Prostorni kapaciteti izračunavaju se stavljanjem u odnos ukupne površine predavaonica, laboratorija i drugih prostora namijenjenih istraživanju i izvođenju nastave i ukupnog broja upisanih studenata na visokom učilištu.“ U članku 12. stavku 1. predlaže se brisati riječ „najmanje 0,5 m²“ i zamijeniti s „u pravilu 1,25 m²“ tako da stavak glasi: „U svrhu inicijalne akreditacije studija visoko učilište treba osigurati u pravilu 1,25 m² prostornih kapaciteta po studentu.“ Opći akt mora biti precizan, jasan i pregledan. To posredno podrazumijeva izbjegavanje prenormiranosti i napuštanje shvaćanja da</p>	<p>Djelomično prihvaćen</p> <p>U članku 12. stavku 1. dodati će se istraživanje. U odnosu na prijedlog dodavanja 'u pravilu 1.25' ne prihvaća se obzirom se ne radi o nomotehnički ispravnom terminu a isti otvara mogućnost i pravne nesigurnosti. U odnosu na opterećenje kroz ECTS isto će se izmijeniti te uvesti kao kriterij postotak neposredne nastave.</p>

se sva pravila ponašanja u nekom području društvene djelatnosti pravno urede općim aktima najveće pravne snage. Kao što je u obrazloženju istaknuto, do sada je navedena materija bila uređena Pravilnikom o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima za reakreditaciju znanstvenih organizacija i sadržaju dopusnice (Narodne novine, broj 83/10), odnosno Pravilnikom o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta (Narodne novine, broj 24/10). Iz obrazloženja zakona nije jasno zašto je predlagatelj odlučio u zakonske odredbe uključiti i kriterije za inicijalnu akreditaciju visokog učilišta, znanstvenog instituta i studija. Bez obzira koje rješenje je oportunije, kontradiktorno je što je predlagatelj Zakona u zakonskim odredbama snizio kriterije u odnosu na pravilnike. Tako na primjer, Pravilnik o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta u članku 5. stavak 2. u pogledu adekvatnosti prostornih kapaciteta za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja određuje da na svakog studenta dolazi u pravilu 1,25m² upotrebljivog prostora. Nacrt zakona s druge strane u članku 12. stavak 1. određuje da u svrhu inicijalne akreditacije studija visoko učilište treba osigurati najmanje 0,5 m² prostornih kapaciteta po studentu. Interesantno je ovaj standard usporediti s Državnim pedagoškim standardom za osnovnoškolski i srednjoškolski sustav i odgoj koji određuje da površina učionice je 2,5 m² po učeniku, visine 3 do 3,2 m (Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (Narodne novine, br. 63/08 i 90/10.), članak 23. stavak 2.; Državni pedagoški standard srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (Narodne novine, br. 63/08 i 90/10), članak 24. stavak 1.). Postavljaju se dva pitanja. Prvo, kako se unaprjeđuje kvaliteta visokih učilišta i znanstvenih organizacija ako su sada kriteriji koji se traže u pogledu njihova osnivanja niži nego što su bili do sada, a navodno je ovo cilj donošenja ovog Zakona (barem se tako navodi u obrazloženju)? Drugo, u obrazloženju Nacrta zakona ističe se da „pored ekspanzije studijskih programa, dodatno zabrinjava i brojnost visokoobrazovnih institucija kojih je u Republici Hrvatskoj trenutno preko 130.“ Za očekivati bi bilo da se u tom slučaju zadrže barem isti kriteriji, ili čak da se oni postrože, ako je cilj zakona da se smanji ili barem ne povećava broj visokih učilišta. Sukladno prijedlogu Agencije za znanost i visoko obrazovanje, predlaže se preispitati minimalne akreditacijske uvjete na način kako su oni definirani prijedlogom zakona (posebice vezano uz potreban broj nastavnika koji bi trebali biti kvalificirani za studij koji izvode tj. izabrani u odgovarajućem području i polju; ali i vezano za ideju da se potreban broj nastavnika definira kroz ECTS-e budući su oni prije svega mjera opterećenja studenata, a ne nastavnika te bi se time razlikovali i odmakli od europske prakse). U članku 12. stavcima 2. i 3. nameće se pretjerana obveza da visoko učilište unaprijed, u svrhu inicijalne akreditacije studija treba u punom radnom vremenu imati zaposlene nastavnike (ne asistente i poslijedoktorande, nego nastavnike koji imaju ugovor na neodređeno vrijeme) koji izvode kolegije u ukupnoj vrijednosti najmanje 50 % ECTS bodova za sveučilišni studij. Koje će biti

	opravdanje njihova radnog odnosa ako moraju biti zaposleni na stalno unaprijed, prije nego studij bude akreditiran i odobren za izvođenje?	
88	<p>Vlatko Cvrtila NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 12. Stavak 9. Umjesto teksta "Pri izračunu omjera naslovni nastavnici se ne računavaju", ubaciti tekst: Pri izračunu omjera naslovni nastavnici se računavaju koeficijentom 0,5. Obrazloženje: za razliku od asistenata koji su vrednovani koeficijentom 0,5, a ne mogu biti nositelji kolegiji niti izvoditi cjelokupnu nastavu, naslovni nastavnici mogu biti nositelji kolegija i mogu izvoditi cjelokupnu nastavu, pa je nepravedno izostaviti iz izračunavanja omjera. Isto tako mogu biti mentori i članovi povjerenstava za diplomske radove, dok to najčešće nije u opisu rada asistenata.</p>	<p>Prihvaćen Stavak 9. će se urediti na način da obuhvaća naslovne nastavnike u određenom koeficijentu.</p>
89	<p>Vlatko Cvrtila NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 12. Stavak 7. Dodatak na kraju teksta: Privatne ustanove visokog obrazovanja nastavu opterećenje uređuju internim aktima.</p>	<p>Nije prihvaćen Predlagatelj Zakona smatra da stavak 7. treba biti obvezujući samo za javna visoka učilišta koja su potpisnici kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje.</p>
90	<p>Heli Hajdić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 12. U stavku 6. zamijeniti riječ "izabrana" u riječ: zaposlena</p>	<p>Nije prihvaćen Predloženo nije u skladu sa jedinstvenim nomotehničkim i metodološkim pravilima za izradu propisa.</p>
91	<p>Maja Molnar NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 12. Članak 12. "Prostorni kapaciteti izračunavaju se stavljanjem u odnos ukupne površine predavaonica, laboratorija i drugih prostora namijenjenih izvođenju nastave i ukupnog broja upisanih studenata na visokom učilištu." Odnosi li se ovo na ukupan broj trenutno upisanih studenata na drugim studijima koje provodi visoko učilište? Ako se provodi inicijalna akreditacija studija, onda na tom studiju još nema upisanih studenata. t.7. isti članak: Na koji se način normira individualna i mentorska nastava? Prije svega je potrebno ovo dobro definirati, da bi se moglo uzimati u obzir.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
92	<p>Sveučilište u Dubrovniku NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 12. Predlaže se korigirati članak 12. stavak 2. na način da glasi: "(2) U svrhu inicijalne akreditacije studija visoko učilište treba zapošljavati nastavnike u ekvivalentu punog radnog opterećenja (FTE) koji izvode kolegije u ukupnoj vrijednosti najmanje 50% ECTS bodova za sveučilišni studij odnosno 35% ECTS bodova za stručni studij."</p>	<p>Nije prihvaćen FTE nije termin kojeg poznaju propisi koji uređuju radno vrijeme i radno opterećenje.</p>
93	<p>Prirodoslovno-matematički fakultet NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 12. Ad čl. 12., st. 3. i 4. Predlažemo postotak ECTS bodova kolegija koje moraju izvoditi nastavnici u radnom odnosu</p>	<p>Nije prihvaćen Predloženo nije u skladu sa Standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete na Europskom prostoru visokog obrazovanja (ESG).</p>

	<p>sniziti ili ostaviti iznimnu mogućnost nižeg postotka za određene slučajeve (npr. doktorske studije, poslijediplomske specijalističke studije, specifične preddiplomske i diplomske studije, zajedničke odnosno združene studije i sl.). Npr. prema trenutno važećem Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, ovakva odredba bi onemogućila izvođenje pojedinih zajedničkih studija (gdje je samo jedna ustanova nositelj).</p>	
94	<p>Damir Jugo NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 12. Poštovani, članak 12. stavak 7. utvrđuje „godišnje nastavno opterećenje nastavnika na javnom visokom učilištu“ u odnosu na kolektivni ugovor za znanost i visoko obrazovanje. Kako bi odgovarajuća norma bila predviđena za privatna visoka učilišta te kako bi se izbjegla pogrešna tumačenja o normiranju rada na privatnim visokim učilištima putem navedenog kolektivnog ugovora, predlažemo da se u tekst Nacrta ugradi dodatna odredba prema kojoj se na privatnim visokim učilištima godišnje nastavno opterećenje regulira internim aktima ustanove, sukladno odredbama Zakona o radu. S poštovanjem, dr. sc. Damir Jugo, prof. v. š. Predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola RH</p>	<p>Nije prihvaćen Stavak 7. je jasan te jasno predviđa obvezu za javna visoka učilišta koja su potpisnici kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje.</p>
95	<p>Ivo Ivančić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 12. Trebalo bi navesti da godišnje nastavno opterećenje nastavnika na privatnom visokom učilištu određuje privatno visoko učilište internim aktom.</p>	<p>Nije prihvaćen Stavak 7. je jasan te jasno predviđa obvezu za javna visoka učilišta koja su potpisnici kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje.</p>
96	<p>Rudarsko-geološko-naftni fakultet NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 12. Članak 12., stavak 8. – Dio teksta 'veći od 1:30' treba zamijeniti s 'manje od 1:30'. Broj studenata ne smije biti veći od 30 po nastavniku, tj. omjer broja nastavnika i broja studenata ne smije biti manji od 1:30.</p>	<p>Djelomično prihvaćen Stavak 8. će se urediti.</p>
97	<p>Fakultet organizacije i informatike NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 12. • Članak 12, stavak 2 i 3: Nije jasno zašto se radi razlika između sveučilišnih i stručnih studija, obzirom da su prema Zakonu o HKO-u izjednačeni u svojim pravima. Smatram da bi ih u ovom i sljedećem članku trebalo izjednačiti i po obavezama vezanim uz broj zaposlenih nastavnika kod inicijalne akreditacije. □ Prijedlog stavaka 2: „U svrhu inicijalne akreditacije studija visoko učilište treba u punom radnom vremenu zapošljavati nastavnike koji izvode kolegije u ukupnoj vrijednosti najmanje 50% ECTS bodova za sveučilišni studij odnosno 50% ECTS bodova za stručni studij.“ □ Prijedlog stavka 3: „U vrijeme podnošenja zahtjeva visoko učilište treba zapošljavati nastavnike koji će izvoditi kolegije u ukupnoj vrijednosti najmanje 50% ECTS bodova prve godine sveučilišnog studija odnosno 50% ECTS bodova stručnog studija, a svake naredne godine nastavnike koji će izvoditi kolegije u ukupnoj vrijednosti najmanje 50% ECTS bodova za sveučilišni studij odnosno 50% za stručni studij sljedeće godine studija.“ • Članak 12,</p>	<p>Djelomično prihvaćen U odnosu na st.2. i 3. napominje se da je predlagatelj Zakona uvrstio ovakvo normativno rješenje obzirom stručni studiji u izvođenju studija moraju angažirati suradnike iz prakse jer osposobljavaju studente za tržište rada. Na sveučilišnim studijima provodi se znanstvena djelatnost te je stoga omjer postotka veći u odnosu na uvjet nastavnika. Stavak 8. će se urediti.</p>

	stavak 8: u stavku se navodi da omjer broja zaposlenih nastavnika u punom radnom vremenu i ukupnog broja upisanih studenata ne smije biti veći od 1:30. Taj je izriječ matematički pogrešan u odnosu na ideju stavka kojom se želi ograničiti broj studenata po nastavniku. Ideja je da na jednog nastavnika ne dolazi više od 30 studenata, tako se npr. očekuje da omjer bude 1:20, a $1:20=0,05$. Dok je istovremeno $1:30=0,0333$. Dakle, umjesto „ne smije biti veći od 1:30“, trebalo bi pisati „ne smije biti manji od 1:30“, Kako bi se izbjegla ova matematička nepreciznost i pojednostavio izriječ, prijedlog je da stavak glasi: □ Prijedlog stavka 8: „Omjer između ukupnog broja upisanih studenata i nastavnika zaposlenih u punom radnom vremenu ne smije biti veći od 30:1“.	
98	Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 12. Stavak (8) U vrijeme savjetovanja sa zainteresiranom javnošću na snazi Odluka o zabrani novog zapošljavanja službenika i namještenika u javnim službama.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.
99	Sveučilište u Rijeci NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 12. Stavak (1) Predlaže se ne uzimati u obzir studente na online studijima. Stavak (7) Nejasno je na koji način će se kod izračuna godišnjeg nastavnog opterećenja u nastavno opterećenje uračunavati individualna i mentorska nastava, navedena kao „oblik izvođenja nastave“ (trenutno se nastavna norma računa za grupe od 10 i više studenata), očekuju li se ovdje i izmjene druge regulative? Stavak (10) Potrebno je definirati kako će se vrednovati usklađenost studijskog programa sa standardom kvalifikacije.	Nije prihvaćen Prijedlog stavka 1 nije u skladu sa standardima i smjernicama za osiguravanje kvalitete na Europskom prostoru visokog obrazovanja. U odnosu na stavak 10. Agencija će internim aktom odrediti uvjete usklađenosti studijskog programa sa standardom kvalifikacije.
100	Sveučilište u Rijeci NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 12. Potrebno je uskladiti način obračuna punoga radnoga vremena po svim stavkama ovog članka. Jasno definirati FTE i head count (prosječan broj zaposlenih na osnovi sati rada i stanja)	Nije prihvaćen FTE nije termin kojeg prepoznaju propisi koju uređuju radno vrijeme.
101	Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 13. Obrazac zahtjeva za izdavanje dopusnice za rad visokog učilišta i upute za njegovo ispunjavanje iz članka 13. stavka 1. po svojoj su naravi propis za provedbu zakona i moraju se objaviti u Narodnim novinama (što treba popisati). U članku 13. stavku 2. predlaže se dodati novu točku 1.: „(1) ugovor s već postojećim visokim učilištem o zajedničkom izvođenju studijskog programa koji ima dopusnicu“, a točke 1.-6. prebrojčiti u 2.-7. Obrazloženje: Predlaže se zadržavanje obaveze dvogodišnjega zajedničkog izvođenja postojećeg programa s mentorskom ustavnom. Zajedničkim izvođenjem studijskoga programa s već postojećim visokim učilištem (čl. 19. st. 3. točka 1 sadašnjega Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju) jamči se izravna suradnja s podnositeljem zahtjeva s već postojećim visokim učilištem. To znači	Nije prihvaćen Predlagatelj Zakona smatra da obrazac iz stavka 1. nije po naravi propis. U odnosu na stavak 4. isti se ne prihvaća jer se izjednačava položaj visokih učilišta u odnosu na osnivača. Predlagatelj smatra da Mreža visokih učilišta i studijskih programa nije ostvarila svoj cilj niti je moguće uspostaviti mehanizme funkcionalnosti ove mreže. Predlagatelj Zakona je odredbama prijedloga Zakona predvidio druge mehanizme osiguravanja kvalitete putem Agencije i Nacionalnog vijeća.

sklapanje ugovora ili sporazuma s postojećim visokim učilištem o zajedničkome izvođenju studija, dogovor o svim vidovima suradnje, osobito u izvođenju studija. Zajedničko izvođenje studija znači da znanstveno-nastavno osoblje s postojećega visokoga učilišta izravno sudjeluje u nastavnome procesu, izvodi nastavu, provodi ispite, mentorira završne i diplomske radove, neposredno surađuje s nastavnicima visokoga učilišta u nastajanju. Takva suradnja neobično je važna jer se visoko učilište u nastajanju u mnogim aspektima svoje djelatnosti može osloniti na suradno postojeće visoko učilište, a suradno postojeće visoko učilište može ga u svim aspektima pratiti. Člankom 19. predviđene su i pojedine faze praćenje djelovanja visokoga učilišta, osobito nakon proteka od dvije godine izvođenja studijskoga programa, kada matično visoko učilište potvrđuje da se zajednički studijski program izvodio sukladno sporazumu. U okviru te druge faze, podnositelj zahtjeva podastire dodatne potrebne dokaze o ispunjavanju uvjeta. U članku 13. stavku 2. točki 2. (po novom 3.) nakon riječi „učilišta“ predlaže se dodati zarez i riječi: „sukladno strateškom dokumentu iz članka 2. stavka 3. ovoga Zakona“ tako da točka glasi: „2. elaborat o opravdanosti osnivanja javnog visokog učilišta, sukladno strateškom dokumentu iz članka 2. stavka 3. ovoga Zakona.“

Obrazloženje: Tvrdnja da Mreža nije ispunila svoju svrhu ne znači da taj instrument treba ukinuti ili napustiti (uz to, u analizi se spominju samo studijski programi, a ne daje se analiza u pogledu osnivanja novih visokih učilišta). Potpuno se zanemaruje činjenica da je Hrvatsko povjerenstvo za unaprjeđenje bolonjskoga procesa koje djeluje u okviru Nacionalnoga vijeća za znanost i visoko obrazovanje, radilo na unaprjeđenju Mreže te je još 2018. unaprijedilo kriterije sadržane u Mreži. Dokument Mreža visokih učilišta i studijskih programa strateški je dokument koji sadrži smjernice i kriterije za osnivanje novih visokih učilišta i studijskih programa te projekciju osnivanja novih javnih visokih učilišta. Upravo taj dokument ima za cilj temeljem jasnih kriterija dati smjernice za osnivanje novih visokih učilišta i studijskih programa. Dokument ujedno ima za cilj razvoj sustava visokog obrazovanja uskladiti s potrebama hrvatskoga društva. Dokument je izradilo Nacionalno vijeće kao najviše stručno tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupnoga sustava visokoga obrazovanja RH. Upravo iz svih tih razloga dokument Mreže mora i dalje postojati, ali s unaprijeđenim kriterijima koje je izradilo Hrvatsko povjerenstvo za unaprjeđenje bolonjskoga procesa 2018. godine.

Ukidanje Mreže značilo bi odustanak od strateškoga promišljanja o osnivanju novih visokih učilišta i studijskih programa, značilo bi potom generiranje posvemašnjega kaosa u pitanju osnivanja novih visokih učilišta i novih studijskih programa te bi posljedično dovelo i do nekontroliranoga trošenja proračunskih sredstava. Jednako tako, oduzimanje ovlasti Hrvatskomu saboru da promišlja, u demokratskom duhu donosi dokument Mreže znači svekoliko srozavanje dostojanstva Hrvatskoga sabora, osobito stoga jer je strateški dokument Mreže dokument koji ima za cilj djelovati strateški i razvojno jer se odnosi na znanost i visoko obrazovanje koji su generatori razvoja društva par excellence. Hrvatski sabor ima pravo i obvezu o tome promišljati i potvrđivati prijedloge takva dokumenta koji utvrdi Nacionalno vijeće kao najviše stručno tijelo. Sveučilište u Zagrebu zato je predložilo da se u čl. 86.

	<p>Nacrta prijedloga Zakona o visokom obrazovanju zadrži ovlast Nacionalnog vijeća da predlaže Hrvatskom saboru strateški dokument mreže javnih visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta. U članku 13. predlaže se brisati stavak 4. („Javno visoko učilište, uz dokaze iz stavka 2. ovoga članka, dostavlja i mišljenje Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, znanost i tehnološki razvoj (u daljnjem tekstu: Nacionalno vijeće) o potrebi osnivanja javnog visokog učilišta.“), a stavak 5. prebrojčiti u stavak 4. Obrazloženje: Navedeni stavak potrebno je brisati s obzirom da se predlaže zadržavanje Mreže visokih učilišta i studijskih programa. Ako se ne odustane od predloženog rješenja, ostaje pitanje po kojima će kriterijima Nacionalno vijeće izdati mišljenje.</p>	
102	<p>Maja Molnar NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 13. Članak 13. t.3. "Sveučilište, fakultet, odnosno umjetnička akademija, uz dokaze iz stavka 2. ovoga članka, dostavlja i višegodišnji strateški program znanstvenih istraživanja, u znanstvenome području za koje se traži izdavanje dopusnice te dokaz o financijskim sredstvima za obavljanje znanstvene, odnosno umjetničke djelatnosti." Što ako je institucija akreditirana na jedno znanstveno područje i traži se dopusnica za dodatno područje? Takva institucija već ima strateški plan znanstvenih istraživanja i ako je je planirala akreditaciju na novo znanstveno područje u njemu je već i plan za to (ili bi barem trebao biti jer je to strateški dokument), pa bi bilo dobro ovo formulirati na način: ... višegodišnji strateški program znanstvenih istraživanja iz kojeg je razvidno strateško planiranje istraživanja na određenom znanstvenom području....</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na odgovoru.</p>
103	<p>Hrvatsko katoličko sveučilište NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 13. Nedostaje članak za pokretanje postupka inicijalne akreditacije za obavljanje znanstvene djelatnosti za pojedino znanstveno područje.</p>	<p>Nije prihvaćen Propisano je u stavku 3.</p>
104	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 14. Obrazac zahtjeva za izdavanje dopusnice za rad znanstvenog instituta i upute za njegovo ispunjavanje iz članka 14. stavka 1. po svojoj su naravi propis za provedbu zakona i moraju se objaviti u Narodnim novinama (što treba propisati). U članku 14. stavku 2. točka 2. nakon riječi „instituta“ predlaže se dodati zarez i riječi: „sukladno strateškom dokumentu iz članka 2. stavka 4. ovoga Zakona“ tako da točka glasi: „2. elaborat o opravdanosti osnivanja javnog znanstvenog instituta, sukladno strateškom dokumentu iz članka 2. stavka 4. ovoga Zakona“. Obrazloženje: Tvrdnja da Mreža nije ispunila svoju svrhu ne znači da taj instrument treba ukinuti ili napustiti (uz to, u analizi se spominju samo studijski programi, a ne daje se analiza u pogledu osnivanja novih visokih učilišta). Potpuno se zanemaruje činjenica da je Hrvatsko povjerenstvo za unaprjeđenje bolonjskoga procesa koje djeluje u okviru Nacionalnoga vijeća za znanost i visoko obrazovanje, radilo na unaprjeđenju Mreže te je još 2018. unaprijedilo kriterije sadržane u Mreži. Dokument Mreža visokih učilišta i</p>	<p>Nije prihvaćen Predlagatelj Zakona smatra da obrazac iz stavka 1. nije po naravi propis. U odnosu na stavak 4. isti se ne prihvaća jer se izjednačava položaj visokih učilišta u odnosu na osnivača. Predlagatelj smatra da Mreža visokih učilišta i studijskih programa nije ostvarila svoj cilj niti je moguće uspostaviti mehanizme funkcionalnosti ove mreže. Predlagatelj Zakona je odredbama prijedloga Zakona predvidio druge mehanizme osiguravanja kvalitete putem Agencije i Nacionalnog vijeća.</p>

	<p>studijskih programa strateški je dokument koji sadržava smjernice i kriterije za osnivanje novih visokih učilišta i studijskih programa te projekciju osnivanja novih javnih visokih učilišta. Upravo taj dokument ima za cilj temeljem jasnih kriterija dati smjernice za osnivanje novih visokih učilišta i studijskih programa. Dokument ujedno ima za cilj razvoj sustava visokog obrazovanja uskladiti s potrebama hrvatskoga društva. Dokument je izradilo Nacionalno vijeće kao najviše stručno tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupnoga sustava visokoga obrazovanja RH, a donio ga je Hrvatski sabor. Upravo iz svih tih razloga dokument Mreže mora i dalje postojati, ali s unaprijeđenim kriterijima koje je izradilo Hrvatsko povjerenstvo za unaprjeđenje bolonjskoga procesa 2018. godine. Ukidanje Mreže značilo bi odustanak od strateškoga promišljanja o osnivanju novih znanstvenih i visokoučilišnih središta i pokretanju novih studijskih programa, značilo bi potom generiranje posvemašnjega kaosa u pitanju osnivanja novih javnih ustanova u sustavu znanosti i visokog obrazovanja i sprječavanje inovacija u visokom obrazovanju praćenjem potreba tržišta rada visokih učilišta i pokretanja novih studijskih programa te bi posljedično dovelo i do nekontroliranoga trošenja proračunskih sredstava. Jednako tako, oduzimanje ovlasti Hrvatskomu saboru da promišlja, u demokratskom duhu donosi dokument Mreže znači svekoliko srozavanje dostojanstva Hrvatskoga sabora, osobito stoga jer je strateški dokument Mreže dokument koji ima za cilj djelovati strateški i razvojno jer se odnosi na znanost i visoko obrazovanje koji su generatori razvoja društva par excellence. Hrvatski sabor ima pravo i obvezu o tome promišljati i potvrđivati prijedloge takva dokumenta koji utvrdi Nacionalno vijeće kao najviše stručno tijelo. Sveučilište u Zagrebu zato je predložilo da se u čl. 86. Nacrta prijedloga Zakona o visokom obrazovanju zadrži ovlast Nacionalnog vijeća da predlaže Hrvatskom saboru strateški dokument mreže javnih visokih učilišta i javnih znanstvenih instituta. U članku 14. predlaže se brisati stavak 3. („Javni znanstveni institut, uz dokaze iz stavka 2. ovoga članka, dostavlja i mišljenje Nacionalnog vijeća o potrebi osnivanja novog javnog znanstvenog instituta“). Obrazloženje: Navedeni stavak je potrebno brisati s obzirom da se predlaže zadržavanje Mreže. Ako se ne odustane od predloženog rješenja, ostaje pitanje po kojima će kriterijima Nacionalno vijeće izdati mišljenje.</p>	
105	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15. Obrazac zahtjeva za izdavanje dopusnice za izvođenje studija i upute za njegovo ispunjavanje iz članka 15. stavka 1. po svojoj su naravi propis za provedbu zakona i moraju se objaviti u Narodnim novinama (što treba propisati). Sveučilište prema ovom Nacrtu ni na koji način ne sudjeluje u postupku inicijalne akreditacije studija. Njegove unutarnje jedinice za osiguravanje kvalitete ne provode, kao dosad, akreditaciju studija. Sveučilišta moraju zadržati, sukladno zajamčenoj autonomiji, pravo vrjednovanja studijskih programa, sukladno unutarnjem postupku (i pravilima) osiguravanja kvalitete. To znači da mogu strateški procjenjivati o izvođenju pojedinih studijskih programa, imenovati recenzente, provoditi postupke sukladno vlastitim pravilnicima i podzakonskim aktima (nacionalnim pravilnicima). Sveučilišta ujedno mogu provoditi</p>	<p>Nije prihvaćen Predlagatelj Zakona smatra da obrazac iz stavka 1. nije po naravi propis.</p>

	unutarnje procjene sustava osiguravanja kvalitete (na neintegriranim sveučilištima), što je jedan od mjerila (pokazatelja) i njihove funkcionalne integriranosti.	
106	<p>Vlatko Cvrtila NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15. Stavak 2, točka 4. "mišljenje Nacionalnog..." izbaciti jer to tijelo nema kapaciteta za davanje takvih mišljenja. Stavak 3., točka 4 "mišljenje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje..." izbaciti jer su ove statistike nepouzdanе, a mogle bi utjecati na ishođenje dopusnice za nove inovativne studijske programe za koje još uvijek ne postoje bilo kakve statistike ili procjene o potrebama tržišta rada Stavak 5. Brisati jer pretpostavlja diskriminaciju privatnih visokih učilišta po osnovi vlasništva.</p>	<p>Djelomično prihvaćen Stavak 2. točka 4. će se brisati. U odnosu na stavak 3. točka 4. ne prihvaća se jer se radi o ovlaštenom tijelu koji vodi statistiku nezaposlenih u upoznato je sa potrebama tržišta rada.</p>
107	<p>KRISTIAN VLAHOVIČEK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15. Dodatno unijeti u zahtjevnu dokumentaciju i podatke na kojoj instituciji će se obavljati upis studenata, kao i način raspodjele i vođenja financija</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
108	<p>Irena Guszak NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15. Poštovani, čl. 15. st. 5. propisuje da kod akreditacije svakog novog studijskog programa „privatno visoko učilište dostavlja i sporazum s akreditiranim visokim učilištem o preuzimanju studenata u slučaju prestanka izvođenja studija“. Ovu odredbu smatram neprimjerenom jer bi uvođenje obveze potpisivanja ovakvih sporazuma u potpunosti onemogućilo pokretanje inovativnih studijskih programa kakvi se u ovom trenutku ne izvode u Republici Hrvatskoj na privatnim visokim učilištima, u potpunosti zaustavilo daljnji razvoj privatnog visokog obrazovanja te poticalo na pokretanje studijskih programa kakvi se već izvode na drugim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj. Predlažemo u potpunosti ukloniti ovu odredbu iz teksta Nacrta. S poštovanjem, Irena Guszak</p>	<p>Prihvaćen Stavak 5. će se brisati.</p>
109	<p>Hrvatsko katoličko sveučilište NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15. U st. 2., točka 3. nije jasno trebaju li elaborat opravdanosti izvođenja studija podnijeti samo javna visoka učilišta ili i privatna. U st. 3., točka 4. postavlja se pitanje zašto je potrebno mišljenje Hrvatskog zavoda za zapošljavanja kada se traži mišljenje Nacionalnog vijeća. Pitanje je zašto se traže dva mišljenja o usklađenosti studijskog programa s potrebama tržišta rada. Može li privatno visoko učilište pokrenuti studij na teret svojih sredstava, a uz polog bez mišljenja Nacionalnog vijeća i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje uzimajući u obzir buduće moguće promjene tržišta rada? U st. 4. pitanje je po kojim kriterijima će Nacionalno vijeće donijeti mišljenje o usklađenosti studija s potrebama tržišta rada te u kojem će vremenu uslijediti promjene kriterija (potrebe tržišta rada se mijenjaju). Također se postavlja pitanje koje se tržište rada uzima u obzir (RH, EU itd.). U st. 4. nije jasno treba li znanstveni institut za</p>	<p>Djelomično prihvaćen Predlagatelj Zakona smatra da je točka 3. jasna u smislu tko treba podnijeti elaborat. U odnosu na stavak 2. točka 4. isti će se brisati.</p>

	sudjelovanje u izvođenju združenog studija ishoditi i dopusnicu za obavljanje nastavne djelatnosti.	
110	<p>Sveučilište u Dubrovniku NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15.</p> <p>Predlaže se korigirati članak 15. stavak 6. na način da glasi: "(6) Visoko učilište kojemu je u postupku reakreditacije izdano pismo očekivanja ne može podnijeti zahtjev za inicijalnu akreditaciju studija u istome polju prije otklanjanja prethodno utvrđenih nedostataka." Također, u istom članku je potrebno dodati odgovarajuću odredbu koja propisuje da se akreditacija združenog studija provodi izravno primjenjujući postupke i uvjete koje propisuje Europski pristup osiguravanja kvalitete združenih studija.</p>	<p>Nije prihvaćen Predloženo nije u skladu sa standardima i smjernicama osiguravanja kvalitete u europskom obrazovnom prostoru.</p>
111	<p>Prirodoslovno-matematički fakultet NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15.</p> <p>Ad čl. 15. U st. 2., t. 4. odnosno u st. 3., t. 4. ista ovlast navedena je za dva različita tijela (Nacionalno vijeće i HZZ) pa je isto potrebno uskladiti.</p>	<p>Prihvaćen Stavak 2. točka 4. će se brisati.</p>
112	<p>Damir Jugo NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15.</p> <p>Poštovani, člankom 15. stavak 6. propisuje da „visoko učilište kojemu je u postupku reakreditacije izdano pismo očekivanja ne može podnijeti zahtjev za inicijalnu akreditaciju studija prije otklanjanja prethodno utvrđenih nedostataka“. S ciljem preciznijeg određenja ove odredbe, predlažemo u ovom stavku radi jasnoće dodati kako se radi o „nedostacima prethodno utvrđenih pismom očekivanja u posljednjoj reakreditaciji“. S poštovanjem, dr. sc. Damir Jugo, prof. v. š. Predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola RH</p>	<p>Prihvaćen Stavak 6. će se nadopuniti.</p>
113	<p>Damir Jugo NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15.</p> <p>Poštovani, člankom 15. stavkom 5. propisuje se da, kod akreditacije svakog novog studijskog programa, „privatno visoko učilište dostavlja i sporazum s akreditiranim visokim učilištem o preuzimanju studenata u slučaju prestanka izvođenja studija“. Ovu odredbu smatramo neprimjerenom jer bi uvođenje obveze potpisivanja ovakvih sporazuma u potpunosti onemogućilo pokretanje inovativnih studijskih programa kakvi se u ovom trenutku ne izvode u Republici Hrvatskoj na privatnim visokim učilištima, u potpunosti zaustavilo daljnji razvoj privatnog visokog obrazovanja te poticalo na pokretanje studijskih programa kakvi se već izvode na drugim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj. Predlažemo u potpunosti ukloniti ovu odredbu iz teksta Nacrta. S poštovanjem, dr. sc. Damir Jugo, prof. v. š. Predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola RH</p>	<p>Prihvaćen Stavak 5. će se brisati.</p>
114	<p>Damir Jugo NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15.</p> <p>Poštovani, člankom 15. stavkom 3. točkom 5. propisuje se kako „prijedlog studijskog programa sadrži: za diplomski studij ispravu o akreditiranom prijediplomskom</p>	<p>Nije prihvaćen Predloženo nije u skladu sa standardima i smjernicama osiguravanja kvalitete u europskom obrazovnom prostoru.</p>

	<p>studiju iz istog znanstvenog ili umjetničkog polja“ kao što je propisano i u važećem Zakonu. Vjerujemo kako je u vremenu koje je prošlo od donošenja postojećeg Zakona došlo do osjetnog pomaka u trendovima prema interdisciplinarnosti i inter-institucijske mobilnosti. Opravdani razlog za zadržavanje ovakve odredbe mogao bi biti u tome da se pretpostavlja kako institucija koja ima odgovarajući nastavni kadar za izvođenje preddiplomskog studija može lakše dokazati osiguravanje dostatnog kadra za izvedbu studijskog programa na diplomskoj razini, u istom znanstvenom polju. Međutim, adekvatnost nastavnog kadra već je propisana drugim odredbama Nacrta te se sada može zaključiti kako je ova odredba prepreka interdisciplinarnosti, što je u načelnoj suprotnosti s odredbama prema kojima je ovaj Nacrt u suglasju s razvojnim trendovima u Europskom prostoru visokog obrazovanja i Europskom prostoru istraživanja, na što se poziva u nenormativnom dijelu Nacrta. Zbog navedenog smatramo ograničavajućim propisivati obvezu „osiguravanja vertikale“ te predlažemo da se ona briše iz teksta Nacrta. S poštovanjem, dr. sc. Damir Jugo, prof. v. š. Predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola RH</p>	
115	<p>Damir Jugo NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15. Poštovani, članak 15., stavak 2. propisuje postupak inicijalne akreditacije studijskih programa pri čemu se stavkom 2. ovog članka od svih visokih učilišta, uključujući i privatnih, traži prethodno donošenje mišljenja Nacionalnog vijeća o usklađenosti studija s potrebama tržišta rada. S obzirom na sadržaj nenormativnog dijela Nacrta (kritički osvrt na strateški dokument Mreže visokih učilišta i studijskih programa u Republici Hrvatskoj te objašnjenja kako će Nacionalno vijeće donositi mišljenje pri osnivanju javnih visokih učilišta), navedeno smatramo primjenjivim samo na javna visoka učilišta s obzirom na to da je procjena relevantnosti pokretanja studijskog programa od strane ključnog strateškog tijela u Republici Hrvatskoj opravdana samo u slučaju onih ustanova koje se financiraju iz državnog proračuna te predlažemo izmjenu predmetne odredbe na način da se ona samo odnosi na javna visoka učilišta. Istim člankom, samo stavkom 3. točkom 4. propisuje se kako se uz podnošenje zahtjeva za inicijalnu akreditaciju studijskog programa dostavlja i mišljenje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o usklađenosti studija s potrebama tržišta rada. Također smatramo kako je ovaj kriterij primjenjiv samo na javna visoka učilišta te predlažemo promijeniti predmetnu odredbu sukladno. S poštovanjem, dr. sc. Damir Jugo, prof. v. š. Predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola RH</p>	<p>Djelomično prihvaćen Stavak 2. točka 4. će se brisati. U odnosu na stavak 3. točka 4. ne prihvaća se jer predlagatelj Zakona ne vidi opravdanost izuzetka za privatna visoka učilišta. Privatna visoka učilišta također imaju obvezu odgovornog društvenog djelovanja.</p>
116	<p>Ivo Ivančić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15. Mišljenje Nacionalnog vijeća trebalo bi važiti za javna visoka učilišta, dok to ne bi trebao biti slučaj za privatna. Naime, javna visoka učilišta financiraju se iz državnog proračuna, a privatna (samostalno) na tržištu pa im ne bi trebalo nametati mišljenje Nacionalnog vijeća. Isto bi trebalo vrijediti i za dio koji se odnosi na Hrvatski zavod</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

	za zapošljavanje u odnosu na javna i privatna visoka učilišta.	
117	<p>Rudarsko-geološko-naftni fakultet NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15.</p> <p>Stavak 6. – Visokom učilištu kojemu je u postupku reakreditacije izdano pismo očekivanja ne bi trebalo onemogućiti podnošenje zahtjeva za inicijalnu akreditaciju studija jer je ponekad inicijalna akreditacija novog studijskog programa možda rješenje za lošu ocjenu dobivenu na reakreditaciji (npr. neatraktan i zastario studijski program).</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
118	<p>Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15.</p> <p>Stavak (3) t. 4. Mišljenje HZZ o usklađenosti studija s potrebama tržišta rada zahtijeva reviziju načina na koji HZZ vodi i prikazuje podatke o zapošljavanju i zaposlenosti završenih studenata jer dosadašnji podaci nisu pouzdani niti posebno relevantni. Diplomirani studenti se trenutno ne moraju prijaviti na Zavod. Ne uzima se u obzir tržište rada EU, samozapošljavanje, nova zanimanja koja se tek stvaraju na tržištu rada i dr. Da bi se mogli voditi statistikom Zavoda, njihovi podaci moraju biti valjani, pouzdani i relevantni. Stavak (5) Privatna VU su konkurencija javnima, a ovime se javna VU stavlja u poziciju odgovornosti za studijske programe koja nisu akreditirala, dok se istodobno privatna VU čini u određenoj mjeri ovisnima o javnima.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
119	<p>Sveučilište u Rijeci NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 15.</p> <p>Stavak 3. točka 4. Ovakve analize ne postoje za Republiku Hrvatsku, postoje samo kratkoročna izvješća HZZ, no nema dugoročnog plana potreba tržišta rada. Takvi planovi se ne mogu raditi godinu za godinu, već dugoročno, Nadalje, studenti se obrazuju za poslove koji još ne postoje pa je nemoguće davati analize tržišta rada na temelju podataka iz prošlosti. Pogledati npr. World Economic Forum: the future of jobs report, https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020/in-full Stavak 3. točka 5. Potrebno dodati da se odnosi na bilo koji studij koji je akreditiran u EU a služi kao prethodna kvalifikacija za upis na odgovarajuću višu razinu, sukladno točki 14. ovoga stavka. Stavak 3. točka 7. Umjesto: ostvarenih ishoda učenja Predlaže se: ishoda učenja ili očekivanih (planiranih) ishoda učenja Stavak 3. točka 8. Umjesto: ishode učenja, predlaže se: kompetencije Potrebno je omogućiti jednu inicijalnu akreditaciju za sve jezike na kojima se planira izvođenje studija. Stavak 4. Predlaže se za inicijalnu akreditaciju združenih studija. Uvesti poseban članak u kojemu će se obrazložiti kako se kriteriji iz članka 12. Zakona i prilozi iz čl. 15. st.2 primjenjuju na inicijalnu akreditaciju združenih studija</p>	<p>Djelomično prihvaćen U odnosu na stavak 3. točka 4. ne prihvaća se jer se radi o ovlaštenom tijelu koji vodi statistiku nezaposlenih u upoznato je sa potrebama tržišta rada. U odnosu na stavak 3. točka 5 ne prihvaća se jer ne isključuje predloženo. U odnosu na stavak 3. točka 7. i 8 iste će se izmijeniti.</p>
120	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 16.</p> <p>Predlaže se brisanje članka 16. Obrazloženje: Predlaže se brisanje članka 16. i zadržavanje obveze</p>	<p>Nije prihvaćen Nije moguće prihvatiti zbog izjednačavanja visokih učilišta u odnosu na osnivača.</p>

	<p>dvogodišnjeg zajedničkog izvođenja postojećeg programa s mentorskom ustavnom. Zajedničkim izvođenjem studijskoga programa s već postojećim visokim učilištem (čl. 19. st. 3. točka 1. sadašnjega Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju) jamči se izravna suradnja s podnositeljem zahtjeva s već postojećim visokim učilištem. To znači sklapanje ugovora ili sporazuma s postojećim visokim učilištem o zajedničkome izvođenju studija, dogovor o svim vidovima suradnje, osobito u izvođenju studija. Zajedničko izvođenje studija znači da znanstveno-nastavno osoblje s postojećega visokoga učilišta izravno sudjeluje u nastavnome procesu, izvodi nastavu, provodi ispite, mentorira završne i diplomske radove, neposredno surađuje s nastavnicima visokoga učilišta u nastajanju. Takva suradnja neobično je važna jer se visoko učilište u nastajanju u mnogim aspektima svoje djelatnosti može osloniti na suradno postojeće visoko učilište, a suradno postojeće visoko učilište može ga u svim aspektima pratiti. Člankom 19. predviđene su i pojedine faze praćenje djelovanja visokoga učilišta, osobito nakon protoka od dvije godine izvođenja studijskoga programa, kada matično visoko učilište potvrđuje da se zajednički studijski program izvodio sukladno sporazumu. U okviru te druge faze, podnositelj zahtjeva podastire dodatne potrebne dokaze o ispunjavanju uvjeta.</p>	
121	<p>Vlatko Cvrtila NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 16. Ovo je svojevrsna diskriminacija "ostalih" u akademskoj zajednici. Izbor u najviša zvanja ne može biti nikakav kriterij za postizanje visoke razine kvalitete rada povjerenstva. Ako postoje „ugledni“, znači li to da postoje i „neugledni“ nastavnici!? Tko će utvrđivati i kojim kriterijima „uglednost“!? Prijedlog: članovi stručnog povjerenstva biraju se iz reda domaćih i inozemnih nastavnika.</p>	<p>Prihvaćen Članak 16. će se urediti u odnosu iz kojih redova se biraju članovi stručnog povjerenstva.</p>
122	<p>Heli Hajdić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 16. možda umjesto "domaći nastavnik" u stavku 5. napisati nastavnik zaposlen na visokom učilištu u Republici Hrvatskoj... na odgovarajući način napisati i za "domaćeg znanstvenika" - znanstvenik zaposlen... brisati "domaći" iz Zakona</p>	<p>Nije prihvaćen Predloženo nije u skladu s jedinstvenim nomotehničkim i metodološkim pravilima u pisanju propisa.</p>
123	<p>KRISTIAN VLAHOVIČEK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 16. U stavku (5) isključiti i sve zaposlenike institucije koja se vrednuje, kao i dodati uvjet da barem jedan član povjerenstva mora biti zaposlen na međunarodnoj instituciji.</p>	<p>Nije prihvaćen U stavku 2. određeno je da se član bira iz reda inozemnih nastavnika. Predlagatelj smatra da u ograničenja postavljena u stavku 5. dovoljna da bi se ostvarila svrha norme u odnosu na sprječavanje sukoba interesa.</p>
124	<p>KRISTIAN VLAHOVIČEK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 16. U stavak (3) dodati da barem dio članova povjerenstva mora biti u istom znanstvenom polju u kojem se izvodi studij ili djeluje VU</p>	<p>Prihvaćen Dodati će se uvjet u odnosu na polje i područje.</p>
125	<p>KRISTIAN VLAHOVIČEK</p>	<p>Prihvaćen</p>

	<p>NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 16.</p> <p>U stavku (1) unijeti broj članova stručnog povjerenstva (ili barem minimum)</p>	Stavak 1. će se urediti.
126	<p>Maja Molnar NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 16.</p> <p>Članak 16. t.2. Izbor stručnog povjerenstva u koje će biti uključeni samo redoviti profesori i oni u trajnom izboru bi mogao biti ograničavajući. Svjesni smo da su nastavnici, kako domaći, tako i inozemni vrlo često ograničeni u mogućnosti napredovanja, što nikako ne umanjuje njihovu izvrsnost. Stoga, bi i ostali, koji nisu u navedenim zvanjima mogli dati veliki doprinos ovom procesu. Možda bi bilo dobro drukčije definirati te kriterije izvrsnosti za navedeni proces. t.5. Bilo bi dobro nekako dodatno pojasniti ovu točku, odnosno je li ovo vezano za sukob interesa?</p>	<p>Prihvaćen Stavak 2. će se urediti.</p>
127	<p>Hrvatsko katoličko sveučilište NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 16.</p> <p>U postupku vanjskog vrednovanja Akreditacijski savjet imenuje stručno povjerenstvo Pitanje vezano uz st. 5. je što znači termin „domaći nastavnik“? Znači li to da u stručnom povjerenstvu mogu biti samo inozemni nastavnici i pitanje je koliko je njima poznato područje sustava visokog obrazovanja i znanosti u Republici Hrvatskoj.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
128	<p>Damir Jugo NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 16.</p> <p>Poštovani, članak 16. propisuje uvjete za članove stručnog povjerenstva koji se odnose na izbore na radna mjesta najviših kategorija. S obzirom na to da je ovim člankom predviđeno da sastav povjerenstva uključuje i stručnjake iz inozemstva, vrijedi imati na umu da su sustavi akademskog napredovanja različito uređeni u različitim zemljama te činjenicu da nemaju sve zemlje binarne sustave te bi valjalo primijeniti načelo fleksibilnosti kod primjene akademskih uvjeta na članove povjerenstva iz inozemstva. Pored toga, mišljenja smo da bi ovakvi zahtjevi mogli usporiti značajno postupak vanjskog vrednovanja zbog ograničenog broja stručnjaka ovako precizno definiranog profila. Istovremeno, kako bi se osiguralo načelo nepristranosti i objektivnosti, predlažemo u stavku 5. istog članka dodati da član stručnog povjerenstva ne može biti niti vanjski suradnik vrednovane ustanove (ne samo zaposlenik). S poštovanjem, dr. sc. Damir Jugo, prof. v. š. Predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola RH</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
129	<p>Sveučilište u Rijeci NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 16.</p> <p>Stavak (2) Akreditacija, kao i kompletan rad u kvaliteti treba obuhvaćati rad i mišljenje svih dionika (ne samo redovitih profesora ili redovitih profesora u trajnom izboru). Pogledati ENQA-in dokument: The Guide for effective stakeholders' involvement in quality assurance: https://www.enqa.eu/publications/the-guide-for-effective-</p>	<p>Prihvaćen Stavak 2. će se urediti.</p>

	stakeholders-involvement-in-quality-assurance/ Potrebno je i zbog usklađenosti sa standardom 2.4 ESG-a	
130	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 19.</p> <p>U članku 19. predlaže se brisati stavak 4. („(4) Rješenjem kojim je izdana dopusnica određuje se i povjerenstvo za praćenje rada visokog učilišta, odnosno rada znanstvenog instituta ili za praćenje izvođenja studija. Povjerenstvo za praćenje rada visokog učilišta, odnosno rada znanstvenog instituta ili za praćenje izvođenja studija imenuje se u skladu s člankom 16. ovoga Zakona te prati rad visokog učilišta odnosno znanstvenog instituta tri godine, a izvođenje studija tijekom prvoga ciklusa izvođenja cjelovitoga studija.“), a stavak 5. prebrojčiti u stavak 4. Obrazloženje: Predlaže se brisanje stavka 4. članka 19. i zadržavanje obaveze dvogodišnjeg zajedničkog izvođenja postojećeg programa s mentorskom ustavnom. Zajedničkim izvođenjem studijskoga programa s već postojećim visokim učilištem (Čl. 19, st. 3, točka 1 sadašnjega Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju) jamči se izravna suradnja s podnositeljem zahtjeva s već postojećim visokim učilištem. To znači sklapanje ugovora ili sporazuma s postojećim visokim učilištem o zajedničkome izvođenju studija, dogovor o svim vidovima suradnje, osobito u izvođenju studija. Zajedničko izvođenje studija znači da znanstveno-nastavno osoblje s postojećega visokoga učilišta izravno sudjeluje u nastavnome procesu, izvodi nastavu, provodi ispite, mentorira završne i diplomske radove, neposredno surađuje s nastavnicima visokoga učilišta u nastajanju. Takva suradnja neobično je važna jer se visoko učilište u nastajanju u mnogim aspektima svoje djelatnosti može osloniti na suradno postojeće visoko učilište, a suradno postojeće visoko učilište može ga u svim aspektima pratiti. Člankom 19. predviđene su i pojedine faze praćenje djelovanja visokoga učilišta, osobito nakon proteka od dvije godine izvođenja studijskoga programa, kada matično visoko učilište potvrđuje da se zajednički studijski program izvodio sukladno sporazumu. U okviru te druge faze, podnositelj zahtjeva podastire dodatne potrebne dokaze o ispunjavanju uvjeta.</p>	<p>Nije prihvaćen Predloženo nije prihvaćeno zbog izjednačavanja visokih učilišta u odnosu na osnivača.</p>
131	<p>Hrvatsko katoličko sveučilište NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 19.</p> <p>U ovom članku nije jasno koje tijelo Agencije rješava prigovore na izdavanje dopusnice. Predlažemo da to bude imenovano neovisno tijelo Agencije.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
132	<p>Ivo Ivančić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 20.</p> <p>U odnosu na sadržaj dopusnice, smatram nepotrebnim i neprikladnim definirati upisnu kvotu za privatna visoka učilišta. Država može privatnim visokim učilištima dati "preporučenu kvotu" ili neki drugi sličan pravni institut. Privatna visoka učilišta trebala bi sama određivati kvote, poštujući naravno sve pozitivne propise u pogledu nastavnika, prostora i dr.</p>	<p>Nije prihvaćen Predloženo nije prihvaćeno zbog jasnoće norme.</p>

133	<p>Sveučilište u Rijeci NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 20. Stavak 2. točka 10. Kvote donosi Sveučilište za pojedinu akademsku godinu. Pojam kapacitet isto nije precizan jer on ovisi o omjerima nastavnik student u prethodno navedenim člancima. Stoga treba pojam br. 10 „upisnu kvotu“ izbrisati s popisa. Stavak 2. točka 11. Nepotreban podatak jer se može dogoditi da se nastava iz objektivnih okolnosti ne počne izvoditi u planiranoj akademskoj godini. (npr. pandemija) Stavak 3. Nije jasno što će se još detaljnije navoditi, a što nije propisano Zakonom u st. 2 ovoga članka.</p>	<p>Nije prihvaćen U odnosu na stavak 2. točka 10. isto se ne prihvaća zbog jasnoće norme te osiguravanja standarda kvalitete. U odnosu na stavak 2. točku 11. predlagatelj smatra da isto nije nepotreban podatak zbog pravne sigurnosti i zaštite prava studenata. U odnosu na stavak 3. utvrđuje minimalni zakonski sadržaj dok će Agencija u sklada sa svojom nadležnosti i standardima i smjericama kvalitete detaljno razraditi odgovarajuće točke.</p>
134	<p>Sveučilište u Rijeci NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 21. Nigdje nije navedena praksa da vanjsko vrednovanje može napraviti i strana agencija koja je uvrštena u EQAR</p>	<p>Nije prihvaćen Predlagatelj smatra da zbog specifičnih nacionalnih kriterija institucionalne akreditacije nije moguće učinkovito primijeniti predloženo.</p>
135	<p>Heli Hajdić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 23. brisati u stavku 1. riječ "prvim" dovoljno je "danom posjete..."</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
136	<p>Prirodoslovno-matematički fakultet NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 26. Ad 26., st. 1. Rok za donošenje akcijskog plana po pismu očekivanja predlažemo produžiti, tj. izmijeniti da glasi „u pravilu najkasnije u roku 6 mjeseci, a u skladu s rokom zadanim rješenjem o pismu očekivanja koji iznimno može biti dulji od 6 mjeseci, ovisno o veličini visokog učilišta odnosno znanstvenog instituta te obuhvatu mjera koje se nalažu“ jer, barem na velikim fakultetima kao što je PMF, je gotovo pa nemoguće u samo 3 mjeseca pripremiti i usvojiti akcijski plan.</p>	<p>Nije prihvaćen Prijedlog nije moguće prihvatiti zbog usklađenosti s drugim rokovima u postupku vanjskog vrednovanja a i zbog jasnoće norme i pravne sigurnosti.</p>
137	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 27. Pravna sigurnost umnogome ovisi o jasnoći, dorečenosti te preciznosti pojmova i izričaja u općem aktu. Svaki opći pravni akt mora imati nedvosmisleni izričaj jer to neposredno utječe na njegovu primjenu. To između ostalog znači da se materija mora urediti precizno, pedantno i jasno tako da predvidi najveći broj potencijalnih situacija koje trebaju potpasti pod doseg norme, pa da se u pogledu njih adresatima ne ostavi mogućnost diskrecijskog (arbitrarnog) postupanja. Izričaj „predstavke ili druge obavijesti koje upućuju na potrebu zaštite javnog interesa“ nije precizno definiran. Sve što se događa izvanredno, trebalo bi biti jasno navedeno. „Predstavke ili druge obavijesti“ može značiti da ravnatelj Agencije, u despotskoj maniri, donosi odluku o izvanrednome vrjednovanju na temelju npr. anonimnih predstavki, neprovjerenih informacija, peticija i sl. Ravnatelj ne bi smio imati takve ovlasti, nego treba na temelju točno utvrđenih kriterija, biti određeno kada i zašto se pokreće izvanredno vrjednovanje. U suprotnom će se morati osigurati pravna zaštita i obustava izvršenja takvih akata koji se ne mogu ispitati i čija motivacija</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

	počiva na slobodnoj ocjeni, a ne na katalogu razloga.	
138	KRISTIAN VLAHOVIČEK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 27. U stavak (2) dodati i na zahtjev nadležnog ministarstva.	Nije prihvaćen Predloženo nije moguće prihvatiti zbog usklađenosti sa Zakonom o sustavu državne uprave.
139	Prirodoslovno-matematički fakultet NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 27. Ad 27. Predlažemo odrediti rok koji teče od prethodno provedenog postupka reakreditacije, a prije kojeg isteka se ne može pokrenuti postupak izvanrednog vrednovanja (npr. dvije godine).	Nije prihvaćen Predloženo nije moguće prihvatiti zbog zaštite javnog interesa.
140	KRISTIAN VLAHOVIČEK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 28. Ispraviti pogrešku u stavku (1) vrednovanju u vrednuju. Dodatno pojasniti stavak.	Djelomično prihvaćen Prihvaća se prijedlog ispravke.
141	Maja Molnar NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 28. Članak 28. Ispraviti t. 1	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.
142	Rudarsko-geološko-naftni fakultet NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 28. Trebalo bi nešto detaljnije reći o razlozima za provođenje tematskog vrednovanja. Također, nije jasno zašto se izvanredno vrednovanje provodi na temelju odluke ravnatelja Agencije ili na zahtjev visokog učilišta, a tematsko vrednovanje na prijedlog ministra. Prijedlog je da se i u ovaj članak uvede da se tematsko vrednovanje može provesti na zahtjev visokog učilišta.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.
143	Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 29. U članku 29. stavku 1. ispred riječi „je“ predlaže se dodati riječi: „samostalna,“ tako da stavak glasi: „Agencija za znanost i visoko obrazovanje samostalna je pravna osoba s javnim ovlastima upisana u sudski registar.“ Obrazloženje: U postojećem Zakonu Agencija za znanost i visoko obrazovanja definirana je kao „samostalna pravna osoba s javnim ovlastima u sudski registar“ (članak 3. stavak 1.). U Nacrtu zakona Agencija je definirana kao „pravna osoba s javnim ovlastima upisana u sudski registar“ (članak 29. stavak 1.). Navedena razlika nema samo terminološko značenje, niti je slučajna. Ona odražava namijenjeni podređeni status do sada neovisnog i samostalnog tijela u odnosu na Vladu i Ministarstvo. To je protivno i intenciji donošenja ovog Zakona kakva je istaknuta u obrazloženju. U njemu se navodi kako „u izvješću ENQA-e (European Association for Quality Assurance in Higher Education) osobito se ističe da je potrebno dodatno osnažiti neovisnost Agencije tako da Agencija donosi konačne odluke o ishodu vrednovanja u postupku reakreditacije visokih učilišta (...) Osim toga, prema ESG-u, ključni standard 3.3. koji navodi da agencije moraju biti neovisne i samostalne u svom radu te u potpunosti	Nije prihvaćen Pravna osoba je po funkciji samostalni nositelj prava i obveza u pravnom prometu.

	<p>odgovarati za svoje aktivnosti i njihove ishode, bez utjecaja trećih strana, određuje da je za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju ključna neovisnost tijela (agencije za osiguravanje kvalitete) koje provodi postupke vrednovanja, što uključuje i zahtjev da konačnu odluku o akreditaciji donose same agencije. Novim Zakonom će se osigurati potpuna usklađenost s navedenim, tako da konačne akte u postupcima vrednovanja ubuduće izdaje AGENCIJA, a ne kao do sada, Ministarstvo znanosti i obrazovanja.“ Na koji način Nacrt zakona osnažuje neovisnost Agencije? Uistinu, Nacrtom zakona konačne akte u postupcima vrjednovanja izdavat će Agencija, a ne kao do sada Ministarstvo. Međutim, prema Nacrtu zakona od sada će predsjednika i sedam članova Upravnog vijeća imenovati i razrješivati Vlada Republike Hrvatske, a ne više Hrvatski sabor (članak 33. stavak 2.). Treba podsjetiti da upravno vijeće imenuje i razrješava ravnatelja Agencije i članove Akreditacijskog savjeta (članak 34. stavak 1.). Drugim riječima, ovo tijelo se prema Nacrtu zakona organizacijski podvrgava Vladi i ministru, dok se istovremeno povećava i snaži uloga Agencije. Navedeno je protivno osnovnoj ideji ESG-ja da su agencije neovisne. U članku 29. stavku 2. predlaže se brisanje dijela odredbe koja glasi: „Osnivačka prava nad Agencijom u ime Republike Hrvatske obavlja Ministarstvo,“ tako da stavak glasi: „(2) Osnivač Agencije je Republika Hrvatska.“</p>
<p>144 Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 30. U članku 30. stavak 2. predlaže se brisati točka 2. („2. provodi vrednovanje provedbe programskih ugovora“), a točke 3.-9. preobrojiti u 2.-8. Obrazloženje: Djelokrug rada Agencije ovim se Nacrtom zakona izuzetno proširuje. Uпитno je da li Agencija trenutno ima kadrovskih mogućnosti obavljati cijeli niz zadaća koje se joj sada stavljaju u nadležnost. Tako na primjer, prema ovom Nacrtu zakona sveučilišta ni na koji način ne sudjeluju u postupku inicijalne akreditacije studija. Njihove unutarnje jedinice za osiguravanje kvalitete ne provode, kao dosad, akreditaciju studija. Od sada će dakle Agencija preuzeti na sebe ovaj ogroman posao. Pored upitnih kadrovskih mogućnosti (što ponovno otvara konstataciju iz obrazloženja da za provedbu ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske), postavlja se pitanje na koji način i kojim mehanizmima će Agencija nadzirati vrjednovanje provedbe programskih ugovora. Osim toga, Agencija, koja nije ugovorna strana ovih ugovora, bi trebala kao samostalno i neovisno tijelo obavljati ovu zadaću. Problem je da se ovim Nacrtom zakona Agencija organizacijski podređuje Vladi i Ministru te kao takvo je dovedena u pitanje nepristranost ovog tijela. U članku 30. stavku 2. točki 4. (po novom 3.) početni dio rečenice koji glasi: „potiče razvoj znanstvenih vještina, znanja i istraživanja,“ predlaže se zamijeniti izričajem: „potiče stjecanje i proširenje znanja i istraživanja,“ tako da točka glasi: „potiče stjecanje i proširenje znanja i istraživanja o sustavu kvalitete visokog obrazovanja, znanstvene i umjetničke djelatnosti u Republici Hrvatskoj te provodi edukacije članova stručnih tijela u postupcima vanjskog vrjednovanja“. Obrazloženje: Agencija po definiciji nije znanstvena institucija i djelatnost joj nije znanstvena. Ona može</p>	<p>Djelomično prihvaćen U odnosu na stavak 2. točka 2. isti se ne prihvaća zbog uvođenja novog modela financiranja javnih visokih učilišta. Jedina ovlaštena pravna osoba, temeljem ustroja i vrstom djelatnosti. za provođenje vrednovanja a sukladno prijedlogu Zakona o visokom obrazovanju i znanosti je Agencija za znanost i visoko obrazovanje. U odnosu na stavak 2. točka 4. isti će se urediti. U odnosu na stavak 3. isto se ne prihvaća jer se javne ovlast definiraju člankom 29. stavak 1. U odnosu na stavak 4. ne prihvaća se jer Nacionalno vijeće nije javnopravno tijelo.</p>

	<p>poticati stjecanje i proširenje znanja te istraživanja o sustavu kvalitete znanosti i visokog obrazovanja, ali to je usmjereno na istraživanja sustava kvalitete kao takva, a ne na samo istraživanje i znanost. U članku 30. stavku 3. predlaže se zamijeniti riječi: „točke 1. do 3.“ izričajem: „točke 1. i 2.“ tako da stavak glasi: „U obavljanju svoje djelatnosti Agencija poslove iz stavka 2. točke 1. i 2. te točke 5. obavlja kao javnu ovlast te donosi pravilnike, odluke i standarde za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti. Obrazloženje: U prethodnom komentaru Sveučilište u Zagrebu predlaže brisanje točke 2. u članku 30. stavku 2. U članku 30. stavak 4. nakon riječi „dostavlja“ predlaže se dodati riječi: „Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj i“ tako da stavak glasi: “Agencija prikuplja i obrađuje podatke o stanju i učinkovitosti sustava visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti nužne za utvrđivanje standarda i kriterija za vrjednovanje i donošenje ocjena u postupcima vrjednovanja te za donošenje strateških odluka za razvoj visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti. Prikupljene podatke, analize i statistike Agencija dostavlja Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj i Ministarstvu te s Ministarstvom usklađuje evidencije koje ono vodi na temelju zakona. Agencija općim aktom uređuje postupak prikupljanja i obrade ovih podataka, u skladu s propisima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka te tajnost podataka.“ Obrazloženje: Sveučilište u Zagrebu predlaže zadržavanje rješenja iz aktualnoga Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju prema kojemu je Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj najviše stručno tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u Republici Hrvatskoj. S obzirom na navedeno, potrebno je da Nacionalno vijeće ostane adresat koji će dobivati podatke o stanju i učinkovitosti sustava visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti nužne za utvrđivanje standarda i kriterija za vrjednovanje i donošenje ocjena u postupcima vrjednovanja te za donošenje strateških odluka za razvoj visokog obrazovanja i znanstvene djelatnosti.</p>	
145	<p>KRISTIAN VLAHOVIČEK NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 30. Točku 2. stavka (2) izmijeniti da glasi: 2. Provodi postupke vrednovanja vezane uz programske ugovore i pruža podršku institucijama u aktivnostima vezanim uz programske ugovore.</p>	<p>Nije prihvaćen Podršku aktivnosti pruža resorno tijelo državne uprave.</p>
146	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 33. U članku 33. stavku 3. dio rečenice koji glasi: „Vlada Republike Hrvatske. Vlada Republike Hrvatske,“ predlaže se zamijeniti izričajem: „Hrvatski sabor. Hrvatski sabor,“ tako da stavak glasi: „Predsjednika i sedam članova Upravnog vijeća imenuje i razrješuje Hrvatski sabor. Hrvatski sabor imenuje jednog člana na prijedlog Nacionalnoga vijeća, tri člana na prijedlog Rektorskoga zbora Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Rektorski zbor) te dva člana na prijedlog Zbora veleučilišta Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Zbor veleučilišta)</p>	<p>Nije prihvaćen Ne prihvaća se jer upravna vijeća agencija u sustavu obrazovanja i znanstvene djelatnosti imenuje Vlada RH kao što je to slučaj s primjerice Agencijom za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Agencijom za odgoj i obrazovanje te Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja.</p>

	<p>te dva člana na prijedlog Ministarstva. Devetog člana Upravnog vijeća kao predstavnika radnika Agencije imenuje Agencija na prijedlog zaposlenika Agencije. Postupak predlaganja članova Upravnoga vijeća uređuje se Statutom Agencije.“ Obrazloženje: Predloženo rješenje protivno je intenciji donošenja ovog Zakona koja je istaknuta u obrazloženju. U njemu se navodi kako „u izvješću ENQA-e (European Association for Quality Assurance in Higher Education) osobito se ističe da je potrebno dodatno osnažiti neovisnost Agencije tako da Agencija donosi konačne odluke o ishodu vrednovanja u postupku reakreditacije visokih učilišta (...) Osim toga, prema ESG-u, ključni standard 3.3. koji navodi da agencije moraju biti neovisne i samostalne u svom radu te u potpunosti odgovarati za svoje aktivnosti i njihove ishode, bez utjecaja trećih strana, određuje da je za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju ključna neovisnost tijela (agencije za osiguravanje kvalitete) koje provodi postupke vrednovanja, što uključuje i zahtjev da konačnu odluku o akreditaciji donose same agencije. Novim Zakonom će se osigurati potpuna usklađenost s navedenim, tako da konačne akte u postupcima vrednovanja ubuduće izdaje AGENCIJA, a ne kao do sada, Ministarstvo znanosti i obrazovanja.“ Na koji način Nacrt zakona osnažuje neovisnost Agencije? Uistinu, Nacrtom zakona će konačne akte u postupcima vrjednovanja izdavati Agencija, a ne kao do sada Ministarstvo. Međutim, prema Nacrtu zakona od sada će predsjednika i sedam članova Upravnog vijeća imenovati i razrješivati Vlada Republike Hrvatske, a ne više Hrvatski sabor (članak 33. stavak 2.). Treba podsjetiti da upravno vijeće imenuje i razrješava ravnatelja Agencije i članove Akreditacijskog savjeta (članak 34. stavak 1.). Drugim riječima, dok se nominalno dodatno snaži neovisnost Agencije jer ona prema Nacrtu zakona sada donosi konačnu odluku o akreditaciji, organizacijski se podvrgava Vladi i Ministru. Navedeno je protivno osnovnoj ideji ESG-ja da su agencije neovisne. U članku 33. stavku 6. dio rečenice koji glasi: „Vladu Republike Hrvatske,“ predlaže se zamijeniti izričajem: „Hrvatski sabor.“ tako da stavak glasi: „O postojanju razloga za razrješenje predsjednika i/ili člana Upravnoga vijeća, prije isteka vremena na koje je imenovan, Agencija obavještava Hrvatski sabor.“</p>	
147	<p>Neven Pintarić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 33. Navedeni članak je potrebno uskladiti s ENQA (ESG) standardom 3.1. Standard 3.1. navodi da Agencije trebaju osigurati zastupljenost svih dionika u svome upravljanju i radu (https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf). ESG definira dionike visokog obrazovanja kao sve sudionike unutar institucija uključujući, studente i osoblje, kao i vanjske suradnike (str 5. https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf) Čl. 8. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju na snazi u skladu je sa standardom 3.1. budući da definira članstvo jednog studenta u Upravnom vijeću Agencije. Navedeno se ostvaruje imenovanjem na prijedlog Hrvatskog studentskog zbora, koji je temeljem čl. 8. Zakona o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama koordinativno tijelo svih studentskih zborova te predlaže predstavnika studenata u tijelima organizacija u kojima sudjeluju predstavnici studenata. U</p>	<p>Nije prihvaćen Zastupljenost predstavnika studenata biti će osigurano u stručnim tijelima Agencije Akreditacijskom savjetu i Stručnom povjerenstvu te Povjerenstvo za naknadno praćenje.</p>

	ime Hrvatskog studentskog zbora, Neven Pintarić	
148	<p>Vlatko Cvrtila NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 33. Predsjednika i sedam članova Upravnog vijeća imenuje i razrješuje Vlada Republike Hrvatske. Vlada Republike Hrvatske imenuje jednog člana na prijedlog Nacionalnoga vijeća, tri člana na prijedlog Rektorskoga zbora Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Rektorski zbor), OD KOJIH JE JEDAN PREDSTAVNIK PRIVATNIH SVEUČILIŠTA te dva člana na prijedlog Zbora veleučilišta Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Zbor veleučilišta) te dva člana na prijedlog Ministarstva. Devetog člana Upravnog vijeća kao predstavnika radnika Agencije imenuje Agencija na prijedlog zaposlenika Agencije. Postupak predlaganja članova Upravnoga vijeća uređuje se Statutom Agencije.</p>	<p>Nije prihvaćen Privatna visoka učilišta će biti ravnopravni članovi Rektorskog zbora i Zbora Veleučilišta koji su ovlašteni predlagatelji članova za Upravno vijeće.</p>
149	<p>Luka Delak NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 33. Članak 33. Komentar: Novim prijedlogom Zakona, u odnosu na postojeći, jedan član Upravnog vijeća agencije iz redova studenata se isključuje iz sastava Upravnog vijeća. Zaista, ne možemo razumjeti motive Ministarstva da to učini, već to možemo protumačiti isključivo kao nastavak fokusiranih napora Ministarstva da se studentske predstavnike marginalizira i isključi iz sustava odlučivanja vezanog za visoka učilišta. Ljubazno molimo da se u odgovoru na komentar jasno obrazloži - zbog čega Ministarstvo smatra ovu odluku opravdanom? Također, ne opravdavamo izbjirljivost Ministarstva u odabiru onih strateških dokumentima i smjernicama na nacionalnoj i europskoj razini koji mu odgovaraju, pritom zanemarujući one koji ne odgovaraju – poput „The Guide for effective stakeholders’ involvement in quality assurance“ kojeg je izdala ENQA, u kojem je navedeno da su studenti ključni dionici u postupcima osiguravanja kvalitete i morali bi biti uključeni u tijela odlučivanja QA agencija. Amandman: Restrukturirati sastav Upravnog vijeća, na način da ostane kao i dosad u članku 8. postojećeg Zakona, da se jednog punopravnog člana imenuje iz redova studenata, na prijedlog Hrvatskog studentskog zbora. Alternativa: Nadodati stavak, kojim se navodi da u radu Upravnog vijeća, kao pridruženi član (bez prava odlučivanja, kao i ravnatelj), sudjeluje studentski predstavnik kojeg imenuje Hrvatski studentski zbor. Ispred Studentskog zbora Sveučilišta u Rijeci, - Luka Delak, predsjednik Studentskog zbora Sveučilišta u Rijeci</p>	<p>Nije prihvaćen Upravno vijeće Agencije je nadzorno tijelo Agencije te predlagatelj Zakona smatra svrsishodnim uključiti predstavnike studenata u stručna tijela Agencije (Akreditacijski savjet, Stručno povjerenstvo, Povjerenstvo za naknadno praćenje) gdje će svojim sudjelovanjem moći doprinijeti osiguravanju kvalitete na visokim učilištima.</p>
150	<p>BRUNA BANDULA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 33. Potrebno je uskladiti s ENQA (ESG) standardom 3.1. Standard 3.1. navodi da Agencije trebaju osigurati zastupljenost svih dionika u svome upravljanju i radu (https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf). ESG definira dionike visokog obrazovanja kao sve sudionike unutar institucija uključujući, studente i osoblje, kao i vanjske suradnike (str 5. https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf) Čl. 8. Zakona</p>	<p>Nije prihvaćen Upravno vijeće Agencije je nadzorno tijelo Agencije te predlagatelj Zakona smatra svrsishodnim uključiti predstavnike studenata u stručna tijela Agencije (Akreditacijski savjet, Stručno povjerenstvo, Povjerenstvo za naknadno praćenje) gdje će svojim sudjelovanjem moći doprinijeti osiguravanju kvalitete na visokim učilištima.</p>

	<p>o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju na snazi u skladu je sa standardom 3.1. budući da definira članstvo jednog studenta u Upravnom vijeću Agencije. Navedeno se ostvaruje imenovanjem na prijedlog Hrvatskog studentskog zbora, koji je temeljem čl. 8. Zakona o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama koordinativno tijelo svih studentskih zborova te predlaže predstavnika studenata u tijelima organizacija u kojima sudjeluju predstavnici studenata.</p>	
151	<p>Heli Hajdić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 34. Članak 34., stavak 1. točka 5. u suprotnosti je s člankom 38. stavkom 3. zadnja rečenica: Poslovnik o radu Akreditacijskog savjeta donosi Akreditacijski savjet, zar ne?</p>	<p>Prihvaćen Točka 5. će se urediti.</p>
152	<p>Fakultet organizacije i informatike NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 35. • Članak 35, stavak 4: Treba promijeniti izriječ, jer se osoba ne imenuje sama. □ Prijedlog stavka 4: Mandat ravnatelja traje četiri godine, a ista osoba može jednom ponovo biti imenovana za ravnatelja Agencije.</p>	<p>Nije prihvaćen Izričaj je u skladu sa nomotehničko metodološkim pravilima za izradu propisa.</p>
153	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 37. Sveučilište u Zagrebu podupire stajalište Agencije za znanosti i visoko obrazovanje u tom pogledu. Jedna je od osnovnih ideja ESG-ja da su agencije neovisne, ali u svoje postupke i tijela moraju uključivati dionike (ESG standard 3.1.). Stoga je važno da se u svim tijelima i stručnim povjerenstvima AZVO-a osigura zastupljenost različitih grupa dionika, a posebice je obavezno sudjelovanje studenta. Nacrt zakona međutim sustavno izbacuje sudjelovanje studenata iz svih tijela AZVO-a. U sadašnjem Zakonu članak 8. stavak 3. određuje da Hrvatski sabor imenuje jednog člana upravnog vijeća iz reda studenata na prijedlog Hrvatskog studentskog zbora. Članak 33. stavak 2. ne predviđa više da se u upravno vijeće bira i predstavnik studenata (iako povećava broj članova Upravnog vijeća s osam na devet). Prema Statuta AZVO-a (prema postojećem Zakonu sastav, mandat i način rada te druga pitanja od značaja za Akreditacijski savjet pobliže se uređuju Statutom Agencije) prijedlog kandidata za člana Savjeta dostavlja i Hrvatski studentski zbor. Članak 37. ne spominje predstavnika studenata kao člana Akreditacijskog savjeta.</p>	<p>Prihvaćen Predlagatelj zakona uključiti će predstavnike studenata u stručna tijela Agencije.</p>
154	<p>Neven Pintarić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 37. Potrebno je uskladiti s ENQA (ESG) standardom 3.1. Standard 3.1. navodi da Agencije trebaju osigurati zastupljenost svih dionika u svome upravljanju i radu (https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf). ESG definira dionike visokog obrazovanja kao sve sudionike unutar institucija uključujući, studente i osoblje, kao i vanjske suradnike (str 5. https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf). Prijedlog čl.</p>	<p>Djelomično prihvaćen Uključiti će se predstavnik studenata.</p>

	<p>37. obzirom na čl. 7. Zakona na snazi koji definira Akreditacijski savjet isključuje zastupljenost studentskog predstavnika. Potrebno je uključiti predstavnika studenata, imenovanog od strane Hrvatskog studentskog zbora, u Akreditacijski savjet. U ime Hrvatskog studentskog zbora, Neven Pintarić</p>	
155	<p>Luka Delak NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 37. Članak 37. Komentar: Novim prijedlogom Zakona, u odnosu na važeći, definira se sastav Akreditacijskog savjeta, što dosad nije bio slučaj. U važećem Zakonu, navedeno je kako sastav, mandat, djelokrug i način rada te druga pitanja od značaja za rad Akreditacijskog savjeta pobliže se uređuju Statutom Agencije. Prvo pitanje – zbog čega to ne ostaje tako? Odnosno, zbog čega Ministarstvo ima potrebu Zakonom definirati sastav Akreditacijskog savjeta? Nadalje, dosad je prijedlog kandidata za člana Akreditacijskog savjeta iz redova studenata davao Hrvatski studentski zbor, kojeg je potom Upravno vijeće potvrđivalo. Novim Zakonom, tj. ovim člankom, studenti više nisu predviđeni kao članovi ovog tijela. Nastavno na komentar na članak 33., ponovno, ne možemo razumjeti motive Ministarstva da to učini, već to možemo protumačiti isključivo kao nastavak fokusiranih napora Ministarstva da se studentske predstavnike marginalizira i isključi iz sustava odlučivanja vezanog za visoka učilišta. Ljubazno molimo da se u odgovoru na ovaj komentar također jasno obrazloži - zbog čega Ministarstvo smatra ovu odluku opravdanom? Amandman: Restrukturirati sastav Akreditacijskog savjeta, na način da ostane, kao i dosad u članku 29. Statuta Agencije za znanost i visoko obrazovanje, da se jednog punopravnog člana imenuje iz redova studenata, na prijedlog Hrvatskog studentskog zbora. Alternativa: Nadodati stavak, kojim se navodi da u radu Akreditacijskog savjeta, kao pridruženi član (bez prava odlučivanja, kao i ravnatelj), sudjeluje studentski predstavnik kojeg imenuje Hrvatski studentski zbor. Ispred Studentskog zbora Sveučilišta u Rijeci, - Luka Delak, predsjednik Studentskog zbora Sveučilišta u Rijeci</p>	<p>Djelomično prihvaćen U rad Akreditacijskog savjeta uključiti će se predstavnik studenata.</p>
156	<p>BRUNA BANDULA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 37. Potrebno je uskladiti s ENQA (ESG) standardom 3.1. Standard 3.1. navodi da Agencije trebaju osigurati zastupljenost svih dionika u svome upravljanju i radu (https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf). ESG definira dionike visokog obrazovanja kao sve sudionike unutar institucija uključujući, studente i osoblje, kao i vanjske suradnike (str 5. https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf). Prijedlog čl. 37. obzirom na čl. 7. Zakona na snazi koji definira Akreditacijski savjet isključuje zastupljenost studentskog predstavnika. Potrebno je uključiti predstavnika studenata, imenovanog od strane Hrvatskog studentskog zbora, u Akreditacijski savjet.</p>	<p>Djelomično prihvaćen U rad Akreditacijskog savjeta uključiti će se predstavnik studenata.</p>
157	<p>Sveučilište u Rijeci NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 37.</p>	<p>Prihvaćen Stavak 2 će se urediti.</p>

	<p>Stavak 2. Akreditacija, kao i kompletan rad u kvaliteti treba obuhvaćati rad i mišljenje svih dionika (ne samo redovitih profesora ili redovitih profesora u trajnom izboru). Pogledati ENQA-in dokument: The Guide for effective stakeholders' involvement in quality assurance: https://www.enqa.eu/publications/the-guide-for-effective-stakeholders-involvement-in-quality-assurance/ Potrebno je i zbog usklađivanja sa standardom ESG 3.1.</p>	
158	<p>Irena Guszak NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 39. Poštovani, članak 39. propisuje kako „članove Povjerenstva za prigovore Agencije za znanost i visoko obrazovanje imenuje Nacionalno vijeće iz reda redovitih profesora ili redovitih profesora u trajnom izboru“. Predlažem da se tekst ovog članka izmijeni na način da se u sastav povjerenstva za prigovore uključe i profesori stručnih studija, sve kako bi se osiguralo uvažavanje specifičnosti stručnih studija i u ovom aspektu normativnog okvira. Vjerujem kako za to ima prostora, posebno iz razloga što su profesori stručnih studija kao predstavnici ove vrste visokog obrazovanja zastupljeni u svim drugim tijelima Agencije za znanost i visoko obrazovanje. S poštovanjem, Irena Guszak</p>	<p>Prihvaćen Članak 39. će se urediti.</p>
159	<p>Damir Jugo NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 39. Poštovani, članak 39. propisuje kako „članove Povjerenstva za prigovore Agencije za znanost i visoko obrazovanje imenuje Nacionalno vijeće iz reda redovitih profesora ili redovitih profesora u trajnom izboru“. Predlažemo da se tekst ovog članka izmijeni na način da se u sastav povjerenstva za prigovore uključe i profesori stručnih studija, sve kako bi se osiguralo uvažavanje specifičnosti stručnih studija i u ovom aspektu normativnog okvira. Vjerujemo kako za to ima prostora, posebno iz razloga što su profesori stručnih studija kao predstavnici ove vrste visokog obrazovanja zastupljeni u svim drugim tijelima Agencije za znanost i visoko obrazovanje. S poštovanjem, dr. sc. Damir Jugo, prof. v. š. Predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola RH</p>	<p>Prihvaćen Članak 39. će se urediti.</p>
160	<p>Sveučilište u Rijeci NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 39. Stavak (2) Ista napomena kao prije: Akreditacija, kao i kompletan rad u kvaliteti treba obuhvaćati rad i mišljenje svih dionika (ne samo redovitih profesora ili redovitih profesora u trajnom izboru). Pogledati ENQA-in dokument: The Guide for effective stakeholders' involvement in quality assurance: https://www.enqa.eu/publications/the-guide-for-effective-stakeholders-involvement-in-quality-assurance/ Potrebno je i zbog usklađivanja sa standardom ESG 2.4</p>	<p>Prihvaćen Članak 39. će se urediti.</p>
161	<p>Sveučilište u Rijeci NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 41. Stavak (5) Definirati rad Središnjeg prijavnog ureda sveobuhvatnom rečenicom po uzoru na čl. 40 st. 3.</p>	<p>Nije prihvaćen Uređeno je u stavku 5.</p>

	Voditi računa o ujednačenom reguliranju pitanja o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija.	
162	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 42.</p> <p>Predlaže se zamjena predložene odredbe članka 42. stavka 1. Umjesto nje, predlaže se sljedeći izričaj: „(1) O rezultatima svoga rada Agencija jedanput godišnje izvješćuje osnivača i Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj.“ Obrazloženje: Sveučilište u Zagrebu predlaže zadržavanje rješenja iz važećeg Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju prema kojemu je Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj najviše stručno tijelo koje se brine za razvitak i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti i sustava znanosti, visokog obrazovanja i tehnološkog razvoja u Republici Hrvatskoj. S obzirom na navedeno, potrebno je da Nacionalno vijeće ostane adresat koji će dobivati izvještaj Agencije za znanost i visoko obrazovanje. U članku 42. predlaže se brisanje stavka 3. Obrazloženje: Navedena odredba dovodi u pitanje operativnu neovisnost Agencije. Pored toga, prema članku 30. stavku 2. točka 2. Nacrtu zakona Agencija bi trebala provoditi vrjednovanje provedbe programskih ugovora. Prema članku 30. stavak 3. Agencija u obavljanju te svoje javne ovlasti donosi pravilnike, odluke i standarde. Dakle, Agencija će nadzirati provedbu programskih ugovora koje Ministarstvo zaključuje s javnim učilištima, dok će istovremeno Ministarstvo, kao jedna od ugovornih strana, nadzirati primjenu pravilnika, odluka i standarda koje Agencija donosi prilikom nadzora provedbe tih istih ugovora. Radi se o rijetko viđenom apsurd.</p>	<p>Nije prihvaćen</p> <p>U odnosu na stavak 1. isto se ne prihvaća jer Nacionalno vijeće nije javnopravno tijelo. U odnosu na stavak 3. isti se ne prihvaća jer nije u skladu sa Zakonom o sustavu državne uprave.</p>
163	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 43.</p> <p>Koja je korist da zakon prema čl. 49. stupi na snagu osmoga dana od dana objave ako je prema čl. 43. Nacrta zakona visoko učilište i znanstveni institut obvezno ustrojiti sustav unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete sukladno novom zakonu u roku šest mjeseci od njegova stupanja na snagu? Nije li svrhovitije na svim takvim mjestima odrediti rok od šest mjeseci ili godinu dana tijekom kojih treba donijeti sve provedbene propise i opće akte da bi se stupanjem na snagu zakon mogao početi i primjenjivati, jer svrha stupanja na snagu jest početak njegove primjene, prema obvezujućem shvaćanju Ustavnog suda (izvješće U-X-80/2005 od 1. lipnja 2006., Narodne novine, br. 64/06): „Načelo vladavine prava, a osobito načelo pravne sigurnosti objektivnog pravnog poretka kao njegov sastavni dio, zahtijeva da stupanje na snagu zakona bude propisano na jasan i nedvojbjen način. Zakon mora stupiti na snagu točno određenog dana, što ujedno znači da se od tog dana mora početi primjenjivati. To je opći ustavni zahtjev kojem mora udovoljavati svaki zakon.“</p>	<p>Primljeno na znanje</p> <p>Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
164	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 44.</p> <p>Koja je korist da zakon prema čl. 49. stupi na snagu osmoga dana od dana objave: - ako je prema čl. 44. st. 1. Agencija obvezna uskladiti unutarnji ustroj i poslovanje</p>	<p>Primljeno na znanje</p> <p>Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

	<p>s novim zakonom u roku šest mjeseci od njegova stupanja na snagu? - ako je prema čl. 44. st. 2. Agencija obvezna uskladiti Statut i druge opće akte s novim zakonom u roku šest mjeseci od njegova stupanja na snagu? - ako će prema čl. 44. st. 3. Upravno vijeće Agencije imenovati Akreditacijski savjet i Povjerenstvo za prigovore u roku šest mjeseci od stupanja na snagu novog zakona? Nije li svrhovitije na svim takvim mjestima odrediti rok od šest mjeseci ili godinu dana tijekom kojih treba donijeti sve provedbene propise i opće akte da bi se stupanjem na snagu zakon mogao početi i primjenjivati, jer svrha stupanja na snagu jest početak njegove primjene, prema obvezujućem shvaćanju Ustavnog suda (izvješće U-X-80/2005 od 1. lipnja 2006., Narodne novine, br. 64/06): „Načelo vladavine prava, a osobito načelo pravne sigurnosti objektivnog pravnog poretka kao njegov sastavni dio, zahtijeva da stupanje na snagu zakona bude propisano na jasan i nedvojben način. Zakon mora stupiti na snagu točno određenog dana, što ujedno znači da se od tog dana mora početi primjenjivati. To je opći ustavni zahtjev kojem mora udovoljavati svaki zakon.“</p>	
165	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 45.</p> <p>Koja je korist da zakon prema čl. 49. stupi na snagu osmoga dana od dana objave: - ako je prema čl. 45. st. 2. Agencija obvezna donijeti Standarde vrjednovanja kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti u roku šest mjeseci od stupanja na snagu novoga zakona? - ako je prema čl. 45. st. 3. Agencija obvezna donijeti Poslovnik o radu Akreditacijskog savjeta i Poslovnik o radu Povjerenstva za prigovore u roku šest mjeseci od stupanja na snagu novoga zakona? - ako je prema čl. 45. st. 4. Agencija obvezna propisati obrasce i upute za podnošenje zahtjeva za inicijalnu akreditaciju visokog učilišta, znanstvenog instituta i akreditaciju studija te obrazac prijedloga studijskog programa u roku šest mjeseci od stupanja na snagu novoga zakona? - ako je prema čl. 45. st. 5. Agencija obvezna propisati oblik i detaljniji sadržaj dopusnice za rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta te dopusnice za izvođenje studija u roku šest mjeseci od stupanja na snagu novoga zakona? Nije li svrhovitije na svim takvim mjestima odrediti rok od šest mjeseci ili godinu dana tijekom kojih treba donijeti sve provedbene propise i opće akte da bi se stupanjem na snagu zakon mogao početi i primjenjivati, jer svrha stupanja na snagu jest početak njegove primjene, prema obvezujućem shvaćanju Ustavnog suda (izvješće U-X-80/2005 od 1. lipnja 2006., Narodne novine, br. 64/06): „Načelo vladavine prava, a osobito načelo pravne sigurnosti objektivnog pravnog poretka kao njegov sastavni dio, zahtijeva da stupanje na snagu zakona bude propisano na jasan i nedvojben način. Zakon mora stupiti na snagu točno određenog dana, što ujedno znači da se od tog dana mora početi primjenjivati. To je opći ustavni zahtjev kojem mora udovoljavati svaki zakon.“ Akti koje Agencija treba donijeti, a koji se navode u člancima 8., 13., 14., 15. i članku 45. stavcima 2., 3., 4. i 5. po svojoj su naravi propis za provedbu zakona i moraju se objaviti u Narodnim novinama (što treba propisati), a ne samo na mrežnim stranicama Agencije (kako je navedeno u čl. 8. st. 3.).</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>

166	<p>Heli Hajdić NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 45. u stavku 3 -Tko donosi Poslovnik o radu Akreditacijskog savjeta? ovdje ponovno-Agencija???</p>	<p>Prihvaćen Stavak 3. će se urediti.</p>
167	<p>Vlatko Cvrtila NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 47. U ovome članku bi trebalo točno navesti koji će se članci spomenutih pravilnika primjenjivati i nakon prestanka važenja prethodnog zakona jer u njihovom sadržaju postoje odredbe koje su u suprotnosti s nekim rješenjima u ovom zakonu.</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>
168	<p>Sveučilište u Zagrebu NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OSIGURAVANJU KVALITETE U VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANOSTI, Članak 49. Koja je svrha minimalne vakacije (od samo osam dana) od objave do stupanja zakona na snagu: - ako je prema čl. 43. Nacrta zakona visoko učilište i znanstveni institut obvezno ustrojiti sustav unutarnjeg osiguravanja i unaprjeđivanja kvalitete sukladno novom zakonu u roku šest mjeseci od njegova stupanja na snagu? - ako je prema čl. 44. st. 1. Agencija obvezna uskladiti unutarnji ustroj i poslovanje s novim zakonom u roku šest mjeseci od njegova stupanja na snagu? - ako je prema čl. 44. st. 2. Agencija obvezna uskladiti Statut i druge opće akte s novim zakonom u roku šest mjeseci od njegova stupanja na snagu? - ako će prema čl. 44. st. 3. Upravno vijeće Agencije imenovati Akreditacijski savjet i Povjerenstvo za prigovore u roku šest mjeseci od stupanja na snagu novog zakona? - ako je prema čl. 45. st. 2. Agencija obvezna donijeti Standarde vrjednovanja kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti u roku šest mjeseci od stupanja na snagu novoga zakona? - ako je prema čl. 45. st. 3. Agencija obvezna donijeti Poslovnik o radu Akreditacijskog savjeta i Poslovnik o radu Povjerenstva za prigovore u roku šest mjeseci od stupanja na snagu novoga zakona? - ako je prema čl. 45. st. 4. Agencija obvezna propisati obrasce i upute za podnošenje zahtjeva za inicijalnu akreditaciju visokog učilišta, znanstvenog instituta i akreditaciju studija te obrazac prijedloga studijskog programa u roku šest mjeseci od stupanja na snagu novoga zakona? - ako je prema čl. 45. st. 5. Agencija obvezna propisati oblik i detaljniji sadržaj dopusnice za rad visokog učilišta, odnosno znanstvenog instituta te dopusnice za izvođenje studija u roku šest mjeseci od stupanja na snagu novoga zakona? Nije li svrhovitije na svim takvim mjestima odrediti rok od šest mjeseci ili godinu dana tijekom kojih treba donijeti sve provedbene propise i opće akte da bi se stupanjem na snagu zakon mogao početi i primjenjivati, jer svrha stupanja na snagu jest početak njegove primjene, prema obvezujućem shvaćanju Ustavnog suda (izvješće U-X-80/2005 od 1. lipnja 2006., Narodne novine, br. 64/06): „Načelo vladavine prava, a osobito načelo pravne sigurnosti objektivnog pravnog poretka kao njegov sastavni dio, zahtijeva da stupanje na snagu zakona bude propisano na jasan i nedvojben način. Zakon mora stupiti na snagu točno određenog dana, što ujedno znači da se od tog dana mora početi primjenjivati. To je opći ustavni zahtjev kojem mora udovoljavati svaki zakon.“</p>	<p>Primljeno na znanje Zahvaljujemo na sudjelovanju.</p>